

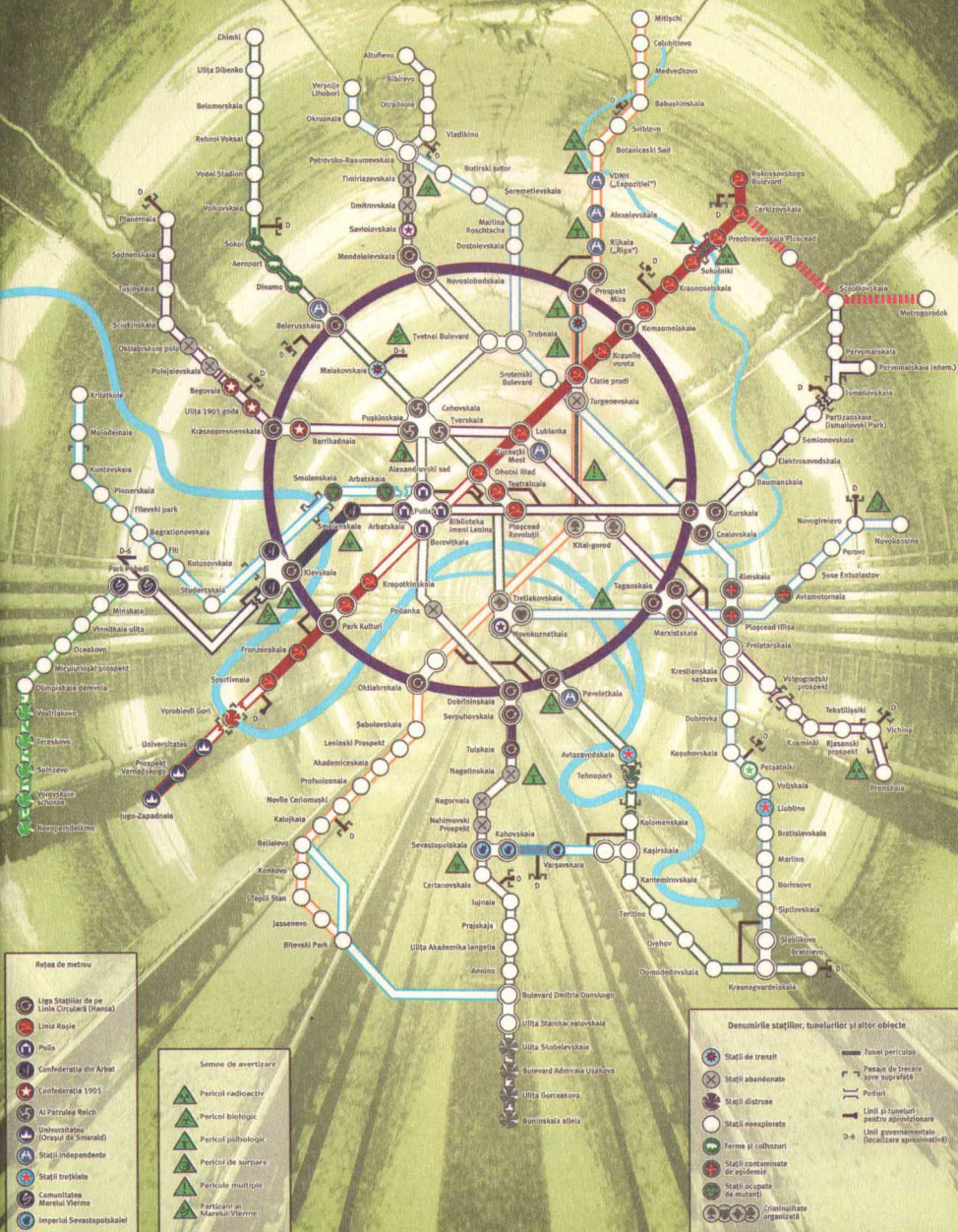
DMITRI GLUHOVSKI

METRO

2035

PALADIN

DMITRI
GLUHOVSKI

SCIENCE-FICTION

„Metroul moscovit a fost dintotdeauna un loc legendar, care l-a inspirat pe Dmitri Gluhovski să creeze o epopee fantastică!”

Serghei Lukianenko

„Un spațiu închis al autoclastrării, care trăiește cu frica unui război total și închide ermetic toate ușile, izolându-se de Occident.”

Serghei Medvedev, jurnalist *Forbes*

„Gluhovski are multe de spus despre natura umană și cu toate că trilogia lui este mai degrabă sumbră și nihilistă, există un sâmbure de umanitate ce strălucește până la sfârșit, chiar dacă stins.”

www.emagill.com

„Gluhovski face din metroul rusesc o lume extrem de spectaculoasă!”

Moscow Times

„Dmitri Gluhovski transformă metroul moscovit în ultimul refugiu al umanității. Trilogia lui a atins la coarda sensibilă tânăra generație și din afara spațiului rus.”

Deutsche Presse-Agentur

„Un final excelent. Mi-ar plăcea să citesc și *Metro 2036* (dacă Dmitri va decide vreodată s-o scrie).”

alexandrabemm.com

„Ultima carte din trilogie nu dezamăgește. Artiom continuă să caute, deși mulți îi stau împotrivă, un drum către suprafață și un loc în care să trăiască din nou la lumină.”

the-pink-moose.com

„Un tărâm fantasmagoric minunat și original. Un roman excelent!”

Spiegel

**DMITRI
GLUHOVSKI**

Metro 2035

Traducere din limba engleză
de Silviu Genescu

PALADIN

Colecție coordonată de: Mihai-Dan Pavelescu
Redactori: Beatrice Feleagă, Mădălina Rașoga
Tehnoredactor: Mihaela Aramă
Coperta: Alexandru Daș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GLUHOVSKI, DMITRI ALEKSEEVICH

Metro 2035 / Dmitri Alekseevici Gluhovski; trad. din lb. engleză de Silviu Genescu. – București: Editura Paladin, 2019

ISBN 978-606-9000-38-0

I. Genescu, Silviu (trad.)

821.161.1

Metro 2035

© by Dmitry Glukhovsky

Agreement by www.nibbe-literary-agency.com

© Editura Paladin, 2019, pentru prezenta ediție

Editura Paladin este un imprint al Grupului Editorial Art

Trecut mai luminos.
Viitor mai întunecat.

Capitolul 1

Aici Moscova

— Nu-i permis, Artiom.

— Deschide-l! Deschide-l acum, n-auzi?

— Comandantul stației ne-a spus... Să nu lăsăm pe nimeni afară.

— Crezi că-s imbecil? Pe nimeni... cine-i ăsta? Cine-i nimeni?

— Am ordine clare! Pentru protecția stației... Împotriva radiațiilor. Am ordine clare. Ai priceput?

— Suhoi ți-a dat ordinul? Tatăl meu vitreg ți-a dat ordinul? Hai, deschide!

— Am s-o iau în freză din cauza ta, Artiom...

— Atunci am s-o fac eu, dacă tu nu poți.

— Alo... Sanseici... Da, la postul de santinelă... Artiom e aici... Artiom al tău. Și ce să fac cu el? Bine. Așteptăm.

— Ai turnat, așa-i? Foarte bine pentru tine, Nikițka. Ai turnat. Acum, cară-te! Am să deschid eu, oricum. Și oricum ies!

Însă alți doi oameni țâșniră din camera de gardă, vârându-se între Artiom și ușă, și începură să-l împingă cu milă și blândețe. Artiom, obosit din capul locului, având cearcăne întunecate sub ochi – încă nu-și revenise din ieșirea la suprafață, din ziua precedentă – nu putu să se împotrivească, chiar dacă niciuna dintre santinele n-avea de gând să se lupte cu el. Începură să se adune privitorii curioși: băieței posomorâți, cu părul la fel de transparent ca sticla, femei

cu fețele galbene, cu mâinile albastre și oțelite, de la atâtea rufe spălate în apa rece ca gheața, țărani obosiți, din partea dreaptă a tunelului, gata să caște gura ca proștii la orice. Șușoteau între ei. Se uitau la Artiom, dar cumva părea că priveau prin el; și ce expresii erau alea de pe fețele lor?

— Se tot duce afară, toată ziua bună ziua. Ce rost are să iasă?

— Ptiu! Și de fiecare dată ușa-i larg deschisă. Iar chestiile-s aspirate aici, de-afară, știi asta? Al dracului nebun...

— Auzi, nu poți... Nu poți să vorbești așa despre el. La urma urmelor... ne-a salvat. Pe noi toți. Și pe copiii tăi de colo.

— A salvat oameni, pfui! Și-acum ce se-ntâmplă? Pentru asta i-a salvat? Dacă primește o doză babană de radiații, o primim și noi,ăștia de aici... Cu cât mai mare, cu atât mai distractiv.

— De ce mă-sa se tot duce? Asta-i întrebarea. Nu-i ca și când există ceva acolo. Pentru ce se duce?

Apoi o față nouă se ivi între cei adunați acolo: cea mai importantă față dintre toate. Mustață neîngrijită, păr deja rărit și complet cărunt, întins ca un pod peste începutul de chelie. Însă fața era desenată exclusiv în linii drepte, nimic rotunjit. Și era pe de-a-ntregul aspră și ca de cauciuc... prea dură ca să nu te înspăimânte, de parcă omul fusese vulcanizat de viu. Și glasul său părea vulcanizat.

— Toată lumea să-și ia tălpășița. M-ați auzit?

— Uite-l pe Suhoi. Vine Suhoi. Lasă-l să-și recupereze băiatul.

— Unchiule Sașa...

— Iar tu, Artiom? Deja am vorbit despre asta...

— Deschide ușa, unchiule Sașa.

— Luați-vă tălpășița! Cu voi vorbesc! N-aveți la ce să vă holbați. Iar tu, vino cu mine.

Artiom se așează însă pe podea, pe granitul rece și lucios, sprijinindu-se cu spatele de perete.

— Asta-i prea de tot, mimă Suhoi, fără zgomot, doar din buze. Oamenii deja șușotesc și fără să te dai tu acum în petic.

— Așa-mi vine. Trebuie s-o fac.

— Nu-i nimic acolo! Nimic! Nimic de căutat.

— Dar ți-am spus, unchiule Sașa.

— Nikita! Nu sta cu gura căscată. Apucă-te de treabă. Condu-i pe cetățeni de aici.

— Ai dreptate, Sanseici. Bine, atunci, cine are nevoie de invitație personală? Dați-i drumul, mișcați-vă...

Nikita-i lua în zeflema, scoțând mulțimea de-acolo.

— Ce mi-ai zis tu, a fost o prostie. Ascultă...

Suhoi expiră aerul care-i umflase pieptul, se înmuie, se gârbovi și se lăsă jos, lângă Artiom.

— Îți faci singur de petrecanie. Crezi că te va proteja de radiații costumul ăsta? E ca un ciur! O salopetă din bum-bac ți-ar fi mai de folos!

— Și ce-i cu asta?

— Stalkerii nu se duc acolo atât de des cât te duci tu...

Încerci să-ți mărești doza? Vrei să trăiești, sau s-o mierlești?

— Sunt sigur că l-am auzit.

— Iar eu sunt sigur c-a fost doar o halucinație. Acolo nu-i nimeni care să emită vreo transmisiune. Nimeni, Artiom! De câte ori trebuie să-ți mai spun asta? N-a mai rămas nimeni acolo. Nimic, în afară de Moscova. În afară de noi, cei de aici.

— Nu cred.

— Crezi că-mi pasă mie ce crezi tu și ce nu? Dar îmi pasă dacă-ncepe să-ți cadă părul! Dacă-ncepi să te piși cu sânge! Vrei să ți se usuce scula și să-ți cadă?

Artiom dădu din umeri. O clipă, nu spuse nimic, cântărind lucrurile. Suhoi aștepta.

— L-am auzit. Atunci, pe turn. Prin stația de radio a lui Ullman.

— Dar în afară de tine, nu l-a auzit nimeni niciodată în tot timpul ăsta, indiferent cât de atent au ascultat. Numai frecvențe radio pustii. Atunci ce-i acolo?

— Așa că mă duc acolo, asta-i. Asta-i tot.

Artiom se ridică în picioare și-și îndreptă spatele.

— Vreau nepoți, zise Suhoi de pe podea.

— Ca să trăiască și ei aici? În catacombe?

— În metrou, îl corectă Suhoi.

— În metrou, se învoi Artiom.

— Aici vor avea trai pe vătrai. Cel puțin, se vor naște. Însă în felul ăsta...

— Spune-le să deschidă, unchiule Sașa.

Suhoi se uită la podea. La granitul negru și lucios. Se părea că mai era ceva acolo.

— Ai auzit ce spun oamenii? C-ai cedat nervos. Acolo, la turn.

Artiom își strâmbă fața într-un zâmbet.

Inspiră adânc.

— Dacă vrei nepoți, știi ce-ar fi trebuit să faci, unchiule Sașa. Ar fi trebuit să ai copiii tăi. Atunci le-ai fi putut spune ce să facă. Iar nepoții tăi ar fi arătat ca tine, nu ca dracu' știe cine.

Suhoi închise ochii strâns. Trecu o secundă.

— Nikita, deschide-i ușa. N-are decât s-o șteargă. Să crape. Nimănui nu-i pasă câtuși de puțin.

Nikițka se supuse fără cuvânt. Artiom dădu mulțumit din cap.

— Mă întorc curând, îi spuse lui Suhoi din sas.

Suhoi se ridică în picioare, încă rezemat de perete, își întoarse spatele gârbovit la Artiom și se îndepărtă târșâindu-și pașii, lustruind granitul.

Ușa sasului se închise și se zăvorî cu un pocnet. Pe tavan, un bec electric alb și strălucitor, cu garanție de până la douăzeci și cinci de ani, se aprinse și se reflectă ca un soare slab, de iarnă, în dalele murdare ce acopereau tot interiorul sasului, cu excepția unui perete metalic. Acolo se găsea un scaun uzat, din plastic, ca să-ți mai tragi sufletul, sau să-ți înnozi șireturile de la bocanci, un costum de protecție chimică, atârnat într-un cârlig, un canal de scurgere pe podea, din care ieșea un furtun din cauciuc pentru decontaminare. Într-un colț zăcea un rucsac militar. Și un telefon albastru, atârnat pe perete, ca într-o cabină telefonică veche.

Artiom intră în costum, care îi era prea larg acum, ca și cum n-ar fi fost al lui. Scoase o mască de gaze din rucsacul lui. Întinse coarda din cauciuc, o trase peste cap și clipi, obișnuindu-se să privească prin gemulețele rotunde și murdare din dreptul ochilor. Înșfăcă receptorul telefonului.

— Gata.

Se auzi un scrâșnet ascutit și peretele metalic – nu un perete, ci doar o ușă etanșă – începu să lunece în sus. De afară pătrunse o adiere de aer umed și rece. Artiom se înfi-oră. Își săltă rucsacul în spate, era greu, de parcă pe umeri i se așezase un bărbat.

Treptele tocite și alunecoase ale imensei scări rulante duceau în sus. Stația Expoziției din metrou era la șazeci de metri sub pământ. Suficient de adâncă încât să nu fie zgâlțâită de detonările bombelor lansate de avioane. Desigur, dacă Moscova ar fi fost lovită de o rachetă nucleară, acolo ar fi rămas un crater umplut cu sticlă. Însă încărcăturile nucleare fuseseră interceptate cu rachete, la mare altitudine deasupra orașului; doar fragmente din ele căzuseră pe pământ, încă radioactive, dar nu putuseră exploda. Așa că Moscova rămăsese aproape intactă. Chiar aducea cu aspectul ei dinainte, cam în același fel în care o mumie seamănă

cu un rege viu. Brațele la locul lor, picioarele la locul lor, zâmbetul...

Însă celelalte orașe nu avuseseră interceptoare de rachete ca să se apere.

Artiom gemu, își așeză rucsacul într-o poziție mai comodă, își făcu pe furiș cruce, băgă degetele sub curelele slăbite, pentru a le strânge, și începu să meargă.

* * *

Ploaia răpăia sec pe metalul căștii lui Artiom, de parcă îi bătea direct în cap. Cizmele de cauciuc i se scufundau în mocirlă; rugina se scurgea în puhoaie de deasupra spre un loc aflat undeva sub el. Cerul era ticsit de nori, îngreunându-i respirația, iar clădirile, cât vedeai cu ochii, erau goale, roase de timp. În acest oraș nu mai trăia niciun suflet. Situația era aceeași de douăzeci de ani, nici măcar un suflet.

Uitându-se în lungul unei alei străjuite de copaci umezi și desfrunziți, putea să vadă arcada imensă de la intrarea în Expoziția Realizărilor Economice. Un minunat panoptic de curiozități, unde zăceau embrionii speranțelor unui viitor măreț, transplantat în false temple clasice. Măreția ar fi trebuit să-și facă apariția curând, de fapt chiar mâine. Atâta doar că ziua de mâine nu mai venise niciodată.

Expoziția era o capcană letală, uitată de Dumnezeu.

Cu câțiva ani în urmă, aici viețuiseră tot felul de creaturi periculoase, dar acum până și ele dispăruseră. Existase promisiunea că în curând nivelul radiației de fond va scădea și atunci va fi posibilă o revenire, treptată, la suprafață; totuși zona era plină de mutanți care mișunau și erau încă în viață, chiar dacă arătau ca niște brute schilodite...

Se întâmplase însă taman pe dos: după ce se descotorosise de crusta sa de gheață, Pământul începuse să respire

și să se încălzească, în vreme ce nivelul radiațiilor de fond explodase. Pentru o vreme mutanții se agățaseră de viață cu ghearele lor enorme, însă cei care n-o luaseră la goană să-și scape pielea muriseră, pe când ce oamenii aflați aici, sub pământ, trăiau în stațiile de metrou fără cea mai mică intenție de a muri. Oamenii nu aveau nevoie de prea multe. Îi puteau învăța până și pe șobolani câte ceva.

Contorul Geiger începu să păcănească, măsurând radiațiile încasate de Artiom. „Poate c-ar trebui să nu-l mai iau cu mine“, își zise el. „Nu face decât să mă enerveze. Ce importanță are cât păcăne? Până nu termin treaba, n-are decât să pârâie cât poștește.“

— Lasă-i să vorbească, Jen. Lasă-i să creadă c-am luat-o razna. Nu erau acolo când... pe turn. Nu și-au scos nicio-dată nasul din metroul lor. Cum să știe, eh? Am luat-o razna... I-aș putea lovi pe toți să... Am explicat, nu? Exact în momentul când Ullman își ridicase antena... în timp ce căuta lungimea de undă... Am auzit ceva! Și nu mi-am imaginat. Futu-i! Nu mă crede nimeni!

O autostradă se înălța deasupra capului său; fâșiile de asfalt se îndoiseră și încremeniseră așa, azvârlind mașinile și camioanele care căzuseră la întâmplare, unele pe cele patru roți, altele pe spate, și-și dăduseră duhul pe loc.

Artiom privi iute în jur și porni pe limba aspră a rampei de ieșire spre autostradă. Nu trebuia să meargă mult, poate un kilometru și jumătate. Blocurile înalte de apartamente din complexul „Tricolor“ se înălțau chiar în apropierea următoarei rampe. Cândva, fuseseră zugrăvite în culori festive, alb, albastru și roșu, însă trecerea vremii revopsise totul în cenușiu, în propriul său stil.

— Dar de ce nu mă cred? Pur și simplu, nu mă cred, asta-i tot. Bun, deci nimeni n-a auzit niciun semnal de apel. Dar ascultau după astfel de apeluri? Sub pământ. Nimeni

nu urcă la suprafață numai pentru asta... nu-i așa? Dar tu doar te-ai gândit la asta, să fie posibil să nu fi supraviețuit nimeni în afară de noi? În toată lumea, nimeni în afară de noi? Ei? Asta-i o prostie cât casa! Păi, nu-i așa?

Nu voia să se uite spre Turnul Ostankino, însă n-avea cum să nu-l vadă: chiar dacă își întorcea fața dinspre el, tot se înălța la marginea câmpului său vizual, ca o zgârie-tură pe lentila măștii de gaze. Negru și gros, rupt la nivelul platformei de observare, ridicându-se de sub pământ ca un braț cu pumnul strâns, ca și cum cineva uriaș încerca să urce la suprafață, dar rămăsese prins în lutul roșu al Moscovei, prins în capcană, ca într-o menghină a pământului, blocat și zdrobit.

— Când am fost ultima dată în turnul ăla – încordat, Artiom smuci din cap în direcția lui – când ascultau, încercând să recepționeze semnalul de apel al lui Miller... cu toate pârlăturile alea... Pot să jur pe orice vrei tu... era acolo! Ceva era acolo!

Două siluete imense se ridicau deasupra pădurii desfrunzite, „Muncitorul și colhoznica”, luptând în poziția aceea ciudată, fie patinând pe gheață, fie învârtindu-se unul în jurul celuilalt într-un tangou, dar fără a se privi, ca niște făpturi asexuate. Atunci unde se uitau? De la înălțimea aceea puteau vedea dincolo de orizont? se întrebă Artiom.

În stânga lui, Marea Roată a Expoziției Realizărilor Economice era încă în picioare, imensă ca roata dințată a unui mecanism uriaș care rotea Pământul. Trecuseră douăzeci de ani de când ea, și tot mecanismul, se opriseră pentru totdeauna, iar în prezent ruginea discret. Primăvara trecuse.

Pe roată, stătea scris numărul 850: aceea era vârsta Moscovei în ani, când fusese ridicată roata. Artiom se gândi într-o doară că o corectare a numărului n-avea rost: dacă n-avea cine să înregistreze timpul, atunci acesta se oprea.

Zgârie-norii urâți și mohorâți care fuseseră cândva albi, albaștri și roșii se întindeau cât să acopere mai bine jumătate din lume. Cât pe ce... Cele mai înalte clădiri din zonă, dacă nu punea la socoteală turnul distrus. Chiar așa. Artiom dădu capul pe spate și-și fixă privirea pe vârful blocurilor. Începură imediat să-l doară genunchii.

— Poate astăzi..., întrebă el fără a pune și semnul întrebării, fără a uita că urechile cerului erau astupate cu dopuri din vata norilor.

Nimeni nu-l mai auzea aici, desigur.

Intrarea într-un hol.

Doar un hol ca oricare altul.

Telefonul de la intrare e ca un orfan abandonat, ușa metalică nu are curent, în acvariul de sticlă al portarului se află stârvul unui câine, cutiile de scrisori zăngănesc încet în curentul de aer, fără scrisori, fără pliante publicitare: cineva a adunat tot și, cu multă vreme în urmă, le-a pus pe foc să-și încălzească mâinile cât de cât.

La baza zidului sunt trei lifturi nemțești strălucitoare, care stau cu ușile larg deschise, interiorul lor din oțel inoxidabil strălucește și parcă ar putea să intre într-unul chiar acum și să suie direct la ultimul etaj al blocului-turn. Artiom le ura pentru asta. Și lângă ele, ușa deschisă către scara de incendiu. Artiom știa ce se află în spatele ușii. Le număraseră deja: patruzeci și opt de etaje, urcate pe jos. Muntele Golgotei era întotdeauna urcat pe jos.

— Întotdeauna... pe jos...

Rucsacul cântărea acum o tonă și tona aceea îl apăsa pe Artiom spre sol, spre beton, făcându-l să meargă cu greutate, încetinindu-l. Însă înainta oricum, ca o jucărie mecanică și vorbea tot ca o astfel de jucărie.

— Așadar, ce s-ar fi întâmplat dacă... n-ar fi avut nicio rachetă de interceptare... La fel... trebuie să fi fost... trebuie

să fi fost oameni... pe undeva... Nu-i posibil să fie numai aici... numai la Moscova... în metrou... Pământu-i încă întreg... n-a crăpat în două... Cerul se limpezește... Nu-i posibil... ca o țară întreagă... și America... și Franța... și China... și Thailanda sau alte din astea... Cu ce-au greșit...? N-a existat niciun motiv să...

Desigur, în toți cei douăzeci și șase de ani ai vieții sale, Artiom nu fusese nici în Franța, nici în Thailanda. Nici nu văzuse prea mult din lumea veche; se născuse prea târziu. Iar geografia lumii noi era mult mai restrânsă: stația de metrou Expoziției, Lubianka, Arbatskaia... Linia Circulară. Însă când studiase fotografiile năpădite de mucegai ale Parisului și New Yorkului, de prin rarele reviste turistice, Artiom simțise în sufletul lui că orașele acelea erau încă acolo, încă existau pe undeva, că nu dispăruseră. Poate că-l așteptau pe el?

— De ce-ar... De ce-ar rămâne doar Moscova? Nu-i logic, Jen! Pricepi? Nu-i logic! Iar asta-nseamnă... Înseamnă că, pur și simplu, nu-i putem recepționa... Indicativele lor... Nu putem... Nu încă. Dar trebuie să continuăm. Nu putem renunța. Nu trebuie...

Blocul-turn era gol, totuși încă producea zgomote, încă avea viață: vântul bătea prin balcoane, trântea ușile, șuiera prin puțurile lifturilor, mormăia prin bucătăriile oamenilor și-n dormitoare, prefăcându-se că ar fi proprietarii care se întorseseră acasă. Artiom nu mai credea asta; nici măcar nu mai privea în jur și nici nu vizita nimic.

Știa ce se afla dincolo de ușile acelea trântite fără contere: apartamente jefuite. Mai rămăseseră doar fotografii împrăștiate pe podea – necunoscuții morți se fotografia-seră ca amintire, pentru nimeni – și mobile incredibil de grele, imposibil de cărat în altă parte, nu în metrou, sau în lumea următoare. În alte clădiri, geamurile fuseseră făcute

țândări de unda de șoc, însă aici ferestrele erau rezistente la furtună și supraviețuiseră, deși în douăzeci de ani adunaseră un strat de praf, de parcă fuseseră orbite de cataractă.

Înainte, în vreun apartament sau altul, mai dădea peste câte un fost proprietar, frecându-și trompa măștii de gaze de vreo jucărie și plângând nazal, incapabil să audă dacă se apropia careva din spatele lui. Dar trecuse multă vreme de când mai văzuse pe cineva. Unul fusese lăsat să zacă aici, cu o gaură în spate, lângă jucăria lui prostească, iar ceilalți îl priviseră și-și dăduseră seama că aici nu era niciun cămin, la suprafață, că aici nu mai exista nimic. Beton, cărămizi, zoaie, asfalt crăpat, oase îngălbenite, praful descompunerii tuturor lucrurilor și, bineînțeles, radiațiile. Așa era în Moscova și în restul lumii. Nu mai exista niciun fel de viață, nicăieri, cu excepția metroului. Acesta era un fapt. Toată lumea știa asta.

Toată lumea, cu excepția lui Artiom.

Însă ce-ar fi fost dacă undeva, pe întinderea nemărginită a Pământului, mai exista un loc potrivit pentru a fi locuit? Pentru Artiom și Ania. Pentru toți cei din stație. Un loc unde să nu aibă tavan de fontă deasupra capetelor și unde să poată crește chiar și până la cer. Să-și construiască propriile case, să aibă o viață a lor, iar din locul acela să plece treptat, să se înmulțească pe tot Pământul pârjolit.

— Aș putea găsi locuri... pentru toți oamenii... Ar putea trăi... în aer liber...

Patruzeci și șase de etaje.

Artiom s-ar fi putut opri la al patruzecilea, sau chiar la al treizecilea; la urma urmei, nimeni nu-i spusese că trebuia să urce chiar până sus. Însă, cumva, îi intrase în cap că, dacă voia să aibă vreo șansă de succes, asta se putea întâmpla numai acolo, sus, pe acoperiș.

— Bineînțeles... nu... nu-i chiar atât de înalt... cum a fost în turn... atunci... Dar... Dar...

Geamurile măştii de gaze i se aburiseră, inima încerca parcă să-i iasă din piept și cineva părea să-l tot împungă în coaste, căutând o cale să-i înfigă un cuțit sub ele. Aerul pe care-l inspira energic prin filtrul măştii de gaze era prea rarefiat; nu avea destulă viață în el și, la fel ca la turn, când Artiom ajunsese la etajul al patruzeci și cincilea, cedă și-și smulse pielea din cauciuc lipită de față. Luă o gură de aer dulceag și amărui. Un aer complet diferit de cel din metrou. Proaspăt.

— Înălțimea... Poate... pân-acolo... Circa două sute de metri... Înălțimea... Așa că poate... Probabil... De la înălțimea aia... pot recepționa...

Își scutură rucsacul de pe umeri și-l târî după el restul drumului. Rezemându-și spatele înțepenit de trapa de acces, o ridică și se urcă pe acoperiș. Și abia atunci căzu. Rămase pe spate, privind norii, care erau la numai o lungime de braț de el; își îmbună inima și-și liniști respirația. Apoi se ridică în picioare.

Priveliștea de aici era...

Artiom parcă murise și pornise în zbor spre ceruri, dar se izbise brusc de un plafon din sticlă și rămăsese înțepenit acolo, legănându-se pe sub el, fără nicio cale să înainteze, ori să bată în retragere. Era evident, de la înălțimea aceea, că nu mai era posibil să se întoarcă: după ce-ai văzut cu adevărat cât de mic e totul pe Pământ, cum poți să mai iei așa ceva în serios?

Nu departe de el erau alți doi zgârie-nori identici, strălucitori și plini de culoare cândva, acum cenușii. Însă Artiom urcase întotdeauna numai pe acesta. Părea mai comod așa. Preț de o clipă, în nori apăru o crăpătură, ca o ambrazură, și soarele trase un foc prin ea; crezu că văzuse o sclipire bruscă în clădirea alăturată, fie dinspre acoperiș, fie dinspre geamul prăfuit al unuia dintre apartamentele de sus,

ca și cum cineva captase raza de soare într-o oglinjoară. Dar înainte să se poată uita în jur, soarele se baricadă din nou și licărul dispăru. Nu mai era nimic.

Cu cât Artiom încerca mai abitir să-și întoarcă privirea, cu atât continua să-i alunece spre pădurea regenerată ce prospera acolo unde fusese Grădina Botanică și spre pustietatea întunecată din chiar mijlocul ei. Un loc mort, unde parcă însuși Creatorul și-ar fi azvârlit suflul încins, rămas de prisos. Dar nu, nu Domnul făcuse asta.

Grădina Botanică.

Artiom își amintea că arăta altfel. Era tot ce-și amintea din lumea dispărută dinainte de război. O afacere ciudată: iată, întreaga ta viață constă din dale, tuneluri, tavane prin care curge apă și pâraie scurse pe pământ, pe lângă linii de tren, granit și marmură, aer închis și lumină electrică.

Apoi, dintr-odată, mai apare ceva mărunț: o dimineată răcoroasă de mai; vlăstare verzi, nevinovate, delicate, pe copacii eleganți; aleile din parcuri acoperite de desene cu cretă colorată, o coadă uimitoare la înghețată, și înghețata propriu-zisă, într-un cornet din vafă, nu doar dulce, ci absolut îngerească. Și vocea mamei, slabă și distorsionată de timp, ca și cum vine prin firele de cupru ale unui telefon. Și căldura mâinii ei, pe care încerci să n-o lași să scape din a ta, ca să nu te pierzi, și te agăți de ea cu toată puterea. Totuși, chiar e posibil să-ți amintești astfel de lucruri? Probabil că nu.

Și tot acest altceva este atât de nepotrivit și imposibil, încât nu mai înțelegi dacă ți s-a întâmplat cu adevărat sau ai visat, pur și simplu. Dar cum să fi visat asta, când n-ai văzut sau trăit nimic asemănător?

Artiom putea vedea totul în fața ochilor săi: desenele în cretă de pe alei, soarele strălucind prin frunzișul dantelat al acelor aurii, înghețata din mâna lui, rațele caraghioase, portocalii, împrăștiate peste tot pe oglinda iazului umbrat și

podețele șubrede, așezate peste el; îi era teamă să nu cadă în apă, dar și mai teamă să nu scape cornetul de vafă.

Însă fața ei, fața mamei, Artiom nu și-o putea aminti. Încercase s-o aducă în minte. Când se ducea la culcare, încerca să vadă dacă ar reuși să și-o aducă aminte măcar în vise, chiar dacă le uita până dimineață, însă nimic nu-i ieșea. Nu cumva acolo, în capul lui, exista un colțișor, unde se ascunsese mama ca să aștepte moartea și bezna? Se părea că nu. Dar cum putea exista o persoană pentru ca apoi să dispară cu totul?

Și în ziua aceea, în lumea aceea, unde-ar fi putut dispărea toți? Uite, sunt aici, chiar lângă tine; doar închide ochii. Bineînțeles că te poți întoarce la ei. Probabil că au scăpat și sunt încă acolo, undeva prin lume, strigând după cei pierduți: Noi suntem aici, dar voi unde sunteți? Trebuie doar să-i auzi. Trebuie doar să știi cum să asculți.

Artiom clipi și se frecă la ochi, ca să poată vedea din nou ziua de azi, nu ce fusese acum douăzeci de ani. Se așeză și deschise rucsacul. Înăuntru erau un radioemițător-receptor, un model militar complicat, verde și foarte zgâriat, și încă o monstruozitate, o cutie metalică, care avea o manivelă ce putea fi întoarsă. Un generator manual, artizanal. Iar dedesubt se aflau patruzeci de metri de cablu de calitate, antena pentru radio.

Artiom atașă toate firele, se sui acoperiș, desfășurând cablul, își șterse apa de pe față și, fără nicio tragere de inimă, puse din nou masca. Își îndesă căștile pe urechi. Mângâie butoanele cu degetele și învârti manivela generatorului: o diodă clipi. Simți un bâzâit și o vibrație în palmă, ca și cum era viu.

Acționează un comutator.

Închise ochii, pentru că se temea că-l vor împiedica să pescuiască sticla aceea, sticla cu mesajul în ea, de pe un

continent îndepărtat, unde altcineva supraviețuise. Trecu de la o lungime de undă la alta. Apoi răsuci manivela generatorului de parcă vâslea într-o barcă pneumatică cu o singură mână.

Căștile începură să fâsâie, șuierând printre păcănituri cu un fluierat „iiiiioooo...” Tușeau epuizant și pentru o clipă nu mai scoaseră niciun sunet, apoi începură să fâsâie iarăși, ca și cum Artiom se plimba printr-o aripă de spital, izolată, a tuberculoșilor, căutând pe cineva cu care să vorbească, însă fără ca vreunul dintre pacienți să fie conștient; nu erau decât asistente medicale, care-și duceau degetul la buze și-l țistuiiau sever. Nimeni de aici nu voia să-i dea vreun răspuns, nimeni nu intenționa să trăiască.

Nimeni din Sankt Petersburg. Nimeni nici din Ekaterinburg.

Londra rămânea tăcută. Parisul rămânea tăcut. Bangkokul și New Yorkul rămâneau tăcute. De multă vreme nici nu mai conta cine începuse războiul. Nici nu mai conta cum începuse. Pentru cine să mai conteze? Istoria era scrisă de învingători; aici nu exista nimeni care s-o scrie și-n curând n-avea să mai fie nimeni care s-o citească.

Șșșșșș...

Undele radio erau pline cu nimic. Un nimic fără limite.

Iiiiiioooo...

Sateliții de comunicații zburau fără odihnă pe orbitele lor. Nimeni nu-i solicita. Singurătatea-i aducea-n pragul nebuliei și atunci cădeau înapoi pe Pământ; mai bine să ardă în aer, decât așa ceva.

Niciun cuvânt din Pekin. Și la Tokio era o tăcere de mormânt.

Însă Artiom continua să rotească blestemata de manivelă, învârtea și răsucea, răsucea și învârtea.

Ce liniște era! O tăcere extraordinară. Insuportabilă.

— Aici Moscova! Aici Moscova! Recepție!

Asta era vocea lui, a lui Artiom. Ca de obicei, nu putea aștepta; nu avea răbdare.

— Aici Moscova! Terminat! Recepție!

Iiiiiiooooo.

Nu trebuia să se oprească. Nu trebuia să renunțe.

— Sankt Petersburg! Recepție! Vladivostok! Aici Moscova, recepție! Rostov! Recepție!

Ce nu era bine cu tine, Oraș al lui Petru? Cum de-ai devenit atât de firav? Mai firav decât Moscova? Ce ți-a luat locul? Un lac de sticlă? Sau te-a mâncat mucegaiul? De ce nu răspunzi?

Ce s-a ales de tine, Vladivostok, oraș mândru, de la celălalt capăt al lumii? Erai atât de departe de noi. Au răspândit molima până și asupra ta? N-au avut chiar niciun pic de milă, nici pentru tine? Huha, huha, huha.

— Recepție, Vladivostok! Aici Moscova!

Întreaga lume zace cu fața-n jos în mocirlă; nu simte pe spate picăturile acestei ploii interminabile; nu simte că nasul și gura-i sunt pline cu apă ruginită.

Dar Moscova... Iat-o. Stă acolo. Încă pe picioarele ei. De parcă-i în viață.

— Ce-i cu toate astea? Deci ați mierlit-o toți?

Șșș...

Poate că astea erau sufletele lor, care pătrunseseră pe unde și-i răspundeau astfel? Sau poate că așa suna radiația de fond? Moartea trebuia să aibă o voce a ei. Probabil, chiar așa: o șoaptă. Șșș... Haide acum, fără niciun zgomot. Calmează-te. Calmează-te.

— Aici Moscova. Recepție!

Poate că-l vor auzi de data asta?

Chiar acum, cineva o să tușească în căștile lui, trecând cu însuflețire prin zgomotul de fond, și o să strige de undeva, de undeva departe:

— Suntem aici! Moscova! Te aud! Recepție! Moscova! Nu ieși din emisie! Te aud! Doamne, Dumnezeu! Moscova! Moscova a luat contact! Câți ați supraviețuit acolo? Aici avem o colonie, douăzeci și cinci de mii de oameni! Pământul e curat! Zero radiații! Apa nu-i poluată! Mâncare? Sigur că da, avem! Medicamente, da, avem! Trimitem o misiune de salvare pentru voi! Doar rezistați! M-auzi, Moscova? Cel mai important este să rezistați!

Iiiiiioooo. Nimic.

Asta nu era o încercare de contact radio; era ședință de spiritism. Iar Artiom, pur și simplu nu se descurca. Spirittele pe care le invoca nu voiau să vină la el. Se simțeau bine pe lumea cealaltă. Priveau în jos, printre spărturile în nori, spre silueta pirpirie și gheboșată a lui Artiom și doar chicoteau: Acolo, jos? La tine? Oh, nu, nu în viața ta!

Huha, huha.

Încetă să mai răsucescă blestemata de manivelă și-și smulse căștile de pe urechi. Se ridică, înfășură antena într-un colac ordonat, încet, forțându-se să fie ordonat, încalcându-și propria dorință, pentru că ar fi vrut s-o rupă în bucăți și s-o azvârle în abis, de la etajul patruzeci și șase. Adună totul în rucsac și-și puse pe umeri demonul tentației. Îl duse jos. În metrou. Până mâine.

* * *

— Ai respectat rutina de decontaminare? întrebă receptorul albastru cu o voce nazală.

— Da.

— Răspunde mai clar!

— Da, am respectat-o!

— Da, a respectat-o, huh..., șuieră telefonul neîncrezător, iar Artiom îl izbi cu ură de perete.

Încuietoarea scrâșni în interiorul ușii și zăvoarele se retraseră. Apoi ușa scoase un scârțait lung și sfâșietor și se deschise, iar metroul își trimise spre Artiom aerul închis și greu. Suhoi îl aștepta în prag. Fie simțise când se va întoarce Artiom, fie nici nu se mișcase de acolo. Probabil prima variantă.

— Cum te simți? Întrebă cu glasul său obosit, binevoitor.

Artiom ridică din umeri. Suhoi îl măsoară cu privirea. Cu blândețe, ca un medic pediatru.

— Te-a căutat cineva. Venea din altă stație.

Artiom se îndreaptă de spate.

— De la Miller?

Vocea-i răsuna metalic, de parcă pe podea căzuse un cartuș. Speranță? Sau lașitate? Sau ce?

— Nu. Un bătrân.

— Ce bătrân?

Ultimele picături din vlaga lui Artiom, adunate laolaltă, în caz că tatăl lui vitreg ar fi spus „da”, se evaporară instantaneu, iar acum tot ce mai voia era să se culce.

— Homer. Zicea că se numește Homer. Știi pe cineva cu numele ăsta?

— Nu. Mă duc să mă culc, unchiule Sașa.

* * *

Ea nu-și clinti niciun mușchi. Dormea sau nu? se întrebă Artiom. Se întrebă în mod reflex, pentru că nu-l mai interesa deloc dacă ea chiar dormea sau doar se prefăcea. Își azvârli hainele într-un morman de lângă intrare, se frecă pe umeri ca să-i mai încălzească puțin, se cuibări într-o parte, lângă Ania, ca un orfan, și-și trase pătura pe el. Dacă ar fi avut o pătură în plus, nici nu s-ar mai fi sinchisit să se apropie de ea.

Ceasul stației arăta ora 19, nu? Însă la ora 22, Ania trebuia să se trezească și să se ducă la lucru, la ciupercărie. Artiom fusese scutit de munca la ciupercărie, pentru că era erou. Sau pentru că era invalid? Hotăra singur care-i erau îndatoririle și când să le îndeplinească. Se trezea când ea revenea din schimb și urca la suprafață. Dispărea când ea încă se prefăcea că doarme. Așa trăiau, în contratimp. Într-un singur pat, în dimensiuni diferite.

Cu grijă, să n-o trezească, Artiom începu să tragă pătura cadrilată în jurul lui. Ania îl simți și, fără să spună niciun cuvânt, smulse furioasă pătura în direcția opusă. După un minut de încleștare idioată, Artiom cedă și rămase gol, întins la marginea patului.

— Grozav, spuse.

Ea nu zise nimic.

De ce un bec strălucește puternic la început, apoi se arde?

Apoi rămase cu fața îngropată în pernă – cel puțin aveau două perne, slavă Domnului –, încălzind-o cu respirația sa. Și adormi așa. Iar într-un vis malefic și viclean, văzu o altă Ania, care râdea, veselă, care-l provoca cu bucurie, perfect de tânără. Totuși câți ani trecuseră? Doi ani? Două zile? Numai Dumnezeu știa când fuseseră lucrurile astfel. Pe atunci părea că aveau o veșnicie înaintea lor. Așa li se păruse amândurora. Deci totul trebuie să fi fost astfel acum o veșnicie.

În visul său era frig, însă Ania era cea care-l făcea să simtă frigul; credea că-l urmărea, gol, în jurul stației, dar dintr-o ștregărie, nu din ură. Și când Artiom se trezi, continuă să creadă, în inerția lui adormită, vreme de un minut întreg, că eternitatea nu se sfârșise, iar el și Ania ajunseseră la jumătatea ei. Voia s-o strige, s-o ierte, să transforme totul într-o glumă. Apoi își aminti.

Capitolul 2

Metroul

— Cel puțin, încerci să m-ascuți? o întrebă pe Ania.
Însă ea nu mai era în cort.

Hainele lui zăceau exact acolo unde le lăsase, lângă intrare. Ania nici nu le strânsese, nici nu le aruncase. Doar trecuse pe deasupra lor, de parcă-i fusese teamă să le atingă. Să nu se contamineze. Poate chiar îi fusese teamă.

Ea întotdeauna avusese mai multă nevoie de pătură. El reușea să se încălzească și altfel.

Era bine că plecase. „Mulțumesc, Ania. Mulțumesc fiindcă nu catadicsești să stai de vorbă cu mine. Pentru că nu-mi răspunzi.”

— Mulțam pentru tot, futu-i, zise el cu glas tare.

— Pot să intru? vorbi cineva prin prelata de deasupra urechii sale. Artiom? Te-ai trezit?

Artiom își trase pantalonii pe el.

Afară, așezat într-un scaun pliant, de voiaj, aștepta un bătrân cu o față mult prea netedă pentru vârsta lui. Stătea confortabil, într-o postură lejeră și echilibrată, și era limpede că se așezase acolo cu mult timp în urmă și nu avea niciun fel de intenție de a pleca. Era un necunoscut din altă stație: făcea cute pe față și respira nesocotit, pe nas. Pe străini îi puteai depista imediat.

Artiom își împreună degetele și le duse streășină la ochi, pentru a se feri de lumina sângerie în care era scăldată Expoziției, în vreme ce se holba la vizitatorul său.

— Ce vrei, moșule?

— Tu ești Artiom?

— S-ar putea, zise Artiom, trăgând aer pe nas. Depinde.

— Sunt Homer, anunță bătrânul fără să se ridice. Așa mi se spune.

— Chiar așa?

— Scriu cărți. O carte.

— Interesant, spuse Artiom cu vocea cuiva deloc interesat.

— O carte istorică. Ceva de genul ăsta. Numai că despre vremurile noastre.

— Istorică, repetă Artiom cu prudență, privind de jur împrejur. Ce rost mai are? Se spune că istoria s-a terminat. Gata.

— Dar ce-i cu noi? Cineva trebuie să știe tot ce-am... Tot ce ni s-a întâmplat aici și să povestească generațiilor viitoare despre asta.

Dacă nu vine de la Miller, gândi Artiom, atunci cine-i? De unde vine? Pentru ce?

— Generațiile viitoare. O datorie sacră.

— Pe de-o parte trebuie să le spunem despre lucrul cel mai important... Cum este viața noastră de aici. Să înregistrăm toate etapele și vicisitudinile, ca să zic așa. Dar, pe de altă parte, cum s-o facem? Evenimentele neprelucrate sunt uitate. Pentru ca lumea să-și amintească, avem nevoie de o relatare vie. Avem nevoie de un erou. Am tot căutat un material ca acesta. Am încercat tot felul de lucruri. Credeam că l-am găsit. Însă când am început... n-a mers. Nu s-a îmbucat nimic. Apoi am auzit de Expoziției și...

Evident, bătrânului nu-i venea prea ușor să explice, însă Artiom nu avea de gând să-l ajute cu nimic: tot nu putea pricepe ce urmează. Nu exista nimic amenințător în bătrânul acela – era, pur și simplu, nelalocul său –, însă ceva se tot

aduna în atmosferă, luând formă între el și Artiom, ceva ce putea să explodeze în orice clipă, arzându-l cu căldura și hăcuindu-l cu schije.

— Mi-au spus despre Expoziției... despre Întunecați și despre tine. Și mi-am dat seama că tu ești cel pe care trebuie să-l găesc, ca să...

Artiom dădu din cap: înțelesese, în cele din urmă.

— O poveste bună.

Și fără ca măcar să-și ia la revedere, o luă din loc, îndesându-și mâinile, veșnic înghețate, în buzunare. Bătrânul rămase proptit în scaunul lui confortabil, încă explicând ceva spinării lui Artiom, pe când acesta se îndepărta. Însă Artiom hotărâse să nu-l mai asculte.

Clipi și ochii i se ajustară; nu mai trebuia să-i mijească.

Îi luase mai mult timp să se acomodeze cu lumina de la suprafață. Un an. Iar asta însemna repede! Majoritatea locuitorilor metroului ar fi orbit, probabil, pentru totdeauna, din cauza luminii soarelui, chiar dacă soarele era acoperit de nori. În definitiv trăiseră toată viața în beznă. Însă Artiom se forțase să vadă tot ce era acolo. Să vadă lumea în care se născuse. Pentru că dacă nu poți suporta soarele, atunci cum ai să urci la suprafață când vine vremea?

Toți cei născuți la metrou crescuseră fără soare, precum ciupercile. Era în ordine. Se dovedise că oamenilor nu le trebuia soarele, numai vitamina D. Puteai îngurgita lumina soarelui sub forma unei pastile. Și puteai trăi prin pipăit.

În metrou nu exista niciun sistem general de iluminat. Nu exista nicio sursă de electricitate. Nu posedau nimic în comun: era fiecare pentru sine. În unele stații învățaseră să-și producă suficientă electricitate ca să ilumineze totul aproape la fel de strălucitor ca altă dată. În altele aveau doar destul curent pentru un singur bec care lumina în centrul peronului. Iar altele erau scufundate în aceeași beznă ca

tunelurile. Dacă cineva aducea lumină acolo, putea scoate la iveală bucățele de neant, podeaua, plafonul, vreo coloană de marmură; iar locuitorii stației veneau târându-se spre raza lanternei pentru a vedea și ei ceva măcar pentru o clipă. Însă era mai bine să nu li te arăți: învățaseră să trăiască perfect fără ochi, dar nu le crescuseră și gurile.

În Expoziției, viața fusese organizată pe baze ferme, iar oamenii de acolo erau răsfățați: unii dispuneau chiar și de diode mici care emiteau lumină, șmanglite de la suprafață, care străluceau în corturile lor, iar pentru zonele publice încă funcționa vechiul sistem de iluminat de urgență, lămpi cu sticlă colorată în roșu. Un iluminat ca acesta ar fi fost convenabil pentru dezvoltarea negativelor, de exemplu. În felul în care imaginea sufletului lui Artiomi fusese dezvoltată lent în lumina aceasta roșie, arătându-se prin revelatorul pentru dezvoltare, făcând limpede faptul că fotografia fusese realizată acolo, la suprafață, într-o zi strălucitoare de mai.

Apoi expusă, încețoșată, într-o altă zi, una noroasă de octombrie.

— O poveste frumoasă, nu, Jen? Ți-i amintești pe Întunecați? șopti Artiomi.

Însă întotdeauna se găsea altcineva să-i răspundă. Întotdeauna îi răspundea cine nu trebuia.

— Salutare, Artiomi!

— Hoho, Artiomi!

Toată lumea îl saluta. Unii zâmbeau, alții se încruntau, dar toți îl salutau. Pentru că toți, nu doar Jenka și Artiomi, își aminteau de Întunecați. Toți își aminteau povestea, deși nimeni n-o cunoștea.

Stația Expoziției. Capătul liniei. Locul lui natal. Lungă de două sute de metri și locuită de două sute de oameni, ceea ce era tocmai bine. Mai puțini metri și n-ai mai fi putut să respiri în voie; mai mulți și n-ai mai fi avut căldură.

Stația fusese construită acum o sută de ani, în vremea fostului imperiu, din obișnuitele materiale imperiale: marmură și granit. Fusese concepută ca o structură triumfală, ca un palat, însă bineînțeles că fusese îngropată sub pământ, așa că devenise ca o încrucișare dintre un muzeu și un mormânt. Atmosfera ancestrală era absolut de neînlocuit, așa cum era și în celelalte stații, chiar și în cele noi. Ca și cum locuitorii metroului crescuseră, însă tot mai stăteau pe genunchii de bronz ai bătrânilor străvechi și nu puteau coborî, îi țineau pe toți strâns în brațe.

Coloanele înnegrite de fum se lăteau la vârf, iar sub bolțile străvechi dintre ele fuseseră înghesuite corturi jerpelitate cu câte o familie, uneori chiar două. Aceste familii puteau fi, pur și simplu, mutate în altă parte și probabil nimeni nu și-ar fi dat seama. Așa stau lucrurile când locuiești la comun, în aceeași stație, timp de douăzeci de ani, când între secretele tale și ale vecinilor, între toate mormăielile și toate țipetele, există doar o prelată într-un singur strat.

În unele locuri, poate, oamenii s-au mâncat deja între ei, din pizmă, știți, și din gelozie, pentru că Dumnezeu i-a iubit pe copiii altcuiva mai mult decât pe ai tăi și era imposibil să-ți împarți soțul sau soția cu alții, iar spațiul de cazare era suficient de valoros încât să sugrumi pe cineva pentru el; însă nu și aici, nu în Expoziției. Aici lucrurile s-au dovedit a fi simple și, cumva, prietenoase.

Ca într-un sat sau o comună. Nu existau copii care să nu fie ai tăi: dacă vecinul tău avea un copil sănătos, asta era o sărbătoare generală. Dacă tu aveai unul bolnav, te ajutau cu povara, fiecare așa cum putea. Dacă nu aveai unde să te așezi, se mutau alții să-ți facă loc. Dacă te certai cu un prieten, condițiile de trai la grămadă reușeau să te ajute să te împaci. Dacă nevastă-ta te părăsea, o iertai mai devreme sau mai târziu. De fapt, nu te părăsea nicio clipă; era tot aici, în

sala de marmură, cu un milion de tone de pământ deasupra. Numai că dormea după o altă prelată. Și te întâlneai cu ea zilnic, și nu doar o singură dată, ci de sute de ori. Ajungeai să ai o înțelegere, nu era nicio cale prin care să-ți închipui că ea nu existase niciodată. Important era că toată lumea era în viață și dincolo de asta... Ca într-o comună sau peșteră.

Exista o ieșire de aici, tunelul din sud, care ducea spre Alekseevskaja și mai departe, în Circuitul Mare, însă... poate că aceasta era ideea, că Expoziției era capăt de linie. Iar oamenii care trăiau aici erau cei care nu mai puteau să plece nicăieri în altă parte. Căroră le trebuia o casă.

Artiom se opri lângă un cort și încremeni. Rămase acolo, luminând cu lanterna prin prelată jerpelită, până când ieși o femeie de vârstă mijlocie, cu o față umflată.

— Salut, Artiom.

— Salut, Ekaterina Sergheevna.

— Jenia nu-i aici, Artiom.

Dădu din cap spre ea. Ar fi vrut să-i mângâie părul, s-o țină de mână. Ca și când i-ar fi spus, da, știu, știu. Chiar știu totul, Ekaterina Sergheevna. Sau îți spui ție însăși asta?

— Pleacă, Artiom. Pleacă. Nu sta pe-aici. Du-te mai încolo și bea niște ceai.

— Ai dreptate.

Ambele capete ale stației fuseseră scurtate la scările rulante, se zidiseră înăuntru și sigilaseră ieșirile, astfel încât aerul otrăvit să nu se scurgă aici, de la suprafață. Și puteau să-i țină la distanță pe vizitatorii de toate soiurile. Capătul „noii” ieșiri era complet astupat. La celălalt capăt, lăsaseră un sas, pentru a putea urca în oraș.

La capătul zidului gol se aflau o bucătărie și un club. Cuptoare pentru gătit, gospodine cu șorțuri care se agitau în toate părțile, pregătind prânzul pentru copiii și soții lor; prin conducte curgea apa, strecurată prin filtre de cărbune,

și gâlgâia, când țâșnea afară, aproape transparentă, în rezervoare. Din când în când, un ceainic începea să fluiera, iar câte un curier de la ferme intra să ia apă fierbinte, ștergându-și mâinile de pantaloni și căutându-și soția, să o poată duce într-un loc moale, unde să-i amintească de dragoste și, în același timp, să înfulece ceva, gătit doar pe jumătate.

Cuptoarele și oalele, farfuriile, scaunele și mesele nu erau proprietate personală. Erau la comun, însă oamenii le tratau cu grijă și nu le stricau.

Totul, în afară de mâncare, fusese adus de la suprafață: n-ai fi putut încropi nimic decent în metrou. Era bine că, pe vremea când morții mai voiau să trăiască, lăsaseră tot felul de bunuri și echipament pentru întrebuințarea viitoare: becuri, generatoare cu motorină, cabluri, arme, gloanțe, tăvi și farfurii, mobilă și cantități uriașe de haine. Acum acestea puteau fi purtate la fel ca hainele fraților și surorilor mai mari, care nu mai aveau nevoie de ele. Se găseau destule, pentru multă vreme de acum înainte. În tot metrourul nu erau mai mult de cincizeci de mii de oameni. Iar la Moscova fuseseră, cândva, cincisprezece milioane. Asta însemna că fiecare avea câte trei sute de rubedenii, înghesuindu-se unii în alții în tăcere, predând, fără un cuvânt, lucrurile care le deveniseră de prisos: ia-le pe ale mele, ia-le, ia-le, sunt aproape noi, deja mi-au rămas mici.

Nu trebuia decât să le verifici cu un contor Geiger, să vezi dacă pâ râia prea tare, și atunci să zici „mulțumesc”. Apoi le puteai purta.

Artiom ajunsese la coada pentru ceai și se așeză în capăt.

— Artiom, unde mergi așa, ca un străin? Acum vrea să stea la coadă! Stai jos, mai cruță-ți și tu picioarele... Să-ți torn un ceai bun și fierbinte?

Cea care se îngrijea de tot ce mișcă în zonă era Dașa Haină-de-Blană, o femeie care arăta de vreo cincizeci de ani,

însă nu avea absolut nicio dorință de a se gândi la asta. Venise la Moscova de undeva dintr-o văgăună uitată de pe lângă Iaroslavl, cu trei zile înainte de marea bubuială. Venise ca să-și cumpere o haină de blană. Își cumpărase una și de atunci n-o mai dăduse jos niciodată, fie zi, fie noapte, nici măcar când se ducea la toaletă. Artiom nu râsese niciodată de ea. Cum ar fi fost dacă ar fi avut și el o bucățică din fosta lui viață, cum avea Dașa? O bucată din luna mai, ori o înghețată, sau umbra plopilor, sau zâmbetul mamei sale?

— Da, mulțumesc, mătușică Dașa.

— Destul cu „mătușica“, îi reproșă ea pe un ton de flirt. Ia zi, cum merg lucrurile pe sus? Cum e vremea?

— Cam plouă.

— Ah, o să ne inunde iarăși, atunci? Ai auzit asta, Aigul? Zice că plouă.

— Allah ne pedepsește. Pentru păcatele noastre. Fii atentă, altfel porcul ăla o să se ardă.

— De ce-l tot aduci pe Allah al tău în astfel de treburi? Femeia asta vrea ca Allah să fie implicat direct! Ah, da, s-a lipit nițel de fund. Ce mai face Mehmet? S-a întors deja din Hansa?

— E plecat de trei zile. Trei zile.

— Nu-ți face atâtea griji din pricina asta...

— Îți jur pe sufletul meu, Dașa, că și-a găsit pe cineva acolo. Pe cineva ca tine. În păcat...

— Ca tine, ca mine... Despre ce tot vorbești? Suntem toți aici, Aiguliușka... Suntem toți în aceeași barcă.

— Și-a găsit el ceva ușor de găbjit, jur pe Allah...

— Ahhh... Ar fi trebuit să i-o dai și tu mai des... Bărbații sunt ca pisoii, nu-i așa? Își vâra boticul peste tot până dau de ea...

— Ce-s prostiile astea? S-a dus să facă comerț! se băgă un omuleț, aproape cât un copil, cu o față copilărească, însă

devastată de alcool; ceva-l împiedicase să mai crească așa cum trebuie.

— Bine, bine, Kolia. Nu te pune acum să-ți acoperi prietenii! Iar tu, Artiom, nu ne băga în seamă, pe noi, femeile. Poftim. Suflă în ceai, e fierbinte.

— Mulțumesc.

Își făcu apariția un bărbat, acoperit cu liniile unor vechi cicatrice albe, complet chel, dar care, pentru că avea sprâncenele stufoase și vorba blândă, nu părea deloc amenințător.

— Salutări tuturor celor prezenți aici, în special doamnelor. Cine a venit pentru ceai? Eu te caut pe tine, Koliun. Ai auzit deja de Hansa?

— Ce-i cu Hansa?

— Granița-i închisă. Așa cum spune un mare clasic, „s-a aprins lumina roșie, nu se mai traversează acum, așa că stați calmi”. Cinci dintre oamenii noștri sunt blocați acolo.

— Asta-i, Aigulka, ce să faci? Amestecă-ți ciupercile acolo, ciupercile.

— Și bărbatul meu e acolo. Și cu mine cum rămâne? Pe Allah... Cum adică-i închisă granița? Ia zi, Konstantin?

— Tocmai au închis-o și cu asta basta. N-avem noi nicio treabă cu asta. Ordinul-i ordin.

— Iar se războiesc, cred. Iar se luptă cu Linia Roșie, probabil, nu? Nu vreau decât s-o mierlească toți.

— Dar cine știe, ei, Konstantin? La cine să mă duc? Mehmet al meu...

— E o măsură preventivă. Tocmai m-am întors de acolo. E un fel de carantină. Vor deschide în curând. Salutare!

— Oh, salut, dragă domnule. În vizită? De unde ești?

— Din Sevastopol. Pot să iau loc aici?

Artiom, încetă să mai inspire aburii fierbinți și-și ridică privirile de la cana albă, ciobită, cu o dungă aurie, îngustă. Bătrânul șontăcăise până aici, căutându-l, iar acum îl studia

pe îndelete cu coada ochiului. Bine, atunci. Artiom nu mai putea fugi de el.

— Și cum te-ai strecurat până aici, la noi, tataie? Dacă au închis tot? Întrebă Artiom, provocându-l pe bătrân cu o uitătură directă.

— Eu am fost ultimul care-a trecut, răspunse bătrânul fără să clipească măcar. Au închis frontiera chiar în spatele meu.

— Putem să ne ducem foarte bine traiul și fără ei, fără Hansa aia! Dar să vedem dacă ei pot trăi fără ceai, fără ciupercile noastre, secăturile! Cu ajutorul lui Dumnezeu, noi ne vom descurca.

— Zici c-o vor deschide. Dar dacă n-o deschid? Cum rămâne cu Mehmet al meu?

— Te duci și vorbești cu Suhoi, Aigulka. Ți-l aduce el pe Mehmet de acolo cât ai zice pește. N-o să-l abandoneze. Ce zici de niște ceai? L-ai mai încercat pe al nostru vreodată?

— N-aș zice nu, răspunse presupusul Homer, scuturându-și barba.

Se așază cu fața spre Artiom și așteaptă, sorbind din zeama lor de ciuperci locală, căreia i se spunea cu mândrie, dar fără niciun temei, ceai. Tot ceaiul adevărat fusese băut cu zece ani în urmă desigur. Artiom aștepta și el.

— Cine așteaptă apa fierbinte?

Lui Artiom îi stătu inima-n piept. Intrase Ania. Stătea acolo, cu spatele la el, ca și cum nici nu-l observase.

— Lucrezi astăzi, Aniuța? Întrebă Haină-de-Blană, încercând imediat s-o atragă într-o conversație și ștergându-și mâinile de buzunarele hainei de blană, care în curând avea să năpârlească de tot. Ciupercile?

— Da, spuse Ania, încă stând cu spatele la toată lumea, hotărâtă să nu se întoarcă.

Așadar, observase tot.

— Te dor șalele, nu? Atâta aplecătură!

— Mor de durere, mătușică Dașa.

— Ciupercile nu-s porci, declară Aigul, mijind ochii și pufnind disprețuitor. Trebuie să se aplece, nu? Ia încearcă să te bălăcești și tu în rahat.

— Tu te bălăcești în el. Toată lumea-și alege treburile după gustul lor, răspunse Ania cu o voce neutră.

Avea un glas domol, însă Artiom știa precis că atunci când vorbea așa calm putea oricând să-și piardă cumpătul. Putea face orice voia, fusese bine instruită. Cu un tată ca al ei.

— Încetați cu certurile, fetelor, se gudură Konstantin, cel plin de cicatrice. Toate profesiunile sunt necesare, toate sunt importante, așa cum a scris un mare clasic. Fără ciuperci, cu ce-am hrăni porcii?

Ciupercile champignon creșteau într-unul dintre cele două tuneluri prăbușite din nord, care duseseră cândva spre stația Grădinii Botanice. Trei sute de metri de plantații de ciuperci, apoi o fermă de porci. Porcii fuseseră închiși cât mai departe posibil, pentru a reduce din duhoare. De parcă trei sute de metri erau suficienți pentru a scuti pe toată lumea de asta. I-a salvat însă ceva diferit: simțurile omenești.

Nou-sosiți simțeau duhoarea năprasnică a porcilor preț de o zi sau două. Apoi se obișnuiau cu ea. Aniei îi trebuise ceva vreme să se obișnuiască. Localnicii încetaseră să mai simtă mirosul cu mult timp în urmă. Nu aveau cu ce să compare duhoarea. Însă Artiom avea.

— E bine dacă se-ntâmplă să-ți placă ciupercile, spuse el cu voce limpede și distinctă, privind direct spre ceafa Aniei. E mai ușor să cazi la înțelegere cu ciupercile decât cu oamenii.

— Iar unii oameni n-ar trebui să fie atât de disprețuitori cu ciupercile, răspunse ea. Există oameni pe care la prima

vedere nici nu-i poți deosebi de ciuperci. Au până și aceleași boli.

În cele din urmă, Ania se răsuci pe călcâie spre el.

— Ia gândește-te, de exemplu, la ziua de azi. Jumătate din ciupercile mele au prins un fel de mucegai. Au început să putrezească, înțelegi? De unde până unde?

— Despre ce fel de mucegai vorbești? întrebă Aigul alarmată. Mucegai ne mai lipsea acum, Allah să ne ocrotească!

— Vrea cineva ceai? interveni Haină-de-Blană.

— Am adunat o ladă ca asta, plină cu mucegai, spuse Ania privindu-l pe Artiom drept în ochi. Dar erau niște ciuperci perfect normale. Sănătoase.

— Păi, ce dezastru! spuse Artiom clătinând din cap. Au dispărut ciupercile.

— Ahhhh, și ce-o să mai mâncăm? întrebă destul de rațional Haină-de-Blană.

— Da, ce fel de dezastru mai e și ăsta? îl întrebă Ania pe un ton aproape șoptit, cu răceală în glas. Acum, că nimeni nu-l mai ia în serios pe eroul și salvatorul întregului metrou, ăsta-i un adevărat dezastru!

— Haide, Aigulka, hai să mai luăm o gură de aer, zise Haină-de-Blană, înălțându-și una dintre sprâncenele pictate. Se cam încinge atmosfera pe aici.

— Îhâm..., făcu Homer, ridicându-se în picioare după ceilalți.

— Nu, zise Artiom, făcând un gest să-l oprească. Bine. Voiai să afli despre erou? Despre Artiom, care a salvat întregul metrou? Atunci ascultă. Ascultă adevărul. Crezi că oamenii sunt interesați de așa ceva?

— Pentru că oamenii au treburile lor de rezolvat. Chestii reale. Muncă. Cu ce să-și hrănească familiile. Și să-și crească copiii. Și când anumiți oameni se tot văicăresc și n-au nimic cu care să-și ocupe timpul și nascocesc tot felul de prostii pentru ei, ei bine, asta-nseamnă dezastru.

Ania se pusese în poziție de tragere și deschisese focul asupra lui în rafale: scurtă, scurtă, lungă.

— Nu, dezastrul e atunci când o ființă umană nu vrea să trăiască precum o ființă umană, ci precum un porc sau o ciupercă, răspunse Artiom. Când se preocupă de un singur lucru...

— Dezastrul se-ntâmplă atunci când o ciupercă-și închipuie că-i o ființă umană, zise Ania, care nu mai încerca să-și ascundă ura. Și nimeni nu-i spune adevărul, ca să nu-l supere.

— E adevărat că-i mucegai pe ciuperci? întrebă Dașa Haină-de-Blană, care aproape că plecase deja.

— Da, i-adevărat.

— Oh, la dracu'!

— Allah ne pedepsește! proclamă Aigul cu glas tare, de la distanță. Pentru păcatele noastre! Pentru că mâncăm porc, de-aia!

— Du-te acum... Du-te... Te cheamă ciupercile..., zise Artiom, împingând-o pe Ania, care încremenise pe loc, tușind și strănutând. „Unde ești, mămico?” întreabă ele.

— Ticălos bun de nimic.

— Du-te!

— Ciupercile mi-ar fi mult mai de folos în pat.

— Du-te! Pleacă!

— Pleacă tu. Du-te tu. Pleacă, cară-te acolo unde ți-e locul, la suprafață. Plimbă-te cu antena aia prin tot orașul. Scurpă-ți gâtul cu vaietele tale. Nu mai e nimeni acolo, ai priceput? Nimeni. Au crăpat toți. Entuziast radio-amator ce ești. Jegos bun de nimic.

— După aceea, vei...

— Nu va exista niciun „după aceea”, Artiom. Nu va exista. Ochii ei erau uscați. Tatăl ei o învățase să nu plângă. Avusese un tată, propriul ei tată, cel adevărat.

Se întoarse și plecă. Îl lăsa pe Artiom în urmă, cu cana lui cu infuzie de ciuperci: o cană albă cu o bordură aurită. Homer stătea discret lângă el, fără să scoată o vorbă. Oamenii începură să revină în bucătărie. Vorbeau despre ciupercile infectate cu un fel de mucegai alb și oftau, sperând că nu va mai izbucni vreun război, bârfeau despre cum soțul uneia pusese mâna pe nu se știa care parte a fermei de porci. Un purceluș rozaliu țâșni pe lângă ei, alergat de o fetiță palidă, tuberculoasă. O pisică se plimba în jurul mesei cu coada ridicată ca un horn, frecându-se de genunchiul lui Artiom și uitându-se în gura lui. Aburul de deasupra căni se răcise și ceaiul căpătase un strat de spumă. Și totul din interiorul lui Artiom începu să crească odată cu spuma. Puse cana jos și privi drept înainte. Bătrânul acela era acolo.

— Așa că asta-i povestea, tataie.

— Îmi pare... îmi pare... rău.

— O pierdere de vreme c-ai venit, este? Asta nu-i va încânta pe descendenții noștri. Cei dintre noi care au descendenți.

— N-a fost o pierdere de vreme.

Artiom trase adânc o gură de aer printre dinți. Ce moș bășinos și încăpățânat!

Se săltă de pe bancă și-o luă din loc, ieșind din bucătărie: micul dejun se terminase. Acum trebuia să-și îndeplinească îndatoririle. Homer îl urma îndeaproape.

— Ce-a fost... Îmi pare rău... Despre ce vorbea fata aia? O antenă... radio-amator entuziast... Desigur, nu-i treaba mea, dar... urci la suprafață. Corect? Și ascultă radioul?

— Urc și ascult.

— Speri să găsești alți supraviețuitori?

— Sper să găsesc alți supraviețuitori.

— Și cum merge treaba?

Artiom nu sesiză nici pic de ironie în glasul lui. Omul era, pur și simplu, curios, ca și cum Artiom făcea ceva

absolut normal. Să zicem, transporta șuncă la conservă în Hansa.

— Nu merge.

Homer dădu din cap spre el și se încruntă. Era pe cale să spună ceva, dar se răzgândi. Oare îl va compătimi? Va încercă să-i bage mințile în cap? Să se prefacă interesat? Lui Artiom puțin îi păsa. Ajunseră la spațiul pentru biciclete.

Lui Artiom nu-i plăceau ciupercile pentru că-i plăceau Aniei; nu-i plăceau porcii din cauza duhorii, el era singurul de aici care le simțea mirosul. Și ajunsese la un aranjament: ca erou, fusese scutit de treburile astea. Dar în Expoziției nu le dădeau de mâncare și paraziților. Odată ce făceai de gardă la punctul de control din tunel, trebuia să faci și un schimb în stație. Iar Artiom alesese bicicletele.

Era un șir de paisprezece, cu ghidoanele orientate spre un perete plin de postere. Primul poster înfățișa Kremlinul și râul Moscova, al doilea farmecele de mult apuse ale cuiva într-un costum de baie roz, al treilea zgârie-norii din New York, iar al patrulea o mănăstire înzăpezită și zilele de sărbătoare din grila unui calendar creștin-ortodox... alege-ți starea de spirit și dă din pedale. Bicicletele erau sprijinite pe bare și de la roțile lor din spate porneau curele spre generatoarele electrice. De fiecare bicicletă era atașată o mică lampă, care ilumina slab posterul tău de vis pentru ziua în curs. Restul curentului electric se ducea în acumulatorii de la centrala electrică.

Bicicletele se aflau într-un tunel surpat din sud, iar străinilor nu li se permitea în niciun caz să se apropie de ele: era o unitate strategică. Se părea că bătrânul nu aruncase încă nicio otheadă aici.

— E cu mine, zise Artiom fără să știe de ce, făcându-i semn santinelei, iar lui Homer i se permise să treacă.

Artiom urcă pe un cadru ruginit și puse mâna pe mânerle din cauciuc. Berlinul, șterpelit de la negustorii de cărți

din Hansa, se întindea neclar înaintea lui: poarta Brandenburg, turnul de televiziune și sculptura neagră a unei femei cu mâinile ridicate deasupra capului. Artiom își dădu seama că poarta era foarte asemănătoare cu intrarea în Expoziția Realizărilor Economice; iar turnul TV, deși avea un nod sferic la jumătatea înălțimii sale, îi amintea de Turnul Ostankino. Iar statuia femeii, fie că striga, fie că-și acoperea urechile... Ar fi putut la fel de bine să nu fi plecat nicăieri.

— Ai avea chef să dai la pedale, tataie? întrebă Artiom, întorcându-se spre Homer. Face bine la inimă. Ai să trăiești mai mult. Uite.

Însă bătrânul nu-i răspunse; se holba cu ochii sticloși la roțile cu cauciucuri dezumflate care se învârteau, încercând să prindă o boare de aer. Fața-i era strâmbă, de parcă paralizase: numai jumătate zâmbea, pe când cealaltă jumătate era inertă, moartă.

— Ești bine, unchiașule? întrebă Artiom.

— Da. Doar că mi-am amintit de ceva. De cineva, răsuflă cu greu Homer.

Apoi îți drese glasul și-și reveni.

— Aha.

Toată lumea avea pe cineva de care să-și amintească. Trei sute de umbre, fiecare, așteptându-te să te gândești la ele. Își întinseseră lațurile, își instalaseră firele declanșatoare, își desfășuraseră sârmele lungi, cu cârlige, își aninaseră plasele și se puseseră pe așteptat. O bicicletă fără roata din față îi va aminti cuiva cum își învățase copiii să meargă cu bicicleta prin curtea blocului lor; un ceainic va fluiera exact așa cum făcuse în bucătăria părinților cuiva, în weekend, când invitații veneau la masa de prânz și-și spuneau unii altora noutățile din viețile lor. Clipește, și în acel moment dintre acum și acum, ochii tăi văd, dintr-odată, ziua de ieri, ochii

tăi le văd fețele. Adevărat, pe măsură ce trec anii, îi văd tot mai rar și mai puțin limpede. Asta e.

— Cum ai aflat de mine?

— Ești faimos, răspunse Homer zâmbind. Toată lumea a auzit de tine.

Artiom făcu o mutră ironică.

— Faimos..., scuipă el cuvântul înapoi.

— Ai salvat metroul. Ai salvat pe toată lumea. Dacă n-ai fi lovit creaturile alea cu rachetele... Să fiu sincer, nu pricep... De ce nu vrei să vorbești despre asta?

Acolo, înaintea lui, erau porțile Expoziției Realizărilor Economice și o femeie de culoare cu brațele ridicate. Ar fi trebuit să se mute pe altă bicicletă, însă toate celelalte erau deja luate, iar pe aceasta i-o lăsaseră lui Artiom. Își dori să dea din pedale înapoi, departe de turnul acela, însă așa n-ar mai fi produs electricitate.

— Am auzit de tine de la Miller.

— Poftim?

— Miller. Îl cunoști? Comandantul Ordinului. Știi, desigur, de existența Ordinului? Spartanii, așa li se zice... Din câte înțeleg, și tu ai fost membru... înainte.

— Miller te-a trimis la mine?

— Nu. Miller doar mi-a spus de tine. Zicea că ești cel care i-a informat. Despre Întunecați. Că ai mers direct prin metrou, tot drumul... și după aia... Am început să dezgrop eu lucrurile. Ce-am putut și eu. Dar chiar și așa, rămân multe neclarificate. Mi-am dat seama că nu pot descifra nimic de-acolo fără tine, și am decis...

— A mai spus și altceva?

— Hă? Cine?

— A mai spus Miller și altceva despre mine?

— Da.

Artiom se opri din pedalat. Își trecu piciorul peste cadrul bicicletei și sări jos, pe podea. Își încrucișă brațele.

— Ei bine?

— A zis că te-ai căsătorit. C-ai început o viață de om normal.

— Așa a zis?

— Da, așa a zis.

— O viață de om normal...

Artiom zâmbi.

— Numai dacă n-am înțeles eu bine.

— Ți-a spus că m-am căsătorit cu fiica lui?

Homer clătină din cap.

— Asta-i tot?

Bătrânul își mușcă buzele. Oftă și mărturisi:

— A zis că ai luat-o razna.

— Păi, da, cu timpul, da, am luat-o razna.

— Eu doar spun ce-am auzit...

— Nimic altceva?

— Nu, nu cred.

— Că avea de gând să mă ucidă, de exemplu? Din cauza fiicei lui? Sau...

— Nu, nimic de genul ăsta.

— Sau că se-așteaptă să mă-ntorc... în rândurile trupei?

— Nu-mi amintesc de așa ceva...

Artiom nu zise nimic cât rumegă toate informațiile. Apoi își aminti că Homer era tot acolo, studiindu-l.

— Nebun!

Artiom încercă din răspuțeri să râdă.

— Nu cred, îl avertiză Homer. Indiferent ce spune lumea, sunt absolut sigur că...

— De unde știi? Tu?

— Doar pentru că mai cauți supraviețuitori? Doar pentru că refuzi să renunți... ei te cred nebun. Ascultă, spuse bătrânul, uitându-se la Artiom cu un aer sumbru. Te distrugi singur pentru binele oamenilor și, pe cuvânt de onoare, nu-nțeleg de ce te tratează în felul ăsta.

— Plec în fiecare zi.

— La suprafață?

— În fiecare zi, sus, pe scările rulante, la suprafață. Apoi sus, pe turn. Pe jos, pe scări, până pe acoperiș. Cu un rucsac militar.

Oamenii de pe bicicletele din apropiere începuseră să asculte cu mai mare atenție și să pedaleze mai încet.

— Și – nu! N-am auzit pe nimeni răspunzând vreodată! Și ce-i cu asta? Ce dovedește asta?

Artiom nu striga doar la Homer acum, ci la toți afurisiții de cicliști, care înaintau cu viteză direct în zid, direct în pământ..

— Nu dovedește nimic! De ce nu simțiți asta? Trebuie să existe și alți oameni. Trebuie să existe și alte orașe! Nu se poate ca noi să fim singuri în gaura asta, în peșterile astea!

— Ești un tip de treabă, Artiom! Acum chiar că mi-ai futut direcția! exclamă un băiat tânăr, cu nasul lung și ochii mici. Yankeii i-au bombardat pe toți de i-a luat dracu'! N-a mai rămas nimic. De ce trebuie să continui să suferi? Ne-au lovit; i-am lovit. Punct.

— Dar dacă nu suntem singuri? întrebă Homer, de parcă-și punea întrebarea sieși. Ce-ar fi dacă ți-aș spune că...

— Se urcă la suprafață ca și cum se duce la muncă. El însuși e radioactiv și-i contaminează și pe alții! Un cadavru ambulant! Tânărul nu se putea opri, pur și simplu. Trebuie să ne otrăvești pe toți acum?

— Și dacă ți-aș spune că există supraviețuitori? Că au existat semnale trimise de alte orașe? Și că au fost recepționate?

— Ce-ai zis?

— Au existat semnale din alte orașe, repetă Homer cu hotărâre. Au fost recepționate. Și-au fost și discuții.

— Minți.

— Eu însumi cunosc un bărbat care s-a îngrijit de traficul radio.

— Minți.

— Și ce-ar fi dacă ți-aș spune că stă chiar aici, în fața ta? Ce-ai să mai spui la asta? zise Homer și-i făcu lui Artiom cu ochiul. Ei bine?

— Aș spune că-ți filează vreo lampă, tataie. Sau că minți în mod deliberat. Minți, nu-i așa? Minți!

Capitolul 3

Conducta

Plafonul stației era jos, pe măsura oamenilor. Însă tunelurile nu fuseseră construite pentru oameni: măsurau cinci metri de la un perete la altul, și aceeași distanță exista între podea și plafon.

Departe, în cealaltă parte a metroului, locuiau oamenii sălbăticiți, care-și închipuiau că tunelurile erau pasaje săpate prin pământul tare de către Marele Vierme, zeul care a creat Pământul și-a dat naștere ființelor omenești din burta lui; și numai după aceea oamenii și-au repudiat Creatorul și au adaptat pasajele propriilor nevoi. Și în locul Viermelui au construit trenuri din metal pentru ei și au scornit minciuna potrivit căreia oamenii au existat de la bun început și n-a existat niciodată niciun fel de Vierme. De ce să nu crezi într-un astfel de zeu? Era mai bine adaptat la viața din subteran.

Tunelurile erau întunecate și înspăimântătoare; apa freatică se scurgea prin ele în pârlăieșe ce amenințau să treacă prin căptușeala lor metalică în orice moment și să înghită linii întregi. Pârlăieșele eliberau vaporii de apă, iar ceața rece împiedica lumina lanternelor să ajungă prea departe. Tunelurile nu fuseseră create pentru oameni, fără nicio îndoială, iar omul nu fusese creat pentru tuneluri.

Chiar și aici, la numai trei sute de metri distanță de stație, era înfricoșător. Iar oamenii pâlăvrăgeau de zor să acopere teama insinuantă.

Focul încropit din bilete pe jumătate uscate fumega vag.

Tunelul, desigur, era viu: șuiera și răsufla, aspirând fumul cețos al focului cu plămânii săi ciuruiți, savurându-l, de parcă fuma o țigară. Fumul se rotocolea și se învârtēja, apoi zbură sus, dispărând în tuburile bronhiale lăptoase, năpădite de buruieni, ale coloanelor de ventilație.

La mică distanță, se afla drezina cu care sosise schimbul. Până la stație erau trei sute de metri. Dacă cineva înainta spre Expoziției, ieșind din bezna dinspre nord, garda trebuia să suporte partea cea mai grea a atacului, sacrificându-și viața dacă era necesar, și să trimită un „supraviețuitor” în stație. Să-i avertizeze pe oameni, astfel încât copiii să aibă timp să se ascundă, iar femeile să pună mâna pe arme și să se alăture bărbaților care blocau intrarea cu propriile lor trupuri.

Întotdeauna metoda dădea rezultat: din acest motiv Expoziției se afla încă aici și continua să fie locuită după douăzeci și cinci de ani. Însă în ultimii ani, dacă cineva își făcuse apariția în zonă, fusese numai din greșeală. Amenințarea finală, îngrozitoare, atât pentru stație, cât și pentru întregul metrou, Întunecației, dispăruse, anihilată de un baraj de rachete, acum doi ani.

Și toată lumea din stație își amintea cine-i salvase de brutele acelea: Artiom.

La nord de Expoziției, exista acum numai un șir de stații goale, înghețate, prima fiind Grădina Botanică. Aceasta era foarte aproape de suprafață și ușile etanșe, care trebuiau să izoleze lumea de sus de cea de jos, erau larg deschise și sparte. Era imposibil să trăiești în Grădina Botanică, iar oamenii nu erau interesați de ceea ce exista dincolo de ea. Așa că limita la care se întindea lumina din tabără marca sfârșitul precis al lumii. Orice altceva dincolo de ea era spațiul exterior.

Santinelele stăteau acolo, ferite de vid prin saci cu nisip, ridicați ca niște parapete. Kalașnikoavele lor erau aranjate în piramidă, sprijinindu-se una de alta. O oală înnegrită și cu smalțul sărit pe alocuri își încălzea burta la flăcări.

Artiom se așează cu fața întoarsă spre foc și cu spatele la golul tunelului. Îl puse pe Homer să stea în dreapta sa, lângă el. Îl adusese intenționat pe vizitatorul său în acest gol tăcut, pentru că nu voia să asculte povestea bătrânului lângă biciclete, în fața tuturor. Nu o putea asculta totuși în absența oricărui martor, dar măcar aici erau cât mai puțini posibil.

— N-ar trebui să stai cu spatele la conductă, șuieră Levașov spre el.

Însă la momentul acela Artiom chiar avea încredere în conductă. Învățase s-o dibuie.

Ceilalți luaseră loc în așa fel încât să-și poată țină ochii ațintiți spre gura tunelului. Homer fusese avertizat să-și spună povestea cu voce scăzută, să nu-i agite, însă bătrânul nu știa să facă lucrurile în liniște.

— Orașul se cheamă Zorii Polari. Este undeva prin peninsula Kola. În apropiere se află o centrală nucleară... și care funcționează, fii atent la asta. Stația de metrou are o sursă de energie operațională, valabilă pentru câteva sute de ani. Pentru că alimentează doar un singur oraș. Iar orașul a fost transformat într-o fortăreață. Au construit o baricadă din bușteni și alte fortificații. Au pus la punct lucrări solide de apărare. În apropiere erau unități militare care păzeau centrala atomică, iar garnizoana din Zorii Polari a fost alcătuită din ele. Zona din apropierea centralei este letală... Nordul Îndepărtat. Însă rezistă. Centrala le asigură lumină și căldură... pentru agricultură. Așa că...

— Încetează cu născocirile astea! strigă Levașov din cealaltă parte a focului de tabără.

Avea ochii roșii, urechile cărnoase și mustața dezordonată, cu vârfurile orientate în sus.

— Despre ce dracu' de zori vorbești tu acolo? După Botanică, nu mai trăiește nimeni în tunel, doar câinii sălbaticiți! De parcă nu ne-ajungea un zărghit, acum a mai apărut unul!

— Au clubul lor de-acum, zise Armencik, făcând cu ochiul și scobindu-se între dinți cu unghia, scoțând dintre ei un fragment de șorici de porc. Clubul Visătorilor Pânzelor Purpurii și al Romanticilor.

— Cine a recepționat semnalul? Cine-a vorbit cu ei? întrebă Artiomi, uitându-se la barba bătrânului și la buzele sale în mișcare, încercând să le citească de parcă ar fi fost surd.

— Eu..., începu Homer. Eu însumi sunt din partea aceea a lumii. Din Arhanghelsk. Așa că am continuat să sper că voi găsi pe cineva, gândindu-mă că poate și ai mei au supraviețuit. Am continuat să ascult și să caut. Și, în cele din urmă, am găsit ceva. Nu era din Arhanghelskul meu, asta-i adevărat. Însă Zorii Polari! Un oraș întreg, îți poți închipui? La suprafață! Apă caldă, lumină... Cel mai fascinant este că acolo există și o bibliotecă electronică, intactă încă. Stocată magnetic și pe CD-uri. Toată literatura lumii și cinematografia... Înțelegi? Au toată electricitatea necesară...

— Care-i lungimea de undă? Ce frecvență? întrebă Artiomi dintr-odată, întrerupându-i relatarea.

— Deci, e un soi de Arcă a lui Noe, care n-a salvat toate animalele, două câte două, ci întreaga cultură a civilizației..., continuă bătrânul, ca și cum nu auzise.

— Când a avut loc contactul? Cât de frecvent a fost? Unde era localizată stația ta de radio? Ce fel de echipament era? De la ce înălțime ai recepționat semnalul? De ce n-ai mers nimic când am încercat eu?

Bătrânul se așteptase la o discuție, nu la un interogatoriu: o conversație plăcută, lângă foc. Însă Artiomi își dorea

momentul acesta prea mult ca să-l risipească cu plezante-rii bonome. În primul rând trebuia să se asigure că totul era adevărat.

Știa totul despre mirajele amăgitoare care bântuiau prin deșertul de la suprafață. Nu voia să le admire; voia să le atingă, să creadă în ele.

— Ei?

Nu ceda, continua să forțeze: nu-l putea lăsa pe bătrân să-i scape din strânsoare.

— Amintește-ți exact! De ce nu funcționează și pentru mine treaba asta?

— Eu..., începu Homer, plescăind din buze și chibzuind, întorcându-și ochii spre întuneric și, în cele din urmă, cedând. Nu știu.

— Ce vrei să spui cu „nu știu”? Cum e posibil ca tocmai tu să nu știi? Dacă tu ai recepționat semnalul?

Bătrânul se foi puțin, stânjenit, apoi mărturisi, ticălosul:

— Nu eu l-am recepționat. Eu doar l-am întâlnit pe omul ăsta. Un operator radio. El mi-a povestit.

— Unde? Unde l-ai întâlnit? În ce stație?

Bătrânul oftă și mai mult.

— Teatralnaia, cred. Stația Teatralnaia.

— Bagi la înaintare cel mai fierbinte loc din metrou, așa-i? Crezi că mă sperie ideea să mă duc acolo să verific chiar eu?

— Nu mă gândesc nicidecum la așa ceva, tinere, spuse Homer cu demnitate.

— Când?

— Acum câțiva ani. Nu-mi amintesc.

Nu-și amintește.

Singura dată când Artiom mai auzise vocea îndepărtată și slabă a cuiva, între pauzele zdrențuite dintre fâsăiturile și fluierăturile undelor radio, i se întipărise în minte pentru totdeauna; chiar și acum nu trebuia decât să înceapă

să asculte, ca să-i răsunе în urechi sunetul acela, ca vocea stinsă a mării ascunsă într-o scoică. Cum ar putea cineva să uite așa ceva?

Cum ar putea cineva să viseze întreaga viață să scrie o carte pentru descendenții săi, pentru generațiile viitoare, astfel încât acele generații să știe de unde au venit și să nu-și piardă visul pentru ca, într-o zi, să revină la suprafață, dar să nu-și amintească fiecare detaliu legat de așa ceva?

Și cu Teatralnaia la fel.

— Minți, zise Artiom aproape sigur. Nu vrei altceva decât să-mi placă de tine.

— Greșești. Eu, pur și simplu...

— Vrei să-mi placă de tine, ca să-ți spun tot. Toată povestea mea. Te-ai decis să mă atragi de partea ta, da? Ai încercat să-mi găsești punctul slab și ți-ai înfipt cangea acolo... Da?

— Bineînțeles că nu! Este vorba de un eveniment absolut real.

— Mai termină cu asta!

— Oh, făcu și Armencik, cel cu nasul încârligat, trăgându-și satisfăcut mucii. Visătorii se contrazic care visare-i mai visătoare.

Nervos pe sine însuși și pe mincinosul acela bătrân și prost, Artiom își lăsă capul pe sacul de nisip ciuruit de gloanțe și strânse pleoapele. Mitoman blestemat. Imediat ce sufletul prinde o crustă și se vindecă, apare cineva care ți-o smulge.

Bătrânul se încruntă și nu încercă să-l facă să se răzgândească.

Dă-l naibii oricum!

Nu-și mai spuseră niciun cuvânt până la terminarea plantonului. Când intrară în stație, Artiom nici măcar nu schimbă vreo privire cu el, în semn de rămas-bun.

— Există o informație credibilă. Un semnal a fost recepționat dinspre peninsula Kola. Există supraviețuitori acolo, spuse Artiom, privind cu subînțeles la Kiril.

— Pe bune?

— Pe bune!

Kiril sări în sus, atât era de încântat. Își calculă greșit respirația și începu să tușească violent. Știind ce urmează, Artiom îi dădu o batistă. Când își reveni, Kiril își smulse batista de la gură și o examinează cu o privire înspăimântată și vinovată, care-i strânse inima lui Artiom.

— Va trece totul. Vei începe iar să vânezi șobolani. Nu-i mare lucru, doar puțin sânge.

— Mama mă ceartă, să nu-i arăți. Să nu-i arăți, da?

— Haide, ce naiba! Noi doi suntem pe felie! O echipă. Nu mă torni, nu te torn!

— Jură pe Ordin.

— Jur pe Ordin.

— Jură solemn.

— Jur solemn pe Ordin.

Kiril i se cățăără pe genunchi.

— Haide. Spune-mi.

— Păi, zise Artiom, există o informație foarte sigură. Un semnal a fost recepționat din nord. Dinspre peninsula Kola. O centrală atomică a supraviețuit acolo, complet neatinsă. Și lângă ea se află un oraș. Se numește Zorii Polari. Frumos, așa-i? Așa că nu suntem singuri aici. Înțelegi, Kiriuk? Nu suntem singuri. Mai sunt și alți supraviețuitori. Și i-am găsit. Ce zici de asta?

— Uau! Foarte tare! zise Kiril, holbându-se la Artiom cu ochii lui mari și spălăciți. Dar chiar e adevărat?

— Chiar e adevărat. Iar centrala aia atomică produce suficient curent electric să alimenteze cu căldură tot orașul, tot anul. Și au construit un dom uriaș de sticlă deasupra orașului. Îți poți închipui una ca asta?

— Neeee...

— Ca un capac din sticlă, dar mai mare.

— Dar pentru ce?

— Ca să păstreze căldura în interior. Afară e furtună de zăpadă, însă înăuntru vremea-i minunată. Copacii-s în floare. Exact ca-n cărțile tale. Și livezi cu pomi fructiferi, cu meri... Și roșii, apropo. Oamenii merg pe străzi în tricouri. Sunt mormane și mormane de mâncare. Tot felul de dulciuri. Iar jucăriile nu-s ca alea ale tale, din cartușe folosite. Tot felul de jucării.

Kiriuka închise ochii strâns, încercând cu disperare să-și imagineze toate astea. Tuși de două ori, ținându-și gura închisă. Înfrânându-se. Expiră lung și lent. Probabil nu-și putea imagina. Nici chiar Artiom nu-și putea imagina.

— Iar vara domul se deschide și atunci trăiesc în aer curat. Nu sub pământ, ci afară, în case cu ferestre, prin care pot vedea alte case, sau pădurea, de exemplu. Ăsta-i stilul lor de viață. Totul e curat, uscat și proaspăt. Chiar afară, sub soare. Iar aerul e așa fel încât niciun microb nu poate supraviețui; mor toți. Și oamenii se plimbă pe străzi fără măști de gaze.

— Toți microbii? Și cei din metrou? întrebă Kiril, trezindu-se la realitate instantaneu.

— Toți. Mai ales ăștia din metrou.

— Așa c-aș putea merge acolo și să respir fără mască de gaze, ca să fiu vindecat?

— Cred că da, zise Artiom. Da. Aici, tunelurile sunt umede, aerul stătut ușurează mult sarcina microbilor. Dar aerul proaspăt înseamnă moartea instantanee pentru el.

— Uau! Trebuie să-i spun mamei! Să vezi ce bucuroasă o să fie. Și ai de gând să mergi acolo?

— Păi, locul ăsta, Zorii Polari, se află foarte departe. Nu-i ușor să ajungi acolo. Trebuie să prinzi puteri.

— O să prind și eu puteri! Câtă forță-mi trebuie? întrebă Kiril, legănându-se pe genunchiul lui Artiom.

— Îți trebuie o grămadă. Știi cât timp îți ia ca s-ajungi acolo? Cu vehicule de teren pentru transport de trupe, probabil... șase luni! La suprafață. Prin păduri și mlaștini. De-a lungul drumurilor distruse.

— Păi, și ce-i cu asta? Ajung eu.

— Neee, probabil că n-am să te iau cu mine. N-am să merg decât cu ceilalți soldați ai Ordinului.

— Ah... de ce?

— Mama ta spune că nu mănânci nimic. N-avem nevoie de o mămăligă ca tine într-o echipă de transport de trupe. N-ai fi decât o povară. Și-i o călătorie grea. Plină de obstacole de depășit. Monștri la fiecare pas. Va trebui să supraviețuim multor provocări. Și cum ai să rezști, dacă nu mănânci nimic? O să dai colțul la prima confruntare. Nu, Ordinul nostru are nevoie de soldați, nu slăbănogi.

— Nu mai suport ciupercile alea. Pfui!

— Dar cu legumele ce ai? Mama ta ți-a adus legume. Ai văzut roșia? Roșia aia a fost adusă prin metrou de la Sevastopol, ca s-ajungă la tine.

— Bleah!

— Apropo, exact același fel de roșie ca și cele care cresc pe străzi și-n grădinile orașului Zorii Polari. Haide, acum, încearc-o. Are o tonă de vitamine.

— Bine, atunci am să mănânc mâine roșia. Dacă-i la fel ca cele de acolo.

— Mănâncă acum. În fața mea.

— Atunci, în timp ce mănânc, tu să-mi spui mai multe despre oraș și cupola de sticlă.

Mama lui Kiriuka, Natalia, stătea afară, ascultând prin prelată totul, fiecare cuvânt, în timp ce umbrele îi străbăteau chipul, iar ea își trosnea și-și frământa degetele.

— L-am făcut să mănânce roșia, îi spuse Artiom cu un zâmbet.

— De ce i-ai spus toate prostiile alea? Acum o să mă tot bată la cap cu ele, zise Natalia, fără să-i răspundă la zâmbet.

— De ce te grăbești să spui că-s prostii? Poate că orașul Zorii Polari chiar există. Lasă-l să și-l imagineze.

— Doctorul a fost aici, ieri. A venit din Hansa.

Artiom uită ce voia să spună în continuare. Îi era teamă să se gândească la ce avea să-i zică Natalia, așa că, pur și simplu, nu se mai gândi la nimic. Dacă nu se gândea, n-avea cum să cobească.

— Mai are doar trei luni de trăit. Atât. Tu și cu Zorii tăi Polari.

Gura Nataliei se strâmbă și Artiom își dădu seama ce însemnase pentru ea conversația lor.

— Vrei să spui că nu există nicio șansă?

O peliculă de lacrimi uscate.

— Mămico! Artiom vrea să mă ducă-n Nordul Îndepărtat cu un transportor de trupe! Mă lași să merg?

* * *

Crezuse că Ania dormea deja; sau se prefăcea că doarme, ca de obicei, făcând orice ca să-l evite. Însă stătea pe pat, cu picioarele goale încrucișate sub ea și strângând la piept, cu ambele mâini, o sticlă de jumătate de litru care conținea ceva turbure, de parcă-i era frică să nu i-o ia cineva. Simți un iz de alcool.

— Uite, spuse ea, întinzându-i sticla. Ia o gură.

Artiom făcu întocmai, arzându-și gâtulejul cu trăscaul artizanal, apoi își ținu respirația și clipi. Îl ameți puțin și-l încălzi oarecum. Și acum?

— Stai jos, zise Ania, bătând în pătura de lângă ea. Stai jos, te rog.

Se lăsă pe locul indicat, apoi își întoarse puțin capul, aruncându-i o otheadă.

O vestă simplă, cu curele pentru umeri.

Perişorii pufoşi de pe braţul ei erau zbârliţi. Din cauza frigului?

Era la fel ca acum doi ani. Părul negru, tuns scurt, în stil băieţesc. Buzele subţiri, decolorate. Nasul ușor prea mare pentru fața delicată, ușor coroiat, fără de care ar fi fost insipidă și plictisitoare. Brațele îi erau împletite numai din funii, precum cele ale modelelor anatomice, fără nicio urmă de moliciune feminină, iar mușchii de pe umeri arătau ca niște epoleți. Gâtul lung, cu o arteră care pulsa rapid, iar vertebrele ei... Claviculele erau ieșite în afară; claviculele alea îl făcuseră să vrea s-o iubească și să-i fie milă de ea, și s-o chinuiască, până se istovise cu totul. Prin materialul alb i se vedeau sfârcurile ascuțite. De ce un bec mai întâi luminează tare, iar apoi se arde?

— Ia-mă de gât.

Artiom întinse mâna și-o puse, cu stângăcie, pe umărul Aniei, ca între frați, sau ca și cum îmbrățișa un copil. Ea se aplecă ușor spre el, de parcă voia să se cuibărească la pieptul lui, însă toate funiile din ea rămaseră rigide și răsucite. Iar Artiom n-o putea slăbi nici el: mai luă un gât, sperând.

Nu putea face niciunul dintre lucrurile cuvenite: îi ieșise din obicei.

Ania îl atinse. Apoi își plimbă buzele pe obrazul lui.

— Irascibilule.

Artiom scutură lichidul tulbure din sticla de plastic și dădu peste cap o înghițitură zdravănă. Capul îi era plin de Nordul Îndepărtat și de un vehicul pentru teren.

— Hai... hai să-ncercăm, Artiom. Hai să-ncercăm din nou. Trebuie să-ncercăm. Din nou. De la-nceput.

Își coborî degetele – reci și aspre – până la centura lui și-i deschise catarama cu dexteritate.

— Sărută-mă. Haide. Sărută-mă.

— Da. Eu...

— Vino la mine.

— Așteaptă... Doar o clipă.

— Ce s-a întâmplat? Ia... ia asta de pe mine... E prea strâmtă. Vreau să mă dezbraci. Tu.

— Ania.

-- Ce-i? E bine... Şşşşşş... Mi-e frig.

— Da. Sunt...

— Hai aici. Asta-i... Şi tu... Haide... haide... Dă jos cămaşa asta scârboasă.

— Bine. O clipă.

— Uite. Doamne. Lasă-mă să iau o înghiţitură.

— Ia-o.

— Ah. Aha. Haide. Aici. Chiar aici. Aşa cum făceai tu.

Îţi aminteşti? Îţi mai aminteşti?

— An... Anecika...

— Hei, ce faci acolo? Păi?

— Tu... Eşti aşa de...

— Hei, ce faci? Haide.

— Nu mai sunt obișnuit cu asta... Îmi pare rău.

— Lasă-mă pe mine... De ce trebuie s-o faci tu? Lasă-mă pe mine.

— Ania...

— Ei? Bine! Haide... Chiar aici... O simţi?

— Da... Da.

— Pentru mine a trecut atâta vreme. Eşti complet... De ce eşti aşa? Nu-nţelegi? Am nevoie de tine. De tine. Da?

— Bine. Doar o clipă. Doar că... A fost o zi proastă...

— Taci din gură. Gura. Lasă-mă să-ncerc... Tu doar stai întins.

— Astăzi am...

— Taci. Închide ochii şi taci. Asta-i. Aşa. Bine... Şi acum... Acum doar... Ce nu-i în ordine cu tine? Ce?

- Nu știu. Nu merge.
- Păi, ce?
- Numai Dumnezeu știe. Nu. Capul meu e plin cu...
- Cu ce? Cu ce-i plin capul tău?
- Îmi pare rău.
- Dă-te jos de pe mine. Dispari.
- Ania...
- Unde-i vesta mea?
- Așteaptă.
- Unde mi-e vesta? Mi-e frig.
- Oh, haide... Nu te purta așa. Nu tu ești problema.

Nu-i din cauza ta...

- Ajunge, asta-i. Și-ncetează să te mai prefaci.
- Dar nu-i adevărat...
- Cară-te de pe mine, ai înțeles? Cară-te!
- Bine. Eu...
- Unde-mi sunt chiloții ăia nenorociți! Asta-i. Dacă nu vrei, nu vrei și cu asta basta. Sau ți s-a uscat tot acolo, jos? Din cauza radiațiilor?

- Nu, bineînțeles că nu, ce tot...
- Doar că nu vrei cu mine... Să-ți fac copii...
- Ți-am spus... Am avut o zi proastă.
- N-avem copii, pentru că se știe: nu-i vrei, nu-i aștepți!
- Nu-i adevărat!
- Eu... Artiom! Am plecat pentru tine. Am rupt-o complet cu taică-meu. Pentru tine. După război, după bătlie... Cu Roșiii... E într-un scaun cu rotile! El! Nu poate să meargă... Și i-au tăiat brațul... Cel puțin, pricepi ce-nseamnă asta pentru el? Să fie invalid! Și l-am părăsit, propriul meu tată... ca să fiu cu tine. L-am înfruntat! Împotriva voinței lui!

— Și ce vrei să fac eu? Nici măcar nu mă consideră un bărbat... Am încercat să-i spun adevărul... Însă el... Nu ne vrea împreună. Ce-are asta cu mine?

— Să ai propriii tăi copii. Pricepi? Ai tăi... Am încetat să mai urc la suprafață, pentru ca organele mele femeiești să fie sănătoase... Sunt ca un burete... Radiația... Știi bine! Blesmatele alea de ciuperci! Să-mi găsesc locul aici, în stația asta a ta! Crezi că mă văd... Că-mi văd viitorul așa? Mi-am abandonat îndatoririle. Ca să le cânt cântece de leagăn porcilor. Și pentru ce? Dar tu continuă! Nu te-ai oprit nici măcar o singură zi. Te-ai consumat cu totul acolo. Pricepi? Poate că de-asta nici n-am făcut copii? Și nici acum nu merge. Și m-am rugat de tine de atâtea ori. Tatăl tău te-a implorat de atâtea ori!

— Suhoi nu-i chiar...

— De ce-o faci? Nu vrei copii, așa-i? Pur și simplu, nu-ți plac copiii, așa-i? Nu vrei niciunul de la mine! Nu vrei deloc! Nu dai nicio ceapă degerată pe așa ceva. Singurul lucru care te interesează e salvarea lumii. Dar cum rămâne cu mine? Iată-mă! Mă scapi printre degete! Mă pierzi! Și vrei să mă pierzi, nu-i așa?

— Ania, ce tot...?

— Nu pot să mai continui așa. Nu vreau să continui. Nu vreau s-aștept. Nu vreau să mă milogesc pentru sex. Nu vreau să visez cum rămân borțoasă. Și nu vreau să-mi fie teamă că dacă mă lași gravidă, o să nasc un monstru.

— Ajunge! Taci din gură!

— Și o să ai un monstru, Artiom! Și tu ești ca un burete! Vei plăti pentru fiecare dintre ieșirile tale la suprafață. Pricepi?

— Tacă-ți gura, scorpie!

— Du-te. Du-te, Artiom. Du-te și nu te mai întoarce.

— Mă duc.

— Da, du-te.

Și toate acestea în șoaptă. Țipetele sunt în șoaptă, gemele sunt în șoaptă, plânsul este în șoaptă.

Totul fără niciun sunet, la fel ca la furnici.

Și toți vecinii se prefac că dorm.

Și toți știu totul.

* * *

Costumul de protecție încăpea perfect în bagaj. Își puse Kalașnikovul de serviciu, pe care nu avea permisiunea să-l scoată din stație, deasupra, cu șase încărcătoare legate câte două, cu bandă izolatoare albastră, și o pungă de plastic cu ciuperci uscate. Masca de gaze se holba la el cu ochii orbi, până când Artiom o închise înăuntru trăgând fermoarul, trăgându-l cu violență, ca și când avea un cadavru în bagaj. Apoi ridică rucsacul pe umeri, blestemul lui, bolovanul lui sisific.

— Tataie! Adună-ți lucrurile! Dar vezi să nu faci niciun zgomot.

Bătrânul, care părea că dormise cu ochii deschiși, se trezi imediat.

— Unde mergem?

— Mi-ai spus adevărul despre Teatralnaia? Despre operatorul ăla de radio? Există cu adevărat?

— Da... Da.

— Bine atunci... Îmi arăți drumul într-acolo?

— Spre Teatralnaia? întrebă Homer ezitant.

— Chiar ți-ai închipuit c-o să dau bir cu fugiții, așa-i? Las-o baltă, tataie. Poate că pentru unii-i iadul curat, dar pentru noi înseamnă terenul gloriei noastre militare. Deci? Sau totul a fost doar o minciună?

— Nu, nu-i minciună.

— Vino în Teatralnaia cu mine. Trebuie să-l văd cu ochii mei pe omul ăla. Și să-l întreb despre toate. Să-mi dea radioul lui... Numai așa o să-l cred pe cuvânt.

— Știi, asta a fost acum doi ani...

— Hai să facem o înțelegere, noi doi. Tu mă duci la operatorul radio și eu îți spun tot ce voiai să mă întrebi. Fără s-ascund nimic. Întunecații, Strălucitorii, Obscurii. Orice dorești. Istoria faptelor mele eroice. Am să-ți spun ce n-am mai spus nimănui. Toată nenorocita asta de tragedie greacă, de la alfa la omega. Facem târgul? Pe cuvânt de onoare. Batem palma.

Homer întinse mâna, încet și neîncrezător, ca și cum se gândea că Artiom ar putea scuipa pe ea, dar i-o strânse cu putere.

În vreme ce bătrânul își puneă așternutul în geanta de voiaj, Artiom se ocupă de lanterna sa cu autoîncărcare, strângând și eliberând mânerul și ascultând bâzâitul mecanismului care alimenta bateria. Asta era tot ce-l interesa. Apoi se opri.

— Explică-mi și mie chestia asta. Cartea aia a ta. Pentru ce-i?

— Cartea? Păi, după cum stau lucrurile, trăim aici și timpul s-a oprit, pricepi? Nu există istorici. Nu mai e nimeni care să consemneze că și noi am trăit în zonă, și cum am trăit, de parcă viețile noastre-s inutile. Dar nu-i adevărat, nu-i așa?

Homer încremeni, ținând în mână o față de pernă cenușie și boțită.

— O să sape după noi peste zece mii de ani, iar noi nu vom fi scris niciun rând. Vor încerca să ne descifreze după oseminte și după castroanele de supă, care să le dezvăluie în ce-am crezut și la ce-am visat. Și vor înțelege totul pe dos.

— Cine o să ne descopere, unchiașule?

— Arheologii, descendenții noștri.

Artiom dădu vehement din cap. Își umezi buzele și încercă să-și înăbușe furia care-l năpădea, dar îl ardea, de parcă vomita fiere.

— Dar poate că nu vreau să ne descopere pe mine și pe tine aici. Nu vreau s-ajung oale și ulcele într-un mormânt comun. Mai degrabă mi-aș săpa singur mormântul, nu să fiu dezgropat. Aici există destui oameni care ar vrea același lucru, în vreme ce-și duc viața într-un monument funerar ca ăsta. Mai degrabă o mierlesc dintr-o supradoză, la suprafață, decât să fiu blocat aici, în metrou, până la bătrânețe. ăsta nu-i destin de om, unchiașule. Nu-i pentru o ființă umană. Metroul. Descendenții, băga-mi-aș. Descendenții! Nu vreau ca descendenții mei să fie îngropați sub pământ toată viața lor. Nu vreau ca descendenții mei să fie mâncare pentru microbii tuberculozei! Nu vreau așa ceva. Sau să-și taie beregata pentru ultima cutie de conservă? Nu vreau asta. Sau să grohăie și să se bălăcească împreună cu porcii? Nu vreau asta. Scrii o carte despre ei, tataie, însă nici măcar nu vor fi în stare s-o citească. Ochii lor se vor usca, pentru că nu le vor mai trebui, pricepi? Însă simțul mirosului le va fi la fel de ascuțit ca al unui șobolan. Nu vor fi oameni. Să prăsim creaturi ca astea? Dacă există măcar o șansă la un milion ca undeva, cine știe unde, să trăim la suprafață, sub cerul plin de stele, sub soare, cel puțin undeva pe lumea asta blestemată, unde-i posibil să respiri pe gură, și nu printr-un furtun de cauciuc, atunci am de gând să găsesc locul ăla, pricepi? Dacă există un astfel de loc, da! Acolo vom fi capabili să construim o viață nouă! Și s-avem copii. Astfel încât ei să nu crească precum șobolanii sau Morlocii¹, ci să fie ființe umane. Iar pentru asta trebuie să luptăm. Dar nu trebuie să ne îngropăm singuri de vii în pământ, să ne încovrigăm colăcel și să ne resemnăm împăciuitori. Nu trebuie să facem asta!

¹ Morloci: personaje din viitorul îndepărtat al omenirii, descrise de H.G. Wells în romanul său *Mașina timpului* (1895), care-i controlează pe Eloi, urmașii oamenilor (n. tr.).

Lămurit și uluit de forța lui Artiom, Homer nu spuse nimic. Artiom chiar ar fi vrut ca bătrânul să-l contrazică; mai voia să tragă cel puțin încă o argumentație dură. În loc de asta, bătrânul doar zâmbi. Cu sinceritate și căldură, fără jumătate dintre dinți.

— N-a fost o pierdere de vreme să vin aici. Am simțit eu că n-o să fie.

Artiom doar scuiă. Însă ceea ce scuiă era otravă, fiere. Dintr-un motiv necunoscut, zâmbetul știrb al bătrânului îl făcea să se simtă mai bine, îi ușura încordarea. Bătrânul era grotesc și stângaci, însă Artiom avu dintr-odată sentimentul că amândoi erau în aceeași tabără. Homer simțea ceva similar și-i făcu semn ca un tinerel gălăgios.

— Sunt gata.

Mergeau hotărâți prin stație. Atârnat deasupra deschizăturilor oarbe ale tunelului, ceasul stației, o relicvă locală sacră, arăta că era noapte. Era noapte pentru toată lumea. Artiom rămânea singurul care ar fi putut să nu fie de acord cu asta, însă el părăsea stația. Sala era aproape pustie, cu excepția cuiva care bea o ceașcă târzie de ceai, în bucătărie. Iluminatul public roșiatic era diminuat; toți oamenii se băgaseră în corturile lor, luminate de lămpițe cu diode, și-și transformaseră prelată într-un teatru al umbrelor. Fiecare scenă oferea propriul ei spectacol. Pe când treceau de cortul lui Suhoi, văzură o siluetă aplecată peste masă; apoi trecură de unul în care Ania ședea cu fața îngropată în palme.

Bătrânul întrebă prudent:

— Nu vrei să-ți iei rămas-bun?

— N-am de la cine să-mi iau, tataie.

Homer nu-l contrazise.

— Spre Alekseevskaja! anunță Artiom santinelele de la intrarea dinspre tunelul de sud. Suhoi știe deja.

Santinelele salutară. Dacă știa, atunci știa. Slavă Domnului că nu se ducea din nou la suprafață.

Coborâra pe scara de fier sudat, până jos, la șine.

— Tunelul, glăsui Artiom ca pentru sine, pășind în bez-nă, atingând cu grijă învelișul dur din fier al tunelului, acoperit cu mucegai, măsurându-i din priviri înălțimea de cinci metri și adâncimea fără fund. Ne cheamă tunelul.

Capitolul 4

Plata

Alekseevskaja era asemănătoare Expoziției, dar o variantă mai jalnică. Localnicii încercaseră să cultive ciuperci și făcuseră niște eforturi de mântuială să crească porci, dar cum norocul le era potrivnic, atât ciupercile, cât și porcii sfârșiseră mereu pe jumătate morți. Așa că abia le ajungea pe o măsea și nu rămânea nimic pentru comerț. Însă se potriveau foarte bine cu porcii lor; deveniseră bolnavicioși și se resemnaseră cu faptul că în povestea lor atât începutul, cât și sfârșitul erau plicticoase și toată lumea le cunoștea dinainte. Pereții de aici fuseseră cândva albi și din marmură, însă acum era imposibil să-ți dai seama asta. Tot ce se putuse desface cu ranga fusese vândut. Mai rămăsese doar un înveliș din beton și câteva vieți omenești. Demolarea pereților din beton nu era simplă și nimănui din metrou nu-i trebuia materialul ăsta; așa că mare parte a negoțului consta în a stabili pentru cine aveau să moară alekseevii în luptă. Dacă ar fi putut alege, prețul ar fi fost mai mare. Dar în afară de cei din Expoziției, nu erau de găsit alți cumpărători. Așa că acum, principalul scop al stației Alekseevskaja era să protejeze Expoziției.

De aceea tunelul Expoziției, care ducea spre Alekseevskaja, era considerat liniștit. Parcurgerea unor porțiuni din el putea dura și o săptămână, dar chiar și așa, cu toate precauțiile obligatorii, avură nevoie de vreo treizeci de minute

s-o străbată pe aceasta. Deși minutele rămăseseră în urmă, în ceasul din Expoziției. Trecuseră zece ani de când ceasul din Alekseevskaja fusese furat, iar de atunci toată lumea de aici trăia potrivit intuiției. Dacă cineva voia să fie noapte, atunci pentru el era noapte. În definitiv, în metrou noaptea nu se sfârșea niciodată; ziua era cea pe care trebuia să ți-o închipui.

Santinelele îi priveau apatice pe cei doi drumeți; pupilele le erau mici ca niște punctulețe. Deasupra postului de gardă plutea un norișor alb, sumbru, iar aerul de acolo mirosea a obiele. Fumaseră iarbă. Ofițerul de gardă oftă și făcu un efort:

— Încotro?

— Prospekt Mira. La piață, zise Artiom, făcând orice efort posibil să treacă prin urechea acului.

— N-o să te lase să treci. Acolo.

Artiom îi oferi un zâmbet cald.

— Asta nu-i problema ta, unchiașule.

— În vremurile tangențiale, tangenta dă cotangenta, răspunse bătrânul, contaminat de veselia lui Artiom și dorindu-și și el ceva agreabil.

Și cu asta se despărțiră.

— Pe ce drum o luăm? îl întreabă Homer pe Artiom.

— De la Prospekt? Dacă ne lasă, mergem în Hansa, pe Circulară. Orice-i mai bine decât să mergem pe linie. Amintiri neplăcute, știi. Hansa e mai sigură. Am o viză ștampilată în pașaport. Miller a avut grijă de asta. Te vor lăsa și pe tine?

— Acolo-i carantină, nu?

— Ei au întotdeauna un soi de carantină. O să intrăm noi cumva. Toate problemele vor începe după aceea. Teatrul-naia, indiferent din ce parte vii... Ai ales un loc mișto de trai pentru operatorul tău radio, tataie. În mijlocul unui câmp minat...

— Ce vrei să...

— Glumesc.

Bătrânul miji ochii într-un fel aparte, privind pe sub frunte, înăuntrul său, unde, evident, avea desfășurată o hartă a metroului. Artiom avea întotdeauna propria sa hartă înaintea ochilor; învățase să privească direct prin ea. Învățase asta în anul cât servise cu Miller.

— Aș zice... că cel mai bine este s-o luăm spre Pavelețkaia. E un drum mai lung, dar mai rapid. Iar de acolo, de-a lungul Liniei Verzi. Dacă avem noroc, am putea ajunge acolo într-o zi.

Continuau să înainteze prin tunel.

Fâșâind slab, lanterna lucra cât putea de intens, însă spotul de lumină nu ajungea decât la zece pași înainte, iar după aceea era înghițit de beznă. Apa șiroia din plafon, pereții luceau de umezeală, ceva gâlgâia sec, iar picăturile ajunse pe capul lor le iritau pielea, de parcă nu erau apă, ci acid gastric.

Pe pereți, apărea uneori câte o ușă, iar alteori deschizătura întunecată a vreunui tunel adiacent, majoritatea fiind barate cu scânduri sau cu grilaje sudate, din oțel ranforsat.

De fapt toată lumea știa că hărțile viu colorate, pentru pasageri, nu înfățișau nici măcar un sfert din întregul metrou, cel adevărat. De ce să induci oamenii în eroare cu asta? Ei doar circulau cu viteză de la o stație la alta, cu nasurile lipite de telefoanele mobile, săreau o oră înainte și asta era, ajunseseră. Nu aveau timp să se gândească la ce adâncime ajunseseră. Și de ce să se întrebe despre ceea ce găsea în spatele zidurilor stațiilor și unde duceau ramificațiile barate ale tunelurilor? Nu conta decât că ajungeai la timp acolo unde doreai. Uită-te la telefonul tău; gândește-te la ceva important pentru tine; nu-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala.

Mergeau cu pasul special de tunel, măsurat la trei sfer-turi, care să coincidă perfect cu traversele. Trebuia să mergi mult ca să-ți înveți picioarele să facă asta. Cei care rămâ-neau tot timpul în stație nu puteau merge astfel; pierdeau ritmul și pășeau între traverse.

— Cum e cu tine, tataie? Ești singur?

— Da.

Întreaga lumină se proiecta înainte și Artiom nu putea descifra expresia de pe fața bătrânului. Probabil nu avea niciuna: doar barba și ridurile.

Merseră încă vreo cincizeci de pași. Rucsacul cu radioul se îngreuna, nu mai putea să facă abstracție de el. Tâmpilele lui Artiom erau ude learcă și transpirația începea să i se scurgă pe spate în jos.

— Aveam o soție. La Sevastopol.

— La Sevastopol locuiai?

— Da, cândva.

— Te-a părăsit?

Cumva, asta i se părea cel mai probabil lui Artiom.

— Nevastă-ta?

— Eu am plecat. Să scriu cartea. Credeam că e mai im-portantă cartea. Iar nevastă-mea n-avea de gând să plece oricum nicăieri. Pricepi?

— Ți-ai părăsit soția ca să scrii o carte? Întrebă Artiom. Cum e posibil așa ceva? Și ea... ea te-a lăsat să pleci?

— Am fugit. Când m-am întors, nu mai era acolo.

— Plecase?

— Murise.

Artiom schimbă pachetul cu costumul de protecție din mâna dreaptă în stânga.

— Nu știu.

— Poftim?

— Nu știu dacă-nțeleg sau nu.

— Ba da, înțelegi, spuse bătrânul istovit, dar încrezător. Dintr-odată, Artiom simți teamă. Teamă că făcea ceva irevocabil.

După asta pășiră în tăcere pe traverse. Ascultau ecoul duduitor și gemetele îndepărtate: metroul digera pe cineva.

* * *

Nu se așteptau la niciun pericol din spate: scrutau intens drumul înainte, încercând să vadă clipocitul stins de pe suprafața tunelului, urmând ceva uluitor și fără nume care va ieși la iveală, împrăștiind puțul de cerneală neagră. Însă nu priveau și ce era în spatele lor.

Ar fi trebuit s-o facă.

Un scârțâit. Scârțțț. Scârțțț.

Sunetul le pătrunse în urechi, treptat.

Și deveniră conștienți de el numai când era deja prea târziu ca să se întoarcă și să-și ațintească țevile armelor.

— Ahoi!

Dacă necunoscutul nu voia decât să-i împroaște din spate cu plumb și să-i lase să se prăbușească cu fața-n jos pe traversele putrede, ar fi avut tot timpul s-o facă. O lecție: niciodată să nu cazi pe gânduri în metrou; ar putea începe să devină gelos. Începi să uiți chestii, Artiom.

— Stați! Cine sunteți?

Rucsacul și pachetul îi trăgeau brațele în jos, împiedicându-l să țintească. O drezină se rostogoli din beznă.

— Ahoi! Ahoi! Prieteni.

Era santinela aceea, cotangentă. Singur pe drezină, un om neînfricat. Își abandonase postul și o luase la plimbare pe nicăieri. Iarba-l făcuse să ia decizia asta.

Ce naiba voia?

— Băieți. Tocmai mă gândeam. Poate vă fac o cursă până la stația următoare.

Și le oferi cel mai bun zâmbet al său. Știrb și aspru. Bineînțeles că spatele lui Artiom cerșea o cursă, în loc să se mocăie pe jos.

Îl studie pe binefăcătorul lor: veston vătuit, păr rar, pungi sub ochi, însă prin punctele pupilelor sale venea lumina, de parcă strălucea prin gaura cheii.

— Cât vrei?

— Nu mă insulta. Ești fiul lui Suhoi, da? Șeful stației. O fac pe gratis. Pentru pace în lume.

Artiom se scutură; rucsacul alunecă și se așeză mai confortabil pe umerii săi.

— Mulțumesc, spuse, după ce se hotărî.

— Bine atunci, zise santinela încântată și-și flutură brațele, ca și cum ar fi împrăștiat tot fumul aspirat în ultimii ani. Ești băiat mare; trebuie să-nțelegi subtilitățile. N-ai nicio șansă să te descurci fără un compas cu bară de extensie!

Tot drumul până la Riga, nu-i mai tăcu gura.

* * *

— Ne-ați adus și nouă ceva căcat?

Primul care-i întâmpină – înaintea santinelilor – fu un flăcău tânăr, cu părul tuns scurt și urechile pleoștite. Avea ochii ușor oblici, însă erau de culoarea betonului, precum cerul. Haina din piele nu i se închidea la piept și, uitându-se calm și plin de încredere la Artiom, printre buclele de păr de sub cămașa deschisă, se vedea un Isus destul de voinic.

Flăcăul avea o găleată de tablă, pusă bine între picioare și o geantă ce-i atârna pe umăr, pe care o lovea în repetate rânduri, făcând-o să scoată un zăngănit promițător.

— Îți ofer un preț ca lumea! oferi el, după care se auzi un zornăit metalic.

Pe vremuri, piața Riga, faimoasă în toată Moscova pentru trandafirii ieftini, se găsea deasupra acestei stații de

metrou. Când sirenele începuseră să urle, oamenii avuseseră la dispoziție doar șapte minute să-și dea seama ce se petrece, să creadă că situația e reală, să-și caute febrili buletinele și să fugă spre cea mai apropiată intrare la metrou. Iar dibacii vânzători de flori, cărora le trebuia să facă doar câțiva pași, se înghesuiseră primii înăuntru, făcându-și loc cu coatele printre ceilalți oameni, pe cale să fie omorâți.

Când au apărut întrebările despre cum să-ți câștigi traiul sub pământ, au deschis ușile etanșe, au înlăturat cadavrele adunate mormane afară și s-au întors la piață după trandafirii și lalelele lor; erau deja vestejite, însă perfect potrivite pentru un ierbar. Și, vreme îndelungată, locuitorii din Riga au făcut negoț cu flori uscate. Acestea erau afectate de mucegaiuri și deveniseră radioactive, însă oamenii le luau oricum. Altceva mai bun nu puteai găsi în metrou. Trebuiau să continue să iubească și să jelească, nu? Și cum să faci asta fără flori?

Trandafirii aceia uscați și amintirea fericirii, care părea că se terminase ca ieri, dispărute însă acum pentru totdeauna, îngăduiseră stației Riga să-și întindă aripile. Dar alte flori nu puteau fi crescute sub pământ: florile nu sunt ciuperci sau oameni; ele au nevoie de lumina soarelui. Și cu toate că piața de deasupra stației păruse inepuizabilă, rămăsese fără provizii.

A apărut o criză.

Toată lumea se aștepta ca riganii, obișnuiți cu viața bună, să recurgă la rații mici și să mănânce, de nevoie, șobolani, la fel ca nenorociții din stațiile ordinare, lipsite de binecuvântări speciale. Însă agerimea lor în afaceri i-a salvat.

Au examinat posibilitățile, au luat în calcul toate avantajele localizării lor și le-au sugerat vecinilor din nord o înțelegere: să cumpere surplusul de excremente de porci, pe care să-l vândă ca gunoi de grajd stațiilor care cultivau

ciuperci. Expoziției a acceptat oferta. Aveau excremente de porci mai mult decât suficiente.

Iar Riga, deja în declin, deja în cenușiul unei sărăcii iminente, a dobândit o gură de oxigen. Desigur, noul articol de comerț nu mai mirosea ca florile, dar era mult mai de încredere. Iar în această eră dificilă, nu prea mai aveau de ales.

— Băieți, chiar n-aveți nimic? întrebă tânărul, pufnind scurt, ascuțit, dezamăgit de vizitatori.

Și în acel moment, alți oameni cu găleți, la fel ca el, veniră în zbor, doar puțin prea târziu... o gloată întreagă strigând unul peste celălalt:

— Căcat!

— Aveți ceva căcat? Bani buni!

— Vă dau un glonț pentru un kil.

La fel ca oriunde în metrou și aici se plătea cu gloanțe de Kalașnikov, care erau acum singura valută. Rublele deveniseră fără valoare de la bun început. Cu ce ar fi fost susținute într-o lume unde cuvântul de onoare nu mai avea sens și nu mai exista statul? Gloanțele erau mult mai potrivite.

Bancnotele fuseseră transformate în foiță de țigară și fumate cu mult timp în urmă: cele cu valoare mare erau mai prețuite decât cele mici, pentru că erau mai curate, ardeau mai bine și produceau mai puțin gudron. Copiii săraci, care nu aveau cartușe goale, se jucau cu monede. Însă prețul adevărat pentru orice se calcula acum în „gloanțe”, așa cum erau numite, cu afecțiune, cartușele pline.

Un glonț pentru un kilogram în Riga, iar oriunde altundeva pe Linia Sevastopol, un kilogram costa trei. Și, desigur, nu oricine accepta afaceri cu așa ceva. Lucru bun, de altfel: era mai puțină concurență.

— Hei, tu, Liok, cară-te! Eu sunt primul la rând aici, spuse un bărbat oacheș și nervos, cu mustață, împingându-l pe tânărul tatuat cu figura lui Cristos, care mârâi, dar se retrase.

— Unde vă duceați, fir-ar a dracului de treabă? Credeați că dacă-i întâmpinați în tunel, tot căcatu-i al vostru? spuse un bărbat cenușiu la față, chel, năvălind spre primii doi.

— Ia uitați-vă ce-ncerca să tragă puțoiul ăsta!

— Lăsați-o baltă, băieți, n-are niciun rost... Oricum, n-au adus!

— Lasă-mă să verific eu!

Simțul ascuțit al mirosului lui Lioka, cel cu părul scurt și cruce, nu-l păcălise. Cotangenta nu avea niciun fel de marfă.

Acesta își depărtă amabil brațele și-i lăsă pe Artiom și Homer să coboare.

— Aici e limita domeniului meu.

Apoi se întoarse în beznă, fluierând ceva dramatic.

Paza luă superficial contact cu nou-sosiții și-i lăsă să treacă; negustorii care tăbărâseră pe ei se dispersară. Doar primul venit, Lioka, rămase și era în mod clar și cel mai flămând.

— Ce-ați zice de un tur cu ghid, băieți? Avem o mulțime de chestii pentru turiști, au la ce să se uite. Când a fost ultima oară când ați văzut o ramă de metrou? Hotelul nostru se află într-una. Camerele sunt cu adevărat șic. Au curent electric. Pe coridor. Vă obțin o reducere.

— Știu tot ce-i pe-aici pe dinafară, îi explică Artiom prietenește și o luă din loc.

Homer își târșâia pașii după el.

Riga era vopsită în două culori vesele, roșu și galben, însă ca să descoperi asta, trebuia să înlături stratul de grăsimi de pe plăcile de ceramică de pe pereții stației. Unul dintre tuneluri era blocat de o garnitură defectă, acum transformată în hotel. Și întreaga viață a acestui loc se desfășura prin intermediul celuiilalt tunel.

— Ați auzit de barul nostru? Tocmai s-a deschis. Bere locală de prima mână. Și au și bere distilată, bineînțeles, din...

— Nu, mulțumesc.

— Dar trebuie să vă distrați cumva, băieți. Prospekt este închis. Carantină. Au pus barieră chiar peste șine și mitralieri cu câini. Nu știți?

Artiom ridică dintr-un umăr.

— Și chiar n-avem cum să trecem? Trebuie s-aranjăm noi lucrurile cumva.

Lioka chicoti.

— Mergeți voi și-ncercați să le aranjați. Au o campanie în Hansa, chiar acum. Combat corupția. Ajungeți acolo în cel mai prost moment. Cei care o încasează vor scăpa de belea mai târziu. Sunt de-ai lor, nu? Dar trebuie s-agațe pe cineva.

— Și de ce-au închis frontiera?

— Ceva boală de ciuperci. Ca un putregai. Fie se transmite prin aer, fie e răspândit de oameni. Așa că, deocamdată, totul este oprit.

— Mă persecută pe mine, mormăi Artiom ca pentru sine. N-au să mă lase să trec.

— Cum? făcu Lioka, încrețindu-și fruntea.

— Urăsc blestematele alea de ciuperci, spuse Artiom tare și răspicat.

— Înțeleg, se învoi Lioka. O afacere mizerabilă.

Mai mulți bărbați se grăbiră pe lângă ei zăngănind din gălețile lor de tablă. Lioka zvâcni și aproape că o luă după ei, însă se opri. Probabil calculase că ar fi mai interesant să stea cu turiștii aceștia încăpățânați.

— Afacerea ta-i mult mai veselă, remarcă Homer.

— Nu vorbi așa, tataie, zise Lioka încruntându-se. Nu oricine poate fi broker. Ai nevoie de talent.

— Broker?

— Păi, da. Așa, ca mine. Ca băieții ăia de colo. Broker. Păi, cum îți închipui că-i spune?

Homer nu-și putea da nici măcar cu presupusul. Era prea ocupat încercând să nu zâmbească, dar colțurile buzelor i se

ridicau în sus oricum, indiferent cât de tare se străduia să le controleze. Și apoi, Artiom observă o schimbare bruscă a expresiei sale. Trăsăturile-i deveniră reci și înspăimântate, ca ale unui om mort. Privea dincolo de broker, într-o parte.

— Nu vorbi așa, îi spuse Lioka bătrânului, care, dintr-odată, parcă surzise. După cum se-ntâmplă lucrurile, căcatul e sângele vital al economiei. Pe ce cresc ciupercile? Cu ce se fertilizează roșiile la Sevastopol? Așa că vezi ce vorbești.

Însă Homer dădu din cap spre Lioka în timpul unui cuvânt oarecare din mijlocul unei fraze și începu să se înde-părteze de el și de Artiom. Artiom îi urmări privirea: văzu, dar fără să înțeleagă.

O fată slăbuță, cu părul alb, stătea la câțiva pași depărtare de ei, sărutând un broker foarte vânjos și puternic. Pe când o săruta, brokerul își împingea discret găleata cu piciorul, ca să nu spulbere magia. Fata era ținta înaintării nesigure a lui Homer.

— Și cam cât crezi c-o să facem din businessul ăsta? întrebă Lioka, întorcându-se către Artiom, acum că pierduse interesul bătrânului.

Homer se furișă spre cei doi care se sărutau și încercă să găsească un unghi favorabil din care le putea vedea fețele. Poate că recunoscuse pe cineva? Însă nu îndrăznea să se amestece și să-i întrerupă din sărutat.

— Ce-ți veni? întrebă vânjosul, simțindu-l pe Homer în ceafa lui. Ce vrei, moșule?

Fața fetei, desprinsă din sărutul ei, era transpirată și scofâlcită, ca ventuza unei lipitori abia desprinsă de pe braț. Era altă față, nu cea pe care o căuta Homer, își dădu seama Artiom.

— Scuze.

— Șterge-o, zise lipitoarea.

Iar Homer, morocănos acum, dar tot neliniștit, se întoarse la Artiom și Lioka.

— Am făcut o greșeală, explică el.

Artiom se hotărâse să nu pună întrebări, deși... dacă ar fi deschis robinetul cu revelațiile bătrânului, împreună puteau despica firul în patru.

— Bineînțeles că n-ar fi putut... Nicio șansă, nu unul ca el... Smintit bătrân..., vorbi Homer pentru sine.

— Cum adică, lucrezi în pagubă?

— Ai putea să-i spui pagubă... Hansa ia jumătate din toate livrările ca vamă. Iar acum, oricum, cu carantina asta...

Hansa era denumirea aleasă de Uniunea Stațiilor Liniei Circulare. Tot felul de bunuri, din toate capetele metroului, trebuiau să treacă prin piețele Hansei și posturile ei de vamă. Mulți negustori navetiști, decât să-și riște pielea deplasându-se prin metrou, preferau să-și ducă mărfurile până la cea mai apropiată piață, la o intersecție a Liniei Circulare cu una radială, transferându-le comercianților locali. Și era mai puțin complicat să-ți lași profitul aici, în dintre băncile Hansei, ca să eviți să-ți vezi capul retezat prin tunelurile întunecate de tot felul de personaje malefice, care adulmecaseră o vânzare de succes. Indivizii încăpățânați, care insistau să-și ducă ei înșiși bunurile mai departe, trebuiau să plătească oricum vamă. Și indiferent cât de bine le mergea celorlalte stații, Hansa devenea tot mai bogată. Nimeni de pe cuprinsul întregului metrou nu putea face legea în privința Hansei. Asta îi făcea pe cetățenii ei mândri și fericiți, iar toată lumea visa să obțină cetățenia Hansei.

De pe mijlocul peronului, Artiom putea vedea intrând în tunel un șir de cărucioare de marfă cărora nu li se permisese intrarea în Riga. Asta făceau brokerii, goneau cât puteau să-și cumpere marfa în tunelul nordic și-o vindeau în cel sudic. În fond, din asta trăiau și alții.

— Negoțul s-a oprit complet, se plânse Lioka. Ticăloșii îi sugrumă pe întreprinzători. Ticăloși de monopolști ratați. Vrei să-ți vezi cinstit de afacerea ta, dar nu se poate! Cine le-a dat dreptul să se-mbogățească pe spinările noastre? Eu trebuie să muncesc din greu, iar burdihanele lor se fac tot mai mari. Asta-i opresiune, băga-mi-aș picioarele! Dacă ne-ar lăsa liberi să facem comerț, întregul metrou ar prospera.

Artiom simți o simpatie subită pentru Lioka, în pofida mirosului. Voia să continue discuția aceasta grotescă.

— Nu-i criză de marfă în Hansa, spuse el, amintindu-și. Odată, a trebuit să lucrez în Pavelețkaia. Pe Linia Circulară. Greblam în depozitul de căcat. M-au condamnat la un an de muncă. Am scăpat după o săptămână.

— Consideră că ăla a fost botezul tău, zise Lioka dând din cap.

— Au aruncat tot în haznale și puțuri. Nu s-au deranjat să-l vândă.

Lioka chicoti sumbru.

— Trăiesc pe picior mare.

Scoase o tabacheră unde se găseau foițe gata tăiate și o pungă de tutun și le oferi și lor. Homer refuză, însă Artiom luă. Se așeză sub un bec care atârna de tavan și privirile-i rămaseră lipite de cuvintele de pe hârtie, înainte de a rula „tutunul” de casă. O pagină galbenă dintr-o carte tipărită cu caractere delicate, ruptă cu mâna și smulsă chiar pe linia necesară pentru răsucirea țigării, dar nu atât de mult, încât să nu poată citi cuvintele. Numai Dumnezeu știe ce puteau însemna!

Iar nou-născuta propensitate a gravitației...
Acestea erau originile legii celor puțini.
Și-așa, pregătește-te să trăiești în Hegemonia

*timpului; aici, nu există nici tapirul, nici lupul,
Iar cerul este însărcinat cu viitorul,
Acele boabe sățioase ale sursei bine hrănite.
Doar astăzi cei care au fost victorioși
Au izbutit să evite cimitirul zborului
Retezând aripile libelulei*

Iar aripile fuseseră smulse cu precizie. Artiom îndesă între versurile inutile tutunul de casă, rulă foița cu grijă, împături marginile în așa fel încât să se unească între ele și ceru un foc. Lioka își scăpără bricheta, alimentată cu alcool, confecționată din tubul unui cartuș de mitralieră. Hârtia ardea cu iz dulceag, delicios. Tutunul era jalnic.

— Așadar, vreți musai s-ajungeți în Prospekt, nu? șopti Lioka, mijindu-și ochii prin fum.

— În Hansa. Da, asta vrem.

— Aveți deja vize?

— Da.

Traseră amândoi câte-un fum. Homer începu să tușească. Lui Artiom nici că-i păsa.

— Cât sunteți dispuși să plătiți?

— Spune un preț.

— Nu eu am să stabilesc prețul, frate. Alții decid asta acolo. Eu nu pot decât să vă fac prezentările.

— Atunci fă prezentările.

Lioka sugeră să ia un păhărel pentru drum, într-unul dintre birturile locale zgomotoase, cu o firmă pe care scria „Ultima dată”, însă Artiom își aminti de unde distilau ei țăriile acolo.

Se învoiră ca Lioka să-i ducă și să-i prezinte pentru zece gloanțe. Un târg cinstit, făcut într-un spirit frățesc.

Cordonul sanitar era instalat deasupra șinelor, chiar înainte de intrarea în Prospekt Mira. Formal vorbind, numai

stația Linia Circulară aparținea Hansei, iar stația liniei radiale se presupunea că există în propriii săi termeni, însă asta era doar formal și doar presupus. Dacă voiau să taie celelalte linii din circuit, o puteau face cât ai zice pește.

În ținute de camuflaj cenușii, grănicerii Hansei băgau razele puternice ale lanternelor în fețele oamenilor și le lătrau comenzi să se întoarcă și s-o pornească înapoi de unde veniseră. Pe o pancartă cocoțată pe un stâlp, ca o sperietoare, scria CARANTINĂ! Plus o imagine cu o ciupercă buboasă. Santinelele refuzau să discute cu neguțătorii navetiști și era imposibil să schimbi măcar priviri cu ei: își ascundeau ochii sub cozeroacele lungi ale șepcilor de camuflaj. Nu exista nicio șansă să ocupi bastionul acesta decât printr-un atac total.

Brokerul Lioka trăgea de timp, căutând chipuri cunoscute dincolo de cozeroace. În cele din urmă, se aplecă și șopti ceva sub unul dintre ele, îi făcu cu ochiul lui Artiom, cu fața întoarsă pe jumătate spre el, și smuci din bărbie ca să-i facă semn să vină.

— Sunt arestați! explică nasul de sub cozeroac spre mulțimea cuprinsă de furie mocnită la vederea celor trei, lăsați dintr-odată să treacă. Haideți, cărați-vă acum, o s-aduceți molima la noi!

Fură conduși sub pază armată prin ciudat de tăcuta stație Prospekt Mira: tarabe de negoț închise cu paravane, cumpărători asediind cordonul, vânzătoare cu părul în neorânduială, răcindu-și dosurile pe granit, pălăvrăgind despre viață, moarte și destin; în plus, era aproape întuneric. Piața nu funcționa; lumina trebuia drămuțată. În orice alt context, acest loc ar fi trepidat de activitate. Prospekt Mira era un soi de punct central, unde oamenii cumpărau tot felul de mărfuri aduse de peste tot. Haine pentru toate gusturile, standuri de cărți (pe lângă care Artiom nu putea fi indiferent),

smartphone-uri terminate, aruncate la grămadă – și ce se întâmpla dacă dădeai peste vreunul care încă funcționa și avea fotografii înăuntru, în culori, desprinse din memoria cuiva? Îl cumperi? Doar ca să-ți amintești de copiii altuia? Pentru că nu puteai să suni nicăieri. Și găseai arme, bineînțeles. De tot felul. Totul cu prețuri în gloanțe. Vindeai ce nu-ți trebuia, cumperi ce voiai și-ți luai tălpășița.

Escorta armată era strictă: aveau grijă ca Artiom și Homer să nu dispară niciunde, împungându-i în spate tot drumul de la stația liniei radiale până la Linia Circulară. Apoi îi opriră și lăsară să aștepte lângă o ușă metalică mică, decupată într-un perete de piatră albă.

După zece minute, fură chemați.

Trebuiră să se aplece, iar și iar: sediul serviciului părea că fusese conceput pentru Morloci. Însă generația născută deja în subteran era pipernicită și-ar fi încăput aici perfect.

Doi bărbați erau instalați confortabil într-o încăpere mică. Primul avea fața rotundă, impresionantă, ochelari rotunzi, dar era mai degrabă pleșuv; restul trupului îi era ascuns în străfundurile unui pupitru masiv și lustruit. Părea că acolo nu se găsea nimic, în afară de capul pe deplin autonom.

Al doilea omuleț nu avea nimic interesant de arătat.

— Adjunctul conducătorului stației Prospekt Mira, Linia Circulară, Serghei Sergheevici Rojin, al doilea spuse bărbatul, făcând un gest respectuos spre cel cu fața rotundă.

— Ascult, zise fața-rotundă cu glas sobru și adânc.

— Lucrurile stau așa, Serghei Sergheevici. Oamenii ăștia vor s-ajungă în Hansa. Au vize, spuse Lioka.

Capul cu ochelari se încruntă posac, îndreptându-și nasul grăsuț spre el, și inspiră zgomotos. Simțind un iz, se strâmbă într-un spasm brusc. Se părea că brokerii nu erau primiți prea des în biroul acesta.

— Până la alte instrucțiuni, intrarea pe teritoriul Hansei nu se aprobă și punct! proclamă Rojin.

Asta era de rău.

— Așadar, nu există opțiuni? întrebă Artiom morocănos, însă Lioka îl țistui.

— Nu există opțiune mai directă, decât mituirea unui oficial, și să nu mai îndrăzniți asta încă o dată, e clar sau nu? declară amenințător capul lui Rojin. Într-un moment când toți oamenii din metrou sunt afectați, pur și simplu n-aveți niciun drept! De asta am instituit carantina, altfel întreaga situație ne-ar putea scăpa din mână. Pricepeți asta, sau nu? Și dacă am fost puși aici ca să menținem ordinea, atunci o să menținem ordinea și-o s-o ținem cum se cuvine, până la sfârșit, pentru că știți care-i miza! Măsurile de control fitosanitar. Mucegai, ca să vezi! Discuția aceasta s-a terminat.

Se opri din vorbit și liniștea se instalează în încăperea, de parcă refuzul fusese înregistrat din timp, pe o casetă: se derulase până la capăt și se oprise cu un clic; nu mai urma niciun fel de muzică.

Rojin îi ardea cu privirea pe Artiom și Lioka prin lentițele groase ale ochelarilor săi, iar tăcerea se tot aduna, ca și cum aștepta ceva de la ei.

O muscă de bălegar bâzâi pe lângă ei, ca un bombardier greu. O adusesse Lioka în buzunar?

— Atunci am să mă duc pe la suprafață, spuse Artiom dând din umeri. Ești un nătărău, Lioka.

— Tot îmi datorezi cele zece gloanțe.

— De ce să mergeți pe la suprafață? vorbi, în cele din urmă, bărbatul insipid. Nu-i sigur.

Spre deosebire de Rojin, nu-și încrețise fața, nici nu pufnise nici măcar o singură dată în decursul întâlnirii. Și, în general, era limpede că nici nu se strâmba prea des. Fața-i era netedă; trăsăturile îi erau senine, vocea-i era calmă.

— Serghei Sergheevici și-a exprimat poziția sa oficială. În definitiv, este în exercițiul funcțiunii. Îi putem înțelege

poziția. Iar Serghei Sergheevici a identificat corect problema: sarcina noastră este să împiedicăm răspândirea mușgaiului, o infecție fungidă periculoasă, care afectează ciupercile. Dacă în mintea voastră s-a conturat vreun compromis, discutați-l cu mine. Situația este serioasă. O sută de gloanțe pentru trei.

— Eu nu sunt cu ei, spuse Lioka.

— O sută de gloanțe pentru doi.

Artiom se uită să vadă ce făcea Rojin: o asemenea perfidie ar fi trebuit să-l facă să înceapă să guițe. Dar nu, adjunctul conducătorul stației nu suferise deloc, ca și cum insipidul scosese ultrasunete, pur și simplu inaudibile pentru urechile sale.

O sută de gloanțe.

Trei încărcătoare și ceva, din șase, câte adusese Artiom, doar pentru șansa de a intra în Hansa. Iar acesta era abia începutul călătoriei, de fapt... însă chiar și așa, toate rutele lor, inclusiv cea de la suprafață, l-ar fi putut costa mai mult. Capul, de exemplu.

Harta se afla acolo, în fața ochilor săi: jos, prin Hansa; o călătorie cu vagoanele de pasageri, rapide și confortabile, până la Pavelețkaia; iar de acolo, un salt scurt, fără probleme sau obstacole, direct în Teatralnaia. Și nu era necesară trecerea peste frontiera Liniei Roșii, iar Reichul putea fi ocolit...

— Facem târgul, zise Artiom. Să le scot aici?

— Păi, normal, răspunse insipidul pe un ton binevoitor.

Artiom își dădu jos rucsacul, desfăcu curelele pachetului, pipăi încărcăturile ascunse printre nimicuri, și începu să scoată cu un clic gloanțele netede, ascuțite la vârf, punându-le pe pupitru.

— Zece, spuse, împingând prima serie spre Serghei Sergheevici.

— Câtă lipsă de tact!

Individul insipid era profund jignit. Se ridică de pe scaun și trase gloanțele spre el.

— Omul e-n exercițiul funcțiunii, iar tu ce faci? Pentru ce crezi că sunt eu aici?

Din fericire, Serghei Sergheevici nu văzuse gloanțele.

Încruntându-se îngrozitor, își dresе glasul și începu să sorteze documentele lăsate pe birou, mutându-le de pe un teanc pe altul. Acum, părea să fi fost lăsat singur în cameră. Era aproape incapabil să înregistreze prezența altora cu organele lui de simț.

— Opt, nouă, zece: o sută.

— Foarte corect, încheie individul insipid. Mulțumesc. Veți fi escortați.

Lioka se bătu aprobator pe Cristosul său.

— Și terminați cu drăcoveniile! zise Rojin și-și înălță capul. Pentru că trebuie să existe anumite principii. Și în momente dificile, ca acesta, când solidaritatea este necesară! Mucegai! Probleme urgente. Cele mai bune urări!

Homer, care rămăsese trăsmit de uimire pe tot parcursul întâlnirii, se plecă înaintea capului vorbitor făcând o reverență autentică.

— Minunat! exclamă el.

— Cele mai bune urări, spuse capul.

Artiom săltă pachetul pe umeri; îl înșfăcase prea brusc, și o latură metalică verde ieși din colțul de sus.

Serghei Sergheevici reveni la viață și începu să-și ridice trunchiul scurt, gras, pe care se pare că-l poseda, din spațele biroului.

— Nu cumva ai acolo vreo drăcie de radio? Ce cari tu pe teritoriul Hansei seamănă bine, într-un anumit sens, cu un aparat militar!

Artiom se uită pieziș la individul insipid; dar acum, că Rojin se trezise, insipidul, după ce abia izbutise să-și

pitească cele o sută de gloanțe undeva pe sub birou, își pierduse orice interes față de realitate și-și curăța absent mizeria de sub unghii.

— Mulțumesc, răspunse Artiom, ridicându-și pachetul și împingându-l pe Homer spre ieșire.

— Înc-aștept după alea zece ale mele, le aminti brokerul, venind din spate.

Artiom auzi mormăieli prin ușa trântită.

Iar pe peron erau deja așteptați.

Nu de santinelele în uniforme de camuflaj, care-i escortaseră până aici, ci de bărbați în haine civile, care-și țineau la vedere legitimațiile serviciului de securitate. Dar, fiind atât de întuneric, era imposibil de descifrat ce scria pe ele.

— Serviciul de Securitate, declară politicos un bărbat înalt. Maior Svinolup, Boris Ivanovici. Predați armele, vă rog, și echipamentul de comunicații. Sunteți arestați sub bănuiala de spionaj în favoarea Liniei Roșii.

Capitolul 5

Dușmanii

Biroul maiorului era foarte confortabil și, de fapt, arăta mai mult ca apartamentul unui burlac. Îți dădeai seama imediat că ocupantul lui dormea aici: un colț era închis cu o draperie, iar marginea unui pat, acoperit neglijent cu o pătură sintetică, se ițea de după draperie într-o manieră foarte familială. Un covor mâncat de molii, cu un model oriental complicat, ale cărui detalii începuseră să dispară. În alt colț era așezată o icoană somptuoasă: două personaje zvelte, masculine, cu fețe triste, țineau niște săbii fragile în degetele lor lungi și delicate.

După ce descuie ușa, maiorul aruncă o privire critică prin cameră, mormăi când dădu cu ochii de papucii de casă plușați, abandonați în capătul celălalt al podelei, și-i împinse sub birou cu un aer stânjenit.

— Scuze pentru dezordine. Am plecat în grabă.

Între timp, Artiom și ceilalți se înghionteau pe coridor. După făcu ordine, Boris Ivanovici îi invită înăuntru. Însă nu pe toți.

— Ești broker? îl întrebă pe Lioka de la o lungime de braț.

— Așa-i, încuviință Lioka.

— Tu aștepți afară, prietene. O să discutăm separat. Știi, mănânc în biroul ăsta. Sunt băgat până peste cap în muncă. Dușmanul e mereu vigilent.

Și opri duhoarea închizând ușa, capitonată și moale, care scoase însă un zgomot metalic la închidere.

— Vă rog, luați loc pe scaunele de acolo.

Mătură firimiturile de pe masă, privi într-o cană „Gjel”, pictată de mână, și plescăi. Artiomi deja se întreba dacă îi va servi și cu ceai, însă Boris Ivanovici n-o făcu. Împinse la o parte veioza de bronz, cu abajur din sticlă verde, în așa fel încât să nu le bată lumina direct în ochi. Și din acel crepuscul liniștitor întrebă:

— De unde ați venit?

— Expoziției.

— Oho.

Boris Ivanovici rostogoli cuvântul „Expoziției” pe limbă, ca pe o capsulă cu vitamine, și se frecă la nas, încercând să-și amintească.

— Și cum îl cheamă pe șeful vostru? Kaliapin, cred, Alexandr Nikolaievici? Se descurcă bine?

— Kaliapin s-a retras acum șase luni. Suhoi e șeful acum.

— Suhoi... Suhoi? Bătrânul de la securitate, da? Un coleg! spuse maiorul cu încântare. Mă bucur pentru el.

— Afirmativ.

— Iar tu ești de acolo, după cum înțeleg?

Svinolup răsfoi pașaportul lui Artiomi.

— Cu ce te ocupi?

— Sunt stalker, zise Artiomi.

— Mă gândeam eu. Și tu? întrebă Boris Nikolaievici, întorcându-se spre Homer.

— Din Sevastopol.

— Interesant. Nu-i chiar locul cel mai apropiat. Acolo-i Denis... Denis... Doamne, care-i patronimul lui?

— Mihailovici.

— Da, așa-i, Denis Mihailovici. Ce mai face?

— În formă.

— În formă! Ha!

Boris Ivanovici făcu cu ochiul lui Homer, într-o manieră conspirativă.

— Nici n-ai fi putut s-o spui mai bine. Ne-am întâlnit. Am un adevărat respect pentru el. Un profesionist. Hmm, da.

Svinolup privi din nou în cană, ca și cum spera că se va umple singură. Apoi își atinse prudent obraji. Era ceva în neregulă cu obraji lui, însă, în semiîntuneric, Artiom nu-și putea da seama exact ce anume. Fața maiorului părea să... aibă ceva desenat pe ea. Oare asta să fi fost?

Altfel, din toate punctele de vedere, era o prezență agreabilă: înalt, cu fruntea lată, înălțată prin rădirea părului, o tinerețe athletică, cocoșată de munca la birou. Ochii-i sclipeau cu căldură și iscoditori din penumbră. Numele lui de familie, care însemna în mod bizar „bătăuș de porci”, era incredibil de nepotrivit, prea insultător pentru el. Nu era deloc un individ oarecare.

— Apropo, nu ești evreu, nu? îl întreabă Boris Ivanovici pe Homer.

— Nu. De ce întrebi?

— Nu. De ce întrebi? râse ocupantul biroului. Chiar îmi place de tine. Întâmplător, îi prețuiesc mult pe cei ca tine, spre deosebire de mulți dintre colegii mei...

— Nu sunt evreu. Mi-ai văzut pașaportul. Și în definitiv, are vreo importanță?

— Pașaportul tău. Oamenii falsifică pașapoarte. Însă nu vorbesc despre pașaport, vorbesc despre condiția sufletului tău. Iar pentru a-ți răspunde la întrebare – n-are absolut nicio importanță! Aici nu suntem în Reich, pe cuvânt și pe bune.

O pendulă își plimba acele pe perete: un ceas simplu, o bucată de sticlă încastrată în plastic albastru. Pe cadranul

său era desenat ceva despre care Artiom credea că e un scut și un rând de litere cu linioare între ele. Artiom citi pentru sine, în lumina verzuie a lămpii: „VChK-NKVD-MGB-KGB-FSB-SB CLC.”

— CLC este Comunitatea Liniei Circulare, descifră el titlul corect al Hansei.

— Un obiect rar, îi explică Boris Ivanovici. Nu mai există decât vreo două din astea în tot metroul. Un cunoscător ar înțelege.

— Mai ai și alte întrebări pentru noi? întrebă Artiom.

— Bineînțeles. Destul de multe, de fapt. Poți să întinzi mâinile aici, la lumină, cu palmele în sus? întrebă maiorul, fără a ieși din umbră. Aha, mulțumesc. Degetele. Îmi dai voie să le ating? Păi, cam așa cum aș face dacă ne-am da mâna. Ups! Bătăături. Iar aici e de la praful de pușcă, da? Vrei să-mi arăți umărul? Haide, arată-mi-l. Cel drept. Nu, nu trebuie să te dezbraci. Iată, o vânătaie. Să înțeleg că uneori folosești pușca automată, da?

Și mai era ceva ciudat: degetele îi erau umede și puțin lipicioase. Atât doar că nu transpirația le năclăise, ci... Artiom abia reușea să-și înfrâneze dorința de a-și adulmeca propriile degete, imediat ce fură eliberate din strângerea maiorului.

— Sunt stalker, am explicat asta deja.

— Da, așa-i. Însă stalkerii sunt întotdeauna în costume de protecție și poartă mănuși, da. N-ai tras toate focurile la suprafață. Și tu, Nikolai Ivanovici? zise el adresându-i-se lui Homer după numele din pașaport, netezindu-și tâmpilele. Mâinile, dacă nu te superi. Mulțumesc. Da, aici avem un intelectual.

Chibzuia, frământându-și degetele groase și puternice. Ca și cum făcuse ceva cu ele și-i amortiseră, devenind dure-roase. Poate că încărcase mult timp o lanternă de buzunar.

Ceasul piesă-de-muzeu ticăia clar: tic, tic, tic, tic, Nu vorbea nimeni, permițând ca zgomotul său să se audă limpede. Ușa metalică împiedica vocile de afară să pătrundă până la ei. Dacă n-ar fi fost ticăitul discret și clar, între ei ar fi fost liniște ca atunci când surzești din cauza unei explozii.

Apoi Boris Ivanovici își aminti:

- Vă pot întreba care-i scopul vizitei voastre prin Hansa?
- În tranzit, răspunse Artiom.
- Destinația?
- Teatralnaia.
- Ești conștient că importul de echipament de comunicații necertificat pe teritoriul Hansei este strict interzis?
- Înainte nu era interzis.
- Haide, probabil că, pur și simplu, nici n-ai mai încercat asta înainte, Artiom Alexandrovici.

Sunetul patronimului său era ca un scrâșnet: Suhoi îi dăduse lui Artiom primul său pașaport, dar n-ar fi avut de unde să știe numele tatălui adevărat al lui Artiom. Nu știa nici măcar numele mamei lui. Și deși Artiom ar fi avut de unde să-l știe, nu și-l mai amintea. Așa că unchiul Sașa îl înregistrase cu numele lui, iar pe atunci Artiom n-avea curaj să se certe cu el. De aceea luase lucrurile ca atare. Însă apoi își schimbase numele de familie, când Miller îi făcuse documente noi, care să le înlocuiască pe cele deteriorate.

— Și încă o întrebare: trăiești și lucrezi în Expoziției, așa cum arată ștampila, însă pașaportul a fost emis în Polis. Călătorești mult? Mergi des pe acolo?

- Am locuit acolo timp de un an. Am lucrat.
- Nu cumva în stația Biblioteka Imeni Lenina?
- La Biblioteca Lenin.
- Destul de aproape de Linia Roșie?
- Mai aproape de Biblioteca cea reală.

Svinolup deveni interesat; începu să zâmbască.

— Și mergeți în Teatralnaia pentru că, desigur, e mai aproape de teatru, nu? Și nu pentru că ambele stații de tran-zit sunt pe Linia Roșie? Să nu mă-nțelegeți greșit, sunt doar curios. E de datoria mea.

— Pe aproape. Am o deplasare la suprafață plănuită la Teatralnaia.

— Desigur, ca să folosești o stație de radio militară? Cui vrei să-i trimiți mesaje codificate în direcția aia? Corpului de balet? Cadavrului de balet, mai degrabă, ha-ha.

— Ascultă, îl întrerupse Artiom. N-am avut nimic de-a face cu Roșiii. Am explicat deja: sunt stalker. Lucru destul de evident, nu? După fața mea, după părul meu. Nici măcar nu trebuie s-aprind lumina noaptea, la budă, fiindcă blestematul meu de pișat strălucește. Da, i-adevărat, am un radio cu mine. Și ce-i cu asta? Și ce se-ntâmplă dacă rămân blocat, acolo, la suprafață? Dacă ceva încearcă să mă mănânce? Nu mi se permite să chem pe nimeni în ajutor?

— Și există cineva pe care l-ai putea chema acolo? Întrebă Boris Ivanovici.

Se aplecă înainte, ieșind din umbră. Și deveni limpede de ce-și tot atinge fața. Era sfârtecătă peste tot cu cicatrice umflate, care musteau de limfă sângerândă. Una dintre ele se adâncea oblic peste sprânceană și, după o pauză, peste obraz, ca și cum cineva încercase să-i smulgă globul ocular, însă maiorul închisese strâns ochii și-l salvase.

Asta-i năclăia degetele: puroiul care-i ieșea din cicatrici, destul de proaspete, fără crustă încă; ceva i se întâmplase maiorului cu câteva minute înainte să-i aresteze. „A trebuit să plec în grabă.”

— Poate că sa, răspunse Artiom încet.

Oare n-ar trebui să-l întrebe: „Ce s-a-ntâmplat cu fața ta, Boris Ivanovici?” Însă ce-ar avea de câștigat din asta? Nimic, poate ar reuși să-l distragă pe maior doar pentru o clipă.

— Atunci poate că ar trebui să-l chemi? zâmbi Boris Ivanovici.

Cu cicatricele lui, zâmbetul nu-i ieșea prea grozav.

— Pentru că asta ți-ar fi foarte la îndemână. Înregistrat la o stație, cu documentele emise în alta. Deținător de armă. Cu trei încărcătoare. Cu echipament radio interzis. Înțelegi despre ce vorbesc? Radioul ăsta al tău... Avem un motiv bun să te reținem, Artiom Alexandrovici. Până se clarifică lucrurile, ca să zic așa.

Să ofere motive? Să-i explice pentru ce-i trebuia radioul? Chiar el, Artiom, îl putea face pe Svinolup să-i răspundă pe de-a-ntregul: în douăzeci de ani, nu apăruse niciun semnal, nicio dovadă că altcineva mai supraviețuise undeva. Pe cine încerci tu să prostesti, Artiom Alexandrovici?

Maiorul se încruntă din spatele pavezei sale de umbră și se duse în mijlocul încăperii, să mânjească cu bocancii lui murdari modelul de pe covor, șters și întunecat odată cu trecerea vremii.

— Iar tu, Nikolai Ivanovici, de dragul companiei... poate că măcar tu ai ceva să-mi spui? Nu neapărat aici, în fața tânărului. În bagajul tău n-a fost găsit nimic, cu excepția unui jurnal. Adevărul este că scrierile tale istețe pot fi interpretate în diferite feluri. Poate că este o Cronică a Epocii Apuse, sau poate că scrii un raport pentru serviciile de securitate ale Liniei Roșii? Ei?

Homer își băgă capul între umeri și-și ținu gura, însă nu se lepădă de Artiom. Svinolup continuă:

— Cum dorești. Sunt vremuri grele. Vremuri pline de neliniște. Vremurile grele necesită decizii grele. Înțelegi ce vreau să spun?

Artiom căută un răspuns acolo, pe covorul chelit.

Papucii plușați, nostalgici, se șteau din spatele biroului. Cumva... nu aparțineau acestei încăperi.

Prea mici pentru Boris Ivanovici, cu bocancii lui imenși.
Ai unei femei?

— Și-ar putea fi posibil să ai vreo explicație pentru toate acestea. Dar încă n-am cum să știu dacă-i adevărat, așa-i? Pune-te în poziția mea: trebuie să născocesc propria mea ipoteză. Iar până acum, ipoteza mea arată cam așa...

Trebuise să plece în grabă. Nu avusese timp să ascundă papucii. Fața îi era sfâșiată și însângărată. Cine-i făcuse asta? se întrebă Artiom, în loc să se gândească cum să se disculpe. O femeie. Cu unghiile ei. Toată fața lui. Încercase să-i scoată ochii. Nu era un joc. Oare ce-i făcuse el?

— Voi, tovarăși, încercați să obțineți intrarea pe teritoriul unui stat ostil Hansei, trecând de controlul de frontieră prin încercarea de mituire a unui funcționar public. Cu scopul, firește, de a spiona. Sau poate pentru a pregăti un atac terorist?

Oare ce-i făcuse el?

Afurisita de veioză era prea zgârcită cu lumina ei, iar în întuneric Artiom n-ar fi putut spune dacă modelul covorului se amesteca sau nu cu pete stacojii. Micul apartament de burlac arăta curat; nu se luptase nimeni aici, nici nu se rostogolise pe podea, nici nu dărmase mobila. Însă papucii aceia... Papucii aceia stătuseră aici, împrăștiați. Așadar, ea venise aici. O aduseseră... trântiseră ușa care pocnea metalic, răsuciseră cheia. La fel cum făcuseră și în urma lor, acum.

— Hansa are destui dușmani. Cei care ne invidiază. Însă acum stația de radio... O stație de radio, adusă pe furiș, nedeclarată și neomologată... Ce să însemne asta? Înseamnă că nu acționezi de unul singur. Intruziunea ta face parte dintr-un plan. Cineva intenționa să-ți coordoneze acțiunile. Te infiltrezi în teritoriul Cercului, poate stabilești o ascunzătoare pentru armament, găsești contacte, obții documente

false de la ei, te dai la fund, aștepti ordinul... Și ieși la iveală la momentul potrivit, împreună cu celelalte cârțițe.

Homer îl cercetă neajutorat pe Artiom cu och limpezi și cinstiți. Însă Artiom nu voia să-i răspundă; continua să-și întoarcă privirea lipsită de expresie în direcția lui, evitându-l.

Cine-o fi ea? se întrebă el. Ce i s-a întâmplat?

— Și de vreme ce nu spui nimic, înseamnă că n-ai nicio obiecție de făcut. Asta-i, am ghicit totul corect, așa-i?

Nu exista nicio altă ieșire din birou. O ușă – capitonată – înăbușea orice zgomot. Un birou. Un ceas. Un telefon. O icoană. Un pat ascuns de o cortină, într-un colț. Un pat. Acoperit cu o pătură sintetică. Ce-ar fi dacă, în pat... Draperia-i groasă, nu poți vedea prin ea, însă în spatele ei... Pe pat...

— Ei bine?

Artiom deschise gura, pregătindu-se să facă o mărturisire. Svinolup se mobiliză, așteptând la pândă, încetând să mai vorbească monoton. Ceasul de cekist¹ mai trase puțin de timp. Tic. Tic. Tic. Homer își umplu plămânii cu aer, neîndrăznind nici să respire. Și nimeni nu mai răsufă.

Motivul pentru care femeia încercase să-l orbească pe maior, folosindu-se de ultimele puteri, era că voia s-o ucidă. Se aruncase peste ea, poate... pentru a o sugruma.

Draperia aceea. În spatele ei. Patul acoperit. Și chiar acolo, pe pat. Unde doarme el.

Moartă. Dar dacă încă-i în viață?

Să sară? Să smulgă draperia? Să strige? Să se întindă și să lupte?

Nu respira nimeni. Și dacă nu-i nimic acolo?

— Cui intenționai să-i trimiți semnale? Despre ce? De unde?

¹ CEKA: prima poliție politică înființată de Lenin după 1918, precursora KGB-ului (n. tr.).

Maiorul începea să-și piardă răbdarea. Artiom se holbă la el, încremenit de groază. Capul îi era plin de apă murdară, din pământ; n-o putea reține și amenința să plesnească. Durea.

Cine-i ea? Cine-i femeia asta? Ce i-au făcut?

Trebuia să facă ceva. Nu putea rămâne aici. Iar drape-
ria... dar chiar era treaba lui Artiom?

— Chiar mă acuzi de spionaj, maiorule? Pentru Roșii?
Artiom se ridică pe jumătate în scaun.

Svinolup scoase pe neașteptate un pistol Makarov mic, mat, și-l puse lângă el pe birou, o pupilă lată, neagră, holbându-se în pupilele lui Artiom. Însă era prea târziu ca să se mai retragă. Trebuia să deschidă ușa capitonată; era absolut obligatoriu să iasă din apartamentul ăsta mic și drăgălaș. Să iasă și să-l ia și pe bătrân cu el.

— Așadar, mi-ai găsit bătăture în palme, da? Praf de pușcă? În ordine. Foarte bine, atunci dă-mi voie să-ți povestesc de unde provin bătăturile. Îți amintești de povestea cu buncărul, de anul trecut? Trebuie să-ți amintești. Ți-l aduci aminte pe Korbut, din Linia Roșie? Cu siguranță l-ai cunoscut. Era colegul tău. Îți amintești când Ordinul a pierdut jumătate din soldații săi? Rezistând în fața Roșiilor. Luptând cu dușmanii voștri, ai voștri! Pentru că dacă buncărul ăla ar fi fost cucerit... Și v-am cerut ajutorul, vouă, Hansei, îți amintești? Când am crezut că totul s-a terminat! Însă, după cât se pare, voi, ticăloșilor, aveți toate forțele ocupate pe frontul invizibil! Și de-acolo m-am ales eu cu bătăture. Din același loc unde Miller și-a primit scaunul cu roțile.

— Suflecă-ți mâneca, îi spuse maiorul cu glas schimbat.

Strâmbându-se la față, Artiom își suflecă mâneca. „Dacă nu noi, atunci cine?” Tătuajul se făcuse deja cenușiu.

— Ei bine, cel puțin chestiunea pașaportului a fost clarificată.

Boris Ivanovici își drese glasul.

— Mai ai întrebări pentru noi?

— N-ar trebui să fii atât de nervos pe mine. Se întâmplă c-am avut motive bine întemeiate să te țin aici până se lămuresc lucrurile. Poate că nu știi, dar în acest moment suntem pe cale să declarăm starea de urgență. Numai săptămâna trecută, au fost descoperiți și neutralizați cincisprezece agenți ai Liniei Roșii. Spioni, sabotori și teroriști. Ordinul, desigur, e ocupat cu alte lucruri, din câte înțeleg. Însă Ordinul vostru, oricât de mult îl respect eu, n-are nicio idee despre contraspionaj. Ți se pare poate că viitorul întregii planete stă doar în mâinile tale. Probabil te gândești că pacea și stabilitatea Hansei pot fi luate ca atare, nu? Dar dacă ți-aș spune că numai ieri am prins un omuleț care obținuse acces la resursele noastre de apă? Și că au confiscat de la el douăzeci de kilograme de otravă pentru șobolani? Tu știi în ce chinuri groaznice mor oamenii din cauza otrăvii pentru șobolani? Sau că un negustor cumsecade de căcat, care arăta cam ca micul tău prieten, ducea o mină antitanc în Bielorusia, în butoiul lui? Știi toate astea? Dacă ar fi fost plasată la locul potrivit, îți imaginezi ce s-ar fi întâmplat? Iarăștia sunt numai sabotorii. Capturăm agenți cu toptanul. Propagandiști. Încep prin a se văicări că n-avem niciun fel de justiție, că bogații devin tot mai bogați și săracii tot mai săraci, că Hansa, după cum spun ei, îngreunează comerțul, ori că viața muncitorului este de nesuportat în întregul metrou, pentru că Hansa sugă sângele tuturor. Și mai sunt și manifeste – ia uite!

Așeză în fața lui Artiom o bucată de hârtie cenușie pe care era înfățișată o hartă a metroului, ca o plasă de păianjen; în centru, ședea un păianjen gras. Pe păianjen scria HANSA.

— Întoarce-o și pe cealaltă parte, întoarce-o: „Dă-i-l unui tovarăș!” sau „Vino la întrunire!” Așa stau lucrurile.

Pregătesc celule. Acum ai înțeles? Pregătesc o revoluție chiar sub nasul nostru, te-ai prins? Zi și noapte. Ai fost pe acolo, teamă mi-e să te și întreb? Îți dai seama ce ne așteaptă, dacă se întâmplă ce-i mai rău? Nici măcar nu-și vor bate capul să strice gloanțele pe noi. Ne vor omorî în bătaie cu răngi de fier. Și cei pe care-i vor obliga la fericire o vor sfârși mâncându-se între ei, apoi vor trece la cupoane de rații. Și iată! Așa ai puterea sovietică. Și ce mai poți face să oprești o rebeliune populară? Câți oameni i-au rămas Ordinului? Treizeci! Patruzeci! Oh, da, sunteți o trupă de elită, desigur, sunteți niște eroi, cum să nu, dacă nu voi, atunci cine? Însă împotriva unei gloate incitate de agenți provocatori și adunată de ei, ce veți face atunci? Veți trage în femei? În copii? Ia zi? Nu, prietene. Poate că înțelegi tacticile de luptă corp la corp, sau cum să iei cu asalt ținte armate, însă există mult mai multe. Știi câte situații diferite sunt posibile în viață?

Tic. Tic. Tic. Tic.

Boris Ivanovici își împreună mâinile; asta părea să-i amintească de ceva și se holbă gânditor la degete – groase și puternice. Apoi își atinse din nou obrazul.

— De ce te duci în Teatralnaia? întrebă din nou, calm. Și cine-i ăsta care merge cu tine?

Dădu din cap spre Homer.

— Îndeplinesc o misiune pentru Miller, răspunse Artiom. Dacă vrei, contactează-l și întreabă-l. Nu-s autorizat. Bătrânul este călăuza mea. Suntem în drum spre Pavelețkaia.

Homer începu să clipească. Auzise că fusese pomenit Miller. Își amintea unde-l trimisese de fapt Miller pe Artiom. Nebunie. Dar nu știa totul. Tatuajul era încă acolo, însă dacă cineva-i spunea lui Miller că Artiom încă mai servea în Ordin... Dacă cineva chiar lua receptorul acela pătrășos și cerea să-i fie făcută legătura cu Miller...

— Bătrânul te călăuzește, rosti maiorul trăgănat și apoi răsă. Foarte bine pentru moș. Și ce-i cu brokerul?

— Brokerul e cu noi.

— Era cu voi. Acum va fi cu noi. El v-a trecut prin cor-don și-a făcut târgul, nu? Încălcând carantina fitosanitară? În definitiv, cineva a oferit mită unui oficial al Comunită-ții Liniei Circulare, nu? Ca să folosesc o expresie, dacă nu voi, atunci cine?

— Nu, zise Artiom și scutură din cap. Brokerul este cu noi.

Svinolup nu auzi nimic.

— Așa că brokerul va trebui să... petreacă ceva timp... aici, cu noi. Și-am să vă trimit la Novoslobodskaia cu trans-portul public. Ruta cea mai scurtă. Și cu asta rezolv o pro-blemă.

Homer îi aruncă lui Artiom o privire cu coada ochiului. Însă Artiom nu-l putea lăsa aici pe băiatul ăla idiot. Nu în mâinile lui Boris Ivanovici. Nu în aceste momente dificile și îngrijorătoare.

— Ne lași pe toți să plecăm. Altfel, hai să-l sunăm pe Miller.

Svinolup bătu darabana cu degetele pe birou, răsuci Makarovul mic și greu ca pe o jucărie și-și închise și des-chise pumnul.

— De ce încerci să mă intimidezi cu Miller? zise el în cele din urmă. Mă va înțelege. Miller e ofițer și eu sunt tot ofițer. Asta ar fi o prostie. Avem dușmani comuni. Trebuie să luptăm împreună, umăr la umăr. Tu în felul tău, eu în al meu. Apărăm metroul de haos. Îl ferim de o baie de sânge. Fiecare cum se pricepe mai bine.

Era cald. Sufocant. Apa tulbure ropotea la urechile lui Artiom. Sufocant, gândul se învârtea în capul său. Draperia de lângă patul din colț. Papucii de sub birou. Doar înșfacă draperia aia blestemată... Dă-o la o parte.

— Lași pe toată lumea să plece, repetă Artiom. Pe noi, toți trei.

— La Novoslobodskaia. O pacoste. Iar după aceea deveniți pacostea altcuiva. Și nu vreau să le explic tuturor, iar și iar, despre tine și brokerul tău și despre Miller. Cineva o să mă toarne șefilor mei. Mă vor tortura până la moarte cu memorandumurile.

— Chiar acum, insistă Artiom.

— Chiar acum, pentru el...

Tic. Tic. Tic. Sfinții din colț șopteau, sfătuindu-se. Săbiile lor erau trase din teacă și pregătite. Homer încercă să-și șteargă transpirația de pe fruntea cheală cu dosul mâinii, însă era mult prea mult de șters.

În cele din urmă, Boris Ivanovici ridică receptorul telefonului plat, cu tastatură.

— Agapov! Adu-l pe broker la ușă. Da. Asta-i tot ce am de spus. Poftim? Ce-i cu Leonov? Păi, dă-i. Munca trebuie plătită. Da. Mai ales el! Un talent providențial pentru fan-tezii. Și e mai ales bun la observatorii invizibili... Fascinant! râse el. Da. Și adu-mi-l pe broker.

Artiom îl înghionti pe Homer în umăr: plecăm. Homer începu să se ridice, însă încet, ca și cum rămăsese încurcat în ceva.

— Dă-ne lucrurile înapoi, zise Artiom.

— La frontieră, promise Boris Ivanovici, devenind serios. Altfel ați putea să dispăreți, să vă ascundeți. N-am clarificat deloc detaliile misiunii voastre. Nu vă temeți. Vă dăm totul înapoi la frontieră.

Înainte de a încuia biroul, aruncă o privire posesivă în jur. Totul era în ordine. Boris Ivanovici mai lansă o otheadă spre colț, își târșâi bocancii masivi înaintea purtătorilor de săbii cu nimb, în stilul de marș de paradă, de parcă se afla înaintea comandantului său, și stinse lumina. Iar Artiom privi peste umăr pentru ultima oară, spre draperie. Nu-i treaba mea, își zise el.

— Pe graaaaniță noooriii mohoorâți alunecă înceeeet..., începă Svinolup să îngâne încet, pentru sine.

* * *

Prospekt Mira de pe Linia Circulară avea o fațadă destul de diferită de cea a stației sale siameze. Stația de pe linia radială se holba oarbă în beznă, avea ochii strâns închiși din cauza luminii orbitoare. Cea de pe linia circulară era plină cu tarabe, chioșcuri, mormane cu tot felul de prostii de consum, și practic arăta ca un vagabond care se înțolise cu flenduri noi la o groapă de gunoi. Deși era unită de geamăna sa printr-un pasaj pietonal, stația Liniei Circulare izbutise să evite să fie năpădită de păduchii ei. Podeaua alb-negru fusese răzuită și curățată impecabil, ornamentele poleite auriu din tavan fuseseră retușate; iar tavanul însuși, străbătut de liniile unui model complicat, oblic, dar mai degrabă ușor afumat – dezvăluind că fusese cândva alb ca zăpada. Candelabre grele, din bronz, cu numeroase becuri, atârnav suspendate de plafon. Pe fiecare candelabru era aprins doar un singur bec, însă chiar și așa era suficient să nu rămână niciun colț neluminat în stație.

O parte din peron era alocată unui terminal de marfă: în afară de macaraua coborâtă spre un vagon, încărcători în salopete albastre fumau ceva bun și probabil scump; niște lăzi erau așezate în șiruri ordonate și aliniate; un vagon nou cu baloturi de marfă ieșea din tunel; înjurăturile se înălțau viguroase. Lucrul continua și viața era în plină desfășurare.

Casele localnicilor erau ridicate sub bolțile care duceau spre peroane, cu scopul de a nu ocupa sala centrală știrbindu-i astfel frumusețea: golurile fuseseră zidite și chiar tencuite în alb, iar pe lateralul sălii existau ușițe de intrare. Fuseseră făcute și niște ferestruici pe lângă ele, orientate

spre candelabre. Privind printre draperii, îți puteai închi-pui că afară se lăsa seara. Iar dacă se auzea o bătaie în ușă, puteai trage draperia să vezi cine era, înainte de a trage zăvorul. Oamenii de aici făcuseră baie și erau îmbrăcați bine, și, indiferent cât de mult ai fi căutat, nu găseai prin mulțime o singură persoană slabă sau pipernicită. Dacă paradisul era încă posibil în această lume, Prospekt Mira era în mod clar una dintre stațiile sale.

Boris Ivanovici își luă rămas-bun de la ei înainte de a ieși la lumină: își ceru scuze, spunând că trebuia să treacă pe la centrul medical pentru răniți. Un omuleț cu mustață, arătând decent și la locul lui, ieși din biroul de cazare pentru a-l înlocui și-l aduse pe brokerul Lioka. Avea o buză crăpată, însă asta nu-l împiedică să zâmbească.

— Vii la Novoslobodskaia cu noi, îi spuse Artiomi. Și apoi la Mendeleev.

— Oriunde zici tu! rosti Lioka.

Omulețul își scoase puloverul decolorat – nu era un articol de uniformă, desigur, dar simpatic, cu fulgi de zăpadă tricotați – și, după ce-l bătu pe Lioka pe umăr, le făcu semn să-l urmeze toți trei. Din exterior arătau ca niște prieteni care mergeau de-a lungul peronului. Patru prieteni schimbând glume și fumând la capătul liniei.

Faimosul vagon de pasageri al Hansei sosi exact la timp: o locomotivă motorizată, care scotea fum și trăgea un vagon de pasageri. Era adevărat, vagonul era de fapt o platformă, însă echipată convențional cu scaune moi, scoase din cine știe ce vagon de metrou. Conducătorul adună câte două gloanțe de la fiecare. Puloverul plăti pentru tot grupul. Se așezară față-n față, legănându-se dintr-o parte într-alta.

Aproape că nu mai erau locuri libere. În stânga lor se afla o femeie cu părul decolorat și gușă. La dreapta lor, un individ năsos, mohorât, îmbrăcat cu haine luate la

nimereală. În spatele lui, un tânăr tată adormit, cu pungi sub ochi, și o mogâldeată care smârcâia din nas, apoi un bărbat cu un burdihan pur și simplu indecent, și o fată cu părul negru, de vreo șaisprezece ani, cu rochie lungă până la pământ, vrând să fie în siguranță. Apoi alți oameni, iar în spate, la fel, ca în fața vagonului, mitraliori în veste din kevlar, cu genunchiere din titan. Însă ei nu erau gărzi înarmate pentru Artiom: chiar și aici, în Hansa, cu traficul său continuu și iluminatul neîntrerupt, tunelurile rămâneau tuneluri și în ele se petreceau tot felul de lucruri.

— Și avea douăzeci de kilograme de otravă pentru șobolani la el! Își continuă conversația femeia cu părul decorat, reluată de la ultimul tronson al liniei. L-au prins în ultimul moment.

— Au înnebunit. Otravă de șobolani! Ar trebui să-l omoare pe șarpele ăla ticălos cu otravă de șobolani, să i-o îndese pe toată pe gât, bombăni burtosul. Cu câți ca el am avut de-a face! Mai e ăla care a venit aici de la Roșii, știi de unde... De la Sokolniki. Spune că deja își înfulecă propriii copii! Că omul care-i comandă e Anticristul, Moskvîn ăla al lor. Și că ne vrea pe toți, Satana!

— Haideți, chiar copiii..., rosti tăragănat tatăl rupt de somn, cu mogâldeata în brațe. Nimeni nu și-ar mânca copiii.

— Nu știi prea multe despre viață! mârâi burtosul.

— Nu propriii lor copii, nimeni n-ar face asta, repetă celălalt cu încăpățănare.

— Păi, când vor ajunge aici, vom vedea cum stă treaba, se alătură puloverul discuției.

— E din ce în ce mai rău, nu-i așa? Ce ziceți de anul trecut? Cu buncărul! Ordinul abia a putut face față. Ce-i motivează să continue? gâfâi femeia cu gușă.

— Mor de foame, asta-i motivează, zise burtosul, frecându-și pântecul imens. Și-așa pot veni să dea năvala peste

noi, pentru știți voi ce. Să exproprieze și să facă totul la comun.

— Ferească Dumnezeu! se văicări muiereste, în spatele lor, un bătrân.

— Dar am fost pe Linia Roșie cândva, acolo unde se intersectează liniile. Și n-am dat peste nimic îngrozitor. Sunt destul de civilizați. Toată lumea-i îmbrăcată la fel. Le folosesc ca să ne sperie!

— Și-ai făcut măcar un pas în afara zonei-tampon? Ei bine, eu am făcut! M-au înșfăcat imediat, mi-au răsucit mâinile, aproape că m-au pus la zid! Fațada arată destul de bine, da.

— Și nu vor să muncească, gărzile negre, zise năsosul. Noi facem totul aici cu propria noastră forță de muncă. Douăzeci de ani la galere. Însă ăștia... Sunt ca niște lăcuste. Bineînțeles, acum stau cu ochii pe stațiile noi; din stațiile lor au curățat ce era de curățat. Vor hali totul în două reprize.

— Dar de ce noi? Pentru ce?

— Tocmai începuserăm să ducem și noi o viață decentă!

— Dacă n-ar fi izbucnit războiul... Dacă doar...

— Dacă vor, n-au decît să-și devoreze copii, dar să nu se amestece în treburile noastre. Ce ne pasă nouă de ei?

— Oh, Doamne ferește! Să nu se ajungă la așa ceva!

În tot acest timp, vagonul rula mai departe calm, fără grabă, scoțând un fum ușor și plăcut – mirosind a petrol, ca în copilăria lui Artiom – pe o linie exemplară, uscată, fără zgomote și iluminată la fiecare o sută de metri de becuri cu consum redus de energie.

Și, dintr-odată – bang! – totul rămase în întuneric.

Becurile se stinseră în tunel și era ca și cum Dumnezeu adormise.

— Frână! Frână!

Frânele scrâșniră, iar femeia gușată, năsosul și toți ceilalți se rostogoliră de-a dura, unul peste altul, inseparabili

în beznă. Copilul începu să urle, tot mai tare și mai tare. Tatăl nu știa cum să-l mai liniștească.

— Toată lumea rămâne la locul său! Nu coborâți din vagon!

Cu un clic, se aprinse o lanternă, apoi alta. În razele tremurătoare, putură vedea cum războinicii în kevlar se buluceau nesiguri să-și pună căștile pe cap și-i văzură coborând, fără tragere de inimă, pe șine, înconjurând vagonul de pasageri, interpunându-se între oameni și tunel.

— Poftim?

— Ce s-a întâmplat?

Ceva pârai în walkie-talkie-ul unui soldat. Se întoarse cu spatele la civili și mormăi un răspuns. Aștepta un ordin. Nu venea niciunul, iar fără un ordin nu știa ce să facă și încremeni nedumerit.

— Ce se-ntâmplă? întrebă și Artiom.

— Las-o baltă, suntem bine aici, răspunse puloverul încrezător. Nu ne grăbim s-ajungem nicăieri, nu?

— De fapt, aș vrea să..., hârâi Lioka, bâlbâindu-se, sugându-și buza.

Homer păstra o tăcere încordată.

— Eu mă grăbesc să ajung undeva! spuse tatăl mogâldeței, ridicându-se. Trebuie să duc copilul la mama lui. Nu pot să-l alăptez singur, nu?

— Băieți, cel puțin spuneți-ne ce tot zic acolo?

Femeia oxigenată își legănă gușa în direcția soldaților.

— Stai jos, doamnă, spuse apăsător unul dintre cei cu veste din kevlar. Așteptăm clarificări.

Un minut se întinse ca o coardă. Apoi altul.

Mogâldeța, neconsolată de tatăl incapabil, de acum începuse să țipe de-a binelea. Din fața vagonului un milion de lanterne fură ațintite în ochii lor, căutându-se sursa vaietelor.

— Băgați-vă lumina aia-n cur! strigă tatăl. N-au ce face. Lăsați-i pe Roșii să vină să ia tot de-aici. Poate că, cel puțin, vor pune lucrurile în ordine. În fiecare zi taie curentul.

— Și ce-așteptăm? îl susținu cineva din spate.

— Ai mult de mers, așa-i?

În glasul puloverului se citea o notă de simpatie.

— Parcul Culturii! Încă jumătate de metrou de mers.

Aaaah! Acum, pa!

— Haideți să mergem pe jos, măcar atât.

— N-avem nevoie de electricitate! Să-i dăm drumul!

Dacă ajungem măcar în stație, atunci...

— Și dacă-i un sabotaj?

— Și ce se-ntâmplă cu serviciul nostru de securitate?

Unde-i când e nevoie de el? Din cauza lor, s-a ales praful de tot și de toate!

— N-a început încă, nu, oh, Doamne!

— Mergem pe jos, zic eu, haideți! Puțin câte puțin...

— Pentru asta plătim noi impozite!

— Așteptăm instrucțiuni, mormăi războinicul în walkie-talkie, însă aparatul doar tuși ca răspuns.

— Cu siguranță e sabotaj!

— Și ce-i acolo? Acum, luminează acolo...

Puloverul se frecă la ochi și împunse bezna cu degetul.

Un soldat în kevlar își îndreptă lanterna în direcția în care arăta el: o gaură neagră. Ieșind din tunel, în vâscozitatea solului, se întindea un pasaj, un coridor mic și îngust.

— Deci ce-i aia? întrebă puloverul uluit.

Unul dintre oamenii în kevlar îi trimise raza lanternei în ochi.

— Nu te-amesteca, tu, de colo! se răsti el. Nu știi nici-odată...

Puloverul nu se supără. Își făcu palma streășină și deveni imun la lumină.

— Îți aduce imediat aminte de Observatorii Invizibili...
Ai auzit povestea?

— Hă?

— Știi... despre Metroul-2. Cum că guvernul... Conducătorii Rusiei de dinainte, Marea Rusie... Cum că nu s-au dus nicăieri. N-au fugit niciunde. N-au fost uciși. N-au fost evacuați în Urali sau în altă parte.

— Dar am auzit de Urali. De un loc numit Iamandau, sau cum i se spune. Orașul de sub munte. Și toți s-au dus direct acolo, imediat ce-au început tulburările. Noi n-avem decât să putrezim aici, însă toți demnitarii de vârf... Acolo trăiesc ei.

— Prostii! N-au plecat niciodată și nu ne-au abandonat. Nu ne-ar fi trădat ei pe noi, poporul. Sunt aici. În buncăre, la un pas de noi. În jurul nostru. Noi suntem cei care i-am trădat. Am uitat de ei. Iar ei... s-au îndepărtat de noi. Însă undeva, pe aici... Așteaptă, fără să ne scape din ochi. Ne supraveghează. Fiindcă pentru ei, noi suntem ca niște copii. Poate că buncărele lor se află în spatele pereților stațiilor noastre. Iar tunelurile lor, cele secrete, sunt în spatele pereților tunelurilor noastre. Merg în jurul nostru. Și ne supraveghează. Și dacă merităm să... fim salvați. Atunci... își vor aminti de noi. Ne vor salva. Vor ieși din Metroul-2 și ne vor salva.

Oamenii din vagon tăcură, zgâindu-se la pasajul întunecat, în hăul negru ca smoala, și începură să șușotească între ei.

— Însă numai dracu' știe...

— Asta-i o tâmpenie absolută, izbucni Artiom furios.
Prostii! Am fost în acel Metrou-2.

— Și?

— Și nimic. Tuneluri goale. Tuneluri goale și o grămadă de sălbatici, care se hrăneau cu carne de om. Ția sunt observatorii tăi. Așa că stați aici și așteptați. Ne vor salva.

— Nu știu, chicoti puloverul amabil. Nu prea am eu talent de povestitor. Ar trebui să-l asculți pe tipul care mi-a explicat totul. Chiar am înțeles.

— Atunci, ăștia chiar sunt canibali? îl întrebă pe Artiom tatăl cu mogâldeața.

Dar tocmai atunci lumina reveni.

Cineva mormăi în walkie-talkie o binecuvântare pentru soldați. Vagonul zvâcni. Roțile scrâșniră. Se puseră în mișcare.

Oamenii răsuflară ușurați, și chiar copilul tăcu.

Începură să treacă pe lângă pasajul întunecat și-l priviră temători.

Pasajul se dovedi a fi o încăpere utilitară. O mică fundătură.

* * *

Novoslobodskaia era un șantier nesfârșit. Pe șinele goale staționa un șir de vagoane încărcate cu saci, probabil nisip sau ciment. Muncitorii trăgeau cărămizi, amestecau betonul, picurau mortarul fixator pe podea, acopereau crăpăturile, pompau apa de pe șine. Radiatoare obținute de undeva, de la suprafață, duduiau, împrăștiind aer fierbinte pe fațadele umede cu elicele lor. Câte un paznic îmbrăcat în cenușiu fusese desemnat să stea lângă fiecare.

— Infiltrații, explică puloverul.

Novoslobodskaia se schimbase. Cândva, acolo erau panouri de sticlă cu vitralii, iar stația era menținută într-o lumină blândă, pentru ca picturile pe sticlă să strălucească mai bine. Și o linie dublă aurită pe bordura înălțată era deasupra panourilor din sticlă, urmând conturul bolților rotunjite. Iar podeaua era acoperită cu pietre din granit pătrate, albe și negre, ca și cum călătorii păseau pe o prețioasă tablă

de șah, un dar pentru țarul Rusiei din partea șahului Persiei... Acum însă era ciment peste tot.

— Chestii fragile, zise Homer.

— Ha?

Artiom se întoarse spre el: bătrânul stătuse tăcut atâta vreme, încât era ciudat să-l auzi vorbind.

— Cunoșteam pe cineva pe-aici. Mi-a zis odată că vitraliile din Novoslobodskaia au plesnit cu multă vreme în urmă, sticla e material fragil. Însă uitasem. Dar cum tocmai am trecut pe aici, mă gândisem c-o să le văd.

— Nicio problemă. Ne descurcăm noi, spuse încrezător puloverul. Vom salva stația. Tații noștri au putut, așa c-o să putem și noi. Cât timp cât nu-i război, ne descurcăm cu toate.

— Probabil, căzu de acord Homer. Este pur și simplu un simțământ ciudat. Nu mi-au plăcut niciodată vitraliile și nu mi-a plăcut nici Novoslobodskaia din cauza lor. Le-am considerat de prost gust. Însă abia acum, în vreme ce călătorim, tot așteptam să le văd.

— Poate că vom restaura și vitraliile.

— Nu-i prea sigur, clătină Artiom din cap.

— Păi, dacă nu, să se ducă naibii! zise Lioka și zâmbi strâmb.

— Viața merge înainte și fără ei. Care-i ieșirea de-aici?

— Vom reface totul! Atâta vreme cât nu-i război, repetă puloverul, bătându-l pe Lioka pe umăr.

Îi conduse spre o scară peste șine, ca un istm îngust, spre Mendeleev. Trecură de un cordon în uniforme de camuflaj, apoi de altul, și numai atunci li se arată privirii și frontiera, având cercul maro al Hansei pe flamuri și pe un cuib de mitralieră.

Lioka continua să se răsucească și să se fâstâcească, tot uitându-se înapoi; bucuria lui era isterică, Artiom o știa, nu

era reală. Homer strângea din buze și se uita pe sub sprâncene spre un ecran invizibil de cinema. Puloverul continua să debiteze pălăvrăgeli optimiste.

Zăbovind la ultimul punct de control, pe lângă grănicerii în uniforme cenușii, erau alți doi inși îmbrăcați ca muncitori – în salopete pătate și murdare și cu ochelari de sudură pe frunte. Lucrurile lui Artiom erau la picioarele lor: bocceaua cu costumul de protecție și rucsacul cu stația radio.

Îl salutară, deschiseră fermoarul, îl invitară să verifice automatul și gloanțele – erau și ele acolo – toate erau la locul lor, numără-le dacă vrei. Artiom nu se mai obosi să le numere. Nu voia decât să plece de-acolo, să plece viu și nevătămat, nimic mai mult.

Era imposibil să lupți de unul singur cu tot serviciul lor de securitate. Din toată Hansa. Însă acolo, în cameră, în spaatele cortinei... Nu fusese nimic acolo. Paranoia.

— Corect!

Puloverul scutură viguros omoplatul murdar al lui Lioka, și întinse mâna spre Artiom.

— Noroc!

Priviți din afară, nu erau decât patru prieteni care-și luau rămas-bun, neștiind când se vor mai revedea.

* * *

Doar după ce intrară în Mendeleev, când cei în haine civile nu-i mai puteau auzi, Homer îl luă pe Artiom de mânecă și șopti:

— Ai vorbit cu ei exact așa cum trebuia. Știi, era posibil să nu mai fi ieșit niciodată de acolo.

Artiom dădu din umeri.

— Mă tot gândesc la ceva, continuă Homer. Când am intrat în biroul lui, a ascuns papucii împrăștiți prin încăpere, îți amintești?

— Și?

— Păi, nu erau papucii lui, nu? Ai observat. Erau de damă. Papucii ăia erau ai unei femei. Iar zgârieturile...

— Prostii! lătră Artiom spre el. Baliverne!

— Ceva de mâncare ar fi grozav, declară Lioka. Cine știe când mai ajungem acasă?

Capitolul 6

Opt metri

— Țsta-i un drum numai dus, le spuse ca rămas-bun comandantul postului de frontieră, scobindu-și cu unghia un coș zemos și pârguit de pe gât.

Iar apoi începură să se întrebe unde ajunseseră.

Se dovedi că Mendeleev era slab luminată, cețoasă de la aburi și plină de umezeală. Treptele pasajului dinspre stația de lângă ea, Novoslobodskaia, coborau nu spre o întindere de granit, ci într-un lac: oamenii de acolo trăiau într-o apă maronie și înghețată care le ajungea până la glezne. Artiomi își deschise bocceaua – cizmele lui de cauciuc erau acolo. Luă în același timp automatul; Homer era și el îmbrăcat în impermeabil – ușor de dedus că era un explorator versat.

— Nu știam c-a apărut o spărtură, mormăi Lioka.

Ici-colo, zăcând în apă, erau cadre din lemn putrezit, care-ți permiteau să te ridici numai puțin deasupra fundului apei. Erau împrăștiate la întâmplare și nimeni nu făcea vreun efort de a le aduna laolaltă pe o suprafață anumită, ori o cărăruie.

— Paleți.

Homer îi recunoscă pe când se cufundă în zoaiele maronii, reci, pentru a ajunge la platforma de lemn.

— Înainte le foloseau la camioane. Toată zona din jurul Moscovei era plină de panouri publicitare: Cumpărăm paleți! Paleți de vânzare! Era o adevărată piață neagră pentru

paleții ăștia. Iar acum gândiți-vă: ce bine au făcut paleții ăștia pentru cineva? A ieșit la iveală că se pregăteau pentru Potop.

Însă chiar și paleții erau de mult îmbibați cu apă și se scufundaseră cu câțiva centimetri. Nu era posibil să-i vezi prin noroi decât de foarte aproape, și asta numai dacă îți priveai direct picioarele; dintr-o parte, totul părea ca o singură, neîntreruptă și tulbure mare biblică.

— Se pășește în mod miraculos pe aici, direct pe apă, chicoti Homer, privindu-i pe localnici pleoscăind.

Și brokerului îi plăcu imaginea:

— De parcă totu-i inundat cu căcat!

Pupilele ochilor lor uitară curând strălucirea proiectată de Hansa, iar lumina locală slabă deveni mai mult decât suficientă. Uleiul ardea în vase mici – împrăștiate de cine se nimerea să posede vreunul, uneori din spatele paravanului de pungi de plastic din prăvălii – având culori spălăcite, însă nu complet șterse.

— Un soi de lămpi chinezești din hârtie, zise Homer. Frumoase, este?

Pentru Artiom păreau altfel.

Pe sub arcade, care păreau negru compact, descoperiră șinele. Însă nu erau șine obișnuite, ca în alte stații. În Mendeleev nu existau borduri între peron și șine. Apa murdară acoperise totul. Trebuia să ghicești unde puteai păși și unde-ți pierdeai echilibrul și luai o gură de zoaie.

Însă problema principală era: cum înaintai din punctul ăla?

Ieșirea spre suprafață era prăbușită, izolată. Pasajul pietonal era închis. Tunelul era inundat până la gât cu apă rece și murdară. Și probabil radioactivă; să încerci numai să te îmbăiezi în așa ceva! Vreun cârcel nenorocit, o lanternă stinsă brusc și ajungeai cu fața-n jos, ca un buștean, umplându-ți plămânii cu apă.

Localnicii stăteau de-a lungul șinelor invizibile, scărpînându-se, pescuind de prin adânc creaturi la care era mai bine nici să nu te gândești, folosind un soi de năvoade și devorându-le imediat, crude.

— Mi-ai momit viermele! Dă-mi viermele înapoi, ticălosule!

Un pescar îl înșfăcă pe celălalt de părul vâlvoi.

Nu aveau bărci sau plute. Nu puteau pleca din Mendeleev și nici nu plănuiau așa ceva. Dar ce-ar fi putut face Artiom și Homer?

— De ce-i totul inundat? Înseamnă că e mai jos decât Novoslobodskaia? Întrebă Artiom cu glas tare.

— Cu opt metri mai jos, extrase Homer informația din memorie. Așa că apa de acolo curge toată aici.

În momentul în care se îndepărtară de treptele pasajului, de picioarele lor se agățară o puzderie de copii slăbănogi. Nu îndrăzneau să se confrunte cu cordonul Hansei; cumva, fuseseră izgoniți de lângă el.

— Domnule, un glonț. Domnule, un glonț. Domnule, un glonț.

Slăbănogi, însă vânoși. Uah! Să prinzi mânuța cuiva în buzunarul tău. Alunecoasă, iute și agilă. Ți se pare că tocmai ai prins-o și când colo, nimic. Și n-ai putea spune care dintre spiridușii ăștia micuți a fost.

Râurile subterane curgeau peste tot în jurul metroului, scrijeleau betonul, cerând să fie lăsate să pătrundă până în stații. Cei care puteau țineau apa la distanță: consolidau pereții, pompau noroiul afară, uscau umezeala. Cei care nu puteau se înecau în tăcere.

În Mendeleev, oamenii erau prea leneși, fie ca să excaveze, fie să se înece. Trăiau de pe azi pe mâine, chiar dacă după modă veche, nu mai conta: furaseră țevi de sche-lărie de pe undeva, împărțiseră sala cu ele, construiseră

adevărate jungle din ele, se înălțaseră mai sus, spre tavan, și se atârmaseră acolo, de lianele acelea de metal. Cei mai puțin sfioși așezau pungi de plastic în jurul cuiburilor, pentru ca nimeni dinafară să nu se poată zgâi la viața lor. Cei mai rudimentari își făceau treburile tare și clar, în ochii tuturor, direct de la etajele lor de sus în apă... și nu era nicio problemă.

Înainte, sala stației Mendeleev – solemnă și sobră, în marmură albă, cu arcade spațioase și rotunjite – era potrivită, spre exemplu, ca un palat pentru nunți. Însă avalanșa de noroi smulsese plăcile de marmură de pe pereți, scurt-circuitase rețeaua electrică, măturase toate candelabrele meșteșugit modelate și-i transformase pe oameni în amfibii. Era puțin probabil ca oamenii de aici să se mai căsătorească; urcau pur și simplu doar ceva mai sus, ca să nu-și ude dosurile, și se împreunau cu o grabă relaxată.

Cei care nu încercau să prindă viermi stăteau apatici și abătuți în paturile lor suprapuse: se holbau în beznă, bolboroseau aiurea și chicoteau fără noimă. Se părea că altceva nici nu era de făcut pe aici.

— Așadar, ce-avem de haleală? repetă Lioka uluit, sărind de la umed la uscat, înlăturând micii cerșetori și uitându-se cu jale la bocancii săi.

Lioka tot insista și de la atâta insistență începură și mațele lui Artiom să chiorăie. Ar fi trebuit să mănânce la Prospekt: frigeau chebap de porc acolo, și-ar fi putut pescui în castron și niște ciuperci înăbușite. Însă aici...

— Un glonț, domnule!

Artiom strânse bocceaua mai tare în mână și alungă tânăra plevușcă. Mănuța cuiva se strecură din nou cu îndemânare în buzunarul lui. Găsi ceva și zvâcni, însă de data asta, Artiom fu pe fază. Hoțul prins de el era o fetiță, cam de șase ani. Avea părul încâlcit, iar fiecare al doilea dinte-i lipsea.

— Te-am prins, păduche mic. Pune-l înapoi. Ce-ai luat de acolo?

Îi deschise un deget după altul, încercând să se arate furios. Fetiței părea că i se făcuse frică, dar încerca să fie șmecheră. Se oferi să-l sărute pe Artiom dacă o lăsa să plece. Avea în palmă o ciupercă. Cum de ajunsese o ciupercă în buzunarul lui Artiom? O ciupercă crudă, de pe vreun lot cultivat. Ce prostie mai era și asta?

— Haide, las-ne ciuperca! Ce ticălos zgârcit ești! scheină fetița.

El își dădu cu presupusul: Ania o pusese acolo.

Îi strecurase o ciupercă în semn de rămas-bun: ăsta ești tu, Artiom. ăsta ești tu, esența naturii tale, și amintește-ți de hoinărelile tale eroice. Amintește-ți de tine și de mine.

— N-am să ți-o dau, spuse Artiom apăsător, strângând palma fetiței mai tare decât intenționase.

— Doare! Doare! Monstrule! țipă ea.

Artiom dădu drumul degetelor și eliberă mica sălbăciune.

— Stai. Așteaptă.

Era pe cale să încerce să-l lovească, de la distanță, cu o țevă de fier, dar încremeni, învoindu-se să se oprească o clipă. Asta însemna că mai avea puțină încredere în oameni.

— Uite! și-i întinse două gloanțe.

— Aruncă-le, îi porunci fetița lui Artiom. În niciun caz nu m-apropii de tine. Monstrule!

Dar se apropie puțin.

— Care-i ieșirea de aici? Spre Țvetnoi Bulevard.

— Nu-ți zic! Dacă vor, vin ei să vă ia.

— Cine?

— Cine-o să vrea!

Artiom aruncă un glonț în palma ei, apoi încă unul. Ea-l prinse pe primul, însă al doilea căzu în mocirlă și

trei nevăstuici mici se repezică imediat în scârnă după el. Fetița-și plasă călcâiul în nasul uneia și apoi în urechea celeilalte.

— Valea, valea, i-al meu!

Însă altcineva avusese noroc. Fetița începu să plângă de nervi. Îi spuse afurisitului norocos:

— Bine, ticălosule, te găbjesc io!

— Ia ascultă, fetițo! strigă Lioka. Are careva pe aici ceva de haleală? Ceva care să nu m-otrăvească? Du-mă acolo, și-ți arunc eu alt glonț.

Ea îl privi neîncrezătoare, apoi pufni.

— Vrei un ou?

— Un ou de găină?

— Nu fi tălâmb! Bineînțeles că de găină! La celălalt capăt al satului e un tip care are una.

Lioka se arată încântat, iar Artiom crezu și el deodată în acel ou, fierț, cu albușul ca un ochi de om și gălbenușul ca un soare dintr-un desen de copil, proaspăt și moale. Și, brusc, își dori cu disperare un asemenea ou, sau chiar mai mult, trei ouă, cu gălbenușuri rotunde, toate odată, prăjite în untură de porc. Ei nu creșteau găini în Expoziției și ultima dată când mâncase trei ochiuri fusese în Polis, cu mai bine de un an în urmă, când pârjolul izbucnit între el și Ania abia începuse să se aprindă.

Artiom puse ciuperca înapoi în buzunar.

— Mă bag și eu, îi zise lui Lioka.

— Au dă gând să mănânce oul! anunță fetița.

Vestea provocă fervoare în rândul micilor pungași. Toți care încercaseră să cerșească un glonț de la Artiom tăcură și nu mai încercară să stoarcă vreo pomană; cu ochii mari și amuțiți, se adunară în jurul nou-veniților.

Săriră toți din palet în palet, ca un stol de pui, până la capătul celălalt al peronului, spre țarcul pentru găini ascuns

acolo. Copiii urcară după ei pe schele și o luară la goană, depășindu-i, de-a lungul etajelor superioare, căzând, uneori, în zoaie cu câte-un țipăt.

Siluețele pe jumătate adormite din paturile suprapuse îi priveau apatici cum goneau, încercând vag să-și deznoade gândurile noroite.

— Ce-ai zice să coborâm la Clubul Solianka astăzi? Am citit pe un afiș c-a venit un suedez, tip tare de tot. Ceva muzici electronice.

— Pentru sufletul tău a venit. Toți sunt poponari acolo, în Suedia. Așa au zis ieri la televizor.

— Sunt terminați de viermi, explică fetița pe când mergeau.

Lăsat în voia sorții, un cadavru zăcea umflat pe un palet. Artiom se uită la un șobolan care, ținându-și botul sus, înotă să se hrănească, și atunci gândi cu glas tare:

— Diferența e de numai opt metri, da-i de parc-am coborî în infern.

— Nu te căca pe tine! îl încurajă Lioka. Asta-nseamnă că și-n iad băieții noștri sunt acolo. Și n-au uitat de Rusia. Mărește chestii!

Săltară și săriră tot drumul până la capătul celălalt al blestematului de sătuc. Chiar la capăt.

— Acolo! spuse fetița, scuișând. Acolo-i. Dă-mi glonțul.

— Hei, domnișorică! strigă brokerul în sus. I-adevărat că vinzi ouă?

— Adevărat.

O barbă încâlcită atârna de sus.

— Dă-mi glonțul! Dă-mi glonțul! Monstrule!

Fetița începea să se ambaleze. Lioka oftă amar și, fără tragere de inimă, rezolvă problema. Din paturile suprapuse din jur, scena era privită cu pizmă.

— Cât?

— Două! ceru barba. Două gloanțe!

— Mi-ar trebui vreo două și încă... Încă trei pentru tovarășii mei de-aici. Ai parte de târgul secolului aici, frate!

Sus se auzi foială și mormăituri. Un minut mai târziu, un omuleț apăru înaintea lor, purtând o vestă peste corpul gol. Părțile intime îi erau acoperite cu o fustă confecționată dintr-o pungă de plastic, tăiată de jos, având o inscripție pe jumătate ștearsă Aucha... Avea barba încâlcită, plină de mizerii, iar ochii îi scăpărau ca untura pe foc.

Într-o mână, ducea plin de încredere, ca bijuteriile coroanei țarului, un simbol al puterii: un ou de găină, mânjit cu bălegar. În cealaltă mână ducea cu grijă, dar ferm, o găină sfrijită și năpăstuită.

— Oleg, se prezentă bărbosul cu demnitate.

— Și ne dai vreo reducere, Olejek?

Brokerul își zornăi geanta.

— Totul are un preț, zise Oleg apăsător. Un ou costă două gloanțe.

— Bine... Oricum, lua-te-ar naiba. Dă-mi-l. E fiert? Și încă patru. Uite... unu, doi... Cinci. Zece.

— Nu face asta! zise Oleg și clătină din cap.

— Să fac ce?

— N-am decât un ou. Dă-mi două gloanțe. Nu vreau nimic în plus.

— Cum adică, unu? întrebă Artiom cu aerul unui om zăpăcit.

— Există numai un ou pentru toată stația. Astăzi. Ia-l, înainte să-l cumpere altcineva. Și e crud. Nu-ai cum să-l fierbi aici.

— Și cum îl mănânc? se încruntă Lioka.

— Îl bei, așa. Îl bați aici și bei.

Oleg îi arătă cum să facă.

— Dar mai întâi banii.

— Bine, uite-ți gloanțele. Mi-e frică de ouăle crude. Odată, am zăcut o lună la pat din asta. Aproape să dau colțul. Am să-l fierb eu cumva.

— Neee!

Oleg nu lăsa oul din mână și nici nu luă gloanțele.

— Bea-l aici, în fața mea. Altfel nu-l vând.

— Și de ce, mă rog? Întrebă brokerul de-a dreptul uimit.

— Am să-ți spun și de ce. Riaba are nevoie de calciu. De unde crezi c-o să producă un ou nou?

Micuța sălbăticiune se ținea aproape, observând, ciugulind fărâme de înțelepciune. Alții ieșeau din semiîntuneric, pregătindu-se pentru ceva. Nu doar copiii, ci și adulții care locuiau prin apropiere se urniră spre ei.

— Poftim? întrebă Lioka.

— Coaja oului e din calciu. Ai dat pe la școală? Ca să facă un ou nou, are nevoie de calciu. De unde să fac rost aici de așa ceva? Deci dă-l pe gât. Și dă-mi coaja înapoi. O s-o ciugulească ea, iar mâine poți veni pentru alt ou.

— Și pentru asta ceri două gloanțe?

— Totul are un preț!

Oleg era de neclintit.

— Nu jecmănesc pe nimeni. Cu un glonț am să cumpăr ciuperci pentru Riaba, și cu celălalt câteva pentru mine. Pentru o zi. Iar mâine, alt ou. Așa-mi fac socotelile. Totul merge ca un ceas elvețian. Dacă nu-l vrei, am să-l vând celor din Sonderkommando. Ei apreciază laptele de pasăre. Zi? Îl iei?

— Să-l vinzi cui? întrebă Homer.

— Dă-mi laptele ăla de pasăre, mormăi Lioka.

— Tu doar să spargi cu grijă coaja oului, în așa fel încât să intre înăuntru.

— Nu mă-nvăța tu pe mine!

Trosc!

— Grozav l-a mai spart! șopti cu respect adânc cineva din mulțimea adunată în jur.

— Are gust bun, este? Întrebă cu pizmă un băiețel cu pântecul umflat.

— Acum nu-l bea atât de repede. Trage de el, să-l simți cu-adevărat! Îl sfătui pe Lioka o femeie care abia dacă se deosebea de un bărbat.

— Gălbenușul, gălbenușul începe să se vadă, cine poate vedea?

— O face de parcă dă ouă pe gât în fiecare zi!

Lui Lioka nu-i păsa de spectatori. Nici nu-i vedea.

— Și mai ziceai să-l fierbi! Un ou e bun crud. Albușul e ca sticla lichidă. Sufletul omului arată, probabil, la fel, zise Oleg, scărpinându-și barba.

— Ascultă, prietene, îi spuse Artiom. Cum ieșim de aici?

— Unde? De ce?

— Ce urmează după stația asta? În direcția Țvetnoi Bulevard.

— Ce-i de găsit pe acolo? Nimic! declară categoric Olejek.

— Uite ce-i, să zicem așa, începu brokerul să vorbească tare, desfătându-se cu gustul oului pe care-l bea. Ce-ar fi dacă te-ai duce s-aduni viermi și-n fiecare zi pui de-o parte câte-un ou, apoi vinzi vreo douăzeci de ouă Hansei, toate odată, iar cu câștigul îți cumperi o a doua găină. Apoi nu mai câștigi doar cât să-ți acoperi costurile, nu? Într-o lună, ai să-ncepi să ai profit, nu?

— Și s-o hrănesc cu viermi? O găină i-un animal delicat, o va mierli din cauza viermilor. N-o mai face pe deșteptul cu mine!

— Păi, ce-ar fi să aștepți pui? Ce-ar fi dacă-ți împrumut gloanțe pentru un cocoș?

Lioka se jucă cu gloanțele rămase, zornăindu-le.

— Sau ți-aduc un cocoș pentru cincizeci la sută din viitoarea noastră afacere comună, ce zici?

În momentul acela, fetița sălbatică, care privise totul cu multă atenție, nu mai putu îndura plictiseala vieții oneste;

țâșni înainte, se lăsă în jos, și lovi mâna brokerului pe dedesubt: tuburile ascuțite din alamă zburară în aer și căzură între scândurile paletului, prin mizeria puturoasă, și ajunseră pe fund. Fanii mâncatului de ouă începură să se agite.

— Căcat mic ce ești! urlă brokerul. O să-ți rup afurisitul de gât! Haideți, cărați-vă, toți!

— Iată împrumutul tău! făcu Olejek încântat. Să mă vând ca sclav. Pentru ce?

— Du-te dracu'!

Lioka se lăsă în genunchi și începu să răscolească prin mocirlă și apă murdară, încercând să pescuiască gloanțele scufundate; în mâna liberă ținea oul pe care nu-l terminase de băut. Fetița se cățără până într-un loc de neatins, ghemuită printre pungi de plastic ferfenițite și probabil că se rugă acolo la zeul ei să nu-l lase pe broker să-și recupereze toate gloanțele. Ceilalți, având în minte automatul lui Artiom, se temeau să nu dea de bucluc.

— Banii nu aduc fericirea, proclamă Oleg. Unui om nu-i trebuie multe. Ce-nseamnă pentru mine un ou ori zece? Unul e exact ce-mi trebuie. Iar zece îți dau mațele peste cap. Întotdeauna am trăit așa, și-am să fac tot așa în continuare.

Însă în acel moment, zeul mișel al sărăntocilor luă în seamă șoaptele fetei, smulse un fir de păr din barba lui încâlcită, mormăi niște boscorodeli și în loc de un glonț, brokerul Lioka dădu cu degetele lui scotocitoare peste un ciob de sticlă. Își trase mâna afară și văzu o tăietură ca o gură de bebeluș care vomită sânge negru.

— Ticăloșilor! Toți sunteți niște ticăloși!

De fapt, lui Lioka îi dăduseră lacrimile de furie, strivi blestematul de ou și-l azvârli în beznă.

Oamenii rămaseră într-o tăcere nedumerită.

— Șobolanule. Șarpe puturos. Ce-ai... Ce-ai făcut?

Olejek era total stupefiat de viteza și brutalitatea cu care se spărsese coaja și de rapiditatea cu care se scufundase.

— Șobolanule! Putreziciune de șarpe prăpădit! Porcule!

Împreună cu Riaba, intră în apa murdară cu picioarele goale ca să caute locul unde dispăruse coaja oului – iat-o, i se păru că-i vede albul strălucitor – însă un șobolan flămând ajunsese primul la ea, o înșfăcă, apoi se făcu nevăzut, chițcăind, în vreme ce o trăgea după el în propriul lui cerc al iadului.

Olejek era distrus.

Așeză găina pe un stâlp și se îndreptă spre broker, dând ridicol din mâini. Își petrecuse toți anii în metrou și nu învățase să se bată. Brokerul îi dădu un pumn scurt în bărbie, cu stânga, și-l răsturnă imediat. De pe palet, udându-și barba prin găurile din scânduri, Oleg mormăi cu o dispare abjectă.

— Întreaga mea viață... Porc nenorocit... Întreaga mea viață... Făcută bucăți... Blestemat de strângător de bani... Mare știe-tot... Și pentru ce? De ce mi-ai făcut una ca asta?

Oamenii se aplecau în față, agitați. Artiom trase piedica automatului, strângându-l mai bine în mână. Însă nimeni nu se grăbea să intervină pentru nefericit.

— Na, acum și Olejek a pățit-o, se șușotea prin toate părțile.

— Să se-nvețe naibii minte.

— Țsta-i sfârșitul vieții pe picior mare.

— Acum să fie și el ca toată lumea.

Olejek izbucni în lacrimi.

— Acolo, în Hansa, e nisip peste tot! Repară Novoslobodskaia. Las-o să ciugulească prin nisip..., încercă Homer să-l liniștească. În felul acesta s-ar putea să mai facă unul, din rezervele ei interne...

— Deștept nemernic! Multe știi tu despre rezervele interne ale găinilor! Și du-te tu-n Hansa! O să scoată ei nisip pentru tine.

Nedumerit, Lioka, strânse tăietura cu mâna sa teafără, dar gura înspăimântătoare din palmă nu se închise și era

limpede pentru toți că brokerul trebuia să-și scalde urgent palma în alcool, chiar atunci, pentru că, din cauza mizeriilor îngrozitoare din apa stătută, avea să se aleagă cu cangrenă în mai puțin de o zi.

— Are cineva alcool de contrabandă? strigă Artiom peste jungla zdrențuită. Să spălăm o tăietură!

Drept răspuns, chicotiră toți disprețuitori, ca maimuțele. Alcool de contrabandă, da-da. Să speli o tăietură.

— Uite ce-i aici! Jumătate din stație e mângă! Trebuie să distilați ceva din ceva, nu?

— Chiar dacă nu-i decât din căcat! se milogi Lioka.

— Țștia sug viermi! explică cineva binevoitor. Viermii au efecte halucinogene. Dar n-au alcool!

— Nu pot să facă nimic, fir-ar al dracului! se înfurie brokerul la culme. Nu-s buni de nimic!

— Du-te și întreabă-i pe soldățeii ăia, îl sfătui cineva.

— Da, da, soldățeii, râse altcineva.

— Chiar așa! zise Artiom și-l apucă pe Lioka de umăr. Hai să mergem la grăniceri. Te-ntorci în Hansa. Încă avem vize. Iar puloverul a dispărut de-acolo de mult. O să te coasă și-o să plecăm împreună.

— Unde? țipă Olejek. Unde aveți de gând să plecați? Și cum rămâne cum mine? Ce-am să fac eu?

— Nu mă mai întorc acolo! se îndârji brusc brokerul.

— Unde plecați? întrebă Olejek pentru că nu auzise ce vorbiseră. Mi-ați distrus toate socotelile!

— Da, amice...

Artiom luă un încărcător să-i ofere o consolare, însă Oleg înțelese greșit.

— Măcelarule! Călăule! Vrei să mă ucizi? Atunci trage!

Se ridică din genunchi, apucă țeava armei și și-o înfipse în burtă.

Se auzi un bubuit.

Găina zbură cât încolo, fluturându-și aripile cu penele smulse, și începu să se învârtă prosteste în jurul paletului. Oamenii erau buimăciți și asurziți. Un ecou nesfârșit se rostogolea de-a lungul râului subteran.

— Ce-ai făcut? îl întrebă Artiom pe Olejek.

Olejek se așeză.

— Deci asta-i, răspunse el.

Haina de pe burta lui se uda tot mai tare cu ceva ce începu să curgă pe fusta din polietilenă și devenea tot mai vizibil ca sânge portocaliu.

Era absurd.

— Ce-ai făcut, amice? îl întrebă Artiom. De ce-ai făcut asta?

Oleg se uită în jur, căutându-și găina.

— Cui pot să i-o las pe Riaba? spuse el cu glas slab și trist. Cui să i-o las? O s-o mănânce.

— De ce-ai făcut asta, idiotule? De ce? Imbecil mare și prost! mugi Artiom, înfuriat de propria sa inutilitate jalnică și a lui Olejek, și a tuturor celorlalți.

— Nu urla așa, îi spuse Oleg. E oribil să mori. Haide, Riabuška... Vino la mine.

— De ce, ticălosule? De ce, idiotule? Puneți mâna pe el! Luați-l de picioare, repede! Haideți în Hansa! îi strigă Artiom brokerului, apucându-l pe Oleg de la subsuori.

Însă, cu palma tăiată, Lioka nu putea ține nimic. Apoi Artiom își puse bocceaua în mâinile lui Homer, îl încarcă pe broker cu stația de radio, îl apucă pe Oleg – ușor și moale – și-l duse în spate spre pasajul pietonal.

— S-a zis cu Olejek, spuse cineva din mulțime.

— Acum îl vezi, dup-aia nu-l mai vezi.

— Iar oul nu l-a salvat.

Homer se luă după ei, ca și Lioka zgâindu-se prosteste la palma sa. După ce-și reveni din spaimă, găina începu să cloncăne și țâșni după ei, săltând de pe un palet pe altul după

stăpânul ei. Și toți spectatorii o luară cu mare alai după ea, frecându-și palmele și chicotind.

Cu excepția unuia.

În clipa în care porniră, o umbră discretă alunecă în jos, lipindu-și fața de scândurile din lemn, își strecură mânuța prin mizerie și printre cioburi, fără a-i fi teamă de nimic, plecând de la convingerea nătângă că totul se vindecă de la sine. Că sângele lor bezmetic ar pulveriza orice cangrenă, iar moartea-i lua numai pe copiii cocoloșiți în casă; n-ar fi vrut să-și înfigă colții ascuțiți în grumazul orfanilor.

Când ajunseră înapoi în centrul sălii, la treptele ce urcau dinspre marea subterană care străbătea cei opt metri până la paradisul atât de îndepărtat, schelele de pe toate părțile erau pline de mendeleeviți. Balamucul încetă brusc; toată lumea aștepta ceva.

Artiom urcă pe mal, își puse cizmele de cauciuc pe granit și păși înainte, lăsând în urmă băltoace murdare.

— Hei, băieți! strigă el spre grănicerii de sus. Avem o urgență! Trebuie să ducem pe cineva la infirmerie! M-auziți?

Mendeleeviții, șușotind între ei, se strânseră laolaltă și priveau cu aviditate.

Din partea cealaltă nu veni niciun răspuns. Doar o liniște mormântală, netulburată.

— Băieți! M-auziți?

Un pârlăuș clipoci jos, pe trepte, transferând sângele rău dinspre Novoslobodskaia spre febrila Mendeleev: iar murmurul acela era perfect distinct. Artiom mai urcă o treaptă și şuieră peste umăr, chemându-i pe ceilalți, care se oprișeră chiar la începutul scării spre paradis: Lioka și Homer.

— Nu merg! Își scutură brokerul capul cu încăpățănare.

— Atunci, du-te dracu'!

Cum se putea întâmpla așa ceva? se gândi Artiom. Chiar aici, lângă Hansa – bine hrănită, spălată și curată, cu părul pieptănat cu cărare – chiar lângă ea, la adâncimea de opt

metri, o peșteră cu troglodiți? Vase de comunicații, nu? Cum de se poate ca...?

Erau toți acolo. Comandantul avea un aer uluit: își tot atingea gâtul, apoi se uita la mână. Alți doi fumau și, cumva, faptul că fumau îl îmbărbătă pe Artiom. Fumau, asta însemna că erau oameni.

— Rănit pentru infirmerie... rană de glonț... S-a-ntâmpat în urma unui accident..., gâfâi el, târându-l pe Oleg până la sacii de nisip ai fortificației.

„I-adevărat, ia uite cât nisip este”, gândi Artiom. „De ce trebuie să moară Olejek?”

— Novoslobodskaia este închisă, nimeni n-are acces, i se spuse. Carantină. Ați fost avertizați.

Artiom se apropie mai mult, cât putea de mult, dar fără a-și scoate țigările dintre buze, soldații smuciră țevile armelor.

— Staaai! zise comandantul.

De ce-i atât de șucărit? Artiom se uită mai cu atenție.

De acolo era destul de clar. Până la urmă, comandantul izbutise să-și stoarcă coșul. Iar acum acesta mustea de sânge, câte-o picătură o dată; imediat ce comandantul se ștergea, sângele se aduna din nou și curgea. Trebuia să-l mai stoarcă o dată.

— Avem vize! Vize! Abia ce-am trecut pe la voi.

— Unde-i Riaba mea?

— Dă-te înapoi!

Nici măcar nu privea la Artiom sau la Olejek, cu rana sa de glonț, ci numai la degetele lui, la micile picături roșii. Și se uita grotesc într-o parte, de parcă spera să-și vadă propriul gât scărpinat până la sânge.

— Poate ajungem la o înțelegere? Doar atât, până la infirmerie. Plătim. Plătim.

Soldaților puțin le păsa: tutunul îi calma. Așteptau răbdători ordinul comandantului: să tragă sau nu. Olejek nu le stârnea mila.

— Aduci un sălbatic aici, cu tine? îşi întrebă furunculul comandantul iritat.

— Riabuška.

— Hei, uite, ăsta-i ăla cu oul! L-am recunoscut după fustanelă! exclamă, încântat, un soldat.

Găina, prinsă de Homer, bătea prosteşte din aripile slabe. Încerca să-şi urmeze stăpânul, chiar şi până-n paradis.

— Un sălbatic? Vrei să spui un sălbatic?

— Dă-te înapoi!

— O s-o mierlească aici, pe loc, acum!

— Are viză?

Comandantul îşi aminti de ceva; scoase din buzunar o bucată dintr-un şerveţel şi-şi acoperi rana cu ea.

— N-are viză. Nu ştiu!

— Fă un pas înapoi. Unu. Număr până la trei.

— Măcar temporar! Numai să-i coasă rana.

— Doi.

Comandantul ridică şerveţelul, uitându-se să vadă dacă se îmbibase cu mult sânge, şi rămase nemulţumit.

— Foarte deranjantă. Treaba cu oul. Refuz!

— Lăsaţi-ne să intrăm, ticăloşilor!

— Ia ascultă, băi, Don Quijote! Ăştia-s ca muştele acolo, îi zise lui Artiom un soldat.

— Ai de gând să-i salvezi pe toţi? Capacitatea ta de salvare nu-i la înălţimea misiunii! chicoti altul, scuipând restul consumat al ţigării sale răsucite.

— Vă rog! Haideţi! Vă rog!

— Trei. Încălcarea frontierei de stat.

Comandantul se încruntă: puroiul refuza să iasă din coş. Pentru prima dată se uită la Olejek, ca să-l ţintească.

Un zgomot scrâşnit, precum cremenea, un clic – automatele aveau amortizoare, în Hansa aveau grijă de urechile soldaţilor – şi un glonţ muşcă din perete şi lovi plafonul. Praful coborî ca o cortină.

Numai faptul că servise sub Miller îl salvă: trupul lui învățase să se descurce fără efortul minții. Să simtă cu pielea unde va ținti țeava armei, aducând moartea, și să se lase jos, la pământ, ferindu-se de moartea aceea, dar tot fără ca mintea să priceapă ce se întâmpla.

Se lăsă la pământ, azvârli povara vie de pe spatele său, și începu să se târască, trăgându-l pe Olejek după el. Soldații mai traseră un foc, încercând să lovească ținta, însă nu ochiră cum trebuie din cauza prafului.

— Ticăloșilor!

Imediat, se auzi altă plesnitură, reacție la vocea sa. Un norișor de fărâme de ciment.

Maimuțele din spatele lui începură să strige de bucurie, cu frenezie.

— Ia, încercați o porție din ce primim noi acolo.

— Au împrăștiat ceva nisip pentru voi?

— Credeai că ești omul alb, da?

— Haideți, mai încercați o dată!

Artiom nu putea decât să moară aiurea aici. Nu mai putea face nimic.

Coborî încă o treaptă, apoi încă una. Îl trase pe Oleg după el. Acesta respira greu și încerca să nu sângereze prea tare, însă devenea tot mai palid.

— Uite ce-i, amice, nici măcar să nu te gândești la asta, da? Cum ieșim de aici, din locul ăsta al vostru? Trebuie să fie ceva acolo, pe Țvetnoi Bulevard... Trebuie să fie ceva pe acolo, așa-i, moșule?

— Era un bordel în zonă, își aminti Homer.

— Da. Acolo unde-i un bordel, e și un doctor. Păi, nu-i așa? O luăm în direcția aia. Haideți. Să n-adormi aici, ticălosule! Am să-ți dau eu somn... Stai treaz!

Însă nu puteau merge spre bordel. Nici Olejek, nici altcineva. Nu aveau barcă. Malurile canalului întins în lungul marginilor peronului erau goale.

— N-are rost. E pe ducă, îi dădu brokerul, letargic, senzația lui Olejek.

— Așteaptă o clipă, zise Artiom. Așteaptă o clipă.

— Vreau să mor, confirmă Oleg. Iar oul meu e spart. M-am săturat și-am obosit să trăiesc.

— Tacă-ți gura aia ca o moară stricată! Să găsim o cale de a vâsli și să ieșim de aici!

Artiom îl înghionti cu țeava armei pe brokerul nemișcat.

— Iar tu arată-ți burta!

Chiar acolo: pielea murdară, o gaură în piele, un fluid apos ieșind dinăuntru, totul acoperit de murdărie. Homer aruncă și el o privire și strânse din umeri. Dacă avea să moară ori ba, numai Dumnezeu știa. Probabil va muri.

Lioka strânse Cristosul atârnat de gâtul lui ca pe un mâner de largare a parașutei, se ridică și o luă din loc, alunecând și șerpuind, gheboșat, căutând salvarea. Să caute o cale de ieșire din haznaua aia.

A cui era greșală? Încerca Artiom să-și dea seama. „Era greșeala celui cu oul. Nu eu am tras în el. Dacă moare, va fi din propria lui vină.”

— Apropo, a promis că-mi dă mie găina, dacă dă colțul, spuse direct în urechea lui o femeie solidă, cu sânii căzuți și-un ochi umflat. Noi doi avem multe în comun.

— Dispari, zise Oleg cu glas stins. Vrajitoareo.

— Nu-ți încărcă sufletul cu păcate. N-o s-ai nevoie de găină pe cealaltă lume. Spune-le să mi-o dea mie. Cât mai poți.

— Pleacă. Lasă-mă să mă gândesc la Dumnezeu.

— Lasă-mi mie găina și apoi gândește-te. Sau mai bine, dă-mi-o chiar acum...

Găina închise ochii sub mâna lui Homer. Nu-i mai păsa deloc.

— Cum ies de aici, mătușică? o întrebă Artiom pe femeia cu ochiul învinețit.

— De ce, unde vrei să pleci, dulceată? Și de ce? În fond, oamenii trăiesc și aici. Putem ține găina împreună. Olejek aici de față va da ortul popii... iar tu și cu mine vom găsi noi ceva de făcut!

Clipi cu subînțeleas din ochiul sănătos.

„Nu eu l-am omorât“, hotărî Artiom.

— Hei! Hei!

Artiom auzi un soi de cântec. Venea de foarte departe.

Un marș.

— Hei! Pe-acolo!

— Poftim?

— E cineva care trece prin canal! Iese din tunel!

Lioka se zgâia uluit la Cristosul care chiar îi ajutase.

Artiom îl ridică pe Olejek care, pe măsură ce se epuiza, devenea tot mai ușor, și alergă spre șinele din canal.

Iar acolo-și făcu apariția ceva. O plută? O plută!

Un far strălucea, vâslele plescăiau, iar un cor afon făcea gălăgie cu entuziasm. Vâsleau dinspre stația Saviolovo și se deplasau direct spre Țvetnoi Bulevard. Artiom porni șontăcând să le iasă în întâmpinare, aproape căzând în canal, împreună cu rănitul, gata să se înece prosteste în ultimul moment.

— Stop! Hei! Stop!

Vâslele se opriă, dar Artiom tot nu-și dădea seama ce era acolo. Cine era acolo.

— Nu trageți! Nu trageți! Luați-ne! La Țvetnoi! Avem bani!

Pluta se apropie puțin. Întesată cu țevi de arme. Erau cam cinci oameni pe ea, înarmați. Și – abia acum putea să vadă – mai era loc pentru câțiva.

Se adunară toți la margine: Artiom cu muribundul, Homer cu găina și Lioka cu mâna lui. Fură cercetați unul câte unul de raza unei lanterne.

— Nu arătați ca niște mutanți!

— O să vă luăm pentru un încărcător de gloanțe! Urcați la bord...

— Slăvit fie...

Artiom nici măcar nu termină de spus ce voia să spună; simți că-i vine să cânte. Cu inima ușurată, de parcă propriul său frate fusese iertat, îl așează pe Olejek pe pluta – nescufundabilă – alcătuită din mii de sticle din plastic goale. Și se lăasă jos lângă el.

— Ai grijă acum. Nici măcar să nu-ncerci s-o mierlești înainte de Țvetnoi! se răsti la Olejek.

— Nu vreau să plec, protestă Oleg. De ce să mă leg la cap cu asta? N-are niciun rost.

— Nu-l luați de-aici! Nu zdrobiți inima unei femei! se jelui cea cu ochiul înnegrit.

— N-o să-l duceți nicăieri, îi sări în sprijin o voce de undeva din junglă. Nu torturați omul. Lăsați-l aici. O să-și dea duhul aici.

— De ce? O să-l înfulecați înainte să dea colțul.

— Ne jignești!

Nu mai era timp pentru certuri: venise vremea de plecare.

— Găina! Lăsați găina! S-orbiți de ambii ochi!

* * *

Stația Mendeleev alunecă înapoi în trecut. Înaintea lor se contura o călătorie de-a lungul unei conducte de evacuare până la capătul lumii, de unde licărea spre ei lumina vieții.

— Și unde vă duceți, băieți? îi întrebă brokerul pe vâslașii plutei din sticle.

— Spre cel de-al Patrulea Reich, îi răspunseră. Ca voluntari.

Capitolul 7

Țvetnoi Bulevard

Marginea plutei se lovi de cadavrul unui înecat. Se le-găna cu spatele curbat în sus, atingând fundul canalului cu mâinile. Pierduse ceva acolo, probabil. Lui Artiom îi păru rău de el, aproape că izbutise să înoate până la Țvetnoi. Sau poate că nu ajunsese prea departe când murise?

— Cum stau lucrurile cu mutanții acolo de unde sunteți?

Artiom se prefăcu că nu-și dă seama că-l încolțiseră cu întrebările. Rămase tăcut. Însă ei nu-l slăbeau.

— Hei, amice! Cu tine vorbesc! Am zis cum stau lucrurile cu mutanții ăia din Alekseevskaia?

— Bine.

— Bine. Asta-nseamnă c-aveți câțiva, sau că i-ați omo-rât pe toți?

— N-avem niciun mutant.

— Ba aveți. Sunt peste tot, prietene. Sunt ca șobolanii. Trebuie s-aveți câțiva. Pândesc, ticăloșii.

— Am să țin minte.

— Însă nu vor fi în stare să se ascundă mereu. O să des-coperim noi cine sunt. Până la ultimul dintre ei, sunt toți niște animale, o să găsim noi o soluție. Folosește rigla și compasul asupra tuturor. Nu-i așa, Beliaș?

— Întocmai. Pentru mutanți nu-i loc în metrou. N-avem aer de respirat nici pentru noi.

— Ei nu mănâncă doar ciuperci, mănâncă ciupercile noastre. Ale noastre, pricepi? Ale mele și ale tale. N-o să

mai existe loc în metrou pentru copiii noștri, pentru că-l vor lua ai lor. Trebuie să fim noi sau ei...

— Noi, oamenii normali, trebuie să menținem pozițiile, pentru că animalele astea umblă împreună...

Cineva puse mâna pe umărul lui Artiom. Într-o manieră tovarășească.

Primul: umflat, pungi sub ochi, bărbuță, mâini umflate de excesul de apă. Al doilea: acoperit de tatuaje lucrate fin cu praf de pușcă, cu fața ciupită de vărsat, cu fruntea înaltă de două degete. Al treilea: un nătărău cu capul ras, cu o singură sprânceană neagră, unită; în mod clar nu era arian. Ceilalți doi se topeau în beznă.

— Oamenii sunt ca porcii, te-ai prins? Și-au prins răturile în troacă și grohăie mereu. Câtă vreme cineva le toarnă lăturile, toată lumea-i fericită. Nimeni nu vrea să gândească. Știți cu ce m-a prins pe mine Führerul? El zice: „Gândiți cu propriul vostru cap”. Dacă-s răspunsuri gata fabricate pentru tot, asta-nseamnă că cineva le-a pregătit deja pentru tine! Trebuie să pui întrebări, pricepi?

— Și ați fost deja în Reich? Întrebă Artiom.

— Eu am fost, zise cel cu fața ciupită de vărsat. În trecere. Chiar m-a dat pe spate. Pentru că acolo totu-i cum trebuie. Totu-i la locul lui. Îți spui: „Dă-o dracu’! Unde-am fost eu până acum?”

— Exact, confirmă cel cu țeasta rasă.

— Fiecare trebuie să-nceapă cu el însuși. Cu propria lui stație. Cu ceva mărunț; începeți cu ceva mărunț. Cum ar fi să te infiltrezi printre vecini, măcar. Eroii nu se nasc de-a gata.

— Sunt acolo. Sunt peste tot. Au ei un fel de mafie a lor. Se ajută unii pe alții. Nu-i lasă pe oamenii obișnuiți în clubul lor.

— Iar în Riga nici nu ți-ar veni să crezi. Indiferent cât de mult te zbați, e ca și cum te-ai tot izbi cu capul de un perete!

sublinie Lioka. Asta-i din cauza lor, nu? Zi-ne măcar cum arată oamenii ăștia.

— Uneori, dacă te gândești, se ascund atât de bine, încât nici nu-i deosebești de o ființă umană. Trebuie să mai cercetezi puțin.

— E păcat că nu toată lumea se prinde! zise față-umflată, iar țeastă-rasă îl aprobă. Am început să-mi cam dau seama care ar fi mutanții aciuai prin stația noastră... Practic, nu toată lumea e pregătită pentru asta.

Își frecă bărbia.

— Unii chiar s-au împerecheat cu ei. Ce zici de mizeria asta?

— Esențial este să ți-i amintești pe toți. Pe toți cei care au ridicat mâna împotriva alor noștri. Care i-au sugrumat pe ai noștri. Vine ea vremea.

— Eu zic să vii cu noi!

Cel ciupit de vărsat nu-și mai lua mâna de pe umărul lui Artiom.

— Vino ca voluntar! Alătură-te Legiunii de Fier! Ești unul dintre noi! Ești unul dintre noi, nu-i așa?

— Nu, oameni buni. Suntem niște idioți în materie de politică. Noi mergem la un bordel.

Artiom chiar se simțea de parcă se sufoca. Iar mâna aceea parcă-l ardea prin gulerul puloverului; dintr-o clipă în alta putea să simtă miros de lână arsă. Voia să scape de sub mâna aceea ca o viperă, dar unde?

— Nu-i păcat? E invitat să salveze metroul, dar el își bagă râtul înapoi în troacă. Te-ai gândit vreodată la motivul pentru care am ajuns toți în situația asta? Te-ai gândit vreodată cum vor izbuti oamenii să supraviețuiască până la urmă? Cu mintea ta? Bineînțeles că nu te-ai gândit. Tu doar te duci să faci o vizită la curve. Ești interesat de pizde, dar viitorul națiunii nu te preocupă.

— Pricepe, Blindatule, la dracu' cu tot! Poate c-o să i-o tragă vreunei mutante pe acolo? Pfui! Ce zici?

— Hei, moșulică, poate ni te alături tu, ce zici? La vârsta ta, e vremea să te gândești la suflețelul tău. Ar trebui să fii normal! Ori te-ai trezit cu o mică pată canceroasă? Se zice că Führerul a egalizat...

— Nu contează. Vor aduna Legiunea de Fier și apoi... Deocamdată vom face ceva antrenament... Apoi, ne vom întoarce și le vom reaminti tuturor acestor... animale. Vom parcurge din nou metrourl. Mărșăluind.

— Ce-i Legiunea asta de Fier? nu se putu abține Lioka să întrebe.

— O forță formată din voluntari. Care ține partea oamenilor. Pentru că suntem călcați de mutanți.

— Eu sunt pentru.

— Oh! Iată... Liniște... Am ajuns, uitați-vă la asta.

În Țvetnoi Bulevard fură luați în primire de un proiector, așa că trebuiră să se apropie de stație cu ochii strâns închiși, mișcându-se aproape orbește. În locul santinelelor, erau niște matahale zdravene. Nu le interesau vizele sau pașapoartele, ci numai gloanțele: Ați venit aici să cheltuiți bani sau să frecați menta?

— Avem nevoie de un doctor. E vreun doctor aici?

Abia trăseseră la peron și Artiom sări de pe plută și-l smuci pe broker de ceafă. Olejek cedase deja și nu mai protesta. Din gură îi ieșeau clăbuci roșiatici. Găina credincioasă dormita pe burta lui găurită, ca să nu-i scape sufletul lui Olejek prin gaură.

— Un doctor sau o soră medicală? chicoti unul dintre paznicii pociți: nas borcănat și două urechi precum conopida.

— Haideți, omul e pe moarte.

— Aici vă putem găsi chiar și îngeri.

Însă îi arată lui Artiom pe unde s-o ia, în cele din urmă: Bine, spre doctoriță pe acolo.

— Bineînțeles că aici se ocupă de bolile sociale. Nu promitem nimic în legătură cu glonțul, dar va pune diagnosticul cât ai trage un foc de armă.

— Apucă-l, îi ordonă Artiom brokerului.

— Pentru ultima dată, îl avertiză Lioka. La urma urmei nu eu am tras în el.

— Nimeni n-are nevoie de tine, îi spuse Homer lui Olejek, căzut în nesimțire, apucându-l de un picior. Numai găina.

— Da, apropo, găina! zise Lioka.

O luară prin stație. Potrivit calculelor lui Homer, aceasta trebuia să fie la o adâncime și mai mare decât Mendeleev; oricum, aici era suficientă apă cât să transforme liniile în canale și peronul propriu-zis să rămână uscat. Ca răspuns la uimirea lui Homer față de modul în care stăteau lucrurile, Lioka explică:

— Păi, căcatul nu se scufundă, nu?

Nu mai puteai spune cum fusese Țvetnoi Bulevard înainte. Aici fusese amenajat un singur măreț cuib de vicii. Împărțită în mici separeuri, camere și săli, înconjurată de placaje, plăci aglomerate, straturi de carton, paravane pliante, jaluzele, draperii, Țvetnoi Bulevard fusese transformată într-un labirint de netrecut, în care erau încălcate toate dimensiunile. În stație nu exista nici podea, nici tavan. În unele locuri, reușiseră să înghesuie două etaje sub acoperiș, iar în alte locuri chiar trei. Ușițe ciudate duceau dinspre coridoare înguste și șerpuitoare în camere de dimensiunea unui pat, iar alte uși, exact ca primele, duceau în spații de sub peron care erau la fel de mari ca întreaga stație; unele dintre ele duceau spre locuri doar presupuse.

Vacarmul era înspăimântător: fiecare încăpere producea propriul ei zgomot, și erau mii de încăperi. În unele

se plângea, în altele se râdea, în unele oamenii încercau să mascheze țipetele cu muzică zgomotoasă, în altele răcneau cântece de beție, pe când în alte părți urlau de groază. Așa suna glasul colectiv din Țvetnoi Bulevard: ca un cor al diavolului.

Ei bine, și femeile, desigur.

Îngeri curvari și din aceia serioși, cu epoletți, femei fatale în ciorapi plini de găuri, asistente medicale în curul gol; și târfe pur și simplu vulgare, care dezvăluiau totul – o întreagă divizie. Pe cât de multe încăpeau aici, exact atâta fuseseră aduse. Strigau toate, te chemau, își exagerau farmecele, încercau să-ți atragă privirile; toate în criză de timp: aveau doar atâta vreme cât pentru un atac fulgerător, pe distanță de vreo jumătate de metru, înainte ca posibilul client să treacă de ele. Dacă n-a spart gheața, poțiunea dragostei n-a pătruns în spărtură, asta e, s-a dus.

Cel care nu lucrează nu va mânca.

Durerea lui Lioka se opri instantaneu, ca și cum rana începuse să se vindece. Însă Homer nu se simțea prea bine aici; chiar la început, când se avântară pe un coridor întortocheat și nesfârșit, își răsuci foarte mult gâtul osos, continuând să tot privească în jur, peste umăr.

— Ce s-a-ntâmplat, moșule? îl întreabă Artiom.

— Mă tot gândesc... Mă gândesc tot timpul... Peste tot... Tot timpul..., răspunse Homer. Fata asta... Una pe care am... Care...

Piciorul dezgolit al lui Olejek începu să-i alunece din mână.

— Bună pentru un moș, este? găfâi Lioka.

— Apucă-l mai bine. Acolo. Ușa de-acolo!

Îl duseră pe muribund înăuntru, unde era o coadă de suflete zdrobite și trupuri suferinde. Toate femei. Doctorița ieși, o femeie cu ochelari cu lentile groase, țigară răsucită și glas aspru, masculin.

— E pe ducă, o informă brokerul, doar ca să fie sigur.

Pentru ca Olejek să nu murdărească zona de primiri cu ultimul lui firișor de sânge, se învoiră să-l preia imediat. Îl așezară pe un scaun ginecologic extins, luară un încărcător de gloanțe ca avans, în caz că dădea ortul popii, și le spusă celorlalți să nu aștepte.

Îi dădură lui Lioka alcool să-și spele tăietura, dar fu lăsat să stea la coadă.

— Aici îi așază pe oameni, nu ca profesioniștii, îi explică el lui Artiom, dând din cap spre femeile triste. Poate mi-oi întâlni și eu sufletul pereche?

— Poate. Ei, să ne luăm rămas-bun.

„Orice a fost posibil, am făcut“, își spuse Artiom. „De data asta am făcut tot ce-am putut.“

Treaba terminată: liber ca pasărea cerului și nelegat de nimeni.

— Bine, atunci: fie așa, fie altfel.

Stăteau în micul separeu dintr-o încăpăre. Aproape de ei o fată simplă și subnutrită, de vreo paisprezece ani, se contorsiona și se răsucea în jurul unui stâlp: nu avea deloc sâni, iar coastele-i ieșeau jalnic prin piele, întinzându-i haina decolorată, mulată pe corp. Continua să-și bage oasele în castronul cu supă al lui Artiom și el se temu să n-o ofenseze împingând-o cu totul la o parte, pentru că fata nu avea alți clienți, iar el se prefăcea, pur și simplu, că nici stâlpul, nici ea nu se aflau acolo. Sau o jigneau și mai tare faptul că n-o băga în seamă? În ce consta mândria unei prostituate? Nu știa. Supa era însă ieftină și el trebuia să aibă grijă de banii lui. Gloanțele dispăruseră rapid și pe nimic.

Pe perete atârna o hartă a Metroului. Despre asta vorbiseră ei.

Din Țvetnoi Bulevard erau numai două rute care continuau drumul. Una, linia directă spre Cehovskaia. Cealaltă,

printr-un pasaj de legătură spre stația Piața Trubnaia, iar de acolo spre Sretenski Bulevard. Dacă te luai după hartă, puteai ajunge în Teatralnaia pe prima rută sau a doua. Însă Artiom nu putea ajunge acolo nicicum. Harta fusese desenată cu multă vreme în urmă.

Nodul de transfer, care consta din trei stații – Cehovskaia-Puşkinskaia-Tverskaia – era cunoscut acum sub alt nume, al Patrulea Reich, despre care se presupunea că e urmașul celui de-al Treilea. Poate că testamentul fusese falsificat, ori poate că Reichul chiar se reîncarnase.

Un regim putea fi lichidat, imperiile deveneau decrepite și mureau, însă ideile erau ca bacilii ciumei. Ele dispăreau și zăceau inactive în cadavre și așteptau – și cinci secole. Dacă săpai un tunel și treceai printr-un cimitir al ciurmaților... Atingeai oasele bătrâne... Și nu conta ce limbă stăpâneai, în ce credeai. Pentru bătrâna moară a bacilului asta însemna grăunțe bune.

Iar fosta Linie Sokolniki, cea care tăia metroul în două, devenise cu multă vreme în urmă Linia Roșie. Nu era numită așa pentru culoarea ei, ci pentru principiile ei. Un experiment unic: construirea comunismului pe o linie de metrou. Formula era aceeași: puterea sovietică, plus electrificarea întregii linii. Plus, desigur, celelalte variabile ale acestei ecuații, care nu sunt de fapt variabile, indiferent cât timp trecuse.

Unele cadavre pot fi mai viioaie decât cei vii.

— Nu pot să merg în Reich, zise Artiom clătinând din cap. Nicio șansă. Scoateți Cehovskaia din traseu.

Homer îi adresează o privire întrebătoare.

— E cea mai scurtă rută, în definitiv. Din Cehovskaia la Tverskaia, iar următoarea stație-i Teatralnaia.

— Tai-o și pe asta! Am avut probleme acolo.

— Ești rus, da? Alb.

— Nu despre asta-i vorba. Pe când eram acolo...

Artiom îi făcu semn fetei, care ȝopăia în disperare.

— Du-te și mănâncă niște supă, pe socoteala mea. Nu mai sta aici.

Cumva nu mai reușea să vorbească deschis după discuțiile din Hansa. Își tot închipuia că vede pulovere peste tot.

— Nu-i important ce și cum. N-am să trec prin Reich. Știi, șobolanii ăia împuȝiȝi, aș... Pe plută, pe drumul încioace... Abia puteam sta locului. Dacă ei n-ar fi fost cinci... Cinci fac diferenȝa... Puȝin cam complicat. Și cazul nostru diseparat... Cu oul...

— O situaȝie cam idioată. Homer mângâie găina care dormita pe genunchii lui. Îmi pare rău pentru tip.

— Azi a fost o zi lungă și obositoare, zise Artiom și se șterse la gură. Hei! Hei! Chelner!

— Da.

Chelnerul era bătrân, dezgustător și indiferent.

— Ce aveȝi? Ceva trăscău?

— De ciuperci. Patruzeci și opt de grade.

— Da. Vrei și tu, moșule?

— Numai cincizeci de mililitri, nu mai mult. Și ceva cârnaȝi. Altminteri mă fac mangă.

— Și o sută pentru mine.

Trăscăul sosi.

— O zi nesfârșită. Ce-ar fi să bem pentru idiotul ăla? Pentru Olejek. Să trăiască. Fie să nu-mi bântuie visele cu oul lui.

— Bine. O poveste absolut idioată. Grotescă.

— Și am fost cât pe ce s-o mierlesc. Știi, nu simȝi nimic. Hârșt! Dar acum mă gândesc: s-ar fi terminat deja. Și sunt moduri mult mai rele s-o sfârșești. Ție ȝi-ar fi convenit, pentru cartea ta, nu? Bang! Și ce sfârșit curățel, așa-i? Un glonȝ rătăcit.

— Chiar crezi că puteai fi ucis?

— Poate că-așa ar fi fost mai bine, nu?

— La trei stații de Teatralnaia?

— Trei stații...

Artiom mai trase un gât; se uită la dansatoare, pe deplin absorbită de supa ei, la chelnerul neprietenos.

— Chiar există operatorul radio, moșule? Oricum, încotro merg? Pentru ce?

— E acolo. Piotr. Umbach, cred că așa-l cheamă. Piotr Sergheevici. Am ajuns să ne cunoaștem unul pe celălalt. De vârsta mea.

— Umbach? Țsta-i un soi de pseudonim? Sună de parc-a fugit din Reich. De șobolanii ăia împruțiți. Mai vrei unul?

— Nu. Nu... nu. Bine, atunci. Mulțumesc. Nu cred că e din Reich. E doar...

— Odată, aproape că m-au spânzurat acolo, moșule.

— Ha? Dar nu ești... Sau ești?

— Am împrușcat un ofițer de-ai lor. S-a întâmplat, pur și simplu. Și apoi, după asta... Ca s-o scurtez. Am fost săltat chiar de la spânzurătoare.

— Aș putea să...? Numai atât. Ajunge, ajunge. Și-așa, te-au săltat de pe eșafod, da? Știi, mă gândeam... la felul cum mor oamenii. Cine ajunge și unde în viață. Vreau să zic, sigur că da, sunt un smintit bătrân și romantic, însă... În definitiv, n-ai murit astăzi, nici atunci. Poate că n-a fost destinul tău? Vremea ta n-a sosit încă.

— Ce-i cu asta? Ce-i cu tipii ăia, cei pe care noi... Cei cu care am ținut buncărul împotriva Roșiilor... Tipii din Ordin. Din unitatea mea, numai Letiaga mai rămăsese. Și el abia a reușit să scape. Dar câți dintre ei și-au pierdut viața? Ullman, Șliapa, Numărul Zece... Cum rămâne cu ei, de exemplu? De ce li s-a spus să moară atunci? Nu s-au purtat cum trebuie?

— Oh, Doamne sfinte, nu!

— Da. Da, bunicule. Hei, amice! Mai adu-ne din trăscaul ăsta al vostru! Haide, muncește, muncește!

— Asta... Asta-i afacerea de care-ai pomenit în biroul lui Svinolup? Întrebă Homer prudent, după ce așteaptă să le fie turnate băuturile și să plece chelnerul. E vorba de Korbut, da? Șeful contraspionajului Roșiilor? Și-a aruncat împotriva lui Miller toți oamenii apti de luptă... Da. Fără autorizație din partea conducerii partidului?

Cineva lovea regulat de partea cealaltă a peretelui de placaj – cu tăblia unui pat sau cu propriul său cap – devenind din ce în ce mai pătimaș, gemând tot mai tare.

O vreme nu mai spuseră nimic, ascultară, se holbară și-și făcură cu ochiul. Aplecându-se deasupra mesei pitice, Artiom răbufni:

— Contraspionaj... era președintele KGB-ului. Al Liniei Roșii. Și cu aprobare sau fără... Ia gândește-te: președintele! Oricum, eram în același buncăr cu băieții. Tot Ordinul. Câți dintre noi se aflau acolo? Cincizeci? Împotriva unui batalion. Și nu un batalion oarecare. Iar dacă Roșiii ar fi pus mâna pe buncăr... Acolo era un depozit.

— Am auzit ceva. Că erau conserve sau medicamente.

— Conserve, da-da. Dar din-alea pe care, dacă le deschizi... Crezi că Roșiii vor haleală? Ei au trăit mereu fără mâncare și-ar fi continuat tot așa. Arme chimice. Mâncare conservată! I-am respins. Am dus conservele alea ale tale la suprafață. Am îngropat jumătate din oamenii noștri. Asta-i toată povestea. Din nou, fără pahare ciocnite.

— Fără pahare ciocnite.

— Iar Miller... Deja l-ai văzut într-un scaun cu roțile. Dar l-ai întâlnit vreodată înainte de asta?

— Da. Însă chiar și într-un scaun cu roțile... I-atât de bătaios...

— El a pus Ordinul pe picioare. Singur! I-a adunat pe oameni, unul câte unul. Cei mai buni. Douăzeci de ani. Și

apoi, într-o zi... Eu n-am servit decât un an sub comanda lui... Și mi-a fost ca o familie. Dar pentru el? Și e invalid. Îi lipsește un braț – brațul drept! Nu-și poate mișca picioarele. Închipuie-ți. E într-un scaun cu roțile.

— Din câte înțeleg, servești în Ordin încă de-atunci, de când Întunecații au fost loviți de rachete... Tu și Miller ați găsit rachetele, nu-i așa? Iar dacă nu le-ați fi găsit, Întunecații ar fi devorat întregul metrou. Iar după aceea te-a luat în Ordin. Ca erou. Corect?

— Hai să mai luăm unul, chiar acum, tataie.

De cealaltă parte a peretelui, cineva striga atât de tare, încât până și găina se trezi. Pelicula de somn dispăru de pe mărgeluțele ochilor lui Riaba și încercă să-și ia zborul.

— Suuufletul tău a zburat spre ceruri, zise Artiom, încercând s-o apuce cu o mână nesigură, de bețiv. Și acum vine partea interesantă. Ruta i-aceeași. Uită-te. Unde putem să plecăm de aici? Numai în Trubnaia. Iar de acolo, spre Sretenski Bulevard. Îmi pare rău, dar nu vreau să merg nici pe Linia Roșie. Țsta-i tovarășul de călătorie cu care te-ai ales. Așadar, se dovedește că, de fapt, există o singură cale. Spre Turgheniev. Și apoi de-a lungul ramificației noastre, spre Kitai-Gorod. Acolo era cândva un tunel letal... Malefic. Și spre Tretiakov. Acum doi ani, am mers pe aceeași rută... Fir-ar să fie. Atâtea s-au adunat în numai doi ani. Iar din Tretiakov, spre Teatralnaia. De data asta, desigur, eram în drum spre Polis...

— Aceasta-i expediția de care-am auzit eu? Atunci, cu Întunecații?

— Atunci, cu Întunecații. Ia ascultă, camarade, de ce nu te duci să mănânci niște supă? Chiar așa. Sunt căsătorit. Cred.

— Nu...nu... Nu-mi trebuie nimic, nici mie, mulțumesc... Însă ce... De ce? Fiica lui Miller... E soția ta, nu-i așa?

— Este. Soția mea a fost cândva lunetistă. Tăticul ei a antrenat-o. Dar acum, cu ciupercile alea... Unde-am pus-o... Ciuperca...

— Și Miller? De ce a ajuns să nu-i mai placă de tine?

— Pentru că-i plăcea ei de mine... Tataie, de ce nu-mi spui tu mie ceva mai întâi?... Despre ce-i vorba în chestia asta? Cu tine și cu blondele?

— Nu... Nu-nțeleg.

— Vorbeai de nu știu ce fată. Se petrecea ceva. Mă tot întrebi, mă interoghezi. Lasă-mă să te întreb și eu ceva.

— Nu se petrecea nimic. Nimic... Ea-i... ca o fiică pentru mine. Anul trecut. Eu n-am avut copii. Și... această fată. M-am atașat de ea. Ca un tată sau un bunic, chiar așa... Nu ca... Și a fost omorâtă.

— Cum o chema?

— Sașa. O chema Sașa. Alexandra. Stația... a fost inundată. Și toată lumea odată cu ea. Bine. De ce nu am... Tot fără să ciocnim.

— Amice! Hei! Încă unul și ceva cârnați!

— Cârnații s-au terminat. Avem viermi marinați. Însă ăștia îți dau... Trebuie să știți ce să faceți cu ei.

— Putem rămâne aici peste noapte?

— Camera-i de închiriat numai cu femeia.

— Cu femeia... Cu aia, nu? De-acord. Hei! Ia-ți o zi liberă. Dă-i drumul. Pleacă.

— Deci... Îmi tot repet c-a fost omorâtă. Că nu mai e. Dar tot o mai văd peste tot, oricum. O întâlnesc. Am confundat-o cu stricata aia îngrozitoare... Cum aş putea? Ea... Sașa... Era atât de blândă... O fată atât de veselă. Și doar ce plecase din stația ei... Întreaga ei viață, poți să-ți închipui? În aceeași stație. Stând acolo, pe aceeași bicicletă, fără roți... Pentru electricitate. Imaginându-și ceva pentru ea. Și avea un pachetel în care se găsea cândva ceai. Cu o imagine. Niște

munți... Verzi. China, presupun. Ca o xilogravură veche, simplă. Și aceea era întreaga ei lume, închipuie-ți – pachetelul acela era pentru ea întreaga lume. Dar spune-mi... Spune-mi, cine-i acest Jenia?

— Cine-i Jenia?

— Da, cine-i? Acest Jenia, care apare când o iei pe arătură, tot vorbești de el.

— Un prieten al meu. Un prieten din copilărie.

— Și ce-i cu el? Unde-i? E întotdeauna cu tine? Te aude?

— Unde? În același loc ca Sașa ta. Nu există altă cale de a vorbi cu el.

— Îmi... îmi pare rău. N-am vrut să...

— Eu sunt cel care n-am vrut să. S-audă toți și toate. N-am să mai repet. Înțeleg totul: Je... Jenia-i dus, Artiom. Capătul drumului.

— Mă ierți?

— S-a terminat, dă-l în mă-sa pe Jenia. Am terminat-o cu el. Chelneer! M-ai convins. Hai să-ncercăm viermele ăla al tău. Doar taie-l în bucăți... Cât poți de bine. Să nu-mi dau seama. Îmi pare rău de Sașka ta.

— Sașenka.

— Poate c-ar fi trebuit să rămână-n stația ei? Poate că noi toți ar trebui să rămânem în stațiile noastre? Te-ai gândit vreodată la asta? Uneori, cred că... Să stai acasă și să nu pleci niciunde. Cultivi ciuperci. Deși... Jenka a rămas, și cu ce s-a ales?

— Eu. Vreau să zic următorul lucru... Cândva eram mecanic de locomotivă. La metrou. Un adevărat mecanic de locomotivă la metrou, da, da. Și... am această teorie... Un fel de zâmbet, dacă vrei. Viața-i o răspântie... la fel ca șinele. Există macazuri care le schimbă direcția. Și un capăt de linie... nu doar unul, mai multe. Unii oameni se duc de colo până colo și asta-i tot. Alții se duc la depou, pentru

ultimul lor loc de odihnă. Unii trec printr-un tunel secret de legătură și ajung la o altă ramificare. Asta-i... Pot fi multe capete de linie. Însă! Fiecare dintre noi are o singură destinație. Și-i aparține! Și trebuie s-așezi corect toate macazurile pe șine pentru a ajunge precis la destinația ta. Pentru a face ceea ce-ai fost predestinat să faci în lumea asta, încă de la naștere. Mă exprim destul de clar? Și-așa, după cum am început să spun, poate că-s un smintit bătrân, iar astea toate sunt niște prostii romantice... Dar să mori din cauza unui glonț rătăcit... Sau să n-ajungi nicăieri... Toate astea nu-s de tine, Artiom. Asta cred. Nu asta-i destinația ta. Ci o alta. Undeva...

— Sună bine, să știi, zise Artiom și expiră. Și pe ce linie lucrei? Unde era punctul tău?

— Eu?

Homer dădu pe gât încă un pahar.

— Eram pe Linia Circulară.

Artiom își compuse o mutră ironică. Îi făcu bătrânului cu ochiul.

— Ce chestie! Dar viermele nu-i rău deloc. Dacă nu știi ce e... Ei?

— Nu gust.

— Dar eu am să gust. Să-ți spun eu ce și cum, moșule: am întâlnit oameni care mi-au vorbit despre viață și soartă... Despre destin. Prostii. Gunoi. Ai priceput? Nu există nimic. Doar tuneluri pustii. Și vântul care bate prin ele. Asta-i tot!

Hăpăi resturile viermelui și se ridică pe picioarele-i nesigure.

— Mă ddd...duc să mă p...piș.

Căzu din cămăruța ca o cutie în alta – dincolo de placaj – și totul se schimbă. Înainte, acolo era un bar cu o bară de striptease și o biată epavă cu costum mulat, un tavan aflat la doi metri înălțime, iar acum era un spațiu de tranzit, un

coridor, cu saltele împrăștiate peste tot și oameni goi, băjbâind de zor pe saltele, unii încet, alții în plină frenezie, lovindu-se unii de alții, încercând să găsească un loc de pus piciorul, întinzându-și călcâiele goale, pipăind după un teren sigur; pereții, acoperiți cu pagini din reviste porno, decolorate și mucezite. Un plafon prea jos ca să te îndrepti de spate. Se împleticea...

Un burdihan uriaș, acoperit cu păr cârlionțat, dar fără niciun firisor de păr rămas pe cap, bretele în dungi, stând pe o canapea desfundată, cu câte o nimfă pe fiecare picior, și pereți acoperiți cu tapet intim și plăcut, așa cum se găsește la suprafață, în apartamentele abandonate... Mângâie spatele gol al fetelor; ele se cabrează ca niște pisici... Una o sărută pe cealaltă. Grăsanul se cutremură și tremură... O apucă de ceafă pe una dintre ele, într-un mod diferit, brutal. Lumina se stinge... Începe să băjbâie.

— Unde-i buda pe aici?

— Mai încolo!

Un grand piano zdrăngănind, un adevărat grand! Și chiar pe capacul lui se întinsese o femeie corpolentă, cu un picior în dreapta, celălalt în stânga. Femeia guiță ascuțit, un bărbat în jachetă de blugi muncește temeinic, cu grabă; un dos sfrijit, cu încrețituri, scufundat într-o opulență a cărnii... Tavanul se leagănă... Ce-i aia atârnată de tavan? Nu... Trebuie să treci mai departe.

Trei bărbați în uniforme negre, despre care se spune că erau ale feroviarilor în lumea veche, însă care-și găsiseră proprietari și în cea nouă; păianjeni cu trei picioare pe mâneci, negri, în cercuri albe: triumviratul din Cehovskaia, Tverskaia și... Pușkinskaia. Exact. Locul ăsta e doar la o aruncătură de băț de ele. Vin aici zilnic, probabil... În fiecare noapte. Chiar acolo, în picioare, i-a ridicat fusta, iar el și-a dat jos pantalonii... Ea-și mușcă buzele, îndurând... Alți

doi la coadă, pregătindu-se. Disciplină. Pianul încă poate fi auzit aici, iar acest bărbat în negru pare să urmeze ritmul... Două căi de ieșire dintr-odată: spre dreapta și stânga.

— Unde...

Și apoi revine la lucrurile de bază, fără fandoseli: decor zero, trupuri aliniat, unul lângă altul, ca un șanț plin de oameni care au fost împușcați, mișcându-se vag, precum cei nelichidați încă. Fum de droguri învârtindu-se prin aer, strecurându-se prin crăpături pentru a pișca nările celor din camera de alături. Fumul îi pătrundea în ochi, în plămâni, în cap, în inimă. Mai departe și mai departe... De unde a venit acest Artiom? Cum se va întoarce acolo?

Drept înainte sau la stânga?

Acolo-i un diavol cu dosul biciuit la sânge, uitați-vă la fătuca cu umerii lați care-l muncește. De unde au făcut rost de chiloții ăia, Doamne? I-au luat de pe cadavrele de la suprafață, nu? Lenjeria de bună calitate, importată...

Un băiat îmbrăcat ca o fată, mișcându-se în direcția lui Artiom, ștergându-și buzele cu marginea rochiei, însă are mustață, ca un personaj din cercul cu pocitanii... femeia cu barbă. Aici era un circ, nu-i așa, chiar deasupra stației? Celebrul circ de pe bulevardul Țvetnoi ...

Și încă o ușă. Poate că acolo-i. Trebuie să aibă pe undeva un asemenea loc, la urma urmelor.

Un fel de banchet. Un carnaval al măștilor. Asta-i, voiau să fie un carnaval al măștilor...

Atunci, le-au desenat chiar ei? Acela să fie locul din care a scăpat băiatul-fată?

O fată se ridică să-i iasă în întâmpinare, fragilă și elegantă și total... Doar că ascunde ceva cu mâna... Ceva în mână... Își atinge gâtul... Îl pipăie...

— Stai jos. Stai jos. Nu pleca. Mai stai o vreme.

— Am avut... O ciupercă. Ania...

Se caută după ciupercă prin buzunare și-o strânse ca pe o amuletă.

— Ești simpatic.

— Unde-i... Trebuie să plec... Trebuie!

— Acolo. Pe acolo. Și apoi întoarce-te, te rog.

Dar nu, nu se duse acolo: se pierdu.

Apoi se simți obosit și dădu peste un fel de masă, în jurul căreia stăteau bărbații și sub care stătea fetele. Și nu-i e bine și nu mai are forța de a merge mai departe. Se așază. Tavanul se rotește și se rotește, o dovadă că întregul univers se învârtete în jurul Pământului. Ei scot o fată. E goală și o biciuiesc peste mâinile legate. Ceilalți schimbă priviri între ei și bat din palme.

— Să nu îndrăzniți!

Artiom se ridicase pe jumătate, cât putea de mult.

— Cine mai ești și tu?

— Să nu-ndrăzniți! S-o umiliți!

Țâșni ca să-și facă loc, însă îl prinseră și-l priponiră.

— Ea vrea asta! Cine-o obligă? Noi o hrănim!

— Idiotule! strigă fata. Cară-te! Lucrez.

— Trageți-i-o ca lumea!

— Haideți, fără milă! se milogeste ea; fata se milogeste de ei.

— Și tu... Să nu-ndrăznești! Tu! Nu!

— Nu vrei asta! Nu vrea așa ceva! Doar că n-are de ales!

Unde altundeva s-ar putea duce?

— Deșteptu' lui pește! Și noi toți... unde-am putea pleca noi? Biciuiți-o! Dați-i drumul! Și-acum peste țâțe!

— Ahhhh!

— Lasă! Mă! Pe mine! Lovesc mai tare.

— Stai jos! Stai jos, bea ceva! Bea cu noi, da? Un stalker?

Ești stalker?

— N-am să... Nu cu voi! N-am să! N-o atingeți! Mai răi ca animalele! Toți! Unde să vă duceți? Știu eu unde!

— Ia zi – unde?

— Să căutați! Căutați acolo unde-au supraviețuit alții! Căutați! Părăsiți locul ăsta blestemat! Aici noi... În ce ne transformăm? De ce mă faceți să...

— Un stalker! Un visător! Ați auzit? Du-te în vârf! Ți-ai văzut ceafa? Chelești, frățioare! Și mai vrei să te urmărm! Uh!

— Aghhh!

— O, asta-i bine! O, e atât de bine! Hei, tu, curvulițo!

— Ce-am putea face aici, în metrou? Ne vom degenera. Se vor naște oameni cu două capete! Oameni fără degete! Cocoșați! Se vor naște oameni fără ochi! Cu mâzgă în loc de ochi. Unu din trei cu cancer! Gușă de la tiroidă! Ieși afară și numără câți au gușă! Cât mai știi să numeri. Copiii tăi n-au să știe să facă nimic. Biciuiți fetele ca să vă distrați. Dar la următoarea... La Mendel... Mendeleev... Totul s-a terminat! Gata! Au devenit oamenii peșterii! În douăzeci de ani! Oamenii! Peșterii!

— Stai puțin... Stai puțin, stalkere! Aici spui lucruri de înțeles. Vorbești lucruri deștepte. Țsta-i de-al nostru!

— Iar Mendeleev i-o stație veche și mare! În comparație cu bordelul ăsta... pfui!

— Dar i-adevărat ce se spune! Degenerăm! Genele noastre... Genele noastre sunt poluate. Hai să bem ceva, stalkere. Cum te cheamă? Nu-i așa că le zice bine, băieți?

— Genele noastre sunt poluate! Nu există puritate. Tur-nați-i de băut... Avem ceva pe aici, cu un secret, stalkere. În sănătatea ta. Pentru puritatea genelor noastre.

— Poftim?

— Nu există altă cale prin care să ne salvăm. E muncă grea. Murdară. Dar cineva tot trebuie s-o facă. În sănătatea noastră!

— În sănătatea noastră!

— Pentru Reich!

— Pentru Reich!

— Duceți-vă dracu'! Eu nu beau pentru fasciști... Au luptat... Bunicii noștri...

— Ia uită-te la stalkerul ăsta. Îi sare țandăra! Fasciștii! N-ai urmărit discursurile Führerului! N-au mai fost fasciști pe-aici de decenii. Este o schimbare în linia generală! Chiar și negro... Da! Toți bărbații sunt frații noștri, accepti asta? Dacă genele lor nu sunt defecte! Oamenii trebuie să stea împreună. Împotriva mutanților. Fiindcă pentru a supraviețui la metrou, există o singură cale de urmat... Șiiii...

— Puritate! A genelor! Salvare! A oamenilor! țipară ei în cor.

— Cu siguranță, Darwin a fost un băiat fain.

N-avea să mai plece niciunde pe picioarele astea.

— Asta trebuie făcut! Epurări, stalkere! Urci acolo. O ții tot așa. Caută un loc unde să putem trăi. Dă-i înainte. Hahahaha! Și între timp, noi facem epurări. Toată lumea. Fiecare cu a lui. O treabă de făcut. Ești bine! Da! Nu dispera! Bagă-te în ea.

Își adună suficientă energie cât să poată aluneca și să cadă sub masă, unde văzu fete goale, prinse între picioarele oratorilor. Vomită.

Ieși de acolo în patru labe. Urmă de aplauze.

— Brute nemernice... Ați degenerat în niște brute... Și eu împreună cu voi... Sunt o brută nemernică...

Iar apoi încăperile și cămăruțele și separeurile mici încep să se învârtă de zor într-un mod ciudat. Erau reale sau nu? Colorate, alcătuite din carton lipit laolaltă cu fete goale, goale, goale.... Și oameni dezgoliți urcându-se spre fața lui, și cineva despuiat încearcă să meargă lângă el și tot timpul cineva-l urmărește, pândindu-l, ajungându-l din urmă. E vreun diavol sau altcineva, ori petrecăreții ăia

au trimis vreun asasin pe urmele lui? „N-aș vrea să aflu singur, zvârcolindu-mă în laț. Sunt cu ei și cei care m-au condamnat la moarte acum doi ani? Poate că da, iar treptele alea sunt încă în urma mea, iar eu trebuie să mă mișc mai repede. Însă sunt în patru labe, și ce-ar fi dacă nu-i vorba de un asasin, ci de un diavol, Satana, venit după mine? Vrea să mă tragă înapoi la opt metri mai jos, în cercul următor, și ce-i acolo? Du-te, du-te. Nu te vreau. Unde-i ciuperca mea... ciuperca pe care mi-a pus-o în buzunar? Unde-i talismanul meu împotriva acestor spirite rele? Doamne salvează-mă și apără-mă.”

— Aici. Pe aici. Asta e. Avem și o canapeluță confortabilă.

Ce sală ciudată, ce mai sală ciudată, iar candelabrul ăla și tavanul sunt atât de sus. Patru metri. Cum e posibil așa ceva? Și de unde vine toată lumina asta? Ce-mi oferă mie? Ce fel de om e ăsta? Nu mi-a rămas nici urmă de vlagă, nici urmă. De ce sunt santinele pe hol, cine sunt? Vă cer iertare, n-am putut să n-aud. Mă interesează. Stalker, da? Visezi să găsești supraviețuitori. Nu crezi că am rămas singuri. E groaznic, înțeleg. Greșos, chiar și să-ți imaginezi că în afară de metrourile noastre n-a mai supraviețuit nimeni, absolut niciunde.

— Cine? Cine ești?

Dar ce crezi, dacă, dintr-odată, se dovedește că lumea n-a fost de fapt distrusă deloc? Crezi că oamenii ar pleca atunci din metrou? Abandonând totul aici? Începând să-și croiască o viață nouă în altă parte? Nu vorbi prostii!

— Într-o clipită! Dezastrul nostru... Tragedia... N-avem unde merge... Noi toți... Suntem blocați, ca niște sclavi, aici... aici, sub arcade...

Haide acum, cum adică, n-aveți unde merge? Ia uite ce alternative sunt pe-aici. Acolo ai fasciștii; dincolo, pe comunști; colo, orice sectă religioasă îți dorești, doar să-ți alegi

un zeu, sau inventezi tu unul, care să se potrivească gusturilor. Dacă vrei, poți săpa chiar și trepte direct spre iad și, practic, te poți așeza oriunde dorești. Sunt o mulțime de stații, cărți despre salvare, dacă vrei, te poți deprinde cu gustul cărnii de om, dacă vrei, să lupți într-un război, prin orice mijloace! Ce altceva ți-ar mai trebui? Crezi că oamenilor de aici le lipsește ceva? Și cam ce-ar fi asta, mă întreb? Să te luăm pe tine, de exemplu. Da, și tu poți face tot ce vrei cu femeile, nu pleacă niciunde. Corect, apropo, avem ceva pregătit pentru astăzi. Sașa Sașenka, haide. Avem un vizitator. Da, e nespălat și mânios, dar știi, nu-i așa, știi că ăsta-i exact genul pe care-mi place să-l fac fericit. Haide, micuțo, fii blândă cu el, uite ce crustă are pe el, omul ăsta, are un sloi de gheață în inimă, ca micuțul Kai, trebuie să sufli în inima lui, să-l ții în palmele tale, altfel nu se va decongela. Da, vreau să privesc cum îl mângâi și cum te mângâie și el, însă nu trebuie să te grăbești, avem timp. Sărută-l. Asta-i. Și să nu uiți de mine, micuțo.

Nu, oprește, nu. Am o ciupercă aici, iar ea mă va apăra. Bineînțeles că ești diavolul, diavolul, dar sigur te temi de ciuperci. În ele-i toată sfințenia. Ești Sașa. Unde-am mai auzit eu de numele ăsta? Numele tău Sașa Sașa Sașa Sașa Sașa.

* * *

— Hei, mă auzi? Heeee! Mai respiră măcar?

— Părea că respiră. Încearcă să-i astupi nasul. Dacă-i viu, își deschide gura.

— Hei! Frate! Cum te simți? Sigur e el?

Ceva alb. Alb și fisurat. O crăpătură neagră. Ca râul Moscova, expus între maluri încă acoperite cu zăpadă. Și doare; râul suferă crâncen când gheața crapă. Apa care se adună când se topesc zăpezile. Primăvara, probabil.

— Întoarce-l. De ce și-a afundat fața între dale?

Imaginea se schimbă: nu se mai vedeau zăpada și râul, însă durerea mai curgea de-a lungul ei, ce ciudat. Obrazul îl ardea. Brațul îl ustura. Ochiul cuiva se manifestă în hăul gol. Privește înăuntrul lui Artiom, furișându-se de-a bușilea, acolo unde nu fusese invitat.

— El este! Ridică-te, Artiom! Ce i-ai făcut?

— N-are nimic de-a face cu noi. Era deja așa.

— Și unde-i sunt hainele? Unde-i jacheta lui? Și vesta? Și ce-are aici, pe mână? Fir-ar al dracului...

— În mod sigur, nu eu am făcut asta. Jur pe mama mea.

— Mama ta... Bine, ridică-l. Ridică-l, îți spun! Asta-i. Sprijină-l cu spatele de perete. Și adu niște apă.

Distanța se deschise. Un coridor, uși, uși și lumină la capăt. Poate că pe acolo ar trebui să se ducă el? Ar putea fi acela locul unde-l aștepta mama?

— Mama..., strigă Artiom.

— Aude totul. Fără probleme. Se întoarce din spațiul cosmic. Ai amestecat viermi și trăscau... așa-i? Le-ai amestecat, mutant sinucigaș. Și a mai luat el ceva pe deasupra. Cât timp a trecut de când l-ai pierdut?

— Ne-am despărțit alaltăieri.

— Te-ai descurcat bine. Un colț ca ăsta... Ar fi putut să zacă pe-aici o săptămână întreagă. Poate chiar șase luni.

— Noi nu-i abandonăm pe prietenii noștri la necaz. Pof-tim cele trei gloanțe ale tale. Hei, Artiomici! Asta e. Gata. Trezirea. Sună goarna.

Ceva făcâni și durerea se mai ostoi puțin. Ei schimbă lentilele. Prima dată, focaliză una pe lume, apoi cealaltă, alegând-o pe cea corespunzătoare. În cele din urmă, se potrivă și contururile devin distincte. Ajustă focalizarea.

— Cine ești?

— Un cărător de căcat în haină de piele! Lioka, cine alt-cineva!

— De ce? De ce tu?

Ce ciudat! Ciudat! se gândi Artiom îndurerat. Și era ceva chiar și mai ciudat: acesta nu era Lioka al lor. Ceva lipsea. Lipsea.

Putoarea.

* * *

Pentru că atunci când Artiom dispăruse în Țvetnoi Bulevard, Homer nu-l putuse găsi. Apoi, dăduse peste Lioka în labirint, iar Lioka îl recunoscuse și-l ajutase, slavă Domnului. L-au găsit în a treia zi, într-o toaletă defectă, năclăit cu scârnă, fără haine, cu excepția pantalonilor.

— Ce s-a întâmplat?

Nu știa.

Bâjbâie cu mâinile prin memoria lui și ele nu se agață de nimic. Întuneric, ca într-un tunel. E ceva acolo, ori nu-i nimic, n-ai putea spune. Poate că-i goală. Sau poate că e cineva care stă chiar în spatele tău, răsuflându-ți în ceafă și zâmbind. Sau poate că nu-i un zâmbet, ci sunt doar niște fălci știrbe. Poți vedea naibii tot.

— Brațul meu. Ce-i cu brațul meu?

Artiom și-l atinse și se strâmbă.

— Nu-ți amintești nici de asta? Întrebă Homer neliniștit.

— De nimic.

— Tatuajul tău.

— Ce-i cu el?

Pe antebrațul lui stătuse scris: „Dacă nu noi, atunci cine?” Însă nu mai rămăsese nici măcar o singură literă. Mesajul fusese carbonizat, iar brațul i se umflase, și ceva roșu și alb supura dedesubt. Deasupra fiecărei litere era un mic marcaj circular.

— L-au ars cu țigara, anunță Lioka. Ce-a fost acolo? „Lusia, sunt al tău pe vecie”? Ai dat peste vreun tip gelos?

Tatuajul spartan. Toată lumea din Ordin avea unul. Când erai acceptat, te marcau cu el. Ca un fel de memento: asta-i pentru totdeauna; nu existau foști membri ai Ordinului. Iar Artiom, trecuse un an de când fusese demobilizat, dar mai bine și-ar fi înghițit limba decât să șteargă cuvintele acelea.

— Cine-ar fi putut face asta? Întrebă Homer.

Artiom atinse umflăturile cauterizate fără să spună un cuvânt. Usturau, însă nu atât de rău pe cât i-ar fi plăcut. Trecuse mai bine de o zi. Crusta începuse deja să se formeze. O crustă?

O masă plutind pe trăscau, ca o plută de salvare micuță și în spatele mesei niște fețe, iar el, Artiom, agățat o vreme de plută, însă nu-l torturaseră acolo, nu-l arseseră, ci îl aplaudaseră pentru ceva... Iar după aceea totul era neclar. Sau poate că era un vis al delirului? Nu exista nicio cale prin care să-și despartă visele de realitate.

— Nu știu. Nu-mi amintesc.

— Cui pe cui se scoate, sugeră Lioka. Asta te-ar pune pe picioare. Și uite, ți-am adus o jachetă, s-o-nlocuiască pe a ta.

Artiom se înfodoli în jachetă. Era cu două numere mai mare.

Nu-și putea da seama dacă era zi sau noapte în Țvetnoi Bulevard. Se servea același castron cu supă, vecinii incontrollable încă gemeau și cutremurau pereții hardughiei, muzica cleioasă bolborosea în aerul tulbure, o altă fată se învârtea în jurul stâlpului în exact același fel. Artiom luă o gură din supa lui fierbinte – la fel ca aceeași din Expoziției, exact la fel ca peste tot în metrou – și se gândi pe îndelete: De ce mesajul ăsta? Cine-ar fi putut s-o facă? Cine-ar fi îndrăznit?

Ordinul nu se amestecase niciodată în certurile dintre linii. Totdeauna se poziționase deasupra acelor conflicte.

Miller disprețuia politica. Nu putea tolera nicio structură de comandă deasupra sa, nu asculta ordinele nimănui și nici nu era în solda cuiva. Cu douăzeci de ani în urmă fusese primul care jurase să nu ia partea nimănui în mod special. Să apere, fără niciun fel de excepție, pe toți oamenii din metrou. Împotriva unor amenințări în fața cărora n-ar fi rezistat nimeni altcineva, sau împotriva unor amenințări pe care încă nu le înțelegea nimeni. Jurământul Ordinului era administrat numai câtorva și asta numai după lungi încercări și teste. Miller nu voia o armată. Foști soldați din serviciile speciale, stalkerii și agenții ai Ordinului rățăceau prin metrou, invizibili, în recunoaștere, ținând minte, raportând. Miller îi asculta. Și dacă apărea vreo amenințare – o amenințare reală, inevitabilă, la adresa întregului metrou –, atunci Ordinul administra o lovitură calculată și mortală. Datorită numărului său mic de oameni, nu putea purta războaie deschise și de aceea Miller încerca să-l distrugă pe dușman în secret, brusc, în embrion, în leagăn. Așa se dovedi că nu mulți știau despre Ordin, și toți cei care știau se temeau de el.

Doar că acum cineva nu se temuse.

Însă de ce nu-și terminaseră treaba?

— Pe când te căutam, am intrat într-o fundătură, unde am văzut imagini pe un vitraliu. La Novoslobodskaia sunt terminați, însă aici au supraviețuit.

Homer se opri și apoi adăugă:

— Ce stație jengoasă și putredă!

— Trebuie să mergem mai departe.

Artiom lăsă jos castronul gol.

— Plec într-o oră, anunță Lioka.

— Te-ntorci? Crezi că te mai lasă înapoi în Hansa?

— Neee. M-am gândit și mi-am dat seama ce și cum. Am depășit faza cu căcatul. Mă alătur Legiunii de Fier.

— Da?

Artiom își întoarse ochii spre broker: ochi injectați, încordați.

De-asta se spălase Lioka.

— I-am ascultat pe băieți: e chestie de bun-simț. Până când noi, oamenii normali, nu-i azvârlim pe mutanți afară, la suprafață, viața nu merită să fie trăită aici. Oricum plec spre Reich împreună cu un pluton de voluntari. Să vă amintiți cu drag de mine.

Homer abia dacă clipea: se părea că știuse deja de asta.

— Ești cretin? îl întrebă Artiom pe Lioka. Ești un cretin, nu-i așa?

— Du-te dracului! Ce știi tu despre mutanți? Măcar înțelegi ce mafie sălbatică au în tot metroul? Și toți ticăloșii ăia din Riga... Sunt morți mai mult ca sigur! Mă întorc la ei cu bocanci întăriți cu metal. Acolo îți dau bocanci minunați de-ăștia.

— Știi câte ceva despre mutanți, răspunse Artiom.

— Păi, asta-i! zise Lioka, de parcă era sfârșitul discuției.

— Bine, atunci, spuse Artiom. Atunci, o să ne mai întâlnim cândva.

— În mod sigur, răspunse Lioka vesel. În mod clar ne vom revedea.

Se ridică și-și trosni fericit încheieturile degetelor. Venise vremea să-și ia viața în mâini. În acel moment, privirea-i căzu asupra găinii care ciugulea pe podea.

— Poate c-ar trebui s-o împărțim, nu? sugeră el.

— Ce-i cu Olejek, apropo? întrebă Artiom, amintindu-și brusc.

— A mierlit-o, declară brokerul cu încântare. Exact cum m-am gândit că va face.

Era încă nesigur pe picioare, totuși nu voia să stea în Țvetnoi nici măcar o secundă mai mult decât era necesar. Însă a-ți croi drum cu forța prin Gomora, cu un rucsac și-o geantă mare, era chiar mai greu decât dacă ai fost despuiat.

Labirintul reveni la viață; caleidoscopul de sărituri jalnice se scutură singur, aranjat într-un nou tipar, iar drumul de ieșire de acolo nu mai funcționa.

Și așa, în locul unui pasaj pietonal spre Trubnaia, fură împinși spre liniile de canal.

— Hopa! Ia uite cine-i aici. Fratele nostru de arme, stalkerul!

Auzise cuvintele acelea undeva în spatele lui.

Artiom nici nu se gândi că-i fuseseră adresate lui. Însă o bătaie pe umeri îl făcu să se întoarcă.

Patru bărbați în uniforme negre, cu păianjeni cu trei picioare pe mâneci: prima dată, nici nu-i recunosc. Dar mai apoi fu ca și cum privea în borcanul de trei litri cu ciuperci sărate, iar acolo, în saramura tulbure, fețele lor se întoarseră spre el. De alaltăieri. Ăsta... Ăsta nu șezuse și el la masă? Îl salutase pe Artiom și-i turnase otravă. O aluniță pe șaua nasului. Artiom se tot uitase la alunița lui, pe când ceilalți... Dar despre ce vorbiseră? Iar după conversație aceea, de ce erau așa bucuroși să-l vadă? Ar trebui să-l muște de beregată.

— Vă amintiți, camarazi? Stalkerul, da? Cel care-i unul dintre noi! Și s-a îndepărtat de-a bușilea de noi, ca un rover lunar.

— Ho-ho! Păi, ne bucurăm să te vedem din nou!

Artiom nu mai văzuse de multă vreme asemenea zâmbete sincere.

— De ce nu ni te alături? Avem nevoie de oameni cu principii! sugeră cel cu alunița.

Pe gulere aveau însemne de *Unteroffizier*, iar în spatele lor era o coloană de lepădături, aliniați câte trei. Undeva la

capătul coloanei, Artiom îl zări și pe fostul broker. Presupuse că erau voluntari. Legiunea de Fier. Pentru puritatea genelor noastre. În definitiv, nu băuse și el pentru asta? Deși ar fi trebuit să borască în loc să bea.

— Duceți-vă dracu'!

Și tropăi îndepărtându-se de ei, la distanță de pericol.

Ceea ce-i plăcea acum era că toți locuitorii gloriosului oraș Gomora îl priveau cu ochi mijiți, îl recunoșteau și-i făceau cu ochiul: Care-i treaba, ne-am întâlnit cu tine recent, când erai în patru labe, fără pantaloni, de ce nu saluți?

Își aminti: borâse.

Și-și mai aminti ceva: cineva-l urmărise, se luase după el, mergând în același pas – sobru, disprețuitor, adult – în vreme ce Artiom fugea de rușine cu mâinile depărtate și în genunchi, ca un copil de un an. Iar omul acela voia ceva de la Artiom.

Lipicios ca un coșmar, dar era un coșmar?

Apoi se gândi: în Gomora nu erau mulți localnici, nu? Toți erau vizitatori. Fasciștii erau vizibili: erau în uniforme, prostănacii. Cine altcineva mai era pe aici, în haine civile? De la Trubnaia puteai merge și în Hansa, și pe Linia Roșie, și spre așezările nelegiuitorilor din Kitai-Gorod, iar de acolo, oriunde. Și oricine putea naviga aici: orice șobolan înfometat.

Poate că plecase ușor. Numai dacă și-ar aminti cum o făcuse.

Prin încercări succesive se extraseră dintre trupurile înlănțuite și ajunseră la pasajul spre Trubnaia. Artiom cu poverile lui, Homer cu găina: bătrânul devenise încăpățânat și refuzase s-o ucidă și s-o dea brokerului voluntar. Așa cum profetise Olejek, găina nu mai oua.

Iar aici îi aștepta o surpriză: controlul pașapoartelor. Artiom nu-și putea aminti cum își ducea traiul Trubnaia, dar evident că nu la fel ca Țvetnoi Bulevard, din moment

ce era atât de mofturoasă. Nu se cereau vize, însă nimeni nu putea intra fără documente. Homer scoase o cărticică verde cu un vultur și o coroană: Nikolai Ivanovici Nikolaev, născut în 1973, regiunea Arhanghelsk, stația Sevastopol, căsătorit (tăiat). În fotografia laminată nu avea barbă, nu era cărunt și nici n-avea patruzeci de ani. Însă era recunoscut, recunoscut. Artiomi își puse jos povara și începu să se scotocească prin buzunare.

Nu era în pantaloni. Îngheță.

Nu era nici în jachetă, da? Nu în jacheta care dispăruse, odată cu ciuperca, cea care se presupunea că-l va păzi pe Artiomi și-l va ține cu picioarele pe pământ. Deschise rucsacul, acoperit dintr-odată de mizerii lipicioase – frica făcuse să-i iasă prin toți porii otrava pe care o băuse cu o zi înainte – și scotoci, și iar scotoci, băgându-și mâna încoace și-ncolo. Apoi se sperie, își scoase costumul, netezi al doilea strat al lui în fața tuturor, scotoci buzunarele desagii, își puse automatul sub el, răsturnă totul, în cele din urmă, și privi în toate colțurile.

Nu era acolo! Nu era acolo!

— Nu l-am lăsat în urmă, așa-i? îl întreabă pe Homer cu un glas apatic. O fi căzut în spatele mesei?

Homer dădu din umeri.

N-avea pașaport.

În metrou nu putea trăi fără pașaport. Nu putea intra în Hansa, ori Polis, sau Linia Roșie. Nici în Alekseevskaya și în nicio altă stație unde oamenii încercau măcar să se gândească la ziua de mâine. Tot ce putea face era să moară de foame în vreuna dintre stațiile de tranzit decăzute în barbare, sau să fie mâncat în vreun tunel.

Oamenii se adunaseră. Se holbau cu un amestec egal de suspiciune și simpatie. Idioții de gură-cască. Nu era vreme să ascundă; trebuia să afle adevărul. Băgă mâna în rucsac

în fața tuturor. Scoase la iveală carcasa verde a stației de radio. Grănicerii observară și se încruntară. Le scoase afară, radioul și dinamul. Oamenii începură să râdă.

Nu era acolo. Nu-i aici, fir-ar al dracului!

Homer se îndepărtase deja. Îi făcu semn cu mâna, se strecură printre grăniceri și începu să încerce să-i mituiască. Însă cu ce i-ar fi putut mitui? Nu mai rămăsese decât cu un încărcător și jumătate de gloanțe, în cel mai bun caz. Doamne ferește să fie nevoiți să tragă!

— Respins, mormăi comandantul butie-cu-untură al postului de frontieră. Dacă te lăsăm să treci, Roșiii ne vor jupui de vii. Oricum, n-ajungi mai departe de Sretenski Bulevard.

— Cum așa?

— Linia Roșie ne-a izolat ieri. Au intrat în Sretenski și acum cer să vadă documentele tuturor. De asemenea, nu-i nicio șansă de ieșire. Fac mare tăărăboi, însă nimeni nu știe despre ce-i vorba. Așa că... Au intrat în Sretenski. Iar din Sretenski până aici, la noi... Mai bine să nu-i provocăm.

— Se vorbește că Roșiii au de gând să ia Teatralnaia.

— Cine zice?

— Oamenii zic. Ca să n-o ia Reichul. Se tem că fasciștii vor pune primii laba pe ea. Se pregătesc. Au izolat toate stațiile din vecinătatea Reichului.

— Și când?

Artiom îngheță deasupra rucsacului său devastat.

— Oricând. Du-te și întreabă-i. O pot face în orice moment, dacă povestea a răsuflat deja.

— Trebuie să..., începu Artiom furios și nervos, băgând înapoi în rucsac dinamul, stația de radio și toate celelalte prostii ale lui. Trebuie să... Vino-ncoace, moșule. Te duci singur prin Sretenski. Ai pașaport; ai ochi blânzi și o barbă ca Moș Crăciun, ai o găină idioată; n-au să se atingă de tine. Eu o iau pe sus, pe la suprafață. Ne întâlnim acolo.

În Teatralnaia. Dacă nu pun Roșiii laba pe ea înainte. Dar dacă pun...

Homer îl ascultă uluit. Dădu din cap. Ce altceva mai era de făcut?

— Numai dacă... Dacă nu m-aș fi hotărât atunci... Pentru Olejek... Spre binele lui..., mormăi Artiom, privind cu ură spre găină, pe când își înghesuia ultimele lucruri în raniță. Și-a fost o afurisită de pierdere de timp, oricum! Era pe ducă, futu-i!

Își puse rucsacul pe umeri și se duse înapoi la grăniceri, cu fața roșie și înfierbântat, cu starea părând să i se îmbunătățească din cauza mâniei.

— Pe unde se ajunge sus de aici? Pe unde să urc la suprafață? Ce-i acolo? O scară, un lift?

Comandantul postului de frontieră clătină din cap aproape cu părere de rău.

— Ești stalker, da? Nu există nicio cale să urci. A fost demolată cu ani în urmă. Cui îi trebuie să se plimbe pe acolo? Cu toate curvele lor.

— Dar pe la voi? În Trubnaia. Acolo-i vreo cale?

— E barată.

— Ce fel de oameni sunteți?! răcni Artiom furios. N-ați găsit niciun folos la suprafață?

Comandantul postului de frontieră nici nu se învrednici să-i răspundă. Își întoarse spre el dosul lui de om bine hrănit; pantalonii-i stăteau să plesnească. Adică, să te ia dracu', nu vii tu să faci pe deșteptul cu mine.

Artiom își umflă pieptul, încercând să se calmeze.

Alergă de zor prin labirint, iar drumul spre ieșire părea să fie doar ceva mai în față, când, deodată, toate coridoarele se terminară în fundături. Iar în urma lui, micile podețe pe care le traversase se prăbușiseră în abis: unde-ar mai fi putut merge acum? Îl încolțiseră.

— Artiom, zise bătrânul și puse mâna pe el. Și ce-ar fi dacă am trece totuși prin Reich? Ce zici? Spre Cehovskaia... După aceea nu mai trebuie decât să ajungem în Tverskaia... Și Teatralnaia e numai la doi pași. Am putea ajunge acolo chiar azi, dacă totul merge bine... N-ai unde să mai te duci.

Artiom nu spuse nimic; tăcea mîlc, ca peștele. Și continua să-și scarpine gâtul. Își simțea gâtulejul aspru și-l mânca.

* * *

— E prea târziu, așa-i?

Unteroffizierul cu alunița zâmbi binevoitor.

— Vă așteptam!

Artiom ezită, privind coloana: ar trebui să se așeze la capătul cozii acum?

— Eu... ăăă..., coborî el glasul. N-am documente. Primiți oameni fără documente în legiunea voastră? Și trebuie să vă spun direct, ăsta-i echipament de stalker. Plus radioul. Ca să nu mai fie și alte întrebări.

— Acceptăm fără probleme oameni fără documente, îl asigură *Untarul*. Trebuie să-ți rescrii oricum biografia de la zero. Cui îi pasă cine erau înainte eroii Reichului?

Capitolul 8

Heil

Părăsiră Țvetnoi Bulevard cu ultima plută din sticle goale: Homer și Artiomi; Lioka, încântat că se revăzuseră atât de curând; și *Unteroffizierul* cu aluniță, care-i spusese lui Artiomi că se numește Dietmar. Alți doi oameni fără nume, în uniforme negre, se puseseră la vâsle, și curând, tot ce mai rămăsese din Țvetnoi Bulevard arăta ca o monedă de aramă la capătul tunelului. Monedă care mai apoi dispăru și ea.

Se simțea miros de mucegai. Vâslele clipoceau în apă, dispersând stratul de petrol, în culorile curcubeului, împrăștiind resturile plutitoare. Jos, sub mizerie și pelicula multicoloră, se mișcau umbre vagi și șerpuitoare, iar lui Artiomi i se păru că vede niște creaturi dezgustătoare, agitate, groase cât brațul unui om. Aici nu existase așa ceva înainte; nici n-ar fi avut cum să existe. Radiațiile alcătuiseră și combinaseră împreună creaturi după voia lor, grotești și hidoase.

— Știi ce au Roșiii în avangardă? zise *Untarul*. Mutanți. Pun mutanți în unitățile de sacrificiu. Îi înarmează. Îi antrenează. Mutanți cu trei brațe. Cu două capete. Cu cancer, care n-au nimic de pierdut. Și-i aduc la înaintare, spre frontierele noastre. Tot mai aproape... și mai aproape. Știu cât de mult ne urăsc animalele astea. Le recrutează peste tot în metrou. Cercetașii noștri spun c-au instalat un punct de control la Sretenski și au tăiat linia de la Trubnaia. Iar comandantul punctului de control e cu totul acoperit de

solzi. Nici nu mai poți spune dacă Roșiii îi controlează pe mutanți sau dacă mutanții îi controlează pe Roșii. Cred că a doua variantă e mai probabilă. De-asta vor să ne termine. Au ceva în desfășurare... În desfășurare...

Artiom asculta fără să audă. Se gândea la altceva. Cel mai important era ca nimeni din Reich să nu-l recunoască. Nimeni nu trebuia să-l recunoască pe tânărul pe care îi promiseseră mulțimii extaziate din Pușkinskaia că-l vor spânzura pe eșafod. Gardienii celulelor din Tverskaia nu trebuiau să-l recunoască. Un deținut scăpat de la spânzurătoare era un eveniment rar. Vor fi uitat ei așa ceva?

— Stalkere?

Dietmar îl atinse pe braț și-l prinse direct de mânecă, chiar pe arsură.

— Ce-i?

— Te-am întrebat ce zonă acoperi. Unde lucrezi? La suprafață?

— Eu... La Bibliotecă. În Arbat. Obișnuiam s-aduc cărți jos pentru brahmani.

Homer privi dincolo de ei, scărpinând absent spinarea găinii: nu avuseseră vreme s-o dea nimănui în cuibul de vicii și nu avuseseră nici timp s-o mănânce, așa că orătania era încă în viață.

— Un cartier bun.

Unterul privi spre Artiom: raze fracturate de lumină, provenite de la lanterne, se agățau de fața lui.

— Știi tot ce se întâmplă pe acolo? Ohotni Riad și mai departe, spre Bolșoi Teatr?

— Am fost în zonă, zise Artiom prudent.

— De ce lucrei pentru brahmani?

— Îmi place să citesc.

— Foarte bine! exclamă Dietmar aprobator. Bravo ție. Reichul are nevoie de oameni ca tine.

— Iar cei ca mine? întrebă Lioka.

— Reichul are nevoie de tot felul de oameni, îi răspunse *Unterul* și-i făcu cu ochiul. Mai ales acum.

* * *

Ajunseră.

Râul subteran se oprea la baraj. Malurile erau consolidate cu saci plini cu pământ, iar plutele din sticle se loveau de ele. În spatele sacilor se afla un zid adevărat, la jumătatea tunelului. O pompă electrică duduia, evacuând apa adunată de cealaltă parte a barajului. Stindardele se vedeau peste tot: fondul roșu, cercul alb, svastica în trei brațe. Triumviratul Cehovskaia, Tverskaia și Pușkinskaia. Desigur fuseseră redenumite toate, cu multă vreme în urmă. Cehovskaia era acum Wagner, Pușkinskaia era Schiller; iar Tverskaia avea și ea alt nume. Reichul avea propriii săi idoli.

Săriră pe mal și *Unterul* schimbă un „Sieg Heil” cu garda. Erau toți aranjați și dichisiți. Descoperiseră biroul central al căilor ferate de la suprafață; nu mărturiseau asta, însă uniforme le erau la fel – negre cu argintiu.

Examinară bagajele și, desigur, găsiră totul: radioul, automatul. *Unterul* salvă situația: șopti ceva, îi zâmbi lui Artiom din spatele unui umăr negru, iar grănicerul se destinse.

Însă nu li se permise intrarea în stația propriu-zisă.

Găsiră un pasaj lateral în tunel, blocat cu un grilaj și cu santinele la datorie.

— Mai întâi inspecția medicală, anunță Dietmar cu voioșie. Nu primesc molăi în Legiunea de Fier. Va trebui să vă predați echipamentul și găina, temporar.

Lăsară totul la santinele.

O încăpere. Faianță albă peste tot. Miros de carbolic. O canapea, un medic cu mască antimicrobiană, cu bonetă, și

cu sprâncenele coborâte. Niște uși ceva mai departe. *Unterul* intră împreună cu ei, așezându-se pe un scaun în colț. Doctorul zâmbi cu sprâncenele lui cărunte și le oferî o privire unsuroasă cu ochii măslinii. Vorbea cu glas cântat și accent imbatabil:

— Bine, cine-i primul?

— Păi, de ce n-aș fi eu ăla? se foi brokerul.

— Dezbracă-te până la chiloți. Ai mai fost în fața unei comisii medicale militare?

Doctorul se uită, ciocăni, pipăi cu mânușile lui de cauciuc, îi consultă gâtul, îi ceru să-și dezvelească dinții. Îi puse stetoscopul și-i zise să respire.

— Iar acum dăm jos chiloții. Dă-i jos, jos. Bun. Dacă nu te superi. Aha. Iar aici ce ai?

— Poftim?

Lioka se încordă.

— Aici, testiculul stâng, cred... Nu simți?

— Ca și cum... Ca și cum, desigur... Îl simt.

— Mai degrabă avansată. Ne-gli-jat.

— Păi, dar.... domnule doctor... sunt un bun dansator! rânji brokerul. Deci sunt în regulă. Nu mă deranjează.

— Dacă nu te deranjează, atunci e bine. Îmbracă-te, dragă băiete. Ești liber să pleci. Pe acolo, pe ușa din dreapta.

Lioka își trase hainele și încheie nasturii, iar între timp doctorul scrisese ceva pe o bucată de hârtie. *Unterul* o citi și dădu din cap.

— Bine-ai venit.

Brokerul le făcu cu ochiul lui Homer și Artiom – multă sănătate și vouă – și se strecură pe ușa indicată, de unde coborau niște trepte.

— Acum e rândul tău, dragul meu băiat.

Acela era Homer.

Bătrânul păși înainte. Se uită înapoi, spre Artiom: cine știe cum erau comisiile medicale pe aici? Artiom nu-și luă

ochii de pe el, nu-l abandonă pe bătrân. Dintr-odată, fu copleșit de un sentiment de *déjà vu* și se neliniști, ca și cum abia atunci se trezise. Tuși din cauza unui gădilat neașteptat în gât. Doctorul se uita cu atenție la el.

Homer își împături în patru veșmântul unsuros și-l puse pe canapea, la margine, la picioare. Își trase puloverul peste cap; dedesubt avea o vestă murdară, cu pete la subsuori. Se ridică gol, cu pieptul scobit, cu burta albicioasă, smocuri rare de păr cârlionțat pe umeri.

— Bine...? Să aruncăm o privire la gât... Glanda tiroidă... și sub bărbie...

Medicul coborî mâinile în barba argintie și murdară a lui Homer.

— Păi, e bine... n-ai gușă. Acum vom simți și restul.

Palpă burta încordată și respingătoare a lui Homer, și-i spuse apoi să-și dea jos și lenjeria și-l verifică și acolo.

— Nu văd niciun fel de tumori. Ai grijă de tine, da? Nu te duci la suprafață, cumperi apă filtrată, da? zise doctorul cu respect, ba chiar cu surprindere. Felicitări! Chiar și eu aș fi încântat să am forma asta la vârsta ta... Îmbracă-te.

Mâzgăli ceva pe o bucată de hârtie și-o băgă în palma bătrânului.

— Ușa din stânga.

Homer deveni brusc bănuitor. Nu se grăbi când își îmbracă haina ușoară, ci trase de timp. Se uită în jur, căutându-l pe *Unter*, omul cu autoritate.

— De ce trebuie să iasă pe ușa din stânga? întrebă Artiom în locul lui.

— Pentru că, dragul meu prieten, bătrânul se află într-o stare perfectă, răspunse doctorul. Uită-te la bilet.

— Normal. Apt pentru serviciu și imigrație, citi Homer, ținând cu grijă biletul ceva mai departe. Apt pentru imigrație. Se caută tumorile. Și ce se întâmplă dacă le găsesc?

— Și unde duce ușa din dreapta?

Dietmar, cel căruia îi fusese adresată întrebarea, doar zâmbi.

— Ah! Tânărul a fost trimis pentru examinări suplimentare. Lucrurile nu stau foarte limpede în ceea ce-l privește. Specialiștii trebuie să arunce și ei o privire. Du-te pe acolo, bătrâne; nu mai zăbovi. E vremea să mă ocup de nepotul tău, explică doctorul, mai degrabă nerăbdător, dar nu nepoliticos.

Homer întinse mâna cu sfioșenie, încă nereușind să se despartă de Artiom. Iar Artiom bătu în retragere, gândindu-se: acum ce-o să mai urmeze? Voi fi în stare s-o fac? Pot să-mi pun pielea la bătaie pentru bătrân, așa cum am făcut-o atunci?

Putea auzi un fel de bâzâit prin ușa deschisă.

Dincolo de ușa din stânga se afla un pasaj din piatră, vopsit în verde; era ticsit de voluntari, goi până la brâu. Un bărbat în uniformă, cu mustață, trecea cu un dispozitiv bâzâitor peste capul fiecăruia, tunzându-i.

— Nu există niciun motiv de îngrijorare, declară *Unterul*.

Homer răsuflă ușurat. Intră acolo, spre oamenii normali. Trase singur ușa după el. Iar încordarea lui Artiom păru că slăbește puțin.

— Acum ne vom ocupa de tine, tinere. Un stalker, din câte înțeleg?

— Da.

Artiom își trecu palma peste partea din spate a capului, unde chelea prematur: trădătorul!

— Tu-ți asumi un risc, îți asumi un risc, dragă prietene. Perfect. Tusea este îngrijorătoare. Am auzit-o. Lasă-mă să mă uit la spatele tău. Nu simți răceală? Nu ai tuberculoză? Respiră. Mai adânc.

— Crezi că inspir suficient aer?

Artiom își strâmbă buzele într-un zâmbet.

— Hai, hai. Nu-i nimic îngrozitor. Un ușor gâfâit. Acum să vedem dacă nu sunt neoplasme.

Scoase capul pe coridor.

— Veniți puțin?

Amândouă matahalele intrară.

— Pentru ce-i asta?

— Păi... ești stalker. Radiația de fond nu scade, știi bine. Destul de des, colegii tăi, chiar înainte să împlinească patruzeci de ani... Acum să nu-ți faci probleme; nu mai fi neli-niștit. Băieți, țineți-l. Așa-i bine. Întinde-te pe spate. Un stalker. Gâtul. Bine. Gâtul. A-a-a-ah... Gâtul: unii fac cancer la tiroidă, de cele mai multe ori de la radiații; uneori, le apare o gușă. Însă alteori, un om poate s-o sfârșească într-o lună chiar și fără gușă, iar alții o duc, cumva, până la adânci bătrâneți cu tot cu gușă.

Și ce-ar fi dacă simte el ceva chiar acum? Dacă zice: mai ai șase luni? Doctorul are dreptate. Astfel de lucruri li se întâmplă mult prea des stalkerilor.

— Ce alte examinări mai sunt? Raze X?

— Asta ar însemna să ducem lucrurile puțin cam prea departe, o radiografie! Da... Așteaptă... Nu, mi-am închipuit doar. Întoarce-te pe o parte. Aha. Până acum, totul este în regulă cu tine. Lasă-mă să văd la burtă... Nu te încorda, nu-i nevoie.

Degetele înmănușate – moi și reci – trecură cumva dincolo de pielea și de mușchii lui, ca să-i atingă chiar ficatul și să gâdile mațele înspăimântate.

— Păi, nu simt nimic direct. Hai să inspectăm organele sexuale. Cum ești? Încă le folosești?

— Mai des decât le folosești tu pe ale tale.

— Păi, ești stalker, de-asta te întreb. Ți-ai ales o activitate pe măsură, desigur. Bine. Nu văd niciun fel de anomalii pe

aici. Ridică-te. Ar trebui să rămâi în metrou, dragă prietene, la fel ca toți ceilalți. Însă trebuie să ieși și să-ți faci meseria. Iar data viitoare, poate va trebui să te trimitem și la examinări suplimentare.

— Și cât timp... le va lua să-l examineze... pe el... Pe insul ăla?

Artiom nu se putea opri să nu tragă cu urechea: ce se întâmpla acolo, dincolo de ușa închisă din dreapta? Nu se auzea nimic.

Și ce se petrecea înăuntrul său, Artiom? Conta pentru el, acum, dacă brokerul era la raze X sau nu? Nici de acolo nu venea vreun sunet.

Lucrul cel mai important acum era să-l înșface pe Homer de ceafă și să-l scoată viu afară din locul ăsta. Și să meargă în Teatralnaia, înainte să ajungă Roșiii acolo. Doar încă un segment al liniei. Încă un pas spre obiectiv. Și Lioka. El voia să lupte împotriva mutantilor. În primul rând, să-l lase să-și dovedească lui însuși cine era. Idiotul.

— Cât de mult, cât de mult... Păi cât de mult este necesar, zise medicul gânditor, scriind o autorizație pentru Artiom. Când vine vorba de asta, dragă prietene, nimic nu se poate ști de dinainte.

* * *

Dietmar privi mândru în jur.

— Bun venit, bun venit! Stația Darwin. Fostă Tverskaia. Ai mai fost pe aici înainte?

— Nu, niciodată.

Artiom simțea din nou o mâncărime iritantă în gât.

— Păcat. Stația s-a schimbat de n-o mai recunoști.

Era adevărat, Artiom nu mai recunoștea Tverskaia. Cu doi ani înainte, bolțile joase erau acoperite cu grilaje

metalice, fiind transformate în celule. În celulele acelea zăceau în propriul lor rahat ne-rușii care fuseseră prinși în stațiile învecinate. Cu doi ani în urmă, Artiom petrecuse noaptea într-o asemenea celulă, numărând minutele până la execuția sa de dimineață, încercând să respire și să se gândească pentru ultima oară la viața lui.

— S-a reconstruit total!

Celulele dispăruseră. Pe tavan nu mai era funingine de la torțele fumegânde, nici pete ruginii de la fluidele ome-nești, scurse pe podea. Totul fusese curățat, spălat, dezinfestat și uitat.

Și acolo, în locul temniței lor, se aflau chioșcuri pentru comerț, curate și proaspăt vopsite, cu numere. Un bazar de vacanță. Mulțimea se vânzolea de jur împrejur: fericită, pașnică, indolentă. Plimbându-se în familie. Copiii mici, așezați pe umerii taților, dădeau din picioare. Alegeau fleacuri de pe tarabe. Se auzea muzica.

Simți nevoia urgentă de a se freca la ochi.

Se uită după locul unde încercaseră să-l spânzure... Nu izbuti să-l găsească.

— N-ai recunoaște întregul Reich! zise *Unterul*. După ce linia generală a partidului a fost schimbată... Au început reformele. Devenim un stat modern. Fără niciun fel de excese.

Uniformele negre erau doar o cantitate minusculă în mulțime; nu deranjau privirea. Afișele scrise de mână despre superioritatea rasei albe dispăruseră, bannerele lungi cu: METROUL PENTRU RUȘI! pieriseră și ele, iar dintre toate vechile lozinci mai rămăsese doar una: MINTE SĂNĂTOASĂ ÎN CORP SĂNĂTOS! Și așa și era: pretutindeni vedeai tot felul de fețe, nu doar cu nasuri carne, piele albă ca laptele și pistrui. Cel mai important dintre toate, oamenii erau zvelți și cu spatele drept, spălați și curați; ca și în

stația Cehovskaia-Wagner, unde fuseseră prima dată. Nu auzea tusea violentă care era un zgomot de fond permanent în Expoziției; nimeni nu avea gușă din cauza expunerii la radiații și toți copiii arătau ca aleși pe sprânceană: două brațe, două picioare, obraji ca roșiile din Sevastopol.

— Exact ca-n Zorii tăi Polari, zise Artiom, întorcându-se spre Homer.

Bătrânul își târșăia pașii în urma lui, întorcându-și barba în toate părțile și absorbind tot ce vedea în jur: pentru cartea sa, pentru ce altceva? Găina îi atârna la subsuoară, carnetul de notițe, jerpelit, i se ițea din buzunarul de la spate. *Unterul* refuzase deocamdată să le restituie orice altceva, inclusiv echipamentul lui Artiom.

— Acolo, după colț, în vechile birouri, avem un spital. Gratuit, desigur. Toată lumea vine la control de două ori pe an. Copiii fac controale la fiecare trei luni. Vreți să mergem și să aruncați o privire?

— Nu, mulțumim, zise Artiom. Tocmai am ieșit de la doctor.

— Înțeleg! Bine, atunci haideți să... Știți ce? Haideți pe acolo.

Macarale pentru încărcat se înălțau de-a lungul șinelor, unde vagoanele se adunaseră grămadă. Se duseră să le admire.

— Darwin este acum principala noastră ieșire pentru negoț, declară Dietmar cu mândrie. Volumul comerțului cu Hansa este foarte mare și în creștere constantă. Cred că în aceste vremuri dificile și violente toate forțele civilizate trebuie să strângă rândurile.

Artiom dădu din cap.

Ce voia Dietmar de la el? De ce-l scutise de raderea în cap și instruirea în formație, unde fuseseră mânați ceilalți voluntari? De ce cedase când Artiom ceruse ca Homer să

rămână cu el? De ce un voluntar banal era onorat, oferindu-i-se un tur prin stații: prima dată în Cehovskaia și acum la fel?

În aceste vremuri dificile. Violente.

— Pe acolo este tunelul spre Teatralnaia.

Aruncă totul jos și ia-o la goană într-acolo.

— Este sectorul cel mai problematic al frontierei. Ne întărim lucrările de apărare, pregătindu-ne astfel încât nici măcar un șoarece să nu se poată strecura pe aici. Așa că-mi pare rău, dar nu vom merge pe acolo acum.

Ce făceau atunci? Cum puteau ajunge în Teatralnaia? Riaba cloncăni și începu să dea din aripi: evident, Homer o strânsese prea tare, aproape că o sugrumase. Totuși ea nu pleca nicăieri. Bătrânul o ținea bine. Artiom se simțea ca o găină. Ce mai putea face acum?

— În capătul celălalt – ia uitați-vă: un atelier de lumânări din seu, unul dintre puținele din metrou, destul de ciudat, acolo e echipa noastră de țesători, o adevărată brigadă de șoc! Fac ciorapi absolut fabuloși, oricine are reumatism plătește oricât pentru ei. Corect... Ce altceva? Să coborâm în pasaj. Acolo se află sectorul nostru pentru cazare.

În pasajul spre Pușkinskaia-Schiller coborau două scări rulante, care plonjau direct spre platforma de marmură a sălii. Porniră pe treptele cauciucate, negre, și ieșiră într-un adevărat bulevard: pasajul fusese ocupat pe ambele părți de căsuțe-cabane, între care ardeau torțe în aplice de bronz, mângâind marmura. Într-o căsuță ca de turtă-dulce se afla chiar o școală; iar în pauză, la sunetul clopoțelului, copiii spălați, voinici și sănătoși ieșiră de-a valma afară, spre Artiom, alergând direct în el.

— Să intrăm?

Îl ridicară pe profesor, Ilia Stepanovici, de la ziarul pe care-l citea, și el le arată clasa: un portret în peniță al

Führerului, un bărbat cu aer sever, dar cu un aspect tineresc și obraji îndesați, o hartă a Reichului, caricaturi ale Roșilor, apeluri la efectuarea de exerciții de dimineață.

— Artiom împărtășește aceleași păreri ca noi, s-a alăturat Legiunii de Fier ca voluntar, îl prezintă Dietmar. Iar acesta este...

— Homer.

— Ce nume ciudat!

Costelivul Ilia Stepanovici își scoase ochelarii și se frecă pe șaua nasului.

— Ești rus?

— I-li-a Ste-pa-no-vici! vorbi Dietmar trăgănat, reprobator. Chiar are importanță asta acum?

— E un pseudonim, zise Homer. Dietmar este și el, probabil, Dmitri, nu?

— Era, chicoti *Unterul*. Așadar, cum ai devenit tu Homer?

— E doar bătaia de joc a oamenilor. Încercam să scriu cărți. O istorie a timpului nostru.

— Nu mai spune! exclamă Ilia Stepanovici și se trase de barbă. Îmi faceți favoarea de a veni într-o vizită la un ceai? Asta ar fi chiar interesant. Iar nevastă-mea poate pregăti cina, dacă v-o fi foame.

— Venim, venim! răspunse Dietmar încântat.

— Și cam cât de tare o să fie ceaiul?

— Pe cât de tare-i dragostea noastră pentru Patrie! zâmbi Ilia Stepanovici cu dinții lui galbeni, cabalini. Locuim chiar la capătul pasajului, vizavi de familia de țigani.

— Locuințe sociale! spuse Dietmar și ridică un deget spre tavanul mucegăit. Mulțumită preocupării Führerului.

* * *

Sectorul de locuințe chiar era ca de vitrină: podeaua era acoperită cu covorașe confortabile, întinse la nesfârșit, pe

toată lungimea coridorului; pe pereți atârnau reproduceri de lucrări vechi și solemne și calendare cu pisici și flori. Pe drum întâlnești femeile în șorțuri și bărbați cu bretele pe trupurile dezgolite; un curent de aer împrăștia rotocoale de aburi de la tocana de ciuperci din bucătăria cuiva. Și dintr-odată, frecându-se la ochi și râzând, un băiețel pe o tricicletă se rostogolește după un colț și o luă în viteză de-a lungul coridorului.

— Se pare că există viață pe Marte, remarcă Artiom.

— Vezi? Și ne demonizează.

Unterul îi zâmbește peste umăr.

Pasajul spre Schiller se oprea într-o fundătură din cărămișă; Dietmar le povestește că stația era în șantier, așa că nu aveau cum să-o viziteze azi. Mai rătăcește puțin prin zonă, pe unde era posibil, numărând fiecare clipă de stat pe tînjală pe când se plimbau. Iar *Unterul* nu rămase în urmă niciun moment; nu-i lăsa niciodată singuri. Trebuiau să estimeze în tăcere.

La ora stabilită, bătătură la ușa gazdei lor.

În prag, fură întâmpinați de o femeie tânără, cu păr negru și pîntec enorm și rotund.

— Narine, se prezintă ea.

Dietmar scoase din mîneacă o sticlă de șampanie, reumplută cu ceva misterios, cumpărată într-un moment necunoscut, și o oferi galant gazdei lor.

— Păcat că nu vei putea să-o gusti, zise el și-i făcu cu ochiul. Sunt gata să pun pariu că-i băiat. Mama mea avea ea o vorbă: dacă pîntecu-i rotund, e băiat. Dar dacă-i fată, are formă de pară.

— Ar fi bine să fie băiat, îi oferi fata un zîmbet șters. Un cap de familie.

— Un apărător, rîse Dietmar.

— Haideți, intrați. Ilia vine și el într-o clipă. Iată, dacă vreți să vă spălați pe mîini... Toaleta.

Și chiar aveau o mică toaletă. Separată, ca în clădirile abandonate de la suprafață. Un closet, în locul găurii în pământ, chiar și o chiuvetă de porțelan cu picior și un zăvor pe ușa de lemn; pe un perete era o rogojină groasă.

— Splendid! rosti Dietmar.

— Vine un curent foarte rece de acolo..., le explică gazda cu un glas scăzut, întinzându-i un prosop subțire. Ne izolăm cât putem de bine.

Se decise ca găina lui Homer să fie închisă în toaletă. Ba chiar presărară și niște firimituri pentru ea.

Ilia Stepanovici se întoarse de la muncă, aruncându-i lui Homer priviri avide și curioase. Îi invită apoi într-o cămaruță frumoasă, îi rugă să ia loc pe o canapea extensibilă, frecându-și mâinile, și le umplu pahărele curate cu ceaiul lui special, secret.

— Cum vă place aici, prin Reich?

— Este remarcabil, admise Homer.

— Iar oamenii din tot metroul încă se tem pentru copiii lor, din cauza noastră, ce ziceți de-asta?

Ilia Stepanovici își încreți caraghios fața și dădu peste cap un pahărel.

— Am văzut atâtea schimbări mărețe aici! Mai ales după discursul de anul nou al Führerului.

Se întoarse spre portretul în peniță, identic cu cel din sala de clasă.

— Este în regulă. N-au decât să vină, să vadă și singuri. Nici măcar Hansa n-are un sistem de securitate socială pentru cetățenii ei, așa cum are Reichul. Și apropo, programul de acceptare a imigranților a fost extins. Acum se reconstruiește Schiller.

— E pentru Legiunea de Fier?

— Și pentru ea. Apropo, nici măcar nu vă puteți imagina câți voluntari sosesc de peste tot din metrou. Mulți vin

cu familiile. Numai în luna asta au apărut doi copii noi în clasă. Trebuie să recunosc: respingerea naționalismului a fost o idee absolut genială. Și cât curaj! Vă puteți închipui cât curaj este necesar ca să admiți – în public, la un congres al partidului – că evoluția politică a turist anilor precedenți, nu doar a anilor, ci a întregului secol, a fost eronată? Cât curaj! Să declari așa ceva în fața tuturor delegaților. Credeți că partidul este alcătuit din marionete fără șira spinării? Nu! Dați-mi voie să vă asigur că are o opoziție, și încă una foarte serioasă. Unii sunt în partid chiar de mai mult timp decât Fühlerul însuși! Și apoi să lansezi o provocare ca asta înaintea unor personaje cu greutate. Nu știu ce credeți voi, dar eu aș vrea să beau pentru el.

— Pentru Fühler! sări prompt Dietmar în picioare.

Chiar și Narine își umezi buzele cu un păhărel.

Ar fi fost ciudat să nu bei. Iar Artiomi și Homer băură și ei.

— De ce să ne prefacem? Narine și cu mine... Fühlerul a fost cel care ne-a dat o șansă. Ilia Stepanovici atinse cu delicatețe mâna soției sale. Prin acceptarea căsătoriilor mixte. Și n-a fost numai o șansă. Acest apartament... Narine locuia în stația liniei circulare, Pavelețkaia. Este o cu totul altă lume! O cu totul altă lume!

— Am fost acolo, mormăi Artiomi, răspunzând cu stângăcie privirii lui sfredelitoare. Ușile lor etanșe sunt sparte, așa-i? De la suprafață, pătrundeau tot felul de gunoaie, îmi amintesc bine. Și... erau o mulțime de oameni bolnavi... Din cauza radiațiilor...

— Noi. Niciodată. N-am. Avut. Niciun. Bolnav, zise micuța Narine pe un ton aspru, cu o dușmănie surprinzătoare. Vorbești prostii.

Artiomi fu luat prin surprindere. Tăcu.

— Istoria se schimbă sub ochii noștri! exclamă Ilia Stepanovici cu o voce care vibra de bucurie, mângâind

împăciuitor mâna soției sale. Și ai foarte multă dreptate să scrii chiar în aceste vremuri! Știi, chiar eu... Păi, de fapt, le spun elevilor mei istoria Reichului. De la Germania lui Hitler, până-n zilele noastre. Și mă tot încercă ideea să încep să scriu un manual. De ce să nu scrii despre tot metroul nostru? Iar acum ai concurență, râse el. Bem, colega? Pentru toți smintiții care întreabă de ce trebuie să scriem manuale de istorie! Pentru toți smintiții care ne iau în râs! Și ai căror copii vor descoperi că totul era din cărțile noastre!

Homer clipi, dar se învoi să bea.

Artiom continua să se uite suspicios la Narine. Ea nu mânca; nu asculta conversația. Măinile ei îmbrățișau și protejau pântecul mare și rotund, în care se afla un băiețel plămădit din sângele a doi oameni.

— Chiar așa, de ce nu l-ai scrie, Ilia Stepanovici? exclamă Dietmar, contaminat de entuziasmul profesorului. Vrei să pun o vorbuliță pe lângă superiorii mei? În definitiv, avem tipografia, nu? Publicăm Pumnul de Fier al armatei, așa că de ce nu și o carte?

— Vorbești serios?

Profesorul se înroși de plăcere.

— Bineînțeles! Educarea copiilor este o sarcină extrem de importantă.

— Cea mai importantă!

— Și este foarte important ce li se prezintă și cum, nu?

— În mod fundamental. Da, da, fundamental!

— De exemplu, luați în considerare confruntarea noastră cu Roșiii. Știți, propaganda lor ne acuză pe toți de tot felul de păcate de moarte... Ați avut posibilitatea să vedeți asta cu ochii voștri. Dietmar se întoarse spre Homer. Să știi însă că o mulțime de oameni cred asta. O cred și le este teamă să-și bage nasul pe aici.

— Ia închipuie-ți, continuă Ilia Stepanovici, doar închipuie-ți cum ar fi să te apuci să scrii despre Reich fără să fi

fost niciodată aici! Ce-ai fi putut spune posterității despre noi? Niște prostii îngrozitoare. Nimic altceva decât prostii îngrozitoare.

— Și ce le-ai spune tu? nu rezistă Homer să întrebe.

— Adevărul. Normal că adevărul.

— Desigur, fiecare are propriul său adevăr, nu? întrebă bătrânul. Chiar și Roșiii, probabil. Dacă atât de mulți oameni îl cred...

— Pentru Roșii, adevărul este răspândit convenabil prin propagandă, interveni Dietmar. Această nivelare egalitaristă... Vă spun, mutanții au cucerit acolo puterea în mod secret și-i spală pe creieri pe oamenii normali. Îi incită și-i stârnesc împotriva noastră. Se pregătesc pentru război. Unde-i adevărul în asta?

— Bieții oameni flămânzi! Cât de greu crezi că este să-i faci să creadă orice? Crezi c-ar încerca măcar să deosebească adevărul de minciună, să separe grâul de neghină? întrebă apăsător Ilia Stepanovici. Ei nu pot admite că aici, în Reich, a fost creat un model social fără egal în tot metrourul. Nu! Vor încerca să vă sperie cu lagăre de concentrare și cuptoare, și prostii din astea.

Narine își duse mâna la gură, de parcă se temuse că vreun cuvânt interzis i-ar putea scăpa de pe buze, apoi se ridică și se îndepărtă grăbită. Ilia Stepanovici nici măcar nu băgă de seamă, spre deosebire de Artiom.

— Și ce vei scrie despre mutanți în manualul tău? întrebă Homer.

— Ce s-ar putea scrie despre ei?

— Păi... dacă înțeleg eu bine, nu sunt ei cei care...? Cei împotriva cărora luptă acum Reichul? În loc de...

— Da, ei sunt, confirmă Ilia Stepanovici.

— Dar cum? Cum luptă împotriva lor?

— Fără pic de milă! se băgă Dietmar.

— Dar ce faceți cu ei? Cu cei pe care-i găsiți.

— Ce importanță are? Ei bine, sunt trimiși să efectueze muncă de corecție, spuse profesorul și se încruntă.

— Vrei să spui că diformitățile pot fi corectate printr-o astfel de muncă? Cum rămâne cu cancerul?

— Poftim?

— Cancerul. Din câte-am auzit, Führerul a echivalat cancerul cu o dereglare genetică. Mă întreb ce fel de muncă îl poate corecta?

— Păi, dacă ești atât de interesat, zâmbi Dietmar, aş putea să-ți arăt. Dar ce-ar fi dacă mâinile ți se obișnuiesc cu munca brută? Atunci degetele tale n-ar mai putea ține stiloul.

— Atunci ai putea scrie un manual micuț și drăguț!

— Mi s-a năzărit mie sau chiar ai simpatii față de mutații? Întrebă Ilia Stepanovici. Ai de gând să-i prezinți în cartea ta ca pe niște îngerași blonzi? Führerul a explicat totul destul de amănunțit în ceea ce-i privește: dacă lăsăm aceste animale să se înmulțească, următoarea generație de ființe umane va fi necorespunzătoare pentru viață. Chiar vrei să ne dilueze sângele cu sângele lor? Vrei ca odraslele tale să se nască cu două capete? Asta vrei?

— Copii cu două capete poate naște oricine în acest metrou blestemat al vostru! Oricine! strigă Homer, sărind în picioare. Bieți copii bolnavi. Iar copiii voștri de aici, cu două capete, ce faceți cu ei?

Ilia Stepanovici nu răspunse.

Nici Homer nu mai spuse altceva; doar răsufla din greu. Artiom, care nu se implicase în discuție, își dădu brusc seama că bătrânul se dovedise mai curajos decât el. Și, dintr-odată, voia să ucidă pe cineva pentru acest bătrân, astfel încât să fie la fel de curajos ca el.

— Ei bine, ce-ar fi să vedem ce scrie în cartea lui onorabilul istoric aici de față?

Dietmar se întinse peste masă, băgându-și vestonul de uniformă în salată, și înșfăcă cu abilitate caietul de notițe din mâinile lui Homer.

Artiom sări în picioare, însă Dietmar își coborî mâna spre tocul armei.

— Stai jos!

— Oprește-te! zise bătrânul.

Narine veni în fugă în cameră. Fața-i era încruntată și ochii-i scăpărau. Era înspăimântător să te lupți cu Dietmar în cămăruța aceasta: un glonț rătăcit putea lovi pe oricine.

Narine se ghemui înspăimântată lângă soțul ei.

— Totul este în ordine, scumpa mea.

— Ilia Stepanovici, spune-ți părerea.

Ținând mâna pe tocul pistolului, Dietmar îi întinse profesorului carnetul de însemnări.

— Cu plăcere, răspunse profesorul cu un rânjel. Bine. Să începem cu începutul atunci. Aha. Nu s-au întors marți, nici miercuri, sau joi, așa cum hotărâsem ca termen final... Hmmm... Scris de mână, desigur... Prima santinelă stătea de planton. Ce-i asta? Aha, non-stop. Ascultă, tu nu pui niciodată virgule nicăieri? Bine, până acum e un fel de eseu literar. Să încercăm pe la mijloc... Plictisitor... Plictisitor... Oh! Homer – creatorul de mituri și ilustrator al vieții – tocmai a fost adus pe lume, ca un fluturaș viu colorat! Și, credeți-mă sau nu, noțiunea de creator de mituri este scrisă cu cratimă! Creator-de-mituri. Și iarăși punctuația. Ah, deja-mi dă dureri de cap. Așadar, așa scrii tu despre tine, colega? Sau aici... Singur împotriva unei legiuni de ucigași... Ea spuse cu încăpățănare: vreau un miracol. Oho-ho. Iată adevăratul patos. Dar ce-i asta? Izvoare începură să bolborosească... Aha, să bolborosească. Zidul s-a fisurat, cineva urla. E ploaie, strigă ea. Ah! Deci ea confundă fisurarea unui perete cu ploaia. Romantic.

Homer părea că-și înghițise limba. Artiom își ținea ochii pe tocul armei.

— Păi, să încercăm și pe la sfârșit, deși cred că-i totul limpede cu povestea asta a ta. Blândă, ca un cântec de leagăn... Ce mai harababură... Aha... Homer n-a găsit trupul Sașei, în Tulskaia. Și ce altceva? Sfârșitul. Și, din nou, lucruri despre tine la persoana a treia. Minunat, minunat! Poftim, ia-l! Profesorul trânti carnetul de notițe pe mușama. Nimic care să semene a răzvrătire. Nimic altceva decât prețiozități fără sens.

— Du-te-n mă-ta, zise Homer, ștergându-și carnețelul de pantaloni și băgându-l în buzunar.

— Păstrează-l! În primul rând, învață să scrii fără greșeli. Și-apoi poți să-ți sculptezi *Iliada*. Probabil că ți-ai zis Homer tu singur. Nimeni altcineva n-ar fi făcut-o.

— Du-te-n mă-ta! repetă Homer cu încăpățănare, încruntându-se mohorât.

— De ce jumătate din carte este despre tine? Ce fel de istorie mai este și asta? N-a mai rămas loc pentru istorie!

— Este o variantă veche. Cea nouă va fi altfel.

— Bun, poate că cea nouă va ieși mai bine! Dietmar lăasă tocul armei și ridică păhărelul. Am avut o ceartă și ne-am sfădit puțin, dar acum ajunge. Bem pentru noua ta carte. Da, Ilia Stepanovici? Am fost puțin cam răi cu oaspeții noștri... Te rugăm să ne ierți. Frumoasa ta soție s-a supărat. La drept vorbind, mie mi-au plăcut pasajele acelea mici pe care ni le-ai citit. Eu nu sunt specialist în virgule și-n rest textul e destul de curat. Iartă-ne, Homer Ivanovici. Ne-am înfierbântat atât pentru că-i un subiect foarte delicat. Pentru toată lumea.

— Pentru toată lumea, confirmă profesorul, punându-și palma pe pântecul soției. Afirmările despre copiii cu două capete... este pur și simplu lipsă de tact.

— Cred că ai înțelege și tu asta, Homer Ivanovici. Înțelegi, nu-i așa? întrebă Dietmar pe un ton serios. Și noi am fost lipsiți de tact, dar și tu. Haideți să considerăm acest incident închis, da?

— Da. Bine.

Homer înșfăcă un păhărel de pe masă și-l dădu peste cap.

Artiom îi urmă exemplul.

— Ai ceva tutun? îl întrebă Dietmar.

— Lasă-mă să-ți fac cinste.

— Fumați în toaletă, vă rog, zise Narine.

Artiom puse găina jos, se închise în toaletă, se așeză pe closet – un closet adevărat – își răsuci o țigară cu tutunul dușmanului, scăpără un chibrit, atinse flacăra de țigară și trase un fum, eliberând încet demonii răi dinăuntrul său. Voia să se calmeze.

Își aminti de zidul încălzit de frumusețea covorului de pe perete.

Îi atinse perii cu palma: era măcar rece? Atunci pentru ce era? Își strecură degetele sub el. Doar un perete ca oricare altul, deloc rece. Atunci de ce mințeau despre covor?

Artiom își termină în grabă țigara, aruncă chiștocul în apă și trase cu urechea să audă dacă cineva era ucis în cameră. Nu încă. Dietmar râdea – vesel băiat, ce să mai!

Se urcă pe scaunul de toaletă, pipăi ca să vadă cum era agățat covorul pe perete și-l ridică nu fără efort, dându-l jos.

Ce credea că va găsi acolo?

Oușită cu un lăcățel în care s-ar potrivi o cheiță din aur? Pentru Pinocchio locali, țara vrăjită începea de această parte a covorului, însă ce se găsea dincolo de el?

Nu se găsea nimic. Era doar un perete orb. Cărămizi acoperite de tencuială. Covorul nu făcea decât să mai învelească puțin atmosfera. Iar acum trebuia să agațe la loc

covorul incredibil de greu, să pună inelele acelea mici pe cuie. Își dorea cu disperare să nu trebuiască să facă asta.

Artiom își lipi fruntea și obrazul de peretele gol. Nu-l ajută să se calmeze. Țigara ajutase mai mult.

Dar...

Era ceva acolo... Își imagina chestii, așa-i?

Întoarse capul și lipi urechea de tencuiala aspră.

În spatele peretelui, de cealaltă parte, cineva urla în surdină.

Urla și striga, dar atât de încet, încât abia auzeai, pentru că zidul era gros, însă urletele tot erau animalice și te treceau fiori pe șira spinării. Glasul tăcu o clipă, trăgând aer în piept, apoi își reluă urletele. Plângea, implora nedeslușit și se milogea iar și iar. Se opri, înecându-se, apoi reîncepu urletele. Parcă era fierț în ulei: așa zbierete se auzeau.

Artiom se dezlipi de perete.

Ce era dincolo?

Stația Schiller. Pasajul spre Schiller, nu? Și era o fundătură, pentru că Schiller se găsea în reconstrucție. Goliseră temnițele din Tverskaia și le transferaseră în Pușkinskaia. Așadar, acestea erau reformele.

— Hei, stalkere? se auzi vocea lui Dietmar dincolo de ușă.

— Aveam neapărată nevoie la baie. Vin acum.

Artiom se încordă și ridică de pe podea covorul incredibil de greu, sperând doar că n-o să rupă vasul closetului din ancorarea sa. Abia reuși să-și dea cu presupusul cam pe unde trebuia să-l agațe, înainte ca forța brațelor să-l părăsească.

Coborî prudent și fără zgomot.

Toaleta era din nou scufundată într-o liniște impene-trabilă.

Acum puteai să te caci din nou în pace.

— Vă place apartamentul? întrebă Dietmar care-l aștepta la ușă.

Pesemne și el era disperat să meargă la baie.

— E cu-adevărat fantastic!

— Pot să-ți spun confidențial că unul absolut la fel se află chiar alături. Și este încă liber.

Artiom se holbă la el.

— Locuințe sociale. Acum termină renovările. Ne dau o cotă parte pentru soldați. Ți-ar plăcea să locuiești într-unul? Ce zici?

— E visul meu.

— Păi, am putea răsplăti un erou al Legiunii. Drept exemplu pentru ceilalți. Ca un triumf al valorii.

— Ce triumf al valorii?

Dietmar suflă fumul și rânji.

— Ești încă supărat că l-am tras puțin de nas pe bătrânul tău? Să nu fii. A fost doar o mică verificare. Pentru un răspuns adecvat. Te-ai descurcat foarte bine.

— Ce triumf al valorii?

— Un mic apartament cu toaletă separată, da? Sună bine. Și o pensie militară. Poți să renunți la toate excursiile tale. Medicul ți-a spus asta, dar tu...

— Ce trebuie să fac?

Unteroffizierul scutură scrumul pe jos. Îi aruncă din nou o privire lui Artiom. Rece. Zâmbetul i se ștersese, iar alunița neagră arăta ca o gaură de glonț pe fața lui imperturbabilă.

— Roșiii vor încerca să ocupe Teatralnaia. Este o stație neutră, așa a fost din totdeauna. Iar pentru ei e un punct nevralgic. Au Ohotni Riad și Ploșcead Revoluției, însă n-au un pasaj direct între ele. Nu pot decât să meargă înainte și înapoi prin Teatralnaia. Serviciul nostru de spionaj spune că s-au decis să le conecteze. Nu putem permite așa ceva. Teatralnaia e la o aruncătură de băț de aici. Următoarea lor lovitură va viza direct Reichul. Mă ascuți?

— Da, te ascult.

— Avem o operațiune gata pregătită să salveze Teatralnaia de ei. Trebuie să tăiem pasajele din Teatralnaia spre Ohotni Riad, spre Linia Roșie. Astfel, nu-și vor putea deplasa trupele prin ele. Există trei pasaje de legătură. Tu ajungi la cel de mai sus prin vestibul. Mergi la suprafață, de-a lungul străzii Tverskaia. Intri în vestibul și lași o mină acolo. Îți instalezi stația de radio și raportezi. Și aștepti semnalul nostru.

Artiom trase în piept fumul celui alt.

— Dar de ce nu-i trimiteți pe oamenii voștri? N-aveți niciun stalker?

— Nu ne-a mai rămas niciunul. Acum două zile, un grup de patru soldați au suit cu aceeași misiune și au dispărut. Nu mai avem timp să antrenăm alții. Trebuie să luăm măsuri urgente. Ceilalți ar putea fi văzuți în Teatralnaia. Roșiii ar putea ataca în orice clipă.

— Iar coridorul din Teatralnaia... e deschis? Nu s-a prăbușit?

— Nu știi? Este în districtul tău, nu-i așa?

— Da.

— O s-o faci?

— Dacă vine și bătrânul cu mine. Am nevoie de el.

— Ah, nu! *Unteroffizierul* zâmbi, iar gaura de glonț deveni iarăși o aluniță. Eu am mai multă nevoie de el. Pentru că dacă nu iei din nou legătura cu noi, sau dacă nu arunci în aer pasajul ăla blestemat, ori dacă nu te întorci la timp, atunci va trebui să... finalizez examinarea cuiva.

Artiom făcu un pas spre el.

Dietmar fluieră și ușa se dădu imediat în lături cu o pocnitură. În cameră își făcură apariția trei bărbați în uniforme negre, cu automatele pregătite. Și deja știau locurile unde aveau să-l găurească pe Artiom.

— De acord, zise *Unteroffizierul*. Vei face ceva măreț. Ceva cu adevărat bun și necesar.

Capitolul 9

Teatrul

Scuipă în lentilele măștii de gaze și frecă saliva cu degetul, ca să nu se aburească. Apoi apăsă comutatorul stației de radio și o reglă pe frecvența corectă.

— Recepție.

— Contact într-o oră. Totul trebuie deja instalat.

— Sunt la suprafață. Nu pot promite că-i gata într-o oră.

— Dacă nu ne contactezi într-o oră, înseamnă că fie ai șters-o de la noi, fie ai dat colțul. În ambele cazuri, moșul moare.

— Voi n-ați fost în stare să vă contactați oamenii de trei zile. Însă mie-mi dați...

— Baftă!

Din nou zgomot de fond.

Rămase locului un minut, ascultându-l, și întoarse marea. Ca să asculte – ce? Apoi închise rucsacul, îl ridică cu grijă de curele, se sculă și-l transportă cu multă atenție, ca pe un copil rănit. Înăuntru erau zece kilograme de explozivi.

Împinse ușa transparentă, zgâriată rău, deschizând-o, și ieși în pasajul pietonal. Un șir de chioșcuri comerciale, care părea că nu se mai sfârșește, cât vedeai cu ochii, cu toate vitrinele sparte, murdărie peste tot, totul acoperit în graffiti. Nu-și aprinse lanterna: putea fi văzută de departe. Se întreabă unde fuseseră anihilați cei patru soldați. Toți patru. Toți înarmați. Cu un radio la ei. Și niciunul măcar nu izbutise să spună un cuvânt în radioul ăla.

Mergea de-a lungul zidului, trecând de chioșcuri. Cine mai știa oare ce se vindea pe aici? Cărți. Și smartphone-uri, probabil. Erau foarte multe telefoane de-astea la metrou... Toate talciocurile erau pline de ele. Le vindeau la kilogram și toate erau aproape moarte. Oamenii le cumpărau de undeva. Le cumpărau să-i sune pe cei dragi și scumpi. Puneai cutiuța plată la ureche... și auzeai vocea mamei tale. Artiom îl convinsese odată pe Suhoi să-i cumpere și lui unul la Prospekt Mira, pe când era mic. Se jucase cu el vreo șase luni, sunând-o pe maică-sa noaptea, de sub pătură, până când bateria se acidificase.

Apoi a mai sunat de pe telefonul defect timp de alți trei ani.

Însă acum, dacă voiai să vorbești, erai nevoit să tragi după tine cutia asta plină de trucuri. Dacă ai reuși măcar să ajungi în următoarea lume... Dacă ai putea măcar să apelezi următoarea lume, nu?

Urcă pe trepte mijind ochii. Lumină crepusculară.

Salut, Moscova!

Lumea se deplie în cruce. O piață uriașă, cu clădiri cu zece etaje, ca pereții unui canion, arse și calcinate, strada Tverskaia, plină de mașini ruginite, care se izbiseră una de alta, cu ușile deschise, de parcă încercaseră să dea din cele patru portiere ale lor ca din aripi de libelulă, să se elibereze din ambuteiaj și să scape. Totul fusese ars: scaunele smulse din interior, portbagajele deschise cu forța. Iar inelul bulevardului trecea peste strada Tverskaia ca un desiș întunecat. Rădăcini înnodate, dezgolite, ieșind pe sol, una spre cealaltă, din ambele părți, încercând să închidă cercul, împingând la o parte, cu nerăbdare, scheletele mașinilor.

Panouri publicitare uriașe pe clădiri. Fără ajutorul bătrânilor, era imposibil de descifrat ce încercau să vândă. Ceasuri? Răcoritoare? Haine? Blestematele alea de litere latine, fiecare

de statul unui om, nu însemnau nimic; Artiom nici măcar nu și-ar fi dat seama că erau reclame dacă nu i-ar fi explicat bătrânii. Prostii. Amintirile demenților. Acum rădăcinile expuse și crengile înnegrite, câinii vagabonzi, ghebele de iarbă uscată și oasele lăsate curate-curate de către jefuitori erau singurii care puteau să cumpere prostiile alea.

Aruncă o privire mai atentă spre desişuri: să fie careva pe acolo? Mai bine să nu se apropie. Oraşul părea mort, însă cineva halise aici patru soldaţi complet echipaţi. Nu era departe de staţia Teatralnaia: doar vreo cincisprezece minute de mers pe jos. Asta crezuseră şi ei. Dacă trăşenia nu li se întâmplase aici, pe marginea bulevardului, atunci fusese ceva mai în susul străzii.

Să meargă pe lângă clădiri, ori chiar pe mijloc? Deplasându-se fix pe mijlocul drumului, pe lângă maşini, ar fi fost mult prea evident. Mergând pe trotuar, trebuia să asculte şi să se uite în jur tot timpul. Clădirile puteau doar să pară pustii. Poate că toată lumea din Expoziţiei îl cunoştea pe Artiom, însă aici...

Îşi ajustă cureaua automatului, puse mâna pe patul armei şi păşi de-a lungul trotuarului, dincolo de vitrinele uriaşe, înalte cât două etaje. Totul, până la stradă, era plin de resturi fine, cioburi de sticlă spartă şi tot felul de manechine, care zăceau, ucise – unele arătau ca oamenii, altele ca Întunecaţii –, făcute din plastic negru, lucios, dar fără feţe, fără nasuri sau guri. Toate zăceau laolaltă. Nimeni nu scăpase.

O bijuterie devastată, un magazin de îmbrăcăminte jefuit, un alt magazin – cine ştie de care – jefuit şi incendiat. Şi acelaşi lucru pe cealaltă parte a drumului. Strada Tverskaia era grozavă. Oferte bune. Oamenii care locuiau în staţiile învecinate aveau noroc. Din nefericire, nu exista nicio alimentară.

Clădirile erau băgate una-ntr-alta, ca un zid, iar cerul înserat acoperea lumea, lăsându-și suprafața matlasată a burdihanului direct peste ele, făcând ca Tverskaia să arate ca un tunel imens, iar torentul de metal încremenit de pe drum semăna în ochii lui Artiom cu niște șine de cale ferată.

Între fălcile capătului opus al tunelului înflorise Muzeul Revoluției; turnurile sale erau ca niște colți albi, cu cele ale Kremlinului într-o parte. Stelele de pe ele fuseseră stinse; întreaga lor putere vrăjită se evaporase și li mai se vedeau doar siluetele vagi, de indigo, profilându-se pe norii murdari. Ofereau o priveliște tristă: în definitiv, un cadavru ambulant e mai vesel decât unul obișnuit.

Și încă ceva: era liniște.

O liniște absolută, așa cum nu era niciodată posibil la metrou.

— Ce crezi, Jen? Cândva, orașul a fost probabil zgomotos; sigur a fost zgomotos. Toate mașinile astea huruiau și se claxonau una pe alta. Și toți oamenii trăncăneau simultan, pentru că fiecare își dorea mai tare decât ceilalți să spună ce avea de spus; iar ecourile reverberau din clădirile astea ca pe dealuri... Însă acum toți tac. S-a dovedit că nimic nu mai contează. E doar păcat că nu toată lumea a avut șansa să-și ia rămas-bun. Și nici n-mai trebuit să zică și restul.

Apoi Artiom zări ceva în față, puțin mai departe.

Pe trotuar.

Nu era un manechin de vitrină. Manechinele nu zac în felul ăla. Întotdeauna au chipul crispat de convulsii, precum cele provocate de tetanos. Nu-și pot îndoi brațele, au picioarele țepene; spatele lor e rigid ca o scândură. Însă silueta de pe trotuar se ghemuise ca un copil mic. Și murise.

Artiom se uită repede de jur împrejur. Nu văzu pe nimeni.

O uniformă neagră de protecție. Strângea în mâini o pușcă automată. Casca îi căzuse de pe cap și zăcea lângă el. Se holba

la asfalt, în sângele închegat. O gaură în ceafă. La o privire mai atentă, sângerase și din burtă destul de mult, o dâră de sânge rămăsese pe sol. Așadar îl răniseră, apoi se duseseră la el și-i dăduseră lovitura de grație pe când se târa. Și, evident, fusese într-o formă proastă de tot, prea ocupat încercând să nu moară, încercând să se târască mai mult, concentrat în totalitate asupra acțiunii sale. Nici măcar nu aruncase o otheadă în urmă, să se uite la fața celor care-l împușcaseră. Și nici ei nu fuseseră interesați să-i vadă fața.

Acesta fusese primul.

Deci nu-i mâncase nimeni.

Și nici nu-i luaseră pușca automată; o ignoraseră. Ciudat!

Artiom se lăsă jos și încercă să ia pușca. Însă mâinile mortului deveniseră rigide; ar fi trebuit să-i rupă degetele. Bine, atunci ține-ți fierul.

Doar scoase încărcătorul armei și-l găsi și pe cel de rezervă. Asta-i dădu chiar și avânt. De parcă Dietmar îl plătise în avans pentru operațiune. Stalkerii nu credeau în jafuri. Ei credeau că dacă luai echipamentul unui mort, era ca și cum îți aminteai de el în rugăciunile tale. Oricum era deprimant și inutil pentru el să zacă acolo, cu echipament cu tot. Se simte mai bine știind că ele vor servi unui om bun.

Artiom simți că trebuie să se pună rapid în mișcare.

De unde fusese împușcat acest martir? De ce nu se oprișeră ceilalți trei camarazi, să-l ia pe rănit și să-l ducă la adăpost?

Doar nu-l terminaseră chiar ei, nu? Atunci de ce-i abandonaseră pușca? Erau grăbiți? Va trebui să-i întrebe.

Însă nu avu șansa aceea.

Următorul zăcea la vreo trei sute de metri mai departe. Pe spate. Cu membrele rășchirate, așa că semăna cu o stea. Voise să mai arunce o ultimă privire spre cer, numai că probabil nu văzuse nimic: fusese împușcat printr-una dintre

lentilele măștii de gaze, iar cealaltă fusese inundată de ceva maroniu. Și sub spatele lui se întindea o baltă de sânge. Aceeași metodă: îl doborâseră, apoi se duseseră să-i dea lovitura de grație.

Nici aici nu zăboviseră prietenii lui.

Lui Artiom i se păru că aude ceva în depărtare.

O pală de vânt aduse cu ea un huruit. Ca un zgomot de motor. N-ar fi putut spune sigur: aerul vuia prea tare în filtre; masca de gaze îi acoperea urechile. Luă repede încărcătorul mortului, se trase mai aproape de zid și o luă la goană, uitându-se în jur. Se afla la numai jumătate de kilometru de Ohotni Riad. Acum nu mai trebuia decât să evite să dea chiar el colțul pe undeva.

Nu-l văzu imediat pe al treilea; și-l zări doar cu vederea periferică. Acesta fusese mai viclean: ieșise de pe stradă și încercase să se ascundă într-un restaurant. Însă cum s-ar fi putut ascunde când toți pereții erau din sticlă? L-au găsit și l-au umplut de gloanțe. L-au transformat într-un morman inform. Probabil l-au târât de sub vreo masă și l-au terminat.

Acum se auzea un zgomot. În mod clar.

Un motor ambalat.

Artiom își ținu răsuflarea. Nu, asta nu ajuta. Apoi își scoase masca de gaze. Cui îi păsa ce s-ar putea întâmpla peste un an? Își întoarse urechea în direcția vântului, ca să nu-l împiedice să audă. Și din nou: un sunet dogit. Undeva, departe, în spatele clădirilor, cineva călca accelerația.

Un vehicul. Operațional. Cine?

Artiom o rupse la goană ca un nebun.

De asta.

De asta fugiseră și nu putuseră scăpa.

Fuseseră ajunși și lichidați, unul câte unul, ceea ce le permisesse celorlalți un avans de două-trei sute de metri, însă apoi fuseseră ajunși și ei. Dar de ce nu ripostaseră? De ce

nu ocupaseră poziție într-o vitrină, de unde să încerce să-i respingă?

Mai speraseră să ajungă în Teatralnaia?

În primul și-n primul rând, n-ar fi vrut să zdruncine rucsacul, însă răgetul motorului se auzi, dintr-odată, destul de limpede în spatele său, direct din tunelul străzii. Iar Artiom o luă la goană, fără să se uite în jurul său sau să se oprească... Mișcă-te, mișcă-te! Dacă scuturăturile declanșau explozia, ea n-ar fi fost atât de înspăimântătoare pe cât ar fi fost să-l rănească, apoi să vină să-l termine. Așa că putea să bubuie.

Apoi zgomotul se despărți în două: erau două motoare, nu unul singur. Unul direct în spatele lui, iar celălalt, din câte se părea, în lateral. Se părea... Unul pe o parte a străzii, iar altul pe cealaltă. Îl încercuiau din mers?

Cine-ar putea fi? Cine?

Să se ascundă? Să se pitească într-o clădire? Să fugă și să se ascundă într-un apartament? Nu... Pe partea asta a străzii nu erau niciun fel de scări de bloc. Nimic altceva decât vitrine de magazine, incendiate și goale, fără ieșiri.

Doar puțin mai departe, la colț.

Și-apoi urmează Ohotni Riad... Apoi ocolirea Dumei... Și-ar ajunge unde-și propusese.

Cel de-al patrulea stalker nu era nicăieri pe strada Tverskaia, așa că s-ar putea să fi reușit să ajungă la curbă; asta însemna că Artiom putea și el; și trebuia s-o facă.

Își văzu umbra înaintea sa, lungă și străvezie. Și o fâșie de lumină.

Aprinseseră farurile în spatele lui. Sau era un proiector?

Cineva parcă îi îndesase pe gât o bucată de sârmă ghimpată, direct în plămâni. I-o împinsese pe gât și o trăgea în sus și-n jos, folosind-o ca pe o perie de curățat sticlele prin tuburile bronhiale.

Nu-și putu controla impulsul și se uită în spate pe când alerga.

Era un vehicul de teren. O brută lată și puternică. Năpustindu-se de-a lungul trotuarului. Strada era ticsită de metal ruginit; n-avea pe unde trece. Se auzi un scrâșnet de frâne și vehiculul se opri: ceva-i bloca drumul.

Artiom luă o gură de aer rece și ocoli colțul.

Și imediat auzi motorul celui alt vehicul de teren, venind dintr-o parte: un bâzâit răgușit, ca de țânțar.

O motocicletă.

Anostă și impunătoare, clădirea Dumei de Stat era ca o piatră de mormânt imensă, cu parterul din granit mohorât și secțiunile superioare din piatră cenușie. Cine era îngropat sub ea?

Motocicleta se năpusti înainte și țâșni pe lângă el. Fără a-și lua privirile de la drum, motociclistul întinse mâna stângă și trase la întâmplare, o rafală scăpărătoare care clănțâni, ricoșând peste pereții pietrei de mormânt. Artiom scăpă nevătămat.

Apoi, fără a se opri sau reduce viteza, ridică el însuși automatul și scăpă o rafală în direcția motociclistului. Ratare totală. Însă motociclistul accelerează puternic pentru a scăpa de gloanțe rătăcite și se năpusti înainte, ca să se întoarcă pe undeva prin față.

Mugetul de motor reîncepu în spatele lui. Vehiculul de teren găsisese o cale de a trece.

Artiom mai avea doar puțin de străbătut până la Teatrul-naia și la intrare. Numai vreo sută de metri. Era deschisă intrarea, Doamne? Doamne Isuse, este deschisă intrarea?

Dacă ești, trebuie să fie deschisă! Ești?

Ultimul soldat, al patrulea, zăcea chiar în fața ușilor; nici măcar nu zăcea, ci era în poziția șezut, cu spatele sprijinit de bariera din panouri de lemn. Ședea acolo într-o mâhnire

profundă, uitându-se la burta lui sfârtecată de gloanțe, la mâinile lui, la viața care i se scurgea printre degete.

Artiom se repezi spre uși și trase de un panou, apoi de altul și de altul.

Motocicleta isterică reveni din curbă, devenind tot mai zgomotoasă. Apoi vehiculul de teren, pătrășos, derapă de după colț; era blindat, așa-i? Artiom nu mai văzuse nimic asemănător. Nimeni din metrou n-ar fi putut avea așa ceva. Niciunul dintre imperiile subterane în mizerie n-avea așa ceva.

Se lipi cu spatele de uși și ridică automatul, încercând să fixeze parbrizul îngust în cătarea tremurătoare a armei. Nici măcar nu avea rost să tragă în el. O siluetă minusculă apărură pe acoperișul vehiculului de teren, ca o țintă într-un poligon de tir sau o jucărie cu arc ce sare dintr-o cutie. Un lunetist. Un glonț şuieră pe lângă Artiom, făcând o gaură perfectă în geam. Asta era sfârșitul, era pregătit. Trase o rafală lungă.

O baterie de faruri se aprinse pe acoperișul vehiculului de teren, biciuindu-i ochii și orbindu-l. Acum nu mai putea nici măcar să ochească. Numai dacă trăgea aiurea.

Acesta era finalul. Totul se va termina într-o clipă.

De îndată ce lunetistul avea să-l încadreze în reticul. Artiom strânse pleoapele.

Unu.

Doi.

Trei.

Patru.

Motocicleta se depărtă la o distanță convenabilă și hârâi, după care nu mai scoase niciun sunet. Artiom încercă să arunce o otheadă, protejându-și ochii cu mâna streășină. Nu, ambele vehicule erau intacte, atât doar că rămăseseră nemișcate, iar el stătea în încrucișarea razelor lor de lumină.

— Hei! Nu trageți! strigă cu o voce pițigăiată.

Își ridică mâinile. Luați-mă prizonier, vă rog.

Nici nu le păsa ce croncănea el acolo. Se consultară în tăcere. Și refuzară să-l ia prizonier.

— Cine? Cine sunteți?

Șaizeci și șapte. Șaizeci și opt. Șaizeci și nouă.

Dintr-odată, motocicleta se îndepărtă în viteză, lăsând în urmă un norișor de fum albastru și dispăru din vedere. Apoi mașina blindată făcu la fel; stinse proiectoarele, dădu în spate, luă un viraj și dispăru în lumina crepusculară.

Așadar, ești, până la urmă? Nu-i așa? Dacă nu, atunci ce dracu' a fost asta?

În bucuria și neîncrederea sa, îl înghionti pe ultimul sărman cu vârful bocancului: n-ai avut și tu norocul ăsta, așa-i? Omul se prăvăli și se prelinse în jos, pe ușă. Avea lângă el o geantă cu sârme ieșite în afară. O mină. Ar trebui să te pedepsesc numai pentru asta, chiar acum, îi spuse lui Artiom. Nu mă enerva.

Artiom își ceru scuze, dar nu se căi.

Își aminti de ceva și-l căută pe mort prin buzunare.

Apoi alergă în vestibul; haide, haide, înainte ca tipii din mașina blindată să se răzgândească. Trase din nou de toate ușile: cel puțin una dintre ele trebuia să se deschidă! Și-o găsi, pe cealaltă parte. Se strecură înăuntru și alergă în jos, pe scările alunecoase înainte de a se ghemui la pământ pentru a-și trage răsuflarea. Abia atunci începu să creadă Că nu avea să moară. Că nu avea să moară chiar atunci.

Treptele îl duseră spre o sală cu turnichete și o casă de bilete.

Existau două căi de ieșire. În jos, pe scările rulante puse, încremenite, spre stația Ohotni Riad și de-a lungul unei galerii spre altundeva: spre Teatralnaia. Teama cea mai mare a lui Artiom era ca nu cumva Roșiii să aibă o patrulă

pe-aici, care să termine ceea ce începuseră cei din vehiculul de teren. Totuși pasajul de legătură nu era păzit; se părea că se mulțumiseră doar cu zăvorârea ușilor etanșe de jos, de la stație, și nici măcar nu urcaseră la suprafață, pentru a evita să se contamineze: era exact ca acasă, în Expoziției.

Artiom scoase mina și o privi. Cum putea fi activată?

Pe cât era de prostească și urâtă, pe atât de puternică era mina. Ea însemna putere, oferită lui Artiom de un număr încă necunoscut de oameni.

Ce-ar fi trebuit să facă cu ea?

* * *

Începu să alerge prin coridor, spre intrarea în stația Teatralnaia. Totul acolo era încuiat, blocat și, de asemenea, zidit. Dar fusese lăsată o ușă, pentru ca stalkerii să poată urca la suprafață. Artiom își trase masca de gaze pe față și izbi în ușa aceea cu toată forța lui nebunească. Cuiva îi trebuia cinci minute să urce până sus, din subteran. După care nu voi să deschidă și începu să-l interogheze pe Artiom din spatele oblonului; nu credea că e singur. În cele din urmă, întredeschise puțin ușa – pentru documentul lui de identitate – și Artiom îi împinse în fantă pașaportul confiscat de la mort.

— Deschideți, și repede! Deschideți sau o să mă plâng ambasadorului. Deschideți, vă zic, m-auziți? Aproape c-am fost mătrășit aici. Un ofițer activ al Reichului, în exercițiul funcțiunii. O să-ți rămân pe conștiință! Deschide, ticălosule!

Deschise și nici măcar nu-l puse să-și scoată masca de gaze, pentru a verifica asemănarea cu poza din pașaport. Era bine să ai în spatele tău un stat-sperietoare. E bine când te deplasezi și întreaga Legiune de Fier mărșăluiește la pas cu tine. Poți trăi cu toată încrederea.

Artiom nu lăsa santinelele să-și vină în fire, nu le lăsa să-i inspecteze rucsacul; înșfăcă pașaportul, recuperându-l, și o luă la goană pe scări în jos. Le strigă doar peste umăr că avea o misiune importantă, iar slugile ca ei nu trebuiau să știe mai mult de-atât.

Imediat ce ajunse jos, trecu de colț și se ascunse, pentru a năpârli de piele, ca un șarpe, schimbându-și costumul de protecție verde cu cel obișnuit. Ascunse costumul de cauciuc, temporar, însă nu abandona și stația radio.

În patruzeci de minute, trebuia să-l contacteze pe Dietmar. Asta însemna că dispunea de patruzeci de minute ca să-l găsească pe Piotr Sergheevici Umbach, cel care auzise la radio că oamenii supraviețuiseră și în alte locuri. Și să-l scoată din stație înainte ca Roșii – sau Maronii – să dea năvală înăuntru.

Artiom trase cu ochiul, să vadă dacă nu era urmărit. Nu. Deja uitaseră de el și-și vedeau din nou de-ale lor. Probabil aveau afaceri mult mai importante decât arestarea sabotajelor. Oare care puteau fi ele?

Și atunci își aminti despre ce era vorba în Teatrulnaia.

Mica și drăguța stație centrală joasă, cu tavanul acoperit de figuri romboidale, ca o plapumă, era sala unui teatru, aproape plină cu șiruri de scaune, dar și mese, în față, aproape de scena ascunsă de cortina din catifea. Bolțile erau acoperite cu draperii, dar nu numai cu catifea, ci cu tot ce se nimerise. Dreptunghiurile indicatorilor de rută, atârnate de tavan, luceau cu o strălucire ineficientă, însă lista stațiilor fusese înlocuită cu un salut bombastic: BUN VENIT LA TEATRUL BOLȘOI!

Oamenii locuiau în vagoane de metrou așezate pe ambele șine; unul se afla chiar în stație atunci când electricitatea din lume fusese tăiată, iar un altul tocmai își băgase botul în tunel, în drum spre Novokuznețkaia. Totul se rezolvase

destul de confortabil. Era mai bine decât pe schelele ridicate deasupra apei. Și mai bine decât locuințele sociale de iad, care se aflau de cealaltă parte a peretelui.

Cu toate că trenurile nu plecau nicăieri, iar priveliștea de la ferestrele lor era întotdeauna aceeași – fie piatră cenușie, fie de-a dreptul pământ – localnicii duceau o viață veselă: râdeau, glumeau și se pișeau de fund unii pe alții, fără să se supere. Parcă așteptau, pur și simplu, în vagoanele lor ca, dintr-un moment în altul, să vină conductorul și să-și ceară scuze prin stația de amplificare pentru întârzierea de douăzeci de ani, iar apoi garnitura de metrou să se pună în mișcare și, fără să se piardă, să sosească în stația următoare, și, desigur, în chiar aceeași zi în care plecaseră: ultima zi înainte de sfârșitul lumii. Iar între timp, se obișnuiseră să trăiască aici.

În jurul lor alergau copii murdari, toți inventivi și isteți: se luptau folosind țevi de plastic de la izolație ca spade, își aruncau fraze complicate, luate din piese pe jumătate uitate, se luptau până la moarte, chicotind și țipând, pentru vreun decor de scenă din carton, furat și pictat cu guașe.

Toți oamenii de aici, indiferent câți erau, trăiau de pe urma teatrului. Unii jucau, alții pictau decorurile, unii-i hrăneau pe clienți, alții-i goneau afară pe bețivi. Femei cu ochelari hoinăreau pe peroane, făcându-și vânt cu evantaie din teancuri de bilete și anunțând cu voci sparte și tremurătoare:

— Spectacolul de azi! Spectacolul de azi! Ultimele locuri!

Mergeau până la marginea peronului și priveau în tunelul spre Novokuznețkaia: câți alți nebuni le vor mai aduce?

Însă Artiom simți nevoia de a se duce în capătul celălalt pentru a se uita în direcția opusă.

În celălalt capăt, ambele tuneluri duceau spre stația Tverskaia. Spre Reich. Undeva pe acolo, în beznă, coloane de

uniforme negre fuseseră aliniate, gata de marș, și așteptau. Le trebuiau cincisprezece minute în pas de defilare. Iar dacă zburau pe vagoanele cu motorină, numai două minute. După ce Artiom îi spunea lui Dietmar, prin radio, că totul era pregătit, în două minute unitățile de asalt din avangardă aveau să fie aici.

În centrul sălii, două scări se îndreptau în direcții diferite, deasupra șinelor. Ambele duceau în pasaje spre stații ale Liniei Roșii. Una către Ohotni Riad, căreia comuniștii îi dăduseră vechiul nume: Prospekt Marx. Iar cealaltă ducea către Ploșcead Revoluții, care, cândva, făcuse parte din linia Arbatsko-Pokrovskaia, însă după primul război cu Hansa, Roșiii o dăduseră la schimb pentru Biblioteka Imeni Lenina.

Ambele pasaje erau blocate cu bariere metalice mobile. În spatele fiecăreia se aflau mai mulți oameni din Armata Roșie, în uniforme verzi, decolorate, și un ofițer cu chipiu țuguiat; insignele de pe șepcile lor erau stele lăcuite, al cărei roșu căpătase nuanța zmeurei. Stăteau față în față, la câte zece pași distanță, schimbând glume, însă acei zece pași erau teritoriul unei națiuni neutre, asupra căruia nu aveau absolut nicio autoritate. Și în plus, chiar și cei în galerie, făceau parte din publicul de la Bolșoi Teatr.

Așa se trăia în Teatralnaia: striviți între cele două avanposturi învecinate ale Liniei Roșii și Reich. Între ciocan și nicovală. Dar cumva, stația izbutise întotdeauna să-și revină de pe urma loviturilor sorții, învârtindu-se și fentând fierul rece, evitând războiul și păstrându-și neutralitatea. Reușise să facă asta vreme îndelungată: până azi.

Și se părea că numai Artiom putea simți încărcătura electrică furtunoasă din aerul de astăzi: ceilalți nu pricepeau nimic, nu puteau vedea iminenta și inexorabila baie de sânge. Plimbându-se de-a lungul vagoanelor blocate, împreună cu tinerele lor soții, ofițerii cu uniforme de

feroviari, aflați în permisie, cu svastici pe mâneci, reușeau să treacă destul de prietenește pe lângă ofițerii în uniforme verde-spălăcit, cu stele roșii-zmeurii, care tocmai toastaseră pentru sănătatea tovarășului Moskvîn, Secretarul-general al Partidului Comunist al Metropolițanului Lenin, în bufetul teatrului, la numai un pas distanță. Toți aveau bilete ieșite din buzunarul de la piept în același stil. Toți erau gata să se ducă la spectacol.

Ba nu, nu chiar toți. Unii se pregăteau pentru altceva: când se va da semnalul, vor bloca pasajele spre Ohotni Riad și vor tăia gâtul oamenilor. În afară de pasajul central, mai existau două: unul în spatele stației, chiar la capătul peronului, și altul deasupra, prin vestibul. Era dificil să le blochezi pe toate trei simultan. Ideea lui Dietmar era îndrăzneată.

Însă obiectivul lui Artiôm era de două ori mai greu de atins.

De la discuția aceea de lângă toaletă, Dietmar nu-l mai lăsase niciodată pe Artiôm singur cu Homer, nici măcar o secundă. Bătrânul n-apucase să-i spună cum arăta operatorul radio, sau ce muncă făcea, sau unde locuia. Așa că ia și găsește-l, Artiôm: oricine-ar fi și oriunde s-ar afla. Și încă într-o jumătate de oră.

— Scuzați-mă.

Își bagă capul în compartimentul unor necunoscuți.

— Piotr Sergheevici locuiește aici? Umbach?

— Cine? N-am auzit în viața mea de...

— Pardon!

Își bagă nasul în compartimentul următor.

— Piotr Sergheevici? Umbach? Sunt nepotul lui...

— Chem garda. Nu intri așa-n casele oamenilor! Tania, lingurile sunt în siguranță?

— Știi unde să-ți bagi lingurile alea, imbecilule.

Trecu de alte două uși, uitându-se în urmă doar ca măsură de siguranță.

— Piotr Sergheevici, știți unde să-l gădesc?

— Ăăă... Poftim?

— Umbach, Piotr Sergheevici. Tehnicianul. Unchiul meu.

— Tehnician? Unchi? Ăăă?

— Un operator radio, cred. Locuiește aici?

— Nu cunosc niciun operator radio. Ah, hm! Este un Piotr Sergheevici, care lucrează ca inginer la teatru. Se ocupă de scenă, el, ăăă... Păi, știi la ce mă refer.

— Îmi poți spune unde-l gădesc?

— Caută-l acolo. Țăla-i locul unde să întrebi de el. Da? În biroul directorului, Doamne păzește! Ești chiar așa greu de cap?

— Mult noroc.

— Dispari! Nu pot să facă nimic singuri. Fir-ar să fie, tineretul ăsta.

În sală muzicienii începuseră să-și acordeze instrumentele, încălzindu-se. Artiomi se avântă spre intrare, iar plasașoarea aproape că-l mușcă de mână.

— Nu pot lăsa pe toți să intre pe gratis! Nu mai există respect pentru nimic! Ticălosule! Țăta-i Teatrul Bolșoi!

Fu nevoit să-alerge înapoi și să cumpere un bilet, plătind cu gloanțele pe care i se împrumutase mortul. Pe când îl cumpăra, se tot uita în jur: pe undeva, pe aici, printre oameni ieșiți la plimbare, printre cei care veniseră la spectacol din Novokuznețkaia sau din alte locuri, de prin tot metroul, erau două grupuri risipite de sabotori. Tipi înarmați cu bombe care se prefăceau că sunt iubitori de teatru. Poate că undeva existau chiar și kamikaze, deghizați în capi de familie, de exemplu, dar purtând deja veste explozive. Când aveau să primească semnalul că-i momentul să moară pentru Reich, se vor duce transpirând către posturile de frontieră ale Liniei Roșii, se vor năpusti prin pasaje ca niște creaturi ieșite din iad. Și peste cincisprezece minute,

echipele de asalt ale Legiunii de Fier ar ieși năvălind din cele două tuneluri.

Se uită la ceas.

Și-și dădu seama că, dacă făcea totul la timp, asta s-ar întâmpla chiar în mijlocul piesei. Dar astea nu erau calculele lui Artiom, ci ale lui Dietmar. Așa că, după ce Artiom izbutise să nu moară la suprafață, totul funcționa exact cum plănuise Dietmar.

Dar dacă Artiom nu făcea nimic, Homer avea să-și piardă viața. Și în locul fasciștilor, Roșiii vor intra în stația Teatralnaia, doar că o vor face mâine, în loc de azi. Se părea că un singur om putea schimba lumea, însă doar puțin. Lumea era la fel de grea ca o garnitură de metrou; nu puteai s-o cârmești prea mult.

Se întoarse în fugă la cerberul femeiesc de la intrare și-i băgă biletul în dinți; și-i băgă și un bacșiș de gloanțe în buzunar. Gloanțele aburiră ochelarii femeii și, prin ceață, nu-l văzu strecurându-se primul în sală, înaintea celorlalți spectatori. Trecu rapid de două posturi de pază ale Armatei Roșii fără să se uite în ochii soldaților, astfel încât să nu-și amintească de el. Apoi urcă pe scenă și-și băgă capul printre draperiile din catifea.

În spatele cortinei era întuneric: în spațiul mic al scenei reuși doar să distingă un soi de marchiză, sau poate un templu străvechi, vag pictat. Artiom îl atinse: placaj. Auzi glasuri din spatele placajului, ca și cum era posibil să intri și să locuiești acolo.

— Crede-mă, aș vrea să-ncerc ceva diferit! Să nu crezi că-s fericit cu actualul nostru repertoriu, da? Dar trebuie să-nțelegi că în situația noastră...

— Nu vreau să-nțeleg nimic, Arkadi. M-am săturat de balamucul ăsta. Dacă pe aici, prin metrou, prin lume, ar exista un alt teatru, aș pleca fără ezitare. Și numai Dumnezeu știe, n-am absolut niciun chef să plec astăzi.

— Nu spune asta! Ce pot să fac? Am vrut să pun în scenă *Rinocerii*, de Ionesco. O piesă minunată, din toate punctele de vedere. În plus – un lucru important – aici nu sunt costume, în afară de capul rinocerului, care poate fi confecționat din hârtie. Dar apoi mi-am dat seama că nu se poate. De fapt, despre ce-i vorba în piesă? Este vorba despre oameni normali, care se transformă în animale sub influența ideologiei. Cum să jucăm așa ceva? Reichul va crede că-i vorba despre ei și la fel și Roșiii. Și-atunci s-ar alege praful. Ar urma cel puțin un boicot. Sau ceva mult mai rău... Și apoi, toți oamenii aceia cu capete de rinocer... În Reich vor considera, mai mult ca sigur, că-i vorba de mutanți. S-ar gândi că ne batem joc de teama lor de mutații.

— Doamne Dumnezeule, Arkadi. Asta-i paranoia.

Artiom înaintă prudent un pas. Văzu mai multe camere: un vestiar, un separeu cu decoruri și încă unul, încuiat.

— Tu crezi că nu cauți materiale? Caut constant. Tot timpul! Dar ia-i pe clasici, *Hamlet*, de exemplu. Deschide-l și ce vezi?

— Eu? Întrebarea este ce vezi tu?

— Întrebarea este ce văd acolo spectatorii noștri din Linia Roșie? Un complot: Hamlet află că tatăl lui a fost ucis de propriul lui frate! De către unchiul lui Hamlet, poftim. Asta nu-ți amintește de nimic?

Se ciondăneau într-o încăpere închisă: dar în separeul de alături, un bătrân cu părul cărunț și o mustață pleoștită stătea gheboșat la o masă, lipind ceva, cu ochii înlăcrimați din cauza fumului. Era mai mult sau mai puțin cum își închipuise Artiom că arăta cineva pe nume Umbach.

— N-am nicio idee.

— Ce zici de moartea fostului secretar-general al Liniei? În floarea vieții! Și cum se înrudea el cu Moskvîn? Îi era verișor primar! Numai un imbecil orb n-ar reuși să vadă

asemănarea. Asta vrem? Ascultă, Olga, n-avem, pur și simplu, niciun drept să-i provocăm. Ei fix asta așteaptă. Ei și ceilalți.

Artiom rămase la intrarea în separeu, unde stătea bărbatul cu mustața pleoștită. Acesta îi simți prezența și-i adresă o privire întrebătoare.

— Piotr Sergheevici?

Dintr-odată, auzi pași răpăind cu repeziciune undeva în sală și scrâșnetele blacheurilor de oțel ale cizmelor care zgâriau podeaua. Mulți bărbați. Fără să spună nimic, Artiom se aplecă și întoarse o ureche așa încât să audă prin drapeeria de catifea.

— Ești pur și simplu laș, Arkașa.

— Laș?

— Pentru tine, orice piesă este prea riscantă, indiferent despre ce-i vorba. Amintește-mi, rogu-te, de ce nu putem pune în scenă nici măcar bietul *Pescăruș*. O piesă patetică, absolut nevinovată – *Pescărușul*. Măcar un rol decent ar putea fi găsit și pentru mine.

— Pentru că a fost scrisă de Cehov! Cehovskaia! La fel ca *Livada cu vișini*!

— Și ce-i cu asta?

— Pentru că-i Cehov! Cehovskaia, nu Wagner! Sunt absolut convins că vecinii noștri din Wagner ar crede că este un atac la adresa lor. Că l-am ales pe Cehov în mod deliberat, pentru a-i jigni.

Zgomotul de pași se împrășteie cu repeziciune prin toată sala.

— Doi dintre voi supravegheați sala, iar patru urcați pe scenă, șopti cineva în urechea lui Artiom. Operatorul radio trebuie să fie aici.

Artiom își lipi un deget de buze, rugător, se lăsă la poada și se îndepărtă pe jumătate târându-se și pe jumătate

rostogolindu-se la întâmplare; și, printr-un noroc, găsi un spațiu gol sub scenă.

Îl căutau pe operatorul radio. Și pe el. Santinelele nu încercaseră să-l prindă imediat, ci-l raportaseră cuiva. Securității. Numai dacă nu-l dădea de gol bătrânul cu mustață.

Certăreții din spatele ușii închise nu auziră zgomotul de pași.

— Și *Un tramvai numit dorință*? Aș fi putut juca rolul Stelei.

— Întreaga poveste se bazează pe simțămintele lui Blanche, care este rușinată de aspectul ei și se ascunde într-o cameră întunecoasă.

— Nu-nțeleg.

— N-ai auzit de nevasta Führerului?

— Numai bârfe, atât.

— Scumpa mea Olenka. Ascultă-mă bine. Oamenii vor veni să te vadă, nu-i așa? Au venit. Biletele sunt vândute... Pot să te îmbrățișez?

— Lașule. Mitocanule.

— O să montăm un spectacol neutru. Înțelegi? Neutru. Un spectacol care nu poate răni sentimentele nimănui. Artă n-ar trebui să jignească pe nimeni. E menită să ofere alinare. E menită să stârnească tot ce-i mai bun în oameni.

Brațele lui Artiom amortiseră; începea să-l doară spatele. Încet, cu prudență, își mișcă mâna la încheietura căreia avea ceasul spre raza subțire de lumină. Privi cadranul: în zece minute trebuia să emită, să-i spună lui Dietmar că mina fusese instalată și să execute următorul ordin.

Glasul femeii răsună metalic:

— Și ce crezi c-am să stârnesc eu în ei? Ia zi!

— Înțeleg ce vrei să spui, dar în definitiv, în *Lacul lebedelor* balerinele apăreau pe scenă cu picioarele dezgolite. Ah, dacă am putea monta *Lacul lebedelor*... Însă ni s-a spus, și

încă destul de limpede, că oamenii consideră *Lacul lebedelor* o aluzie la puciuri și lovituri de stat. Situația este destul de încordată așa cum e, nu trebuie să mai enervăm pe nimeni! Și apoi, picioarele tale frumoase... Picioarele tale frumoase...

— Animalule. Rinocerule.

— Doar spune-mi că urci pe scenă astăzi. Spune-mi că vei juca. Fetele din corpul de balet ajung aici în orice clipă.

— Ți-o tragi cu vreuna dintre ele? Ți-o pui cu Zinka?

— Doamne Dumnezeule, ce mai prostii! Discut cu ea despre artă, iar ea... De ce să-mi pierd vremea cu curvulițe din astea, când sunt îndrăgostit de prima balerină?

— Și de ce-mi tot îndrugi verzi și uscate despre artă, rinocer nenorocit? Spune-mi adevărul!

— Știi bine cât de sătul sunt de toată această... această neutralitate, de faptul că arta... Bla-bla-bla... Pe această scenă aș vrea să i-o tragem șefului... Mă-nțelegi? Ori unuia, ori altuia.

— Nu începe acum. N-a mai rămas destul timp.

— Ar putea fi Roșiii, ar putea fi Maronii, dar măcar să fie unii dintre ei.

— Te înțeleg. Nu-i nevoie de așa ceva.

— Ba da, e.

— Nu avem destul timp.

Deasupra urechii drepte a lui Artiom se auzi un fâșâit, iar cineva-și târșâi neîndemânatic picioarele și mormăi. Ori cine ar fi fost, și indiferent de ce venise aici, stătea chiar lângă ușa închisă și trăgea atent cu urechea. Mai erau șase minute până la contactul radio.

— Da, este... să fie unii sau alții. Doamne, a cui a fost ideea că arta ar trebui să rămână independentă?

— Îmi gâdili urechile, Arkașa.

— A cui a fost ideea că un artist trebuie să flămânzească? A vreunui idiot.

— De acord. Și știi, aș dori și eu ca lucrurile să fie mai limpezi. Fără ambiguități. Un teren ferm. Asta mi-ar plăcea.

— Atunci mă-nțelegi? Să-i lăsăm să ne sprijine, să ne dea un set clar de reguli. Să-i lăsăm să numească un cenzor, dar să-i lăsăm doar pe unii să facă asta, nu și pe ceilalți. Apoi, de exemplu, am putea monta *Tramvaiul* sau *Pescărușul*... Sau, din contră, *Hamlet* și...

— Oh, da! Da...

— O consolare, pricepi? Arta-i pentru noi... Pentru mine și pentru tine...

— Șșș... Uite așa...

O bătaie în ușă.

— Bună seara! Arkadi Pavlovici?

Vocea era răgușită și joasă... și ciudat de familiară lui Artiom.

— Cine-i? Cine-i acolo?

— Dumnezeuule...

— Ah, și Olga Konstantinovna este și ea aici. Deschi-deți, vă rog?

— Ah... Ah! Tovarășe maior! Gleb Ivanîci! Ce vă aduce aici? Un moment... Un moment. Cărui fapt îi datorăm această onoare? Tocmai o machiam pe Olga Konstantinovna. Înainte de spectacol. Deschid imediat.

Artiom putea vedea prin crăpătură: patru perechi de cizme cu blacheuri din oțel și o pereche de bocanci cu șireturi. Ușa se deschise.

— Oh... Ce se întâmplă? Sigur nu aveți dreptul de a veni aici cu oameni înarmați... Gleb Ivanîci! Asta-i o stație neutră. Firește, suntem întotdeauna bucuroși să te avem ca oaspete... Dar ce se întâmplă?

— În cazuri excepționale. Iar acesta este în mod clar un caz excepțional. Am primit un mesaj de avertizare. Un spion se ascunde prin stație. Acesta-i documentul. Este oficial,

de la Comitetul pentru Securitatea Statului. Știm că se află în contact radio ilegal cu dușmanul și plănuiește un act de sabotaj.

Artiom nu mai respira. Din cine știe ce motiv, se gândi că niciunul dintre stalkerii împușcați la suprafață nu avea un radio. Găsise mina, însă stația radio dispăruse.

— Aveți pe cineva aici cu echipament radio?

— Unde te duci? Halt! Documentele tale! bubui o voce în camera alăturată. Țineți-l!

— Cine-i acolo?

— Unul dintre colegii noștri. Un tehnician. Piotr Sergheevici.

— Unde mergi, Piotr Sergheevici?

Se auzi o izbitură și un geamăt. Crăpătura-l dezvălui pe Umbach căzând în genunchi: o parte a mustății sale lungi era prinsă sub un bocanc înalt cu șireturi. Artiom se rugă ca Umbach să nu se uite în jos, în bezna de sub scenă. Se rugă ca, în spaima lui, Umbach să uite să-l vândă pe Artiom tipului cu bocanci, cumpărându-și astfel viața.

— Bine atunci, băieți, uitați-vă la ce gunoaie a mai strâns ăsta pe aici.

— Acesta... Acesta-i echipament profesional. Sunt inginer.

— Știm cine ești. Am primit un pont despre tine. Ai plănit atacuri teroriste?

— Doamne ferește! Sunt inginer! Tehnician! Al teatrului.

— Ia-l și pe idiotul ăsta gângav cu tine. O să meargă la Lubianka.

— Protestez.

Hotărârea din glasul lui Arkadi îi conferea un ton pițigăiat.

— Luați-l, luați-l. Vino aici, Arkadi Pavlovici. Doar o clipă.

Vocile se îndepărtară mai mult pe scenă, însă vorbele şuierate în tăcere erau foarte limpezi:

— Ascultă-mă, gunoiule. Pe cine adăposteau tu aici? Crezi că-i vreo problemă pentru noi să te ridicăm și pe tine-n același timp? Ai putea face o călătorie până la capătul celălalt al Liniei Roșii și nimeni de aici nici nu ți-ar simți lipsa. Iar Olenka... Olenka ta... Mai atinge-o o dată și-am să-ți tai scula. Și boașele. Eu personal. Știu cum. Afurisit de amator de prospături. Du-te și trageți-o cu corpul de balet și nici măcar să nu mai îndrăznești să te uiți la Olga. Ai priceput? Mă-nțelegi, rahatule?

— A... a... am pricep...

— Zi „da, tovarășe maior!”

— Da, tovarășe. G... Gleb Ivanîci.

— Bine. Du-te. Fă pași.

— Unde?

— Oriunde vrei tu. Mișcă-te!

Scena pârâi deasupra capului lui Artiom: pași triști, pierduți. Arkadi Pavlovici nu știa unde să se ducă. Apoi sări pe podea, înjură și-și târșâi picioarele îndepărtându-se jalnic. Se lăsă liniștea: deja-l ridicaseră pe Umbach în picioare și-l duseseră de acolo, iar cizmele cu blacheuri de oțel galopaseră dincolo de câmpul vizual al lui Artiom.

Și ceea ce era mai important, ratase momentul contactului cu Dietmar.

Încă o bătaie în ușă. De data asta, o bătaie diferită: brutală și autoritară, fără nicio prefăcătorie.

— Olga.

— Ah... Gleb. Gleb, mă bucur atât de mult...

— Am stat lângă ușă. Și-i bucuroasă – târfa.

— Of, Gleb. Mă șantajează. Nu-mi dă niciun rol decent. Mai întâi ceva, apoi altceva... Mă tot ține din scurt și mă aburește cu promisiuni.

— Taci din gură. Vino aici.

Se sărutară zgomotos și lasciv, apoi se desprinseră unul de celălalt cu un efort audibil.

— Bine, atunci. Am să vin la noapte. Am execuții în seara asta. O să lichidăm câțiva trădători. Iar dup-aia... Întotdeauna-mi place ceva dulce. Așa de mult, că mă face să-mi mușc buzele. Asigură-te că ești aici pentru mine. Da? Și purtând o jupă de balerină.

— Înțeleg. Voi fi aici.

— Și asigură-te că nu mai e nimeni aici. Nici Arkașa ăla al tău, nici vreun...

— Desigur, Gleb, desigur... Dar ce... Despre ce fel de trădători vorbești?

— Am prins un preot. Predica. Iar ceilalți sunt dezertori. Toate ciupercile de pe Linie sunt terminate. Ceva molimă. Așa că fricoșii au început să se împrăștie. Își amintesc cum erau umflați de foame, anul trecut. Nu contează. Nu vor ajunge prea departe. Vom executa câțiva dintre ei ca exemplu și restul se vor potoli. Bine, ca femeie, asta nu-i treaba ta. Fă-ți duș și nu pune niciun fel de întrebări. Și să nu uiți de jupă.

— Da, domnule.

Maiorul îi dădu o palmă obraznică pe fund, străbătu scena zgomotos, cu blacheurile lui, sări greoi pe granit și dispăru undeva: în același abis care-l vomitase.

Artiom continuă să zacă locului, așteptând. Oare fata va plânge? Va face istericale sau va trece printr-un acces de convulsii? Sau îl va chema înapoi pe Arkadi al ei?

În schimb, ea începu să cânte:

— *To-re-a-dor... en garde... allons, allons...*

* * *

— Doamnelor și domnilor! Și acum! Permiteți-mi! Să v-o prezint! Pe supervedeta Teatrului Bolșoiii... Olga Aizenberg!

Un instrument de suflat lansă o notă tristă, frumoasă, și Olga Aizenberg, cu picioarele ei lungi, absolut nepotrivite vieții în catacombe, păși pe scenă și spre o bară. Nu-i putea vedea chipul din culise, doar un contur umbrat în tuș, însă chiar și umbra aceea era incredibilă.

Își făcuse apariția înveșmântată într-o rochie lungă și primul lucru pe care-l făcu, înainte de a-și așeza picioarele glorioase în jurul barei, fu să-și scoată rochia.

Artiom întinse segmentele antenei pe podea și-o aranjă spre punctul unde-și imagina că se afla Tverskaia. Își puse căștile pe urechi și apăsă comutatorul. Nu avea timp sau curajul de a-și face loc prin sala ticsită, cu o stație radio pe umeri, certându-se cu santinelele și urcând pe scara rulantă. Doar spera că semnalul va ajunge la Tverskaia prin tunel. Să ajungă acolo.

— M-auzi... m-auzi...?

Auzi un sunet ca un fâșâit, un bolborosit, și-apoi i se făcu pe voie.

— Oh! Stalkerule? Noi deja îi luam măsuri bătrânului pentru o cravată. Ai întârziat.

— Anulați operațiunea! Recepție! Ei n-au de gând să ia Teatralnaia! Recepție! Au foamete... pe linia lor. Au instalat punctele de control... ca să-i prindă pe dezertori...

Dietmar scoase un zgomot neclar: fie plănuia ceva, fie mormăise.

— Crezi că m-ai făcut mai isteț?

— Poftim?

— Unde-i mina, cretinule? Ai instalat mina?

— Nu m-ai auzit? În Teatralnaia nu va fi nicio invazie!

— Cum adică? Întrebă Dietmar și acum era clar că râdea. Bineînțeles că va fi. Mai mult ca sigur că va fi.

Capitolul 10

Roșiii

— Hei, amice! Ce cauți aici?

Artiom se uită la cel care-l interpelase: o stea roșie-zmeurie plutind într-o ceață neclară. Dădu din umeri.

Portdrapele cu flamuri roșii, decolorate, stăteau înclinate într-o parte pe lângă arcade. Bolțile erau acoperite până la înălțimea unui stat de om cu însemne suspendate: LINIA ROȘIE. FRONTIERA DE STAT.

— Haide, ia-o din loc. Destul cu zgâitul pe-aici.

Ofițerul își ținea privirile ațintite asupra mâinilor lui Artiom. Soldații Armatei Roșii, aflați în spatele lui, așteptau un ordin.

„Ce vreau?” se întrebă Artiom la rândul-i.

Indiferent de situație, nu trebuia să facă asta: să-și ridice mâinile și să facă un pas înainte. Nu trebuia să-l urmeze pe nenorocitul de Umbach spre locul unde Piotr Sergheevici era pe cale să-și vadă mașele scoase pe băț. Nu trebuia să mărturisească faptul că el, și nu Umbach, era operatorul radio clandestin pe care-l căutau. Pentru că, oricum, nu l-ar fi lăsat să-l vadă pe Umbach, iar măruntaiele lui Artiom ar fi urmat pentru a fi sucite pe băț.

Și-apoi ce?

Atunci să uite de Umbach și ce auzise el pe undele tuberculiforme ale Moscovei, să uite de Homer, care-l aștepta pe Artiom undeva prin stația Pușkinskaia, cu un laț în jurul

gâtului, să-l uite pe Dietmar și mica sa misiune, să uite de oamenii care stăteau în spatele lui chiar acum, înghițind gunoiul ăsta, care, în curând, vor fi măcelăriți cu baionetele, să-și ia rămas-bun de la steluța zmeurie și s-o ia spre stația Novokuznețkaia. Și să lase, pur și simplu, în urmă-i să se întâmple ce s-o întâmpla. Nu avea ochi la spate.

Și ce era acolo, în Novokuznețkaia?

Nimic.

Același lucru ca și în Expoziției.

Un hău umplut cu aer stătut. Ciuperci. Viața mizabilă pe care se presupunea că Artiom o va îndura fără să se plângă, până crăpa. Să facă stânga-mprejur, să se întoarcă la Ania. Cândva, oricând, folosind documentele unui mort.

Documentele altcuiva, însă viața ar fi a lui, a lui Artiom, aceeași din totdeauna... la fel de întunecată și diformă, la fel de insipidă ca un chibrit ars. Voia o astfel de viață? Putea s-o îndure?

Olga Aizenberg își scoase sutienul. Fără mâinile lui Piotr Sergheevici să le ghideze, spoturile orfane o urmăreau cu totul aiurea, cu o lumină orbitoare și puternică, proiectându-i pe pereți silueta intensă, întunecată.

Trompeta cânta prea repede și cu o insinuare grețoasă, masacrându-i lui Artiom măruntaiele, iar femeia de la bară, cu silueta conturată de proiectoare, nu se încadra în ritmul ei, răsucindu-se furioasă, de parcă era trasă în țeapă.

— Ești surd? Dă-i drumul, dispari!

Și în vreme ce Artiom îl căuta pe Umbach, pe când venea încoace, împreună cu Homer, o vreme uitase, nu-i așa, cum era când nu aveai unde să te duci. Bătrânul îi dăduse ceva. Cel puțin o direcție. Iartă-mă, moșule.

Cum aş putea să te salvez? Să urmez ordinele monstrului ăla? Să-l ajut să organizeze un masacru sângeros? Și apoi ce? Te vor lăsa să pleci atunci? Nu te vor lăsa, bunicule.

Așa că asta-i oferta: orice aleg, e lipsit de speranță.

— Bine, percheziționează-l!

Picioarele lui Artiom făcură un pas înapoi. Nu se decisese încă.

Spectatorii începură să se întoarcă, țintuindu-l cu privirea.

Cineva în uniformă feroviară îl înșfăcă pe Artiom. Oare asta așteptase el de fapt în vreme ce-o privea cu un aer plictisit pe actrița care se zvârcolea la bară?

Dacă se duceau în cealaltă parte, înainte, nu mai era cale de-ntors; picioarele lui o știau. Era prea devreme pentru ca trupul lui să moară. Însă sufletul pur și simplu nu putea înghiți ideea de reveni la vechea viață.

Nu, nu vreau copii de la ea, își dădu seama Artiom. Înțelesese asta destul de ușor și pentru totdeauna.

Ce exista acolo, în Expoziției? Nimic. Sau, mai exact, tot ce nu reușise Artiom să devină. Și tot ce nu i-ar fi plăcut să devină, preferând mai bine să crape.

Folosindu-și mintea, se forță să-și ridice mâinile: una se înalță mai repede decât cealaltă. Transpirația-i curgea pe la tâmpile, în ochi, într-un firisor înțepător, cu o stea zmeurie înotând în ea.

Poate că nu te-au omorât încă, Piotr Sergheevici? Am călătorit jumătate de metrou ca să te găsesc, nu? Și-am ajuns aici. Acum nu mai am unde să merg. Haide, nu te-au omorât, este?

— Am anumite informații.

— Ce tot mormăi acolo?

Artiom simți o privire de păianjen dinspre public și toată pielea i se zbârli. Așa că repetă, cu aceeași voce liniștită:

— Am informații importante. Despre plănuirea unei lovituri militare. De către Reich. Vreau să vorbesc. Cu un ofițer. De la serviciul securității de stat.

— Nu te aud.

Artiom își șterse transpirația și făcu un pas înainte.

* * *

Pasajul pietonal spre Ohotni Riad era lung, interminabil, de parcă fusese construit special pentru a-i da lui Artiom timp să se răzgândească.

Din exterior, frontiera Liniei Roșii arăta fragil: o barieră mobilă și câțiva soldați adormiți. Însă în interior, acolo unde din afară nu se vedea nimic, erau trei rânduri de fortificații, cu saci de nisip, sârmă ghimpată și mitraliere. Țevile armelor erau ațintite spre ziduri – nici spre interior, nici spre exterior. Nu știau încă din ce direcție ar putea veni dușmanul.

Pe pereți erau pictate siluete gemene: doi bărbați îngrozitor de asemănători, cheli, încruntați, cu obraji umflați, ca o imagine ștearsă gravată pe o medalie, unul dintre ei protejând sau acoperindu-l pe celălalt. Verișorii Moskvîn, Artiom știa asta. Cel din față era Maxim. Actualul secretar-general. Cel peste care se suprapunea Maxim era fostul secretar-general, care murise.

Cu fiecare pas făcut mai departe de stația Teatralnaia, auzea tot mai nedeslușit trompetele perverse din Teatrul Bolșoi, pentru că trecând prin pasaj din direcția opusă, dinspre Prospekt Marx, lovindu-l direct în frunte, tot mai puternică, sosea polifonia îndârjită a unui marș îndrăzneț, generat de o fanfară militară. La punctul de unde începea a doua treime a barajului, marșul orchestral se ciocni cu trompeta languroasă și-o împinse înapoi în teatru.

Locul era jalnic iluminat, nu exista decât un șanț de lumină de-a lungul sârmei ghimpate, iar dincolo era un întuneric de gros ca melasa, până la următorul rând de sârmă ghimpată. Nu întâlnește alți oameni pe drum, numai soldați

mohorâți. Artiom trăgea de lesă, nerăbdător să-și rezolve soarta, dar soldații din escorta sa înarmată nu aveau nicio intenție de a se grăbi – propria lor soartă era prea neclară.

Abia reuși să se controleze până la Prospekt Marx-Ohotni Riad. Până la ultimul post de frontieră, care arăta ca primul: atât de fragil, încât dacă suflai mai tare, îl puteai demola. Dincolo de el nu se vedea nimic. Treptele ascundeau totul, iar asta făcea să pară că nimănui de pe Linia Roșie nu-i păsa deloc de Teatralnaia.

Însă fanfara era absolut autentică și era poziționată la intrare, lângă graniță, făcând zarvă, zgomot și bătând din tobe. În pofida vocii sale Artiom se îndreptă de spate și ridică umerii. Și, desigur, nicio trompetă sau orice alt sunet de scenă nu-și mai putea croi drum prin vacarm.

Stația – la fel de confortabilă, primitoare și mică precum celelalte dinainte din metrou – era plină de oameni care aveau toți aceeași culoare. Aici nu era mizerie și nici nu curgea apă din tavan, iar lămpile erau aprinse: totul era decent și frumos decorat, cu alte cuvinte.

Însă când fanfara amuți preț de o clipă, ca să treacă de la un marș la altul, se auzi cealaltă voce a stației. Una neobișnuită: în locul gălăgiei pe care o făceau oamenii de obicei, Ohotni Riad era plină cu un foșnet constant. Oamenii foșneau pe când priveau în jur, din cozile șerpuitoare unde fiecare avea câte un număr scris pe mână; la intrările sub arcade, oamenii foșneau hârtii pe mese, efectuând un soi de activitate birocratică de neînțeles pentru Artiom; femeile foșneau, copiii foșneau. Și, dintr-odată, în vreme ce tobele și timpanele își trăgeau răsuflarea, stația nu mai fu strălucitoare sau curată. Dar apoi banda transportoare a fanfarei se puse din nou în mișcare și veselie îi redă stației vechiul suflu. Lămpițele ardeau mai strălucitor, gurile trecătorilor încetară să se mai posomorească și marmura începu să lucească.

Existai lozinci pentru ridicarea moralului, scrise cu majuscule: Cu Linia Roșie Vom Eradica Sărăcia, Analfabetismul Și Capitalismul! Nu Jefuirii Săracilor! Da Egalității Universale! Oligarhii Lor Mănâncă Ciupercile Copiilor Noștri! O Rație Completă Pentru Toată Lumea! Și Lenin, Stalin, Moskvîn, Moskvîn. Portretele unui Lenin chel și al unui Stalin mustăcios atârnavau în rame aurii pe peretele de la capătul stației. Lângă ele stătea o gardă de băiețași palizi, cu zdrențe mici și roșii în jurul gâturilor, și se vedeau depuse flori: din plastic.

Localnicii nu păreau să ia în seamă că Artiom se afla sub escortă armată: toți pe lângă care trecea găseau cumva treburi mai importante de făcut; nu putu să întâlnească privirile nimănui. Dar de îndată ce trecea de ei, simțea cum îi ardea ceafa de ocheadele aruncate, focalizate imediat într-o rază intensă, proiectată de lentilele curiozității lor.

Continua să meargă, încercând să cadă de acord cu Piotr Sergheevici, că va rămâne în viață încă puțin, ori că nu va pleca pe undeva, că va aștepta până ce Artiom va ajunge la el. Nu trecuse mai mult de o oră, așa că mai existau șanse.

Comitetul Securității Statului era localizat dedesubtul stației: sub podeaua peste care pășeau cetățenii monocromi, mai exista un nivel cu plafoane joase, despre care nu știa nimeni, iar intrarea era făcută să semene cu o debara, un loc unde se țin mopuri și găleți.

Înăuntru însă totul era familiar, la fel ca oriunde altundeva în lume: un coridor zugrăvit cu vopsea de ulei din semințe de in, verde, până la nivelul taliei și albă deasupra, tencuială, care se făcea maronie din cauza umezelii, eternele becuri legănate și un șir de încăperi.

Un soldat descuie o ușă și-l împinse pe Artiom înăuntru.

— Am treburi urgente! Ceva urgent de raportat!

— În armată se raportează tot felul de chestii, i se spuse făcându-i-se cu ochiul. Aici raportezi oameni.

Zăvorul de fier de afară clănțănă în auzul său, zgâriindu-i nervii întinși.

Artiom se uită la colegii lui de celulă: o femeie cu ochii rimelați și părul blond vopsit, strâns la ceafă într-un coc mic, și un bărbat nătâng, pirpiriu, cu sprâncene și gene lungi și o tunsoare neregulată. Avea pielea aspră, tăbăcită, ca de alcoolic.

Umbach nu era în celulă.

— Stai jos, zise femeia. N-are niciun rost să stai în picioare.

Bărbatul își suflă nasul.

Artiom privi banca, dar rămase în picioare, de parcă lăsa de înțeles că nu avea mult de așteptat înainte să-l cheme la interogatoriu, să-i asculte povestea și să fie de acord să-l lase pe operatorul radio să plece liber ca pasărea cerului.

— Crezi că se vor apuca să deznoade toate ștele imediat, chiar acum, totul, da? oftă femeia. Noi suntem închiși aici de mai mult de două zile. Și poate că-i de bine. Felul cum rezolvă ăștia lucrurile pe aici... ar fi mai bine dacă nici nu le-ar păsa de noi.

— Tacă-ți gura, mormăi bărbatul. Măcar acum să-ți ții gura, da?

— Au adus înaintea mea un tip în vârstă? o întrebă Artiom. Cu o mustață cam așa?

Describe cu mâinile modul jalnic în care atârna mustața lui Umbach.

— Nu, n-au adus. Și, oricum, n-au adus pe nimeni cu mustață. Doar noi doi suntem închiși aici. Și nu facem decât să ne răstim unul la altul.

Bărbatul se întoarce cu fața la perete și, plictisit, începu să-l curețe cu unghia.

— Tu ce-ai făcut?

— Eu n-am făcut nimic. Trebuie să-l scot pe moș.

— Și moșul ce-a făcut?

Artiom se uită la ciorapii ei de culoarea pielii, plini de cârpeli ca niște cicatrici, și la mâinile ei... sângele albastru care curgea chiar sub piele, făcând-o să explodeze. Conturul negru al ochilor îi făcuse să pară mari și pasionali, ca și cum femeia se oferea pentru ultima dată, dar de fapt erau banali. Un zâmbet zbârcit. Cu zbârcituri obosite.

— Nici moșul n-a făcut nimic. De fapt, noi suntem din Teatralnaia. Doar ne vedeam de treburile noastre.

— Și cum e viața în Teatralnaia? Dezgustătoare, presupun? Întrebă ea cu simpatie.

— E bine.

— Aici ne-au spus că aproape v-ați mâncat între voi. Înseamnă că mint?

— Iulka! Ești proastă, sau ce? o întrebă bărbatul.

— Aveam o viață bună aici, își aminti Iulka. Practic, nu ne păsa deloc cum stătea treaba la voi. Se opri și întrebă neîncrezătoare: Trebuie să stați mult la coadă pentru ciuperci?

— Cum adică, să stai la coadă?

— Păi, să spunem că te așezi la capătul șirului. Tu al câtelea ai fi?

— Ce coadă? Dacă ai bani, cumperi pur și simplu.

— Bani, spui? Vrei să zici cupoane?

— Noi n-avem nevoie de bani aici, se băgă bărbatul. Dacă cineva muncește, atunci mănâncă. Nu-i ca în Teatralnaia voastră. Oamenii muncii sunt protejați la noi.

— Bine, zise Artiom.

— Mâncă-ți banii, adăugă bărbatul.

— Haide, Andriușa, de ce-l ataci așa? se amestecă Iulka.

— Bagă ăștia aici un ticălos cu fața grasă, și tu gata, îi și arăți țâțele.

Andriușa se ridică și scuipă la picioarele lui, de parcă ar fi scuipat spre Artiom.

— De parcă tu ai fi avut nevoie de țâțele mele, zise ea și-i zâmbi bărbatului.

— Nu sunt o marionetă, zise Artiom, adresându-se mai degrabă lui însuși.

— Nu vreau să știu nimic, spuse Andriușa. Nu-i treaba mea.

O bucată de vreme, nu mai spuse nimeni nimic.

Artiom își lipi urechea de ușă. Era liniște.

Se uită la ceas. Ce pune la cale Dietmar? Avea încredere în Artiom? Și cât de mult timp era de acord să mai aibă încredere în el?

— Vrei să spui că nu-s deloc cozi pentru ciuperci? întrebă Iulka. Și câte dau fiecărei persoane?

— Câte poate să cumpere. Gloanțele sunt banii, explică Artiom, ca să fie sigur.

— Mamă, ce bine! exclamă Iulka încântată. Și ce se-n-tâmplă dacă vii împreună cu cineva?

— Poftim?

— Primiți amândoi câte puteți lua de banii voștri?

— Păi, da.

— Ticăloși lacomi, zise Andriușa. Ale cui ciuperci crezi că-nfulecă ăștia? Ale tale și-ale mele! Copiii noștri au burțile umflate de foame, iar ăștia se-mbuibă.

— Nu sunt umflate! exclamă Iulka înspăimântată. Și noi n-avem copii.

— Doar îmi închipuiam. La figurat, desigur.

Se zgâi la Artiom cu un aer mânios și cu sentimentul comiterii unei greșeli ireparabile. Se înroșise puternic la față.

— N-a spus așa ceva, îl imploră Iulka pe Artiom. Bine? Artiom ridică din umeri și dădu din cap.

— Ai grijă ce spui! lătră Andriușa la nevastă-sa. Pizdă! Dacă n-ai fi îndrugat verzi și uscate, acum am fi acasă. De parcă n-ai fi învățat nimic de la Efimovi.

— Efimovii n-au spus nimic, nu-i așa, Andriușa? șopti ea. Oricum, i-au luat. N-au zis niciun cuvântel împotriva... Împotriva...

— Atunci, înseamnă că i-au luat pentru altceva! Trebuie să fi avut un motiv! se răsti el. Cum altfel să-i fi luat așa, pur și simplu, fără niciun motiv sau rațiune și...

Horcăi și scuipă.

— Și-ntreaga familie.

— Cum așa, întreaga familie? întrebă Artiom.

— Nu-i nimic. Nu-i treaba ta!

— Și, oricum, ce-am spus? Că nu vor fi destule ciuperci anul ăsta. Că recolta a fost compromisă la ferma de stat, din cauza molimei. Din cauza mucegaiului alb. Vom flămânzi. Asta a fost tot. N-am născocit eu totul. Însă au zis că-i pune-grire... Propaganda...

— Cui i-ai spus asta? Proastă și gură spartă ce ești! Lui Svetka Dementieva i-ai zis-o! Vrei să-mi spui că nu-i știi pe Dementievi?

— Dașa Dementieva lucrează la atelierul de conserve și se poartă ca și cum nu pricepe nimic.

— Stă acolo și-și ține gura! Oamenii sunt ridicați pentru mai puțin de-atât! Ce-i cu Vasilieva? Cea care a zis „Doamne, ai milă!” și și-a făcut cruce. Și pentru ce l-au scos pe Igor din secția 105? În timpul unei pauze s-a apucat să pălăvrăgească despre cei din afară, care veneau în stația Cerkizovskaia.

— De unde din afară? Și ce s-a întâmplat?

— Din afara Moscovei. De undeva de la suprafață. Un alt oraș, pare-se. Și se crede c-au apărut fără costume de protecție. Și ce-i rău în asta? Ce-i cu asta? Evident, numai prostii. Cum că toți cei din afară au fost ridicați dintr-o singură razie, și în aceeași zi...

Își trecu degetul de-a curmezișul gâtului.

— Nu face așa asupra ta! exclamă Iulka înfricoșată.

— Prostii, da? Gunoii, nu-i așa? Ticăloșii de yankei ne-au distrus totul. Chiar și un țânc știe că numai Moscova a mai rămas. Ce alte orașe! Și-n ziua următoare, l-au înșfăcat pe Igor Zuev. Iudin asculta, iar Iudin este un alt... Trebuie să fii un labagiu nenorocit să vorbești înaintea lui Iudin...

— Ce oraș? întrebă Artiom, încordat. Din ce oraș au venit străinii ăia în Cerkizovskaia?

— Hă, spuse Andriușa. Păi tocmai ți-am zis.

Artiom se retrase de lângă ușă, făcu un pas spre bărbat, și se aplecă spre el.

— Dar a povestit, așa-i? A spus-o? Acest Igor?

— Și uite unde l-a dus asta.

— Spune-mi! Spune-mi, e important.

— Încă nu l-ai turnat pe moș! Nu poți aduna totul! chiacoti Andriușa amenințător.

— Imbecil fără creier! Spune-mi doar atât! De unde erau?

Artiom îl înșfăcă de guler, strânse pânza în pumni și-l lipi de perete.

— Lasă-l în pace! Lasă-l! chirăi Iulka. Nu știe nimic, absolut nimic! Gărzi! Ajutor!

— Totu-i un gunoi.

— Și dacă nu-i?

— Și ce dacă? Și ce dacă nu-i?

— Atunci, asta-i! Atunci putem să ne lansăm cârligul, ușcheala! Afară din metroul ăsta!

Pe jumătate ridicat de la podea, Andriușa clătină din cap și făcu o grimasă.

— Dacă-i atât de bine acolo, sus, de ce-au venit peste noi?

Artiom își umplu plămânii ca să-i răspundă, însă nu se putu gândi la nimic.

— Hai, pune-mă la pământ. Pune-mă jos, acolo unde stăteam, jegosule, zise Andriușa.

Artiom îl puse jos. Apoi se întoarse și se duse iar la ușă. Era pe cale să-și lipească fruntea de ea, când se deschise.

— Cel din Teatralnaia. Afară!

— A fost o greșeală. Ar fi trebuit să-mi spui, îi zise Artiom lui Andriușa.

— Acum n-ai decât să-i întrebi chiar tu, își dresе glasul Andriușa.

* * *

— Iată-l, tovarășe maior. Țsta-i conspiratorul.

— Unde-i sunt brățăările? Puneți-i brățăările.

Cătușele țcăniră.

— Asta-i doar atunci când mărturisesc chiar ei... Întotdeauna trebuie să fie încătușați, îi explică lui Artiom tovarășul maior, întâmpinându-l în hol. Spune-mi Gleb Ivanîci. Iar tu cine ești?

Însă Artiom deja știa că acesta era Gleb Ivanîci. Îi cunoștea glasul aspru, jos. Și bocancii lui cu șireturi.

— Fiodor Kolesnikov.

Era numele din pașaportul mortului.

— Să te auzim, Fiodor.

Gleb Ivanîci era solid și vânjos: ca un taur. Chelea de la începutul frunții sale late, buzele groase păreau rujate. Avea aceeași înălțime ca Artiom, deci nu era foarte înalt, însă era de două ori mai lat în umeri și de patru ori mai puternic. Vestonul nu i se închidea, gulerul îi era prea strâmt pentru gâtul de taur, iar pantalonii-i erau mototoliți.

Gleb Ivanîci se așeză la birou și-l lăsă pe Artiom să stea în picioare.

— L-ați ridicat pe cel care nu trebuia.

— Adică pe cine? întrebă prudent maiorul.

— Pe Umbach. În Teatralnaia. Nu-i vinovat cu nimic. L-ați confundat cu altcineva.

— Și pe cine-ar fi trebuit să înșfacăm?

— Pe altcineva.

— Ah. Aha. Și ai venit să-l salvezi?

Maiorul se plictisi imediat.

— Nu-i sabotor. E tehnician în teatru, spuse Artiom.

— Păi, a recunoscut că-i sabotor.

— Atunci... nu-i adevărat. S-a ponegrit singur.

— Asta-i problema lui. Ne-a semnat toate declarațiile.

Ce putea să mai facă acum?

Încăperea era spațioasă, atât de simplă, încât devenise spartană. Linoleumul de pe podea se scorojea; seiful din colț era un cub cenușiu; doar biroul era de lux, un obiect-trofeu; iar pe perete se afla silueta dublă. Și atât.

Ah, dar nu. Nu doar atât.

În cameră ticăia ceva. Artiom privi în jur: în spatele lui era un ceas, atârnat deasupra ușii. Unul pe care-l mai văzuse, nu cu mult timp în urmă, într-un loc complet diferit. Un ceas simplu, o bucată de sticlă fixată în plastic albastru. Cadranul avea imaginea unui scut cu o sabie înfiptă în el și niște litere într-un singur rând, toate majuscule, cu cratime între ele: VChK-NKVD-MGB-KGB. Ceasul arăta zece fără zece.

— Te grăbești undeva, Fiodor? îl întreabă maiorul și zâmbi. Întârzii?

— E un ceas interesant.

— Un ceas de primă mână. Și ceasul ăsta îmi spune că am treburi care mă așteaptă. Asta-i tot ce ai de spus, Fiodor? Aș vrea să mai continuăm discuția mai târziu.

— Trebuie să vorbesc cu el.

— Da, te cred, dar nu-i nicio cale prin care să aranjăm asta. Ce-i el pentru tine? Rudă? Vreun coleg?

— Ce a mărturisit? Nu-i sabotor. Nici n-a fost vreodată în Reich. Nu pe el îl căutați. E vorba de altcineva.

— Nu, Fiodor. Pe el îl căutam. Piotr Sergheevici. Iar Reichul n-are nici în clin, nici în mănecă cu asta. Uite. Maiorul flutură o hârtie groasă. Materialul de informare. De la Biroul Central. Biroul Central nu poate greși.

Așadar, nu pentru Artiom veniseră? Chiar Umbach în-suși să fie de vină?

— Asta-i tot? întrebă Gleb Ivanîci și se ridică în picioare. Am o întâlnire la zece.

Se aplecă spre seif, răsuci ceva și ușa scârțâi. Scoase un revolver greu, zgâriat, negru spre gri.

Apoi Artiom își aminti exact ce fel de întâlnire avea Gleb Ivanîci.

— Și ce... ce se va întâmpla acum cu el, cu Piotr Sergheevici? întrebă Artiom cu gâtulejul uscat.

— Pentru el, pedeapsa capitală, anunță maiorul. E-n ordine, Fiodor. Așteaptă până mâine. O să discutăm mâine. Am sentimentul că va fi o discuție destul de lungă. Vrei să-mi spui ceva, însă dai din colț în colț. Cumva, trebuie să te mobilizez, dar, norocul tău, azi nu mai e timp. Am alte treburi de rezolvat.

Căută prin seif, luă o mână de cartușe din alamă și le aranjă pe birou. Deschise butoiașul revolverului și începu să-l încarce cu grăunțele teșite ale morții. Una, două, trei, patru, cinci, șase, șapte. Și mai erau câteva pe birou.

— Nu trebuie împușcat! strigă Artiom. Umbach!

— De ce?

— Are informații... Este operator radio. Și știe ceva...

— Tot ce știe el, știm și noi, îl asigură maiorul. Nu poate avea niciun secret față de noi. Asta e. Du-te și dormi puțin. Sunt oameni... care mă așteaptă.

Gleb Ivanîci se întinse, se mângâie pe șlițul întins și se întinse iar voluptuos.

— Dar habar n-aveți! Are informații! De valoare... El...

Artiom își mușcă buza și cântări lucrurile pentru ultima dată.

— A găsit supraviețuitori! I-a contactat! Alți oameni. Înțelegi? Alți supraviețuitori! Nu în Moscova!

Se uită spre fața lată, netedă a maiorului.

Nimic nu se schimbase acolo, nimic nu mișca.

— Asta-i o prostie.

Apoi umbra unui zâmbet i se plimbă pe buze. Gleb Ivanîci își aranjă părul cu mâna, cu un aer visător. Aștepta, aștepta seara, aștepta ora zece și aștepta ce va veni după aceea: întâlnirea cu mica lui curviștină în rochie de balerină. La asta voia să se gândească.

Artiom își ridică mâinile încătușate.

— Dar dacă există locuri unde-i posibil să trăiești? Dacă nu trebuie, nu suntem obligați să stăm aici, în metrou... Până la sfârșit... Ei? Iar el... S-ar putea să știe ceva despre astea!

Maiorul cântări revolverul în mână, închise un ochi și se uită spre masă, prin cătare.

— Asta înseamnă calitatea, zise el gânditor. Cu pistolul ăsta executau oamenii acum o sută de ani. Dar chiar și așa... Nu există mașinărie mai de încredere decât Naganul¹ ăsta. Mai ales pentru o trebușoară ca asta. Nici nu se blochează, nici nu se supraîncălzește.

— Deci nu m-ascuți deloc? se înfurie Artiom. Sau știi tu ceva?

— Bine. Ajunge! Escortă!

— Nu, nu ajunge. Dacă-l împuști, n-o să aflăm niciodată nimic... Niciodată!

— Escortă, dă-o-n pizda mă-sii! lătră maiorul.

¹ Celebru revolver rusesc, cu 7 focuri, produs în Tulskaia, în Rusia imperială, începând cu anul 1885 (n. tr.).

— Niciodată! E singurul, înțelegi? Nimeni altul n-a mai reușit s-o facă! Să-i găsească și să-i contacteze... Nu trebuie să-l omori!

— Deci, nu trebuie?

— Nu!

— Informații de valoare?

— Da!

— Supraviețuitori?

— Da, supraviețuitori!

— Bine, să mergem.

Maiorul apucă umărul lui Artiom în presa hidraulică a mâinii sale masive, deschise ușa cu o lovitură de picior și-l duse pe coridor. Un soldat de gardă veni repede, vinovat și speriat, trăgând ultimul fum dintr-o țigară răsucită, însă maiorul doar îi înfipse în față țeava pistolului lustruit și-l împinse cât colo.

Scoase din buzunar o legătură de chei și le zornăi înaintea unei uși. Apoi o deschise și-l îmbrânci pe Artiom într-o celulă.

— Umbach!

— Aici.

Piotr Sergheevici, cu mustața lui pleoștită, se ridică în picioare cu o expresie neliniștită în ochi. Era mânjit peste tot cu ceva roșu-marونیu, care începuse să se usuce: șaua nasului îi era spartă, iar gura era știrbă. Ținea capul ușor pe spate, să nu înceapă să-i curgă sânge din nas.

Pete de umbră și lumină treceau, pe rând, pe fața lui. La ce-ar trebui să se aștepte?

Maiorul ridică revolverul spre fruntea lui și bubuitura se abătu imediat asupra urechilor lui Artiom, izbindu-le ca un baros, iar o ceață fină, roșie, se împrăștie în toate direcțiile, așezându-se pe mâna, fața și uniforma maiorului. Umbach se înmuie și se așază pe podea, transformându-se într-un

sac de nisip. Palizi la față, ceilalți deținuți își acoperiră urechile, iar o femeie începu să țipe. Peretele era acoperit cu fragmente de ceva umed și lucios. Un gardian băgă capul în celulă și înjură inaudibil, apoi ceru ceva, tot fără ca Artiom să-l audă. Urechile lui țiuiau dureros.

Maiorul îl înșfăcă de umăr și-l trase afară, pe coridor, trântind ușa. Grohăi printre țuitori:

— Cine nu trebuie? Eu nu trebuie? Eu? Ticălosule bicisnic! Eu nu trebuie ce?

O senzație de greață și amețeală.

Artiom înghiți totul, ținând greața înăuntru. Dacă vomita, ar fi fost un semn de slăbiciune.

— Scoateți afară deținuții condamnați! Cât mai mulți posibil! strigă maiorul spre gardieni, cu glas abia audibil prin țuitul acela. Câți sunt?

— Șapte, inclusiv Umbach.

— Numai bine atunci. Un butoiaș va rezolva totul. Și să spălați celula.

Maiorul făcu un pas înainte și se puse direct înaintea lui Artiom.

— Aduceți-l cu mine, le spuse oamenilor veniți în goana mare din camera de gardă.

Se întoarseră în birou.

— Spui că n-ar trebui. Dar ar trebui! Ar trebui să te-mpușc. Și încă în public. O execuție este ceva folositor. Orice ticălos nenorocit își închipuie că el deține rolul principal, că-i un film despre el. Dar uită-te cum se transformă oamenii în niște saci cu căcat. Clic! Fuse și se duse. Acum n-o să te mai dai mare.

Luă un glonț de pe masă, încă nealocat nimănui, și-l băgă sub nasul lui Artiom.

— Uite, asta-i pentru tine. Voiam să mă ocup de tine mâine, fără grabă. De tine și de prostiile tale cu care mă tot bați la cap. Însă cauți necazurile cu lumânarea.

Smuci pistolul, scoțând butoiașul, și băgă glonțul lui Artiom.

— Puneți-l lângă ceilalți!

— Nu! Artiom scutură din cap, care-i țiuia. Nu!

— Treci acolo!

— Astăzi... Chiar acum... Reichul... Invadează... Teatralnaia...

— Treci acolo, ticălosule!

— Umbach... Este agentul lor. Era. Eu trebuia să-l scot de aici. Și eu... Și eu sunt spion.

— Ești un palavragiu...

— Așteaptă. Așteaptă. Tot ce-am spus despre operatorul radio a fost o minciună... Nu m-omorâți... Pe bune... Jur... Acolo sunt două grupuri chiar acum. Minează pasajele.

Gleb Ivanîci se întoarse, în cele din urmă, spre el.

— Pentru ce?

— Au de gând să ocupe Teatralnaia.

— Acum sunt acolo?

— Au adus brigăzi de asalt în tuneluri. Pregătite. Și două grupuri de sabotaj în Teatralnaia... În cinci minute... Vor fi acolo.

— Ce-a făcut Umbach? De ce el?

— E operator radio. Trebuia să primească semnalul de start.

— Și tu?

— Sunt atașat lui. Omul de legătură.

— Cine a stabilit misiunea? Cine ți-a făcut instructajul?

— Dietmar.

— Ne cunoaștem.

Maiorul era transfigurat. Ceasul de deasupra capului lui Artiom continua să ticăie: tic-tac, tic-tac, tic-tac. Era exact același tip de ceas pe care-l avea și maiorul din Hansa. Doar sfârșitul istoriei prescurtate a Cekăi era altcumva, prematură.

— Dar ești aici, nu? Te-am prins. Și-l avem și pe Umbach. Așa că ei încă așteaptă. Cât vor aștepta?

— Trebuiau să atace înainte de sfârșitul spectacolului. Dacă o mai lungim, vor trimite pe cineva să verifice. Și apoi vor arunca oricum locul în aer.

Tic-tac, tic-tac. Sprâncenele maiorului se uniră.

— Știi cum arată ceilalți? Din cele două grupuri?

— Îi știu pe conducători.

— Ne ajuți?

Artiom dădu din cap cu o mișcare țeapănă și ruginită.

— Nu vom putea s-adunăm oamenii atât de repede, spuse maiorul cu glas tare. Trebuie să mai tragem de timp. Trebuie să tragem de timp.

Artiom voia să sugereze ceva, însă-i era teamă: maiorul va face exact invers, nu? Trebuia să se gândească chiar el la ceva. Gândește, maiorule, gândește. Ei bine?

— Ce-ai zice de dezinformare? Să le spui că grupurile au fost deja neutralizate?

— Dar cum? Nu e timp.

Artiom ar fi vrut să strângă din ochi, să se ascundă, să-și mascheze gândurile, pentru ca maiorul să nici nu ghicească ce-i sugera, rugăciunea sa, dar se forță să-și țină ochii larg deschiși, de parcă l-ar fi invitat pe Gleb Ivanîci înăuntrul său. Iar maiorul se cățara în Artiom prin pupilele lui, târându-se prin corneea, mânjind totul cu improșcături fine din Piotr Sergheevici.

— Ai primit o parolă sau un răspuns la o comunicație radio? se hotărî el, în cele din urmă, să întrebe.

Artiom lăsă capul jos, fără a spune nimic. Apoi, prudent, îl ridică din nou. Îi era teamă că maiorul s-ar putea răzgândi –, iar decizia lui era singura care-l putea salva pe Artiom.

— Să mergem.

Merseră de-a lungul coridorului, dincolo de celula care fusese deja descuiată, pe lângă deținuții condamnați, care se zgâiau la podea și la pereți, ca și cum încercau în graba mare să-și salveze sufletele, ascunzându-le în rosturile dintre plăcile de faianță, sub marginile ridicate ale linoleumului, și ajunseră în altă încăpere, pe ușa căreia stătea scris: COMUNICAȚII.

Un ofițer de transmisiuni, istovit, cu buză de iepure, sări în poziție de drepti. Un birou cu un telefon pe el, cutii verzi cu comutatoare și cadrane, căști.

Escorta se opri în pragul ușii, iar Artiom fu înghiontit spre aparatură. Însă înainte de asta, Gleb Ivanîci ridică receptorul telefonului și apăsă tastele.

— Alo. Sunt Svinolup. Da. Svinolup. Dă-mi-l pe Anțiferov.

Artiom rămase surprins. Acum ceasurile identice erau legate de numele acela idiot și neobișnuit. O astfel de coincidență era imposibilă. Nu putea fi o coincidență.

Celălalt era Boris Ivanovici. Acesta era Gleb. Cu același nume de familie. Nu arătau ei prea asemănători. Însă chiar și așa, o crezu fără să stea pe gânduri, oricât ar fi fost de fantastic.

— Da, tovarășe colonel. Am aici un agent secret care a mărturisit. Spune că Reichul e pe cale să ocupe Teatralnaia. Chiar acum.

Vocea. Zăcând sub scenă, Artiom recunoscuse glasul, pentru că frații aveau aceeași voce. Rosteau vorbe diferite și alcătuiau propoziții diferite; și aveau uniforme diferite, iar ceasurile lor se opriseră la ore diferite. Însă vocea era aceeași.

Gleb era probabil mai vârstnic. Arăta mai vârstnic. Asta însemna că Boris avansase destul de repede în grad. Cum de reușise asta? se întreba Artiom din cine știe ce motiv, în

loc să se întrebe dacă nu cumva firul subțire pe care avea de gând să pășească deasupra abisului se va rupe. Cum se făcea că doi frați ajunseseră cu același grad în tabere diferite? Știau unul de celălalt? Trebuie să fi știut. Era imposibil să nu știe. Erau în război? Se urau între ei? Încercau să se ucidă reciproc? Jucau vreun joc? Ce fel de joc?

— Dați undă verde? Da, tovarășe colonel. Și atunci veți avea timp să ne trimiteți întăriri... Da. Sunt de acord. Nu noi am început. Și, de asemenea, nu pot vedea nicio altă... Da, tovarășe colonel. Acceptat.

Artiom aștepta tăcut, fără să-și mai ia în seamă nici măcar zumzetul gândurilor, care ar fi putut speria pasărea magică de foc a norocului ce-i aterizase pe umăr. Era o șansă dintr-o mie.

— Care-i frecvența?

Ofițerul de transmisiuni cu fața schimonosită se așeză la stația de radio; Artiom îi spuse frecvența. Începură să baleieze undele radio. Așezară căștile, strâmb, pe capul lui Artiom; îi acoperiseră o ureche, lăsând-o pe cealaltă liberă, spre ceilalți din încăpere.

— Ați întins antena la suprafață? Întrebă el. Cum recepționați semnalul aici?

— Tu să te gândești la treaba ta, îl sfătui Svinolup. Treaba noastră.

— Dar ați... Ați auzit vreodată... Ați auzit alte orașe?

Ca și cum l-ar fi întrebat, ofițerul de transmisiuni clătină din cap.

— Nu mai există niciun alt oraș, băiete, zise maiorul. Uită de asta.

— Dar au venit oameni... Au venit oameni din alte orașe, nu? Au venit la metrou?

— Prostii.

— Și au fost eliminați. De oamenii voștri.

— Și mai multe prostii.

— Și oricine care a trăncănit despre asta...

Gleb Ivanîci miși ochii. Lovi cu pistolul de cutia de metal.

— N-are niciun rost să spui minciuni! Suntem închiși aici și asta-i tot! De ce să le dai speranțe oamenilor? Lasă-i să viseze la ce li s-a spus să viseze. Despre noi, cum vom înfrânge Hansa și să-i punem la zid pe toți burghezii, iar apoi va fi comunism în metrou. Și o rație completă de ciuperci pentru toată lumea. Totul va fi bine aici. Aici. Unde ne aflăm. Trebuie să-ți iubești patria, ai priceput? În definitiv, nicăieri nu-i ca acasă.

— Eu m-am născut la suprafață.

— Însă vei muri aici, jos.

Svinolup îl lovi peste umăr și chicoti. Era prima lui glumă.

O voce răzbătu din noianul de frecvențe radio. Maiorul îi făcu lui Artiom semn din bărbie și-i lipi țeava pistolului de cap, încurajându-l, admonestându-l.

— Dietmar.

— Sunt stalkerul tău.

— Ah! Stalkerul. Ei bine?

— Liliicii din vale au înflorit.

— Atunci înseamnă că-i primăvară.

Țeava pistolului se înfipse în urechea liberă a lui Artiom, rece și metalică. Drept în canalul auricular. Era neliniștită, încercând să afle dacă nu fusese înșelată.

— Dar mie-mi place mai mult iarna.

— Atunci du-te și ascunde-te.

Artiom încercă să-i facă cu ochiul lui Svinolup, însă revolverul nu-l lăsa. Ar fi trebuit să numere, dar nu putea. Țeava îl zgârie când îi intră în ureche, astupându-i timpanul.

— Ce-nseamnă porcăria asta? se răsti maiorul prin țeava înfiptă în creier.

— Contramandăm operațiunea, zise Artiom. Dietmar, anulăm...

Și apoi, o clipă mai târziu:

Bu-uuuum!

Totul sări; tavanul se surpă; mase de praf se rostogoliră și rămaseră în aer; lumina clipi și dispăru; toată lumea era oarbă și asurzită.

Artiom era singurul care se așteptase la asta. Și era chiar ceea ce așteptase să se întâmple.

Se aruncă într-o parte, smuci de țeava armei cu mâinile încătușate, o trase din strânsoarea slăbită a degetelor gră-sane și-o dădu într-o parte.

Sclipi o lumină.

Escorta zăcea la podea, țintuit de beton. Svinolup, tăiat de așchii de piatră ce zburaseră în toate părțile, sângera și bâjbâia în jurul său. Operatorul radio stătea încă deasupra aparaturii, năucit complet.

Strigăte răzbătură prin vată... Pași tropăitori.

Svinolup îl văzu în sfârșit pe Artiom.

— Mâinile! Mâinile!

Maiorul le ridică alene. Ochii-i scotoceau peste tot, căutând deja calea cea mai bună de a ajunge la Artiom.

— Ridică-te! Du-te la ușă! Dă-i drumul! Haide!

Naganul stătea ciudat în mâinile lui, ca și cum era arma altcuiva.

— Ce dracu' a fost asta? întrebă Svinolup, abia mișcându-se.

Făcea totul deliberat, ticălosul.

Artiom strânse trăgaciul: se urnea greu. Cocoșul revolverului se dădu în spate, amenințător.

— Ridică-te! Mergi!

— Unde a fost explozia asta?

Artiom trase. Încă o bubuitură, dar nu atât de rea precum cea din celulă, când fusese omorât Umbach. Urechile lui Artiom erau deja înfundate. Svinolup puse mâna stângă pe

o pată de pe umărul său drept. Se supuse, în cele din urmă, și se ridică. Păși peste escortă și aruncă o privire pe coridor.

Acolo era alt gardian, șocat de explozie. Încercă să-și ridice automatul, însă Artiom îl împușcă la întâmplare, undeva în burtă, apoi îi lovi arma cu piciorul.

— Cine are cheile? Cine are cheile de la celule?

— Eu le am.

— Deschide-le! Deschide-le pe toate! Unde-i cel care a mințit în privința supraviețuitorilor? Zuev! Unde-i?

— Nu-i aici. L-am trimis la Lubianka. Am primit o cerere pentru el. Nu-i aici!

— Veniți pe aici. Pe aici. Unde-i celula mea? Asta-i? Deschide-o!

Maiorul bâjbâi cu cheile lui, fără să scoată niciun sunet, și descuie ușa. Fardată din greu, Iulka, și nătângul de bărbatu-său erau în viață și nevătămați.

— Haideți! Plecăm de aici!

Svinolup făcu o mutră acră.

— Unde? întrebă Andriușa.

— Unde? Afară de aici. Spre libertate.

— Nu vor fugi nicăieri cu tine, zise Svinolup.

— Ieșim de pe Linie! Am să vă scot de aici!

Iulka nu spunea nimic. Bărbatul clipi din pleoapele acoperite de praf, gândindu-se la ceva și trăgând aer în plămâni. Și atunci nu doar strigă, ci mugii în adevăratul sens al cuvântului:

— Cară-te, derbedeu afurisit și pocit! Turnător nenorocit! Dispari! Nu plecăm niciunde! Noi aici trăim! Aici!

— Ai priceput? întrebă Svinolup cu un rânjel. Asta-i dragostea de patrie.

— Vă vor pune la zid aici! O s-o facă chiar el! Svinolup!

— Cară-te! Stai jos, Iulka. De ce tot țopăi ca o proastă?

— Așa-i, zise Svinolup. Este exact așa. Iar tu, puțoiule...

Artiom explodează.

— Intră-n celulă! Intră! Ei se tem de tine! Dă-mi cheile alea! Aruncă-le! Nu mai iese de-aici, ați înțeles? Asta-i, uite-l! Acum, să mergem! Cum te cheamă? Andrei. Te scot eu de aici! Te scot de aici, bine? Mișcă-te! N-avem timp de pierdut!

— Nu mergem nicăieri, zise Iulka, susținându-și soțul.

— Ești un prost, Fiodor, un imbecil naiv, perfect...
 Țștia-s iepuri! Iepurași docili! N-au să fugă niciunde!

— Ce vrei să spui prin iepurași?

— Sunt docili. Uite, privește!

Svinolup ridică rochia Iulkăi și-i trase jos ciorapii peticiți și chiloții, expunându-i părul roșcat și cârlionțat. Ea doar își duse palma la gură.

— Ei? strigă Svinolup la Adriușa. Ai de gând să zaci acolo?

Strânse în palma lui masivă buclele moi ale Iulkăi. Apoi își băgă degetele între picioarele ei și începu să le miște.

— Ei? Tot nu faci nimic?

Andriușa se holba la podea.

— Căcatule! zise Svinolup și-l plesni cu palma stângă, doborându-l la podea cu o singură lovitură. Du-te, căcatule, fugi! Ia-ți nevasta mozoilită de mine și fugi!

Andriușa se târî spre bancă, se așeză pe ea, și începu să-și mângâie obrazul.

Iulka hohotea încetișor. Fardul i se întindea pe față.

— N-o să te urmeze nimeni!

— Minți, ticălosule! Minți!

Cineva alerga de-a lungul coridorului, bocănind. În mod sigur, întăririle nu veniseră încă, nu? Artiom trase în direcția aceea, prin praf. Cineva de acolo se lăsă în jos și se ascunse, ori muri.

Unde fuseseră ținuți deținuții condamnați?

O luă la fugă de-a lungul coridorului și găsi celula. Ușa era larg deschisă. Nu era niciun gardian înarmat. Toți prizonierii erau înăuntru. Șase: două femei și patru bărbați.

— Fugiți! Haideți! Urmați-mă! Vă scot eu de aici!

Nu-l credea nimeni. Nu se urni nimeni.

— Vă vor împușca pe toți... Vă pun pe toți la zid! Haideți! Hai! De ce vă e frică? Ce-aveți de pierdut?

Nici măcar nu-i răspunseră.

Svinolup se îndrepta spre el, de-a lungul coridorului, clătinându-se pe picioare. Mirosindu-și palma. Zâmbind.

— Iepurași. Ie-pu-rași. Țștia au încercat deja o dată. Știu cum se va termina.

— Ticălos nemernic.

— Dă-i drumul, deschide toate celulele. Dă-i drumul, băiete. Eliberează-i. Ai cheile și revolverul. Tu ești șeful. Ce mai stai?

— Gura!

Svinolup veni mai aproape – jegos, hidos, îndesat – și Artiom făcu un pas, îndepărtându-se de el, apoi încă unul.

— N-o să vină nimeni cu tine. Libertatea, dă-o în mă-sa. Un nenorocit de erou, un eliberator.

— Vă ducea să vă-mpuște! strigă Artiom spre deținuții condamnați. Acum! Chiar acum!

— Dar acum poate ne vor ierta? bombăni cineva. Suntem aici, nu? N-am plecat niciunde.

— Poate! se învoi Svinolup. Orice-i posibil! Acum înțelegi, căcatule? Pricepi? Înțelegi totul?

Artiom îl împușcă în piept, trase chiar în mijlocul lui, iar glonțul îl lovi și Svinolup se clătină și răsă din nou. Apoi Artiom mai băgă un glonț în el, din revolverul acela necunoscut, nesigur, trăgându-i în burtă. Nu-l putea împușca în față; nu-l putea privi pe Svinolup în ochi. În ochii lui încrezători, insolenți, dominatori.

Chiar și așa, Svinolup căzu fără pic de convingere.

— Ei bine? se adresă Artiom din nou deținuților condamnați. Asta-i! E terminat! Haideți să plecăm!

— Ăsta-i terminat. Mai sunt alții, mormăi cineva. Unde să fugim? N-ai unde să pleci.

Deasupra lor se auzeau strigăte și se lătrau ordine. Dintr-o clipă în alta aveau să înceapă să coboare.

— Păi, atunci rămâneți aici! Toți! strigă Artiom la ei. Și crăpați aici! Dacă vreți să crăpați, atunci crăpați! Ca niște căcați!

Băgă țeava Naganului în pantaloni, ridică automatul gardianului ucis și găsi cheile pentru cătușe, însă nu avu timp să le scoată, pentru că gardienii alergau deja spre el. Trase rafale cu automatul, trecu prin coridor nevătămat, fugi pe scări și o șterse din sala stației.

Fum, murdărie și zarvă.

Fanfara continua să cânte vesel, ca pe puntea *Titanicului*.

Mina explodase acolo unde o instalase Artiom, în capătul de jos al scării rulante, în spatele paravanului, chiar deasupra celulelor. Însă nu distrusese totul – în loc de așa ceva, zburase porțile, așa cum sperase că se va întâmpla.

Era bine că stația nu se afla prea adânc în subteran și semnalul ajunsese la ei.

Era bine că Dietmar nu avusese încredere în omul lui, și-i dăduse o mină activată prin radio, și nu una cu ceas.

Ajunse la spărtură, îi împinse la o parte pe salvatorii buluciți, acoperiți de praf alb, și-o zbughi urcând pe trepte. Ideea nu-i mai trecuse prin cap nimănui, în afară de el.

Capitolul 11

Resturi

Strigară ceva spre el, pe când gonia în sus pe scările rulante, însă Artiom nu se uită în urmă nici măcar o dată. Dar dacă se temeau să-l împuște în spate, însă aveau să-l împuște în față?

Ajunse sus, la turnichete și la casele de bilete, în locul unde-și alesese ruta spre teatru.

Sub el se auzea un duduie surd. Ca și cum undeva, mai jos decât fusese săpat metroul, pământul în care-și scobiseră găurile începuse să fiarbă, de parcă lava mânca scoarța subțire ca să acopere stațiile și tunelurile. De parcă. De fapt, era un război purtat în Teatralnaia. Un război care începuse la ordinul lui Artiom. Poate că imbecilul de regizor și vedeta lui curvă fuseseră uciși: poate că mureau chiar acum. Însă Artiom scăpase din nou cu viață.

Se așeză și rămase aplecat pe treptele reci, cu toate că trebuia să plece, să iasă de acolo înainte ca războiul să urce, înainte să iasă, să acapareze totul de prin craterele scărilor rulante și să-l ardă.

Pur și simplu, încă nu putea pleca. Trebuia să... Doar trebuia să mai aștepte puțin. Pentru Umbach. După toate ororile din subteran. Pentru Svinolup. Pentru deținuții condamnați din celule. Din nou pentru Umbach. Trebuia să mai rămână aici încă puțin, pe suprafața rece. Și să asculte ecoul a ceea ce se întâmpla acolo jos, fără el.

Își aminti de cătușe, băgă cheița și le smulse de pe mâini. Tremura. Dar apoi se opri din tremurat.

Se îndepărtă de turnichete, spre ieșire. Împinse ușa.

Și abia când pieptul, picioarele și obrajii îi fură mângâiate de vânt își dădu seama că ieșise fără costumul de protecție. La suprafață, fără costum de protecție!

Nu trebuia să facă asta. Nu trebuia. Deja inspirase prea mult din mizeria asta periculoasă.

Ocoli clădirea, așteptându-se să dea peste adevăratul Fiodor Kolesnikov. Ultima dată, Fiodor mai avea asupra sa multe obiecte folositoare, de exemplu un costum de protecție.

Însă acum Fiodor dispăruse. Cineva îl dusesese de acolo cu tot cu arme și bagaje. Iar Artiom stătea la suprafață, în pantaloni și haină, fără nicio protecție, gol.

Și o luă din loc așa, gol. Avea un sentiment ciudat.

Când fusese ultima dată la suprafață fără costum de protecție? Pe când avea doar patru ani. Când mama lui se lupta să-și croiască drum în metrou, ținându-l în brațe. Însă nu-și amintea ziua aceea. Își amintea alta: cu înghețată, cu rațe pe iaz, cu asfalt desenat de crete colorate. Adierea de mai bătuse jucăușă pe fața lui și-l gâdilase în spatele genunchilor mici exact la fel... sau fusese altfel?

Acum vântul se înăspri, repezindu-se din cer asupra lui Artiom, și goni cântând, de-a lungul străzilor laterale, ascuns în spatele fațadelor dichisite, zburând spre el, spălându-i fața. Ce aducea pe aripile lui?

Ceva greu alunecă în interiorul pantalonilor săi, zgâriindu-i piciorul, agățându-se de țesătură, de Artiom, la fel ca paraziții ce se agață de gazda lor. În cele din urmă, căzu afară și zăngăni pe suprafața drumului.

Un revolver negru.

Artiom se aplecă și-l ridică. Îl examinează și-l încercă cu degetul. O armă ciudată. Părea să fie făcut din magnetit.

Era greu să-i dai drumul din mână. În același timp însă era dureros de ținut. Smuci din mână și-l azvârli în direcția Kremlinului. Apoi se simți ceva mai ușor. Sau începu să se simtă mai ușor.

Fiorii începură să-i alerge în sus și-n jos pe spinare.

Ar trebui să fugă cât de repede putea, ținându-se aproape de clădiri. La restaurantul unde se pitise sub o masă unul dintre cei patru stalker, cel care-și dăduse seama că trebuia să dispară de pe stradă și să se ascundă de urmăritorii săi. Trebuia să-l dezbrace rapid, să-i probeze costumul, să respire aerul pe care el nu mai apucase să-l respire și să se uite de-a lungul străzii Tverskaia prin lentilele măștii de gaze. Pentru a supraviețui din nou, pentru a trăi.

Însă Artiom nu putea, pur și simplu, s-o facă. Nu avea dreptul să privească orașul prin lentilele acelea murdare de salivă. Sau să respire praf prin filtrele cositorite.

Pentru ceva vreme – nu multă, poate doar pentru o jumătate de oră sau vreo zece minute – „a trăi” înseamnă să meargă pe stradă la miez de noapte așa, în haine obișnuite, fără niciun fel de cauciuc strâns pe trup, așa cum obișnuia să meargă ținând-o de mână pe mama sa, cu douăzeci de ani în urmă: așa cum toți oamenii obișnuiau să meargă cu douăzeci de ani în urmă.

Sau așa cum, cu douăzeci și șapte de ani în urmă, se plimbase mama lui, poate chiar într-o noapte ca asta, poate chiar pe strada asta, tânără și cu siguranță frumoasă, braț la braț cu încă necunoscutul și fără de nume tată al lui Artiom. Cine era el? Ce i-a spus mamei Ce-ar fi devenit Artiom, dacă tatăl lui ar fi rămas cu ei doi?

Artiom se obișnuise să-l urască, pentru că-și adora, fără discuții, mama. Însă Suhoi nu reușise să se altoiască pe locul unde dispăruse tatăl lui. Și-apoi nu mai apăruse nimeni altcineva, nici măcar să încerce să-i ia locul.

Însă acum...

Acum Artiom și-l putea imagina pe bărbatul acela mergând alături de mama lui într-o manieră banală: luând-o de brațul cald și plin de viață și pornind împreună, sporovăind de una, de alta. Iar el respira așa cum respira și Artiom acum: nu printr-un tub gofrat, nici măcar pe nas, ci cu întregul trup, prin toți porii. Și o asculta, pe această tânără femeie, cu întregul său trup, complet, așa cum ascultă oamenii la început, când își croiesc cu grijă calea unul către altul.

Tatăl lui fusese o ființă umană în carne și oase, mama lui fusese o ființă umană în carne și oase. Artiom își dădea seama de asta acum. Același fel de ființă umană cum era și el.

Iar în acel moment, se simțea plin de viață.

Doar cu o clipă înainte ar fi putut muri. Văzuse chiar și glonțul destinat să-i curme viața și fusese improșcat cu viața altcuiva, ca dovadă a faptului că oamenii chiar mor și mor brusc, stupid, fără rost. Dar trăia. Și nu mai fusese niciodată atât de plin de viață și real ca acum. Ceva se deplia înăuntrul lui, ca și cum inima-i fusese cuprinsă într-o strânsoare puternică, la fel ca într-un pumn, însă acum pumnul se desfăcea lent.

Îi dădea drumul treptat.

La urma urmelor și-l putea imagina pe tatăl său mergând alături de mama sa; nu simțea nicio nevoie să se amestece, să se strecoare între ei și să-l înlăture de lângă ea.

Să-i lase să se plimbe împreună, cu douăzeci și șapte de ani în urmă; să-i lase să respire așa cum respira el acum. Să-i lase să se bucure unul de altul cât de mult puteau. Și să-l lase pe Artiom să iasă pe lume, în cele din urmă. Aici sus, la suprafață.

Parcă totul de dedesubt, de sub pământ, nu fusese decât o febră delirantă, un delir îndelungat, tifoid, vâscos

și lipicios, iar viața reală începea abia acum. Credea ceea ce-i spunea vântul, că, înainte, în față, exista ceva uluitor. Tot ceea ce-ți tăia respirația abia acum urma.

Artiom ajunsese la capătul străzii Tverskaia și continuă.

Chiar pe mijlocul străzii, între Scila și Caribda diverselor Kremlinuri, palate, și Dume de Stat. Zburdând de-a lungul străzii, fără să-i pese câtuși de puțin că ceva ar putea să-și scoată capul, pe undeva, să se aplece asupra lui și să-l înfulece pur și simplu; se plimba, se plimba și atât.

Îi înlătură din gândurile sale și pe cei care-l urmăriseră pe Tverskaia: prima dată fusese un miracol și-l cruțaseră, iar acum se miracolul avea să se repete.

Probabil capătul liniei pentru Artiom nu era aici, nici în Teatralnaia; nu aici era destinația sa.

Clădirile guvernamentale, atât de bombastice, construite să dureze secole întregi, nu mai păreau a fi pietre funerare din granit; vântul împrăștiase mirosul de mormânt. Nu-l umpleau de groază, ci de milă. Stăteau în noapte, pustii, regretând probabil că le supraviețuiseră oamenilor pentru care fuseseră construite. Asemenea bătrânilor chinuiți de durerea și oroarea de a le supraviețui propriilor copii.

Ceva îi linse palma.

Apoi din nou. Și acum îi lingeă nasul.

Ploaie.

Începea să plouă.

Era la fel de insidioasă și toxică precum aerul de aici, de la suprafață: avea gust de apă, însă și aerul avea gust de viață, și uite pe câți îi terminase! Desigur Artiom nu trebuia să pășească gol prin ploaie. Continuă totuși să meargă și, dintr-un motiv necunoscut, se simțea bucuros. Chiar încetini mersul: voia să fie ud learcă.

Ploaie...

Artiom se opri, dădu capul pe spate și-și oferî fața ploii.

Și, dintr-odată, avu o viziune.

Străzi pe care se plimbau niște giganți incredibili, îmbrăcați în haine viu colorate. Avioane albe, burduhănoase, zburând jos, chiar deasupra acoperișurilor – nu avioane reale, ci aparate imaginate de cineva: în locul lonjeroanelor plate, din aluminiu, folosite de avioanele reale pentru a sui la cer, acestea aveau aripi transparente, fâlfâitoare – ca libelulele poate? Și nu se repezeau niciunde, ci pluteau. Mașinile nu erau conserve ruginite, pline cu cadavre ticsite ca sardelele și nici cum arătaseră înainte, ci niște vagoane simpatice, drăguțe, precum cele din metrou, dar numai cu patru locuri.

Și acolo, și în lumea aceea stranie, ploua. Cald, ca o mângâiere.

De unde-i apăruse lui viziunea asta? Era o amintire? Nu, o asemenea lume n-ar fi existat niciodată. Atunci ce? Artiom simți o împunsătură de durere în piept, pe când își ștergea picăturile de ploaie de pe față.

Parcă visase totul. Ca și cum un fragment de vis ieșise la suprafață, la iveală, inflamându-i țesutul în punctul de ieșire. Cine era? Cui îi aparținea visul? Artiom împietri de teamă să nu-l sperie.

Astea nu erau visele lui. Ce să facă el cu asemenea vise? Și cine ar putea visa așa ceva? Mama lui? Nu. Nu. Asta era altceva. Își atârnă pușca pe umăr și-și țină palmele în sus, ca pe niște căușe mici, iar norii mai plânseră puțin pentru el. Își spală ochii cu otrava, astfel încât să orbească la suprafață, dar să dobândească vederea lăuntrică.

Nu. Amintirea nu mai venea. Ciudat.

Artiom continuă să meargă dincolo de Hotel Național; dincolo de facultățile îndobitocite, tăcute, ale universității, dincolo de monumente de care abia dacă-și vor mai aminti peste nici măcar o generație mai târziu; dincolo de turnurile inutile, care nu mai aveau nicio semnificație,

dincolo de ziduri pe care nu le va mai lua nimeni cu asalt, înainte spre Marea Bibliotecă. Spre ceea ce se afla sub ea.

Spre Polis.

Cuvântul acela i-ar fi adus înapoi trecutul ca pe un puhoi. Însă el tot mai vedea iluzia aceea imposibilă, absurditatea aceea frumoasă; avioanele-libelulă și uriași în vagonetele simpatice de cale ferată.

Pur și simplu, nu putea scăpa de viziunea care nu-i aparținea, nu se putea debarasa de ea.

Dar ce era?

* * *

Artiom folosi un semnal special, secret, pentru a suna la poartă. Așa sunau stalkerii angajați să jefuiască Marea Bibliotecă, când se întorceau din raidurile lor. Uneori, stăteau la porți și sunau cu mâna stângă, deoarece cu dreapta își țineau intestinalele ce curgeau din ei. Alteori, numai unul din grup putea suna, după ce-i târâse pe ceilalți până aici, pe răniți și pe cei care muriseră deja pe drum. Uneori le rămânneau putere și sânge în viscere pentru a suna doar o singură dată. Așa că cei din stația Borovițkaia, care cunoșteau situația, deschideau imediat.

Și deschiseră și pentru Artiom.

Chiar și cei care dădură la o parte ușa culisantă din poarta etanșă, adică cei care nu intenționau să se expună în coridorul din Borovițkaia mai mult de un minut, chiar și ei erau înveliți în prelate și cauciuc. Știau ce riscuri își asumă.

Și prin lentilele măștilor de gaze priviră spre Artiom – ud learcă din cauza ploii, îmbrăcat doar în pantaloni la fel de uzi și o haină care-i atârna pe trup – de parcă era cine știe ce copil-minune, un sălbatic, un sinucigaș. Își ațintiră armele spre el, îl percheziționară. Îi luară automatul. Aduseră un

contor de radiații și-l puseră să-l adulmece pe Artiom. Contorul izbucni isteric.

Artiom stătea cu brațele ridicate și zâmbea.

— Poți vorbi? îl întrebară.

Îi aruncă o privire celui care întrebase: un elefântel verde, cu lentile rotunde, încețoșate de uimire.

— Poți. Vorbi? repetă încet elefântelul.

— Anunțați-l pe Miller. În Arbatskaia. Spuneți-i că sunt Artiom.

— Ai vreun document?

— Spuneți-i lui Miller. Spuneți-i că sunt Artiom. Știe el. Și-l cunoșteau pe Miller, ca oricine altcineva de aici.

Îl conduseră pe Artiom înăuntru, ținându-se la o distanță respectabilă de el, de parcă era infestat cu ciumă. Îl spălară cu apa de la un furtun de pompieri și-l curățară de mizerie. Își scoaseră costumele de protecție, apoi îl conduseră gol-puşcă în camera de gardă și-i dădură uniforma altcuiva. Începură să apeleze Arbatskaia, fără să-și ia privirile de la Artiom.

— Ce miros stătut e aici, spuse el.

— Du-te dracului, mormăi unul dintre cei care-l interceptaseră. Miroase bine. Nu-i niciun miros.

— Poți să mai spui asta o dată.

Artiom îi zâmbi.

— Ești beat, sau ce?

Cel care aștepta cu telefonul la ureche îi aruncă o privire dubioasă: merita să ai încredere în el, să-l deranjeze pe Miller, sau ar fi oare mai bine să-l bage la mititica, pentru o vreme, pe individul ăsta suspect? Însă cineva de la capătul liniei răspunsese deja la apel.

— Da, cu colonelul Miller. Postul de frontieră de la suprafață, Borovițkaia. Știu că-i târziu, Nu, e urgent.

La fel ca data trecută, își zise Artiom. Când venise în Polis să-i avertizeze despre Întunecați. Despre amenințarea

însământătoare la adresa Expoziției, la adresa întregului metrou și a întregii specii omenești. Smintitul. Miller și Borovițkaia. Părea că se întâmplase mai ieri și acum un veac. În mai puțin de trei ani de atunci, trecuse prin mai multe decât în ultimii douăzeci și patru de ani.

— Miller, se răsti o voce în receptor.

Starea de spirit frivolă a lui Artiom se risipi instantaneu. Tensiunea-l învălui cu totul, iar burta-l durea din nou. Și ce se întâmpla dacă Miller nu-l recunoștea?

— Avem un ciudat aici. A venit de la suprafață, cu nimic pe el. Adică niciun fel de costum de protecție. Da! Spune că-i Artiom. Doar Artiom. Da, Artiom al dumneavoastră, tovarășe colonel. Așa a spus.

Glasul încetă să mai hârâie în receptor și urmă o pauză.

Și ce se întâmpla dacă Miller chiar îl respingea pe Artiom? În definitiv, nu-i ceruse să vină. Nu trimisese după el nici măcar o dată în ultimii doi ani, nici măcar nu se interesase cum se descurca Ania. Pur și simplu întrerupsese orice contact. Artiom își pierduse vremea așteptând.

— Sunt ocupat, se răsti un angrenaj tăios de la capătul firului.

— Poți să-mi dai mie telefonul? întrebă Artiom disperat.

Fără multă tragere de inimă, santinela îl lăsă să se apropie.

— Sviatoslav Konstantinovici, sunt Artiom. Soțul Aniei.

— Artiom, repetă după el glasul spart și hârâit. De ce-ai venit aici?

— Spune-le să mă lase să intru, Sviatoslav Konstantinovici. N-am nicio ștampilă, niciun document.

— Am o urgență aici. Nu pot vorbi. Trebuie să închid.

— Atunci mă-ntorc înapoi la suprafață?

Dintr-odată receptorul rămase mut. Santinelele și Artiom ascultară împreună tăcerea șuierătoare. Aceași tăcere din

ultimii doi ani. Miller nu voia să-i răspundă. Comandan-
tul postului de frontieră strânse și eliberă mânerul unei
micuțe lanterne invizibile cu dinam, cerând ca Artiom să-i
înapoieze receptorul. Camera de gardă se întunecă puțin.

— Urgența-i în Teatralnaia, da? întrebă Artiom.

Vocea din receptor se trezi fără entuziasm:

— Ce-are a face Teatralnaia? Este o explozie la Ohotni
Riad. La numai o stație de Polis. Trebuie să mă ocup de ea...

— Ohotni Riad e floare la ureche. Tocmai m-am întors
de acolo.

— Ce naiba...?

— Nu știi... Nu știi nimic încă despre Teatralnaia? Des-
pre invazie? Nu ți-au spus?

— Ce invazie? Ce tot boscorodești acolo?

— Spune-le să mă lase să intru. Nu vorbesc la telefon
despre asta. Dar ție am să-ți spun.

Se auzi o bufnitură. Miller pusese telefonul pe birou.
Artiom auzi ce-i spunea altcuiva:

— Anzor! Ce se-ntâmplă la Smolenskaia? Au ieșit? Da,
mergem! Luați-l pe Letiaga! Urmați-mă într-un minut.

Artiom strânse tare în mână plasticul încălzit.

— Sviato...

— Bine. Dă-i telefonul ofițerului de gardă. La Biblioteka
în zece minute.

* * *

Polis.

În metroul din Moscova existau stații bine hrănite, chiar
prospere. Nu multe, dar erau câteva. În comparație cu cele
sărace, sălbăticate sau abandonate, ele păreau un paradis,
însă în comparație cu Polis, erau niște cocini, chiar dacă
erau bine hrănite.

Dacă metrourul avea o inimă, aceasta era acolo, în aceste patru stații – Borovițkaia, Alexandrovski Sad, Biblioteka Imeni Lenina și Arbatskaia – legate între ele de pasajele lor pietonale ca niște vase sanguine.

Acesta era singurul loc unde oamenii nu voiau să renunțe la ceea ce fuseseră. Profesorii universitari plini de morgă, erudiții unor științelor esoterice, točilarii proști și artiștii de toate felurile, în afară de cei ai străzii – în celelalte stații pe toți aceștia îi aștepta aceeași soartă: să mănânce căcat. Nimeni nu avea nevoie de trântorii ăștia răsfățați. În lumea nouă, științele lor nu explicau nimic și nimeni n-avea răbdare pentru arta lor. Duceți-vă și curățați ciuperci sau păziți tunelele. Sau puteți să dați la pedale, pentru că în metrou, lumina e, pur și simplu, lumină și fiecare de-aici are deja destulă știință și fără ajutorul vostru. Și nu vorbiți prea elaborat; nu vă dați aere dacă nu vreți s-o luați în bot.

Așa se petreceau lucrurile peste tot, cu excepția Polisului.

Însă în Polis erau, de fapt, bine-veniți. Și hrăniți. Li se permitea să se simtă ca niște ființe umane: să facă baie, să li se trateze rănilile și vânătăile. În metrou, multe dintre cuvintele vechi își pierduseră înțelesul și deveniseră doar niște coji, care aveau în interior nuci putrezite: spre exemplu, cuvântul „cultură”. Cuvântul exista, însă dacă-l gustai, pe limbă nu-ți mai rămânea altceva decât mușgai putregăit, amar. Era ca și în Expoziției și pe Linia Roșie și în Hansa.

Dar nu și în Polis. Aici acest cuvânt încă avea o aromă dulce. Aici îl savurau și-l înfulecau și-l depozitau în hambare. Într-adevăr, nu numai ciupercile...

Stația de metrou Biblioteka Imeni Lenina avea ieșiri la suprafață care duceau direct în clădirea propriu-zisă a Marii Biblioteci, care fusese odată Biblioteka de Stat Rusă, așa că nimeni nu putea năvăli de acolo în metrou; ieșirile fuseseră securizate și izolate cu ani în urmă. Singura cale de intrare

aici era prin vestibulul de la Borovițkaia. Iar asta era la o aruncătură de băț, așa că Artiom și escorta sa ajunseră la Biblioteka Imeni Lenina înainte să se fi epuizat cele zece minute acordate de Miller.

Stația era cu adevărat veche, ca și cum constructorii metroului n-ar fi ridicat-o ei, ci ar fi dat, din întâmplare, peste mormântul străvechi al cuiva în vreme ce-și săpau tunelurile prin lutul Moscovei, și apoi îl excavaseră, adaptându-l propriilor necesități. Sala de aici era nepotrivită pentru metrou, având plafonul incredibil de înalt și bolți extinse; era mult prea mult aer pentru pasagerii metroului. Când fusese construită, nimeni nu-și făcuse probleme cu stratul gros de argilă care apăsa asupra pereților acestor bolți, sfărâmându-i. Aproape toate stațiile noi erau ascunse în tuneluri joase, înguste, înăuntrul unei rețele de linii, astfel încât atunci când solul s-ar fi lăsat pe ele, să nu le rupă șira spinării. Astfel, bombele nu-i putuseră ajunge de la suprafață. Însă când construiseră aici, se gândiseră și la frumusețe; de parcă ea ar fi putut salva lumea.

Iluminatul era strălucitor; fiecare lampă, ca o sferă albă, atârnată de tavan, la o înălțime de două niveluri, era aprinsă. Era o risipă, un adevărat banchet pe timp de ciumă: oamenii nu le trebuia atâta lumină. Însă aici le lăsaus aprinse fără nicio cruțare; magia Polisului era, pur și simplu, abilitatea de a le oferi nou-veniților sentimentul, chiar dacă numai pentru o oră, că se aflau în vechea lume, care dispăruse.

Și, la fel ca oricare altul, Artiom închise ochii strâns pentru o clipă și, cât ținu clipa aceea scurtă, crezu iluzia.

Imaginea din visul altcuiva îi izbucni atunci înaintea ochilor săi, orașul care nu existase niciodată la suprafață. Ceva, cumva, îi reaminti de el. Înlătură imaginea și alungă avioanele cu aripi ca de libelulă. Ajungea cu astea.

Stația era agitată.

Bătrânei și bătrânele, neîngrijiți și cu ochelari cu lentile groase ca niște lupe, studenți de patruzeci de ani ai unor instituții de învățământ de mult pierite, artiști efeminați, de toate felurile, brahmani în robe, cu cărți sub braț, întreaga masă înduioșătoare și muribundă de argumente tainice care induceau în eroare, se înghesuia alarmată de-a lungul limitei șinelor, întinzând gâtul pentru a vedea mai bine pătratul negru al tunelului ce ducea spre Ohotni Riad. Însă ar fi trebuit să doarmă, nu? Ceasul arăta miezul nopții.

Pătratul negru fumea.

La graniță stăteau santinelele Liniei Roșii: toate tunelurile ce duceau spre Biblioteka și proximitatea imediată erau parte din teritoriul Liniei Roșii. După războiul cu Hansa, Roșiii schimbaseră Biblioteka Imeni Lenina cu Ploșcead Revoluții.

— Ce-i asta? Ce s-a întâmplat acolo? le întrebau gură-cască pe santinele. A explodat ceva? Un atac terorist?

— N-a explodat nimic. O situație de rutină. Doar vi se pare, mințeau santinelele, deși fumul dinspre pătratul negru le irita plămânii atât de rău, încât își spuneau minciunile tușind.

— Așadar, a început. Cel puțin, poporul lor va fi liber, îl asigura un ochelarist pe un altul, lăsând în pace soldații de plumb ai Armatei Roșii.

— Trebuie să-i sprijinim, este datoria noastră! exclamă o femeie agitată, îmbrăcată într-o rochie țigănească, drapată neglijent peste dosul ei lat. Am să mă duc și-am să pictez un poster de solidaritate. Vrei să mi te alături, Zahar?

— Știam eu; știam că așa se va întâmpla. Dar atât de repede! Răbdarea rusului s-a isprăvit! zise un bătrân cu barba lungă, agitându-și arătătorul.

— Acolo-i egalitate pentru toți. Acolo-i frăție.

— Vedeți? Și nu-i întâmplător că Ohotni Riad e primul loc unde se întâmplă așa ceva! Asta pentru că noi suntem

următorii pe linie! Polis! Puterea subtilă în acțiune, ca să spunem așa. Este, pur simplu, prezența noastră aici, influența noastră culturală! Exemplul nostru concret! Nu poți ridica valorile democratice cu o baionetă. Iar spiritul nostru... de libertate, scuzați-mi grandilocvența...

— Cred că trebuie să ajungem la ei. Deschideți frontiera pentru refugiați. Organizați distribuția alimentelor! proclamă o femeie cu o coafură înaltă și un decolteu spectaculos. Ei mor de foame acolo, așa am auzit. Ce îngrozitor! Am să aduc niște biscuiți de acasă, doar să fie, în caz de ceva. Știam eu ce știam când i-am pregătit ieri.

— N-o să vină niciun fel de refugiați, le spuse Artiom tuturor. Și nici nu va fi vreo răzmeriță. Nu se va-ntâmpla nimic. O să fumege o vreme, apoi se va opri.

— Cum poți să fii așa sigur? îl întrebară plini de obidă. Artiom dădu din umeri. Cum putea să le explice?

Însă deja uitaseră de el; se întorseseră toți, mutându-și atenția de la pătratul fumegând, spre o pasarelă care se înălța până aproape de plafon, traversând una dintre linii.

Oameni îmbrăcați în negru coborau de pe pasarelă într-o avalanșă tăcută. Cu măști pe față, pieptare din kevlar și căști lustruite, cu vizoarele ridicate pe cap. În mâini țineau automate AK-47 cu amortizoare.

— Ordinul!

Cuvintele zumzăiau în aer, deasupra capetelor oamenilor. Și în capetele lor.

— Ordinul, repetă Artiom în șoaptă.

Inima începu să-i duduie. Iar rănilor de țigară, care șterseseră fiecare literă din „Dacă nu noi, atunci cine?“, începură să-l usture.

Ca întotdeauna, nu era nimeni altcineva.

Coloana de bărbați se scurse spre intrarea în tunel și se regrupă. Artiom își făcu drum mai aproape de ei, trăgându-și

escortele după el. Îi număra: cincizeci. Erau mulți. Așadar, Miller izbutise să înlocuiască ceea ce se pierduse.

Artiom se zgâi prin deschizăturile măștilor, în ochii și vârful nasurilor mărginite cu negru. Erau și unii dintre camarazii lui printre ei? Auzise numele lui Letiaga. Dar Sam? Stiopa? Timur? Prințul? Însă niciunul nu-l observă; se holbau toți fix, nemișcați, spre un punct din tunel.

Miller nu-i putea înlocui pe toți! Nu exista nimeni care să ia locul unor oameni ca ei.

Miller însuși nu era cu ei. Probabil că tocmai sosise brigada din Smolenskaia – baza Ordinului. Acum își așteptau comandantul. El se afla separat, în Arbatskaia.

Cele zece minute stabilite chiar de Miller trecuseră. Apoi cincisprezece minute. Apoi douăzeci. Un val lent străbătu coloana: oamenii se legănau de pe un picior pe altul și-și îndreptau spatele. În definitiv, erau oameni, nu idoli din piatră.

În cele din urmă, își făcu apariția.

Un bărbat coborî scaunul cu roțile pe trepte. Alți doi inși mușchiuși îl aduseră jos pe Miller însuși. Îl așezară în scaun, îl reglară și începură să-l împingă.

Avea pe umeri o haină de camuflaj, cu pete kaki, așa cum era de așteptat, ai fi crezut, de parcă-i era frig. Însă avea o singură mână, cea stângă, așezată pe genunchii săi osoși. Dreapta-i lipsea din umăr; de aceea purta haina de nuanța bobului de mazăre. Trecuseră doi ani, dar încă-și acoperea ciotul. Îl ascundea. Nu voia să se obișnuiască cu vederea lui. Ca și cum brațul său putea crește la loc, numai dacă avea răbdare o vreme.

Întreaga formațiune se răsuci pe călcâie, la unison, pentru a se întoarce cu fața spre comandant. Un spasm universal îi făcu pe toți să ia poziția de drepti. Artiom își dădu seama că și el se încordase, însă înțelese asta doar când un efort neobișnuit îi contractă mușchii din spate.

— Pe loc repaus, croncăni Miller spre ei.

Pielea i se zbârcise și se vestejise. Nu mai era rumenă și strălucitoare. Culoarea îi dispăruse și din părul cândva negru, străbătut de șuvițe albe; acum era complet cărunț. Însă când fu mutat mai aproape, fu limpede că nu-și pierduse nimic din duritate; zbârciturile și cutele nu făceau decât să-i contureze și mai clar trăsăturile, iar ochii nu-și pierduseră forța. Din contră, ardeau mai tare ca oricând.

Artiom înaintă prin mulțime spre el.

— Lăsați-mă să trec! Trebuie să-l văd pe colonel!

Îl izolară imediat, blocându-i drumul cu brațele lor negre. Una dintre matahalele din calea lui exclamă surprins:

— Artiom? Tu ești?

— Letiaga!

Erau prea stânjeniți ca să se îmbrățișeze, însă-și făcură șmecherește cu ochiul. Artiom îi bătu cu degetul într-un ecuson de pe umăr.

— A minus...

Grupa sanguină A, RH negativ. La fel ca Artiom.

Miller se întoarse pe jumătate să se uite peste umăr, și-l recunoscă și el pe Artiom.

— Aduceți-l aici.

— Tovarășe colonel.

În public, Artiom i se adresa oficial socrului său. Mâna-i ajunsese la tâmplă din propria ei voință.

— Nu saluta fără chipiu, îi spuse Miller.

— Da, tovarășe colonel.

Artiom îi zâmbi, însă Miller nu-i întoarse zâmbetul.

— Raportează. Ce se-ntâmplă acolo? Atac terorist? Sabotaj?

— Nu asta-i cel mai important. Cel mai important e în Teatralnaia.

— Eu te întreb despre Ohotni Riad.

— În Teatralnaia, Sviatoslav Konstantinovici. Au atacat fasciștii. Ocupă Teatralnaia. Iar explozia... Și n-a fost doar una. Au fost trei. Retează Linia Roșie, să împiedice orice întăriri.

— De unde știi toate astea? Toate datele astea despre fasciști?

— Am fost în... Teatralnaia. Am fugit.

— Anzor!

Miller făcu un gest spre adjutantul său; jacheta bob de mazăre îi alunecă într-o parte și căzu pe podeaua de granit. Oamenii din mulțime icniră și începură să arate spre ciot și să discute cu avânt despre el.

— Dați-i mai încolo...

Miller dădu furios din cap spre mulțime.

Formațiunea se dezintegrează instantaneu, transformându-se într-un lanț uman, iar lanțul deveni un cerc, forțându-i pe gură-cască nemulțumiți să se îndepărteze de Miller și de tunel.

— Afurisita de armată! mormăi mulțimea plină de obidă.

— Ești sigur că vor să ocupe stația? Întrebă Miller neîncrezător. Ar însemna să încalce tratatul.

— Ei susțin că dacă n-o ocupă, va ajunge în mâna Roșilor.

— Și ce făceai tu acolo?

Miller se uită spre Artiom, dar parcă privea în jos.

— Pot să-ți vorbesc personal? Să-ți spun între patru ochi?

— Între patru ochi... Miller își atinse genunchiul ascuțit; picioarele-i erau scheletice, lipsite de nervi și nefolositoare. Să-mi vorbești între patru ochi, da? Anzor! spuse el cu un glas jos și amenințător. Ne-am fi putut da seama de asta și noi, nu? Despre fasciști. Nu-i așa?

Alți câțiva din cordon îl recunoscuseră, în sfârșit, pe Artiom și se întoarseră spre el, iar asta-l însufleți puțin.

Poate că și zâmbeau sub măștile lor. În definitiv nu se mai văzuseră de vreo doi ani. Însă ar fi putut trece și o sută, și două sute de ani: dacă ai luptat alături de un om, nu-l mai uiți niciodată. Nu trebuia să aibă niciun dubiu.

— Ba da, tovarășe colonel.

— Așteaptă. Dacă cuceresc Ohotni Riad... Ploșcead Revoluții va rămâne și ea fără niciun sprijin. Și singura trecere dintre Teatralnaia și Linia Roșie este pe aici, așa-i?

— Da, tovarășe colonel, confirmă roșcatul Anzor.

— Dacă toate astea sunt adevărate...

Miller își răsuci roata din stânga și descrie un semicerc, chibzuind.

— Dacă aș fi în locul lor, aș lua și Ploșcead Revoluții. Acum sunt cu o stație mai câștigați, dar în acest fel ar fi cu două.

Avea dreptate, își dădu seama Artiom. Ar fi fost stupid să n-o facă. Sângele va fi vărsat oricum. Bineînțeles că Dietmar va încerca.

— Problema este, nu cumva se întind mai mult decât le este plapuma? Au reușit să intercepteze pasajele?

— Există unul pe care sigur nu l-au interceptat, răspunse Artiom, înțelegând brusc.

— Păi, asta înseamnă că Roșiii își vor arunca forțele în luptă și vor încerca să-l recupereze. Și ce înseamnă asta? Un mare război, la numai un pas de noi. De Polis. Și din trei părți deodată.

Își ridică mâna stângă și începu să-și îndoaie degetele, unul câte unul.

— Ploșcead Revoluții este următoarea pe linie, de la Arbatskaia noastră. Ohotni Riad este la doar o azvârlitură de băț de aici, Biblioteca. Iar Borovițkaia este la o azvârlitură de băț din Reich, în Cehovskaia. Va ajunge și la noi. Singura problemă este când. Măine, poimăine sau într-o săptămână.

Miller își examinează soldații; erau suficienți pentru a curăța jumătate de peron.

— Lasă jumătate din ei aici, îi ordonă el lui Anzor. Du cealaltă jumătate în Ploșcead Revoluții.

Și se rostogoli îndepărtându-se într-o parte, spre trepte.

— Sviatoslav Konstantinovici... trebuie să discut cu tine...

— Vino.

Miller continuă să se deplaseze fără a se opri.

Îl duseră în Arbatskaia, unde colonelul avea propriul său comandament. Pe drum nu-și vorbiră deloc. Artiom nu voia să vorbească de față cu martori, iar Miller, pur și simplu nu avea chef de taclale. Îl lăsă pe Artiom pe coridor, cu Letiaga, și se încuie în biroul său. Anzor, un necunoscut pentru amândoi, ieși cu niște comisioane, și numai atunci blondul Letiaga îl îmbrățișă pe Artiom atât de tare, încât aproape că-i frânse oasele și-i făcu cu ochiul lui sașiu.

— Cum îți merge? șopti el.

— Mi-e dor de toate, mărturisi Artiom.

— Nu vrea să te ia înapoi? întrebă Letiaga și arătă cu capul spre ușă. Ce naibii poate fi atât de nasol între voi?

— E vorba de Ania.

— Păi, în definitiv... i-ai luat-o pe micuța lui gingașă, chicoti Letiaga și-l lovi pe Artiom în piept, făcându-l să se clatine. Tu crezi că a crescut-o pentru un parazit ca tine?

— Și tu cum te mai descurci?

— Au recrutat o grămadă de tipi noi. După ce buncărul... Privirile lor se întâlniră o clipă și se opriră din vorbit.

— Da. Nu răspunde. S-a izolat. S-a retras. Nu vorbește cu nimeni. O să-l găsim, Alexei Felixovici. Și-l vom preda. Am înțeles. Da, domnule!

Cuvintele abia dacă răzbiră pe sub ușa biroului lui Miller.

Un gând scurt: cui îi raporta Miller? Care Felixovici? Miller! Pentru a-și ascunde propria stângăcie și pentru a evita să dea impresia că trage cu urechea, Artiom întrebă, dând din cap spre ușa închisă:

— El cum se simte?

— Păi, acum...

Letiaga ezită și trecu la o șoaptă:

— Înainte de a pleca la Biblioteka, a zis să se ducă să se pișe... Iar la budă a căzut din scaunul ăla cu roțile direct pe podea. Bineînțeles noi stăteam chiar acolo... Afară. Am încercat să intrăm și să-l ajutăm... Picioarele nu-i sunt de niciun folos și n-are decât un braț. Țipa ca un apucat... afară! Încăpățânat ca un catâr, a stat zece minute pe podea, înainte să poată să urce singur... Și numai dracu' știe cum s-a ridicat doar cu un braț. Și totul ca nu cumva să-l vedem zăcând pe jos, cu pantalonii în vine. Așa-i el.

— Aha...

— Da... Aha. Bine. Dar tu... Ce te-aduce pe-aici?

— Pe mine? Eu...

Artiom îl măsură pe Letiaga de sus până jos, cercetându-l; în buncăr, Letiaga încasase câteva gloanțe pentru el, pe când Artiom zăcea la podea, cu închizătorul armei blocat; țâșnise din adăpost, atrăgând focul asupra lui. Și Artiom îl cărase în spate până la infirmerie, ca pe un cadavru ciuruit de gloanțe. Infirmierul spusese că va muri din cauza pierderii de sânge, însă Artiom era geamănul lui Letiaga ca grupă sangvină și-i donase un litru și jumătate de sânge, ceea ce fusese îndeajuns. Scosese ră plumbul din el în cocoșe mici: toate gloanțele se turtiseră în carnea tare a lui Letiaga. Așa că de atunci căra în el un litru și jumătate de sânge împrumutat de la Artiom. Continua să se gândească la plata datoriei.

— Căutam un operator radio. În Teatralnaia.

— Ce operator radio? întrebă prudent Letiaga.

— Era un tip acolo... Zicea c-a găsit supraviețuitori. Alți oameni în afară de noi. Undeva prin nord. E o poveste ciudată. Știi de câte ori am încercat să fac asta? Să recepționez un semnal? Nimic... Pierdere de vreme. Însă tipu-ăla... Așa c-am încercat...

Letiaga dădu din cap spre el. Dintr-un soi de compasiune.

— Mai du-te naibii! râse Artiom și-l împunse în burta lui tare ca piatra.

— Artiom! se auzi o voce strigând de dincolo de ușă.

— Poartă-te ca și cum ești întreg la minte, zise Letiaga. Poate că te ia înapoi. Și noi îți ducem dorul pe aici.

* * *

Era o încăpere mare; i se potrivea perfect ocupantului ei. Miller se așezase în dosul unui birou mare, din stejar, plin de hârtoage. După ce intrase, își aranjase haina de culoarea bobului de mazăre, iar scaunul cu roțile era invizibil. Ca și cum la birou stătea un bărbat căruia doar îi era frig. Biroul nu era încălzit, atâta tot.

— Letiaga! lătră Miller spre hol. Am nevoie de trei voluntari. Să ducă un plic Führerului. Unul dintre ei ești tu. Du-te și găsește-i pe ceilalți!

Toți pereții erau acoperiți de hărți, în care fuseseră înfipite stegulețe și săgeți. Liste de nume cu marcaje după fiecare: ofițeri în misiune.

Iar pe alt perete, altă listă, una specială. Lungă. Cu un mic raft dedesubt, și un păhărel multifățetat, umplut până la jumătate cu un lichid albicios și tulbure. Ca și cum cineva luase deja un gât din trăscaul contrafăcut. Cineva de pe lista aceea specială.

Dar nu. Era doar Miller, care-i comemora. La început, obișnuia să-i comemoze zilnic, bătrânul maniac. Însă mâneca hainei de culoarea mazării rămânea tot goală.

Artiom simți cum i se ridică un nod în gât.

— Mulțumesc c-ai fost de acord să mă vezi, Sviatoslav Konstantinovici.

„E și Hunter pe lista aia?” se întrebă el. La urma urmelor, nu pierise în buncăr...

— Închide ușa. De ce ai venit aici, Artiom?

Acum, că erau între patru ochi, devenise aspru și nerăbdător.

— Ce faci aici, și făceai acolo, în Teatralnaia?

— Am venit aici ca să te văd. Probabil că nu există nimeni altcineva la care să merg c-o asemenea informație. Iar acolo am...

Miller nu-l privi. Cu o singură mână, își răsucea cu stângăcie o țigară. Lui Artiom îi era teamă să se ofere să-l ajute.

— Asta... E o poveste foarte ciudată. Practic, sunt aproape sigur că... Trase aer adânc în plămâni. Sunt aproape convins că nu suntem singurii supraviețuitori.

— Adică?

— În Teatralnaia am găsit pe cineva care a reușit să recepționeze un semnal radio din alt oraș. După câte se pare, Zorii Polari. Asta-i pe undeva pe lângă Murmansk, cred. A discutat cu ei. Se pare că acolo... E posibil să trăiești. Și există informații potrivit cărora în Moscova au venit oameni din... afară. Probabil de acolo. De la Zorii Polari. Au venit până la Cerkizovskaia, pe Linia Roșie. Le-au zis celor de acolo de unde veneau... Dar mai apoi interesant este c-au fost ridicați toți, imediat. Conform informațiilor adică, limpezi Artiom lucrurile.

— Cine i-a arestat?

— KGB-ul. După care au început să-i aresteze pe cei care-i văzuseră. Și chiar și pe cei care doar le povestiseră

altora despre tărașenia aia. Aparent i-au trimis la Lubianka. Cu alte cuvinte, totu-i chiar foarte serios. Înțelege?

— Nu.

Artiom își netezi țepii de păr de pe cap.

— Nu, repetă Miller.

— Dar n-ai... N-ai primit nicio informație? Despre oamenii de la Zorii Polari? De la oamenii din propria ta rețea? Poate că grupul care-a ajuns la Cerkizovskaia n-a fost singurul?

— Unde-i operatorul ăla radio de care ziceai? îl întrepruse Miller. Unde se află acum?

— Este... mort. A fost împușcat. Roșiii l-au ucis. Au apărut în Teatralnaia și l-au luat cu ei. KGB-ul. Și... Artiom se opri, adunând toate piesele la un loc. Dar după el veniseră... După el, nu după mine. El spunea că există material informativ de la Biroul Central... Despre el. Așa că pân-atunci nu avuseseră nici cea mai mică idee de existența mea.

— Cine? Ce?

Miller aprinse țigara și începu să pufăie; fumul îi intra în ochi, însă nu-i lăcrimau. Fumul era prea greu ca să se ridice spre tavan și rămase într-un vălătuc deasupra capului colonelului.

— Și dacă ei știu despre Zorii Polari? Dacă Linia Roșie știe deja despre asta? Și încearcă să țină totul secret? Ei... Elimină pe toată lumea care află... Cine-a vorbit cu ei... Pe toți cei care au vorbit cu ei... Pe toți ceilalți... Îi găsesc și...

— Bine atunci.

Miller îndepărtă fumul cu palma și începu imediat să producă și mai mult.

— Bine. În clipa de față sunt foarte interesat de Linia Roșie. Pentru că în orice moment ar putea izbucni războiul, sau poate că deja au intrat în război, cu Reichul. Poți măcar să-ți imaginezi ce-nseamnă asta? Teatralnaia este pe

cale să se transforme într-o mașină de tocat carne și întregul metrou va fi absorbit în ea. Iar asta, Artiom... Asta necesită o chibzuință serioasă. Din partea mea. Fiind comandant al Ordinului, trebuie să mă gândesc cum să-i opresc pe ticăloșii ăia nenorociți să-și smulgă beregata unii altora. Cum să protejiez Polisul de ei. Toată inteligența noastră, cu ochelarii lor de vedere și halatele elegante. Și în același timp – zvâcni bărbia în sus, spre locul unde monolitul alb al Cartierului General trona deasupra stației Arbatskaia – în același timp să-i protejiez pe toți pensionarii care sunt convinși c-au câștigat Războiul Final și că sunt singurii apărători ai Patriei noastre. Toată rezerva noastră magică. Tot metroul nostru. Eu sunt împotriva Reichului și împotriva Liniei Roșii. Știi câți oameni de aici sunt în Legiunea de Fier? Și în Armata Roșie? Și știi câți am eu? O sută opt soldați. Inclusiv ordonanțele.

— Sunt dispus... Permite-mi să mă alătur din nou trupelor.

— Ah, dar nu sunt eu dispus, Artiom. De ce-aș avea nevoie de un om care hălăduiește prin ploaie îmbrăcat doar în cămașă? De ce-aș vrea pe cineva care vede peste tot conspirații incredibile? I-a contactat careva pe marțieni?

— Sviatoslav Konstantinovici...

— Sau pe Întunecații ăia ai tăi, poate?

— Chiar nu-ți pasă câtuși de puțin? explodează Artiom. Toată agitația și zarva din subteran. Lasă-i s-o facă! Nu va fi altceva decât altă grămadă de gunoaie care se mănâncă între ei. Aici nu-i destul spațiu pentru ei! Nici apă! Nici aer! Nici ciuperci! N-ai să-i poți opri. Și-ai să-ți pierzi iarăși jumătate din băieți. Ai să-i pierzi pe toți. Și la ce va ajuta asta? La ce hotărâre se va ajunge?

Artiom dădu din mână spre paharul de votcă pe care morții nu-l terminaseră de băut.

— Însă băieții au depus un jurământ. Și eu la fel. Și tu la fel, Artiom. Dacă trebuie să ne dăm viața pentru a salva locul ăsta nenorocit, atunci ne dăm viața. Și nu mi le arunca mie în față, tinere neisprăvit. Am ieșit din buncărul ăla ca un vierme, cu un singur braț. Tu ai ieșit întreg, și pentru ce? Ca să te poți autodistrage cu expedițiile tale? Te-ai gândit la copiii tăi? La ce fel de copil vei avea după acest mic duș de ploaie? La ce fel de copil va avea fiica mea?

— M-am gândit, da.

— Te-ai gândit pe dracu'!

— Și tu, tu te-ai gândit? Dacă-i oare posibil să pleci și să mergi în altă parte? Să te-ntorci la suprafață? Să iei toate astea... afară? Dacă ar exista măcar un singur loc acolo potrivit pentru a fi locuit! Un loc pentru noi, la suprafață! Mergând azi prin ploaia aia... m-am simțit din nou ca o ființă umană! În fond, nu-mi pasă dacă o mierlesc după asta. Apoi am coborât... în putoarea noastră. Vreau să merg înapoi. Nu numai Roșiii și fasciștii s-au transformat în animale! Noi toți ne-am transformat! Astea-s peșteri pentru oamenii peșterii. Ne transformăm în troglodiți! Tu ți-ai pierdut brațul și picioarele în buncăr. Poate că-n războiul următor îți vei pierde capul! Și cine o să-ți ia locul? Cine-i capabil s-o facă? Nu-i nimeni. Dacă e să pleci undeva, oriunde, trebuie să plecăm de aici! Și acum, îți spun, se pare că există un loc! Și poate că Roșiii știu de el.

— Știi ceva, Artiom. Glasul lui Miller cedă și începu să hârâie. Te-am ascultat. Acum ascultă-mă tu pe mine. Nu te face de răs. Și nu mă face pe mine de răs. Oamenii știu cu a cui fiică te-ai căsătorit. Și toate tâmpeniile astea absurde se întorc direct în mine, pricepi? Nici măcar să nu-ți treacă prin cap să spui...

— Tâmpenii? Atunci de ce s-ar mai osteni să lichideze pe toată lumea care i-a văzut pe oamenii ăia și a vorbit cu ei... Cu...?

— Artiom, Artiom! Doamne ferește! Ce dracu' o fi văzut în tine? Oare chiar nu-și dă seama?

— Ce să nu-și dea seama? întrebă Artiom încet, fiindcă nu avea suficient aer ca să întrebe cu glas tare.

— Că ești schizofrenic! Ai început cu Întunecații, iar acum continui cu conspirația asta. Întunecații tăi ți-au mâncat creierii. Presupun că i-ai mărturisit deja despre ei? Că n-ar fi trebuit să-i lovim cu rachetele? Că ei erau, de fapt, niște băieți buni-buni. Îngeri, aici, pe Pământ. Ambasadorii Domnului. Ultima șansă de supraviețuire a omenirii. Și că n-ar fi trebuit decât să vorbim cu ei. Să lăsăm bestiile alea să ne pătrundă în minte. Relaxați și încântați. Ca tine. Ca tine!

— Eu..., zise Artiom. Dă-mi voie să-ți spun ceva. Da, ți-am zis toate alea, și-o să ți le spun din nou. Când i-am șters de pe fața pământului pe Întunecați, am făcut cea mai mare greșală cu putință. Eu am făcut-o. Nu știu nimic despre îngeri, însă, în mod clar, ei nu erau demoni. Indiferent cum arătau. Și da, încercau să ne contacteze. Și da, pe mine m-au ales... Pentru că eu am fost cel care i-a găsit. Când eram copil. Am fost primul. Ți-am spus deja asta... Și da, într-un fel... m-au adoptat, cred. Însă m-am împotrivit. Mi-era teamă că-și vor băga mâna înăuntrul meu, ca să mă facă un fel de marionetă și să mă transforme în ceva... în ceva ca ei. Pentru că eram un cretin și un laș. Și eram un asemenea laș, încât m-am asigurat, pur și simplu, că i-am distrus pe toți, până la ultimul, cu rachetele tale... Totul, doar ca să nu văd ce s-ar întâmpla dac-ar începe să vorbească cu mine. Și-am fost un asemenea laș, încât mi-am dat seama că tocmai exterminasem o nouă specie de ființe raționale... și ultima noastră șansă! De supraviețuire! Însă toată lumea mă aplauda pentru c-o făcusem... femeile, copiii și bărbații. Credeau că-i salvasem de bau-bau, de monștri! Sărmanii idioți! Însă eu... eu i-am condamnat! Să

rămână prinși sub pământ pe vecie! Până când au să crape toți! Femeile! Și copilașii lor! Și copiii pe care-i vor avea... dacă vor mai avea!

Miller îl privea rece și neimpresionat. Artiom nu-i putea stârni sentimentele cu nimic: nici cu învinuiri, nici cu disperare, nici cu speranță.

— N-ar fi trebuit să facem asta! Aici, sub pământ, am devenit niște brute atât de perverse, încât atacăm pe toată lumea, înșfăcăm de gât pe oricine se apropie prea mult... Întunecații... Încercau să ne contacteze. Pentru o simbioză cu noi. Ne-am fi putut întoarce la suprafață dacă ne-am fi unit eforturile. Erau făcuți să fie... salvarea noastră. Trimși să ne testeze. Să vadă dacă merităm iertarea... Pentru ce i-am făcut... Pământului. Nouă înșine.

— Mi-ai servit deja predica asta.

— Da, și Aniei i-am servit-o. V-am spus-o însă numai vouă. Nimănui altcuiva. Toți ceilalți... Chiar și acum mi-e rușine s-o recunosc. Am fost un laș și am rămas un laș.

— Iar ăsta-i un lucru bun! Că ești laș! Cel puțin încă mergi peste tot liber și nu ești într-o cămașă de forță, la balamuc, dându-te cu capul de pereți. Am avertizat-o. Proasta. I-am zis că ești un smintit bun de legat! Doar uită-te în oglindă la cum arăți. Dacă era după mine...

Artiom clătină din cap.

— S-au dus. S-a terminat cu ei. Însă... Însă dacă... Dacă mai e vreun loc unde am putea trăi... Unde trăiesc oameni... atunci... nu-i totul pierdut.

— Și apoi, ceea ce le-ai făcut acestor prieteni raționali ai tăi nu-i chiar atât de îngrozitor, nu? De-aia te tot duci să vagabondezi la suprafață? De-aia tragi cu urechea tot timpul pe undele radio? Pentru iertare?

Strângându-și țigara între dinți, întoarse roțile scaunului cu mâna stângă, răsucindu-se cu dexteritate din spatele biroului, și veni lângă Artiom.

— Îmi permiți să fumez? ceru Artiom.

— Ți-ai pierdut mințile, Artiom! Înțelegi asta? Acolo, în turn! Iar ce faci acum... E doar în imaginația ta. Sunt chestii de schizofrenic. Nu, nu poți să fumezi. Asta-i tot, Artiom. Am un război care izbucnește la două stații, iar tu... Du-te, Artiom. Ieși! Ai lăsat-o singură pe fiică-mea?

— Eu... Da.

— Cum se simte?

— Bine. În ordine. Totul e-n ordine în ceea ce-o privește.

— Artiom, eu chiar sper să te lase. Și să-și găsească pe cineva normal. Merită pe altcineva mai bun, mai bun decât un psihopat obsedat, care hălăduiește la suprafață fără costum de protecție. Deci, care-i rostul atunci? Părăsește-o, Artiom. Las-o să plece. Am s-o iert. Spune-i asta și las-o să vină înapoi.

— Am să-i spun. Cu o condiție.

Miller suflă fumul și trase de țigara lui răsucită.

— Ce condiție? Ce-o să ceri în schimbul soției tale?

— Cei trei oameni care se duc în Reich cu plicul. Vreau ca eu cel să fiu al patrulea.

Capitolul 12

Ordinul

Plecară din Borovițkaia.

Un spațiu confortabil, din cărămidă roșie, arătând ca sala de lectură a unei universități medievale. Ticsit cu rafturi de cărți furate de la suprafață, din Marea Bibliotecă, și pupitre din scânduri, unde cărțile erau studiate și discutate: populat cu maniaci ai cărților, care-și ziceau brahmani și păstrători ai cunoașterii.

Lămpi cu abajururi din pânză atârnavă la mică înălțime deasupra pupitrelor, oferind o lumină blândă și prietenoasă, iar Evul Mediu, așa cum văzuse Artiom în cărțile de istorie, cu poze, pentru copii, era infiltrat de spiritul apartamentelor din Moscova, așa cum și le amintea din fotografiile desprinse din anii scurtei lui copilării.

Arcadele erau blocate pentru a forma încăperi. Pe când Artiom mergea pe lângă una, o amintire din trecut, de la vizita în Polis, năvăli asupra sa: o noapte petrecută în casa unui om bun, o conversație prelungită mult în noapte, o carte ciudată, care pretindea că în stelele rubinii ale Kremlinului fuseseră închiși demoni și că fiecare steluță a fiecărui Copil al lui Octombrie se găsea câte un drăcușor... O carte absurdă. Adevărul era întotdeauna mai simplu și mult mai uluitor decât își puteau imagina oamenii.

Omul cel bun nu mai exista, iar stelele Kremlinului fuseseră stinse.

Iar Miller, cel pe care-l întâlnise Artiom acolo, înarmat cu o mitralieră Pecheng atârnată de umăr, cu trupul brăzdat de benzi de mitralieră, comandantul aflat mereu în fruntea trupelor, primul în toiul oricărei bătălii, nu mai exista nici el.

Și nici Artiom nu mai exista. Amândoi deveniseră cărbune.

Însă Letiaga era același ca întotdeauna: un ochi sașiu, spinare destul de lată ca să blocheze un tunel și un zâmbet de parcă-ți legase șireturile bocancilor și acum aștepta să te împiedici; avea douăzeci și șapte de ani, însă zâmbetul lui aparținea unui copil de zece ani. Letiaga era ignifug.

— Hei! zise și zâmbi în modu-i caracteristic.

— Deci, te pot felicita, nu? Bătrânul te-a luat înapoi?

Artiom clătină din cap.

— Atunci ce-i? O misiune de testare?

— Un cântec de lebedă. Doar merg în Reich împreună cu voi.

Letiaga încetă să mai zâmbească.

— Care-i treaba ta cu locul ăla?

— Trebuie să scot pe cineva de acolo. E un om bun, pe care chiar trebuie să-l salvez. Dacă nu mă întorc acolo, va fi spânzurat.

— Ești un ticălos nechibzuit. Măcar e vorba de o femeie?

Letiaga îi făcu cu ochiul.

— E un bătrân. Cu barbă.

— Ah... croncăni Letiaga. Asta-i treaba ta, însă... ăăă...

— Tont malac. Ține-ți gura, zise Artiom încercând să nu zâmbească; se simțea stânjenit de gândul la Homer.

Dar sfârși, oricum, prin a râde. Râsul se ridică din el: ros, cleios și sarcastic. Râsul îi provocă convulsii, îl istovea, îl devasta, iar Artiom se prăbuși pe o bancă, pentru a evita să ajungă pe jos, în patru labe. Tot ceea ce-l obligase metroul să înghită în ultimele zile îi ieși pe gură, nedigerat,

ca râsul. Râse până i se umeziră ochii, până când începu să sughită. Își umplu plămânii cu aer și râse din nou. Letiaga râdea odată cu el, poate din motive diferite de-ale lui. Sau poate fără niciun fel de motiv.

Apoi trecu și asta.

— O misiune secretă, fără doar și poate, conchise încrezător și cu totul serios Letiaga. Nu renunță ei la tipii ca tine, frate.

Nu, nu renunțau.

— Am vrut de mult să te rog asta, îi spuse Artiom. Cum ochești?

Își orientă ochii spre nas, imitându-l pe Letiaga.

— Ar trebui să vezi totul dublu.

— Chiar văd totul dublu, admise Letiaga. De asta folosesc atâta muniție. Fiecare tip normal are o țintă, însă eu am două. Și trag în amândouă. Nu-i o întâmplare că bătrânul mă trimite în Reich. Scârțarul vrea să scape de mine.

— Crezi că-i o misiune doar cu bilet dus? chicoti Artiom.

— Eu călătoresc cu fise.

Letiaga îi făcu cu ochiul, ridicându-și degetul pentru a zornăi plăcuțele de identificare ce-i atârnavă de gât, în loc de o cruce după care să fie recunoscut.

— La ce-ți trebuie? Oricum nu-i nicio șansă să fii confundat cu altul.

— Ah, n-ai să vezi niciodată ziua aia, chicoti Letiaga. Asta-i pentru altceva. Știi cum e când te trezești, uneori, și te întrebi: „Cine-s eu? Și ce-am băut? Și apoi, bun, bine, măcar cine sunt?”

— Știu, oftă Artiom.

Ceilalți doi bărbați se apropiară. Unul avea pomeți înalți, tunsoare perie țepoasă și ochi înguști; celălalt avea nas borcănăț, de boxer, era agil și umbla cu un aer nonșalant.

— Ia te uită, da' mult vă mai ia să vă pregătiți! Ca niște parașute care se gătesc pentru o întâlnire! Dar pare-mi-se

c-ați fost pe fugă, n-ați avut vreme să vă și rujați, le zise Letiaga. O s-o facem pe drum, bine?

— Cine-i ăsta? arată spre Artiom cel cu mersul relaxat.

— Nu așa se dă binețe.

Letiaga clătină din cap.

— Treaba nu-i „cine-i ăsta”, ci „cine ești tu”, Iureț. Artiom a fost cu noi în buncăr. E o legendă vie. Tu încă vânai șobolani prin Hansa, cu sunătoarele pentru copii, când Artiom și colonelul i-au terminat pe Întunecați cu rachetele.

— Atunci, unde-a dispărut? întrebă celălalt.

— Și-a refăcut puterile, Nigmatulin, pentru noi isprăvi de eroism. Nu-i așa, Artiom?

— Nu prea s-a refăcut cine știe cât, remarcă Nigmatulin, măsurându-l pe Artiom cu o privire sceptică.

— Pentru mine, orice zi este o ispravă pe cinste, răspunse Artiom. N-a mai rămas nimic pentru mine însumi.

— Ne luptăm din nou, băieți, iar fetele sunt doar un vis, cită Letiaga, sprijinindu-l. Bine, băieți, să mergem. Führerul așteaptă. Iar pe Führer nu-l lași s-aștepte.

Îi salută militáros pe grănicerii piperniciți din Boro-vițkaia, și toți patru coborâră pe scara care ducea la șine. Tunelul îi înghiți, la început iluminat, apoi întunecat, și mai apoi cu o beznă totală. Ceilalți doi rămăseseră mai în spate, lăsându-i pe Artiom și Letiaga s-o ia înainte.

— Tipul e din Hansa, da? întrebă Artiom.

— Amândoi sunt din Hansa. Nigmatulin e din Komso-molskaia, iar Iureț e din Park Kulturi, mi se pare. Tipi normali, dacă veni vorba. Amândoi. De încredere.

Letiaga se gândi o clipă.

— Aproape toți sunt din Hansa.

— Aproape toți care?

— Toate întăririle noastre.

— Cum așa?

— Păi, de unde altundeva poți primi tipi cu antrenament? N-are niciun rost să scotocești prin stațiile întunecate. Sau s-aduni, cum fac fasciștii, cu legiunea aia a lor, tot felul de ciurucuri. Nu-s pentru noi. Miller a făcut un fel de înțelegere cu Hansa. Iar ei au fost de acord să... ne ajute să ne punem din nou pe picioare.

Artiom îl măsură cu o privire întrebătoare.

— Și-a fost de acord cu asta? Îi blestema. Îți amintești? Atunci când noi... În buncăr. Promiseseră c-o să ne ajute. Și ne-au fentat. Dacă ar fi venit atunci... dacă ne-ar fi dat oameni, poate că n-ar fi trebuit să ne punem din nou... Dintre toți băieții ăia ai noștri... Ca s-o spun pe față.

— Ca s-o spui pe față, zise Letiaga. Nu ne-au dat niciun om atunci. Dar au făcut-o după aia. Ni i-au dat când au putut. Și au adăugat tot felul de echipamente și muniție. Știi și tu câți bani au cei din Hansa. Chiar ei au făcut oferta. Ei bine... și bătrânul era în jale adâncă, bând pentru morții noștri... Însă nu era nimic de făcut. N-avea de unde să mai scoată alți cincizeci de oameni. Apoi s-a consultat cu oamenii. Au înțeles toți. Așa că au început, pe tăcute, recrutările. Cu teste – asta-i de la sine înțeles – și interviuri. Au separat imediat grâul de neghină. Iar rezultatul a fost mulțumitor. Majoritatea din Forțele Speciale ale Hansei. Așa că între noi și ei lucrurile sunt liniștite și pașnice. Nu că noi am avea un război al nostru, iar ei pe al lor. Suntem toți împreună.

— Hm..., făcu Artiom, dregându-și vocea și făcând semn din cap spre cei doi care se țineau în spatele lor.

— Toți în aceeași barcă, insistă Letiaga.

— Nu cred, zise Artiom după o pauză.

— Poftim?

— Nu cred că, pur și simplu, pentru a se exonera de tot, Hansa ne va aloca cincizeci de combatanți și va mai aduce și echipament. Ei nu fac nimic pe gratis.

— Dar nu-i pe gratis. Bătrânul s-a angajat să le antreneze forțele speciale. Pentru că... Letiaga plescăi din limbă. Nu sunt chiar atât de speciale. Mai ales când e vorba de suprafață. Sunt neajutorați ca niște pisoai, acolo, sus. Copiii catacombelor, fir-ar să fie.

Ultimul bec fu lăsat bălăngănindu-se în urmă, iar Letiaga scoase din rucsacul său o lanternă care părea un ciomag. Cei doi din urma lor se apropiară și-și zăngăniră automatele: era un tunel scurt, bine cunoscut tuturor, totuși nu era prea distractiv să mergi prin el. Era mai bine să stea toți laolaltă.

Lanternă se lansă imediat în beznă tunelului, umplând-o cu lapte și apoi agitându-l.

— Catacombele... Dar ești de-o seamă cu mine, își aminti Artiom. Așa că și tu aveai tot patru ani, da? Când Războiul Final...

— Oh, nu, puștiulică, zise Letiaga. Eu sunt cu un an mai mare decât tine. Deja am discutat despre asta. Așa că aveam cinci ani.

Artiom încercă să se imagineze prin Moscova, însă avioanele alea pântecoase, ca niște libelule, îi năvăliră din nou în minte, iar vagonetele rulară hurducăindu-se, și peste toate începu să cadă o ploaie fină și caldă. Scutură din cap, să-și alunge din minte aberațiile otrăvitoare, viziunea aceea fantastică.

— Și ce mai ții minte? Pe părinții tăi? Apartamentul?

— Îmi amintesc televiziunea. Îmi amintesc cum l-au arătat pe președinte la televizor... aveam un televizor mare de tot. Și președintele zicea: „Nu avem nicio altă opțiune. Ne-au forțat să alegem așa. Ne-au băgat în colț. N-ar fi trebuit să ne bage-n colț. Așa că-am decis...” Apoi a venit mama din bucătărie cu un castron de supă pentru mine. Era supă de pui cu tăiței. Mi-a zis: „De ce te uiți la lucrurile astea îngrozitoare? Haide, îți dau la desene animate.” I-am zis:

„Nu vreau tăiței.” Îmi amintesc foarte bine momentul ăla. Chiar începutul. Sau sfârșitul. După aia, n-au mai fost nici desene animate, nici tăiței.

— Pe părinții tăi ți-i amintești?

— Da. Dar ar fi fost mai bine să nu mi-i amintesc.

— Ascultă, Letiaga, îl întrerupse Iureț, cel cu mers nepăsător. Ei ne-au lovit primii. Noi nu i-am lovit; ei ne-au lovit pe noi. Fără niciun avertisment. Și-am interceptat prima salvă înainte de a trage. Îți spun eu. Aveam șapte ani.

— Iar eu îți spun: tăiței! Tăiței, pus la colț și forțat să mănânc. Și-atunci am gândit: uite că l-au pus la colț și pe președinte.

— Ce importanță mai are acum? întrebă Artiom. Dacă am fost noi primii, sau ei?

— Are importanță, obiectă Nigmatulin. Noi n-am fi început așa ceva. Oamenii noștri sunt sănătoși la cap, și responsabili. Noi am fost întotdeauna pentru pace. Ticăloșii ăia ne-au forțat; ne-au atras în cursa înarmărilor nucleare, ca să ne doboare. Voiau să ne spulbere țara. S-o facă bucățele. Pentru petrol și gaze. Pentru că țara noastră le stătea ca un ghimpe în coastă. Nu voiau niciun fel de țări independente. Toți să se-ntindă pe jos și să-și desfacă cracii pentru ei. Noi am fost singurii care am mârâit. Iar ticăloșii ăia nevrednici, nemernicii ăia ne-au presat... Nici nu se așteptau să mergem până la capăt. Credeau c-o să ne pișăm pe noi. Însă noi... Voiau să ne spulbere, asta era. Noi nu ne predăm dușmanului! Să-i ia dracu' și pe ei, și pofta lor de petrol. Voiau să ne colonizeze. Însă au terminat-o căcați pe ei, ticăloșii, când televiziunea lor le-a arătat ce venea pe cer spre ei. Așa se-ntâmplă când vrei s-o faci pe durul cu noi. Și n-am mierlit-o încă, deși suntem sub pământ.

— Câți ani aveai pe atunci? întrebă Artiom.

— Ce treabă ai tu cu asta? Aveam un an. Alții mai bătrâni ca mine mi-au povestit. De ce?

— Nimic, răspunse Artiom. Deci nimic pe malul ăsta al oceanului, nimic nici pe malul celălalt.

Letiaga își dresе glasul pentru a destinde atmosfera. După asta nu-și mai vorbiră.

* * *

— Stop! Stinge lanterna!

Nigmatulin și Iureț se despărțiră și se lipiră de pereți, având automatele pe jumătate ridicate; Artiom rămase în centrul tunelului împreună cu Letiaga. Un buton păcăni îndatoritor și lumina se stinse. Se lăsă noaptea.

— Frontiera-i închisă. Întoarceți-vă și plecați înapoi!

— Suntem din Ordin! strigă Letiaga înspre ecouri. Avem un mesaj pentru conducere.

— Întoarceți-vă și plecați înapoi! repetă o voce din hăul metroului.

— V-am spus c-avem o scrisoare pentru Führer! Personal! Din partea colonelului Miller!

Spoturile roșii ale laserelor de ochire țâșniră din beznă, bâjbăiră, apoi săriră pe fruntea lui Letiaga și pe pieptul lui Artiom.

— Întoarceți-vă! Avem ordin să tragem în plin!

— Deci asta-i toată blestemata lor de diplomație, conchise Letiaga.

— N-o să ne lase, șopti Iureț.

— N-avem ordin să forțăm intrarea, răspunse Nigmatulin.

— Dar ni s-a spus să predăm plicul, se împotrivi Letiaga. Altfel bătrânul îmi va smulge capul de pe umeri. Nu știu ce-i în plic, dar a zis că dacă nu-l livrăm, totul se duce pe apa sâmbetei.

Se simțea un miros dulceag, stătut, de urină veche: din câte se părea, pentru postul de gardă nu se amenajase o

toaletă, iar când santinelele trebuiau să se ușureze, se duceau pur și simplu în tunelul întunecos, în teritoriul nimănui.

Artiom se uită la spotul roșiatic, care marca poziția inimii sale. Se gândi la Miller și la ultima lui misiune, care era încă nefinalizată: să se întoarcă la Ania și să-i spună că o părăsea. Să i-o spună direct, în față, și nu să dispară în secret, cu coada între picioare, ca să sprijine marile cauze.

Deja stârnise mai mult decât suficiente probleme de dragul marilor cauze. Îl lăsase pe Olejek la doctor, după ce făcuse tot ce putuse. Abandonase cadavrul cu găurile purulente, se spălase pe mâini și se dusesse să bea votcă. Îl lăsase pe Lioka să coboare treptele înspre nicăieri, fluierând, și se decisese să nu se amestece sau să încerce să-l aducă înapoi. Unii plecaseră în stânga, alții în dreapta, fiecare cu soarta lui. Nu-i dusesse pe deținuții condamnați spre libertate, folosind Naganul lui Svinolup. Nu întrebese nici de papucii de damă din biroul maiorului. Și nu trăsese draperia la o parte. Nu făcuse nimic; nu încercase să vadă dacă era cineva acolo sau nu. Și din moment ce nu văzuse pe nimeni, însemna că nici nu fusese nimeni acolo. Asta-și putea spune ca să trăiască foarte liniștit. Și-ar fi fost în stare să fabrice o explicație și în legătură cu Homer, bătrânul scribălău analfabet și neînsemnat. Toată lumea mințea, pur și simplu, în legătură cu accesele de conștiință: un bărbat era puternic și putea trece peste orice situație. Iar marile fapte scuzau orice.

Încercă să acopere cu palma punctul tremurător, dar acesta îi sări pe mână.

— Ultimul avertisment! strigă cineva din adâncul beznei.

— Atunci ne retragem? se întrebă Letiaga.

Lasă-l pe bătrân. Lasă toate cadavrele tale, disperi din puțul ăsta întunecat și coboară capacul. Ai o misiune mult mai importantă, Artiom. Să salvezi lumea. Nu trebuie să-ți pierzi vremea cu ciupercile.

— Găsiți-l pe Dietmar! strigă Artiom înspre adâncul întunecat, iar glasul i se pițigăie.

— Pe cine?

— Dietmar! Spuneți-i că s-a întors stalkerul!

— Care-i treaba? se întoarse Letiaga spre Artiom. Ce poveste mai e și asta?

— Mereu aceeași poveste. Despre bătrânul cu barbă, încercă Artiom să zâmbească. Și despre un idiot. Misiunea mea secretă.

Și în momentul acela, în micul lor univers de teatru ieftin și jegos se aprinse o supernovă.

* * *

Dietmar se îndreptă spre cel dintâi cuib de mitralieră al primului post de control. Probabil se uita la războinicii duri și medaliați, care se ascundeau în spatele propriilor palme, și râdea în sinea lui.

Însă nu stinse reflectorul.

— Cine m-a chemat?

— Eu. Artiom.

— Artiom?

Dietmar părea că-l uitase.

— Care Artiom?

— Știam eu! pufni Nigmatulin.

— Stalkerul. Cu un mesaj pentru Führer. Predare personală. De la Miller! De la comandantul Ordinului! Privind situația!

— Care situație?

Dietmar nu voia să-l înțeleagă.

— În Teatralnaia! Privind invazia voastră!

— Invazia noastră? De la Miller?

Dietmar părea surprins.

— Nu există niciun fel de invazie. În Teatralnaia sunt tulburări. Avem refugiați care vin puhoi aici. Fühlerul a ordonat stabilirea unei misiuni de menținere a păcii în stație, pentru a nu exista victime. Însă acum e ora trei dimineața. Doarme. Și nu așteaptă niciun fel de scrisori din partea domnului Miller. Dar, dacă vrei, lasă-mi-o mie. Dimineața, am să i-o înmânez eu, la secretariat.

— Nici nu poate fi vorba, sugeră Letiaga în șoaptă. Avem instrucțiuni să-i înmânăm documentul chiar lui, în persoană, sau să-l distrugem.

— Nici nu poate fi vorba! repetă Artiom strigând. Trebuie predat doar Fühlerului, personal!

— Mare păcat, oftă Dietmar. Fühlerul nu primește pe nimeni. Mai ales asasini profesioniști. Înainte de a-i putea fi predat, plicul trebuie deschis și examinat, pentru evitarea unei tentative de otrăvire.

— Dețin informații, zise Artiom, pregătindu-se, potrivit cărora evenimentele din Teatralnaia nu sunt rezultatul unor tulburări publice, ci o subversiune deliberată. Menită să ducă la preluarea stației.

— Dar noi deținem informații total diferite privind Teatralnaia, răspunse Dietmar indiferent. Și nu tuturor le plac aceste informații, domnule Stalker. Inclusiv camarazilor tăi, spre exemplu. Adio!

Îi salută, apoi se răsuci pe călcâie și începu să meargă spre stație.

— Așteaptă! strigă Letiaga. Stop! Plicul ăsta nu-i de la Miller!

Lui Dietmar nici că-i păsa. Mitraliorul agită țeava lungă a armei, ațintind-o pe direcție pentru plumbii săi. Lunetiștii își aprinseră spoturile lor, iar acestea străpungeau chiar și lumina albă a reflectorului, care era la fel de strălucitoare ca și prima clipă a morții.

— M-auzi? mugi Letiaga. Plicul nu-i de la Miller! E de la Besolov!

Silueta întunecată, care aproape se dizolvase în beznă, încremeni.

— Repetă.

— E de la Besolov! Pentru Führer! Personal! Urgent!

Artiom se întoarse spre Letiaga. Aici Se petrecea ceva ce nu putea înțelege. Nigmatulin și Iureț erau nervoși, chibzuind asupra numelui necunoscut. Dietmar nu spusese nimic, însă înțepenise locului.

— Foarte bine. Va fi admis un singur om. Ceilalți pot aștepta.

Letiaga smuci din umerii săi masivi, acceptând condiția. Păși înainte.

— Nu tu! îl opri Dietmar. Dă-i plicul băiatului de acolo, Artiom.

— Am ordinele mele.

— Și eu le am pe ale mele. El e singurul pe care am să-l las să treacă. Și numai după ce va fi fost percheziționat.

— De ce el? Artiom, ce dracu'...

— Dă-mi plicul, îi spusese Artiom. Haide, Letiaga, m-ai citit. O misiune secretă. Pentru asta m-a trimis Miller. În caz că nu te vor lăsa pe tine... Am povestea mea în toată treaba asta. Tu nu trebuie să știi. De unde crezi c-am aflat de Teatralnaia?

— Fiecare de-aici are propria lui poveste, fir-ar să fie, mârâi Letiaga. Și se ascund unii de alții. Bătrânul paranoic...

— Nu i-l da. Ești nebun? șuieră Nigmatulin. Oricum, cine-i el? Colonelul a zis că tu trebuie s-o faci... Altfel...

— Tacă-ți fleanca, Ruslancik, spusese Letiaga. Țsta-i Artiom, da? E unul dintre noi. Omul nostru! Ai priceput?

— Cum vreți voi! zise Dietmar cu răceală. Nu mai am vreme pentru așa ceva. Ar trebui să fiu deja în Teatralnaia, dând ajutor umanitar populației.

Letiaga îl blestemă, scuipând de necaz, și scoase un pliculeț maro, gros și opac, din buzunarul de deasupra inimii sale. I-l dădu lui Artiom.

— Ăsta-i omul nostru, e clar? strigă el către mitralior, puștile cu lunetă, punctul laserului, șabloanele negre, universul năclăit în pișat și steaua orbitoare. Îl vom aștepta aici.

— Chiar vă rog s-o faceți, răspunse Dietmar. Căci Führerul poate dormi până la amiază. Să așteptați.

— Așteptăm, vom fi aici, Artiom, șopti Letiaga cu înfocare. Să te-ntorci. Dacă-ți ating fie și numai un fir de păr din cap... Poate că bătrânul mârâie la tine, dar pentru propriii lui oameni e-n stare să mute și munții... Suntem de-un sânge, tu și cu mine?

— Bine, zise Artiom. Deja nu prea mai auzea prea multe. Da, Letiaga. Mulțumesc. Nu știu.

Și lipi de piele blestematul de plic, se duse poticnit peste traverse și zbură spre supernovă, direct în ea. Într-un miliard de grade Celsius.

* * *

— Dușmani ai Reichului! Dușmani ai Omenirii! O hoardă de mutanți! Stă la porți!

Era un singur vorbitor, însă vocea i se auzea prin zecile de difuzoare înșirate unul în spatele celuilalt, astfel că-și repeta cuvintele ca pe propriul său ecou; iar corul acela al vocii unui singur om suna ca glasul unei hidre, ciudat și hipnotic. Glasul acela supura venin.

— Dacă Nu Luptăm Până La Ultimul! Suntem Amenințați Cu Anihilarea Totală!

Vocea ajunse la Artiom înaintea luminii din stația Cehovskaia-Wagner; lumina nu putea ricoșa din pereții curbați, întortocheați ai tunelului, însă vocea putea.

— După Ce Am Aflat Planurile Ticăloase Ale Liniei Roșii De Încălcare A Acordului De Pace! Capturarea Stației Teatralnaia! Am Decis Să Lansez O Lovitură Preventivă!

— Führerul? Păi nu spuneai că doarme..., îi zise Artiom lui Dietmar.

— În clipa asta, nimeni din Reich nu doarme, răspunse Dietmar.

În Cehovskaia-Wagner, Artiom fu întâmpinat de un banner lung: „Bun venit, dragi oaspeți din Polis!” Un șir de bărbați de diferite vârste, îmbrăcați după moda veche, se alinia la mijlocul sălii, zgâindu-se cu ochi înroșiți, nedormiți, și șușotind nesiguri între ei. Tineri ofițeri, care semănau cu niște lupi alsacieni, treceau printre rânduri, strigând, bătând bărbații pe umăr și plesnindu-i peste față.

Se pregăteau placarde, iar pe mese erau îngrămădite mormane de echipament de camuflaj. Cărucioare cu arme erau împinse înăuntru, păcănind și zăngănind. La capătul peronului se pregătea un cort cu crucea roșie, spre care aruncau priviri cei din șiruri, ca atrași de un magnet.

— Însă Linia Roșie Nu Se Va Da În Lături De La Nimic! Pentru A-i Priva Pe Cetățenii Din Teatralnaia De Dreptul Lor Legal! De A Trăi O Viață Pașnică Și Fericită!

Era o stație ciudată: boltită rotund, ca un tunel, și cu arcade ca niște ambrazuri, săpate în pereți; blindajul ei alb lucea strălucitor, iar lămpile – cele vechi, originale – fuseseră de asemenea lustruite. Păreau stranii, nefiind separate între ele, ca în alte stații, nu doar dublate sau sudate împreună în ciorchini, ci câte douăzeci laolaltă, așezate pe suporturi din bronz, în câte două șiruri. Ca și cum fuseseră trezite în miezul nopții și forțate să se așeze în rând. Arătau ca niște suflete de sclavi, vâslind în galerele flotei lor printr-un tunel incredibil de alb, spre un paradis câștigat cinstit.

— Unde-ai amplasat mina?

Dietmar mergea repede, iar Artiom abia dacă putea ține pasul cu el. Fețele din rânduri dispăreau într-o clipită, și niciuna dintre ele n-avea timp să prindă vreo formă. În urma lui, blacheurile de oțel clănțăneau pe granit pe când gărzile mergeau împreună cu ei.

— Acolo, jos, am coborât pe scările rulante, zise Artiom. Prin ușile etanșe.

— A distrus ceva?

— Totul.

— Uite ce-i. În acest moment, în Teatralnaia totul este sub controlul nostru, deci aș vrea să te cred. Dar, desigur, am să verific. Dacă ai făcut tot ce trebuie, așa cum trebuie, o decorație... un ordin! chicoti Dietmar. Meriți un ordin pentru o asemenea treabă.

Dintr-odată cineva o zbughi din rând, ieșindu-le în cale: gărzile țâșniră înainte și-și ridicară Kalașnikoavele. Însă era o persoană mărunță, smintită, inofensivă. O bărbuță, ochelari aburiți...

— Iertați-mă! Iertați-mă! Domnule ofițer! Domnule Dietmar... În numele a tot ce-i sfânt! Aceasta-i o greșeală. Am fost mobilizat din greșeală. Am o soție... Narina... Ați fost și la noi acasă... De acolo veniți.

Dietmar își aminti, se opri și le făcu semn gărzilor să plece.

— Ilia Stepanovici. Mă aflu aici împreună cu o cunoștință a ta. Care-i greșeala?

— Să Inunde Stația Noastră Cu Mutanți! Asta Vor Ei! Sunt Furioși! Pe Opoziția Noastră! Iar Această Hoardă! Se Află Deja La Porțile Noastre!

— Narina mea... Au început contracțiile. După exploziile din Teatralnaia. Au dus-o la maternitate. Ziceau că i se poate rupe apa în orice moment... Dar încă nu i-a sosit sorocul... încă, înțelegeți? Poate, cu odihna la pat convenită, ar putea... Avem o maternitate atât de frumoasă! Dar dacă

sunt recrutat în armată... Sau se întâmplă ceva pe aici... Ce va face? Acum? Cine va fi cu ea? Și dacă naște? Trebuie să fiu acolo... Trebuie să știu... Ce-i copilul... Băiat sau...

— Și Din Acest Motiv! Declar Mobilizarea Generală!

Unteroffizierul îi zâmbi profesorului, și-și puse mâna pe umărul său.

— Și cum se spune, „a puiat măriia sa, nici fecior nu e” – corect, Ilia Stepanovici? – „nici fată¹”.

— De ce... De ce spunei asta?

— Doamne Dumnezeu! E o glumă. Îmi amintesc de discuția noastră. Bineînțeles că-mi amintesc. Hai să facem câțiva pași.

Le făcu un semn tinerilor alsacieni și-l duse pe Ilia Stepanovici mai departe, cu brațul petrecut pe după umerii lui. Artiom mergea alături, netezind plicul în buzunar. Ce era în el? Plicul era tare; avea ceva în interior... De ce anume îi reamintea?

Nu scrisoare, nici carton... Mintea-i crăpa de efort. Nu-l mai țineau nervii.

— Aveai de gând să scrii o carte de istorie pentru noi, da? îl întreabă Dietmar pe profesor.

— Domnule ofițer... Dar dacă... Dacă se întâmplă ceva în timpul nașterii...

— Atunci, așază-te și apucă-te de scris! Începe imediat, chiar acum. Istoria se face chiar înaintea ochilor tăi!

Se opri, îi scoase lui Ilia Stepanovici ochelarii de pe nas, suflă asupra lor, le șterse lentilele, și-i așază la loc.

— Am să amenajez un colț pentru tine în comandamentul meu. Altfel ai putea fi ucis, este adevărat...

— Pentru Apărarea Unei Stații Neutre Împotriva Hoardelor Roșii! Aceasta-i Datoria Noastră! Ne-au Implorat Să-i Ajutăm! Și Venim În Ajutor!

¹ Citat din *Povestea țarului Saltan* de A. S. Pușkin (n. red.).

— Mulțumesc. Vă sunt foarte recunoscător, domnule Dietmar... Dar... Îngăduiți-mi să-mi văd soția... Acum... S-o sprijin... Arăta îngrozitor... Vreau să știe că totul este în ordine... Că ați intervenit... Iar dacă nașterea...

— Dar de ce? îl întrebă Dietmar. Nu există nimic ce-ai putea schimba tu sau eu în legătură cu asta. Dacă se naște un copil sănătos, atunci bine. În maternitate există oameni care să felicite o mamă în numele partidului.

— Dar... Dar dacă... Oh, fir-ar... Dacă, Doamne ferește...

— Și dacă iese un mutant... Liniștește-te acum, liniște... Avem o maternitate grozavă, așa cum ai spus și tu. Anestezie generală. Și când se trezește, totul se va fi terminat. Iar copilășul nu va simți nimic, crede-mă. Toți sunt profesioniști acolo. Același anestezic, doar că în altă doză. Totul uman. O împunsătură și s-a terminat.

— Bineînțeles... Da, înțeleg...

Fața lui Ilia Stepanovici devenise pământie.

— Doar că s-a întâmplat atât de repede. Contracțiile ei. Narina mea era atât de neliniștită. Credeam că mai este vreme.

— Și va mai fi vreme, Ilia Stepanovici!

Unterul îl strânse ceva mai tare pe profesor.

— Și ce timp bun va fi! Deci nu poți face absolut nimic în maternitate. Asta-i tot. Îți vor da hârtie și creion. Și-am să-ți țin pumnii!

Îl împinse pe profesorul perplex spre una din gărzi.

— Pregățiți-i acestui domn un loc în biroul meu.

— Nimeni Nu Ne Va Opri! Atunci Când Ne Vom Îndeplini! Datoria Sacră!

— Unde mergem? întrebă Artiom alarmat, după ce străbătuseră aproape toată stația; se termina la treptele unui pasaj pietonal, cu santinele de pază.

— Păi, trebuie să predai plicul acela, nu? zise Dietmar și se uită spre el. Ce-i înăuntru, apropo? Un ultimatum? O

rugămintele? O propunere de împărțire a Teatrului între părțile interesate?

— Nu știu, zise Artiom.

— Ordinul, așa-i? Prost mai sunt, ar fi trebuit să-mi dau seama precis ce făceai tu prin Polis, stalkere.

— Vom Apăra Întotdeauna Drepturile Civililor Necombatanți! Vom Lua Teatrul Sub Protecția Noastră! O Vom Proteja De Hordele De Mutanți!

— Cine-i Besolov?

— Tu chiar vrei să spui că habar n-ai ce vrei să-i predai Führerului?

— Nu-i treaba mea. Eu nu fac decât să îndeplinesc un ordin.

— Te plac din ce în ce mai mult. Aș putea spune că reprezintă un ideal pentru mine, râse Dietmar. Spune-i cuiva să arunce în aer un pasaj, și el ți-l va arunca în aer. Îi spui să predea un plic, conținând numai Dumnezeu știe ce, de la numai Dumnezeu știe cine, și el o face. Spune-i să-și bage boabele într-o presă hidraulică și nu va refuza nici asta. Aș vrea să am mai mulți ca tine!

— Și Suntem Pregătiți Să Plătim Orice Preț Pentru Dreptul De A Fi Numiți Oameni!

— Homer trăiește? îl întrebă Artiom. Ce s-a întâmplat cu bătrânul? Unde-i?

— Trăiește. Și te așteaptă, îl asigură Dietmar.

— Prima dată, aș vrea să dau de el.

— Era previzibil. De-asta și mergem înspre el acum. Încă un lucru bun despre tine, stalkere, este predictibilitatea ta. Este o adevărată plăcere să lucrezi cu astfel de oameni.

Santinelele își lipiră călcâiele și comandantul plantonului își ridică brațul, temându-se chiar și să-l privească în ochi pe Dietmar. Începură să urce treptele teșite.

— Tu... De ce porți tresele alea pe umeri? Nu ești *Unteroffizier*, nu? Ce ești?

— Eu? Inginer de suflete omenești, zise Dietmar și-i făcu cu ochiul. Și puțin magician.

Pasajul era folosit pe post de cazarmă. Ultima dată, lui Artiom și lui Homer nu li se permisesese accesul acolo. Erau șiruri de paturi suprapuse. Ordonanțele salutară. Führerul se încrunta din afișe. Flamurile Legiunii de Fier atârnavă de tavan: un pumn cenușiu și o svastică neagră, cu trei brațe. Difuzoarele ieșeau din pereți, ca niște ciuperci, încercând să se acopere reciproc.

— Nu Există Cale de Întoarcere! Și Nu Ne Vom Retrage! Pentru Binele Viitorului Nostru, Pentru Binele Viitorului Nostru! Pentru Binele Viitorului Copiilor Noștri! Pentru Binele Viitorului Omenirii!

— Ce speri de la pliculețul ăsta? chicoti Dietmar. Trenul a plecat deja. Nu-l mai poți opri, chiar dacă te arunci pe șine. Teatralnaia va fi a noastră. Și la fel și Ploșcead Revoluții. Roșiii nu vor putea face nimic. Au propriile lor revolte din cauza foamei, pe care trebuie să le înăbușe. Jumătate din ciupercile lor au putrezit din cauza mușcăiului uscat. Se răspândește ca focul pe câmpie.

— Cine-i Besolov? repetă Artiom, întrebându-se de la cine ar fi putut accepta Miller ordine.

— N-am nicio idee.

— Atunci, de ce o scrisoare de la un anume Besolov este mai importantă decât una de la Miller?

— Nu-i vorba că o scrisoare de la vreun Besolov e mai importantă pentru mine, stalkere. Tu ești cel mai important.

Cazarma se termină și apărură lucrări de fortificații: obstacole, sârmă ghimpată, mitraliere negre, cu țeștile ațintite în direcția spre care-l conducea acum Dietmar pe Artiom. Câini de pază începură să latre, imitându-l pe Führer, și apoi, amestecat cu lătrăturile lor sparte, se auzi geamătul unui bărbat, un geamăt prin care viața cuiva tocmai îi

părăsea trupul. Pușkinskaia, își dădu seama Artiom: Dietmar îl ducea în stația Pușkinskaia.

— E acolo? În Pușkinskaia? Ai promis că nu te atingi de el.

Se opriă lângă un perete de cărămidă înălțat până la tavan, cu o ușă de metal. Dietmar expedie santinela cu un gest cu degetul arătător. Scoase o pungă de tutun; extrase o bucățică de ziar din buzunar; presără ceva uscat peste literele negre, ciudate, linse hârtia și o răsucă.

— Ia și tu o țigară.

Artiom nu respinse oferta. Sufletul său cerșise otrava încă din biroul lui Miller, însă Miller îi refuzase o ultimă țigară înainte de a-l izgoni pentru totdeauna, iar acum Dietmar i-o oferise chiar el.

Unterul se rezemă de perete, își sprijini capul de el și privi spre tavan.

— Dacă nevasta armeană a profesorului nostru naște un mutant, ce crezi, o să ne scrie cartea?

— Dacă-l omorâți? Copilul?

— Dacă-l adormim pe veci. Nu crezi că ne-ar lăuda în cârticica lui?

— Nu, n-o va face, răspunse Artiom. N-are cum să fie atât de ticălos.

— Ei bine... Dietmar miși ochii și expiră fumul de țigară. Eu cred că va scrie. Cred că armeanca va avea muștrări de conștiință și se va porni împotriva lui Ilia Stepanovici al nostru, dar el o va convinge ce-i corect și bine. Că vor trebui să încerce din nou. Iar el se va așeza și va scrie această carte despre Reich, iar noi o vom publica într-un tiraj de zece mii de exemplare, astfel ca toți cei din metrou care știu s-o citească s-o poată citi. Iar alții vor învăța să citească după ea. Și toată lumea-i va cunoaște numele lui Ilia Stepanovici. Iar pentru asta, Ilia Stepanovici ne va ierta că l-am trimis la nani pe copilașul lui.

— Pentru zece mii de exemplare? Vă va surprinde, îi zâmbi Artiom parșiv lui Dietmar. Va fugi din stație, poate chiar va încerca un asasinat. Astfel de lucruri nu se iartă niciodată.

— Nu pot fi iertate, însă pot fi uitate. Toată lumea ajunge la un compromis cu sine. Oamenii mă surprind foarte rar, stalkere. Omul este alcătuit destul de simplu. Toată lumea are cam aceleași rotițe în cap. Iată dorința de a trăi nițel mai bine, iată frica și iată și sentimentul de vinovăție. Iar acestea sunt toate mecanismele și rotițele găsite la toți oamenii. Ispitește-i pe lacomi, istovește-i pe neînfricați cu sentimentul vinovăției, intimidează-i pe cei lipsiți de conștiință. De exemplu pe tine. De ce dracu' te-ai întors aici? Știai că-ți riști pielea. Ah, dar ai dobândit o conștiință. Ești îngrijorat pentru bătrânul tău. Ai aruncat pasajul în aer pentru că ai conștiință! Iar acum, iată cârligul. Îl văd! Dietmar îi atinse obrazul cu un deget mirosind a fum de țigară, iar Artiom îl îndepărtă printr-o smucitură. L-ai mușcat. Iar acum ai rămas pe mâna mea, așa-i? În definitiv, ți-ai trădat Ordinul. Ai fraternizat cu inamicul. Prietenii tăi se află acolo, afară, așteptându-te. Ei cred că ești omul lor. Dar nu-i așa. Ești omul meu.

Artiom uitase chiar să și fumeze. Țigara răsucită se stinse.

— Ce tutun de căcat ai, îi zise lui Dietmar.

— Ah, dar când Reichul va fi victorios în tot metroul, toată lumea va avea tutun excelent! îi promise Dietmar. Bine. Hai să mergem să-l vedem pe Homer Ivanîci.

Îi făcu cu ochiul santinelei. Un zăvor de un metru lungime, cu lacăt masiv și greu, se deplasă într-o parte, și intrară în stația Schiller.

* * *

Artiom își amintea de stație sub numele de Pușkinskaia: albă și placată cu marmură, la fel ca Cehovskaia din

apropiere, chiar dacă era mânjită cu ura pentru cei care nu erau ruși. În Pușkinskaia îl arătaseră mulțimii și explicaseră de ce fusese condamnat la spânzurătoare: pentru uciderea unui ofițer fascist. Artiom îl omorâse destul de ușor: ațintise automatul asupra lui și apăsase pe trăgaci; fusese un spasm al degetului. Spasmul îi strânsese degetul când ofițerul îi trăsese un glonț în cap unui băiețel bolnav de sindromul Down. Artiom era tânăr și impresionabil. Acum, probabil că ar tolera un asemenea gest și s-ar întoarce cu spatele. S-ar întoarce? Ar încerca s-o facă. Gâdilătura aceea din gâtlee, cauzată de ștreang, fusese mult prea puternică.

Însă acum nu erau în Pușkinskaia, ci în Schiller.

Nu erau nicăieri.

Toată stația fusese demontată și complet golită. Nu mai rămăsese nici măcar o singură lespede de marmură; toate fuseseră desprinse și duse de acolo. Rămăsese doar betonul gol, curățat. Mormane de pământ și râuri de noroi, proptele străvechi din lemn; în loc de aer, erau nori fini de ceață, amestecată cu praf de ciment, ceea ce transforma și aerul în ciment. Prin vapori răzbăteau reflectoarele, iar razele lor erau vizibile de la început până la sfârșit, ca niște bâte imense.

Ciomegele acelea altoiau spinările și fețele unor oameni hidoși, goi – unii-și ascundeau părțile intime cu câte o zdreanță, altora nu le păsa; toți erau marcați cu, toți erau însângerați. Bărbaților le crescuseră bărbile până sub ochi. Femeile păreau să nu aibă ochi în spatele părului încâlcit. Însă toți erau normali, cu două mâini și două picioare. Și numai copiii erau distorsionați și deformați. Spinări răsucite, degete lipite, capete aplatizate; unii erau ciclopi și alții aveau câte două capete, pe când alții erau îmblăniți, ca animalele. Mutanți.

Nimeni nu purta niciun fel de haine. Erau fie goi, fie în uniformă.

Puşcaşii înarmaţi cu automate aveau măşti respiratorii. Altfel îşi riscau sănătatea. Măştile de gaz păreau nişte botniţe, ca şi cum fără ele, gărzile se puteau arunca asupra prizonierilor să-i sfărtece cu dinţii. Însă botniţele însemnau că trebuiau să-i trateze altfel: cu lanţuri şi bice cu sârmă ghimpată. Iar ei umpleau văzduhul cu mugetele pe care Artiom le auzise din spatele peretelui toaletei profesorului.

Însă cel mai înspăimântător la staţia asta era că nu se sfârşea. În toate direcţiile, aceste animale-oameni împrăştiau pământul din ea – cu târnăcoape, cu hârleţe, cu ciocane şi cu unghiile –, săpând cu disperare pământul şi piatra, muşcând din golul din stânga şi din dreapta, în sus şi-n jos. Staţia Schiller era deja cea mai cavernoasă pe care o văzuse Artiom vreodată, şi se extindea cu fiecare minut.

— Îi folosiţi ca sclavi? întrebă el.

— De ce nu? E mai uman decât să-i lichidăm, pur şi simplu, nu? Să facă şi ei ceva folositor! Ne extindem cu spaţiul de locuit. Din tot metroul soseşte un puhoi uriaş de refugiaţi şi nu mai avem unde să-i cazăm, îi explică Dietmar, încordându-se ca să strige peste mugetul mutanţilor. Când munca de reconstrucţie se va termina, aici va fi un oraş-grădină! Cea mai mare staţie din întregul metrou. Capitala Reichului! Un cinematograful, o sală de sport, o bibliotecă şi un spital!

— Deci de aici i-a venit Führerului vostru ideea cu mutanţii? Ca să reînfiinţeze sclavia? Nici măcar un sfert din ăştia nu-s mutanţi!

— Însă nu depinde de tine, stalkere, să decizi cine-i mutant şi cine nu. Führerul e un geniu. Este o prostie să persecuţi oamenii pentru că-s armeni! Sau evrei! Asta are efecte zero. Dacă cineva s-a născut evreu, nu se poate face nimic în legătură cu asta. Unora le stă scris pe faţă că-s evrei. Ceceni. Kazahi. Şi cu asta basta! El e ţinta ta, duşmanul tău şi nu-ţi

va fi niciodată loial. Dar dacă cineva-i rus, asta înseamnă că are imunitate? Este el unul dintre aleși numai prin simplul fapt că s-a născut așa? E liber să facă ce-i trece prin cap? Să nu mai aibă acum nimic de care să se teamă? Asta n-ar avea niciun sens. Și cum stăm cu diformitățile genetice? Na, asta-i altă mâncare de pește. Și mutațiile! Diformitățile-s o chestiune foarte alunecoasă. Te-ai născut sănătos, și-apoi începe să se dezvolte o tumoare! Sau gușă! Sau alte anomalii! Și poate nici nu pot fi văzute cu ochiul liber. Numai un doctor poate spune cu certitudine! Așa că orice ticălos trebuie să tremure de frică și să se cace pe el când se duce la medic pentru un control. Și doctorul trebuie și el să tremure de frică. Și să decidă, consultându-se cu noi, consiliul, cine-i mutant și cine nu-i. Și nimeni nu poate fi sigur de nimic. Niciodată. Și toată viața lui – pricepi? – trebuie să-și justifice existența. Și s-o apere pe a noastră. Asta-i chiar frumos! Ce zici? Incredibil de frumos!

Își lăasă palma pe umărul lui Artiom. Alunița de pe șaua nasului deveni un al treilea ochi, alocat lui, ca unui demon, pentru a-i permite să vadă mai clar în măruntaiele moi și putrezi ale ființelor umane.

— Unde-i? Unde-i Homer? îi strigă Artiom.

— Dă-mi plicul!

— Aveam o înțelegere!

Un gheizer brusc de scântei și dinții lui Artiom clănțăniră, iar peștera se răsturnă într-o rână: Dietmar abătuse patul pistolului și-l izbise în față, chiar în obraz. Apoi își ajustă strânsoarea armei și apăsă țeava pe fruntea lui: era un pistol letal, un Stecikin.

— Vrei s-o iau singur după ce te omor?

Artiom făcu un pas înapoi, întrebându-se cum ar putea să distrugă depeșa, însă în spatele lui așteptau gărzile. Îi răsuciră brațele și-l culcară la pământ, băgându-i fața în

mocirlă, smulgându-i plicul din mâini. Îl predară cu grijă lui Dietmar, care-l răsuci în mâini, încercă să-l împăturească și-l examinează în lumina puternică a reflectorului.

— Fotografii, cred, zise el, ghemuindu-se jos, lângă Artiom. Asta-i ciudat. Fotografii care au oprit un război. Frumos, nu crezi?

Puse plicul în buzunar.

— Cred că sunt niște fotografii ale naibii de bune. Iar Führerului sigur o să-i placă, dacă nimeni altcineva nu trebuie să le vadă. Corect? Cine-ar putea rezista tentației să tragă nițel cu ochiul la așa ceva? Tu, de exemplu, nu ești interesat?

— Unde-i Homer?

— E pe-aici pe undeva. Caută-l. Nu mai am timp pentru asta. Trebuie să merg în Teatralnaia. Ajutor umanitar, identificarea agenților... Stai aici o vreme. Obişnuiește-te cu locul... Lucrează și tu ceva.

— Nu mă vor abandona! Letiaga! Și Ordinul! Mă așteaptă. Sunteți toți terminați aici! M-auzi, ticălosule? Ticălos nenorocit! M-auzi, sac de gunoi?

Artiom încercă să se ridice, însă gărzile erau bine hrănite și experimentate, și-l țineau strâns, așa că rămase în patru labe, cu fața în noroi.

Înainte de a se ridica din poziția lui ghemuită, Dietmar îl mângâie pe cap.

— Da, așteaptă. Da, în mod sigur așteaptă, nu? Iar acum mă duc și-am să le spun al cui omuleț ești tu.

Și-l bătu afectuos pe spate pe Artiom.

Capitolul 13

Spațiu de locuit

Credea că ziua va veni după ce lucrase toată noaptea; însă aici nu exista nici zi, nici noapte, și era un singur schimb: de la început până la sfârșit. Le dădeau apă de la un furtun, numărându-le înghițiturile; n-aveai voie să păstrezi apa asupra ta. Nu existau latrine. Toate tunelurile, în afară de unul, erau barate cu garduri de sârmă ghimpată, împletite ca niște urzeli. Era imposibil să fugi; nu aveai nici măcar unde să te târăști. Oamenii-animale se ușurau acolo unde se aflau, fără să-și întrerupă munca: bărbații în fața femeilor și femeile în fața bărbaților. Nou-sosiții învățau să facă asta încă din prima zi. Erau ajutați cu biciul de sârmă ghimpată. Erau uciși fără milă, ca un fapt de la sine înțeles: cei care nu voiau să muncească, cei care erau oricum pe moarte și nu puteau lucra, și cei care încercau s-o facă pe șmecherii și se prefăceau a fi deja morți. Lucrătorii nu erau cruțați – de două ori pe zi se aduceau oameni noi, care trebuiau și ei să mănânce, iar cantitatea de hrană rămânea aceeași.

De fiecare dată când se deschidea ușa de fier și nou-sosiții, stupefiați, erau trași înăuntru și îmbrânciți în peștera imensă a stației Schiller, lui Artiom i se întorcea stomacul pe dos: se temea să nu intre Dietmar. Înșelătoria lui Artiom avea să fie descoperită în orice moment. Roșiii vor trimite soldați de la Ohotni Riad la Teatralnaia prin porțile cândva închise

etanș, acum demolate și prin tunelul superior. Războiul-fulger se va transforma într-un război pozițional, iar Dietmar se va întoarce să-l spânzure pe Artiom pentru trădare.

Când va veni? Curând?

Îi examină trupul lui Artiom, stabilind că încă era în puteri, și-i dădură o roabă s-o împingă. Trebuia să adune de la trucidatorii bărboși tot ce risipiseră și fărâmițaseră, să umple roaba și s-o ducă în tunelul deschis, care ducea spre Kuznețki Most. O podea din scânduri fusese așternută deasupra traverselor. Putea alerga în jur de trei sute de metri de-a lungul ei și apoi să descarce pământul pe un morman care ajunsese deja până-n tavan.

Artiom avea condiții bune de lucru, își dăduse seama de asta imediat. Nu-i împiedicaseră picioarele și nu era nevoit să stea neclintit într-un singur loc, ci trebuia să meargă în jurul celorlalți, căutând să vadă cine acumulase mai mult pământ și piatră. Din nefericire, nu aveai unde să fugi. Pe de altă parte, izbutise să-l găsească pe Homer.

Bătrânul nu petrecuse decât o jumătate de zi aici, era încă îmbrăcat; însă deja înțelesese ce i se îngăduia să facă și ce nu. Nu putea să se fofileze sau să se sustragă. Nu se putea uita în ochii nimănui, indiferent cine-i vorbea. Însă puteai vorbi cu cineva fără să te uiți la el: în această uzină a trupurilor și a pământului era imposibil să auzi la o distanță mai mare de un pas.

Poate că Homer era el bătrân, dar făcea față. Nu gemea și nici nu bocea. Lovea hotărât pământul, nici repede, nici încet, dar nici grăbit să-și epuizeze vigoarea. Era ud learcă și mânjit de pământ, umerii-i erau sfâșiați și murdăriți în roșu-marونی, și buzele mușcate.

— Venisem să te iau, Nikolai Ivanovici, zise Artiom, privind dincolo de Homer. Și acum, probabil, vom sfârși amândoi aici.

— Mulțumesc. N-ar fi trebuit. Să-ți pese, icni Homer în ritmul loviturilor sale. Gunoiul. Acela. Ticălos. Și. Fățarnic. Nu va lăsa. Pe nimeni. Afară.

— O să scăpăm noi cumva, îi promise Artiom.

Conversația lor continuă cu întreruperi: Artiom nu se putea întoarce prea des în același colț; supraveghetorii își dădeau seama de asemenea obiceiuri și-i biciuiau cu gâr-bacele pe cei care nu se supuneau. Bicele erau din sârmă de oțel, cu ghimpi în toate direcțiile. Unele mușcau din carne când loveau, altele când erau trase înapoi.

— Tu. Ce. Mai faci. Ai fost. În Teatralnaia.

— Am fost.

— L-ai. Văzut. Pe Umbach.

— Roșiii l-au arestat. Cineva a turnat. Pentru că. Asculta radioul. L-au luat și l-au împușcat. În fața mea. N-am avut. Posibilitatea. Să-i vorbesc.

— Ce păcat. Cu adevărat. Un om. Bun.

Adună bulgării de piatră de la Homer. Apoi luă o încărcătură de pământ de la un cocoșat din capătul celălalt al stației. După care ajută o femeie cu sânii căzuți să se ridice în picioare înainte ca supraveghetorul s-o vadă prin praful de piatră. Apoi se întoarce la Homer.

— Umbach nu era singur. Au fost contactați și alții. Au venit oameni la Moscova din alt oraș, din Zorii Polari, probabil.

— Oameni. Da. Oameni. Spui. Unde sunt? Eu n-am întâlnit niciunul.

— Roșiii i-au găsit pe toți. I-au împușcat, i-au trimis la Lubianka, la KGB. Pe cei veniți, pe cei care i-au văzut și pe cei care-au auzit de ei.

— Poate. Se tem. Că vor ajuta Hansa. Împotriva. Lor.

Artiom luă o nouă încărcătură de piatră de la Homer. Apoi se duse repede spre un băiat lent, disproporționat și

cu degetele scurte, ca să ia ce împrăștiase. După aceea merse la un slăbănog, alb, care mărunțise un munte întreg în hotărârea lui de a nu muri. Prin ceață, lui Artiom i se păru că vede ceva familiar, însă nu avea niciun motiv să se apropie.

— Mă crezi? I-am spus lui Miller, dar Miller nu crede. Zice că-s scorneli prostesți.

— L-am auzit. Pe Umbach chiar eu. Îl cred. Nu-nțeleg. Dar îl cred.

— Mulțumesc, bunicule, mulțumesc.

— Sau. Sunt spionii. Agenții. Cuiva.

— Nu știu.

Curăță totul și alergă. Cineva-i făcu semn: vino și ia-mi încărcătura. O bucurie neașteptată: era brokerul Lioka. Istovit și biciuit, dar zâmbăreț.

— Așadar, ni te-ai alăturat!

— Mai trăiești?

Iar Artiom îi zâmbi sincer, simțindu-se puțin mai bine.

— Sunt un angajat prea valoros pentru a fi concediat, croncăni brokerul.

— Așadar, n-a mers cu Legiunea?

— Nu, n-a mers! Privind pe furiș în jur, Lioka îl ajută pe Artiom să toarne pământ în roabă. Probabil nu mi se potrivea. Nu te-ndepărtezi de adevărata ta chemare.

Dădu din bărbie spre mormanele uscate. Un supravegheator țâșni și-i biciui pe Artiom și Lioka pentru că vorbeau.

Artiom trase capul între umeri, spre a-l proteja. Alergă în tunel, răsturnă roaba, se întoarse iar și privi în jur: un paznic îl chemă la femeia pe care Artiom o ridicase de la podea, ca să mai trăiască puțin. Însă ea rezistase doar scurtă vreme înainte de a cădea din nou. Îi băgară în ochi lumina unei lanterne, dar ea tot nu vedea altceva decât beznă. Un paznic îl dădu pe Artiom la o parte cu automatul său; un altul apucă zdravăn o țeavă de oțel pentru ranforsare, ținti

și crăpă capul femeii, zdrobindu-l ca pe un ou. Artiom uită de automat și se aruncă înainte; când căzu, primi țeava de ranforsare peste umăr, patul armei în obraz și lovituri de bocanci. Țeava udă, de oțel, a armei îi fu băgată în gură și cătarea ei îi zgârie cerul gurii.

— Mai vrei să-ncerci asta, ticălosule? Mai vrei? Scoală-te!

Îl ridicară în picioare și-o azvârliră pe femeie în roaba sa.

— Du-o.

— Unde?

Îl loviră în ceafă și trimiseră femeia pe ultimul ei drum. Morții erau aruncați în același loc ca pietrele și pământul. Femeia nu stătea bine în roabă: picioarele-i atârnavă afară, iar capul spart i se legăna pe margine. Mai rezistă puțin.

Prima oară îi arătaseră cum să procedeze în astfel de cazuri: morții trebuiau duși pe podeaua din scânduri spre muntele de pământ ce bloca tunelul spre Kuznețki Most. Acolo erau aruncați pe o movilă, împreună cu bolovanii și pietrele. Uneori dealul mai aluneca, acoperind trupurile dezgolate, umplându-le gurile și urechile cu lut și nisip. Asta era înmormântarea lor.

După aceea Artiom nu mai încercă să se apropie de Homer sau Lioka: supraveghetorii îl văzuseră. În locul lui Homer, alții încă puternici și unii deja istoviți: kirghizi și ruși, ruși și azeri, azeri și tadjici. Toți îi dădeau lui Artiom bolovanii lor și toți îi secătuiau forța. În curând intervalul în care prelua încărcătura în roabă nu mai era suficient ca să-și odihnească picioarele, iar intervalul în care gonea cu roaba nu mai era suficient să-și odihnească brațele. Continua să privească în jur când se deschidea ușa: să fie oare Dietmar? Venise pentru Artiom?

Scoase cadavrul din roabă până începu să cadă singur. Apoi se întoarse la bătrânul său. Homer îl aștepta, și el complet istovit.

— De ce. Roșiii. De ce. Nu știe. Nimeni. În afara lor.

— Poate că ei nu vor să afle nimeni? Crezi că sunt în contact cu Zorii? Și țin totul secret?

— Mint. Zorii. Discuțiile.

— Discuții despre ce?

— Numai Dumnezeu. Știe ce. Vor. Roșiii.

— S-au ales cu foamete... Ciupercile putrezesc. Poate că vor rezerve de hrană. Nu? Dacă-i așa, pământul de aici e... fertil.

— Sigur. Încarcă mai departe.

Un supraveghetor trecu și fluieră:

— Tu și tu și tu, mâncați repede, e rândul vostru.

Aduseră o troacă cu lături și le spuseră să ia cu căușul palmelor. Artiom nu putea nici măcar să suporte mirosul lăturilor, dar alții înfulecară și sorbiră cât de mult puteau.

Măcar Homer se hrăni în schimbul acela, așa că avură la dispoziție zece minute fără târnăcop și roabă.

— Am fost la suprafață. Până acum am mers de-a lungul străzii Tverskaia spre Teatralnaia. Iar acolo... cineva-i vânează pe toți care intră pe Tverskaia. Cu o mașină blindată adevărată și o motocicletă. Au ucis patru stalker de-ai lor. Și erau cât pe-aici să mă termine și pe mine... Dar nu știu de ce, nici nu m-au atins. Însă m-au găsit repede.

Homer dădu din umeri. Apoi își împreună degetele în căuș, îl umplu cu fiertura aceea, o adulmecă și chibzui.

— Și apoi m-am întors... Și nu era nimeni acolo. M-am dus în Polis. Fără costum de protecție. Și știi ce? M-a prins ploaia.

— Ploaia? întrebă bătrânul privindu-l.

— Ploaia, chicoti Artiom.

În toate părțile, oamenii se înghionteau și-și făceau loc spre troacă, ca porcii. Artiom nu vedea nimic din jurul lui. Vedea doar oameni înalți și zvelți, cu pălării cu boruri largi;

vedea ploaia căzând dintr-un cer lipsit de nori și din nou avioanele acelea lente.

— Ce idiot, își spuse. Închipuie-ți! Să mergi prin ploaie și să-ți imaginezi ceva ca asta... Un avion, ceva. Însă cu aripi transparente. Cum au muștele, doar că mari. Ca la libelule. Și totul în culori strălucitoare... Festive. Și ploaia la fel. Am visat-o.

Își coborî glasul cu stânjeneală: oamenii-animale mâncău; nu trebuia să-i distragă cu prostii din astea.

Însă oamenii-animale nu dădeau doi bani pe visurile lui Artiom; gândurile lor deveneau tot mai sărace, și tot mai trebuiau să trăiască aici o vreme, iar fără lături, nu exista absolut nicio cale de a supraviețui.

Dar Homer asculta. Asculta și nu mânca.

— Însă vagoanele alea... cele mici... Tuși ca să-și dreagă glasul. Erau pe străzi în loc de mașini...

— Da, confirmă Artiom uluit. Cu patru locuri.

— Le-ai văzut? Ai văzut așa ceva? Acolo, sus? La suprafață?

— Am văzut. De parcă mi-aminteam un vis. Dar tu... Cum de știi?

— Sunt scene din cartea mea. Din carnetul meu de notițe. Apar acolo!

Homer se frecă la ochi, examinându-l pe Artiom și clipind, încercând să înțeleagă dacă nu era vreun soi de zeflemea.

— L-ai luat? Carnetul meu de notițe? Și l-ai citit? Când?

— Nu l-am luat. Și, oricum, unde-i?

— L-au confiscat. Imediat. Dietmar. Documentele mele, carnetul. Totul. Cum adică nu l-ai citit? Cum altfel ai ști?

— Ți-am spus, a fost un vis.

— Nu-i visul tău, Artiom. Nici măcar nu-i un vis.

— Poftim?

— Ți-am povestit despre fata aceea. Despre Sașa. Cea din Tulskaia... A fost înecată. Într-o stație inundată.

— Ceva... Da, îmi amintesc ceva. Atunci când am ajuns în Țvetnoi Bulevard.

— Da... Acea Sașa... E visul ei. Așa vedea ea lumea de la suprafață. S-a născut în metrou, n-a fost niciodată deasupra. Asta era... viziunea ei prostească... Naivă.

— Sașa? Cea cu părul alb, zici?

Capul lui Artiom începu să se învâртеască și lumea se clătina, ca prinsă într-un jet de aer fierbinte. Își frecă tâmplile. Îi crăpa capul.

— Mănâncă. De ce nu mănânci? îi spuse istovit un bărbat cu burta umflată, pe când se retrăgea de lângă troacă.

Avea barba încâlcită și pe sub ea se scurgea o zeamă întunecată.

— Ia mai isprăviți cu vorbăria asta fără noimă. Nu ne dau de mâncare decât o dată pe zi!

Se încordă și slobozi un vânt puturos și prelung. Apoi se întinse pe spate și începu să se holbeze la tavan. Făcuse tot ce putea ca să-l salveze pe Artiom. Însă Artiom nici măcar nu putea să se uite spre troacă. I se făcea rău imediat.

— Cu părul alb. Avea cam optsprezece ani... Cum știi asta? Cum de știi?

Homer se ridică și el, cu mâinile în șolduri.

— Nu-nțeleg. Nu-mi amintesc cum, de unde. Însă am văzut totul chiar eu. Pot să mi-o zugrăvesc în minte... Cu ochii mei.

Artiom ridică mâna, de parcă voia să prindă un avion de jucărie care zbura dincolo de el.

— Tu l-ai luat. Carnețelul meu! zise bătrânul furios, absolut convins de asta. N-ar putea fi altceva. De ce mă minți?

— Nu ți-am luat blestematul de carnet! strigă Artiom furios. Ce treabă am eu cu tine și cu nenorocitele tale de cronici?

— Îți bați joc de mine, da? Ticălosule!

Artiom înșfăcă roaba fără măcar să aștepte fluierul. Lucru pe care îl regretă mai târziu. Cât mai era timp să regrete.

Apoi rutina se instaură și acțiunile se contopiră: încărcare, alergătură, descărcare. Piatră, pământ, un cadavru. Un lucru deasupra celuiilalt, unul dedesubtul celuiilalt. Brațele și picioarele sale fură primele care luară foc, apoi se liniștiră, apoi își pierduseră forța și se opriră. Apoi și mai multă viață izvorî în ele, de undeva, din adâncuri, și acum printr-o durere surdă și persistentă, zvâcniră, se ridicară, coborâră, merseră și traseră de timp.

Îl luase somnul pe când se mișca – nu mai dormise de douăzeci și patru de ore – și-l înviorară imediat cu ghimpii de oțel. Încerca să-i ajute pe cei care cădeau, dar ei îl izgoneau cu lanțurile. Se opri, răsucindu-se și reacționând când ușa zăngăni; uitase deja de Dietmar. Nici nu voia să știe de el; nu voia să-i audă pe mizerabilii oameni-animale tânguindu-se, să le asculte poveștile despre cum nimeriseră aici, cine a fost pedepsit pentru care diformitate anume. Unii dintre ei doar bombăneau îndepărtându-se, nu spre Artiom, ci spre toată lumea, pentru ca toți să știe câte puțin despre ei și să și-i amintească atunci când mureau aici și erau acoperiți de valul de pământ în mișcare. Și nu mai avea resurse ca să construiască fire și lanțuri de la operatorul radio împușcat, până la omul KGB-ului, Svinolup, de la palavragiul Zuev spre Lubianka, de la Miller spre un necunoscut Besolov, de la Besolov spre Führer, de la Führer la Dietmar. Toate se băteau cap în cap, nimic nu mai avea niciun sens.

În locul conexiunilor trasate de un creion invizibil, în locul unui abator prăfuit, în locul troacelor umplute cu lături, Artiom invocă avioanele lente în aerul de ciment și

construi case ce atingeau cerul peșterii. Avioanele acelea îi permiteau să aștepte semnalul „stingerii”; îl evacuau într-o lume pe care și-o imaginase fata înecată. Dar nu, el văzuse totul, era clar. Cu propriii săi ochi. Dar când? Cum?

Semnalul pentru „stingere” veni în cele din urmă.

Fură împinși într-un colț și se așezară unul peste altul. Artiom adormi, așteptându-se să vadă orașul acela. Orașul Sașei. Văzu însă celule, pe Svinolup ridicat din cenușă, în timp ce el fugea. Numai că în vis nu alerga de-a lungul unui coridor drept spre libertate, ci printr-un labirint vrăjit, fără sfârșit.

După ce visul se termină, răsună fluierul care anunța un nou schimb.

Era încă zi, sau poate noapte, douăzeci și patru de ore în timpul cărora Artiom învățase să soarbă lăturile laolaltă cu toată lumea, fără a-i veni rău; zi în care nu se dusesese imediat la bătrân când acesta se rănise, zi în care încetase să mai numere roabele cu pământ și cele cu cadavre.

Hainele-i erau sfâșiate și zdrențuite de sârma ghimpată; zgârieturile provocate de ghimpi supurau constant un lichid roșiatic, care devenea tot mai transparent, tot mai zădărnice și inutile. Grupa A, RH negativ, șiroia precum compotul diluat. Nu era nimeni care să-i înlocuiască pierderea, să-l umple pe Artiom cu sângele său. Letiaga rămăsese acolo, uitându-se la punctele de lumină de pe palmele lui, până când se întorsese și pornise mărșăluind înapoi. Nu putea face nimic fără ordine. Și de la Miller nu putea veni decât un singur ordin în privința lui Artiom: tăiați-l de pe listă! Iar Dietmar nu venise după el. Nu-l luase să fie spânzurat. Era ocupat cu altele.

Pe Artiom nu-l aștepta nici execuția, nici salvarea.

Și-așa mai trecu printr-o zi și o noapte.

Lua pietrele de la Homer fără să spună nimic, iar Homer îl lăsa să le ia fără nicio vorbă. Nikolai Ivanovici arăta rău: se

îngălbenise și se clătina pe picioare. Lui Artiom i-ar fi părut rău pentru el, însă bătrânul nu-i îngăduia. Era jignit de discuția despre carnet și pentru că Artiom îi oferise speranțe.

Se forță să vorbească cu Lioka cel istovit: cum construiau sal asta imensă, cine-i dirija pe lucrători, cine le spusese să spargă învelișul tunelului? Lioka arată spre un individ cu ochii oblici: acela era Faruk. El construise Orașul Moscova. Avea propriii săi oameni, Abdurahim și Ali, care răspundeau de misiunea asta. Nu putuseră găsi alți specialiști. Faruk se ducea peste tot împreună cu asistenții săi și fără lanțuri, plin de sine. Dar și el lipăia lăturile din troaca comună, scoțându-le cu propriile mâini. Dirija plin de încredere munca de construcție, decizând cine trebuie să sape, cine să amestece cimentul, cine să așeze proptelele.

— Trebuie să evadăm, îi spuse Artiom brokerului. Altfel o să dăm colțul.

— Să dai colțul este modul cel mai sigur de a scăpa de aici, spuse brokerul cu un zâmbet firav.

— Păi, mergi tu primul, râse Artiom cu jumătate de gură. Să deschizi drumul.

În a patra zi, Dietmar tot nu se arată, și nici Letiaga. Iar lui Artiom nu-i mai rămăsese forță nici cât să se gândească la evadare. Însă, evident că voia să trăiască, iar dorința aceea devenea tot mai disperată cu fiecare oră. Nu ca să-și rezolve toate problemele, să se răzbune, să afle adevărul și să-i vadă pe cei mai apropiați și dragi lui, ci, pur și simplu, ca să mai trăiască o vreme.

Pentru asta, Artiom învăță să se ferească de răni noi provocate de sârma ghimpată. Gustul oribil al lăturilor îi făcea rău la stomac, dar se forța să revină la troacă pentru a mai căpăta măcar puțină vigoare. Învăță cum să lucreze în așa fel încât să nu vadă nimic în jur, în afară de avioanele cu aripi de libelulă.

Însă orbirea sa veni cu un preț. Când cei care-ți sunt alături au capetele sparte, cu răni deschise, iar tu nu zici nimic, atunci ceea ce nu s-a spus se acumulează, se acrește și putrezește. Când era biciuit cu ghimpi metalici, purulența din sufletul lui se scurgea împreună cu durerea și sângele. Când rănilor începură să se usuce și să prindă crustă, Artiom începu să fermenteze pe dinăuntru.

„Stingerea!” sună, însă nu putea să pună geană peste geană: se zvârcoli și răsuci, scărpinându-și crustele, deschizându-le.

Cruste.

Și insomnia, căldura înăbușitoare și apropierea excesivă de alți oameni, ca și când zăcea într-un șanț alături de niște cadavre, îl făcură să plutească în derivă. Cine-i vorbise despre cruste? Cine voise să-l scape de ele?

Capul îi zăcea pe genunchii unei femei. Vezi cât e de acoperit cu fel de fel de cruste individul ăla? Mai bine să fii blând cu el... Totul era încețoșat, ca și cum vedea lumea printr-o pungă murdară din plastic. Dar nu, nu era un vis. Era aieva. Capul lui chiar se odihnea pe genunchii ei... Genunchii fetei. O privi direct în ochi, iar ea privi în jos spre el, aplecându-se. De jos, sânii ei arătau ca niște semiluni. Era goală. Și Artiom era gol. Își întoarse capul și-o sărută pe burta moale și adâncită, unde avea cicatrice stacojii. Ca niște puncte. Arsuri de țigară. Vechi. Urmele unei torturi lente. O sărută pe arsură. Locul era mult mai moale, mai vulnerabil. Mulțumesc, Sașa. Ea-i atinse părul cu degetele și-și mișcă mâna, mângâindu-l, iar părul era moale, însă imediat ce degetele i se mișcau, perii se aspreau cu încăpățănare. Zâmbetul ei era vag. Totul plutea. Închide ochii. Știi cum obișnuiam eu să-mi imaginez lumea de la suprafață?

În schimbul următor, Artiom continuă să privească în jur ca să vadă când va aduna Homer suficientă piatră: abia

aștepta să-i povestească, să-i împărtășească ce i se întâmplase, să-i aducă bucurie și să se justifice.

Însă bătrânul lucra foarte încet, ca și cum nu era nicio grabă. Slăbise și pielea-i atârna pe el; privirile-i erau răătăcite. Lovea peretele cu moderație. Bucățile care săreau din el erau mici, de cele mai multe ori lăsa doar zgârieturi după ce lovea.

Și apoi, înainte să adune suficientă piatră, se lăsă brusc jos, pe pământ.

Se sprijini cu spatele de perete, întinse picioarele și închise ochii.

Artiom observă primul, înaintea supraveghetorilor, și azvârli o piatră spre Lioka: distrage-le atenția. Îl încarcă în roabă pe bătrânul sfârșit și-l împinse spre tunel, ca și cum intenționa să-l îngroape, însă îl răsturnă printre traverse. Apoi se alese cu o porție de bice pe spinare pentru că împingea o roabă goală, însă nu pentru bătrân.

Artiom îl rugă pe Dumnezeu să nu-l șteargă încă pe bătrân de pe fața pământului. Ceruse multe în ultima săptămână – oare cum va plăti pentru toate? Însă de data asta, i se permisesese să-și extindă creditul. Homer nu muri; se trezi la fluieratul unui nou schimb.

Artiom izbuti să se întâlnească cu el la troacă. Era nerăbdător să-i vorbească.

— Ascultă, tataie! Mi-am amintit. Mi-am amintit cum mi-au intrat în minte avioanele alea.

— Hă?

Bătrânul era încă uluit.

— Atunci, în Țvetnoi Bulevard. Atunci când m-ai îmbătat. Cred că am văzut-o. Chiar acolo, înaintea ochilor mei, știi. E cumva neclar. Doar că... Nu te superi pe mine, da?

— Ai văzut-o?

— Am văzut-o. Acolo, în Țvetnoi. Ea mi-a spus totul. Carnetul tău de notițe n-a avut nimic de-a face cu asta. Pe bune.

— Era în Țvetnoi? Cum...? Era...?

— O fată. Cu părul alb. Firavă. Sașa. Sașenka.

— Doar nu minți acum, nu?

Glasul bătrânului slăbise. Ar fi vrut să-l creadă pe Artiom; încerca.

— Nu mint. Nu-mi bat joc de tine, răspunse Artiom ferm.

— În viață? Dar tu... tu ai mâncat gunoiul ăla acolo...

Asta-ți dă tot felul de...

— Am văzut-o. Am vorbit cu ea. Îmi amintesc. Tocmai mi-am amintit.

— Stai puțin. Sașa? Sașa mea. În cocina aia? Într-un bordel? Ce... Ce făcea? Ai văzut cum... Ce făcea acolo?

— Nimic, tataie. Era... Era bine. Acum o săptămână trăia.

— Dar cum putea ea... Cum a ieșit de acolo? Cum e?

— De la ea le am. Imaginile alea. Avioanele și ploaia.

Zicea: „Închide-ți ochii și imaginează-ți...”

— Dar într-un bordel? De ce era într-un bordel?

— Liniștește-te... Liniștește-te, tataie. Nu trebuie să fii... atât de supărat. E într-un bordel, dar ia uită-te unde suntem noi doi... Vezi? Poate că bordelul nu-i cel mai rău loc în care ai putea fi.

— Trebuie s-o scoatem. Trebuie s-o luăm din locul ăla.

— O s-o facem, tataie. Clar o vom scoate. Dacă ne-ar scoate și pe noi cineva de aici. Stai jos, stai jos. Ce-ai sărit așa?

Sașa-i dăduse lui Homer vigoare, iar speranța-i înșelase trupul. Dar înșelarea nu dură mult. Bătrânul agită slab târnăcopul, iar acum nu mai controla unealta, ci ea îl controla pe Homer, făcându-l să se lege pe picioare. El și Artiom oricum nu avuseseră niciodată o cale de scăpare, dar acum era pur și simplu imposibil.

Să roage gărzile să-l cruțe pe Homer ar fi însemnat să-l condamne imediat la moarte. Singurul lucru care întârzia

execuția: sosirea de noi lucrători fusese întreruptă, iar supraveghetorii deveniseră mai binevoitori față de cei vechi. Și-așa rămase Homer în viață încă o zi.

Apoi veniră după el.

* * *

— Nikolaev! strigă cineva printr-un megafon, de la ușă. Nikolai Nikolaev!

Homer lăasă capul jos, între umeri, și începu să dea mai repede cu târnăcopul, ca să-și facă norma înainte să fie împușcat.

Artiom se apropie tiptil de ușă cu roaba lui, să iscodească puțin; stând acolo, în pragul ușii, protejat de oameni cu automate și privind jur împrejur cu un aer de spaimă și repulsie, era profesorul Ilia Stepanovici, arătând puțin buhăit, însă nevătămat și în uniformă. Ridică megafonul în dreptul bărbii sale și strigă din nou:

— Nikolaev! Homer!

Apoi paznicul își aminti, aruncă o privire mai atentă și-l trase pe bătrân până la Ilia Stepanovici. Profesorul coborî o treaptă, apoi a doua. Mormăi ceva la urechea murdară a bătrânului, strâmbându-se din cauza duhorii. Homer nu se uita la el, ci ținea privirea în podea. Artiom primi o lovitură de bici, pentru pauza lui meditativă și pentru curiozitate, așa că trebui să se miște. Ilia Stepanovici rămase acolo o vreme, apoi făcu un gest disperat spre Nikolai Nikolaev cu mâna sa curată și plecă.

— Ce voia? îl întrebă Artiom pe bătrân, când prinse momentul.

— Voia să mă scoată de aici. S-a pus să-și scrie cartea, însă nu-i vine nimic. I-au dat tot ce avea nevoie... Un birou separat. Rații speciale. Dar nimic. Zice că mi-a citit

carnetul de notițe. Și vrea să-l ajut. Să-i dau sfaturi. M-ar scoate afară de aici, pe bune.

— Dă-i drumul! Acceptă!

— Să accept ce? Să-i scriu eu cartea?

— Ce mai contează pentru tine? Ai să crăpi aici!

— Să-i scriu o carte despre gloria Reichului, cu propriile mele cuvinte?

— Dacă n-o faci, nu va exista niciun fel de carte. Tu vei da colțul și nu va mai rămâne nimic în urma ta.

Homer își sorbi terciul și înghiți; gustul era în regulă, mai mult sau mai puțin ca viața.

— I-am spus că nu plec fără tine.

— Ba da, poți, tataie! Du-te!

— Nu poate face asta. A primit permisiunea să ajute doar un singur om; a zis că nu-l vor lăsa să scoată doi.

— Dar ce... Ce-i cu Dietmar?

— Dietmar a fost ucis. În Teatralnaia. Roșiii au pătruns acolo cumva și l-au ucis. Și pe mulți alții. Chiar în ziua aceea. Acum profesorul lucrează direct pentru Führer. I-a plăcut ideea cu cartea.

Dietmar fusese omorât.

Artiom fu suspendat brusc în hăul unui tunel.

Acum aici nu mai exista nimeni care să-l cunoască sau să-și amintească de el: nu mai era ostatic, prizonier sau agent dublu. Era un mutant fără nume, un sclav lesne de înlocuit. Nu mai avea niciun rost să aștepte nimic, nimic de care să-i fie teamă, niciun pai de care să se agațe. Era pierdut aici, în acest spațiu de locuit nelimitat, și nu era nimeni care să aibă grijă de el. Își folosisese toată vigoarea, și-o băgase în tunel, care se umpluse până la refuz de forța lui Artiom, ca un intestin, însă energia lui se tot diminua, devenea slăbit. Nu putea să mănânce nimic; avea gust de rugină în gură și un țuit în urechi. Omul, ticălosul blestemat, era o sursă

epuizabilă de energie. Iar acum se părea că se zărea capătul tunelului lui Artiom.

— Du-te, tataie. Pleacă.

— Cum aş putea să te părăsesc? Tu ai venit aici să mă găseşti pe mine.

— În felul ăsta există măcar o oarecare speranţă. Nu mai au nevoie de mine. Dar acum au nevoie de cel puţin unul dintre noi. Dacă mori, atunci mor şi eu, asta-i sigur. Spune-le să-l aducă înapoi pe profesor. Şi du-te cu el.

— Nu pot.

— Atunci cum ai de gând să ajungi la fata ta, dacă dai colţul? Îmi pare rău, dar nu prea ți-a rămas mult timp. Abia dacă te mai ții pe picioare. Ia zi?

— Nu pot.

Însă în noaptea aceea, înainte de „stingere“, după ce-l târâseră mai încolo pe bărbatul cu guşa umflată, care lucra lângă Homer, ca să adune pietre peste el, bătrânul reuşi, în cele din urmă, să adune destule bucăţi pentru ca Artiom să vină cu roabă până la el.

— Dacă sunt de acord, atunci... Aş putea să aranjez acolo lucrurile cumva şi apoi să încerc să te salvez şi pe tine, nu?

— Bineînţeles! zise Artiom. Despre asta am tot vorbit până acum!

— Crezi că ar trebui să cer...

— Cere!

— Dar o să rezisti? Cât timp mai poţi rezista?

— Atât cât trebuie, tataie! promise Artiom pe cât de convingător putea. Aşteaptă aici. Mă duc să chem un paznic.

După aceea, în timp ce-l aşteptau pe profesor – supraveghetorii erau preocupaţi să nu-l ologască tocmai acum pe Homer, iar puţin din imunitatea lui i se transmisese şi lui Artiom –, avură timp să-şi mai spună câte ceva.

— E bine că ieşi, tataie. E bine că vei scrie. Probabil nu vei scrie doar cartea lui, o vei scrie şi pe a ta, nu?

— Nu știu.

— Vei scrie. Mai mult ca sigur. E bine ca oamenii să lase ceva în urma lor pe lumea asta. Ideea ta e bună.

— Las-o baltă.

— Nu, ascultă... Nu-ți pot spune totul, acum... Voiam doar să-ți spun despre Întunecați, cele mai importante chestii. Aveai de gând să scrii despre ei în cartea ta, nu?

— Ce-i cu ei?

— Întunecații, tataie... Nu erau ceea ce credeam noi... Nu erau demoni, nu erau o amenințare. Erau salvarea noastră. Și încă ceva... Eu am fost cel care le-a deschis porțile metroului. Pe atunci eram mic. Aia a fost ziua din copilăria mea pe care n-am putut s-o uit... Și astfel...

Și astfel, atunci când îi îmboldise pe Vitalik și Jenka, alți doi copii, să se joace de-a stalkerii și să viziteze Grădina Botanică abandonată, chiar dacă copiilor le era strict interzis să pună piciorul în tuneluri, și când răsucise mânerul zăvorului de pe ușa etanșă, deschizând calea spre suprafață, și când ieșise primul, țâșnind pe treptele prăbușite ale scării rulante – cum ar fi putut explica asta? – pentru că voise să-și vadă mama, mama din ziua aceea când văzuse rațele și mâncase înghețată; era pe cale s-o întâlnească, pentru că-i fusese atât de dor de ea. Ceilalți înaintau cu greu, urmându-l pe Artiom, pur și simplu fiindcă era înspăimântător să fii singur.

Iar Întunecații... Întunecații nu-l văzuseră din exterior; îl văzuseră imediat din interior: un orfan singuratic, pierdut în lumea lor. Îl văzuseră și... și-l făcuseră animalul lor de companie? Nu, nu se atinseseră de el, ci îl adoptaseră. Însă credea că-l dresaseră. Se temuse că-l vor pune în lanț, îl vor obișnui să se supună comenzilor, că-l vor folosi împotriva oamenilor. Îi fusese teamă că voiau să-i fie stăpâni. Însă nu doriseră așa ceva. Pur și simplu, le păruse rău de

el, și în mila lor se apucaseră să-l îngrijească. Și, cu aceeași compasiune, fuseseră dispuși să-i salveze pe toți oamenii din subteran, însă oamenii deveniseră deja prea abrutizați. Întunecații avuseseră nevoie de un intermediar, de un interpret. Iar Artiom fusese cel ales și adoptat de ei. Le putea simți limbajul – i-ar fi putut învăța să-l traducă în rusește. Aceasta era misiunea vieții sale: să fie un pod între omul cel nou și omul cel vechi.

Însă Artiom se înspăimântase. Îi fusese teamă să aibă încredere; îi fusese teamă de glasul din mintea sa, de vise și imagini. N-avusesse încredere în ele, n-avusesse încredere nici în el însuși și se orientase spre altă misiune: să găsească un mod de a-i distruge pe Întunecați, doar pentru că se temea să-i lase să pătrundă înăuntrul său, să-i asculte și să facă ce-i spuneau. Fusese mult mai ușor să găsească niște rachete rămase nefolosite în război și să-i extermine pe Întunecați până la ultimul. Și să cauterizeze locul unde apăruse o ființă omenească nouă și rațională, înconjurat de o flamă portocalie strălucitoare. Grădina Botanică. Chiar locul unde Artiom mersese ținut de mână de mama sa, la patru ani.

Înainte ca Artiom să permită lansarea rachetelor, înainte de a-i da lui Miller coordonatele, mai avusesse o secundă. Și în secunda aceea, îi lăsase pe Întunecați înăuntrul său, în cele din urmă: și atunci – nu ca să-și salveze ei pielea, ci din milă pentru el, știind că Artiom nu le va anula în niciun caz execuția – ultimul lucru pe care i-l arătaseră fusese mama lui. Fața ei zâmbitoare. Îi spusese, cu vocea ei, că-l iubeau și-l iertau.

Ar fi putut opri totul atunci. Să-l oprească pe Miller. Să taie legătura radio... Însă el se simțise din nou înspăimântat.

Și când rachetele începuseră să cadă... Nu mai rămăsese nimeni care să-l iubească pe Artiom. Și nici nu mai rămăsese nimeni căruia să-i poată cere iertare. Chipul mamei sale

dispăruse pe vecie. Iar Grădina Botanică se transformase în asfalt topit și cărbuni negri: kilometri pătrați de cărbune întunecat și funingine. Pentru Artiom, nu mai exista niciun loc în care să se întoarcă.

Se dusesese la Turnul Ostankino, apoi acasă, în Expoziției, unde fusese întâmpinat ca un erou și salvator. Ca un sfânt, care răpusese un balaur monstruos. Dar continua să-i fie frică: dacă nu înnebunise, ajunsese cunoscut ca un smintit. Și nu spusese nimănui, în afară de Ania și Miller, ce se petrecuse cu adevărat acolo. Nu mai spusese nimănui că s-ar putea să fi distrus ultima șansă a omenirii de a recuceri Pământul. Mărturisise înaintea a doi oameni și niciunul dintre ei nu-l crezuse.

Și doar mai târziu, un an mai târziu, începuse să-și amintească: în timp ce el și Ullman desfăceau antena pe turnul Ostankino, ceva diferit păruse să se audă din stația de radio înainte ca Miller să intre pe frecvență. Fusese un fel de indicativ... Însă Artiom nu avusese căștile. Poate doar i se păruse.

Însă dacă numai i se păruse, atunci...

Atunci nu mai era nicio speranță. Totul devenise ireparabil. Irecuperabil. Cu degetele sale nepricepute, alunecoase din cauza ciupercilor, sugrumase tocmai ultima speranță rămasă pentru el și pentru toată lumea. O făcuse. Artiom condamnase oamenii din stație și din întregul metrou la închisoare pe viață. Pe ei și pe copiii lor, și pe copiii copiilor lor.

Dar dacă mai exista un singur loc în lume unde supraviețuiseră oameni...

Doar unul...

— Doar unul.

— Nikolaev. Nikolai Nikolaev.

— Du-te! Haide. Ne vedem la ușă. Poate că n-o să mă trimită să-mi fac bagaje.

— Este adevărat?

Homer ținea brațul lui Artiom, ca și cum Artiom îl ajuta să meargă; dar, de fapt, bătrânul îl ajuta pe Artiom..

— Da. Ți-am spus imediat ce... am putut. Să-ți spun totul la timp.

— Când am să te scot de aici, o să-mi zici întreaga poveste, da? Cu toate detaliile?

Homer îl privi în ochi.

— Astfel încât să fie totul în carte, ca să nu existe nicio confuzie...

— Desigur. Când mă scoți afară. Însă asta-i partea cea mai importantă. Doar... voiam să-ți spun. Mă crezi?

— Da.

— Și-o să scrii totul așa?

— Da, așa am să scriu.

— Bine, zise Artiom. E bine.

Ilia Stepanovici stătea acolo nerăbdător, privindu-i pe oamenii-animale, poate chiar se întreba cum era mai bine să evite prezența lor în cartea sa. Se bucură să-l vadă pe Homer și zâmbi, punându-i o haină vătuită pe umeri. Bătrânul ridică mâna în semn de rămas-bun către Artiom.

— Atunci, pe data viitoare, da?

Fața profesorului se strâmbă: știa că nu va mai fi nicio data viitoare, însă nu voia să se certe cu Homer.

Și Artiom știa, dar nici el nu voia să se certe.

— Ilia Stepanovici! strigă el spre profesor, pe când acesta-l conducea pe bătrân la viață.

Profesorul privi în silă înapoi, peste umăr. Gărzile reveniră la viață și ridicară asupra lui Artiom bicele lor din sârmă ghimpată.

— Ce mai face soția-ta? A născut? Întrebă Artiom. E băiat sau fată?

Fața lui Ilia Stepanovici se făcu pământie și el îmbătrâni dintr-odată.

— O fetiță născută moartă, zise fără grai, însă Artiom pricepu oricum, citindu-i pe buze.

Ușa se trânti cu zgomot, iar biciul îl împunse cu gingășie pe Artiom peste umeri. Sângele începu să curgă. Bine. Lasă-l să curgă. Să iasă tot ce-i înăuntru.

Când serviră lăturile, Artiom nu mănă pur și simplu. Mănă în amintirea lui Dietmar.

* * *

Era bine că-l văzuse pe bătrân plecând.

Era bine că-l convinsese pe bătrân că l-ar putea scoate pe el de aici.

Era bine că nu-și îngăduise să se lase convins. Cel puțin nu mai tresărea când se trântea ușa. Nu mai spera nimic, nu număra zilele. Era mai ușor așa, în afara timpului.

Și mai era bine că-i putuse spune lui Homer ce era cel mai important – despre el și despre Întunecați. Că avusese suficiente minute și suflul s-o facă. Acum nu mai era atât de înspăimântător că fusese abandonat aici, uitat.

Ceva se întâmpla dincolo, în celelalte stații: poate un război. Însă Schiller nu era deloc afectată. Aici totul decurgea normal: spațiul de locuit rodea pământul, tunelul spre Kuznețki Most era umplut cu pământ și ființe umane, și se apropia insidios de stație. Artiom era tot mai slăbit, însă mai lupta să trăiască.

Lioka, brokerul, ajunsese un schelet ambulant, dar încă mai încerca, încăpățânat, să-i supraviețuiască lui Artiom.

Nu-și mai vorbeau. Nu mai rămăsese nimic de spus. Mai încercaseră unii să evadeze, atacaseră sârma ghimpată și pe paznici cu târnăcoapele. Fuseseră împușcați, împreună cu alții aleși la întâmplare, pentru a băga groaza în toți. Pe urmă le-a fost tuturor teamă să mai încerce să evadeze; se

temeau până și să vorbească despre asta, le era teamă până și să se gândească la așa ceva.

Artiom își vedea de ale lui: după „stingere”, când se aranja după forma trupului altuia, în șanțul lor de dormit, închidea strâns ochii și-și imagina că stătea cu capul pe genunchii acelei fete minunate, Sașa; și-și mângâia singur părul, fără a simți greutatea propriei mâini. Și-o imagina arătându-i orașul la suprafață. Fără Sașa, n-avea altă șansă decât să crape.

După ce dormea cele patru ore regulamentare, se trezea și alerga, și ridica, și arunca, și rostogolea, și azvârlea la gunoi. Și mergea, și se târa, și cădea. Se ridica din nou. Câte zile? Câte nopți? Nu știa. Roaba era acum doar pe jumătate plină. Nu putea căra mai mult de atât. Era bine că mutanții slăbiseră mult, pierzând jumătate din greutate din cauza hranei îngrozitoare, altfel nu i-ar mai fi putut ridica și îngropa.

După-amiezile avea o distracție secretă: Artiom știa că nimeni nu dădea cu târnăcopul în unul dintre pereți, fiindcă pasajul cu locuințele sociale se întindea chiar dincolo de el. Calculase unde se afla micuțul și confortabilul apartament al lui Ilia Stepanovici și al Narinei. O dată pe zi, Artiom arunca o privire furișă de jur împrejur, fugea spre peretele acela și ciocănea în el: cioc-cioc-cioc. Gărzile nu-l auzeau. Ilia Stepanovici nu-l auzea. Nici chiar Artiom însuși nu auzea ciocănitul, dar chiar și așa, de fiecare dată, se strica de un râs nestăvilit, fără sunete.

Însă chiar atunci, în mijlocul eternității, când deja încetaseră s-o mai aștepte, veni izbăvirea. O izbăvire îngrozitoare.

Războiul își croi drum în mica lor lume.

Ușa se trânti iar și iar, și stația Schüller se umplu de bărbați în uniformă, bine hrăniți, din Legiunea de Fier. Mutanții și oamenii-animale încetară mai lucreze și încremeniră,

căscând prostiți gura la vizitatori. Gândind lent cu creierii lor amorțiți, începură să aranjeze într-un soi de mozaic cuvintele aruncate de nou-sosiți.

— Roșiii au cucerit Kuznețki Most!

— Au adus trupe din Lubianka! Vor năvăli pe aici!

— În orice clipă! Ordinele sunt să blocăm tunelul.

— Unde sunt geniștii? Ce-i ține pe loc pe geniști?

— Tunelul spre Kuznețki Most trebuie minat! Cât mai departe de stație!

— Unde-s explozivii? Unde-s geniștii?

— Vin! Sunt aproape aici! Avangarda, mitraliorii lor. Hai-deți! Mișcați-vă!

— Tăiați-l! Tăiați cablul! Puneți minele cât mai departe de stație!

— Și mai departe! Acum!

Geniști transpirați intrară în fugă, trăgând după ei lăzi grele cu explozivi; oamenii-animale tot nu pricepeau nimic. Artiom privi agitația prin obișnuita sa polietilenă zgâriată și transpirată. Nimic din toate astea nu părea să-l preocupe.

— Nu mai avem timp! Prea aproape! Cumva, trebuie să mai câștigăm timp! Timp!

— Ce putem face? Cum? Vor fi aici curând! Forțe superioare! Vom pierde stația! Asta nu trebuie să se-ntâmple!

Apoi, cuiva îi veni inspirația.

— Duceți-i pe mutanți în tunel!

— Poftim?

— Mutanții. Puneți-i în tunel! Vor încasa ei grosul. Cu târnăcoapele! Și cu sapele! Îi vor întârzia pe Roșii. În timp ce sunt măcelăriți, vom avea timp s-așezăm minele!

— Nu vor lupta! Uită-te la ei...

— Un detașament de blocare, atunci. Îi împingem în... Soloviov! Bormann! Fang! Împingeți-i înăuntru! Haideți! Fiecare secundă contează, mâncători de căcat! Dați-i drumul!

Gărzile începură să-și șuiere bicele și lanțurile prin aer, lovindu-i pe săpătorii agățați de pereți, care împietriseră, adunându-i laolaltă și dirijându-i prin gura tunelului. Cu numai o clipă înainte, acolo era o barieră de netrecut: trei rânduri de sârmă ghimpată. Însă acum, păienjenișul atârna în grămezi neancorate și se dovedi că în spatele lor se întindea un tunel. Cu un set de șine ce duceau spre Kuznețki Most. Și undeva, în adâncul tunelului, se cocea ceva rău.

Oamenii-animale, stupefiați, înaintau greu prin tunel, privind în jur, într-o nedumerire neajutorată, spre supravegheatori: ce voiau de la ei? Fiecare-și ținea unealta cu care lucrase dintotdeauna. Săpătorii aveau târnăcoape; cei cu ciocănitul aveau ciocane. Artiom ar fi intrat cu roaba, însă stătea în drumul altora, lovindu-i sub genunchi, și nu știa cum să treacă peste traverse, așa că i se ordonă s-o abandoneze. O lăsa în urmă și porni cu mâinile goale. Își simțea mâinile inutile; voiau să țină o unealtă. Avea degetele rigide, încovoiate și acoperite de bătăături, așa că mânerul roabei sau coada unei sape se potriveau foarte bine în ele.

Cei care-și târșâiau picioarele în spatele grupului fură biciuiți și împinși de oamenii cu automate. Cei cu automate erau urmați de geniști care trăgeau lăzi și desfășurau cabluri.

— Unde mergem? Pentru ce? behăiau prizonierii goi-puşcă, holbându-se în beznă, sau privind în jur spre lanternele și țevile armelor escortelor lor.

Însă toți erau pe cale să fie trași în gaura neagră, căscată drept înainte, iar din ea ieșeau ecourile unor urale îndepărtate, împreună cu firișoare subțiri de apă de-a lungul șinelor.

— Poftim? Ce se-ntâmplă acolo?

— Unde mergem? Ne eliberează?

— Ăștia spun că ne eliberează! Cineva de acolo a zis ceva!

— Tăceți! Tăceți, toți! Mișcați-vă! Mișcați-vă, brute idiote!

— Ooooooah...

— Ați auzit asta? Ați auzit aia? Nici măcar n-o să facem o sută de metri cu păduchii ăștia blestemați... Abia dacă-și mișcă țurloaiele! Țsta-i sabotaj!

— Aici! Aici! Începeți să plasați minele aici!

— Împingeți-i pe mutanți mai departe în interior! Trimiteți-i direct în baionete!

— ...urrrrrrrraaaaaaa....

— Nu mai avem timp. Aici! În fața ăstora!

Geniștii se opriră și se ocupară de echipamentele lor. Deschiseră lăzile și începură să scoată brichetele, atașându-le de pereții tunelului și plasându-le în crăpături.

Cineva îl împinse pe Artiom cu țeava armei. Începu să-și miște picioarele mai repede, iar geniștii temători fură lăsați în urmă. Bicele șuierau prin aer, lanternele de un milion de wați luceau între siluetele care se târau în beznă – conturând de la mare distanță umbrele cocoșate de pe traverse – și un megafon bubui, stârnindu-i și mai tare.

— Hei, voi! Voi, toți! O mare misiune v-așteaptă! Sunteți destinați să salvați Reichul! O hoardă de mutanți avansează împotriva noastră! Canibalii roșii, care nu se vor da în lături de la nimic! Astăzi, chiar în acest moment, puteți obține iertarea! Veți putea plăti cu sânge pentru dreptul de a vă putea numi ființe umane! Vor distruge Reichul, și apoi întregul metrou. Acum nimeni nu-i mai poate opri, în afară de voi! Voiau să ne înjunghie pe la spate, dar nu știau că voi ne păziți spatele! Sunt mai bine înarmați, dar și voi aveți arme! N-aveți nimic de pierdut, și astfel n-aveți nici de ce vă teme!

— Eu... Unde? N-am să merg! N-am să merg! Nu merg! Nu știu să lupt!

Se auzi o pocnitură sonoră. Ecourile împușcăturii înghițiră ecoul țipătului. Și imediat, fără ca măcar să aștepte să

înțeleagă toată turma ce se întâmplase, automatele începură să izbească în ceafa mototolilor. Unii-și dădură ultima suflare, pierind. Cineva, pe care lovitura nu izbutise să-l omoare, urlă. O femeie începu să schelălăie. Bărbatul de lângă Artiom privi în jur, un glonț fluieră, iar el căzu la pământ, cu gălgâit în gât.

— Înainte, gunoaielor! Să nu-ndrăzniți! Să nu-ndrăzniți să vă opriți!

— Ne-omoară! Nu vă opriți! Ne-mpușcă! Fugiți!

Artiom se împinse în spinarea încovoiată a cuiva, înaintă prin blocaj, se aplecă, trase un băiețel dintre picioarele celorlalți, uită imediat de el și apoi, privind mereu în jur după urmăritorii săi, începu să se înghesuie spre centru și spre siguranță.

— Înainte! Înainte!

Oamenii cădeau cu fața în jos peste șine, moartea lor împingându-i pe cei dinainte, ca piesele de domino. Unii se împiedicau și alții țâșneau înainte, înspre nesigurul și îngrozitorul „URRRRAAAA” scurs și azvârlit spre ei de-a lungul tunelului, ca apa freatică revărsată într-o mină.

— Nu suntem oi! mugi dintr-odată cineva din față; un mutant. Nu vom renunța așa, de tot!

— Haideți! Nu ne predăm!

— Moarte lor!

— Ucideți-i! urlă cineva din mulțime. Înainte! Înainte!

Și încet, ca volantul unei locomotive sau ca un bolnav care-și recapătă cunoștința, gloata dezbrăcată și înșirată – oamenii-animale zdrențăroși și ciomăgiți, cu târnăcoapele și ciocanele lor – începu să ia viteză, forțându-și ultimele fărâme de vlagă pentru a-și ridica uneltele deasupra capetelor, pentru a putea ucide înainte de a fi uciși ei înșiși.

— Moarte lor! Nu ne vom preda! Înainte!

— ÎNAIN-TE!

Peste un minut, toată lumea fugea înainte, urlând, țipând sau plângând. Iar ciobăneștii cu automate ar fi trebuit să alerge și ei, pentru a putea ține pasul cu gloata dezlănțuită, însă erau prea leneși și prea năzuroși. Lumina de lanternă din spate scădea ușor: îngrijitorii de animale rămăseseră în urmă, nedorind să se amestece cu carnea de tun. Întunecimea din fața lor era rece și umedă, tulbure acolo unde umbrele celor care alergau se amestecau cu întunericul ce năvălea spre ei.

Artiom tot nu avea nimic în mâini, însă nu se mai putea opri: oricine s-ar fi gândit măcar că se putea opri în mijlocul acestei avalanșe ar fi fost imediat măturat și apoi călcat în picioare. Ajunse la același nivel cu Lioka. Brokerul îi întoarse o privire crâncenă, dementială; nu-l mai recunoștea. Apoi Artiom îl depăși.

— URRRRRRRAAAA!

Roșiii năvăliră brusc asupra lor.

Țâșniră prin lințoliul de praf și apărură dintr-odată, față-n față cu ei, ochi în ochi cu oamenii-animale. Ieșiseră direct din tunel într-o luptă corp la corp, frunte la frunte.

— AAAAAAH!

La fel ca turma din Schiller, nu aveau lanterne: năvăleau prin beznă în frenezie, la întâmplare. Oamenii-animale din fruntea turmei nu avură timp decât să-și ridice târnăcoapele...

Și din spate se ridică un muget asurzitor: BUUU-UUM!

Întregul pământ păru că se cutremură.

Suflul puternic al exploziei mătură rândurile din spate, zburându-i din picioare, iar tunelul răsună ca una dintre trâmbițele Ierihonului; toate lanternele fură stinse într-o clipă, toate automatele tăcură și, dintr-odată, acolo nu mai era nimic, nimic, în afară de beznă, o beznă impenetrabilă întinsă peste tot, ca și cum lumea dispăruse complet.

Întunericul total, absolut și fără speranțe explodase și îngropase totul.

Artiom orbi și surzi, iar cei care fugeau în urma lui surziseră, și cei care fugeau în fața lui tot așa. Unii căzură, azvârlți, rostogoliți și loviți, însă începură imediat să se ridice în picioare, bâjbâind în beznă după târnăcoapele lor sau după ciocane.

Pentru că, deși nu puteau auzi nimic cu urechile, puteau simți cu pielea și pe piele, felul în care moartea oarbă lucra în fața turmei, strecurându-se printre ei, învârtind-și coasa, secerând. Și trebuiau să se ridice; trebuiau s-o pareze cu târnăcoapele lor sau, mai bine, să-i dea o lovitură și să-i spargă tigva goală, să înfigă vârful ascuțit în orbitele goale, să le spargă, să ridice târnăcopul din umăr și să lovească din nou.

Nimeni nu-i mai împingea înainte, însă toți se străduiau să meargă într-acolo din proprie inițiativă, pentru că moartea-i chema, pentru că exista ceva mai îngrozitor de ascuns și de așteptat, până te găsea moartea, pentru că voiau să dea ei prima lovitură, înainte de a fi loviți.

Nu se trase niciun foc de armă: Roșiii nu aveau nici ei puști sau automate; toți atacau corp la corp orice le ieșea în cale, cu orice reușiseră să găsească, iar în întunericul beznă era imposibil să-ți dai seama ce era.

Artiom desfăcu larg brațele, înșfăcă un mâner, luă târnăcopul altcuiva și se năpusti și el, îmbătat de frică și de pasiune, printre trupurile dezgolate, ca să intre cu capul înainte în vârtej, să se asigure că în bătaia aceea el nu va fi o jivină oarbă, ci măcar un măcelar orbit, din moment ce nu existau alte opțiuni.

Se apropiase acum de locul unde se înjunghiau, se hăcuiau și se tocau brutal, inuman, fără să știe pe cine ucideau și de ce, fără să mai strige „Moarte!” sau „Urrrraaaa!” pentru că uitaseră rusa sau orice alt grai, și strigau și hohoteau sau mârâiau, ori răcneau incoerent și fără sens.

Aerul şuiera și zumzăia, săgetat de atâtea ori.

Târnăcoapele zăngăneau când își ratau ținta de carne și se înfingeau în beton. Sau bufneau surd când ghiceau corect și se afundau în trupuri.

O adiere de iz ruginit se abătu asupra feței lui Artiom, când un fier ascuțit trecu la numai o palmă de el. Se cabră și lovi înapoi – dar pe cineva al lui sau de-ai lor? Și, oricum, erau dintre ai lui pe acolo? Sângele mirosea a rugină, iar oamenii miroseau a căcat.

Animalele-oameni și oamenii-animale din ambele tabere se aruncau unii asupra altora, grăbindu-se să folosească orice fărâma de energie rămasă pentru a se ucide între ei și măcar să pună capăt la toate în felul acesta, să înceteze să le mai fie frică.

Artiom lovi o dată, de două ori, din nou și din nou și, de câteva ori chiar nimeri pe cineva. Un sunet plescăit și tâșnirea unui lichid fierbinte; târnăcopul se agăță în ceva și-l trase în jos, salvându-i viața: ceva şuieră instantaneu dincolo de el, ceva suficient de greu să-i crape capul, însă rată.

Apoi ceva-i explodează în genunchi și fu aruncat pe șine; nu mai putea sta în picioare, se târî și încercă să se ascundă în ceva moale, însă moliciunea aceea ripostă și-l îmbrânci cât de departe putea, mârâind neinteligibil, murdărindu-l cu ceva lipicios și fierbinte.

Trecu o veșnicie, dar situația nu se domoli, iar oamenii încă se ciocăneau unii pe alții – oriunde auzeau țipete sau gemete, loveau cu sălbăticie, dând alarma pe șine când ratau. Artiom ascultă dangătele, își făcu cruce în tăcere și nu mai lăsa să-i scape niciun sunet din gâtleej. Se așeză, sprijinindu-și ceafa de un mort, și-și închipui că Sașa îi pusese capul pe genunchii ei. Trase alt cadavru peste el și se ascunse.

Mai trecu mult înainte să se liniștească totul.

Încetară să mai ucidă doar atunci când nu mai rămase nimeni în picioare.

Pe urmă, aceia care nu muriseră încă începură să se miște și să învețe să vorbească din nou. Ținându-și genunchiul mutilat, Artiom își înălță capul de pe genunchii Sasei și se ridică. Șoptea:

— Nu mai... Nu mai. Nu mai. Nu mai vreau. Nu mai vreau să omor pe nimeni. Cine ești?

Căută prin jur cu degetele.

— Cine-i aici? Ești din Schiller?

— Eu sunt din Schiller, răspunse cineva undeva.

— Suntem din Lubianka, zise cineva din apropiere.

— Lubianka?

— Sunteți fasciști? Legiunea de Fier? Canibali?

— Suntem din Schiller, zise Artiom. Suntem mutanți, prizonieri. Ne-au împins înaintea lor. Cu un detașament de blocare.

— Noi suntem din Lubianka, repetă glasul. Suntem deținuți. Politici. Ne-au mânat înainte. În Pușkinskaia. Carne de tun... Înaintea adevăratelor unități... În fața amplasamentelor de arme... Pentru ca noi să...

— Ne-au aruncat în față – carne de tun... ca să putem să..., repetă Artiom. Suntem mutanți...

— Toți de aici sunt din Lubianka, din celule, toți sunt deținuți, îi spuse cineva. Detașamentul de blocare a tras în urma noastră... Cekiștii ne-au împușcat pe la spate... Să ne facă să...

— Și pe noi... Au tras în noi... Gărzile.

— N-au venit după noi... Detașamentul de blocare a rămas în urmă...

— Au aruncat în aer tunelul în urma noastră. Nu mai e drum înapoi... Nu mai avem unde să mergem... N-au venit după noi. Ne-au abandonat...

— De ce-ați făcut-o? De ce ne-ați făcut așa ceva?

— De ce ne-ați făcut asta? Pentru ce?

Cineva se chinuia dureros să înainteze spre Artiom, târându-se ca un vierme pe picioarele rupte. Auzi, dar nu mai putea da încă o lovitură. Pentru bărbat era dificil să se miște spre Artiom, iar Artiom se urni în direcția lui. Întinse mâna, încheștă degetele de ale bărbatului și-l trase spre el.

— Oh, Doamne, de ce ne-ați făcut asta?

— Iertați-ne... Iertați-ne... Oh, Doamne, iartă-ne.

Și se înghesuie unul în altul. Artiom îl îmbrățișă – credea că era un bărbat matur – și frunțile li se atinseră; bărbatul plângea și se cutremura, iar Artiom fu și el cuprins de un spasm brusc, iar când se cutremură, lacrimile porniră în voie. După ce bărbatul rămase fără lacrimi de atâta plâns, oftă și muri. Apoi Artiom îi dădu drumul din brațe.

Rămase locului o vreme.

În mintea lui un resort făcu clic și-și aminti ceva.

— Din Lubianka... Cine mai e din Lubianka?

Ici-colo, hoiturile reveniră la viață, încercând să se miște cu brațele lor rupte și să gândească cu mintea lor redusă, în timp ce mârâiau și urlau.

— Natașenka... Pune ibricul pe foc, dragostea mea... Am adus o prăjitură.

— Când mă-ntorc din Turcia, o să te sun imediat!

— Am construit Orașul Moscova! Eu l-am construit!

— De ce-i așa întuneric? Mi-e frică de întuneric! Aprindeți lumina! Seriojka!

— Doamne sfinte, bunicuțo, dar ce faci aici? La ce-ai venit aici?

— Vom extinde spațiul de locuit! Așa că aici va fi destul loc pentru toată lumea!

— Dați-mi niște apă... Dați-mi niște apă...

— ALioka, ALioka, fată rea ce ești!

— Eu sunt din Lubianka. Eu sunt.

Artiom se târî într-un genunchi și pe coate spre locul de unde auzise cuvintele acelea.

— Cine? Cine? Spune-mi, nu-ți fie teamă! Tu! Unde ești?

— Tu cine ești?

Era o femeie.

— Zuev. Zuev era cu voi?

— Care Zuev? Nu era niciun...

— Zuev! mugi Artiom. Igor Zuev! Zuev, ești în viață? Zuev!

Se ridică într-un picior, sprijinit de perete, și începu să alunece de-a lungul lui orbește, ținându-se de peretele tunelului.

— Zuev! Igor Zuev! Cine de aici e Igor Zuev din Ohotni Riad? Din Prospekt Marx ? Cine?

— Încetează! Nu mai striga! Altfel au să vină! Vor veni!

— De ce nu mergem la cinema în seara asta? Mm? E o vreme minunată, e păcat să stai acasă.

Igor nu răspunse.

Poate că era chiar el cel care zăcea acolo, însă, cu jumătate din cap lipsă, îi era cam greu să vorbească. Ori poate că șmecherul doar își ținea capul la cutie și nu spunea nimic, nu voia să fie găsit.

— Igor! Zuev! Cine-a fost în celulă cu Zuev? E cel care știe despre supraviețuitorii din alte orașe... în Zorii Polari... Cei care-au venit la Moscova... Cine a fost cu el? Zuev!

— Poftim?

— Spunea moși pe groși! Despre oameni care au supraviețuit în alt oraș! Zicea c-au venit la Moscova.

— N-aveți nicio idee cât de mult căcat se deversează în Schiller, oameni buni! Dac-ați ști!

— Nu-i aici. Ahhh-ah. Zuev nu-i aici.

— Poftim? Unde ești? Cine-a zis asta?

— Zuev nu-i aici. L-au dat pe mâna Hansei.

— Stai! Așteaptă. Ce-ai zis? Unde ești? Unde dracu' ești? Hai spune, nu te-ascunde!

— De ce-l cauți? Sunteți prieteni?

— Trebuie să știi. Trebuie să știi ce-a zis. Cine erau? De unde-au venit? De unde? De ce Hansa?

— Oamenii ăia, ahhhhh. Nu sunt de la Zorii Polari. Să-i ia dracu' de Zori Polari. Neghiobii sunt cei care au răspândit minciunile despre Zorii Polari. Neghiobii... Au răspândit zvonuri... Ei erau oamenii noștri... Se întorceau din Rokossovskogo. Ahhh. Lucrătorii noștri de șoc... Ahhh-ah. Care fuseseră trimiși pentru proiectul de construcții al secolului... În Balașika... De-acolo s-au întors. Din Balașika.

— Stai. Haide, unde ești?

Alunecă înainte și mâna-i dispăru în perete... era o intrare? Căzu, se ridică și începu să se miște spre vocea aceea și tusea gătuită.

— Kazanul e un oraș minunat. Are o moschee remarcabilă.

— Aș putea să mă-mbogățesc din căcatul ăsta, numai dacă aș căpăta un contract.

— Eu sunt din Kazan. Iar bunică-mea e de la țară. Pe bunicul îl cheamă Kairulin. Bunică-mea nici nu vorbește rusește.

— Unde ești? Tu, cel care vorbea despre străini, tu. Balașika a supraviețuit? Ce-i cu Zorii Polari? Au fost toți uciși? Nu-nțeleg.

— Ți-ar place puțin lapte-n ceai?

— Cine știe ce-a supraviețuit pe acolo? E vorba de neghiobii care tot vorbesc despre Zorii Polari. Ahhhhh. O poveste minunată, asta. Idioții mușcă. Ahhhhh-ah. În Balașika... Acolo se află un avanpost. La suprafață. Cu un radio... Un centru radio... Ei pot contacta alte orașe... În caz de ceva... Zuev zicea...

— Poftim? Ce spunea Zuev?

— Cine o ia pe Taniușa de la grădiniță azi, eu sau tu?

— Pleacă de lângă mine, satano; nu m-atinge. Pleacă, te rog să pleci. Nu sunt al tău. Sunt așteptat în cer.

— Un avanpost? La suprafață? Cine-l construiește, nu-n-țeleg! Ce radio?

— Ahh-ahhhh.

— Unde ești? Spune-mi. De ce un centru radio?

— Sunt niște ticăloși toți fasciștii ăștia. Torturează oameni pentru nimic. Și nici măcar nu iau căcatul în considerare.

— Roșiii... Linia Roșie construiește... Ahh-ahhh-ahh... la suprafață... În Balașika... O bază secretă... O stație... Și un avanpost... Așa că... În loc de metrou... Stație... Radio... Au scos oameni de-acolo.

— Există o stație în Balașika? Ce fel de stație?

— Au trimis oameni... din Rokossovskogo... Și s-au... întors... singuri. Ahhh-ah... ah-aaaah.

— Interceptează vreun semnal? Interceptează, nu-i așa?

— Ahhaa... Ahhaaa...

Dar bărbatul mai gemu o dată, apoi dispăru, ca și cum nici nu existase. Din beznă ieșise și în beznă se întorsese. Artiom dădu ocol, scuturând oamenii în viață și încercă să-i convingă pe morți să vorbească, însă totul era zadarnic.

— În Balașika, continua el să-și tot repete, ca să nu uite și să nu ajungă să creadă că întreaga discuție fusese doar o închipuire. În Balașika. În Balașika. În Balașika. În Balașika.

Sub nicio formă Artiom nu mai putea să moară acum. Trebuia să se târască de sub trupuri, să găsească o cale de ieșire din acest pânțec de beton și să renască, să peticească el însuși toate găurile și să meargă sau să se târască spre blestemata de țară promisă, spre Balașika aceea, indiferent ce sau cine putea fi acolo.

Se ridică din nou, și se prinse iar de perete, de parcă fusese mâna mamei lui. Schiller fusese izolată. Roșiii se aflau în Kuznețki Most. Probabil nu erau încă pe cale să vină aici, pentru că auziseră că tunelul fusese aruncat în aer, dar el nu putea ajunge la ei.

Își aminti deschizătura din perete. Poate că era vreun soi de pasaj pietonal între linii. Șontăcăi pe drum, pipăind în direcția de mers... Se strecură înăuntru... Șobolanii se împrăștiară, chițăind... Dacă ar fi fost și el un șobolan. Un șobolan nu se rătăcea, nici dacă-i scoteai ochii.

O pală de aer. Părul lăptos i se ridică pe creștet.

Ca și cum l-ar fi pieptănat degetele Sașei.

Privi în sus, cu ochii săi orbi.

Încă o adiere de aer, blândă și jucăușă, ca suflul mamei pe fața bebelușului.

Apucă bezna cu degetele, rupându-și unghiile în beton... și simți metal.

O treaptă. Încă una. O scară într-un puț. Un puț de ventilație, care ducea sus. Curentul de aer provenea de acolo. De la suprafață.

— Hei! strigă el. Heeee! Hei! Tu, de colo! Voi, toți! Pe-aici! Este o cale de ieșire de-aici! Un drum spre suprafață! Un puț de ventilație! Putem să ne cățărăm! M-auziți, mutanților? Putem ieși la suprafață pe-aici!

— Suprafață! Ți-ai pierdut mințile blestемate? mârâiau oamenii-animale, invizibili.

— Sus! țipă Artiom la ei. Urmați-mă! Urmați-mă, mutanților!

Le era teamă; nu-l credeau. Nu știau că acolo, la suprafață, existau vânt și ploaie, și că nu mureai de prima dată când urcai. Trebuia să le dea un exemplu.

Apucă o treaptă metalică, ruginită, cu degetele lui încovoiate. Se potrivea perfect între degete. Săltă și-și trase

picioarul zdrelit. Își mută strânsoarea și se trase în sus. Iar. Iar. Iar.

Capul i se învârtea.

Continua să alunece, își pierdea vlaga strânsorii, însă imediat înșfăca din nou treapta. Nu-și simțea picioarul zdrelit, spinarea biciuită și măcinată, mâinile jupuite. Încerca cu disperare să se agațe. Sălta. Urca.

Privi în jos – cineva îl urma.

Așa că nu-și răcise gura de pomană.

Din când în când, se oprea un moment, apoi continua. Dacă nu ieșea acum, nu va mai ieși niciodată.

Nu mai conta cât timp îi luase să urce, când se rostogoli într-o cămăruță, o incintă acoperită cu zăbrele. O ușă încuiată pe dinăuntru. Un zăvor ruginit. Își jupui complet palmele, le transformă într-o masă sângerândă, rugină amestecată cu rugină, însă o dovedi. Deschise ușa, se târî în patru labe și se întoarse apoi pe spate. În lume era dimineața devreme; răsărea un soare roșiatic, arămiu.

Rămase, pur și simplu, întins pe pământ. Pe pământ, nu sub pământ. Și nu capul i se învârtea, ci tot blestematul de Pământ: Artiom îl făcuse să se învântească precum un titirez.

Cineva căzu lângă el și rămase nemișcat. Doar o persoană; nimeni altcineva nu mai urcase.

— Cine ești? întrebă Artiom, fără a-și întoarce capul, nici măcar pentru singurul său urmăritor, ci doar zâmbind bucuros spre cerul rozaliu al zorilor, privindu-l printre pleoapele întredeschise. Cine mă-ta ești, tu, monstrule?

— Lioka, cine altul? fu răspunsul. Brokerul. Ce alt... idiot cretin ar putea fi?

— Cândva erai broker, zise Artiom bucuros că reușise să supraviețuiască. Dar de acum vei fi primul apostol.

Apoi își pierdu cunoștința.

Capitolul 14

Străinii

— Crezusem că era la Zorii Polari; crezusem că se afla la mii de kilometri distanță, însă era chiar aici, lângă noi, în Balașika! Îți poți imagina una ca asta, Jen? Aici, în Balașika, chiar lângă noi. Aproape că-i în Moscova. Îl construiesc aici. Un avanpost! Asta înseamnă că-i teren curat... Dacă construiesc. Ce ticăloși, nu-i așa? Roșiii? Fără să spună nimănui! Nu știe nimeni. Construiesc o bază la suprafață. Noi putem sta jos, în metrou, nu, Jen? Însă ei respiră aer curat.

— Ticăloși, Tiomici, ticăloși. Acum stai liniștit.

— Și-ai auzit cel mai important lucru? Radioul! Individul ăla zicea că-l construiesc în jurul unui centru radio. Dar pentru ce? E evident. Pentru c-au... au reușit să stabilească contact cu cineva, cumva. Cu cineva. Poate peste Urali? Poate cu bazele din Urali! Nu-i așa, Jen? Dacă nu-s Zorii Polari.

— Ești ditamai bolovanul, lua-te-ar naiba.

— Sau poate că-s Zorii Polari? Cum de știe asta? Hm?

— Nu mai smuci atâta din picioare! Să știi te las jos chiar acum, și n-ai decât să te târăști de unul singur.

— Am să merg acolo, Jen. Am să merg. În definitiv, nimeni... Niciun ciudat n-are să recunoască nimic. Trebuie să mă duc singur în Balașika asta. Să caut avanpostul. Altfel, n-ai cum să știi ce se petrece. O să vii cu mine, Jen?

— Știi ce? Vrei adevărul? Acum chiar ți-o cauți cu lumânarea. Prima dată, te car până-n Țvetnoi Bulevard, la Sașenka asta a ta. Iar acum abia dac-am ajuns în Trubnaia și

tu deja vrei în Balașika! E cam mult, nu crezi? Nu ești vreo găleată de căcat, pe care s-o pot căra de colo până colo. Cântărești șaiszeci de kilograme! Și, apropo, mi-am executat condamnarea în hazna, la fel ca tine! Iar eu ridicam târnă-copul în vreme ce tu dănțuiai cu roaba ta! N-ai niciun pic de rușine? Până aici, dă-te jos.

— Calmează-te, Jen... Unde m-ai adus?

— Unde? La Sașenka ta, aici. Stai jos. Mă duc și bat la ușă. Dacă nu deschid... Atunci înseamnă că ne-am pierdut vremea urcând pân-aici.

— Jen. Crezi că nu pricep nimic? Ești mort. Știu asta. Cum de m-ai adus până aici?

— Eu? Tu ești ăla mort.

* * *

— Bine, te-avertizez de la bun început. L-ai cărat pe terminatul nostru în lumea învecinată, dar trebuie să te asiguri că Tiomici se pune pe picioare.

— Ce-i cu umerii lui? Și cu piciorul?

— O afecțiune. Boală profesională, ca să fiu mai scurt. Așa că unge-l c-o alifie, cu ceva.

— Cum ar fi? Ia uită-te în jur.

— În stația mea se unge cu căcat absolut totul, dar sper că aici aveți ceva mai bun. Sau mi-am pierdut vremea trăgându-l pân-aici, de la suprafață?

— Ia n-o mai face pe grozavul acum. Sau o să te târăști înapoi sus.

— Și eu sunt un pacient, apropo. Ia aruncă o privire la spatele meu, doamnă. Nici pe mine nu m-a zgâriat vreo femeie.

— Atunci ar fi fost mai bine. Iar ăsta arată de parcă a fost călcat de tren. Ia fă lumină... Nu prea e specialitatea mea. Eu sunt venerolog. Am o coadă care așteaptă.

— Doamnă, știu cine ești. Doar oblojește-l să fie cum era. După aia, poți să pipăi și boșele mele. Sunt cam îngrijorat. Cineva mi-a spus ceva foarte neplăcut.

— De ce și-a pierdut cunoștința? Sigur nu din cauza genunchiului! Și roșeața asta. Poate c-a făcut și plajă, așa-i?

— Eu am făcut plajă și sunt conștient. Trebuie să mă culc. Unde-i Sașa?

— Cine-i Sașa? Ah, și fii atent aici...

* * *

— Hei! Asta-i?

— Poftim?

— Asta-i puicuța?

— Așteaptă. Nu mai bate câmpii... Stai nemișcat.

— Asta-i? Ea e Sașa ta?

— Cum de m-ai găsit?

— Ea te-a găsit pe tine? Ha! Am scotocit tot bordelul ăla nenorocit! Chiar așa! Ești o brută nerecunoscătoare, nu?

— Mi-l amintesc. Îmi amintesc. De tine... Ce faci aici?

— Și-mi amintesc... De când îmi amintesc de tine... N-am fost în stare să mi te scot din minte.

— Tu ești Artiom, da? Stalkerul din Expoziției. Am dreptate? Ce-i în neregulă cu el?

— Ce-i în neregulă cu el? Poți vedea și tu în ce stare este.

— Nu poate sta aici.

— De ce să nu pot sta aici? Nu vreau să merg altundeva. Am mers pe jos ca s-ajung aici.

— Hmm... ce-ai mai mers. A mers, mda.

— Nu poate, pentru că... Pentru că lucrez. Asta-i camera mea de lucru.

— Păi, atunci lucrează cu el. Ori mi-am zdrelit spatele pentru nimic?

— Ce vrei să... Ce-ți amintești, Artiom? Din noaptea aia?

— De tine. Îmi amintesc că stăteam pe genunchii tăi. Și m-am simțit... m-am simțit atât de... Pot să-mi las capul pe genunchii tăi din nou? Am nevoie de asta.

— Nu poate rămâne aici. Trebuie să-l iei cu tine.

— Te rog. Altfel cum am să dobândesc putere să plec? Numai cinci minute.

— Cinci minute. Bine.

— Și mângâie-mi părul, te rog. Așa. Din nou. Doamne, ce bine e!

— Lasă-mă să-ți plătesc pentru o oră cu el. Oricum sunt dator vândut... Aproape că nici nu merită tot chinul târâșului pentru cinci minute.

— Poftim? Artiom... Vezi? Uite...

— Păi, da, despre asta vorbesc, de fapt.

— Poftim? Nu te opri, te rog.

— Îți cade părul, Artiom. Cade.

— Părul meu? Ce ciudat... E chiar ciudat...

* * *

— Ai spus doar cinci minute...

— Taci. Uite, înghite asta. Ia o gură de apă. Înghite. Înghite-o, haide, ai nevoie de ea. Este iod.

— Nu-mi pasă ce-i. Bine că cele cinci minute nu s-au terminat încă. E prea târziu să iau iod. Mulțumesc.

— Vorbeai... în somn. Despre Homer. N-am prea înțeles. Îl știi pe Homer?

— Da. Da. Homer. Un bătrân cumsecade. Te caută. Crede că te-ai înecat. Tu te-ai înecat, nu? În Tulskaia?

— Da.

— Dar, de fapt, nu te-ai înecat, nu? Chiar nu vreau deloc să te fi înecat!

— Bineînțeles că nu s-a înecat. I-aici, uite: n-are fața așa rumenă ca a ta, bineînțeles...

— Știi ce-am făcut? Mi-am amintit ce mi-ai spus. Despre orașul de la suprafață. Povestea aia stupidă. Obişnuiam să urc în fiecare zi. Apoi... Toată treaba aia despre avioanele cu aripi ca de libelule. Și vagonetele de cale ferată. Și ploaie. M-a prins ploaia acolo, sus. Fără costum de protecție.

— Probabil atunci te-ai ales cu asta! Și m-ai târât și pe mine acolo fără costum de protecție. Hai să mergem, să mergem, ziceai. Ha, mie, un stalker! Ar fi trebuit să rămân în tunel cu gloata aia de păcălici... Oricum aveam deja probleme...

— Poți ieși? Cum te cheamă?

—Ăăă, plătesc pentru o oră, e-n regulă, dar dacă face ceva, orice, atunci ați întins-o, clar?

— Lioka... Ia-o din loc, ai înțeles?

— Voi, ciudaților! Deși tu arăți destul de bine. În regulă, fă-ți socotelile și gânguritul. Dacă mădularul tău nu-i ars cu totul, atunci asta-i.

— Ce-ți mai amintești, Artiom? Ce altceva?

— Nu știu. Îmi amintesc că un tip m-a luat de jos, de pe un coridor. M-a dus... Aici era?

— Nu, nu aici.

— Și te-a chemat. Iar după aia... Nu știu. Îmi amintesc că zăceam pe genunchii tăi. Ca acum. Și... Poți să-ți tragi puțin bluza în sus? Da, acolo, așa. De pe abdomen. Aici... Stai. De unde-i astea? De la țigări, așa-i?

— N-are importanță.

— Și eu am exact la fel. Uite, aici pe braț... Doar ce-au apărut. Ce-i asta?

— Nu știu, Artiom. Pot s-o las jos? Mi-e frig. Și unde-i acum? Homer?

— E în Reich. Scrie o carte. Un manual de istorie. Mai are o carte. Despre tine.

- Despre mine? A terminat-o de scris?
- Da. Cred că s-a terminat așa: „Homer n-a găsit nici-odată trupul Sașei în Tulskaia.”
- Am scăpat printr-un puț de ventilare.
- Și eu. La fel. Nu-i ciudat?
- Și ce scrie acolo despre Hunter?
- Despre cine? Stai... Despre cine?
- Întinde-te... Întinde-te... Ești bolnav. Nu trebuie să te ridici.
- Hei! Ieși de acolo! Unde ești? Sunt trimis de Dracul-de-mare!
- Asta-i, mi-a sosit clientul. Stai aici. Vorbim mai târziu.

* * *

- Haide, ce se-ntâmplă? Nu te retrage așa. Vino aici. Pe genunchii mei.
- Mai întâi, banii.
- Vrea bani! Și poate vreau și eu o mostră mai întâi. Să mă asigur. Să văd dacă-i marfă de calitate. Haide!
- Au!
- Deschide mai tare! Deschide mai mult! Bine. Asta-i. Astaaaa-i...
- Doar un moment. O clipă. E incomod așa.
- Nu trebuie să fie comod pentru tine, iepurașule. Nu pentru tine, curvulițo. Nu pentru tine, nu pentru tine.

* * *

- De ce te holbezi la mine?
- Nu, nimic.
- Bine atunci. Știai cu ce mă ocup, da? În ce loc ai venit? Și, oricum, ora ta s-a terminat deja.

— Eu... N-are legătură cu tine. Îmi pare rău. Trebuie să plec?

— Unde-ai să mergi... în starea asta. Stai întins. N-ai de gând să spui nimic?

— Despre Hunter. Ce spune Homer despre Hunter în cartea aia a lui?

— Credeam c-o să-mi spui tu. Îl cunoști?

— Pe Hunter? Dacă-l cunosc? Este... Este în viață, deci? L-ai văzut?

— L-am văzut. Cartea trebuia să fie despre el, nu despre mine. Homer călătorea cu el. Erau împreună. Și apoi, am ajuns toți împreună.

— Când? În ce an a fost asta?

— Anul trecut. Toată povestea asta a lui, cea pe care o scria... din întâmplare, m-am nimerit și eu pe acolo. Mereu căuta un erou. Unul ca eroii din legende. E simpatic Homer. Mai aruncam câte o privire peste umărul lui când scria în carnetul de notițe. Îl descria pe Hunter ca fiind foarte... misterios... Ca și cum înăuntrul lui sălășluia un monstru. Ca și cum monstrul ăla încerca să scape. Homer... Vrea să fie poet.

— Vrea să fie Homer. Dar știi, eu...

— Ce?

— Eu sunt din Expoziției, știi, Realizările Economice... Ți-am spus deja, nu? Și-am trăit acolo aproape toată viața. Tatăl meu vitreg nu mă lăsa să plec nicăieri. Apoi a apărut Hunter. În armură. Cu o mitralieră. Și în haina lui de piele neagră. Cu capul ras. Și s-a certat cu Suhoi... Tatăl meu vitreg. Hunter zicea că nu există nicio amenințare căreia noi, oamenii, să nu-i facem față. Că trebuie să luptăm până la sfârșit. Ca broasca aia care a picat într-un borcan cu lapte, dar a dat din picioare și a bătut laptele, transformându-l în unt, apoi a ieșit. Parcă-l aud. Însă tatăl meu vitreg... s-a cam muțat. Era gata să se predea.

— Cui să se predea?

— Întunecaților. Nu mai contează. Oricui, de fapt. Important este că l-am văzut pe Hunter, și-asta a fost. Mi-am dat seama c-așa trebuia să fiu. El nu era eroul lui Homer... Ha! Era eroul meu. Și el m-a trimis... Mi-a dat misiunea asta. A urcat la suprafață să-i distrugă pe Întunecați. „Dacă nu mă întorc,” mi-a spus, „trebuie să mergi în Polis. Ia glonțul ăsta... Și caută-l pe Miller. Pricepi?” Totul i se datorează lui. Am devenit cine sunt datorită lui. Mulțumită lui.

— Și eu m-am îndrăgostit de el. Iar acum, uită-te, ne-am întâlnit. Doi nebuni.

— Sașulka! Unde ești, lighioană?

— Îmi pare rău. Poate reușești să dormi o vreme?

* * *

— N-ai mai fost pe aici de mult.

— Să știi că nici n-am fost cu nimeni în afară de tine! Abia așteptam să te văd.

— Ești obosit? Întinde-te. Mă ocup eu de toate.

— Și tu? Cumva nu mi se pare decent. Aș vrea ca și tu să... înțelegi... la fel.

— Nu-ți face probleme. Îmi place, oricum. Chiar așa. E-ntotdeauna bine cu tine. Ai grijă și ești blând.

— Și tu... Știi cum mă simt alături de tine? Nu cum mă simt cu nevastă-mea.

— Nu mai vorbi aiurea. Oprește-te. N-am nevoie de bani în plus. Uite. Dă asta jos.

— Oooh. Ooh... Ce... Ooh. Te iubesc... Ești...

* * *

— Dormi?

— Aici?

— Stai, să mă clătesc puțin. Miros toată... Miros ca el. Mă aștepți?

— Da.

* * *

— Oricum, am crezut c-a fost ucis. Am crezut asta tot timpul. Însă tu-mi spui că trăiește.

— Trăia. Nu știu care-i situația acum. N-am încercat să-l caut. După ce am scăpat din Tulskaia... M-aș fi dus oriunde, dar nu tot acolo. Nu într-un loc unde l-aș fi putut întâlni.

— De ce?

— Homer n-a scris despre ce s-a întâmplat în Tulskaia? De ce-a fost inundată? N-a scris?

— N-am citit nimic despre asta. A zis doar c-a fost inundată.

— Aha, bine. Homer a încercat mereu să-l justifice. Monstrul s-a trezit... Iar potrivit carnetului de notițe, eu încercam să potolesc monstrul. Cine-ar crede așa ceva?

— De fapt ce s-a-ntâmplat?

— S-a apucat de băut. Hunter. Și bea zdravăn, nu așa. Era pulbere în fiecare zi. Se clătina pe picioare, nici măcar nu putea merge ca lumea. Era înfricoșător să te afli în preajma lui. Însăpăimântător. E un ucigaș. Are tot timpul pistolul la el. Cu amortizor. La cea mai mică mișcare, pune mâna pe pistol. Cu arma-n dreapta și sticla-n stânga. Nu se oprea niciodată. Întotdeauna trăgea la măsca. Abia dacă era-n stare să scoată două vorbe. I-am cerut să-nceteze. Nu putea. Așa au stat lucrurile. Salutări lui Homer.

— Te-a... te-a atins?

— Nu. Niciodată. Mă alunga ca pe naiba. Poate că nu voia să strice o fată tânără. Sau poate că n-avea nevoie de femeie. Dar eu, când ni se întâlneau privirile... Mi se înmuiau genunchii. Imaginează-ți că într-o zi... ar fi... ei bine,

m-ar fi îmbrățișat și așa mai departe. Ce mi-aș fi putut închipui atunci?

— Și ce s-a întâmplat în Tulskaia?

— El a inundat-o. A minat-o cât mai aproape de apa freatică și-a inundat-o. Cu toți oamenii, bolnavi și sănătoși laolaltă. Pentru a împiedica răspândirea unei epidemii în metrou. Și ca să fie sigur că ei n-o să scape de-acolo, a folosit aruncătoare de flăcări. Eu eram în Tulskaia. Am strigat la el, i-am spus că exista vindecare. M-a auzit. M-a văzut acolo. Și totuși a aruncat totu-n aer. Trei oameni am scăpat din stație. Toți ceilalți s-au înecat.

— Pentru ce? De ce-a făcut asta?

— Zicea că trebuie să salveze metrourl. Să-l salveze pur și simplu. Dar cred că-l mânca undeva. Înțelegi? Pileala nu-i ajungea.

— În cartea lui Homer nu scrie așa.

— Dar ce scrie?

— În carte, tu implori o minune, cred. Și după aceea, când izbucnesc puhoaietele de apă... Crezi c-a început să plouă. Ceva de felul ăsta.

— Cer un miracol.

* * *

— Mă... Mă simt rău. Îmi vine să vomit. Ajută-mă... s-ajung la toaletă.

— Poți să vomitești aici. Nu mă deranjează nimic. Să-ți dau o oală de noapte?

— Nu vreau s-o fac aici. Nu-n fața ta.

* * *

— Haide! Haide! Mai mult! Mai mult! Te rog, mai mult! Da? Da?

— Ești o dulce. Așa o fată dulce. Doamne, cât de dulce ești.

— Nu te opri. Mai mult. Vreau mai mult.

— Nu pot... Nu pot... Eu...

— Nu. Nu, nu.

— Sunt terminat. Terminat. Doamne. Doamne. Te iubesc.

— Nu vorbi tâmpenii.

— Nu, pe bune. Am să te scot de-aici. Am să economisesc și te iau eu de-aici. Nu vreau să stai aici. Țsta nu-i locul potrivit pentru tine. Am să te iau de-aici.

— Bine, m-ai convins.

— Dulcea mea fetiță! Cât trebuie să-ți dau?

— La fel ca data trecută.

— Ce-ar fi să-mi faci o mică reducere? Ceva acolo! Că-s client al casei!

* * *

— Pentru ce-o faci?

— Poftim?

— De ce lucrezi așa ceva? Nu-ți țin predici despre morală, e doar...

— Acum începi, da?

— Nu chiar. Homer zicea... că nu erai așa.

— Așa cum? Nu pricepi, este? Ce contează ce spune Homer? El trăiește în lumea lui vrăjită. Iar eu trăiesc în lumea mea adevărată. Iar în lumea mea, e mai bine să faci asta decât să-mpuști oameni în cap. Și ce altceva aș mai putea face? Să visez cum, într-o bună zi, m-aș întoarce la suprafață și cât de minunat și uluitor va fi? Alea rămân pe mai târziu, acum am nevoie de bani.

— Numai pentru bani? Și cum ar fi dacă ai avea banii?

— Păi, ai vreun ban?

— Nu.

— Atunci, despre ce tot vorbim?

— Cum ai ajuns aici?

— Un om bun m-a adus. M-a luat și mi-a dat slujba ăsta. N-am pe nimeni altcineva. Și nici unde să locuiesc. Tu ai locuință?

— Da.

— Și nevastă?

— Da. Am avut una. Am.

— Păi, asta-i bine. Ce faci aici?

— Nu vreau să merg acolo. Mă simt mai liniștit aici.

— Va trebui să pleci în curând. Mai poți sta ceva timp, și apoi pleci. Poți reveni mai târziu.

— De ce?

— Va veni stăpânul meu. Nu trebuie să dea cu ochii de tine.

— Ce stăpân? Peștele tău?

— Întinde-te. Și calmează-te. Ia puțină supă, bea-o. Bea.

— Nu beau lăturile alea... Mi se face rău. Care stăpân?

— N-are importanță.

— Ce ești tu, sclavă? Ce stăpân?

— Prostule!

— Îți face plăcere? Cu toți jagoșii ăștia?

— Plăcere... Apropo, ar fi o idee bună să te speli și tu. Ridică-te. Am să-ți arăt eu unde.

* * *

— Îl poți găsi pe Lioka? Brokerul? Cel care m-a adus aici? Spune-i să mă ia. Trebuie să petrec noaptea undeva.

— Poți să... Poți să stai astăzi. Stăpânul meu probabil nu va veni. Din cauza războiului... Acum nu mai vine în fiecare zi. Vrei să rămâi?

— Unde? Chiar aici? Sau pe patul unde...

— Aici. Mănânci cu mine? Ciuperci.

— Mulțumesc. Nu știu cum... Am să-ți plătesc dup-aia.

— Lasă-mă să mă uit la genunchiul tău. Cineva mi-a dat un balsam. Stai cuminte.

— E rece. Și ustură. Au!

— Și când ți-au biciuit spinarea așa, n-a usturat?

— Acolo... Acolo n-aveai cui să te plângi. Dar aici ești tu.

— Da.

— Ce da?

— Mă întrebai de ce sunt așa? O curvă. Cum am devenit așa?

— Nu-ntreb.

— Poți să-ntrebi. Nu mi-e rușine. Crezi că ești singurul așa? Știi câți sunt aici? Bărbați care o iau razna. Bărbați singuri. Care n-au cui să se plângă. Toți se simt atrași de mine. Îi atrag ca un magnet. Înțelegi? Iar dacă nu-i accept, dacă nu-i las... să împrăștie peste tot mizeria și oroarea lor... Mânia. Și blândețea. S-ar transforma în niște animale absolute. Așa sunteți făcuți voi, bărbații. Vin la mine așa... viața i-a făcut nervoși. Iar eu îi calmez. Le ofer pace. Înțelegi? Pace. Îi consolez. Ei împing, iar și iar... Și strigă... Se înfurie... Mai și plâng... Apoi se liniștesc. Își închid fermoarele. După care se pot duce să trăiască încă puțin fără război.

— Spui asta... O fată tânără nu poate spune așa ceva. Ești tânără. Firavă. Și elegantă. Mâinile astea ale tale. Mânulețele astea...

— În bordel, un an face cât zece.

— Deci, suntem de aceeași vârstă?

— Încetează!

— Trebuie să beau ceva. Ajută împotriva radiațiilor. Ai ceva de băut?

— Și mie-mi trebuie.

— Dă-te mai încolo.

— N-aveai de gând să te întinzi aici? Nu-n patul tău?

— Haide, dă-te mai încolo.

— Nu pot să stau întins așa, pur și simplu, lângă tine, doar știi și tu. Te-ai văzut în oglindă? Ești foarte frumoasă.

— Tacă-ți gura.

— Nu pot să tac.

— Ce poți face, bătrân soldat? Tu ar trebui să te vezi în oglindă. Acum nici n-ar trebui să fii în stare de nimic. În curând, n-o să mai ai niciun fir de păr. Arăți ca Hunter, ăla al tău, așa cum ai visat.

— Atunci o să te-n-drăgostești de mine? Vreau să te-n-drăgostești de mine.

— De ce?

— Păi, mi-ar fi mai ușor să trăiesc și să mor.

— Taci. Întoarce-te. Întoarce-te spre mine.

— Tu... Nu, așteaptă. Nu vreau s-o fac așa.

— Poftim?

— Nu vreau s-o faci cu mine din milă. Din compasiune. Ca și cu toți ceilalți. Nu te culca cu mine fiindcă-mi cade părul. Da?

— Bine, n-am s-o fac. Ca să fiu cinstită, n-arăți prea grozav. O să te bărbierim mâine. Noapte bună.

— Stai. Poate că există și alte motive.

— Cum ar fi?

— Păi... Pentru că prima dată, atunci, era bine pentru tine. Pentru că-s arătos și ce altceva... Nu știu... Și curajos.

— Nu-mi amintesc prea bine cum a fost prima dată.

— Mai dă-mi un gât. Și da, pentru că nu-i nimeni altcineva ca mine. Îmi place să cred că nu mai e nimeni ca mine. Pot să gândesc astfel? Măcar pentru o oră?

— Bea.

— Asta-i... Asta-i... Am terminat...

— Tu ești doar nebun... Din nou... Pot s-o fac încă o dată?

— Ai boala radiațiilor... Ce altceva ai mai putea face?

— Nu știu... Mai am nevoie de tine. Poate că trupul meu crede că-i pentru ultima dată...

— Nebunule. Ești greu.

— Nu poate fi explicat din punct de vedere medical. E un miracol. Dar pot s-o mai fac o dată...

— Bine. Dacă-i un miracol.

* * *

— Ești foarte frumoasă, apropo. Ți-am spus asta?

— Ai spus-o.

— Mai ales sprâncenele tale. Și genele. Și ochii. Și buzele tale... colțișoarele de acolo. Și aici, nodul. Și gâtul tău. Gâtisorul tău. Și picioarele astea... Ca niște chibrituri...

— Un compliment ales.

— Și coafura... Ei bine... Părul.

— Mi l-am tuns singură, în fața oglinzii.

— Știi, în timp ce te-așteptam aici, în după-amiaza asta... În timp ce erai înăuntru... În timp ce ei...

— Ajunge.

— Am auzit atâtea, tot felul de lucruri.

— Mai bine te ridici și pleci.

— Nu, stai. Am multe să-ți spun acum... Că ești incredibilă și că-mi este atât de bine cu tine, și că n-am mai fost cu soția mea de multă vreme și că vreau să te scot de-aici, o voi face și pot... Dar altcineva ți-a zis deja asta astăzi.

— Și ieri la fel.

— Și ieri la fel.

— Și ce-i cu asta? N-ai de gând să spui și tu la fel acum?

- S-o spun?
- Mai bine mi-ai da niște apă. E acolo.

* * *

- O cruce... Ești credincioasă?
- Nu știu. Tu ești?
- N-am fost prea credincios. Odată am ajuns la Martorii lui Iehova. Totul era atât de stupid și de caraghios. Multă vreme mai târziu... Când mă gândeam la asta... Da. Iar acum... Da, probabil. Mă rog, uneori. Destul de des. Eh, nu mă rog eu chiar așa, cum ar trebui... Cer ceva. Uite cum facem, Doamne: tu dă-mi asta, iar eu am să-ți dau asta.

— Vrei să faci un târg cu Dumnezeu. La fel ca toți bărbații.

- Iar?
- Au!
- Femeile n-o fac?
- Nu la fel.
- Atunci cum?
- Cam așa: Dacă nu există Dumnezeu, atunci înseamnă că nu există nimic de care să te agăți în lumea asta, în metrou. Iar atunci totul s-a dus pe apa sâmbetei. Și El... iartă. El zice, rezistă. Trebuie să ai răbdare, însă-i pentru o cauză bună. Da, oamenii suferă și oamenii mor. Dar nu-i totul în zadar. Este o încercare. Trebuie s-o treci. Nu te murdărești; ești purificată. Amintește-ți de mine... întotdeauna poți să-ți deschizi sufletul în fața mea. Nu pot vorbi, dar te aud foarte bine. Dacă vrei să-ți ceri iertare... cere-mi mie iertare. Poți să te și superi pe mine. Haide. Lovește-mă. Nu te abține. Dacă vrei să iubești pe cineva, iubește-mă pe mine. Sunt tatăl tău și mirele tău. Vino-n brațele mele. Pot îndura orice. Am îndurat mai mult de-atât. Înțelegi? O

lume fără Dumnezeu nu-i rotundă, e ca pietrișul. Numai unghiuri și margini ascuțite. Dumnezeu e cel care o face rotundă și plăcută.

— Da. Fără El, pur și simplu nu mai contează nimic. Asta-i.

— Trebuie doar să-L ierți pentru ce le-a făcut oamenilor, pentru război, pentru planeta distrusă, pentru toți cei care-au fost uciși.

— Nu din cauza Lui. Noi am fost. El ne-a întins mâna din nou după aceea, să ne scoată din hău. Însă noi am mușcat mâna aia. El trebuie să ne ierte. Nu știu dacă o va face. Eu n-aș mai ierta dacă aș fi El. Dumnezeu Tatăl nu iartă pe oricine; Vechiul Testament nu conține decât războaie și operațiuni sub acoperire. Însă Isus, dimpotrivă, a iertat pe toată lumea.

— Nu l-am citit. Biblia e pentru necredincioși. Ca să fie convinși. Însă dacă tu crezi și gata, atunci istorisirile alea nu-s pentru tine. Bine. E târziu.

— Și ce se-ntâmplă dacă n-a fost distrus totul? Planeta?

— Noapte bună.

* * *

— Dormi?

— N-am prea multe șanse cu vecini ca tine.

— Ce-ai zice dacă ți-aș spune că până la urmă n-a fost distrusă toată planeta? Că nu-i totul poluat?

— Ai visat asta, sau ce?

— Pe bune. Știu. Mi-a zis cineva. Și nu-i departe, ci chiar aici, lângă Moscova. Ei revendică suprafața. Fără a spune nimănui despre asta. E-n Balașika. Asta-i la mai puțin de o oră de mers de aici, pe hartă. Construiesc ceva. Un avanpost la suprafață. Asta-nseamnă că terenul de acolo le permite...

— Cât timp ai petrecut la suprafață fără costum? Și ce s-a întâmplat cu tine? Gândește-te.

— Cel mai important este că se construiește un avanpost lângă o stație de radio. Ce ne spune asta? Că au intrat în contact cu cineva. Poate că se pregătesc să spele putina? Imaginează-ți: să ne întoarcem la suprafață! Trebuie s-ajung în Balașika.

— Cine ți-a zis toate astea?

— Un bărbat. Ce importanță are?

— Sunt o mulțime de bărbați pe aici, care spun povești despre tot felul de lucruri. Oameni obișnuiți și nu chiar așa obișnuiți. Nu poți să crezi chiar totul. Nu poți crede orice.

— Vino cu mine, ce zici? În Balașika?

— Nu.

— Crezi că nu-i nimic acolo? Și tu crezi că am rămas doar noi? Că procedez greșit, străduindu-mă să ies? Că-s un imbecil nefolositor? C-o să am mutanți în loc de copii? Și că totul va fi degeaba?

— Nu vreau să mori. Dintr-un motiv care-mi scapă, în chiar momentul ăsta, nu vreau să mori.

— Și nici n-am de gând. Însă o să mă duc acolo oricum. Să mă întrezesc și-o să plec.

— Strânge-mă în brațe.

* * *

— Mai adânc! Mai adânc! Nu te mai purta ca și cum nu te-ar fi cordit nimeni până acu'!

— Au!... Doare!

— Tacă-ți fleanca, pizdă! Vrei să te leg?

— Nu, n-o face! Te rog să n-o faci!

— Toate vă lăsați greu! Curvelor! Crezi c-am să-mi închi-pui că ești vreo fetișcană pură? Ești o curviștină jengoasă,

jegoasă. Și-ți place asta, nu-i așa, când cineva-ți face asta... Când ți-o fac... Când ți-o trag bine și tare?

— Doare!

— Dar ce zici de asta? Și asta doare? Ia-o! Și asta!

— Ticălosule... Dacă...

— Cine ești? Cine dracu' ești? Ce mă-ta mai ești și tu?

— Gunoio! Gunoio! Ticălos nenorocit! Te tai.

— Ajutor! Crimă! Gărzi! Ajutor! Crimăăăăăă...

* * *

— Nu poți rămâne peste noapte. El vine-n seara asta.

— Cine-i „el”? Cine-i stăpânul ăsta?

— Nu contează.

— Cicatricea aia de pe burta ta. Arsura de țigară. El a făcut-o?

— Nu, nu el.

— Minți, da? Uite, și eu am arsuri, uite. Sunt din noaptea aia. Noaptea aia când noi doi... Când ne-am cunoscut. Bărbatul ăla care m-a găsit pe coridor. Mă târam pe acolo, beat. M-a luat și m-a dus la tine. El mi te-a dat. El e stăpânul tău?

— Nu-i treaba ta.

— El te-a ars cu țigara? De ce treci cu vederea astfel de lucruri? Și de ce m-a ars? Acolo, pe braț, acolo-i tatuajul Ordinului. Era.

— Știu ce era acolo, Artiom. L-am citit. Îmi amintesc de noaptea aia.

— De ce l-a ars stăpânul tău? De ce te-a torturat?

— N-a fost el, Artiom. Nu el m-a ars. N-are nimic de-a face cu asta.

— Atunci cine?

— Eu am făcut-o. M-am ars singură.

— Tu ai făcut-o? De ce? Asta-i o tâmpenie. Și pe mine cine m-a ars? Cine mi-a ars tatuajul? Tu?

- Tu ai făcut-o, Artiom.
- Poftim? De ce? De ce dracu'?
- Chiar trebuie să te pregătești și să pleci. Dacă nu-ți mai amintești nimic, atunci e mai bine așa. Pe bune.
- Nu te cred. Îl protejezi. Ce fel de om este?
- Poți dormi la prietena mea, Kristina, azi. Am aranjat deja. Și nu veni aici. Nu vreau să vii aici. Nici mâine.
- De ce?
- Mă faci doar să mă simt și mai rău. Îmi vine să mă ard din nou.

* * *

- Cum ești? Cum te simți?
- Nu știu. Viu.
- M-am gândit... la ce mi-ai zis despre Balașika. Am un... admirator. Și el e tot stalker. Independent.
- A fost acolo?
- Nu. Are o mașină. Ascunsă undeva la suprafață. Aș putea să-l rog să... te ducă. Să meargă acolo cu tine. Face o ieșire astăzi.
- E unul dintre clienții tăi?
- Da, e unul dintre clienții mei.
- Nu vreau. Mai degrabă mă duc pe jos pân-acolo.
- Artiom. N-ai să ajungi niciunde pe jos. Uită-te la picio-
rul tău. Și... am întrebat doctorița despre asta. Dacă boala
radiațiilor nu-i tratată... S-ar putea să mai ai doar trei săp-
tămâni de trăit. Dar cum să te tratezi aici? Unde?
- Tu nu vrei decât să mă scoți afară, da? Pentru ca stă-
pânul ăsta al tău și cu mine să nu ne trosnim?
- Nu mă crezi, așa-i?
- Pur și simplu, nu mai știi ce să faci cu mine. Pot să
fiu oriunde, numai aici nu, când vine stăpânul tău diseară.
- Ieșirea e astăzi, Artiom. Te duci?

- Da, am să mă duc.
- Nu vreau să ți se-ntâmples nimic.
- Nu te cred.
- Bine atunci... Apleacă-te.
- De ce?
- Poți să-l porți deocamdată. Să ai ceva pe care să con-
tezi. Când te-ntorci, am să-l iau înapoi..

* * *

— Salut. Sașun, azi sunt puțin cam obosit, așa c-o să bem doar un ceai și să dormim puțin, ce zici? Hai la mine în birou.

— Bine.

— Cretinii ăștia, dacă poți crede, au aruncat în aer pasa-
jul spre Kuznețki Most și toată Pușkinskaia s-a prăbușit.
Acum nu mai au unde să plece, iar Roșiii nu vor să audă
niciun fel de explicații. Un haos total. Sunt istovit. Fac praf
totul, iar eu trebuie să pun lucrurile la punct.

— Înțeleg.

— Ce faci aici? Tragi cu urechea? Cine ești?

— Eu...

— E cu mine. A venit pentru o consultație. Ca să spunem
așa. A încurcat orele de consultație. Am să-l duc de aici...
Am să-l duc de aici!

— M-am zăpăcit. Îmi pare rău. Momentul nepotrivit,
locul nepotrivit.

— E beat, sau ce-i cu el?

— Bineînțeles că-i beat. E dus cu totul, nu vezi? Haide,
să plecăm, mare erou.

— Cine-i acolo? Ce-i asta?

— Nu-i nimic, Alexei Felixovici. O alarmă falsă.

— Falsssăăă. Alaaarmă.

Capitolul 15

Autostrada Entuziaștilor

Ieșiră din Trubnaia. Se dovedi că acolo exista atât o ieșire la suprafață, cât și o intrare. Și puteai intra fără niciun fel de documente de identitate. Nu trebuia decât să știi cu cine să vorbești, în fața cui și ce cuvinte să folosești.

— Nu știi să tratezi cu oamenii, nebunule, îi spuse Lioka lui Artiom.

Însă Lioka știa. Și era un prim apostol impecabil.

— Am să merg cu tine, spuse el, mai degrabă ca o promisiune nedefinită. În primul rând, n-am văzut nimic îngrozitor la suprafața aia a ta. În al doilea rând, banii unui stalker sunt la fel de buni ca ai oricui altcuiva și chiar s-ar plăti mai bine. Și în al treilea rând, boășele mi se umflă oricum. Un roentgen mai mult sau mai puțin n-o să-nsemne nimic. Să mergem. Indiferent ce găsim, o treime i-al meu.

— Ești un boboc, obiectă stalkerul care fusese de acord să-l ducă pe Artiom în Balașika. Îmi ești dator pentru lecție și pentru costum. Așa că orice găsești, jumătate i-al meu și nu te bagi în ce găsesc eu. Ai înțeles?

Lioka se gândi o clipă.

— Păi, tot e ceva, oftă el. Doar ai grijă ca lecția să fie bună!

Stalkerului i se zicea Savelii. Ridurile lui nu arătau ca la un om obișnuit, ci fiecare avea drumul său: vertical, de-a curmezișul frunții și de la gură în jos, întretăindu-se în jurul

ochilor și acolo unde ar fi trebuit să fie sprâncenele. Pliurile de la nasul lui până la colțurile gurii fuseseră săpate cu un briceag și, chiar sub frunte, o creștătură adâncă fusese săpată cu un fierăstrău cu pânză, astfel încât nasul părea să-i atârne de unul singur. Părul părea să-i fie la locul potrivit, dar i se rărise, astfel încât craniul, care era tot ridat, se putea vedea fără probleme. Iar dinții lui Savelii erau din oțel: nu toți, iar unii îi lipseau pur și simplu. Făcea mizeria asta de cincizeci de ani, așa că era sigur un stalker bun.

Din cauza durerii acute, săgetătoare, din genunchi, lui Artiom îi venea greu să meargă. Și la fiecare pas îl durea îngrozitor spatele sfâșiat, ca și cum pielea-i era pe cale să erupă și să se ruleze în sus, expunând carnea maronie, coaptă parcă.

Traversară bulevardele, ținându-se departe de rădăcinile insidioase, și trecură pe lângă un centru comercial ruinat, aflat lângă circ. Circul era închis. Centrul comercial fusese devorat de un fel de mușegai agresiv. Îi dădură ocol și intrară într-o parcare, unde îi aștepta mașina lui Savelii.

— Ca și cum am intrat aici ca să fac o plimbare prin magazine, mărturisi stalkerul cu vocea sa nazală. Un sentiment benefic.

Lui Artiom nu-i plăcea asta. Nu-i plăceau nici ridurile aleatorii, nici dinții din oțel, sau ochii cruciși. Nici că insul ăsta venea s-o vadă pe Sașa oricând voia el și-și folosea ochii și dinții pe ea. N-ar fi vrut să-și imagineze asta, dar nu se putea abține.

Cel mai rău era că Savelii îi ajungea lui Artiom doar până la umăr. Cum era posibil ca ea s-o facă cu unul ca el?

— Și tu i-o tragi lui Sașa? îl întrebă fără ocolișuri. Mă bucur că te cunosc. O fată bună. Deși mi-ar putea fi fiică. Însă n-am nicio fiică, deci conștiința mea nu-i deranjată de asta.

— Du-te dracului, îi zise Artiom pentru că spusese asta; oricum, avusese chef s-o facă.

— Înțeleg, spuse stalkerul făcând cu ochiul și fără să se supere. Și eu m-aș îndrăgosti de ea, dacă aș fi ceva mai tânăr. Însă, când eram ceva mai tânăr, aveam alte Sașe.

Lui Artiom nu-i plăcu nici asta.

Savelii avea un break. Sub husa ei, mașina era argintie, îngrijită și bine unsă; geamurile îi luceau ca niște oglinzi, iar antena radio avea jumătate de metru înălțime. În mod neobișnuit, volanul se afla pe dreapta. Artiom își aruncă o privire în sticla neagră: casca pe cap, cea pe care i-o dăduse Savelii, era caraghioasă, însă pistolul era bun, cu amortizor. Arma era mai importantă.

În jurul parcării totul era putrezit sau jefuit. Nu putea fi prea amuzant pentru mașina lui de-aici, gândi Artiom, singura încă funcțională. Parcă mergeai la cimitir, să-ți vizitezi rudele.

Motorul porni imediat.

— Micuța mea japoneză, explică stalkerul cu o undă de mândrie. O vizitez de fiecare dată când urc la suprafață... Desigur nu-s prea mulți ciudați care să rățăcească pe-aici, dar tot mă mai îngrijorez.

Ieșiră tiptil din cripta aceea și porniră pe Inelul Grădinilor.

— În Balașika ziceai?

— Da, Balașika.

— Unde mai exact? Balașika e destul de mare. Aproape ca un oraș.

— O să-l găsim când ajungem acolo.

— Ești un tip simpatic, zise Savelii.

O luară spre dreapta, pe Inelul Grădinilor. Nu se puteau grăbi; coridorul prin grămada de fiare ruginite nu era foarte lat și era șerpuitor. Uneori drumul li se termina într-o

fundătură. Atunci trebuiau să dea înapoi ca să iasă. Trotuarele erau pline, de asemenea, de mașini tamponate. Când încercaseră să scape din Moscova, oamenii fugiseră și pe trotuare. Și de-a dreptul peste alți oameni. Însă chiar existase vreun loc unde să fugi?

— Și ce-i acolo?

Plecaseră dimineața devreme, ca să profite de lumina slabă a zilei. Cerul era acoperit complet de nori, care nu lăsau să se vadă soarele cât o monedă de zece ruble. Noaptea fusese neagră, zorii cenușii și dimineața complet lipsită de culoare.

Băuse toată noaptea, doar ca să nu se gândească la faptul că altcineva era stăpânul Sașei; mai rămăseseră două ore din noapte și nici măcar nu se trezise cu vreo mahmureală, dar tot băuse. Se simțea rău, poate că trăscaul fusese făcut artizanal, însă era clar că boala lui era de vină.

În oraș, nu mai erau nici ciori, nici câini, nici șobolani. Clădirile se scorojiseră. Doar vântul se mișca; orice altceva înțepenise și încremenise cu multă vreme în urmă. Dozimetrul păcănea de parcă număra particulele special pentru Artiom. Lioka tăcea ca și cum își înghițise limba. Moartea îi înconjura din toate părțile.

— Acolo e un avanpost. Linia Roșie construiește o colonie la suprafață.

— Linia Roșie? O colonie? Pentru ce?

— Au de gând să se stabilească la suprafață, zise Artiom cu disperare.

— În Balașika? Balașika nu-i prea departe. Imediat lângă al treilea inel ocolitor. Uită-te la dozimetru. Cine poate trăi acolo?

— Oamenii.

— De unde-ai mai scos asta, băiete?

— Mi-a spus cineva... Cineva de-ncredere. Zicea că oamenii au fost trimiși acolo din Rokossovskogo Bulevard

pentru a construi avanpostul. Condamnați. Aveau un lagăr de detenție în Rokossovskogo. Iar bulevardul e chiar lângă Balașika, la câțiva pași. Totul se potrivește dacă te gândești puțin.

— Dar de ce-n Balașika? Ce are locul ăla? insistă Savelii. Ceva buncăre? Vreo bază militară?

— Un centru de radiocomunicații. Poate. După cât se pare. Așa că, dacă te gândești logic... Trebuie să comunice cu cineva dacă-i un centru radio. Artiom întoarse capul și se uită la Savelii: „Cum va reacționa?” Așa că, eu cred că există supraviețuitori și în altă parte, adăugă el.

Un avanpost.

În timp ce zăcea pe canapeaua din cămăruța Sașei, întremându-se, avusese timp berechet să viseze. Probabil era o fortăreață cu ziduri de câțiva metri înălțime și foisoare cu mitraliere pentru a-i ține departe pe dușmani; dar în interior era ca globulețele din sticlă cu fulgi de zăpadă. Un mic paradis confortabil. Însă ce anume era acolo? Oameni, desigur, fără măști de gaze, care respirau aer. Copii care se jucau... Toți bine hrăniți. Animale domestice. Rațe, poate? Rațe portocalii. Și, desigur, niște ciuperci uriașe. Și toată curtea interioară era acoperită cu vegetație luxuriantă: legănată de vânt și strălucind. În principiu trăiau, nu doar existau.

În loc de piele, fața lui Savelii era acoperită cu un cauciuc verde-deschis, care nu se încrețea și nici nu se întindea la spusele lui Artiom. În loc de ochi, Savelii avea lentile rotunde, din sticlă, care nu puteau decât să iasă în afară; nu se puteau îngusta. Credea că asta-i distractiv? Sau era nervos că se băgase în idioțenia asta? Se întreba de ce-și asuma riscul? Dacă ar fi știut cine-i spusese lui Artiom despre Balașika și ce mai zisuseră și alții tot atunci...

Savelii așteaptă o clipă, apoi întinse mâna, găsi un buton și porni radioul. Trecu prin toate frecvențele FM și comută pe

AM. Apoi pe ultrascurte. Peste tot, lungimile de undă fâsâiau slab, ca vântul prin crengile dezgolate. Pământul sterp își ridica vârtejul de praf de insecte, complet pustiu, într-un spațiu lipsit de aer, pe care omul stătea, ca un păduche singuratic care încă nu fusese omorât. Ghemuit, nemișcat și adormit, sub clopotul de sticlă al cerurilor: n-avea nici unde să plece și nici moartea nu venea.

— Ar fi bine dac-ar exista și alți supraviețuitori, răspunse Savelii, și se uită la Artiom. Poate chiar există?

Lui Artiom nu-i venea să creadă că vorbea sincer.

— Eu nu sunt din Moscova, continuă stalkerul, ci de pe lângă Ekaterinburg. Am venit aici la studii, după armată. Să devin cameraman. Voiam să fac un film despre război, ce mai cretin! Credeam că pot să fac un film despre tancuri și despre stagiul meu militar. Și să cuceresc capitala. I-am lăsat pe toți în urmă. Mama și tata. Sora mea mai mică. Iar bunicul și bunica încă trăiau. Mama sugera c-aș putea să mă stabilesc la Moscova și apoi să vină și Varka aici. Și poate, spunea ea, când om fi bătrâni, ne-am putea muta undeva pe lângă Moscova, să fim aproape de voi. Sau ați putea să veniți voi și să ne lăsați nepoții peste vară, să meargă la cules de ciuperci și de mure. Mi-am terminat studiile. Însă cu munca nu ajungeam niciunde. Și în fiecare an le spuneam, da, da, în curând, dintr-o clipă în alta. N-am putut să prind rădăcini în Moscova și pace! Am locuit tot timpul în apartamente închiriate. Garsoniere, mereu la periferie. Îmi era rușine s-aduc femei acolo, pentru ședințe foto, darămite s-o aduc pe soră-mea. Iar dacă surioara mea ar fi fost acolo, cum rămânea cu femeile? M-am gândit că m-aș putea îndrăgosti, dar n-aveam bani să mă căsătoresc. Ca să merg la lucru, mergeam cu microbuze, metroul și taxiuri, fiindcă n-am avut niciodată destui bani să-mi cumpăr o mașină. Am tot pus bani de-o parte, după care rubla s-a dus direct

în șanț. Viața era mizerabilă. Așa gândeam pe-atunci. Dar acum gândesc altfel.

— Ai încercat vreodată să cauți semnale radio? Întrebă Artiom.

— Am încercat, da, răspunse Savelii. Nimic. Dar, de fapt, nu-mi pasă mie de radio. Am o mașină echipată și alimentată cu motorină, fiindcă uite ce cred eu: de ce să nu las baltă poligonul ăsta de trageri? De ce să nu plec din metrou într-o bună dimineată și să urc în mașină, să pun un CD cu Prodigy și să dispar din afurisita asta de Moscovă a voastră, să plec spre est, cât mai departe? Deja am făcut niște schimburi pentru motorină cu niște chimiști și-am pus o grămadă de ciuperci la murat. Sunt în portbagaj, apropo. Și-am ambalat borcanele în cauciuc, ca să nu se lovească de mitralieră. Totu-i pregătit. De mai bine de doi ani.

— Și-atunci de ce nu pleci?

— De-aia. Pentru că-s om – fricos și laș. E ușor să te decizi, dar să-ți pui planul în practică e mai greu.

— Îmi dau seama.

— Însă la fiecare două nopți, văd casa noastră de la țară: grădina de legume, fântâna, rugii de zmeură, pe tata împărăștiind bălegarul pe pământul arat și strigând: „vino și ajută-mă!”, și pe mine tot fofilându-mă. Și pe mama chemându-mă să beau lapte de capră. De-asta. Vezi cum stă treaba?

— Eu văd, susură adormitul Lioka, de pe bancheta din spate. Nu văd totul, dar văd o parte.

— Bine atunci, spuse Savelii. Nu m-ar deranja dac-ar fi în viață. Măcar unul dintre ei. Măcar bătrânul care locuia vizavi de noi și mă tot urechea fiindcă trăgeam cu praștia în găinile lui.

Trecură de gara Leningrad și de gara Kazan, și de gara Kursk. Dinspre toate trei ieșeau linii de tren ruginite, care

se îndreptau spre o pustietate întunecoasă. Artiom fusese acolo pe când servea sub ordinele lui Miller: se dusese pe linii, privise cum două dintre ele se uneau într-un singur punct și se întrebase ce putea fi acolo, la celălalt capăt al lumii. Calea ferată era ceva straniu: la fel ca metroul, însă fără pereți.

— Însă am auzit, zise el, că există un tunel pe undeva, de la Metroul Doi, până-n Urali. La buncărele guvernamentale. Și că acolo-s toții șefii din guvern. Halind mâncare conservată și așteptând să scadă nivelul radiațiilor.

— Se halesc unii pe alții, răspunse Savelii. Nu-i cunoști pe ăștia; nu te-ai uitat niciodată la televizor.

Artiom nu-i cunoștea pe oamenii aceia, însă-i știa pe alții. Își aminti de plicul rămas nedeschis, care probabil că zăcea printr-un buzunar al lui Dietmar, ciuruit de gloanțe. Miller și Felixovici, cu care vorbise la telefon, nu izbutiseră să oprească războiul.

— Felixovici, zise Artiom trezindu-se. Alexei Felixovici. Besolov?

— Bagă cornu-n pernă, îl povățui Savelii. Prietenul tău de pe bancheta din spate a adormit. De ce nu faci și tu la fel? O să ne ia ceva timp s-ajungem în Balașika în ritmul ăsta.

Însă Artiom nu putea. Tensiunea-l făcea să se simtă amețit.

— Oprește, îi spuse lui Savelii. Nu mi-e bine.

Savelii opri și Artiom coborî să-și vomite și mâțele. Se simțea mai bine fără masca de gaze, însă radiația îi lăsa un gust amar pe limbă; ăsta era semn rău. Și pustietatea din jurul lui era atât de rea, încât nici nu se mai putea întreba cine era stăpânul Sașei și cine stăpânul lui Miller.

În loc de asta, un alt gând prinse a-i zumzăi prin minte: cât de imbecil poți să fii, cum de te-ai lăsat păcălit de cadavrul ăla viu din tunel, cum ai putut crede în elucubrațiile

lui de muribund? Nu-i nimic acolo. Nici în Balașika, nici în Mitșici, sau Koroliiov, ori Odințovo, nicăieri, nici n-a fost vreodată ceva.

— Ai înghițit o doză mare, așa-i? întrebă Savelii. Sau te pomenești că ai vreo mahmureală?

— Hai să mergem, trânti Artiomi portiera.

De la Inelul Grădinilor înaintară încet spre malul unui râuleț mlăștinos, din care se înălțau lent vapori gălbui. Apoi din nou printre o mie de clădiri goale, trecură de o bisericuță roșie, ciudată, cu cruci mici și monotone răsărite din ea, strivită între două căsuțe pătrătoase. Mâna i se ridică spre gât din propria-i voință, pipăi talismanul prin cauciucul costumului de protecție și-l mângâie. Fără niciun ajutor din partea capului sau a minții conștiente.

Ajunseră pe un drum drept, lat, foarte lat și foarte drept, ca Linia Roșie însăși: fără curbe și nici viraje strânse, trei benzi într-o direcție, trei în cealaltă și, de asemenea, linii de tramvai. Era ticsit, însă numai pe o direcție: spre est, afară din orașul otrăvitor. Plin de mașini care opriseră sau se ciocniseră.

Venele Moscovei se astupaseră.

— Autostrada Entuziaștilor, citi Artiomi pe un indicator albastru.

Mașinile se transformaseră în containere metalice, în cutii. Benzina se evaporase demult din toate, însă nimeni nu-i scosese pe oameni din cutiile lor: oricum, unde i-ai fi putut pune? Mașinile opriseră atât de aproape unele de altele, încât portierele lor nu mai putuseră fi deschise. Așa că proprietarii lor erau tot înăuntru, tot îndreptându-se spre est, până în ziua de azi. Negri și mumificați, erodați de mult până la os; unii își odihneau capul pe volan; unii zăceau pe bancheta din spate; unii legănau un copil în somnul său. Era bine că nu muriseră de foame, ci din cauza radiațiilor,

sau poate din cauza gazelor otrăvitoare: nu trebuiseră să aștepte prea mult și nu prea înțeleseseră cu adevărat nimic.

Acolo unde ar fi încăput opt șiruri de mașini, se înghe-suiseră douăsprezece. O mașină la fiecare patru metri. În medie, să zicem că erau trei oameni într-o mașină, cu toate că multe erau pline ochi. Așadar, care era numărul oamenilor? Cât de lungă era autostrada? se întrebă Artiom? Unde ducea? Unde se termina?

Dozimetrul începu să pâraie zgomotos. Savelii se foi nervos în scaunul său, peste care avea un soi de blană, ca să-i fie mai comod. Trebuiră să se strecoare pe marginea drumului și abia dacă aveau destul loc.

— Așa deci, entuziaștii? îl întrebă el pe Artiom. Balașika, da?

— Fricoși și lași, răspunse Artiom.

Încetă să se mai uite la pasagerii care se grăbeau în jeepurile și în berlinele lor încremenite. Se plictisise de ei. Închise ochii. În gură-i zăbovea jalnic un gust de rugină. Savelii și el nu mergeau niciunde. Toți ceilalți aveau dreptate; Artiom greșea. Își pierduse mințile.

Cât timp zicea Sașa că-i mai rămăsese? Trei săptămâni?

Și doctorița spunea la fel; întărise sentința cu parafa ei medicală. Iar parafa era cam tot ce avea ea; n-avea niciun fel de medicamente.

Ce putea el face în cele trei săptămâni? Ce altceva ar putea face în acel timp?

Să se întoarcă la toată lumea și să le ceară iertare?

La Ania – pentru că Artiom nu voise să ducă un trai obișnuit alături de ea și nu-i putuse face copii. La Miller – pentru că Artiom îi sucise capul singurei lui fiice. La Suhoi – pentru că Artiom nu putuse niciodată să-i spună tată, nici măcar când avea șase ani și nici când ajunsese la douăzeci și șase, iar în loc de „adio” i-ar spune, „Tată, dă-mi niște bani”.

Iar dacă picioarele l-ar purta puțin mai departe, s-ar putea duce să-l găsească și pe Hunter. Să bea un ultim pahar cu el. Să-i spună: „N-a mers nici pentru tine și nici pentru mine. Mi-a căzut părul, dar în rest nu sunt deloc ca tine. Așa că, după ce nu voi mai fi, oamenii vor rămâne în metrou pentru totdeauna, mâncând viermi, orbecăind în beznă, înșirând moși pe groși, vânzând căcat de porc și luptând până la ultima suflare. N-am să le deschid ușa celulei: n-am să-i eliberez, n-am să le arăt cum să nu orbească la lumina soarelui.”

Apoi să ia gloanțele pe care i le strecurase Suhoi în buzunar, să se ducă în Țvetnoi Bulevard, să i le dea pe toate Sașei și, pentru banii ăia, s-o îmbrățișeze cu blândețe, cuibărin-du-se lipit de ea, în timp ce frunțile și nasurile li se atingeau, fără să facă nimic, doar să stea acolo, pur și simplu, și să privească de-aproape în ochii ei. Oh, și să-l roage pe Homer s-o scoată din haznaua aia, când Artiom va da colțul.

Ei bine, ăsta era planul.

Nu părea cumva că japoneza începuse să se miște ceva mai repede?

— Uite.

Artiom deschise ochii mijiți.

În fața lor se deschidea drum liber. Mașinile fuseseră împinse într-o parte, boțite și băgate în alte rânduri. Ca și cum un buldozer imens se deplasase pe drum și le înlăturase cu lama lui de metal. Un canal de asfalt fusese creat prin suprafața solidă de rugină, până departe, spre orizont.

— Acolo, zise Artiom. Acolo! Cine crezi c-a făcut asta?

Inima începuse să-i bată cu putere și să se legene pe curele subțiri din cauciuc în pieptul lui scobit. Trupul i se acoperi de transpirație sub costumul impermeabil de protecție. Agitația îi readuse în gură saliva cu gust neplăcut,

însă Artiom preluă controlul și o ținu în frâu. Nu voia să oprească și să piardă nici măcar o clipă.

Așadar găsiseră ceva echipamente, le aduseseră aici, și le folosiseră în secret la suprafață, înlăturând nesfârșitul ambuteiaj și curățând șoseaua pentru traficul spre est, spre Balașika. Probabil că nimeni în afară de Roșii n-ar fi putut face asta fără să fie descoperiți. Omul din tunel nu-l înșelase. Artiom trebuia, pur și simplu, să se grăbească spre orizont, să rupă panglica de finis la linia de sosire și acolo avea să fie – avanpostul. Locul unde oamenii locuiau la suprafață în mod miraculos.

Nu, totul nu fusese în van.

Nu era smintit, nici idiot, nici vreun visător jalnic.

— Calc-o, îi spuse lui Savelii.

Lioka moțăia. Radioul fâsâia. Vântul se turtea de parbriz. Savelii atinse o sută de kilometri pe oră și canalul se îngustă din cauza vitezei, dar nici măcar nu-i trecea prin cap să încetinească. Artiom avea senzația că pe sub cauciucul lipit de corp, stalkerul zâmbea și el cu gura lui căptușită cu oțel.

Clădirile se sfârșiră și începură niște desişuri foarte ciudate: trunchiurile arborilor se ridicau de ambele părți ale șoselei înguste, aplecați unul spre celălalt, întinzându-și crengile și împreunându-le într-o boltă, încercând fie să se îmbrățișeze, fie să se sugrume unul pe celălalt. Însă pe crengi nu erau frunze, ca și cum se luptaseră pentru lumina soarelui și apă, însă-și epuizaseră ultimele rezerve de supraviețuire. Și oricine făcuse pârtia pe șosea, printre mașini, intrase și prin desişuri, fără ezitare.

Apoi desişurile se retraseră și se deschise un spațiu vast, presărat, la întâmplare, de cutii cu etaj: Autostrada Entuziaștilor se întindea pe încă două benzi în fiecare sens, și toate, în afară de pârtie, erau pline ochi de cadavre, pentru

ca, încolăcită într-un cerc de beton înainte, în față, să devină o imensă șosea suspendată.

— Traversăm al treilea inel ocolitor, anunță Savelii. Balașika urmează imediat după-aia.

Artiom se ridică pe jumătate în scaun.

Unde ești tu, minune? Chiar după șoseaua de centură? Ar putea fi adevărat, oare nu trebuia decât s-o traversezi și nivelul radiațiilor va scădea imediat? Nu, dozimetrul începu să pâraie și mai tare; pârtia se îngustă – stârvurile fuseseră înlăturate cu mai puțină grijă aici – și deveni mai greu să gonească la fel de repede.

Al treilea inel ocolitor era enorm de lat, ca o autostradă în împărăția morților și la fel de nesfârșită. Stând împreună, la coadă, pentru judecata finală, se vedeau berline și camioane grele, cutiuțe rusești pătrătoase și limuzine străine mărețe. Unele dintre camioanele cu remorci aveau cabinele basculate înainte, ca și cum capetele le-ar fi fost retezate pe jumătate în urma unei execuții; toate măruntaiele lor fuseseră incendiate. Turma de metal se întindea de la o zare la alta; cercul inelului ocolitor se închidea într-un loc necunoscut, ca însuși cercul Pământului.

Însă Pământul nu se termina acolo. Continua; era încă același Pământ.

Trecură de un indicator pe care scria „Balașika”.

În exteriorul centurii nu era nimic deosebit de ceea ce se găsea în interior.

Clădirile erau mai rare; în locul blocurilor Hrușciiov cu cinci niveluri, de-a lungul drumului se așteau ruine de fabrici. Ce altceva mai era? Chioșcuri distruse în stațiile de autobuz; autobuze ca niște camere de gazare cu prize panoramice; vântul, azvârlindu-ți roentgeni direct în față, zburând de la est la vest. Începea ziua și nu era nimeni să vadă asta. Artiom ar fi putut să-și piardă cu totul credința

și să renunțe la biserică, însă îl oprea ceva: culoarul continua. Unde ducea?

— Ei? Unde-i? Întrebă Savelii. Pe unde, Susanin?

„Pe unde?” îl întrebaseră Artiom pe cel care tușea în tunel.

De ce-l crezuse? Sașa îi spusese: Să nu crezi pe oricine.

„Dar cum să nu cred? Atunci ce să mă mai țină pe picioare, Sașenka?”

— Acolo! Ce-i acolo? Începu Lioka să se vânzolească în spatele lui.

— Unde?

— Acolo! Ce-i acolo, la stânga? Se mișcă. Și nu-i doar unu!

Se mișcau.

Se roteau.

La marginea șoselei, într-un punct deschis, se înălța un turn care nu era turn, o moară de vânt care nu era moară de vânt... Făcută din țevi de metal, probabil, o structură sudată, de vreo patru etaje înălțime, mai lată la nivelul solului, mai îngustă spre vârf, cu o elice uriașă din trei pale, instalată în vârf. În goana lui spre est, vântul își pierdea direcția și cădea în capcană, după care învârtea palele pentru a se elibera.

— Și acolo! Uitați! Și acolo!

Turnurile eoliene ieșeau la iveală unul după altul, de-a lungul drumului. Altele erau ascunse în spatele primelor, unu, două, trei, patru, erau multe. Toate palele erau lungi de câte trei metri, neregulate și învelite în tablă subțire, care era cenușie de la cerul cenușiu; dintr-o singură privire îți puteai da seama că erau artizanale, nu ieșite din fabrică, ci asamblate cândva după sfârșitul războiului, poate că nu cu mult timp în urmă. Astea fuseseră construite recent.

Recent, de fapt, acum!

Cineva construisese recent aceste turnuri eoliene! – la suprafață! – cu un scop precis.

Elicele se roteau necoordonat. Părea o escadrilă de avioane ce rula pe aerodrom pentru a decola, poate o escadrilă de avioane burduhănoase, lente, cu aripi transparente. Sau ca și cum elicele ar fi vrut să învâртеască întreaga planetă, s-o mute altundeva, poate lângă o planetă locuită, pentru ca oamenii să poată sări dincolo și să scape în felul acela?

— Pentru ce-s astea? întrebă Lioka nazal, de pe bancheta din spate.

Artiom știa.

— Sunt ca bicicletele din stația noastră, răspunse el după o pauză, cu voce monotonă și vrăjită. Sunt generatoare. Produc electricitate. De la vânt.

— Și care-i scopul lor?

— Ești chiar prost de-a binelea, sau ce? Înseamnă că aici locuiesc oameni! Aici! La ce altceva le-ar trebui asemenea cantități enorme de electricitate? Câți o fi? Uită-te și tu! Numără-le: șase, șapte, opt, nouă! Zece, unsprezece, doisprezece, treisprezece! La fel și dincolo! Ar putea s-alimenteze cu electricitate un zgârie-nori! Sau două! Sau trei! Paisprezece! Cincisprezece! Șaisprezece! Îți poți imagina așa ceva? Și cineva le-a construit pe toate! La suprafață! Care-i nivelul radiațiilor?

— Același, zise Savelii.

— Păi, dă-o-n mă-sa atunci. Înseamnă c-au reușit cumva să se ferească de ele. Sau au construit ceva care să le țină la distanță. Dar cel puțin, sunt la suprafață. De ce-ar fi Roșii la suprafață? Ei știu ceva de care noi n-avem habar! Aici au energie. N-avem în tot metroul atâta curent cât produc turbinele astea eoliene. Un cartier întreg din oraș ar putea trăi non-stop cu atâta curent. Oprește mașina, amice! îi strigă Artiom lui Savelii. Oprește! Vreau s-arunc o privire mai îndeaproape.

Savelii opri la marginea drumului.

Artiom sări afară, șontâcăi spre un turn eolian, miji ochii și dădu capul pe spate ca să se uite spre cer, la palele ce scârțâiau încet. Totul funcționa cum trebuie: vântul și scârțâitul făceau mașinăriile să producă electricitate. Toate funcționau.

Savelii ieși cu pușca lui cu lunetă sofisticată, calibrul 9 mm, pentru forțele speciale, pregătită la-ndemână, și studie morișca. Privi de jur împrejur și ascultă.

— Dar unde-s oamenii tăi? îl întrebă pe Artiom. Unde-i cartierul tău cu oameni care trăiesc acolo, care folosesc electricitatea să facă de mâncare și să-și ilumineze closetul? Aud?

— Nu știu, amice. Se-ascund. Aici suntem la drumul mare. De ce și-ar scoate nasul pe aici? explică Artiom.

— Vrei să spui că ne privesc chiar acum?

— S-ar putea.

Savelii înălță pușca, își lipi luneta de ochi și roti arma într-un cerc.

— Nu prea se pare. E la fel ca-n Moscova, Artiom. Pustiu.

— Există un drum și au construit generatoare eoliene. Cineva a construit toate astea. Muncitori, ingineri, electricieni!

— Nu-i nimeni aici. N-ai orbit, nu? Au construit astea și s-au întors în metrou. Dozimetrul a trecut de valoarea maximă! Experimentul n-a funcționat!

Suiră în mașină și merseă mai departe, foarte încet, cu geamurile coborâte, astfel încât să nu piardă nici măcar un singur om, nici pe cel mai mic. Nu se vedea însă niciunul. Copaci dezgoliți își întindeau spre cer degetele încovoiate, cerând ceva. În spatele copacilor se înălțau pilonii liniilor de înaltă tensiune, cu firele rupte; erau invizibili de la distanță, ascunși după clădiri. Vântul se rătăci printre palele elicelor. Rotoarele greoaie scârțâiau în dezacord gălăgios, iar scârțâitul colectiv nu înceta nici măcar o secundă. Atunci

văzură că turnurile eoliene se sfârșeau mai în față. Însă avanpostul tot nu apăruse.

— Du-ne înapoi. Probabil c-am trecut de el.

Savelii făcu întocmai. În vreme ce întorceau, Artiomi începu să se simtă nerăbdător și coborî iarăși. Porni pe jos, ascultând și privind.

Unde sunteți, oameni buni?

Chiar existați! Sunteți aici! Ieșiți! Nu vă temeți! Vă sunt prieten!

N-are nicio importanță dacă sunteți Roșii. Oricine. Oare culorile din metrou sunt la fel și la suprafață? Sunteți siguri că nu se vor decolora la lumina soarelui?

La marginea drumului apăru un câine.

Adulmecă aerul și chefni lenos.

Artiom șontăcăi spre el. Nu era câine de pază. Nu avea zgardă, nici pedigri, nimic. Blana îi era albicioasă, cu pete mai întunecate, și era murdar.

— Poftim? întrebă Savelii depășindu-l.

— Vezi?

— Un câine.

— Nu se teme de noi. Nu-i e teamă de oameni. Și uite cât e de gras! Are blana lucioasă! E domesticit, pricepi? Pe-aici e o așezare. Undeva prin în spatele copacilor. E-mblânzit și trăiește-n așezare, ca maidanezii pe care-i avem în stație. Uite cât s-a îngrășat!

Alți câini ieșiră încet la iveală și se alăturară primului. Dacă Artiomi întâlnea câini în Moscova, îl depista pe conducătorul haitei și-l împușca, ca să scape teafăr. Dar aici erau altfel. Nu mârâiau, nu se împrăștia în semicerc, ca să te încolțească; mijeau ochii pașnic și doar chefneau ușor. Radiațiile îi marcaseră și pe ei: unul avea cinci picioare, iar altul, cu capul mare, avea și un cap mic, fără ochi. Radiațiile îi afectaseră, însă nu-i înrăiseră. Erau bine hrăniți, asta era.

— De unde au venit? Uite, acolo! În spatele copacilor e o cărare! Acolo-s oamenii! rosti Artiom spre Savelii.

Acesta parcă mașina și scoase cheile. Lioka trânti portiera după ce coborî. Avea ochelari cu lentile întunecate și rame roz, în formă de inimioare, peste masca de gaze, pentru a se proteja de soare. Savelii îi împrumutase ochelarii.

Câinii îi adulmecară; Savelii îi alungă cu arma și ei fugiră câțiva pași, lenoși, nevenindu-le să creadă. Burdihanele îi împiedicau să fugă mai repede, atât erau de grași.

Artiom ridică mâinile goale și o luă pe cărare, înaintea celorlalți.

— E cineva acolo? Hei! Nu trageți! Suntem doar în trecere!

Îl puteau auzi oare? Artiom n-ar fi putut spune; turnurile eoliene scârțâiau cu atâta disperare, încât glasul îi putea fi acoperit cu ușurință de zgomotele lor.

— E cineva acolo? Hei, hei! Nu vă fie teamă. N-avem de gând să...

Îi venea greu să respire. Filtrele nu lăsau să pătrundă atât de mult aer pe cât i-ar fi trebuit în momentul acela. Iar lentilele începură să i se aburească, încetoșându-se. Însă nu voia să mai primească o doză de radiații: se adunaseră multe și acum fiecare răsuflare îi scurta durata de viață și mai avea destule la care să se gândească. Mai trebuia să găsească o alinare și speranță pentru el și pentru întregul metrou.

Savelii și Lioka mergeau în urma lui.

Câinii veneau după ei fără grabă, apoi o luară înainte, arătându-le drumul. Printre copacii desfrunziți nu puteau vedea clădiri sau șoproane, nici măcar garduri, totuși ceva roșiatic se înălța la cincizeci de metri de drum.

Intrară într-o poieniță plină de vegetație.

Dând din coadă cu un aer vinovat, câinii se uitară în ochii vizitatorilor și fugiră în centrul poienii. Când ajunseră

acolo, dispărură. Artiom se apropie. Poate că avea să dea peste cazemate?

Era o gaură.

O gaură imensă, săpată cu excavatorul. Nu doar o gaură, pur și simplu, ci groapa unei fundații. Culoarea maronie văzută printre copaci era de la argila și nisipul excavate din pământ, un munte, iar acolo nu era nicio cazemată.

Groapa era plină de trupuri, aruncate grămadă.

Toate îmbrăcate în stil vechi.

Toate erau de bărbați. Artiom nu putea vedea mai mult de atât. Câinii mâncaseră din ei.

Câți să fi fost? Mulți. Poate douăzeci, asta doar în stratul de sus. Dar exista, desigur, un alt strat sub ei, apoi altul și altul, tot mai adânc și mai adânc.

Și o mulțime de câini, însă mâncarea era suficientă pentru toți; de asta erau atât de blânzi și ascultători. Săriră în groapă și se apucară tacticos să mai roadă pe cineva. Asta era activitatea de la care-i perturbase Artiom cu urletele lui.

— Uite-ți constructorii, zise Savelii din urmă. Constructorii și inginerii, și electricienii. Zac toți aici. Muncă din greu, distracție pe măsură.

Artiom se întoarse și se uită la el.

— De ce? Întrebă. De ce s-a-ntâmplat asta?

— Cum adică de ce? rosti Lioka cu ochelarii săi roz. Reichul de ce-o face? De parcă n-ai mai văzut niciodată așa ceva. Credeai c-aici ar fi altfel?

Artiom își apucă trompa de cauciuc și-o smulse din mască. Avea nevoie de aer, ca să nu-și piardă mințile; uitase de mirosul hoiturilor. Dulceag și respingător, îl izbea direct în creier, și icni după aer, apoi vomită fiere.

O luă la fugă, îndepărtându-se de locul acela, îndepărtându-se de mormântul răscolit, iar palele scârțâitoare ale turnurilor eoliene îi biciuiau și-i tot biciuiau urechile. Alergă

spre ele, spre șirul lor ordonat și clar; fuseseră greu de construit aici și munca fusese de mântuială. Însă fuseseră construite. Probabil că ridicarea lor durase foarte mult. Oameni muriseră, unul după altul, și alții veniseră în locul lor. Ba nu, nu veniseră, ci fuseseră aduși aici, deținuți politici, sau de alt fel, pentru construirea avanpostului, și aproape niciunul nu se mai întorsese. Pesemne oamenii lui Zuev fuseseră singurii care scăpaseră, însă fuseseră prinși în metrou și lichidați rapid, ca să nu vorbească.

Așa stăteau lucrurile.

Aripile învelite în tablă ale turnurilor eoliene se învârtteau inexorabil, lucind mat în lumina cenușie a soarelui, însă nu erau o escadrilă de avioane de avangardă, ci erau lamele unei mașini de tocat carne, în care fuseseră băgați oamenii aduși din metrou ca să fie transformați în hrană pentru câini și ca electricitatea să fie stoarsă din viețile lor.

— Pentru ce? întrebă Artiom. La ce vă trebuie atâta curent electric?

Scuipă saliva amară și acră și-și puse masca de gaze.

Și atunci, din spatele copacilor, se auzi un muget. Un motor!

Artiom se trânti la pământ și le făcu semn celorlalți, care se întorceau. Se lăsară și ei jos, ca să nu poată fi văzuți printre copacii desfrunziți.

Apăru un camion cu șase roți imense, geamuri zăbre-lite, un berbec zimțat în loc de bară de protecție, o cutie de fier nituită, cu ambrazuri înguste, și o ușiță în spate, totul vopsit în gri. Ieși dintr-o parte a drumului intrând pe nesfârșita Autostradă a Entuziaștilor și apoi pe culoarul curățat, într-un loc pe unde trecuseră ca vântul în mașina lor japoneză. Se opri și rămase acolo. Ce aștepta?

Artiom nici nu respira. Auziseră? Căutau? Puteau vedea mașina japoneză parcată în spatele lor?

Nu. Se auzi alt muget și un alt camion, identic cu primul, înaintă greoi pe șosea. Proaspăt vopsit. Se aliniară, scuipară fum negru, claxonară și porniră spre Moscova. Se năpus-tiră prin culoarul deschis, încadrate perfect și precis între conservele îngrămădite, și curând nu se mai zăriră deloc pe asfaltul cenușiu.

— De acolo, zise Artiom. Din apropiere. Ce-i acolo?

Acela era locul de unde se înălțau pilonii liniilor de înaltă tensiune, deasupra copacilor.

Porni în lungul drumului și degetele îi strânsesă spontan patul automatului. Nu conta dacă Savelii și Lioka îl urmau sau se mai gândeau ce să facă. Trebuia să găsească locul acela. Trebuia să știe ce era acolo. Pentru ce fuseseră uciși toți oamenii ăia.

Ieși de pe Autostrada Entuziaștilor pe un drum secundar; indicatorul îl desemna drept Autostradă de Ocolire.

Și începu să înțeleagă chiar înainte de a ajunge acolo. Nu erau piloni pentru linii de înaltă tensiune. Erau antene radio. Una, două, trei, zece... Câte să fi fost? Era centrul radio!

Șchiopătă și țopăi spre ei, iar pilonii se apropiară încet-țisor din ascunzătoarea lor din spatele copacilor, mișcându-se spre cer, înălțându-se deasupra formelor dantelate, țesute din metal. Adio sârma caraghioasă pe care Artiom obișnuia s-o desfășoare pe acoperișul blocurilor-turn. Antenele astea puteau să bată până la capătul pământului! Dacă ele nu puteau recepționa un semnal dinspre Zorii Polari, atunci ce ar fi putut?

— Stai! Savelii îl apucă de braț. Unde te repezi acum? Pe intrarea principală? Prin punctul de control?

— Ah, fir-ar a dracului de treabă, zise Artiom. Intrarea principală ar fi o variantă. Astea-s antene radio, te-ai prins? Sunt antene! O stație radio. Toate turbinele alea, pentru asta sunt. Au fost construite lângă asta. Nu-i o așezare! Sunt aici

ca să alimenteze instalația radio! Acum înțelegi? Și știi ce-nseamnă asta? Înseamnă că-s în contact cu cineva. Poate cu Uralii tăi. Buncărul de la muntele Iamantau! Comuniștii discută cu cineva. Ai priceput? Altfel, de ce-ar păzi toate astea? Tu fă ce vrei, amice. Oricum eu am doar trei săptămâni de trăit. Trebuie s-aflu.

Își smulse brațul din strânsoare și o luă din loc.

— Stai, tâmpitule! șopti furios Savelii. Nu ne putem rezezi așa! Ce putem face noi trei împotriva lor? Cel puțin, hai să stăm o vreme să punem la cale un plan.

— Tu stai, eu merg în recunoaștere.

Se îndepărtă șchiopătând pe sub copaci; deja putea să vadă zidul de beton în spatele căruia se înălțau pilonii. Dacă ar putea trece cumva de zid... Prin porți, poate? Nu, mai bine să nu se ducă pe lângă porți.

La un moment dat, copacii se separau, aproape de barieră. Artiom se rezezi prin tufișuri: pe coama zidului din beton era întinsă sârma ghimpată. Nu conta. Nu-i mai era teamă de asta. O împunse cu automatul. Va face scurtcircuit și scânteii? Nu. Puse mâna pe ea, își sfâșie mânușile cu un deget, pantalonii, și-și însângerează din nou piciorul, însă nu bagă de seamă imediat. Se saltă peste zid de partea cealaltă și ateriză mai întâi cu piciorul bun. Cam pripit.

Dacă l-ar fi văzut, l-ar fi doborât pe loc.

Sărise într-un loc bun. Nu-l văzuseră imediat. Terenul era acoperit cu desişuri și presărat cu clădiri din cărămidă și deșeuri; exista până și-un excavator încovrigat într-un colț, dormind. Probabil dintre cele folosite la săparea gropii pentru constructori.

Un ciobănesc german luat prin surprindere începu să latre și țâșni spre el dintr-un colț, însă Artiom îi înfipse în cap un glonț tras cu amortizor. Câinele scoase un gâlgâit și se dădu de-a berbeleacul.

Se strecură de-a lungul unei clădiri – corpul de gardă de la poartă. Aruncă o otheadă înăuntru, prin fereastra din spate. Bărbați. Îmbrăcați în cauciuc. Din cauza costumelor nu putea spune dacă erau Roșii sau de altă culoare.

Dădu roată și bătut la ușă. Deschiseră și le dădu o doză de plumb. „După cum ne faceți voi, vă facem și noi vouă. Ne putem gândi mai târziu dacă am făcut bine sau nu; o să ne dăm seama în vreo trei săptămâni.”

Pe birou era un monitor mic pe care se vedeau porțile și zidul. Imaginile se derulau spre înapoi: nu-i observaseră săritura, erau întorși cu spatele, decisese să rederuleze imaginile sau poate că fuseseră prea înceți... Deci, Dumnezeu îl protejase, apoi... Cel care era Tatăl. Aprecia acțiunile astea... Vechiul Testament nu era altceva decât războaie și operațiuni secrete.

Găsi butonul marcat POARTĂ. Îl apăsă și ieși.

Și atunci încasă glonțul pe care-l aștepta de la bun început. În umăr. Reuși să fugă lângă perete – cel puțin, era peretele corect, care-l ascundea de trăgător – și se lipi de el. Ridică cu brațul sănătos automatul greu și trase la întâmplare. Peretele greșit, cel greșit! Alt glonț ricoșă din el, chiar lângă capul lui, iar o cărămidă zbură în una dintre lentilele de sticlă și geamul crăpă. Fugi spre peretele opus; durerea năucitoare din genunchi îl seceră și căzu. O rafală de automat începu să sfărtece pământul spre el în gheizere mici de praf; tocmai i se apropia de abdomen când cineva începu să tragă de la porți. Privi cu un ochi. „Lioka! Ai atras focul asupra ta. Mulțumesc.”

Artiom se ridică, alunecând pe pământ și alți trei ieșiră din clădire, toți în costume de protecție; întârziaseră, ca să le îmbrace. Lioka se ascunse după colț. Cineva trăgea cartușiere întregi de pe acoperiș, spre colț, așa că nu putea ieși de acolo, iar cei trei îl zăriseră pe Artiom, stând din

nou pe sol în patru labe, căruia îi trebuiau doar doi pași să plece de-acolo. Însă nu putea face pașii aceia și l-ar fi ciuruit, împrôșcând praful cu roșu, dacă mașina japoneză n-ar fi venit zburând prin porți și scrâșnind, răsucindu-se, trecând direct prin bărbații uluiți, zburându-i peste caroserie. Începură să tragă în ea de pe acoperiș. Lioka aruncă o privire afară și-i distrase din nou atenția mitraliorului. Artiom izbuti să fugă și să ajungă la ușă. Savellii sări din mașină și se adăposti după ea. Stalkerul îl descoperi pe cel de pe acoperiș cu luneta armei sale, amortizorul plescăi de două ori și mitraliera amuți. Unul dintre oamenii măturați de mașină se ridică și-i trase lui Lioka o lovitură în bărbie cu patul automatului. Apoi începu să-și manevreze arma ca un bețivan, astfel încât să-l termine pe brokerul năucit, însă Artiom apăru și-l împușcă în față, salvându-și salvatorul. Împinse ușa și începu să alerge pe un coridor. Cineva se îndreptă spre el cu un pistol și nu avu timp să gândească la nimic; apăsă doar pe trăgaci; omul se bălângăni înapoi. Și asta a fost tot, se terminase.

După aceea, coridorul rămase pustiu și liniștit. Nici afară nu se mai auzeau împușcături. Prin fereastră, îl vedea pe Savellii lovindu-i cu piciorul pe cei doborâți la pământ, pentru a se asigura că erau morți de-a binelea.

Clădirea era mică.

Coridorul și câteva încăperi. Toate ușile erau larg deschise. O scară ducea la etaj, care avea același plan. Exista o cameră de control, însă Artiom îl ucisese pe cel capabil să înțeleagă ceva din ea.

Zări armate întregi de butoane și o grămadă de comutatoare și, deși literele de lângă ele erau chirilice, totul era etichetat cu o grămadă de prostii de abrevieri, și din niciuna nu puteai extrage un cuvânt întreg.

Artiom se așeză într-un scaun cu rotițe.

Își scoase masca de gaze chioară de un ochi.

Atinse butoanele. „Ei? Care dintre ele mă conectează cu Zorii Polari?”

I se păru că descoperise cum să schimbe frecvențele. Uite și căștile. În căști, murmura marea: fîșșșșșșș... fîșșșșșșș...

Mai departe.

Aaah-ah... Aaah-ah...

Un pavilion pentru tuberculoși. Un tunel negru, plin de oameni-animale goi. Tușind. Respirând prin găuri făcute în ei cu târnăcopul. Ei nu voiau să plece niciunde. Nu voiau să-l urmeze la suprafață. N-avem unde să mergem, spuse-seră. Totu-i bombardat, totu-i otrăvit, totu-i poluat. Du-te acolo pe cont propriu, smintitul naibii.

Aaah-ah.

Bang! Lovi cu pumnul în panoul de control.

— Pornește!

Bang!

— Pornește, ticălosule! Pornește, grămadă de căcat! Ce este? Ce-ascuțați voi aici? Cu cine vorbeați? Toți oamenii din groapa aia! Pentru ce sunt? Toți oamenii de afară! Pentru ce sunt? Pornește! Pornește!

Ba-aang!

Aaa-ah...

Fâșșșșșș... Fâșșșșșș...

Ce antene uriașe! Adevărate turnuri! Zece! Pot transmite și recepționa pe toate lungimile de undă. De ce sunteți atât de imense și de surde, blestematelor?

Cum transmiteți de aici? Cum aș putea spune totul lumii moarte? Cum să-i spun să se ducă dracului, împreună cu cele șapte miliarde de morți?

Intră Savelii.

— Ce fac mămica și tăticul meu?

— Nu-i găsesc! Nu-i găsesc!

— Măcar răspunde cineva? Sau totul a fost doar o pierdere de vreme?

— Își pierdeau ăstia timpul? De ce ar fi făcut-o?

Savelii nu răspunse. Îl împinse pe operatorul radio mort cu vârful bocancului. Însă fusese omorât o dată pentru totdeauna.

— Bine. Atunci trebuie să ieșim de-aici. S-ar putea să-și fi avertizat prietenii cu camioanele. Ar fi fost foarte ușor. Dacă se întorc acum, pentru noi e tragerea cortinei. De exemplu, Alexei e deja dus.

— Mai trăiește?

— Leșinat. L-au lovit bine și din greu. L-am pus în mașină. Așa. Haide. Ia armele ăstora și hai acasă. Măcar să ne alegem cu ceva de pe urma expediției ăsteia.

Artiom dădu din cap.

Nu mai era nimic de făcut aici. Nimic de făcut nicăieri, de fapt, în ceea ce-l privea.

Se ridică de pe scaunul cu roțițe. Genunchii nu i se mai îndoiau. Avea ochii uscați. Degetele încovoiate în Pușkinskaia, potrivite să strângă mânerele roabei, erau strânse laolaltă fără nicio noimă, de parcă țineau o armă automată: degetul arătător era ușor întins.

Se duse la operatorul radio și-i luă pistolul. Operatorului nu-i mai păsa; îl lăsă pe Artiom să i-l ia. Uniforma îi era banală, lipsită de însemne. Cine sunteți? De ce sunteți?

Își târî picioarele până afară. Luă pistolul unuia, apoi al altuia. Pe acoperiș se află o mitralieră, își aminti el. Nu voia să se întoarcă acolo, în centrul radio.

Portierele mașinii erau deschise. Îl auzi pe Lioka gemând când se apropie. Frecvențele radio șuierau monoton în sistemul audio al mașinii, tare și clar. La fel ca în camera de control. Nici n-ar fi trebuit să intre acolo. N-ar fi trebuit să ucidă niște străini. Să ia și păcatul ăsta asupra sufletului său, pentru care trebuia să dea socoteală în trei săptămâni.

Artiom se așeză pe jos și privi cu atenție în jur.

Ușa corpului de gardă era deschisă. Un braț ieșea în afară, cu unghiile înfipite în asfalt. În apropiere se afla clădirea unui transformator, având pe ușă un semn galben care reprezenta un trăsnet. Un centru radio cu etaj, cu un operator radio reticent. Ce era aici de trebuia pază? De ce aveau două camioane uriașe? De ce construiseră turnurile eoliene? De ce săpaseră groapa cu excavatorul? De ce aduseseră oameni din metrou?

Să hrănească câinii? Să caute evadați?

Turbinele eoliene scârțâiau, produceau electricitate, transmisă în camera de control, și încărcau blestemații de piloni.

Măcinau suflete în făină, vieți în praf.

Scârțâiau cu atâta caznă, parcă răsucind mațele lui Artiom în palele lor: eeee, eeee, eeee, eeee, eeee, eeee, eeee, eeee, eeee.

Și pilonii surzi și inutili, înălțați chiar deasupra capului.

Eeee, eeee, eeee, eeee, eeee!

Sări în sus și șchiopătă grăbit spre clădirea transformatorului, cu viteza pe care i-o dădea ura eruptă înăuntrul său. Sfărâmă lacătul cu patul automatului, izbi ușa – zăngăni ca un clopot spart – și năvăli înăuntru. Acolo se găsea tabloul de distribuție: lămpițe și comutatoare.

Lovi cu țeava armei în tablou, prostește și cu stângăcie. Lămpițe se sparseră.

— De ce, ticăloșilor? De ce vă trebuie atâta curent?

Înșfăcă automatul, ținându-l ca pe un ciomag, și abătu cu putere patul armei în tabloul de distribuție. Bucăți de plastic și sticlă se împrăștiară peste tot; siguranțe dislocate căzură pe podea și lumina se stinse.

Apucă o grămadă de sârme viu colorate, ca niște jucării, și le smuci spre el.

Înăuntrul lui Artiom totul ardea; totul era răsucit și tasat, și nu putea avea parte de nicio ușurare. Voia să distrugă totul de aici, să spulbere totul, până la fundație, să rupă în

bucăți stație asta blestemată, să trimită curentul de la tocătorul de carne în pământ, în soare, departe, în spațiul cosmic.

Lacrimile l-ar fi ajutat. Însă în ochii lui se stinsese ceva și lacrimile nu mai curgeau.

— Hei! Vino aici! Artiom!

Ieși din clădirea transformatorului, în întuneric, încordat și nemulțumit, încă neeliberat de întunecimea dezgustătoare, stupidă. Îi țiuiau urechile. În gură, simțea din nou gustul metalic, ruginit, al sângelui.

Îl văzu pe Savelii agitându-și mâinile spre el din mașina japoneză deschisă.

Dintr-un motiv necunoscut, Savelii nu purta masca de gaze.

— Poftim? strigă Artiom, încercând să acopere țiuitul.

Stalkerul îi răspunse într-o șoaptă inaudibilă și-i făcu semn.

— Ce?

— Vino aici, tâmpitule!

Ridurile de pe fața lui Savelii se aranjaseră într-un model ciudat. De parcă zâmbea. Sau poate că era înspăimântat de moarte. Zâmbetul lui era dement, cu un licăr metalic.

— Poftim?

— N-auzi?

Artiom șontăcăi, în cele din urmă, până la mașină. Se încruntă. Și-acum ce mai era?

Ceva ieșea din mașină, din interiorul ei... Ceva...

Îi aruncă stalkerului o căutătură cruntă, nebunească, sări pe locul din față și începu să umble cu mâinile tremurânde, ratând butoanele: cum putea s-o pornească?

— Ăsta-i discul tău? Bagi tâmpenii, ticălosule?

— Cretinule! râse Savelii, privind prin geamul deschis. Tu nu poți face diferența dintre Prodigy și Lady Gaga?

Muzica ieșea din difuzoare.

Moale și estompată, amestecându-se cu fâșâitul – ceva cu totul diferit de orice muzică pe care o ascultase Artiom în metrou. Nu o chitară, nu un pian dezacordat, nu imnuri jeluitoare, cântate cu glasuri joase, despre Ziua Victoriei. Era un soi de bufonerie glumeață, nu muzică, însă era elegantă și săltăreață, vie. Îi venea să danseze pe muzica asta. Era străbătut de familiarul fâșșșșșș. Era radioul, nu un disc. În mod clar, era radioul. Muzică! Niciun indicativ, ci muzică! Undeva, oamenii ascultau muzică! Și o transmiteau! Ei nu spuneau: „Noi am reușit, mai mult sau mai puțin, să supraviețuim aici, dar voi ați reușit asta acolo?” Nu, ei puneau muzică pentru ca și alții să danseze.

— Ce-i asta? întrebă Artiom.

— E radioul, la dracu'! îi explică Savelii.

— Dar ce oraș?

— Dracu' știe.

Artiom apăsă un buton să schimbe lungimea de undă. Dacă găseau altceva, în altă parte?

Se comută imediat. Imediat. Într-o secundă.

— Recepție, recepție! Aici Sankt Petersburg. Aici Sankt Petersburg...

Artiom nu putu răspunde pe loc, așa că se repezi. Auzi fraze împiedicate, într-o limbă străină, de parcă cineva avea gura plină cu ciuperci și încerca totuși să vorbească.

— Engleză! îl împinse Savelii în umăr, acolo unde fusese împușcat. Engleză? Isteață treabă. Chiar și ticăloșii ăia au supraviețuit!

Aaaah-ah...

— Berlin... Berlin...

— Kazan... Mă recepționezi? Te aud tare și limpede! Aici este Ufa...

— Vladivostok spre Insula Mirmîi.

Fâșșșșșșșșș... fșșșșșșș...

— Salutări cetățenilor din Sverdlovsk și cartierul... Cine m-aude...

Copleșit de supraabundența de sunete pe lungimile de undă, Artiom căzu pe spate, ca beat, din fața radioului. Bolborosi spre stalker, dar limba lui abia se putea mișca.

— Ce-i asta? Cum s-a întâmplat? Ce-i asta?

— Ce-ai făcut?

— Am spart... Tabloul de distribuție. L-am decuplat, cred. Am încercat să-l deconectez.

— Ei bine, uite, înseamnă c-ai reușit.

— Nu... Nu-nțeleg.

— Păi... Ce altceva să fie?

— Cum adică?

— Ce crezi că sunt pilonii ăștia?

Artiom se rostogoli din mașină, dădu capul pe spate și privi antenele radio înălțate spre cer. Arătau exact ca acum jumătate de oră, atât doar că erau moarte.

— Și ce-i cu asta?

— Le-ai deconectat, tâmpitule, și-a pornit radioul. Întregul pământ s-a deschis. Iar asta ce-nseamnă?

— Nu știu. Nu știu.

— Sunt instalații de bruiaj!

— Poftim?

— Bruiaj! Creează interferențe! Emit interferențe la toată puterea, pe toate frecvențele!

— Dar cum așa?

— Și bruiază toate lungimile de undă! Totul! Întreaga lume! Ca pe timpul Uniunii Sovietice!

— Întreaga lume?

— Înșetează să fii atât de plost..., se rugă încet Lioka, de pe scaunul din spate, cu gura care nu i se mai închidea.

— Întreaga lume, frate! Totul! Ți-ai dat seama măcar că întreaga lume trăiește? Noi doar credem că nu-i nimic acolo. Și de-asta credem asta! Dar iat-o! Ai... înțeles?

Capitolul 16

Transmisiunea finală

— Șe să fac hu asa? întrebă Lioka, chinuindu-se să rostească cuvinte cu limba mușcată.

— Ce fel de întrebare-i asta?

Artiom privi spre el de parcă-l vedea pentru prima oară. Lioka stătea lungit pe bancheta din spate, cu masca de gaze trasă pe frunte. Din gură îi curgea un fluid și ținea în mâini o sticlă deschisă cu trăscau făcut în casă. Savellii i-o dăduse ca să-și dezinfecteze rana.

— Dă și mie puțin.

Artiom sorbi, însă asta nu-l ajută. Dinții spărți ai lui Lioka scrâșniră în gura lui Artiom. Se uită la gâtul sticlei: era complet roșu. Mai luă o înghițitură.

— Hai să mergem!

Savellii se lăsă pe blana lui de animal.

— Unde? întoarse Artiom capul spre stalker.

— Alo! „Unde”? Ce vrei să spui cu „unde”?

— Înapoi? La Moscova?

— Înapoi? Ești nebun? Înainte! Spre Ekaterinburg! Acasă!

— Chiar acum?

— Chiar acum, prietene! Chiar acum! Înainte să se-ntoarcă ticăloșii ăia.

Artiom chibzui o clipă. Scoase capul din mașină și scuipă în praf.

— Și cum rămâne cu oamenii?

— Care oameni?

— Păi, cei din metrou. Oamenii din metrou. Ce vor face? Ce se va-ntâmpla cu ei?

— Ce ar trebui să se-ntâmple cu ei?

— Păi, ei au... Trebuie să li se spună. Trebuie să afle. Că nu suntem singuri. Că există bruiaj. Că pot să plece oriunde vor ei!

— Despre asta vorbesc – „oriunde vrei tu”. Nu pricepi? Acum avem o șansă. Toate drumurile sunt deschise. Un rezervor plin cu motorină, plus canistarele din spate. Avem un avans. Am cules o grămadă de arme și muniție. Este o situație de tipul acum-sau-niciodată.

— Însă camioanele alea mari chiar vin înapoi. Și vor repara totul. Iar instalațiile de bruiaj vor porni din nou. Și totul va fi la fel cum a fost. Apoi ce? Nu va afla nimeni că la exterior trăiește o lume întreagă? Că ar putea ieși din metrou?

— Cei care au auzit au auzit, da? Vor pune ei lucrurile cap la cap și singuri. Deci? Vii?

— Dar cine a auzit? Nimeni nici măcar nu-și bate capul s-asculte...

— Păi, atunci, dă-i dracului!

— Nu poți să spui asta!

— Oho, cum să nu? Vorbește regiunea Sverdlovsk! Cât de mult am așteptat asta? Ce metrou? Ce are de-a face metroul cu asta? A venit și ziua mea. Trebuie să mă pun în mișcare. Asta am tot așteptat, exact asta am așteptat și pentru asta m-am pregătit!

Artiom împinse portiera cu piciorul și ieși din mașină. Lăsă capul pe spate și privi pilonii tăcuți acum. Lioka sorbi din pileală fără să spună un cuvânt.

Savelii răsuci butonul radioului. O voce sporovăitoare, cu accent graseiat, se auzi din difuzor.

— Parisul, fir-ar să fie, zise stalkerul. Ia zi? Cum ți-ar plăcea s-o ștergi la Paris?

— Mi-ar plăcea, zise Artiom.

— Alătură-te poponarilor. Savelii izbucni în râs cu hohotele lui sforăitoare la gluma pe care o făcuse. Și ce te-oprește?

— Tatăl meu vitreg e-n metrou. Soția mea e-n metrou. La fel și... Tot ce am eu se e-n metrou. Nu pot să nu le spun, nu? Să plec, pur și simplu, și să-i părăsesc acolo.

Stalkerul răsuci cheia de contact; motorul începu să toarcă.

— Cum vrei, atunci. Eu n-am în metrou nici tată vitreg, nici mamă vitregă. În afară de curve, n-am pe nimeni acolo. Iar curvele nu vor sări în sus s-o șteargă de-acolo. Bezna e mai avantajoasă pentru ele.

— De unde știi asta? Curve sau nu... Lui Artiom începea să-i clocotească sângele. Nimeni nu va rămâne blocat în metrou din propria lui voință! Oamenii știu că n-au unde altundeva să meargă! Ticăloșii de Roșii i-au închis în metrou și-i țin acolo. Au ascuns de ei toată planeta! Ce părere ai?

— Mă doare-n cot.

— Te doare-n cot?

— La dracu' cu locu-ăla blestemat. Chiar că mă doare-n cot, crede-mă! Nu dau nici doi bani pe metrou. Și nici pe oameni. Pe nimeni care ține pe oricine undeva, din cine știe ce motive. Nu mai am nicio treabă acolo! Și mai știu ceva. Dacă mai stăm pe aici zece minute în plus, ajungem toți hrană pentru câini. Eu zic să nu ne mai jucăm de-a eroul atotputernic. Puneți-vă centurile de siguranță și să plecăm.

— Eu nu pot, răspunse Artiom cu un glas scăzut, după un moment de gândire. Nu pot să merg la nenorocitul de Paris, când toți ai mei sunt acolo... Și trebuie să-i scot afară. Să le spun... Tuturor. Că-s păcăliți! Tot ce fac este o pierdere de vreme! Tunelurile... Luptele... Viermii... Totul, nu vezi? Totul e-n zadar! „Spațiul de locuit"... Războiul... Ciuma ciupercilor... Foametea. Patruzeci de mii de oameni! Oameni vii, toți! Nu doar tatăl meu vitreg, nu doar... Toți ceilalți. Toți oamenii! Trebuie să-i scot de acolo.

— Faci cum vrei, răspunse Savelii.

Artiom se opri o clipă. Întinse mâna spre Lioka și mai luă un gât de dinți spărți.

— Și tu faci cum vrei, zise el.

— Așadar, ce-ai să faci?

Pe Artiom îl durea capul îngrozitor. Ridică din umeri.

— Am să rămân aici. Am să-ncerc să-i pun la pământ. Pilonii.

— Cum ai putea?

— Nu știu. Poate c-au grenade pe undeva, pe aici.

— Hopa! Acum vrea o grenadă. Servită pe o tavă de argint. Bine, n-are niciun rost. Dacă vrei să dai colțul, n-am să te-nsoțesc.

Artiom dădu din cap.

— Alo, galeria! zise Savelii și se întoarse spre Lioka. Tu cu cine ești?

— Am să stau aici, deocamdată, zise primul apostol, cu buzele însângerate. Nu sunt așa rapid.

— Păi, atunci duceți-vă dracului amândoi, spuse Savelii ca încheiere. Măcar, lasă-mă s-arunc o privire la umărul tău.

— Păi, nu te grăbești să pleci?

— Am bandaje și alcool curat, iar voi n-aveți nimic altceva decât curul gol, oftă Savelii. În locul tău, eu nu m-aș umfla-n pene. Și ia vreo două calmante din astea. Au depășit data expirării, dar medicii spun că cel mai important este să crezi. Un cadou de rămas-bun.

Glonțul ieșise pe partea cealaltă. Turnară alcool pe rană și o bandajară. Asta avea să fie tot. Lioka își clăti și el gura cu alcool. Și-și puse toată încrederea în calmante.

— Asta capeți pentru că te amesteci, îi zise stalkerul lui Artiom. N-o să te lase nimeni să-i salvezi pe toți. Călărețul Singuratic, dă-o în mă-sa.

Artiom nu voia să vorbească despre asta.

Savelii trânti portierele și răsuci volanul. Când aproape ieșise pe poartă, frână pentru ultima dată. Își scoase capul pe geam.

— Vă vor omorî, cretinilor!

— Și eu ce dracu' pot să fac? răspunse Artiom norilor de fum albăstrui care-i suflară direct în față.

* * *

Închiseră porțile manual. Cât vor rezista când va începe asaltul?

Trei minute? Cinci?

— De ce-ai rămas?

— Uite-așa, zise Lioka. Doar n-o să-ncep să mă plimb cu mașina dintr-un loc în altul. Hai să curățăm repede rahatul ăsta blestemat și apoi să mergem acasă. Poate c-o să reușim să ne fofilăm.

— Mă duc să caut ceva ce-am putea folosi....

— Ascultă, Artiom. Mi-am tot frământat creierii: la ce le trebuie lor instalațiile astea de bruiaj?

— Întreabă-i pe Roșii. Poate ca să le spună tuturor celor de la suprafață că ei sunt Metroul? Că ei sunt la cârmă aici? Poate că se pregătesc să atace Hansa... Și primesc ajutor de la cineva de-afară. Ai văzut ce echipament au, da? Cum e posibil să fi rămas așa ceva în metrou?

Și vehiculul de teren din Teatralnaia, își spuse el. Îi lichidau pe fasciști. În costumele lor de protecție uniformizate. Era război, nu?

Bine, atunci: îi explicase asta lui Lioka, dar el nu înțelese. De ce-ar vrea cineva să facă asta? De ce-ar ține patruzeci de mii de oameni – sau cât de mulți sunt – sub pământ? Ce scop ar justifica așa ceva?

— Du-te pe acoperiș. Mitraliera e tot acolo. Ține ochii pe drum.

Șontâcăi din nou pe lângă operatorul radio.

— Unde vă țineți voi grenadele pe aici?

Dulapul cu arme era gol. Luaseră totul la declanșarea alarmei. Încăperile mici: în una se găseau paturi suprapuse; în alta era sala de mese, nu puteai ascunde nimic acolo. Întorcându-se la camera de comandă, trecând de ea, aruncă o privire înăuntru. Toate luminile erau stinse. Tăcerea și praful pluteau prin aer.

Era păcat de un singur lucru.

„Sviatoslav Konstantinovici, bătrân olog, o s-ascuți undele când se vor dezgheța toate, însă nu vei mai avea cui să-i ceri iertare. Dacă aș putea să mă-ntorc la Moscova teafăr și să m-așez s-ascultăm radioul împreună! Iată-te, tăti-cule. În legătură cu discuția noastră. Sunt total schizofrenic, bineînțeles, și bineînțeles că n-o merit pe fetița ta. Dar asta-i situația, Sviatoslav Konstantinovici, ascultă aici. Ascultă, ascultă. Nu te mai încrunta așa. Da, ăsta-i St. Petersburg. Și aici e Parisul. Aha, iar asta-i în engleză. Da, iar mai apoi, Vladivostok. Imposibil, da? Nu, nu-i imposibil, pentru că, Dumnezeu știe când, Roșiii au instalat aparatură de bruiaj. Bruiaj, Sviatoslav Konstantinovici. Oh, da! Probabil că știi despre toate astea, nu, spre deosebire de mine? Nu-i așa? Știi, dar ai ratat asta. Noi credeam că și-au rupt colții în Ordin; credeam că erau disperați să pună mâna pe buncărul ăla. Jumătate din oamenii noștri au murit doar ca să nu-i lăsăm să pună mâna pe buncăr. Dar poate nu erau interesați de vechiul nostru buncăr? Poate că aveau lucruri și mai mari în minte? Nu-i posibil, Sviatoslav Konstantinovici, ca ei să fi folosit asta, pur și simplu, ca acoperire, spre a ne distrage, atrăgându-ne în asediu, și astfel să nu băgăm de seamă ceea ce era cu adevărat important? Tu ce crezi?”

Luă și masca operatorului radio, ca s-o înlocuiască pe a lui, rămasă doar cu o lentilă, și se întoarse afară. Ocoli

clădirea și dădu nas în nas cu pilonii. Înfipți adânc cu rădăcinile în beton și ancorați în pământ cu cabluri de oțel din toate părțile. Nu exista nicio cale prin care i-ar fi putut doborî. Nicio șansă să-i împingă și să-i răstoarne. Pe cel mai apropiat, observă o scară făcută din țevi de ranforsare, și urcă să vadă cât timp le mai rămăsese.

„I-ai ratat, Sviatoslav Konstantinovici. Ai ratat instalațiile de bruiaj; ai ratat camioanele mari; ai rasolit totul în timpul războiului. Îmbătrânești, tataie. S-ar putea să nu mă crezi, bineînțeles, pentru că sunt obsedat, dar ascultă, ascultă radioul. Ascultă și spune-mi: Care-i acum misiunea noastră, a Ordinului? Să continuăm cu vânzarea de căcat? Sau să scoatem oamenii la suprafață? Să-i ducem pe băieți la moarte, pentru ca oamenii să rămână în metrou ca Morlocii? Sau să-i ajutăm s-ajungă într-un loc unde radiațiile sunt suportabile? Undeva unde ar putea trăi. Cu ce mă-nvălzesc pe mine toate astea? Cu nimic! N-am de gând să fiu Moise, Sviatoslav Konstantinovici, și chiar că mă doare-n cot. Eu doar încercam s-arăt bine în ochii curviștinei. Pentru o vreme, n-o să am timp s-o fac pe Moise. Voi fi demobilizat în trei săptămâni. Trei săptămâni și scap... Înapoi în luna mai, cu rățuștele portocalii, să-mi ling înghețata. Însă tu puteai fi Moise. Și-ai mai putea fi. Nu scrie niciunde că cineva cu un handicap fizic n-ar putea lua locul lui Moise.

Ei? Ce zici?

Bine, atunci. Du-te naibii.”

Genunchiul zdrelit nu i se mai îndoia sau îndrepta. Trebuia să urce spre cer în același fel în care urcase din iadul ăla negru ca smoala: șchiopătând jalnic, târându-se. Sui până când terenul din interiorul zidului de beton deveni de mărimea unui pachet de țigări. Vântul de acolo, de sus, era furios; încercă să-l măture pe Artiom și să-l ducă departe. Pilonii se legănau, în pofida ancorajelor de oțel. Îl văzu pe

Lioka, mic ca o păpușă; văzu și un excavator ca de jucărie; prin luminișul din pădure văzu groapa cu nisip cu morții și moriștile eoliene, ca de jucărie.

Înspre vest, în direcția orașului, vederea autostrăzii era blocată de clădiri înalte și abandonate. Dar spre est avea o perspectivă clară până-n zare. Din Savelii nu mai era deja nimic urmă: se grăbea tare să ajungă acasă. Artiom zări totuși ceva. Ceva ca niște gândaci minusculi, care goneau ușor de-a lungul drumului, la mare distanță. Ce păcat că stalkerul își luase pușca cu lunetă. Aceia puteau fi oameni?

„De ce n-ați ajuns niciodată la noi?”

Cu radioul probabil că se întâmplase cam așa: Roșiii ridicaseră piloanele, pentru ca nimeni din Metrou să nu poată contacta alte orașe. Deci, bine, radioul e mort. Dar dacă existau și alte locuri pline de viață, locuite de oameni, cineva încercase cu siguranță să ajungă la Moscova. În metrou nu era însă nimeni din locurile acelea; Artiom nu-i văzuse, și nici vreo cunoștință de-ale lui. Așadar, cum de se întâmplase asta?

„Nu știam nimic despre voi. Ne-au înfundat urechile, ne-au legat la ochi și ne-au dus în subteran. Ne-au spus că acolo unde ne-am născut e casa noastră. Dar vouă nu v-a pasat al dracului deloc de noi?”

Sări jos, pe pământul prăfuit, folosindu-și mai mult piciorul sănătos și șontăcâi iute spre corpul de gardă de la porți. Poate ar putea găsi niște grenade?

— Ce-i? strigă Lioka spre el.

— Cineva pe drum. Vin dinspre oraș, pe jos! Belește-ți ochii!

Oameni din alt oraș, din altă parte, interesant... Sau poate vreun detașament de recunoaștere, întorcându-se la avanpost. Va afla curând. Foarte curând.

Aproape că sări într-un picior tot drumul până la corpul de gardă, când îi veni brusc ideea.

Excavatorul!

O asemenea brută uriașă era capabilă să doboare pilonii. Folosind cupa... Sau trăgându-i. Numai dacă era în stare de funcționare...

Se întoarse cu spatele la corpul de gardă și porni spre colț. Țopăi într-un picior spre monstrul aflat departe, printre buruieni și iarba strivită de șenilele vehiculului; vopseaua portocalie se scorojea, cabina de sticlă era crăpată, lama ascuțită a cupei zăcea la pământ sfârșită și neglijată, ca un bețiv cu fața îngropată în așternut.

Funcționa?

Sări pe șenila excavatorului și în cabină. Cum era înăuntru?

Nu semăna cu nimic ce mai văzuse vreodată. Nu exista niciun volan, ci doar manete; una avea o măciulie dichisită – o insectă în sticlă –, iar alta avea un craniu metalic. Ah, nu, existau pedale ieșite din podea, cu butoane lângă ele. Contactul pentru pornire era acoperit cu ceva, dar sârmele ieșeau din el. Capete deconectate. Să facă o încercare? Roșu cu roșu, albastru cu albastru.

Folosiți grămada asta de fier vechi, sau nu? Deci?

Uni capetele sârmelor: ceva se trezi în interiorul brutei; metalul se smuci convulsiv și începu să se scuture. Ieși un norișor de fum negru și funinginos. Artiom puse nesiigur piciorul pe o pedală. Încercă să demareze, însă convulsia care aproape că înviase mașinăria încetă... și mașinăria rămase fără suflu. Redusă la tăcere. Muri.

Făcuse Artiom ceva rău? Se simțea înfierbântat sub masca de gaze. Nu eu am stricat-o!

Se uită la indicatoarele sparte și crăpate de pe tabloul de bord: acul indicator al nivelului de combustibil lungea cifra zero în setea sa.

Sfârșitul.

Putea auzi din nou turnurile eoliene. Ciocănindu-i urechile... urechile și nervii.

Gemulețele măștii de gaze se aburiră. Timpul se scurgea. Nu avea nicio soluție; n-ar fi trebuit să rămână și nici să-i permită apostolului său să rămână. Dădu ocol excavatorului și descoperi unde să toarne motorina. Țipă în rezervor: Uuuuuu!

Ticălosule!

Târându-și piciorul, ȋopăi până la corpul de gardă: poate că era ceva acolo. Un aruncător de grenade?

Nu, bineînțeles că nu. Niciun fel de lansatoare de grenade. Ci doi bărbați morți. Unul pe coridor, în timp ce se târa afară, și altul în cameră, holbându-se la tavan. Niciunul dintre ei nu avea niciun fel de exploziv, pentru că nu avuseseră niciun motiv. Savelii avusese dreptate.

Artiom n-avea nicio soluție pentru piloni.

Se aflau acolo de dinainte, stăteau încă în picioare și vor continua să stea. Camioanele se vor întoarce; oameni fără însemne îi vor împușca pe cei doi idioți rătăciți, aruncându-i la câini, care-și vor toci colții în plumbi; vor înlocui siguranțele, vor împreuna firele smulse, iar antenele, care puteau recepționa din cealaltă parte a lumii, vor începe să șoptească din nou în cor, șoaptele acelea stinse, capabile să înăbușe orice ȋipăt.

Și oricine era obișnuit deja cu viața din subteran, cu o lume goală, nu va trebui să-și schimbe modul de viață. Nici măcar nu va avea timp să audă ceva. Înainte să clipească măcar, radioul va transmite programul lor favorit din aripa tuberculoșilor. Lumea a fulgerat o dată și apoi a tăcut din nou. Ei vor fi iarăși cei sănătoși la minte, pe când Artiom va fi un psihopat.

— Ce-i? strigă Lioka de pe acoperiș.

— Nimic, deocamdată, răspunse Artiom.

Deocamdată.

Încă nu era prea târziu ca să plece, nu? Să abandoneze locul ăsta blestemat, să se ascundă și să lase camioanele uriașe să treacă în viteză? Să se prefacă un pasager mumificat într-o mașină ruginită, să se târască pe marginea drumului spre Moscova și apoi, cumva... Ceva. Alte trei săptămâni. Sau două.

Se întoarse în centrul radio, trecu de camera de comandă, traversă iar încăperile, izbind ușile, lovind dulapurile și scaunele. Unde? Unde era totul, orice, în locul ăsta? Cum să vă distrug, brutelor? Cum să v-anihilez? Operatorul radio amuțit ajunsese sub picioarele lui Artiom. Îl trase furios la o parte, și, parcă bătându-și joc de el, cadavrul lăsă în urmă o dâră de murdărie.

Se duse din nou afară. Unde nu se uitase oare? Alergă în jurul clădirii, în spatele ei, scotoci tufele și pieptănă toată iarba. Apoi din nou în clădirea camuflată a corpului de gardă. Salutare, salutare! De când videocamerele capota-seră, arătau doar oglinda unei lumi sure și tot ce se găsea în lumea aceea era la fel, doar că mult mai strâmb și mai prostesc. Dacă ar mai fi existat electricitate, măcar ar fi putut supraveghea perimetrul. Dacă ar exista electricitate, ar putea...

Săltă spre construcția care adăpostea transformatorul.

Trase de ușă deschizând-o larg și o propti în așa fel încât vântul scârțâitor să n-o poată trânti înapoi. „Mă grăbisem foarte tare, îmi pare rău. Poate c-aș putea repara lucrurile de aici, nu? Dacă-aș avea curent electric, aș putea să...” Era limpede că putea face un singur lucru...

Pe toate lungimile de undă...

„Șoptiți pe toate lungimile de undă, da? Așa lucrați voi, ticăloșilor?”

Pe toate lungimile de undă – scurte, medii și probabil chiar lungi –, în loc de muzică și indicative de apel, voi

fâsâiți, orbiți. Dar dacă nu vă pot distruge, poate c-am să vă-nvăț să vorbiți?”

Degetele-i erau stângace sub cauciucul gros; umbra nu-i aparținea, nu lăsa să treacă nicio lumină prin ea: îl împiedica să vadă. Lentilele i se aburiseră și acum șiroiau de apă. Ce stricase aici? Începu să unească firele rupte, punând siguranțele la locul lor, încercând să se convingă.

Nimic. Nu se vedea nicio lumină. Turnurile eoliene mârâiau, însă nu era nicio lumină.

— Lioka! Lioka! strigă el după ce țopăi afară. Ai idee cum funcționează curentul electric?

— De ce?

— Coboară un minut și vino să te uiți!

Trecură două minute lungi până să vină înăuntru.

— Tu ai făcut asta? Ești un uandal, mormăi Lioka printre dinții spărți.

— Ai idee ce facem?

— Oaleșe. Am vlut să mă fac eleslician. O slujă ine lătită. Doal că nimeni nu e lasă să lucra acolo. Au ploplia lol mafie.

Artiom privi afară și-și băgă fața între zăbrelele porții. Nu era nimeni pe drum: așadar, gândacii ăia încă nu reușiseră să se târască tot drumul până aici? Au ratat curba?

Primul apostol se ocupa de tabelul de distribuție. Schimba siguranțele și mormăia ceva ca pentru el. Becul mic de pe tavan atârna, lipsit de viață, cu bulbul din sticlă gol.

— OK, ai auzit? Las-o baltă. Uită de asta. Nu-i chestia ta. Hai să plecăm acasă.

Artiom se uită înnegurat la zidul mohorât, cenușiu, făcut din pătrate mari din ciment și-și dădu seama că nu exista niciun drum de întoarcere. Pentru că zidul era atât de ușor de escaladat, încât era o capcană. Era ușor să pătrunzi înăuntru, însă nu mai puteai să ieși. El va continua să gonească în jurul momelii, ca vrăjit, până când arcul se va declanșa și-i va rupe spatele.

— Și io ce să fac? întrebă Lioka. Să vând căcat la zece goanțe găleata, tot lestul vieții? Dă-te la pate, îmi bochezi câmpul vidual.

— Ești un ticălos, îi spuse Artiom. Te-am numit apostolul meu tu abuzezi de mine.

— Păi, nu ești tu caaghios? Haide, de ce să nu te nuesc eu apostoul meu? Știi, mama mi-a pevestit un mae viitol.

Lioka scoase ceva cu unghia și apoi apăsă.

Și se făcu lumină.

Lui Artiom îi sări inima-n piept. Îl înșfăcă pe Lioka și-l strânse pe cât putea de tare.

— Asta-i! Tu ești eroul, nu eu. Du-te și supraveghează drumul.

Șchiopătă dincolo de scârțâituri și intră în centrul radio. Un bec ardea în hol. Năvăli în camera de comandă și se așeză pe scaunul cu roțițe. Învață-mă să-nțeleg pasăreasca asta! Ce scrie aici, pe comutatoare? Se forță să expire, se frecă la ochi și cercetă sistematic etichetele, de sus în jos, de la dreapta la stânga. Găsi comutatorul: GEN.INT.USW, descifra inscripția drept „generator de interferențe”, și apăsă pe el. Celelalte erau US, UL și alte frecvențe, împrăștiate aleatoriu pe consola improvizată. Își puse căștile și începu să le încerce: oare acum se mai auzea fâsâitul?

Alungase șerpilor de pe lungimile de undă, nu-i așa? Părea că reușise.

Și acum ce urma?

Pilonii erau o pădure de metal crescută dincolo de ferestre, fiecare dintre ei drapat în liane de sârmă și încâlcindu-și frecvențele prin ele, sugând de acolo seva vieții. De asta erau atât de mulți: pentru a reduce imediat la tăcere vocile îndepărtate..

„Așadar, le pot înlocui cu propria mea voce?”

Degetele-i cutreierară din nou peste comutatoare ca prima dată. Cuplează transmisia pe ultrascurte-scurte-medii...

Artiom atinse microfonul de la căști. Îl îndoi spre buzele sale: Ascultați-mă. Urmări cablul cu degetele, în jos, și găsi un întrerupător cu o lămpiță, pe consolă. Îl apăsă și tuși în propriile sale urechi.

Tuși în urechile întregii planete.

Artiom încremeni. Scoase masca de gaze: trebuia să fie auzit limpede de toți, absolut de toți. Fiecare cuvânt pe care-l rostea. Își umezi buzele crăpate.

— Aici Moscova. M-auziți? St. Petersburg? Vladivostok? Voronej? Novosibirsk? M-auziți? Aici Moscova! Trăim! Nu știu dacă ne-ați mai auzit și înainte... Noi nu v-am putut auzi. Credeam că doar noi am rămas în viață. Credeam... Că n-a mai supraviețuit nimeni. Nimeni și nimic, înțelegeți? Cum ați putea înțelege? Voi ați sporovăit între voi în tot acest timp... În vreme ce noi... Oh, Doamne, mulțumesc Domnului că sunteți în viață! Că sunteți acolo. Chiar acolo... Cântând cântece. Cum vă simțiți? Noi am fost aici în toți anii ăștia. Sub pământ. Ne-a fost teamă chiar și să scoatem capul la suprafață. Socoteam că nu mai ai unde merge, vă vine să credeți așa ceva? Nu aveam radio. Nu erau niciun fel de semnale radio. Niște ticăloși au pus la punct aparatură de bruiaj... La Moscova. În Balașika. Și au ascuns de noi existența voastră. Parc-am fost surzi toți. Și orbi. Am stat aici douăzeci de ani... Sunt aici de douăzeci de ani și am numai douăzeci și șase de ani... Aici, sub pământ. Mă numesc Artiom. Jos, în subteran. În metrou. Măcar ați încercați să ne căutați? Eu am încercat să vă găsesc... Noi am încercat. Credeam că toată lumea a fost pârjolită, toată planeta... Că nu mai aveam unde să mergem, unde să ne târâm la suprafață... Dar tot căutam, speram. Ce mai faceți? Aveți dansuri acolo...? Vreau atât de mult să vin și să vă văd. Puteți respira fără măști de gaze? Cum e aerul la voi? Nu știm nimic despre voi. Noi suntem aici, singuri, de douăzeci de ani. Nici măcar nu știu de ce. Și pentru ce. De ce-am

stat aici, în întuneric? Înconjurați de beton? O s-aflăm cine ne-a făcut asta. O să le distrugem blestematele de instalații de bruiaj. Vom fi din nou împreună. Aici Moscova. Vom fi cu voi, cu-ntreaga lume. Trăim, înțelegeți? Toată lumea e-n viață și noi la fel. Poate că aveți rubedenii aici. Aici au supraviețuit patruzeci de mii de oameni. Câți sunteți acolo? Vom fi o țară. Vom locui la suprafață, ca-nainte. Ca niște ființe umane. Eu... Am atât de multe să vă spun. Am repetat ce voiam să vă spun de sute de ori în minte. Iar acum am uitat totul. Sper ca măcar să m-auziți. Am să vorbesc cât de mult am să pot. Apoi probabil mă vor deconecta. Cei care-au instalat aparatura de bruiaj. Care ne-au izolat de voi. Se vor întoarce. Vom încerca să rezistăm aici o vreme. Însă noi suntem doar doi și ei sunt mulți... Roșiii. Să nu credeți că doar v-ați imaginat asta, sau c-ar fi vreo glumă. Sunt real. Numele meu e Artiom. Dacă m-omoară, alții din Moscova vor auzi și-i vor conduce și pe ceilalți afară. Ești acolo, Moscova? Hansa? Polis? Oricine n-a uitat încă... Cine mai ascultă? Nu sunt singurul. Am fost înșelați. Toți am fost înșelați. Ne-am fi putut părăsi adăpostul cu mult timp în urmă. Și să mergem oriunde am fi vrut. Cu mașina sau pe jos. Oriunde am fi vrut. Chiar și până hăt, departe, la Paris. Sau la Ekaterinburg. Roșiii ne-au ascuns totul. Dar pentru ce? Ca să nu mai existe nicio speranță? Nu știu de ce. Nu pot să-nțeleg. Acum putem... Acum putem să viețuim. Să mergem toți la suprafață... și să trăim. Ca-nainte. Ca niște ființe umane. Așa cum se cuvine să trăiască oamenii. Să trăiască! M-auziți? Auziți, nu m-am scrântit. Sunt acolo; există, toată Rusia și Europa, și America... Sunt reali! Ascultați și voi! Și noi existăm acum!

Opri transmisia ca să lase orașele să bolborosească ele în locul lui și-și scoase căștile. Transmisese pentru cineva, sau măcar șoptise cuiva? N-ar fi putut spune.

Ajuncea cu behăiala.

Să-i asculte și ei pe ceilalți. Să asculte Pământul.

* * *

— Artiom! Au venit niște oameni! Artiom!

Artiom înșfăcă automatul. Își puse masca. Ieși țopăind din coridor și înfipse țeava armei în praful ridicat în vârtejuri de vântul șuierător.

Erau trei și stăteau în spatele zăbrelelor.

Toți trei țineau brațele ridicate, arătând că nu veniseră să lupte. Măștile lor de gaze – toate arătau ca și cum fuseseră făcute artizanal – erau coborâte pe piept, atârnând de curele. Costumele de protecție, tot cu aspect artizanal, nu erau flasce și lăbărțate, precum cele de bază ale armatei, ci erau croite pe măsura fiecăruia. Doi erau tineri și semănau, ca doi frați. Al treilea era un bărbat puternic, cu barba sură și părul cărunt, lung, adunat într-un coc la ceafă.

Tinerii schimbă priviri și zâmbiră.

— Au ajuns, până la urmă! Sunt aici, tată! Oameni. Ți-am spus că i-am auzit, zise unul dintre ei, privind în jur mândru, spre cel mai vârstnic.

— Salut! strigă cel mai în vârstă, calm și plin de încredere.

Artiom nu coborî țeava armei.

Îi privea cu atenție. Tinerii erau rumeni în obraji și cu păr tuns scurt, își puseseră puștile artizanale, cu țeava retezată, jos, pe asfalt, și mâinile le erau goale. Artiom i-ar fi putut secera pe toți cu o singură rafală, printre zăbrelele de la poartă.

Însă străinii nu păreau să se aștepte ca el să facă așa ceva.

Tinerii zâmbiră. Unul altuia, și lui Artiom. Ca niște cretini. Nu ca oamenii de pe-aici. Tatăl lor îl privea calm pe

Artiom, fără să se teamă de nimic. Avea ochii albaștri; nici măcar nu se spălăciseră cu vârsta. În urechea stângă îi atârna un cercl argintiu.

— Cine sunteți? mormăi Artiom prin tubul măștii.

— Aici e deja Moscova? Noi suntem în drum spre Moscova.

— Aici e Balașika. Ce vreți de la noi?

— Nimic, răspunse serios bărbatul. Băieților mei le-a intrat în cap că cineva ar mai fi în viață la Moscova. Și cheamă după ajutor. Așa că ne-am adunat lucrurile și am venit.

— De unde? De unde veniți?

— De la Murom.

— Murom?

— Este un oraș. Între Vladimir și Nijni Novgorod.

— Câți kilometri sunt de aici?

— Trei sute. Cu aproximație.

— Ați mers pe jos trei sute de kilometri ca s-ajungeți aici? Pe jos? Oricum, cine sunteți?

— Eu sunt Arseni, zise bărbatul cu barba sură. El e Igor și celălalt e Mihail. Fiii mei. Igor, adică el, mi-a spus c-a recepționat un semnal radio de la Moscova. Acolo unde suntem noi există convingerea că Moscova a fost distrusă complet. Și-a convins fratele. Și apoi, ei doi m-au convins pe mine.

— De ce?

— Păi, uitate cum stă treaba... După cum am spus, cereau ajutor prin radio. Încercau să afle unde au mai supraviețuit oameni. Și să-i abandonezi pe oameni la ananghie... Nu-i o treabă prea creștină. Dar văd că vă descurcați destul de bine și fără noi. Poate bem niște ceai? A fost o călătorie lungă.

— Rămâneți pe loc!

— Îmi pare rău, răsese Arseni. Asta-i o instalație de maximă securitate ce aveți voi aici?

— Ce avem noi aici..., Artiom privi în jur după Lioka care-și ridică mâna în semn că totul era sub control, ...este o instalație. Ați văzut vreo mașină pe drum?

— O autocamionetă, care mergea în direcție opusă. I-am făcut semn, însă a trecut cu mare viteză.

— I-ați făcut semn?

— Ne-am ridicat mâinile. Știi, ca să oprească. Nu voiam decât să întrebăm de drum.

— Ca să oprească? chicoti Artiom.

— Nu se face așa și pe aici? Să iei oamenii în mașină?

Artiom nu-i răspunse. Ascultă turnurile eoliene. Oare era o ambuscadă?

— Ați mers pe jos trei sute de kilometri ca să salvați oameni pe care nu-i cunoașteți? V-așteptați să cred așa ceva?

— Bine. Ne putem descurca și fără ceai. Haideți să mergem, declară Arseni.

— Nu, tată, nu! Ce tot spui? Unde?

— Igor! se răsti Arseni la fiul său. Fără ceartă.

— Păi, măcar întreabă cum e la Moscova. Mai e cineva viu acolo? Ori... Știi, domnule, eu mă tot joc cu un radio... Și-am recepționat ceva de câteva ori. Chestii ca: Aici Moscova. Recepție, St. Petersburg, sau poate Rostov. Ce-a fost asta?

— Ce-a fost asta? repetă Artiom.

Îi măsură cu privirea. Peste îmbrăcămintea ciudată; mâinile lor ridicate și goale; măștile lor de gaze, care le atârnavau de gât și care aveau un singur geam, în loc de lentile. Și-și văzu propria reflexie. În spatele zăbrelelor. Cu o față de cauciuc și ochi rotunzi și încrețoși. Beat, rănit, plin de calmante, își privi propria țevă dușmănoasă de armă.

Dintr-un motiv oarecare, și-i aminti pe Întunecați. Își aminti ziua aceea pe platforma de observație de pe turnul Ostankino. De ce-și amintise asta?

Să creadă sau nu?

— Așteptați.

Intră în clădirea postului de gardă și încet, deliberat, apăsă butonul care deschidea porțile. Auzi scârțâitul de afară.

Erau trei.

Stând tot în același loc, nu-și coborâseră brațele. Armele lor zăceau la pământ.

— Intrați.

Schimbară din nou câteva priviri.

— Haideți înăuntru. Puteți să vă luați armele. Am... să vă povestesc despre Moscova. Și... acolo sunt cadavre. Nu vă fie teamă.

* * *

— Nu m-aștept să mă credeți. Eu n-aș crede. Acum vorbesc tare și răspicat, și nici eu nu cred. Nu pot să-nțeleg. Mintea mea știe asta, însă nu pot să-nțeleg.

— Mișto.

Igor și Mihail bătură chiar din palme.

— Asta-i viața adevărată. Lucrurile chiar s-au pus în mișcare. Și ne vei arăta metrourile? Murom e o fundătură infectă. Acolo nu se-ntâmplă niciodată nimic!

Artiom nu răspunse.

— Păi, atunci...

Arseni trase de cerceul din ureche.

— Ai de gând să rămâi aici până vei fi ucis?

— Trebuie. Am să-ncerc să rezist cât pot. De fapt... Asta-i povestea cu Moscova. Poate că n-au avut timp să trimită vreun semnal când am intrat peste ei. Însă acum, în mod sigur au auzit tot. Vor fi aici în curând. Plecați acasă. Asta nu-i treaba voastră. După aia... Vă puteți întoarce, cândva. Dacă asta vreți. Când se termină totul aici. Și mai bine să nu mergeți pe drum.

Arseni nu se clinti. Igor și fratele său se foiau nerăbdători pe scaunele lor tari. Tatăl lor fuma împreună cu Artiom, iar fiii îl priveau cu invidie, dar nu îndrăzneau să ceară țigări.

— Eu nu vreau să merg acasă, tată! protestă Mihail sau Igor cu voce joasă și ușoară. Să rămânem. Aș vrea să fiu de folos.

— N-are niciun rost, zise Artiom. Câți oameni au? Poate douăzeci. Poate mai mulți. Și sunt pregătiți. Nici dacă suntem cinci, nu vom putea rezista. Ș-apoi... E Linia Roșie. Douăzeci de mii de oameni trăiesc acolo. Are o armată. O armată adevărată.

— Hai să rămânem, tată.

— Plecați. Nu rămâneți. Duceți-vă și povestiți oamenii-lor de la voi... din Muromul vostru. Chiar puteți respira afară fără filtre?

— Da.

— Și legumele... Cresc? Normal?

— Le acoperim, ca să le protejăm de ploaie. Ploaia-i periculoasă. Ne purificăm apa, dar altfel, da. Roșii, castraveți.

— Roșii, fantastic!

— E ciudat s-auzim de comuniști. Și de fasciști. E ceva ce ține de secolul trecut.

Artiom strânse din umeri. Se întreba cum de nu ghicise chiar de la bun început că oamenii ăștia n-aveau cum să fie iscoade ale avanpostului. Nu arătau deloc ca oamenii din metrou. Nici pe departe. Parcă tocmai ar aterizaseră de pe Marte.

— Acolo, la voi... în ce credeți?

— Noi locuim într-o mănăstire, nu în orașul propriu-zis. Avem o mănăstire veche, frumoasă, chiar pe malul râului. Mănăstirea Sfânta Treime. O adevărată fortăreață. Știi, o fortăreață albă, cu turlle albastre cum e cerul. Un loc incredibil. Este imposibil să nu crezi în Dumnezeu acolo.

— Și, practic, în tine însuși, zise cu entuziasm Igor sau Mihail.

— Aveți noroc. Artiom le zâmbi strâmb. Noi n-avem nicio mânăstire. Noi nu ne avem nici măcar pe noi înșine. Tot ce-a rămas e nasol.

Arseni își turti mukul țigării într-o cutie boțită, care conținuse un pește preistoric, și se ridică în picioare.

— Va trebui să le spui oamenilor despre asta. Trebuie să le povestești tot, și tu-ți pierzi vremea cu noi. Du-te.

— Vă conduc afară.

— Nu-i nevoie. Tu... să le spui oamenilor. Iar noi o să facem tot ce putem să poți vorbi cât de mult posibil.

* * *

— Vin. Îi văd de pe pilon. Vin! Țștia sunt?

Vântul obosi și scârțâitul încetă. Dintr-odată, afară se lășă liniștea, o liniște înăbușită ca de un căluș din lână și bumbac, ca pe Inelul Grădinilor. Și singurul sunet în această tăcere provenea de la motoare ce nu păreau amenințătoare, aflate încă departe, bâzâind ascuțit.

— Câți sunt?

Fără să aștepte răspunsul, Artiom porni din nou spre cer.

Le zări într-un spațiu gol dintre blocuri – unul, două, trei – apoi dispărură. Trei camioane mai mult ca sigur, poate chiar mai multe. Da, erau mai multe! Alte două! Cinci camioane identice veneau spre ei de la Moscova. Clădirile jechoase din prefabricate le ascundeau și mascau sunetul. Probabil mai aveau zece minute până aici.

Câți oameni puteau fi în camioanele acelea? Cincizeci. Aveau mitraliere pe capote. Și probabil aveau și lunetiști. Vor trage simultan dacă luau baza cu asalt... Niciunul dintre oamenii lui Artiom nu avea nici măcar timp să clipească. Vor fi secerați toți. Și dați la câini.

Zece minute. Trebuia să coboare. Și să-și înceapă transmisiunea finală.

Ca să aibă timp să spună tot. Arseni, fiii lui și Lioka vor încerca să-i câștige timp, oamenii ăia buni. Iar acum, fără alte flecăreli.

Îl putea recepționa cineva sau nu? Moscova nu răspunsese nici măcar o dată. Însă nu aveau nevoie de comunicații radio în duplex, nu? Un receptor era suficient. Las' să nu zică ei nimic, atât timp cât ascultau.

Lui Artiom i se păru că auzi în depărtare alt vâjâit.

Ciuli urechile într-acolo. Miji ochii...

Dinspre est, de nicăieri, de undeva din afara Rusiei, un punctuleț gonea spre avanpost: o coloană de praf. Era mai departe de centrul radio decât camioanele, însă gonea mult mai repede. Cine era?

N-avea niciun sens să coboare încet; era timpul să sară! Însă Artiom nu-și putea lua ochii de la punctuleț, până mai crescuse puțin. Ceva... Cenușiu? Argintiu! Nu un punct, mai degrabă ceva asemănător unui glonț de automat, o formă alungită: o furgonetă!

Savelii?

În graba lui, picioarele-i alunecară pe muchia barelor de ranforsare. Efectul alcoolului și al calmantelor se disipa deja și acum nu-i era prea ușor să se miște. Pierdu câteva secunde. Voia să le explice tot lui Igor-Mihail, însă își dădu seama că ar fi fost mai rapid dacă făcea totul chiar el. Amândoi așteptau în curte, agitați, înspăimântați și bucuroși.

— Urcați la etaj! Puteți trage de la ferestre! le ordonă fraților. Lioka! Vezi la drum!

Deschise porțile și, în loc să-și înceapă transmisiunea radio, fugi pe autostradă. În prezent, erau doar cinci și Artiom avea de gând să emită, însă dacă Savelii ajungea

la timp, ar fi făcut cât doi. Dar oare se întorcea la ei? Ce lăsase el în urmă?

În ambele urechi auzea un țuiut.

Camioanele se strânseseră pe un singur rând, ca un pachet de cărți de joc. Goneau cu farurile aprinse, neîncercând să se ascundă.

Din direcția opusă, furgoneta joasă zbura drept spre ele, ca și cum voia să le izbească.

Lamele mașinii de tocat carne se opriseră, așteptând o nouă încărcătură de bărbați.

Artiom îi făcu cu mâna lui Savelii: Haide, te așteptăm! Și se întoarse în adăpost.

Mugetul camioanelor imense era deja destul de distinct când Artiom auzi un scrâșnet de frâne pe autostradă: furgoneta-glonț ajunsese prima, derapase cu viteză maximă și se strecură printre porți în timp ce acestea se închideau.

Da, era Savelii.

— Savelii!

— Eu, ăăă... am decis să-mi amân vacanța..., explică stalkerul cu capul vârat în portbagaj, de unde scoase geanta mare în care-și ținea mitraliera. Mai întâi ne terminăm treaba aici și dup-aia plec.

Artiom voia să-l strângă în brațe și să-i sărute pielea zbârcită.

— Eroism nenorocit, îi zise el în loc de asta.

— O să scoatem motorina din camioanele lor Kamaz! zise stalkerul și-i făcu cu ochiul.

— Motorină, repetă Artiom. Mergi pe motorină?

— Așa-i.

— Dă-mi canistra.

— Ce vrei?

— Dă-mi canistra! Haide! Dă-mi niște motorină!

Smulse recipientul cu lichid tulbure din mâinile lui Savelii și fugi cu el la excavatorul aflat în comă, privind tot timpul la zid; vor sări peste el? În același loc ca Artiom?

— Ia de-aici!

Artiom turnă puțin curcubeu lichid din canistră în gâtul uscat al excavatorului.

— Înghite aici! Ți-era sete, așa-i? Chiar cu dinții-n pământ și sângele amestecat în el. Hai să gâlgâim toți ceva, înainte să se termine tot. Ultimul gât de votcă al soldatului înainte de luptă.

Urcă pe șenila excavatorului.

— Ce faci?

Savelii se mocăia pe lângă el, jos.

— Am de gând să smulg nenorociții ăștia de piloni!

Artiom legă firele cu grijă, fără niciun zgomot și rugător ca și cum vorbea cu o mină.

Camioanele deja mugeau în apropiere, la curbă. Și apoi oprirea. Își descărcau forța de asalt?

Apăsă o pedală.

Haide! Hai-de!

Excavatorul se smuci spasmodic.

Tuși. Se cabră. Mugi. Se trezi la viață. La viață!

Erau o mulțime de manete. Două în față și alte două, câte una de fiecare parte a scaunului. Artiom atinse una și lama din față se mișcă. Atinse alta și excavatorul se răsuci pe loc, izbind cu lama în zid – bum!

— Alea două manete! îi strigă Savelii. În față! Ca la tanc! Ieși! Afară, tâmpitule! Lasă-mă pe mine!

Sări pe șenilă după a doua încercare și-l împinse pe Artiom, ca să-i facă loc în cabină. Apucă manetele.

— Dă-te la o parte! Altfel te storcesc!

Își depărtă mâinile și excavatorul – cu cele cincizeci de tone ale sale sau câte or fi fost – începu să se întoarcă,

de parcă intrase valvârtej într-un dans, și să se răsucească pe loc.

— Mi-nu-nat! Mi-au lipsit tractoarele cu șenile! râse Savelii. De unde-ncepem?

— De la cele mai îndepărtate! Începe cu cele mai îndepărtate! Du-l de aici!

Dincolo de zidul din beton, oamenii fără niciun însemn probabil că se împrăștiaseră deja: poate că deja desfășurau cabluri cu cârlige, iar lunetiștii își făceau cuiburi între crengele copacilor. Încă o secundă de întârziere de-acum, și vor întârzia pentru vecie.

Alergă spre centrul radio, uitând de genunchi. Asta-i! Asta-i!

Avu impresia că vede umbrele unor bărbați printre copaci. Cineva țâșni dincolo de porți.

— E-un radio acolo! Și se-aude o voce! Încearcă să te contacteze! strigă Mihail-Igor de la etaj.

— Ne-nconjoală! strigă Lioka de pe acoperiș. Se-implăștie în julul nostlu. Să tlag?

Excavatorul readus la viață se deplasa încet pe lângă centrul de control, învăluit într-un fum funinginos, având singurul braț acoperit cu pete cadaverice, deja ridicat spre a lovi.

— Intră pe recepție! E urgent! chițăiră căștile cu glas ca un bâzâit de țânțar.

Așadar, cine-l căuta de urgență chiar acum?

De ce n-ați spus nimic mai repede, în loc să păstrați tăcerea?

Artiom nu putea respira. Smuci mâna, deschise fereastra dintr-o zvâcnitură și începu să inspire fumul dulceag: atunci auzi un glas nazal răsunând dintr-un megafon.

— Vă ordonăm! Să plecați! Din clădire! Imediat! Și lăsați! Armele! Jos! Promitem! Să vă cruțăm! Viețile! Altfel!

— Ăla de-acolo! Cel mai îndepărtat! gesticulă el de la fereastră.

Excavatorul zăngăni din oasele ruginite și se îndepărtă greoi spre locul unde i se spusese să plece. Va fi destul de puternic? Va avea destul curcubeu?

— Artiomi! ciripiră căștile de pe masă, adunându-și întreaga forță. Mă poți auzi, Artiomi?

Le apucă, prea încet, nu voia să le pună pe cap și să-și acopere urechile cu ele.

Mitraliera de pe acoperiș răpăi... Să-i pună pe fugă? Sau lansaseră asaltul?

— Cine ești?

— Artiomi! Eu sunt! Letiaga! Letiaga, Artiomi!

— Poftim?

— Letiaga, Artiomi! Eu sunt. Grupa sanguină A minus! Haide! Eu sunt!

— Ce ești tu...? M-ai auzit? M-ai ascultat? Roșiii bruiază toate frecvențele! Nu eram țicnit! Toată lumea! Noi suntem singurii idioți aflați sub pământ! Am de gând să demolez blestematele alea de antene de bruiaj chiar acum! Spune-i lui Miller... Spune-i... Că eu...

— Stai! M-auzi? Oprește-te, Artiomi, nu... Stai!

— Nu pot! Nu pot s-aștept! Roșiii sunt aici! Roșiii sunt peste tot în jurul nostru. Au să ne atace dintr-un moment în altul. O să ne toace pân-ajungem pastă de carne. Dar o s-avem timp să doborâm blestematele alea...

— Nu, nu vă vor masakra până vă fac carne tocată! Putem... O s-ajungem la o înțelegere cu ei! N-atingeți nimic!

Mitraliera erupse în altă rafală paroxistică și în interiorul clădirii răsună un tunet: se trăgea și de la etaj.

— Cu cine? Cu Roșiii? Să faceți un târg?

— Nu sunt Roșiii! Ția nu sunt Roșiii, Artiomi!

Dincolo de fereastră se auzi un trosnet brusc, puternic. Și încă unul. Artiomi auzi un zgomot infernal, un hârâit, ca și cum o cortină imensă de fier fusese ridicată, de la o zare la alta. Oțelul solicitat mugea ca un claxon imens. Și un pilon

doborât se rostogoli fără grabă și maiestuos de-a lungul clădirii, aproape de-a curmezișul terenului împrejmuit; solul se zgudui.

— Prea târziu! Aici s-a terminat totul! Distrugem afurisi-tele de antene!

— Nu! Nu trebuie să le doborâți! Știu! Știm de antenele de bruiaj! Nu-s... Nu-s ceea ce crezi! Îi pot opri pe oamenii ăia! Am să-i opresc! Nu va fi niciun asalt! Doar așteaptă-mă pe mine, Artiom! Așteaptă! Am să-ți explic totul!

Se auzi alt zăngănit și alt geamăt.

— Cine-s? Spune-mi! Pentru ce toate astea?

Artiom își smulse căștile de pe cap și scoase capul pe geam.

Un om cenușiu atârna de zid, crucificat pe sârma ghimpată; încerca să se elibereze, însă vlaga-l părăsise. Excavatorul scârțâi și-și ridică din nou brațul.

— Încetați focul! Opriți! Asaltul! Ordinul. Miller! bâzâi tânțarul Letiaga de undeva dintr-o parte. Artiom! Artiom! Vor aștepta! Așteptați și voi! Deja sunt pe drum! M-auzi, Artiom? Artiom?

Mitraliera tăcu. Oamenii cenușii se retrăseseră, ori vreun lunetist îl găsisse pe Lioka?

Bum! Încă un baobab eliberă pământul uscat din strânsoarea rădăcinilor sale din ciment și norii din ghearele coroanei sale, și începu să se aplece dureros și cu opintire.

„Suntem de același sânge, tu și cu mine, nu, Letiaga? De-un sânge. Dacă nu sunt cu tine, atunci cu cine sunt?”

— Stop! Stoop!

Artiom se aplecă până la șold peste geam, ca să-l poată vedea Savelii.

Excavatorul păru să cumpănească situația. Însă pilonul fusese deja doborât și începuse să se scufunde lent, dincolo de fereastră, în pământ. Artiom inspiră fum negru și crezu ce-i spusese rădăcina. N-ar fi putut face nimic altceva.

— Aștept! Aștept, Letiaga!

* * *

— Câți ani ai? îl întrebă Mihail pe Artiom.

Igor era mai scund și ceva mai delicat. Mihail era plămădit mai din topor, mai puțin îndatoritor și era ceva mai lent, din cauza kilogramelor în plus. Artiom începuse, în cele din urmă, să-i deosebească.

— Douăzeci și șase, zise el. I-am împlinit în martie.

— Atunci înseamnă că ești Berbec? îl întrebă Igor.

— Habar n-am. Pe treizeci și unu. Încă o zi și m-aș fi născut la întâi aprilie. Ziua Păcălelilor. Poate c-ar mai fi trebuit s-aștept puțin.

— Berbec. Un berbec. Încăpățânat.

— Douăzeci și șaaaase? Mihail își înălță sprâncenele negre. Oho, omule! N-aș fi zis!

— Câți ani mi-ai fi dat?

— Nu știu. Patruzeci?

— Mulțam căcălău!

— Nu-i asculta pe cretineii ăștia mici, zise Arseni și-și smulse un fir din barbă. Pentru ei, oricine are peste douăzeci de ani are deja patruzeci.

— Voi doi câți ani aveți?

— Eu am șaptesprezece.

— Eu am nouăsprezece.

— Ciudat, remarcă Artiom, după un moment de gândire. Niciunul dintre voi n-are încă douăzeci de ani, dar v-ați născut la suprafață.

* * *

A fost Artiom surprins când s-a oprit la poartă?

Cu siguranță.

Același vehicul de teren blindat, care-l depășise în viteză și-l vânase de-a lungul străzii Tverskaia. Exact același.

Portiera grea fu dată de-o parte și Letiaga sări în praf: fără mască.

— Sunt singur! Lasă-mă să intru.

Vehiculul de teren își trânti portiera, dădu înapoi, și se întoarse de unde venise, spre Autostrada Entuziaștilor.

Artiom aruncă o privire spre camerele de luat vederi și numai după aceea-i deschise lui Letiaga. Acesta clătină din cap, își umflă obrajii și miji ochii spre el. Apoi îl îmbrățișă.

— Arăți groaznic, frate.

— Asta pentru că lucrez în aer liber.

— Corect. Bună treabă. Ți-ai făcut necazuri în stil mare.

— Eu?

— Bătrânul o să-ți cam frece ridichea. Să mergem în centrul radio.

Artiom își conduse oaspetele înăuntru. Îi așteptau acolo; Arseni cu fiii lui. Lioka privea spre copaci, de pe acoperiș. Savelii se făcuse ghem în excavator, ca să nu-l termine lune-tiștii. Oamenii cenușii promiseseză un armistițiu, însă nu stabiliseră termenii. Nu se simțea în largul său.

— Cine-s ăștia? arătă Letiaga din bărbie, suspicios, spre străini.

— Oameni. Sunt oameni, frate. Oameni care trăiesc în alt oraș. În Murom. Au venit să ne salveze pe noi, pe tine și pe mine.

— Murom? îl întrebă Letiaga pe Arseni. Asta-i undeva la nord de aici?

— E la est de Moscova, răspunse Arseni.

— Și de cine vrei să ne salvezi, tataie? întrebă Letiaga. De diavolul cu coarne?

— De cineva ca tine... poate doar de el însuși, îi zâmbi Arseni.

— Unde-i Miller al tău? Artiom trecu de operatorul radio, în camera de control. Ard de nerăbdare să discut cu el.

Se întoarse cu spatele la Letiaga, doar o clipă.

Se auzi o succesiune rapidă de pocnete.

Artiom se răsuci pe călcâie, din cauza fiorilor înghețați în lungul spinării, când auzi gălgâitul, și-i văzu pe cei trei călători întinși pe podea, toți trei. Și Letiaga trecea tanțoș printre ei, ca un bărzoi, dându-le lovitura de grație cu câte un glonț în cap, de sus.

Când îl văzu pe Artiom, își aruncă pistolul Stecikin la podea. Apoi ridică mâinile.

În numai jumătate de minut... ucisese trei oameni.

— Tu... Ce-ai făcut...? De ce?

Automatul lui Artiom îi ochi costumul de protecție; mâinile îi tremurau, însă Letiaga era răbdător, aștepta ca Artiom să-l ochească așa cum trebuie.

— Oameni... din Murom. Au venit pentru noi! Ticălosule!

— Încet. Încet, Artiom. Nu.

— Gunoioane! Trădătorule! Ai devenit un trădător!

— Ascultă. Calmează-te. S-a terminat. S-a terminat.

— Ce s-a terminat? Ce? De ce i-ai omorât?

Pe fețele lui Arseni și Igor zâmbetul încă stăruia. Găurile din frunte și zâmbetul pe buze. Mihail arăta sobru. Podeaua era acum complet inundată cu zoaie lipicioase: era imposibil să nu calci în ele.

— Sunt spioni. Avem ordine, Artiom.

— Ce ordine? Cine? De la cine?

— Ordine privind expunerea. Contramăsuri privitoare la dezvăluiri, asta-i. Miller... Lasă-l să-ți explice.

— În genunchi! Mâinile pe ceafă! Să le văd! Mergi în genunchi! În camera de control! Pe-aici! Haide! Unde-i Miller al tău? Unde-i?

— Lasă-mă... Acolo, vezi. Nu fac nimic. Nimic. Doar un moment. Am să comut pe frecvență. S-a terminat. Nu fii supărat. Te înțeleg. Tovarășe colonel?

— Pune căștile pe birou. Și-ndepărtează-te. Du-te la colț.

— Artiom? șuieră un glas în difuzor. Artiom, ești acolo?

— Ce-i asta? Toate astea... ce-i asta? Spune-mi despre ce-i vorba! Număr până la trei, ai înțeles? Bătrân... Ce se-n-tâmplă aici? Care-i treaba cu capacul ăsta deasupra Moscovei? De ce-ascundeți lumea de noi? De ce m-ai mințit? Pentru ce? Șobolan nenorocit... Bătrân... Ologule... De ce m-ai mințit în halul ăsta tot timpul?

— Nu-i un capac, Artiom. Miller înghițise tot fără să se înece. Nu-i un capac, ci un scut.

— Un scut?

— Este un scut, Artiom. Instalațiile de bruiaj nu ascund lumea de Moscova, ci ascund Moscova de lume.

— Pentru ce? Ce dracu' este...

— Războiul nu s-a terminat, Artiom. Nu suntem singurii care au supraviețuit. Și dușmanii noștri au făcut-o. America. Europa. Occidentul. Ei încă au arme. Și singurul motiv pentru care nu ne-au terminat – singurul motiv – este convingerea lor că noi am crăpat toți și n-a mai rămas nimic aici! Că totul a fost distrus. Dacă permitem să fim expuși... Indiferent cum se întâmplă asta... Radio sau infiltrare... Dacă află, într-un fel sau altul – și tot încearcă – ne vor pulveriza imediat. Pe toți. M-auzi? Antenele de bruiaj nu trebuie distruse! Să nu îndrăznești să te-atingi de ele!

— Războiul s-a terminat cu mulți ani în urmă!

— Nu s-a terminat niciodată, Artiom. Niciodată.

Capitolul 17

Totul corect

Erau tot acolo, în oglinda retrovizoare: centrul radio de unde plecaseră, cei zece piloni supraviețuitori, excavatorul, cu brațul ridicat pentru altă lovitură care nu mai por-nise însă, catastrofalul viraj al Autostrăzii Entuziaștilor în Autostrada Ocolitoare și nu trei sau patru, ci șase camioane blindate, cu desant pe barele de protecție și mitraliere pe capotă, un șir de oameni fără însemne și un șir de elice care începuseră iar să funcționeze, odată cu vântul care începuse să bată din nou. O mulțime de lucruri rămăseseră în urmă acum și, cumva, încăpuseră toate în dreptunghiul acela pră-fuit. Totul păruse uriaș, însă se dovedise a fi mic. Arseni și cei doi fii ai lui erau singurii care nu se potriviseră.

— Și ce se-ntâmplă cu ei? întrebă Artiom. Ar putea măcar să-i îngroape.

— Vor face curățenie și fără tine, zise Letiaga. După tine și după mine. Lasă asta. Relaxează-te.

Nici groapa câinilor nu se potrivise în oglindă.

Savelii și Lioka stăteau pe bancheta spațioasă din spate. Artiom nu-și negociase doar propria imunitate, ci și pe a lor. Mica japoneză a lui Savelii ridica praful în urmă, legată de mașina de teren, luată prizonieră. Savelii refuzase s-o abandoneze.

— Personaje dubioase, spuse Savelii. Țsta-i primul lucru la care m-am gândit când i-am văzut pe autostradă.

— Veniseră din Murom, spuse Artiom. Au acolo o mănăstire frumoasă, după cum spuneau. Albă și albastră ca cerul.

— Ziceau că vin din Murom și c-au mers pe jos, îl corectă Letiaga. Poate că i-a lăsat un elicopter la sol, la vreo zece kilometri de-aici. Le-au oferit o poveste de acoperire, pe care s-o dezvoltă și i-au lăsat de capul lor. Întotdeauna se găsește cineva care să-ncerce să treacă. Ticăloșii tot vin.

— Dar ei m-au chemat la radio..., gândi Artiom cu glas tare. Atunci când m-ai apelat tu. De ce să fi făcut asta?

— Nu știu, mărturisi Letiaga. Dar ordinele mele sunt clare.

— Știi, imediat mi s-a aprins becul, interveni Savelii în discuție. Cum am auzit engleza la radio, s-a și aprins! Yankeii n-au crăpat! Noi credem că i-am terminat pe toți, pân-a murit și ultimul câine, dar acum cântă și-un cântecel împreună. Mă gândesc ca și tine: ce urmează? Nu ne vor lăsa niciodată să respirăm ușurați? Tot ce-au visat vreodată a fost să ne distrugă! Să ne colonizeze! Rotschild ăia și tot rahatul ăla global. Și jur pe Dumnezeu, fix la asta m-am gândit: poate că ei sunt cei care ne târăsc cu fața în jos prin căcat, la metrou?

Lioka plescăi buzele gurii sale fără dinți. Ce voia să spună? Că-i era dor de casă?

— Îhî, mârâi Nigmatulin, care șofa. De-ar fi așa. Nu și-ar murdări ei mâinile cu asta. Ne-ar pocni cu rachetele imediat ce ne-ar adulmeca pe undeva. Și cu ce să le mai interceptăm atunci? Am tras toate blestematele alea.

— Da, acum e clar. Imediat ce-ai explicat cum stă treaba, s-a lămurit totul, șuieră Savelii printre dinți. Totul se potrivește. Instalațiile de bruiaj. Conduceam pe lângă ele și, la naiba, m-am întrebat: Ce-i asta? Pentru ce toate astea? Povestea cu care m-a zăpăcit Artiom – Linia Roșie, oamenii înșelați și închiși sub pământ – i-o nebunie, nu-i așa? Îmi

pare rău, frate, bineînțeles că da. Dar unde-i sensul în toată povestea asta? Conduceam de zor și mi-am dat seama: ești un tip de treabă, dar vorbești prostii. Am simțit în sufletul meu că-i o aiureală. Nu putea fi adevărat. Propriii noștri oameni să ne trateze așa, fără niciun motiv real. Dar când ai explicat, atunci am știut în sufletul meu: asta-i. Punct ochit. Am simțit că se potrivește totul. Ei ne-au lăsat în pace în toți anii ăștia. Iar noi am supraviețuit cumva, netulburați. Acum e cât se poate de clar ce și cum. Așa-i, Artiom?

— Da.

Depășiră inelul ocolitor: unele vehicule făcură la dreapta, în ambuteiajul mort, altele făcură la stânga, dar toate se îndreptau spre același loc, iar ei se întorceau la Moscova, să-și petreacă zilele pe care le mai aveau de trăit.

Era un vehicul de teren bun: banchete din piele, blindaj gros de-un deget și niște instrumente speciale. Motorul torcea frumos, Nigmatulin conducea hotărât, iar mumiile treceau pe lângă ei ca fulgerul, precum cadrele dintr-un film, ca o singură persoană.

— Mașină bună, zise Artiom. Nu știam c-avem așa ceva.

— Avem acum.

Artiom își mușcă obrazul pe dinăuntru, în loc să-l întrebe pe Letiaga orice altceva. Nu voia s-o facă în fața celorlalți. Și apoi, în cele din urmă, cedă:

— Am văzut deja mașina asta, știi. Pe strada Ohotni Riad.

— Știu.

— Și-am crezut că voi fi lăsat lat acolo.

— Dar n-ai fost.

— De ce?

— Te-au recunoscut ca unul dintre noi. Cum să-l fi lichidat pe unul de-ai noștri?

— Dar dacă n-aș fi fost recunoscut? Dacă-aș fi purtat o mască de gaze?

— Atunci... N-ar trebui să bântui peste tot cu o stație de radio. Nici măcar antenele de bruiaj nu pot arăta complet un semnal izolat. Ele blochează orice intră, dar nu întotdeauna tot ce iese. Așa c-a trebuit să găsim o soluție specifică.

— Cum căutați oamenii?

— Cu asta. Letiaga bătut cu palma panoul de instrumente. Avem un localizator de poziție. E o mașină bună.

Savelii se foi. Ceva din mintea lui nu fusese încă lămurit.

— Și de ce nu le spuneți oamenilor? Atunci n-ar mai fi niciun fel de probleme... Felul cum am bulibășit noi lucrurile...

— Trebuie să evităm panica, zise Letiaga. Și apoi... Oamenii au rubedenii, unele aici, altele în altă parte... În fond, asta-i Moscova. Vor începe să se strecoare afară. Atunci cu siguranță vom sfârși prin a fi descoperiți. Nici măcar în Ordin nu știu toți.

— Nu știu toți, încuviință Artiom.

— Păi, poate că și eu am rude, răspunse Savelii. Însă într-un caz ca ăsta! Nu putem face o simplă spoială, pentru că ticăloșii ne-ar termina.

De pe locul șoferului, Nigmatulin mormăi ceva de neînțeles, afirmativ.

— Nu te enerva pe bătrân, se întoarce Letiaga spre Artiom de pe locul din față. De-asta nu ți-a spus. Și eu am aflat de unul singur, acum un an. Probabil c-avea de gând să-mi spună.

— Probabil.

— Ai făcut totul cum trebuie, frate, zise Letiaga. Ai venit cu noi. Totul va fi bine.

— Și țiiți sub supraveghere toată Moscova? întrebă Artiom. Urmăriți localizarea fiecăruia?

— Da, așa facem. Nu tu, Artiom. Noi o facem, Ordinul. Îi supraveghem. Le controlăm poziția.

— Dar am urcat la suprafață zilnic.... până la etajul patruzeci și șase... Am transmis zilnic. Cu-asta cum rămâne?

— Cum adică?

— Nu m-ați auzit?

— Te-am auzit și te-am văzut.

— Dar vă stricam acoperirea! Acoperirea noastră! A tuturor!

Letiaga privi spre Nigmatulin. Apoi se întoarse spre Artiom, mijind ochii.

— Miller a zis să nu ne-atingem de tine.

— De ce?

— Păi, ești ca din... familie. Ar fi fost ciudat.

— Trage pe dreapta, răspunse Artiom. Mi-e rău.

Nigmatulin făcu așa cum i se ceruse. Îl lăsă pe Artiom să-și verse mațele. Totul rămase la marginea drumului: votca de casă cu dinți spărți, o lume întreagă și vie, vorbăreață, și, pe undeva prin ea, punctul unei fortărețe albe ca zăpada, cu turle albastre precum cerul. În mod clar, nu avea cum să ducă toate astea înapoi acasă, în metrou, cu el.

Acum putea să doarmă puțin.

— Ai luat o doză? îl întrebă Letiaga bănuitor pe somnorosul Artiom.

— Am rău de mașină, zise Artiom.

* * *

Când deschise ochii, se aflau deja la Moscova. Rulau de-a lungul cheiului. Se lăsa noaptea.

Artiom nu recunoștea orașul de dincolo de geam. Moscova era la fel ca de dimineață. Însă cineva pusese ochi noi în capul lui.

Era un sentiment ciudat. Ciudat și prostesc.

Acum, tot ce era în jurul său părea o făcătură: clădirile abandonate erau decoruri de scenă; palatele goale erau

capcane; cadavrele din mașini erau manechine. Cândva obișnuia să se uite prin tubul magic al unui caleidoscop și să vadă mirajul de o frumusețe răscolitoare; și apoi ceva-l aducea în starea în care-l făcea bucăți, iar cartonul pictat și bucățelele de sticlă multicoloră i se scurgeau în palmă. Și cum poți să visezi la un carton?

Încercase să iubească Moscova din nou și să-i fie dor de ea, dar nu putea. Era o păcăleală. Nu era nimic altceva decât un model decupat din carton, morții din oraș la fel, oameni decupați din carton, iar durerea lor era de asemenea modelată, făcută din papier mâché. Totul fusese aranjat astfel pentru un public: de presupus că pentru cel din metrou, însă, de fapt, pentru cel de peste ocean.

Ce mai descoperire făcuse. Cu adevărat importantă. În fond descoperise întreaga lume, toate continentele, dintr-odată. Și în același timp era inutilă: cu informațiile acelea nu putea face nimic în trei săptămâni. De fapt, mai avea el trei săptămâni? Dozele se tot adăugau și câtă radiație absorbise de atunci? Poate că mai avea două săptămâni, nu trei.

Se deplasau de-a lungul râului, pe lângă Kremlin.

Kremlinul era neatins, dar se prefăcea și el că e mort.

Își aminti cum supraveghetorii din Schiller îi ucideau pe oameni, spărgându-le capul cu țevi de ranforsare, doar ca să fie siguri că nu vor îngropa pe nimeni de viu. Să nu crezi că tot ce zboară se mănâncă.

Așadar, avea Miller dreptate? Meritau toate astea?

Da, i-au mințit pe oameni, dar ca să-i salveze. Corect?

Era vreo cale să trăiască cu asta? Măcar pentru două săptămâni?

O să-l întrebe pe Miller.

* * *

În Borovițkaia trecură toți prin decontaminare. Lioka și Savelii fură duși în altă parte, cu promisiunea că vor fi

tratați bine. Letiaga îl conduse pe Artiom prin pasaje întunecoase de legătură, spre Arbatskaia, la Miller. Artiom nu vorbea: parcă avea dinții încleiați cu catran. Letiaga fluiera îngrozitor.

— Ce s-a întâmplat acolo, în Reich? Cum de-ai scăpat? întrebă el în cele din urmă, când începu, pentru a treia oară, aceeași melodie.

— A fost rău, zise Artiom. Am crezut c-o să crăp. Scrisoarea mi-a fost luată. De Dietmar.

— Știm.

— Vezi, râse Artiom, fără a privi spre Letiaga. Voi, toți, știți totul. Se pare că eu sunt singurul care habar n-are de nimic, în mă-sa.

— Îmi pare rău, frățioare, zise Letiaga. Eu chiar am vrut să te scot de-acolo. Dar situația asta cu adevărat *achtung* a explodat. Cu Roșiii și cu Reichul.

— Asta mi-am zis și eu, dădu din cap Artiom.

— I-am raportat bătrânului. A zis c-o s-o rezolvăm noi. Să nu fii supărat pe el.

— Nu sunt supărat.

— Totul se rezolvă chiar acum. N-avem destui oameni. Am să te las aici, apoi mă duc cu-alte treburi. Roșiii au fost afectați de foamete. Toate ciupercile au putrezit. Iar acum războiul este singura metodă pe care o au la dispoziție pentru a împăca populația flămânzită. S-ar putea împrăștia până-n Hansa. Și oriunde în altă parte. Trebuie să fie împiedicați. Și, repet, nu-i altcineva în afară de noi care să facă asta. Se coace bătălia finală, cea decisivă.

— Vezi, ciupercile... Se pare că-s cu adevărat importante, zise Artiom.

— Au devenit, se învoi Letiaga și mai fluieră puțin.

— Ce zice Miller?

— Mi s-a spus să te predau viu și nevătămat și să-ți satisfac orice moft, răspunse Letiaga.

— Înțeleg.

— Eu sunt doar un om mărunț, frate. Nici măcar nu mă gândesc să-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala. Fiecare trebuie să-și vadă de treaba lui, cred. Și să nu se amestece în treaba altuia. Cine-s eu să decid ceva? Mă-nțelegi?

În cele din urmă, Artiom se uită la el. Cu prudență, totmai ca să înțeleagă cu adevărat.

— Nu ești tu chiar atât de mărunț, îi spuse.

* * *

— Artiom!

Colonelul ieși de după biroul său ca să-l întâmpine.

Artiom stătu locului, fără să spună nimic: toate discursurile pregătite din timp i se acriseră în gură, ca laptele porcului, prins; le scuipase înainte să intre în birou, însă gustul de zer amar îi dăinuia pe limbă.

— Ascultă, îi spuse Miller.

Artiom ascultă. Și-și plimbă ochii prin odaie. Un birou inundat cu hârtii. Hărți pe pereți. Erau și instalațiile de bruiaj pe ele? Și liniile de apărare ale Moscovei? Lista de pe perete cu numele băieților care fuseseră uciși când Roșiii năvăliseră în buncăr. Unde se duseseră sufletele lor, al Numărului Zece, al lui Ullman, ale întregului echipaj? Poate că erau sub coala aceea de hârtie, respirând aburii de alcool dinspre păhărelul pe jumătate băut. Complet amestite de jumătatea aia de pahar, ambele plutoane: un suflet nici n-avea nevoie de foarte mult.

— Nu vom sufla un cuvânt despre treaba asta, zise Miller. Mă ocup eu de toate. E greșeala mea. Nu te-am avertizat.

— Deci, nu Roșiii sunt vinovați? întrebă Artiom. În camioane? La centrul radio?

— Nu.

— Dar nu sunt oamenii noștri, nu? Doar nu i-am omorât pe ai noștri!

— Nu, Artiom.

— Cine sunt? Ai cui oameni erau?

Miller ezită o clipă, de parcă se întreba la ce-i folosea adevărul: ce-ar fi putut face cu el?

— Ai încasat o supradoză de radiații?

Se trase mai aproape de Artiom și se opri în așa fel încât să nu fie în propria lui lumină.

— Ai cui soldați erau?

— Ai Hansei. Erau oamenii Hansei.

— Hansa? Dar turnurile eoliene... Cine-a construit turnurile eoliene? Am auzit ceva despre deținuții politici, trimiși de Linia Roșie... Alungați... Din Rokossovskogo Bulevard... Din Lubianka... Pentru munca de construcție.

— Artiom.

Colonelul păcăni dintr-o brichetă și aprinse țigara cu o singură mână.

— Vrei o țigară?

— Da.

Artiom se servi. O aprinse. Începu să tragă adânc și din plin în piept. Liniile se conturau mai precis, mai distinct. Nu-și întrerupse superiorul și nici nu încercă să-l ajute.

— Artiom, înțeleg că va fi greu pentru tine să mergi pe încredere. Acum. Dar gândește-te, ar construi vreodată Linia Roșie ceva pentru Hansa? Tocmai pentru dușmanul său jurat?

— Nu.

— Corect. N-ar face-o. Au făcut totul singuri. Au destui... lucrători și echipament.

— Și cadavrele din groapă... Acolo e săpat un puț imens, cu leșuri înghesuite unul peste altul până la buză. Ei cine au fost?

Miller dădu din cap. Știa despre groapă. Știa și despre câini?

— Spioni. Sabotori. Posibil spioni și posibil sabotori.

— Hansa făcea asta fără știrea noastră... Fără ca nimeni să știe... În toți anii ăștia? A ascuns totul de noi? A acoperit totul, a șters totul? Toată planeta?

— Cu scopul de a salva Moscova.

— De ce nu... Occidentul, americanii... De ce nu bombardează și celelalte orașe? Uite, am auzit cu urechile mele! Petersburg! Vladivostok! Ekaterinburg! Sunt acolo... Bolbo-roseau de toate... Subiecte pașnice. În rusă! Sunt toți acolo! Țara-i acolo! Suntem singurii lipsă? Ce-i cu războiul ăla? Încă durează?

— Acolo... Ce știi tu despre „acolo”? Ai ascultat transmisiunile timp de jumătate de oră. Totul nu-i decât o strategie radio, Artiom. Cum poți spune cine-i de partea noastră și cine-s mercenari plătiți? Unde le sunt sabotorii? Ce-i cu adevărat al nostru acum, în afară de metrou? Nimic. Metroul e tot ce ne-a mai rămas! Unde-i viața adevărată, vie, acolo? Au plasat provocatori peste tot, ca păianjenii așezați în plasele lor. „Aici Vladivostok, veniți și alăturați-vă nouă. Aici Petersburg, veniți la noi!” Și toată lumea ademenită spre ei, de prin sate, e lichidată pe loc. Un glonț în frunte. Nu există niciun fel de Rusie! Totul s-a întâmplat așa cum ne temuserăm că va fi. Ne-au bombardat, ne-au zdrobit și ne-au ocupat. Dacă nu rezistăm aici – dacă-i lăsăm să afle că am supraviețuit – atunci urmăm noi. Avem o singură cale de a ne salva. Să ne prefacem morți. Să ne consolidăm forța. Astfel încât să ne putem întoarce.

— Dar dacă oamenii ar veni, pur și simplu, la noi? Oamenii noștri? De pildă, cei din sate? Nu sabotori, ci ai noștri? Rușii? Oameni sinceri?

— Războiul continuă, Artiom. Nu-i posibil să verifici pe toată lumea. Sunt dușmani, punct.

— Și dacă nu vin dinspre est, ci dinspre vest?

— Toate direcțiile principale sunt acoperite.

— Iar instalațiile de bruiaj?

— Aceea nu-i singura stație.

— Așadar, n-aș fi... N-aș fi realizat oricum nimic, nu?

— N-ai fi avut timp, Artiom. Este bine că Letiaga te-a scos de acolo. Dacă ai fi distrus încă un pilon, n-aș mai fi putut să cad la învoială cu ei. Ordinele lor erau să nu ia niciun prizonier.

Artiom trase un fum, își căută cuvintele, desfăcându-le și înșirându-le.

— Mă supravegheai? Când m-am cățarat în vârful clădirii Tricolor? Zgârie-norul?

Colonelului îi zvâcni gura: Letiaga trăncănise.

— Știam.

— De ce nu m-ați redus la tăcere?

— Pentru că ești unul de-ai noștri. Chiar dacă... Ți-am zis chestiile alea.

— Dar tu, tu însuși... când ai aflat? Cum?

— Am fost pus în temă. Acum ceva timp.

Artiom trase un fum. Se așează pe podea, sprijinit cu spatele de perete: nu exista niciun scaun. Acum Miller, în scaunul său cu roțile, era mai înalt decât el. Trebuia să fie mai înalt decât Artiom în orice circumstanțe. Fusese mai înalt ca el, pe când avusese picioare în loc de roți.

— Știi, Sviatoslav Konstantinovici... În ultima noastră discuție, ai demonstrat cu putere de convingere că sunt schizofrenic.

— Am făcut-o ca să te protejez. Ca să nu faci... Tot ce-ai făcut.

— Dar de ce n-ai explicat, pur și simplu? Sau totuși sunt schizofrenic?

— Artiomi...

— Spune-mi. Sunt schizofrenic sau nu? Spune-mi doar.

— Ascultă-mă. Povestea ta cu Întunecații. Convingerea ta că ai fi putut salva lumea. Că ai fost ales de ei. Că omenirea va pieri din cauza ta. Cum să-ți spun... Cum să spun așa ceva pur și simplu?

Toată povestea lui despre Întunecați. Toată povestea lui. Toată.

— Nimic din alea n-a fost important, așa-i? Că i-am lovit cu rachetele... Asta n-a schimbat nimic, nu? N-am fost nici odată ultimii oameni de pe Pământ, aici, în Moscova. Iar Întunecații n-au fost niciodată singura noastră speranță. Nu i-am salvat, pentru că... doar pentru că... dar nu s-a întâmplat nimic îngrozitor. Lumea încă trăiește la fel ca-nainte. Dar dacă i-am fi salvat... ei bine, atunci aveai pe cine să vezi la zoo. Că erau sau nu îngeri, ar fi cu totul irelevant. Nu un miracol, ci doar o curiozitate. Chiar și eu cred că-i caraghios. Ce labagiu caraghios sunt, nu-i așa, Sviatoslav Konstantinovici?

— Nu.

— Ca-ra-ghios, protestă Artiomi.

Era greu să cânte, să pronunțe vocalele: de parcă o gușă îi stătea în cale.

— Am încercat să-ți explic. Ți-am zis că erai prea tulburat de ei. Însă având în vedere situația ta, n-aveam niciun drept să încalc secretul vizavi de scut.

— Situația mea, repetă Artiomi. Da. Schizofrenic în mod clar. Prima dată, credeam că salvez lumea, apoi am crezut c-am distrus-o. Iluzia grandorii.

— Pur și simplu, nu erai informat suficient de bine. A trebuit să născocești tot restul. Însă după conversația noastră de-acum, sunt convins că ai o judecată perfect sănătoasă. Nu-i greșeala ta.

Însă a cui era? Artiom privi mukul arzând al țigării sale de parcă era țeava unui pistol. Arăta ca un infern de buzunar. Mereu acolo, cu el.

— A trebuit să născocesc o grămadă de lucruri pentru mine, căzu el de acord.

— Dacă crezi că pentru mine a fost ușor...

— Nu cred. Am fost, pur și simplu, idiot. Oricum, pentru ce-am făcut toate astea? Am crezut că te-aș putea lua pe tine... Ania, înainte... Și pe tine... Băieții... Pe tatăl meu vitreg... înapoi la suprafață. Ca să putem trăi... într-un oraș. Împreună. În case. Așa m-am gândit. Îmi imaginam. Chiar și în mănăstirea aia... Toți împreună. Sau să plecăm... pe calea ferată. Să aruncăm o privire prin țară și pe pământ. Era un vis. Dacă lumea mai e acolo; așa m-am gândit. Apoi am... Dar toată lumea știa. Crezi că trebuie să-i mințiți pe oameni? De ce să nu le spuneți? Lăsați-i s-aleagă singuri... Dacă vor să plece, lăsați-i să plece!

— Iar începi să vorbești ca un smintit? se încruntă Miller. Vor părăsi Moscova. Și apoi ce? Vor fi lichidați, unul după altul! Toți! Aici suntem încă împreună. Metrourile este fortăreața noastră. O fortăreață asediată de dușmani. Facem toți parte din garnizoană, nu doar Ordinul, ci toată lumea. Și nu vom rămâne aici pentru totdeauna. Ne adunăm puteri ca să lovim. Pentru un contraatac. E clar? Vom pleca de aici. Dar nu ca să ne predăm! Nu ca să ridicăm steagul alb! Nu vom alerga nesăbuit. Vom pleca de aici să recuperăm ceea ce ne aparține. Trebuie să ne recâștigăm țara! E clar, sau nu? Însă acum nu-i nimeni care să te aștepte acolo.

— Nici aici nu m-așteaptă nimeni.

— Nu-i adevărat. Nu te-am chemat ca să te smiorcăi. Și nici de acolo nu te-am scos pentru asta.

— Atunci, pentru ce?

Miller se târî înapoi spre biroul său buncăr, trase un sertar, scotoci prin el o vreme, încruntat, și scoase ceva.

— Uite.

Înaintă spre Artiom și întinse pumnul. Îl deschise încet. Nu teatral, ci de parcă se lupta cu sine însuși. În palma lui se afla o plăcuță de identificare. Pe o parte a ei era gravat: „Dacă nu noi, atunci cine?” Artiom o luă. Își umezi buzele uscate și-o întoarse. „Artiom Întunecatul”: prenumele pe care i-l dăduse mama și porecla inventată de el. Plăcuța lui de identificare. Aceași pe care Miller i-o confiscase cu un an înainte.

— Ia-o.

— Ce-i cu... asta?

— Vreau să vii înapoi, Artiom. M-am gândit la toate și vreau să revii în Ordin.

Artiom își examinează suspicios numele. Nu avea niciun sens; nu mai însemna nimic. Era penitența lui, crucea lui arzând, o reîmprospătare a memoriei despre el însuși. Dar acum ce mai era? Nu era el de vină. Se terminase cu asta. Își trecu degetul peste aliajul negru al literelor gravate. Ceva-i ciocănea în urechi.

— Pentru ce? Pentru c-am expus deghizarea Moscovei?

— N-am să-i las să pună ghearele pe tine, răspunse Miller. Ești unul dintre noi. Ei n-au decât să-și muște buzele.

Artiom își termină țigara. Se opri la punctul în care tutunul îi arse degetele. „Ei.”

— De ce ai nevoie de mine?

— În clipa asta, fiecare om contează. Trebuie să-i oprim pe Roșii. Cu orice preț. Și să-i rezolvăm și pe fasciști. Este ultima șansă de a opri războiul, Artiom. Altfel nu vor mai fi niciun fel de semnale radio aici, și nu din cauza bruiajului...

Ci din cauza noastră. Facem treaba Occidentului. Nici măcar nu vor avea șansa de a fi surprinși. Înțelegeți?

— Înțeleg.

— Ei bine? Ești cu noi sau nu? Numai să te peticesc nițel și te poți alătura trupei.

— Cum rămâne cu oamenii mei? Savelii și Lioka? Cu ei ce-ai să faci?

— O să-i luăm pentru antrenament. Din moment ce i-ai validat deja pentru accesul la un secret de stat.

— În Ordin?

— În Ordin. Din câte am înțeles, voi trei ați ocupat centrul radio. Asta-i o recomandare bună.

Asta era tot? Artiom își trecu mâna peste scalp. Sașenka îi răsese țeasta.

— Ai încasat prea multe radiații, spuse Miller fără echi-voc. O să te băgăm în spital. Rămâi acolo o vreme și-o să vedem ce și cum. Și apoi...

— Sviatoslav Konstantinovici. Îmi permiți să pun o întrebare? Ce era în plic?

— În plic?

— În plicul pe care trebuia să-l predăm Reichului.

— Aha, se încruntă Miller, încercând să-și amintească. Un ultimatum. Un ultimatum al Ordinului. O cerere de încetare imediată a operațiunii și retragerea tuturor forțelor.

— Doar atât?

Colonelul se întoarce pe loc. Țigara răsucită, fumegând între dinții lui, descrie un cerc și împrăștie o perdea de fum. Spuse apăsător:

— Un ultimatum din partea Ordinului și a Hansei. Din ambele părți. Împreună. Punct. Te așteaptă, Artiom.

Artiom potrivi șnurul, îl puse pe după gât, și ascunse plăcuța de identificare sub cămașă.

— Mulțumesc că ai încredere în mine.

În sinea sa se întrebă de ce nu fusese lichidat în buncăr. Letiaga era de vină? Dacă-l însemnaseră pe Artiom cu o linie roșie, ar fi fost mai bine sau mai rău? Se simțea mai bine acum, că știa? Cum era să moară de boala radiațiilor? Putea să fie aici în biroul lui Miller, împreună cu băieții. Putea să fie un șir de litere pe foaia aia de hârtie, mereu beat și vesel.

— Zilele noastre de luptă nu s-au terminat! promise colonelul. Doar că trebuie să te punem...

— Nu trebuie să mă puneți niciunde. Deja știu totul despre mine. Băieții au ceva în desfășurare azi?

— Ceva în desfășurare?

— Mi-a zis Letiaga. O operațiune. Împotriva Roșiilor. Nu-s destui oameni, zicea.

Miller clătină din cap.

— Tu nici măcar nu poți sta în picioare, Artiom! Ce-ai putea face? Du-te și odihnește-te... E cineva acolo... Cu care să socializezi.

— Am să mă duc cu ei. Când pornesc?

— De ce dracu'?

Miller se trânti cu fundul de podea.

— De ce nu poți liniștit în banca ta?

— Chiar vreau să fac ceva, zise Artiom, deși ar fi trebuit să spună „o ultimă chestie”. Nu doar să zac pe aici, ci chiar să fac în sfârșit ceva important.

* * *

— Arată ca o cameră pentru vizite conjugale la închisoare.

— Ai vrea să ieși la plimbare?

— Da.

Ea împinse ușa și ieși prima; Artiom o urmă.

Arbatskaia era ca sălile unui palat regal, ca Rusia dintr-un vis: grandioase, albe și aurii și nesfârșite. Aici aveai unde să mergi: să urmezi perspectiva până în punctul ei de dispariție.

— Ce s-a întâmplat cu tine?

— Nimic. Am primit o doză de radiații. Dacă te referi la frizura mea.

— Mă refer în general.

— În general? În general... Știi? Despre radio?

— Nu.

— Nu ți-a spus niciodată pân-acum?

— Nu, Artiom. Niciodată. Nu mi-a spus nimic de asta, până acum.

— Înțeleg. Păi, atunci, asta e. Nu-i nimic de adăugat.

— Tu n-ai nimic de adăugat?

— Ce altceva ar mai fi de spus? Am găsit ceea ce căutam. Asta-i tot.

Oamenii îi cercetau cu privirile. Pe ea. Toate fosilele din Statul Major și războinicii de birou din Arbatskaia își pocneau încheieturile înțepenite, răsucindu-și trupul cu totul, dacă gâtul lor stacojiu, zbârcit, nu se mai putea întoarce. Ce-i drept, Ania era frumoasă. Înaltă, zveltă, arogantă. Cu tunsoare băiețească. Sprâncene pensate elegant. Arcuite. Și, dintr-odată, iat-o îmbrăcată în rochie.

— Așadar, acum ai de gând să te întorci?

Spusese asta cu glas neutru, de parcă era la fel și pe dinăuntru, și pe dinafară. Ca și cum fața îi era confecționată din porțelan și avea în spate o cheiță pentru întors.

Spinarea lui Artiom fu năpădită dintr-odată de transpirație.

Există anumite lucruri de care înveți să nu-ți fie teamă. Însă el nu-și dezvoltase niciodată imunitatea față de asemenea conversații. Mergea agale, numărându-și pașii tăcuți;

iar aceștia deveniră în același timp ceasul ticăind al stângăciei sale, al lașității și al nefericirii.

— Asta presupune și tatăl tău. Mi-a înapoiat plăcuța de identificare.

— Mă refeream la noi.

— Păi... Dacă-i accept oferta... Și am acceptat-o. Atunci nu voi avea... Unde să merg... Nu pot trăi în Expoziției, nu? Voi rămâne aici. Cazărmile. Astăzi are loc un soi de operațiune. Mă trimit să iau parte la ea. Și...

— Ce are asta de-a face cu vorbim noi? Încetează.

— Ascultă. Nu pot... Nu pot să-nțeleg. Cum? Cum am putea s-o luăm de la capăt.

— Vreau să te întorci.

Vorbea în același fel, calmă, fermă, liniștită. Cu o figură impasibilă. În Arbatskaia nu exista niciun loc unde doi oameni să poată sta de vorbă. Mai bine printre necunoscuți, decât printre ai tăi, aflați de partea cealaltă a zidului. Mulțimea bruia semnalul; în mulțime, puteai discuta de la om la om.

— N-a funcționat pentru noi, Ania. Nimic n-a mers bine în ce ne privește.

— N-a mers bine. Și-atunci?

— Asta-i tot.

— Asta-i tot? Ai renunțat?

— Nu. Nu despre asta-i vorba.

— Așadar, n-ai vrut oricum? Și-ai tăiat-o pur și simplu? Te-ai folosit de niște scuze idioate și-ai șters-o.

— Eu...

— Îți spun că am nevoie de tine. Am nevoie de tine, Artiomi. Îți dai seama cât mi-e de greu s-o spun? Cât de greu mi-este?

— E greu s-o mai dregem acum.

— Ce să dregem?

— Povestea noastră. Tot ce s-a întâmplat nasol. Și asta, și aia... Totul. Prea multe greșeli.

— Așadar, o ștergi pur și simplu. Prea multe greșeli, așa că acum o să plec. Asta era?

— Nu.

— Ba da, asta era! Iar eu trebuia să mă gândesc: dacă pleacă, atunci e-n ordine. Se pare că, oricum, n-avem ce să dregem. Asta era?

— Nu. Ce crezi...? N-am de gând să vorbesc despre asta în public.

— Nu? Dar tu ești cel care m-a scos la o plimbare. Un adevărat strateg.

— Încetează.

— Sau a fost așa? Sunt o femeie mândră, ți-am spus-o chiar eu. Iar tu probabil că ai decis: păi, atunci nu se va târî după mine dacă o șterg de lângă ea pur și simplu, fără să-mi iau rămas-bun, nu? Mai degrabă se spânzură decât să vină, târându-se, să mă-ntrebe de ce i-am dat papucii.

— Nu ți-am dat papucii.

— Ai fugit.

— Ania. Haide, de ce faci asta? Ca o femeie proastă? Nu ești femeie, Ania. Ești un bărbat adevărat! Ești fratele meu de arme! Ești Letiaga cu țâțe.

— Te rog! Spune-mi: „S-a terminat totul pentru noi, Ania”. Spune-mi asta în față, fără miorlăituri. Și spune-mi de ce.

— Pentru că, oricum, nu va merge pentru noi. Pentru că a fost o greșeală.

— Tu chiar ești ca o femeie proastă. N-ai putea să faci niște precizări? Care-i greșeala? Că tata a fost comandantul tău? C-a fost împotriva căsătoriei noastre? Că tu ai avut fixații? Că erai mai îndrăgostit de el decât de mine? Că te credea nebun? Că te comparai mereu cu el? Că el era un

erou autentic și salvator al patriei? Că voiai să fii el, în primul rând? Că nu puteai fi, pur și simplu, cu mine?

— Taci.

— De ce? Nu poți spune lucrurile astea cu glas tare. Atunci, lasă-mă să le spun eu pentru tine. Cineva trebuie s-o facă.

— Pentru că nu te iubesc. Pentru că nu te mai iubesc. Pentru că... da, nu știu cum să-ți spun asta.

— Pentru că ți-e teamă de mine.

— Nu!

— Pentru că ți-e frică de tatăl meu.

— Du-te dracu'! Hai, cară-te, da? Asta-i tot.

— Oamenii se întorc și se uită la tine. E jenant.

— Am pe altcineva.

— Aha, ți-ai găsit deci. Ai găsit ce-ai căutat. Ar fi trebuit să-mi spui. Ar fi trebuit să spui: „Ania, căutam, pur și simplu, în locul greșit. Nu era nimeni acolo, la suprafață, însă în subteran, cineva mi-a ieșit în cale într-o săptămână.”

— Dă-i înainte. Toarnă mai departe. Ți-ai petrecut un an antrenându-te pe mine. Nu m-ai crezut niciodată. Nu m-ai crezut și nici n-ai crezut în mine. Ca tăticul tău. Și el mi-a zis schizofrenic. Încă o face, chiar și acum. Lui îi semeni.

— Eu semăn cu mama.

— Ba cu tăticul tău.

Ania se opri din mers. Oamenii se împiedicau de ei, înjurau, se holbau la trăsăturile Aniei ce-i trădau descendența, uitau de nervii lor și se lăsau și ei duși de val. Erau foarte preocupați de ceea ce se întâmpla în subteran, de parcă nu mai exista nimic pe lume în afară de metrou.

— Hai să bem ceva.

— Aș... Aș vrea să dorm puțin. Înainte de operațiune.

— Mi-ești dator. Așa că taci și hai să mergem.

Își dăduse deja seama că trebuia s-o facă. Și s-o facă înainte de operațiune. Înainte ca, în sfârșit, să facă ceva de înțeles. Îi datora mai mult decât oricui.

Găsiră o speluncă cu aer intelectual, într-un pasaj pietonal, se lăsară pe sacii umpluți și traseră draperiile. Acum era ca și cum rămăseseră singuri.

— Cum se face că ești aici?

— Și-a trimis oamenii după mine. Le-a zis să-mi spună că mi-ai dat libertatea. Un mod foarte dibaci de a ne despărți. Trimițând mesajul prin tatăl meu și doi cretini înarmați.

— Nu voiam să iasă așa...

— Ești curajos, Artiom. Te respect.

— Sunt un căcat, da, recunosc. Dar ce urmează acum? Te-ai întors la tăticul tău ideal, nu? Ei? Asta-i! Uraaa! De ce să-mi storc creierii?

— De fapt, ești un adevărat cretin.

— Recunosc: un căcat și un cretin.

— Te-ai întrebat vreodată de ce am mers în Expoziției cu tine? Nu te-ai întrebat niciodată ce-am văzut în tine? Aici, întregul Ordin, toată turma de imbecili se ținea după mine, un erou după altul, curgându-le balele la toți și încercând să mă adulmece și ei sub coadă. Inclusiv Hunter ăla al tău, apropo! Așa că de ce tu?

— Da, m-am întrebat și eu.

— Păi, poate că nu-mi trebuia un erou. Nu vreau un psihopat, n-am nevoie de un soț care să reteze capul cuiva cu un cuțit și nici măcar să nu clipească atunci când țâșnește sângele. Nu vreau așa ceva! Nu vreau un soț ca tatăl meu! E limpede? Voiam un om decent, bun, normal! Cineva ca tine. Așa cum erai tu. Care face tot ce-i stă în putință ca să nu ucidă pe nimeni. Și voiam să am copii la fel. Blânzi.

— Oameniiăștia blânzi mor în subteran.

— Oameni de toate felurile mor în subteran. Așadar să nu mai facem copii?

— Exact, să nu mai facem!

— Când aveai de gând să trăiești? Cu mine... să avem o viață?

Băură fără să ciocnească paharele. Artiom luă o înghițitură lungă. Stomacul lui gol se umplu imediat. Sângele i se încălzi și întreaga lume începu să se învâртеască cu el.

— Nu pot trăi, Ania. Nu mai știu cum se face asta.

— Atunci cine?

— Taică-tu o să găsească pe cineva pentru tine. Cineva de nădejde. Nu un schizofrenic.

— Ești cretin? Mă ascuți cât de cât? Sau te-ascuți numai pe tine? Pe cine să aleagă tata pentru mine? M-a spălat chiar el la duș până la treisprezece ani! Treisprezece! Pricepi asta? Am fugit de el... de el! La tine! Ca să duc o viață normală! Să trăiesc! Iar tu vrei să fii el! El sau Hunter, nu știu care!

— Nu vreau... Fir-ar să fie... Trebuie s-ascult așa ceva?

— De ce nu? Ți-e teamă să nu te copleșească emoțiile? Ți-e teamă că va trebui să mă iei cu tine?

— Nu. Dar...

— Atunci așteaptă să vezi ce-a pățit mama!

— A murit. Era bolnavă. Tu erai mică.

— S-a otrăvit cu votcă proastă. A băut pentru c-o bătea din două în două zile. Ce zici de asta? Ei? Cum ți se pare tăticul-erou?

— Ania.

— Du-te și alătură-te armatei lui. Tăticul te-a iertat?

— Dar te adoră... Ar putea el vreodată să...?

— Nu. A fost destul c-a bătut-o pe mama până la moarte. Tăticul are mare grijă de mine. Da, mă adoră. Dorința mea e lege. Însă doar atât timp cât stau pe genunchii lui.

— Stai. El... De ce-a...? Când eram în centrul radio... Când tocmai eram pe cale să... Când erau pe cale să ia locul cu asalt... Tu... Unde erai atunci? Unde?

Ania își termină băutura dintr-o înghițitură; ochii-i erau roșii, incapabili de plâns, la fel ca ai lui Artiom. Își făcuse genele cu mascara, observă el. Ania. Genele.

— I-am spus direct: dacă se-ntâmplă ceva cu bărbatul meu... Trebuie să i se reamintească despre asta din când în când.

Artiom rânji – încercă s-o facă disprețuitor, dar feței sale îi lipsea vlaga.

— Hei! Încă una!

— Și mie.

— Deci de asta. De asta.

— Pentru mama! zise Ania și ridică păhărelul. Pentru mama mea, care a băut fiindcă s-a măritat cu un erou. Așa c-ai înțeles complet greșit. Eu sunt ca ea, nu ca el, Artiom.

Întinse mâna amorțită spre pahar și lovi ușor sticlă de sticlă, letargic.

— Ea era din Vladivostok. Când mă puneam la culcare, îmi povestea despre plaje. Despre ocean. Odată m-a culcat și a întins mâna după sticluța de la sold. Am știut să-mi închid ochii, de parcă adormisem, și m-am uitat printre gene. Cum se descurcă Vladivostokul? A răspuns?

— Da.

* * *

— Cum te descurci, frate, bine? N-ai temperatură? Îți ard obraji?

— Sunt bine.

— Ești sigur că vrei deja să te-arunci în luptă?

— Sunt sigur.

— Te-ai dus la infirmerie?

— Da. Mi-au pictat spatele cu antiseptic verde.

— Bine. Când ne-ntoarcem din misiune, o să te duc acolo.

În fața Bibliotecii aștepta același vehicul de teren, cu motorul pornit, iar în spatele lui era un camion imens, cu desant înarmat până-n dinți pe barele de protecție. Savelii și Lioka, îmbrăcați în uniforme negre sub costumele lor de protecție, făcură schimb de priviri.

— Asta..., zise Artiom.

— Oamenii noștri sunt acolo, în interior. Nu vă temeți. Hansa doar ne-a împrumutat camionul. De unde am avea noi așa ceva?

— Foarte adevărat.

Demarară cu un scrâșnet și plecară în convoi spre strada Noul Arbat. Letiaga îl luă pe Artiom cu el în mașina de teren. Continua să-l privească de pe locul din față, animat de gânduri nerostite.

— Ce-i misiunea asta? întrebă Artiom.

— E în Komsomolskaia, explică Letiaga. O să vezi.

Goniră de-a lungul străzii pustii, Noul Arbat. Artiom nu avu timp să-și amintească nimic. Unde dispăruseră toate jivinele rămase în viață prin Moscova? De ce fugiseră?

Moscova, un oraș din piatră, era la fel de pustiu de parcă era Babilonul, sablat de nisip acum trei mii de ani.

Goniră hăt departe, până la Inelul Grădinilor; cotiră acolo unde trebuiau să ajungă, direct peste liniile de interdicții trasate pe asfalt, și trecură de siluetele masive ale hotelurilor fără turiști și centrelor de birouri fără niciun funcționar, apoi depășiră clădirea ascuțită a Ministerului de Externe, un Munte Pleșuv pentru vrăjitori.

— Mă-ntreb cum stau acum Afacerile Externe.

— Eu nu-mi vâr nasul în treburile astea, zise Letiaga, privind drept înainte. Fiecare cu treaba lui.

— Dar cineva ascultă radioul, nu? Să afle cum o duc oamenii în general... Ce face dușmanul. Ce mai pune la cale. Ce trucuri șmechere.

— Cum? obiectă Letiaga. Cu bruiajul lucrând din plin?

— Adevărat.

Artiom frământa cauciucul de pe față.

După Ministerul de Externe, se afundară pe străzi laterale înguste și opriră la o vilă abandonată, aflată în spatele unui gard înalt. Vreo ambasadă. Rămășița zdrențuită a unui drapel necunoscut atârna decolorată de ploaia nemiloasă.

Claxonară semnalul convenit. Porțile tăcute se deschiseră, ca să permită intrarea convoiului în curte. Înăuntru, personaje cu însemnele Ordinului se adunară lângă vehicule, asigurându-se că nu aduseseră pe nimeni de pe drum. Artiom ieși și i se păru că vede o pereche de ochi cunoscuți în spatele farfuriilor din sticlă.

— Ce-i asta?

Nu-i explică nimeni. Se deschiseră uși, iar niște siluete traseră din vilă lădițe verzi din zinc, inscripționate, pe care le suiră în camion, câte două-trei odată, apoi tot mai multe...

Lăzi cu muniție.

Lucrau cu dexteritate și făcură treaba într-un minut. Salutară, semnară un soi de document, pentru cine știe ce reguli birocratice obscure, ieșiră cu vehiculele pe poartă și vila deveni din nou pustie.

— De ce-s atât de multe? îl întrebă Artiom pe Letiaga.

— Pentru Komsomolskaia, repetă Letiaga.

— Ce-i acolo? Linia Roșie se intersectează cu Hansa..., zise Artiom, dându-și deodată seama. Acolo-i linia frontului acum? Hansa a intrat deja în război?

— Da, a intrat.

— Ce facem? Oamenii noștri sunt deja acolo? Facem treaba Hansei, da? Adică, noi, Ordinul?

— Așa-i.

Evident, lui Letiaga i se interzisese să vorbească deschis cu Artiom: scuipa vorbele printre dinți, dar din moment

ce el ghicea totul și singur, nu putea refuza să confirme lucrurile.

— Băieții noștri sunt deja acolo? Gloanțele sunt pentru ei? Îi țin pe Roșii?

— Da.

— Asta... Din nou buncărul, așa-i? Da, frate? Suntem iar noi, cu Roșiii... Și același lucru: dacă nu-i ținem noi pe loc, n-o să-i țină nimeni?

— S-ar putea întâmpla totul din nou, admise Letiaga fără niciun entuziasm.

— Mă bucur că mergem acolo, declară Artiom cu glas tare. Asta-i misiunea corectă.

* * *

Și se întâmplă din nou în noaptea aceea. Inelul Grădinilor, mormanele ruginite ale mașinilor în lumina farurilor, spațiul dintre clădiri, pungile de plastic ce zburau prin aer, luna oxidată, evidențiind ușor norii; motoarele mârâiau și Artiom se simțea moleșit. Dincolo de Țvetnoi Bulevard, dincolo de rampele șoselei suspendate, prin străzile adiacente înșelătoare și pe cărările secrete pe care morții nu le știau, în lungul liniilor zdruncinătoare de tramvai, spre piața stației, spre Komsomolskaia.

Trei stații: trenuri spre est din una dintre ele, mergând hăt departe, până la Vladivostokul Aniei; trenuri spre nord, spre St. Petersburg, de la a doua stație; și trenuri spre Kazan și mai departe, în burta Rusiei, de la a treia. Oriunde ai fi vrut să mergi, existau căi ferate, care începeau chiar din spatele clădirilor. Pune o drezină pe ele, dă-i din manete și du-te cât de departe te țin puterile. Te așteaptă toate minunățiile lumii. Dar nu, nu te poți duce niciunde, așa-i? Cum

adică, nu există niciun capac, Sviatoslav Konstantinovici? Iată-l, iată capacul.

Suiră cu mașina pe trotuar și-și orientară vehiculele în fața ușilor pavilioanelor metroului.

— Acum duceți-vă, ordonă Letiaga. Țsta nu-i teritoriul nostru.

Deschiseră imediat portierele, se dispersară ca să formeze un cerc în jurul mașinilor și-și coborâră de pe frunte ochelarii pentru vedere nocturnă: noaptea, în teritoriul inamic se putea întâmpla orice. Descărcară lădițele de zinc, trecându-le din mână în mână de-a lungul unui șir de oameni. Artiom era ultimul, stând în apropierea ușilor din lemn, întredeschise. Lua lădițe și le depozita în grămezi piramidale. Avea un simțământ ciudat: calm. Se vedea pe sine în spatele peretelui unei tranșee, ridicat până la piept, strângând patul unei arme automate între degete și prinzând gloanțele cu fruntea. Fusese bine în buncăr: totul era clar, totul era de înțeles. Chiar ar fi vrut să revină în buncăr. Ar fi vrut să folosească gloanțele alea, fiecare dintre ele. Sau cât ar fi avut vreme să tragă.

Acum nu trebuia să-și ia rămas-bun de la Sașa, să se împace cu Suhoi, ori să-l vadă pe Hunter. Nu avea nimic să le spună. Nu avea niciun punct de pus, așa că lăsa totul să se termine cu o virgulă.

— Acum, după mine!

Fiecare dintre ei luă două lădițe de zinc și intrară în pavilionul pe jumătate dărâmat, în întuneric, ca și cum ar fi cărat copii în brațe. Letiaga le interzisese să-și aprindă lanternele. Începură să coboare pe scara rulantă scorojită, bâjbâind contururile reci cu ochelarii lor pentru vedere nocturnă. Singurele sclipiri termice, lucind roșii în vizoarele lor, veneau de jos: căldura trupurilor omenești care încercau să încălzească pământul din interior.

Și dintr-acolo auziră un bâzâit distinct, ca zumzăitul unui stup. Părea să vină de jos, dar și de peste tot, în același timp.

Nu se puteau uita în jur, coborau în șir pe trepte alune-coase și era o idee proastă să te împiedici. Însă dinspre niște fante pentru ventilație, ori poate prin pereții subțiri, auzeau urlete guturale și mugete înăbușite, ca vântul din țevi, dar în țevi închise prin sudură; fără speranțe; iar cu fiecare pas făcut în jos, zgomotul devenea tot mai puternic și se făcea tot mai cald.

— Ce-i asta?

Lioka găfâia în timp ce alerga.

— Linia Roșie-i acolo, unde sigur se-ntâmplă ceva. Însă noi nu acolo mergem.

Se opriră.

— Acum la stânga.

Se puseră în mișcare fără niciun fel de umbre, deplasându-se în lungul pereților: străfulgerări roșiatice în beznă. Căldura care se scurgea printre crăpăturile din pereți însemna că undeva, aici, ceva trăia, încălzindu-se, expirând aburi. Însă nimeni nu venea spre ei. Poate era vreun pasaj secret? Se duceau spre inamic venind din spate? Era o ambuscadă? De ce nu puteau auzi bătălia? Nu începuse încă? Ajunseseră chiar înainte să înceapă? Toate gloanțele astea. Cu atât de multe, puteai apăra poziția timp de o lună. Însă unde așteptau ceilalți din Ordin? De-asta nu-și puteau aprinde lanternele, ca să nu-i dea în vileag?

— Acum, marș!

Cineva inserase ținte roșii în beznă din față: mici siluete omenești. Auziră glasuri suprapuse vacarmului provocat de ventilație. Căldura trăia și curgea de-a lungul conductelor de pe tavan – sistemul de evacuare? – și în zăbrelele de la scurgerile aflate sub picioarele lor. Din câte se părea, în apropiere se găseau încăperi mari, unde erau aprinse plite,

lumina ardea și oamenii își șopteau unii altora, însă Artiom și ceilalți membri ai Ordinului erau ținuți în întuneric.

— Stop.

Se opriră sub gratiile unui arzător de cărbuni, montat în perete. Mai multe siluete stacojii se arătau în față. Una, mai mult taur decât om, ardea furioasă, consumată de flăcări, iar alte două erau încetoșate și neclare, ca și cum sângele le-ar fi fost rece.

O discuție răzbătu printre gratii. Cuvintele erau lipite și amestecate, mâncate pe margini, iar conducta subția tonul tuturor vocilor, așa că era imposibil de înțeles cine și ce vorbea, ca și cum cineva cu o pâlnie metalică în laringe ar fi recitat un monolog.

— Sunt toate aici? Da, sunt aici. Câte sunt? Exact câte ne-am înțeles. Douăzeci de mii. Douăzeci de mii, patru sute de unități, mai precis. Sper că vor rezolva problema noastră. Problema noastră comună. Așa ar trebui. Întotdeauna a rezolvat-o. Așadar, ne dăm mâna? Mulțumesc pentru flexibilitatea voastră. Ah, nu. Și, desigur, vom evita excese similare pe viitor. Știți foarte bine că situația a scăpat de sub control. Acordurile noastre rămân în vigoare. Faceți ceva ca să refaceți echilibrul? Noi am făcut deja. Păi, aș vrea să discutăm separat despre zvonurile acelea. Știi, frate contra frate. Se agită tot felul de limbi veninoase; s-ar putea să fi existat o scurgere. Nu, te asigur. Nu-i în interesul nostru. Noi păstrăm relația. Bine, atunci. Pot să iau asta? Da, vom emite instrucțiuni. Mulțumesc, Maxim Petrovici. Mulțumesc, Alexei Felixovici.

— Pe aici!

— Înainte marș! comandă Letiaga. Spre cei trei de acolo.

Alexei Felixovici, Felixovici, Felixovici. Mulțumesc, Alexei Felixovici. Da, domnule, Alexei Felixovici. Acceptat. Pe Artiom începu să-l mănânce antebrațul. În loc de tatuaj, acolo avea deja cruste.

— Iată-vă, cârtițe monstruoase, veniți aici, repede, mor-măi cineva din întuneric. Predați fierul vechi!

O voce răgușită. Joasă și hârâită.

Se aprinse o lanternă mică. Raza ei începu să alunece aproape de sol, peste lădițele verzi și inscripțiile scrise, numărând containerele de zinc.

— Una. Două. Liberi, la ce mai stați aici? Circulați. Trei. Patru. Asta-i. Ai făcut livrarea. Plimbă ursul. Cinci, șase.

Rândul lui Artiom venea în curând. Inima-i bătea cu putere acum, după ce-l recunoscuse pe celălalt; capul îi ardea deja ca o văpaie, însă continua să-și aștepte rândul, să vadă de-aproape, să știe sigur...

— Șapte, opt. Pune-le aici, aici. Următorul. Nouă, zece. Asta-i, acum ești liber.

Dădeau gloanțele cuiva. Toate erau lădițe din zinc, nu le aduseseră aici pentru ca membrii Ordinului să reziste pe poziție. Tot ce li se cerea era să livreze douăzeci de mii de gloanțe și să le dea cuiva. Asta era întreaga misiune.

— Unsprezece, doisprezece.

Artiom auzise asta. Mai avea puțin și-i venea și lui rândul. Sunt ca iepurașii! Niște iepurași docili! Nu aveau de gând să fugă niciunde. Doisprezece. Dar acolo, jos, o mierleai. Treisprezece, iepurași docili, paisprezece.

Lăsă jos, pe podea, cele două lădițe ale sale. Își pipăi cu mână nesigură buzunarele vestei de asalt. O scoase și nu nimeri butonul.

— Următorul! Ce tot te moșmondești acolo?

Raza lanternei micuțe se înfipse în ochii lui Artiom, părăsind literele inscripționate, în același fel în care țeva revolverului îi fusese înfiptă în ureche.

Apoi Artiom își ridică și el lanterna, lungă și grea, de un milion de lumeni. Și apăsă butonul.

În raza puternică de un milion de lumeni putu vedea că omul se chircise puțin și devenise palid și zbârcit, în timp

ce era pe drum înapoi dinspre următoarea lume, dar iată-l acolo, stând plin de încredere, cu picioarele sale grășane, mult depărtate, ținând cu o mână posesivă lădițele verzi din zinc ce i se dădeau, ferindu-se de lumină cu cealaltă mână. Împușcat neglijent de Artiom, neomorât deloc de micile lui gloanțe arogante. Într-o uniformă nouă a Armatei Roșii, croită pe măsura trupului său ca de taur.

Gleb Ivanovici Svinolup.

Capitolul 18

Serviciul activ

— Ce mama dracului faci?

Letiaga îi smulse lanterna din mână, iar raza groasă făcu o tumbă, biciuind celelalte fețe de prisos, dezvăluind pereții, podeaua, tavanul... așadar, erau toți acolo. Un coridor, o ușă, oameni. Oamenii-și frecau ochii și înjurau. Ieșiră două arătări, cu o înfățișare care lui Artiom i se păru familiară. Una cu buze groase și început de chelie, cu tâmplele argintii tunse cu mașina electrică, purtând un veston ofițeresc, de culoarea mazării. Nasul ascuțit al celuilalt, cu pungi sub ochi și părul tuns cu grijă; de unde-l cunoștea Artiom? Parcă s-ar fi întâlnit într-un vis.

În vreme ce lanterna se rostogolea într-un colț, Artiom avu vreme să-și înșface automatul, însă nu și să țintească spre Svinolup; îi apucară mâinile și arma și i-o smulseră. Lumina se stinse; în beznă s-o tai cu cuțitul, diverși necunoscuți se aruncară în fața celor două siluete familiare, marcate cu roșu, protejându-le împotriva gloanțelor.

— Sunt Roșiii! gâfâi Artiom. Lăsați-mă! Am adus gloanțele Roșiilor! Sunt Roșiilor!

— Ia-o încet. Încet, încet...

— Ce fel de rahaturi i-ai tot aruncat în cap aici? Ce?

O mână într-o mănușă de piele, fără degete, a lui Letiaga, închise gura lui Artiom, și avea gust de unsoare pentru arme, motorină, praf de pușcă și sânge închegat. Artiom

își înfipse dinții în ea, trase și strigă numai Dumnezeu știe ce cu gura plină. Nu ajuta la nimic să-l muște; Letiaga nu avea nervi. Dispozitivul pentru vedere nocturnă îi fu smuls de pe frunte și deveni orb.

— Nu-l atingeți! se auzi glasul lui Lioka și țâcănitul automatului său. Sava, îl bat pe-al nostlu!

— Lăsați-l! Lăsați-l în pace!

Era Savelii.

— Ori vă curăț pe toți, chiar acum!

— Damir... Omega...

Din beznă se auzi un mormăit, grohăitul unui gâtlej strangulat, fulgerarea unei rafale scurte – în tavan – și cineva găfâia, încercând să se elibereze, și urla frenetic.

— Să-i terminăm? întrebă cineva în beznă, respirând sacadat.

— Așadar, voi,ăștia specialii, aveți propriile voastre probleme, chicoti invizibilul Svinolup. Așa-i, băieți?

— Nu. Nu acum. Adu-i pe aici, urmează-mă.

Glasul grav al lui Letiaga.

— Colonelul a zis că dacă fac vreo chestie ciudată...

— Știu ce-a zis colonelul. Aduceți-i și veniți după mine!

— Ce s-a-ntâmplat?

O voce familiară, nu a lui Svinolup, dar diferită, plictisită și aristocratică; la auzul ei, înaintea ochilor nevăzători ai lui Artiom apăru imaginea unui bordel, draperiile iluminate pe dinăuntru...

— Asta-i. Îmi pare rău de micul obstacol. Să-i luăm și să plecăm de-aici!

Letiaga.

Niște mâini de oțel îl traseră pe Artiom de-a lungul podelei, în urma lui camarazii începură să se foiască, însă soldații Ordinului erau bine antrenați; nu le puteai dovedi strânsoarea.

— Aduceți-i aici. Puneți-i aici. Bine, asta-i tot; o să mă ocup chiar eu. Voi, duceți-vă sus. Și țineți-vă boturile pocite la podea!

— Colonelul a zis să-i terminăm pe toți dacă-ncepe ceva.

— Să ne terminați! Sunteți complet nebuni? strigă Save-
lii apropiindu-se.

— Damircik, îmi amintesc. Am să mă ocup eu de asta. I-ați percheziționat? Sunt curați?

— Sunt curați.

— Bine atunci. Dați-i drumul. Am să fiu rapid.

— Bine, băieți...

Își lălăiră dubios acordul.

— S-o facă Letiaga. E prietenul lui.

Călcâiele clănțăniră, îndepărtându-se, după toate aparențele, totuși se împrăștiară în mod dubios. După toate aparențele, o luaseră în sus, însă ca și cum ar fi mers în lateral. Pielea năclăită de ulei eliberă gura lui Artiom.

— E Svinolup! KGB-ul Roșiilor! Le dăm gloanțe Roșiilor! Roșiilor, lor le-am dat gloanțe! Aveți idee ce faceți?

— Am ordinele mele, frate, răspunse Letiaga cu blândețe. Să predau marfa. Ce livrez și cui nu-i treaba mea.

— Roșiii! Roșiii! Gloanțe! Noi doi! Am luptat împotriva lor! În buncăr! Băieții noștri au murit acolo! Numărul Zece! Ullman! Șliapa! Roșiii i-au omorât! Îți amintești? Aproape că te-au omorât! Și pe mine! Cum putem? Cum puteți să-i ajutați?

— Ni s-a spus să adunăm marfa de la depozit și s-o aducem aici. Și s-o predăm.

— Minți! strigă Artiom din toți rărunchii. Minți, al dracului ticălos ce ești! Gunoiole! Ești un trădător! Pentru ei! Pentru mine! Pentru toți care-au fost uciși! Băieții noștri! Amândoi! Tu și cu șobolanul ăla bătrân! I-ați trădat pe toți! Pentru ce-a fost asta? Pentru ce-au crăpat? Pentru ca noi! Să le dăm? Roșiilor? Arme? Gloanțe?

— Ia-o încet, ia-o încet. Îi ajutăm! Nu-s gloanțe. Se luptă cu foametea. Au de gând să cumpere ciuperci cu gloanțele alea. Din Hansa. Din Hansa. Toată recolta lor a putrezit.

— Nu vă cred! Pe niciunul dintre voi!

— Ce adunătură de gunoaie, zise Lioka spre podeaua de piatră.

— Dar cum rămâne cu tine? Crezi asta? Tu?

— Treaba mea...

— Care-i aia... treaba ta? Crezi că n-am auzit? Ți s-a spus să mă termini. Dacă nu-nghit asta, da? Ce-nseamnă ciudat? Se presupune că trebuie să-nghit așa ceva? Tu și cu mine, noi doi! Dând gloanțe Roșiilor?

— Îmi pare rău.

— N-am să te iert niciodată. Nu pe tine! De-un sânge, ticălosule! Da, da! Tu! Cum te simți acum? Cum de poți să crezi acum, Letiaga? În ce? Acum? Pentru ce toate astea? Pentru rații?

— Tu... nu știi...

— Haide! Iar tu știi, da? Nu-mi pasă de nimic. Am să crăp, oricum. Trage, rahatule! Afurisita de grupă A minus. Numai lasă-i pe băieții mei să plece. Pe-ăștia doi. Ce vrei de la ei? Bătrânul nu le datorează nimic. Nu există nimic pentru care să fie chit!

Letiaga nu zise nimic, doar respiră zgomotos pe nas. Ceva metalic plutea periculos de aproape de Artiom, însă el nu simțea moartea pregătită să se întâmple.

— Ei bine?

Pielea puturoasă îi vârî lui Artiom toate sunetele înapoi în gură.

— Ridicați-vă, voi doi, ordonă Letiaga în șoaptă. Îmi pare rău, Artiom.

Un pistol bubui în urechea lui.

O dată. De două ori. De trei ori.

Nu se schimbă nimic.

În beznă, cum deosebeai viața de moarte?

Iată cum: datorită gustului de sânge și motorină, praf de pușcă și ulei din gura sa. Trăia.

— Țineți-vă de mâini, șopti Letiaga. Dacă cineva se desprinde, îl curăț pe loc.

Nu încercară să fugă orbește de el; își puseră încrederea în Letiaga pentru ultima oară. Palma lui Letiaga îl conducea pe Artiom, redus acum la tăcere, îmboldindu-l, iar ceilalți îl urmau în lanț.

— Hei, ce faceți acolo? Totul e bine? strigă cineva la ei dinspre scara rulantă.

— Acum, luați-o la goană, zise Letiaga. Dacă ne prind, ne curăță pe toți odată.

Fugiră, fără se uite și fără să vadă nimic. Ținându-se unul de altul de degetele reci, alunecoase din cauza transpirației morții iminente.

— Unde mergeți? mugi cineva de deasupra lor. Stai!

Letiaga nu părea să știe unde se duceau, el fugea, pur și simplu, oriunde putea. După treizeci de secunde, ceva începu să fluiera în jurul lor și în spate se auziră tropăind cizme. Cotiră undeva, împiedicându-se și izbindu-se unii de alții, intrând unul în calea celuilalt.

— Cine-i Felixovici? îl întrebă Artiom pe Letiaga, în timp ce alergau. Besolov! Cine-i Besolov? Cui ne-a vândut bătrânul?

O coloană de lumină țâșni în jos, dinspre cer. Toți patru se feriră din calea ei ca gândacii.

Dădură cu nasul de fundătura din capăt și se întoarseră. Pașii în goană se îndepărtară, apoi se apropiară din nou. Și din nou, neclar, un gălgâit hârâit ieși dintre crăpăturile din beznă. La fel ca la început, când coborâseră în Komso-molskaia.

Și din nou, gloanțe neauzite șuierară pe lângă ei, foarte aproape, ricoșând din pereți și zburând la întâmplare, cruțându-i fără prea multă tragere de inimă.

— Besolov, cine-i ăsta? insistă Artiom. Cine-i? Tu știi, Letiaga! Știi! Spune-mi!

Letiaga se opri, nedumerit: poate și pentru că peste tot era la fel de beznă, peste tot era la fel de departe de viața caldă și roșie, și nu exista nicio modalitate de-a afla calea?

Letiaga își aprinse lanterna.

— Iată-i! Pe acolo! Acolo!

Se aflau lângă un grilaj sudat. Letiaga ținti și zbură lacătul, iar ceilalți trei împinseră gratiile în afară și se înghesu-iră în interior, târându-se, târându-se în patru labe, departe de moarte. Poate că ceilalți nu-și vor bate capul să-i mai vâneze.

— Ooooooooo...

Mormăitul se auzea tot mai tare, pe măsură ce corul se încălzea; sufla în fețele lor ca vântul din conducta de-a lungul căreia se târau. Timpanele lui Artiom, inima și splina vibrau deja în ton cu el. Iar bărbații din spate erau tot pe urmele lor, încercând să-și îndeplinească ordinele, și-i mân-găiau ceafa cu razele lanternelor, dibuind ținta.

Letiaga dădu peste ceva: un fel de acoperitoare din fier. Zumzăitul din cealaltă parte se auzea ca și cum acoperi-toarea era înșurubată pe o oală sub presiune așezată pe un aragaz și pe cale să fie aruncată în aer, în orice clipă, de o explozie a aburului.

Apăsă tare acoperitoare, fără efect. Rugina se înstăpâ-nise deja acolo; sarea lipise lacătul de ramă. Un glonț zbură prin aer și-l ciupi pe ultimul din șir, Savelii.

— Lipiți-vă de zid!

Letiaga întinse mâna și întoarse lanterna spre urmă-ritorii lor, zăpăcindu-i; pac, pac, pac, răspunse el cu plumb

și Artiom își zise că rănise pe careva. În conducta sigilată era greu să ratezi.

Și din spatele lor veni o replică la fel de prietenoasă.

— Dați-mi și mie o afurisită de mână de ajutor, da?

Doi dintre ei, apoi trei bătură din greu cu picioarele, fierul ezită, după care se prăvăli în jos. Savelii primi încă un glonț și țipă, și-i traseră trupul flasc după ei prin gaura care se căscase. Căzură direct din tavanul tunelului, peste o mie de oameni care urlau. Căzură peste capete și nu se răniră.

Acum era limpede ce însemna mugetul.

— MĂĂĂĂĂĂĂĂNCAREEEEE!

* * *

Artiom nu mai văzuse niciodată, nicăieri, atâția oameni laolaltă. Era un tunel neobișnuit, foarte lat, putea adăposti două seturi de șine, cu bolți în unghiuri drepte și era complet inundat de oameni, cât vedeai cu ochii.

O mare întreagă de oameni aici. Iar marea era furioasă.

Cei patru căzură cam la cincizeci de metri de stație și începură să-și facă loc printre trupurile vii în direcția aceea, spre lumină. Îl traseră pe Savelii după ei, fără să se uite unde-l nimeriseră gloanțele. Savelii apucă gulerul lui Artiom, ridicându-se la înălțimea sa scundă de conducător de tanc și-i șopti ceva. Artiom nici nu-l băgă de seamă: Haide, ce-i asta? Mai ai o grămadă de ani de trăit! Nu se puteau opri și nu puteau rămâne neclintiți, gloata se legăna și-i putea zdrobi de un perete sau călca în picioare. Și erau nevoiți să meargă înainte, să se piardă în mulțime. Urmăritorii îi puteau ajunge din urmă în orice moment.

Trupurile de aici erau scofâlcite și istovite, iar pieile le atârnavă. Simțeau asta când își făceau drum printre ele: oasele descărnate ieșite în afară îi loveau în mers, ca o

răzătoare de bucătărie, parcă desprinzând câte ceva mărunț de la fiecare dintre ei, pentru ei. Foametea îi adunase laolaltă, ca într-o turmă de peste tot din Linia Roșie, își dădu seama Artiom. Dar de ce tocmai aici?

— CIUUUUUUUUPEEEERCI!

Era bizar că oamenii se mai puteau ține pe picioare. În picioarele alea sfrijite, ca niște bețe, n-avea cum să mai existe pic de vlagă. Însă nu toți puteau sta în picioare; din când în când, Artiom se împiedica de ceva care cedase, bocancii lui călcau în ceva moale – burți, poate? – și dădeau peste ceva dur și rotund. Însă viii nu mai puteau să se văicărească decât pentru ciuperci.

Era ușor de ghicit direcția bună: toate capetele din tunel erau întoarse într-acolo. Între mugetele lor, oamenii mormăiau încet „Komsomolskaia”.

Înaintau alături de toți ceilalți și printre ei, spre Komsomolskaia, văzând doar cefele celor din față. Acoperite de păr tuns scurt, sau atârând lăptos, sau ras, cărunt sau alb. Ca și cum cei de acolo se descurcau fără fețe.

Artiom privi înapoi și văzu o siluetă întunecată, cu cagula neagră a Ordinului, plonjând din tavan, ca un soldățel de jucărie, urmat de altul. Letiaga nu-și îndeplinise ordinele, însă ceilalți nu puteau să nu le dea ascultare. Valul de oameni îi înghiți pe cei doi; acum vor începe să înoate să-l caute pe Artiom și să-l înece.

Își dublă eforturile și începu să meargă cu genunchii îndoiți, astfel încât uniformă neagră să-i fie ascunsă în spațele umerilor maronii ai oamenilor și-i trase jos și pe ceilalți doi.

Nu-și puteau vorbi: plânsetele și mugetele mării de oameni înecau totul, așa că nu făceau decât să-și deschidă și să-și închidă gura fără să scoată niciun sunet. Indiferent ce încercau să spună se transforma în ciuperci.

Intrară în Komsomolskaia. Stația liniei circulare, cea Roșie.

O studiară de pe șine; era imensă, solemnă și înspăimântătoare.

Stația aducea puțin, în anumite privințe, cu Biblioteka Imeni Lenina. De asemenea, era destul de înaltă pentru o clădire cu etaj și arăta absolut nepământească: arcade în unghiuri drepte, neavând nimic rotunjit, coloane nesfârșit de înalte, clasice, cu mănunchiuri de spice de grâu ridicându-se spre tavan.

În stația aceasta era vorba doar despre pâine, totul era dedicat celui mai important aliment dintre toate: un templu ateu al recoltei. Cu coloane placate în marmură neagră-maronie, cu vinișoare roșiatice. Pereții de lângă șine erau îmbrăcați în faianță, precum camerele de tortură; iar spicele de grâu, chiar sub plafon erau turnate în bronz, ca săbiile.

Mulțimea stătea pe peron și pe șine; cei de pe linii încercau să urce pe peron, iar cei care se țineau pe peron încercau să nu cadă înapoi pe șine. Și pe când își intonau imnul foamei, cu un mârâit greu, scos din piept, se împingeau toți înaintea, cât mai departe în față. Stația era în semiîntuneric; razele lanternelor căzând de sus rătăceau peste țestele albe și goale ca peste crestele valurilor, ca și cum căutau supraviețuitorii unui naufragiu în marea agitată.

Artiom dădu capul pe spate și privi în sus.

Komsomolskaia avea etaj, balcoane amplasate peste tot în toată stația, cam la patru metri înălțime de peron. Iar balcoanele acelea încă nu fuseseră invadate. Acolo stăteau numai soldați ai Armatei Roșii, cu automate, cu țevile propțite comod de balustrade. Dar spre cine trebuiau ei să le așintească? Nu se putea către toți deodată.

Între soldați se aflau poziționați din loc în loc ofițeri; încercau să strige ceva prin megafoane, însă mugetul mulțimii le acoperea răcnetele aspre, electrice.

Artiom și ceilalți se cățărară pe peron, urcându-se unul pe umerii celuilalt, ajutându-se reciproc. Se uită din nou în urmă și zări fețele îmbrăcate în lână neagră prin mulțime. Și ele-i văzură silueta neagră.

Se ghemui jos, transpirat. Toate rănilile sale începură să-i vorbească dintr-odată: umărul găurit, genunchiul zdrobit, spatele biciuit. Toate spuneau: „Nu mai, ajunge. Oprește-te, rămâi aici.”

În față zări locul unde toți voiau cu disperare să ajungă.

În centrul sălii, trepte late din marmură coborau dinspre balcoane în mulțime, ca o scară de incendiu. Mai existaseră două astfel de scări, câte una în fiecare capăt al sălii, însă fuseseră demolate și zidite. Așa că treptele din centru constituiau singura cale de urcare și spre pasajul către Linia Circulară. Spre Hansa. Într-acolo se împingea mulțimea.

Trei șiruri de grăniceri stăteau pe trepte; sârmă ghimpată fusese întinsă pe barajele mobile, iar pe palierul intermediar mitralierele își arătau boturile în ambele direcții dintr-un cuib foarte bine chibzuit. În sus nu mai exista absolut nicio altă cale.

— CIUUUUUUUUUPERCI! urla mulțimea din stație; părea că întreaga linie mugea.

Mame cu ghemotoace în brațe – unele erau tăcute, altele încă plângeau. Tați purtând pe umeri copii cu ochii holbați, pe care-i țineau tot mai sus, și mai sus, pentru ca morții să nu-i poată smulge de la ei și să-i tragă la podea, la fund. Toți voiau să ajungă la scară, la trepte. Toți știau că nimeni de aici nu le va da niciun fel de ciuperci. Toți trebuiau să ajungă pe Linia Circulară; nu mai exista alt drum spre viață.

De ce-și înfrânase mulțimea avântul spre gardurile subțiri – practic nimic altceva decât aer stăvilit de țevi și cabluri?

Oamenii se împingeau deja spre ele, apropiindu-se tot mai mult de ghimpii aceia, privindu-i hămesiți, la fel cum îi priveau și pe cei din Armata Roșie. Soldații din Armata Roșie agitați patul puștilor spre flămânzi, dar linia roșie încă nu fusese traversată, în nicio parte.

Cum de se adunase în Komsomolskaia o hoardă așa mare? Încercase oare cineva să-i oprească să-și părăsească propriile stații de-a lungul liniei, și ce se întâmplase cu cei care încercaseră? Artiom nu știa, însă oamenii continuau să iasă din tunel, cățărându-se pe peron, peste umerii altora, înghesuindu-se tot mai mult și mai mult, trei oameni, sau cinci, sau șapte pe fiecare metru pătrat.

Trebuia să se spargă dintr-o clipă în alta; membrana aceea ca un balon de săpun aflată între soldați și oameni. Ultimele secunde, scurse ca boabele de nisip, înainte de explozia atomică, se epuizau cu repeziciune.

Era uluitor de înghesuit aici și cald ca într-un furnal – în Komsomolskaia nu exista niciun loc pentru cei veniți să caute o gură de oxigen; oamenii respirau repede și sacadat –, iar stația era înconjurată de ceață din cauza vaporilor de apă expirați.

Artiom se uită din nou în spate: unde erau fețele negre din mulțime? Și le zări, mai aproape acum. Ca și cum simțeau unde să-l caute cu privirea și nimic nu le putea abate de la urmărire.

Însă sub plafon se întâmpla ceva.

Toți oamenii aceia – mii de oameni! – luau exemplul unii de la alții și începuseră să-și întoarcă fețele în sus.

Un alai hotărât se deplasa rapid în lungul balconului, condus de un personaj ca un tanc: Svinolup.

Aducea în mod ciudat cu serviciul divin înfăptuit de un preot și de ajutoarele lui, invitați de undeva, care fusese ținut cândva în Expoziției, pe vremea Întunecaților.

Escortele înarmate purtau ceva; oprindu-se lângă fiecare lunetist de la balustradă, Svinolup se consulta uneori cu ei.

Inima tremurândă a lui Artiom se făcu ghem când își dădu seama care era binecuvântarea din înalt: chiar gloanțele pe care el și Letiaga le aduseseră cu o oră mai devreme. Așadar, iată, acela era leacul pentru foamete.

— Iată ajutorul vostru!

Artiom îl înșfăcă pe Letiaga de umăr și împunse cu un deget în sus.

— Acolo, sus! Țăla-i ajutorul tău!

După ce trecu pe lângă toți lunetiștii, însuflețindu-l pe fiecare în parte, Svinolup se duse la cuibul de mitralieră din saci de nisip, pe palierul dintre etaje: alaiul lui începu să alimenteze și mitraliorii cu gloanțe. Maiorul șopti ceva la urechile ofițerilor care comandau mitraliorii și-i bătu cu palma pe umeri.

Cei de jos erau într-o stare de spirit agitată, însă simțind ce se petrecea mai sus, începură să amuțească: corul își pierdea firea.

Svinolup li se adresă oamenilor cu glas tunător:

— Tovarăși! trâmbiță el. În numele conducerii Liniei Roșii, vă cer să respectați legile statului nostru privitoare la libertatea de adunare. Vă rog, dispersați-vă.

— Ciuperci! strigă cineva.

— Ciupeeeeeerci! strigă și mulțimea în semn de sprijin.

— Lăsați-ne să pleeeecăm! țipă un glas de femeie deasupra mugetului mulțimii. Lasă-ne să plecăm, monstrule! Lasă-ne afară!

Svinolup dădu din cap. Ca și cum era de acord.

— Nu avem niciun drept! Să vă lăsăm! În teritoriul! Altui! Stat! Vă! Cer! Să! Vă dispersați!

— Murim de foame! Fetița mea a murit! Salvați-ne! Lăsați-ne să plecăm! Eu abia mai stau în picioare! Mă doare

burta! Dar tu ești gras, mâncăule. Lasă-ne să plecăm! Lasă-ne afară! urlă mulțimea într-un vacarm de glasuri.

— Spre Hansa! Și mâncare!

Nu-i vor lăsa i să intre în Hansa, gândi Artiom plictisit și cu lentoare în căldura înăbușitoare. Nu-i vor lăsa nicio-dată pe oamenii ăștia să se ducă în Hansa. Hansa știe totul: despre bruiaj. Despre gloanțe. Despre Reich. Despre spațiul de locuit. Despre Roșii. Despre foamete. Nu-i vor lăsa pe oamenii ăștia să intre.

— Acesta-i un act provocator! Iar cei care-l susțin sunt provocatori! se zborși Svinolup, după ce măsurase mulțimea cu o privire lentă și meticuloasă; toți de acolo păreau să-și amintească de fața lui, așa că-și puteau regla conturile după aceea. Și nu ne vom irosi! Cuvintele! Cu provocatorii!

— Suntem pe moarte! Toți! Suntem istoviți! Ai milă! Doamne, ajută-ne! Salvează-ne! Nu lăsa să se-ntâmples! Nu ne lăsa să pierim. Doar o firimitură! Ceva supă! Nu pentru mine, pentru copil! Gunoarele! Lasă-ne să plecăm!

Mulțimea nu mai vorbea normal și începu să mormăie din nou, din pieptul său făcut din lut.

— CIUPEEEEEEEERCI!

Oamenii din spate se apropiară mai mult de pasarelă, de trepte și de Svinolup, și-i împinseră pe cei din față. Cei din față expirau împreună spre a-și face loc, iar expirația cutremura stația, acest altar al recoltei. Oamenii voiau să urce pe trepte, spre sanctuarul interior, ca și cum pâinea sau vinul le fuseseră pregătite acolo. Însă acolo nu era nimic. Doar un altar de sacrificiu... și cuțitul.

Acum se putea întâmpla totul. Acum totul putea deveni fierbinte și alunecos.

Svinolup nu-i putea convinge să n-o facă. Nici măcar nu încerca.

Trebuiau salvați. Opriți să... Scoși de aici.

De ce să moară toți aici? Își puteau continua traiul.
Trebuia s-o facă.

Artiom era legănat dintr-o parte în alta laolaltă cu ceilalți... spre sârma ghimpată și apoi iarăși înapoi. Legănatul îi făcea rău.. Nu mai avea decât un strop de aer rămas. Și folosi stropul acela ca să spună, prima dată șoptit, apoi cu glas tare:

— Nu-i nimic pentru voi acolo... Nu mergeți în Hansa! Nimeni de acolo nu vă vrea! M-auziți? Voi, toți! Nu vă duceți! Vă rog! Nu!

Nu prea mulți îl auziră pe Artiom, dar Svinolup îl auzi, stătea nu departe.

— Vedeți! Nu-i nimeni care să vă aștepte acolo! spuse el apatic, susținându-l pe Artiom în dorul lelei. Locul vostru este aici!

— Dar unde atunci? Unde să mergem? Unde putem să ne ducem?

Oamenii din apropiere deveniră agitați și agitația începu să se propage în cercuri în jurul lui Artiom.

Nu știau nimic, nu? își aminti el.

„Ei cred că nu există nimic altceva în afară de metrou, în afară de Moscova. Sunt mințiți toți, li s-a spus că lumea a fost pârjolită, că sunt singuri, sunt ținuți în tunelurile astea, sub pământ. Nimeni nu le explică nimic despre dușmanii noștri; doar sunt închiși aici, sub pământ, în beznă...”

— Duceți-vă la suprafață! Ar trebui să urcați! Lumea este intactă acolo! Nu suntem singurii care-au supraviețuit! M-auziți? Nu suntem singuri! Moscova nu-i singură! Sunt și alte orașe! Le-am auzit chiar eu! La radio! Puteți pleca de-aici și să mergeți altundeva! Oriunde vreți! Trăiți unde vreți! Toate porțile sunt larg deschise! Tot Pământul este deschis!

Oamenii începură să se uite în jur, încercând să-l descopere. Și Artiom își dădu seama că sosise momentul, chiar

atunci, când trebuia să le spună. Să le spună ca să știe și să decidă ei înșiși. Câțiva îl susținură cu mâinile, altcineva cu spatele, și începu să urce pe ei, să stea pe umerii altora, ca să poată fi auzit.

— Ați fost înșelați! Ele încă există acolo, sus! Petersburg! Ekaterinburg! Vladivostok! Sunt încă acolo, toate. Noi suntem singurii sub pământ! În subteranele pline cu căcat de porc! Îl înghițim, îl respirăm! Soarele-i acolo, sus! Dar noi halim pastile! Ne țin aici! În beznă. În aerul puturos. Ne țin aici... Ne-mpușcă! Ne spânzură! Și noi... ne sugrumăm și ne măcelărim unii pe alții! Dar pentru ce? Pentru ideile altcuiva? Pentru stațiile astea? Pentru tuneluri? Pentru ciuperci?

— CIUPEEEEEERCI! repetă mulțimea.

— Ce dracu' faci? îl repezi Letiaga. Ne strici acoperirea! Acum o să-nceapă toți să se strecoare afară de-aici!

Artiom îi îmbrățișă pe oameni cu ochii lui inflamați, atât de uscați și de fierbinți. Cum putea să le explice? Cum să ajungă la toți?

Cagulele negre ieșiră la suprafață ca niște geamanduri. Mesagerii lui Miller. Acum îl vor trage jos, jos de pe umerii celorlalți. Însă nu era momentul să se ascundă. Era momentul să le spună absolut tot ce nu le spusese înainte, prin bruiaj.

Svinolup stătea fără să zică nimic, așteptând să vadă dacă individul acesta pe jumătate mort putea să-i convingă pe ceilalți să se îndepărteze de scară. Lunetiștii așteptau comanda lui.

— Murim aici! Ne cresc tumori! Gușă! Tot ce-avem e furat! Mâncarea... O furăm de la copiii noștri... Haine... Le furăm de la morți... Ne batem până la sânge între noi... În tuneluri! Roșiii... Maronii... Totul e fără rost! Totul! Fraților! Fără rost! Îi mâncăm pe-ai noștri! În beznă! Nu știm nimic! Toată lumea ne minte! Toți! Pentru ce? Să obțină ce?

— Dar unde putem pleca? îi strigară.

— Sus, la suprafață! Puteți pleca! Puteți evada! Există o cale de ieșire! În spatele vostru! În tunel! O trapă! Întoarceți-vă! Libertatea i-acolo! Acolo! Urcați-vă și ieșiți! Și duceți-vă unde vreți voi! Chiar voi! Trăiți pentru voi!

— Vrea să ne-ntoarcem de la Hansa! strigă cineva împotrivindu-se.

Văzu pupilele negre ale țevelor armelor. Una, două. Holbându-se la el. Însă nu le spusese oamenilor tot. Începu să se grăbească.

— Aici veți fi uciși pentru nimic! Veți fi uciși și nu va ști nimeni! Acolo există o lume-ntreagă! Iar noi suntem aici... Închiși sub obroc. Vom crăpa toți, până la ultimul, și n-o să afle nimeni! N-are niciun rost! Plecați! Nu faceți asta! Întoarceți-vă!

— De unde vom primi ciuperci?

— Slugoiule! îi strigară. E un slugoi! Nu-l ascultați, oameni buni!

— Stați!

Artiom dădu din mână și tocmai în acel moment cineva scui pă, alungându-l din mulțime.

Mișcarea lui de braț devie glonțul ațintit asupra inimii. Îl lovi în umăr, tot în cel stâng. Îl smuci pe Artiom, scoțându-l de pe șină, răsturnându-l pe spate în mulțime. Și în momentul când se opri din vorbit, mulțimea uită imediat totul.

— Ciupeeeeeerci! țipă cineva cu o voce stridentă.

— CIUPEEEEEERCI! mormăi mulțimea.

Letiaga izbuti să-l tragă pe Artiom de-acolo, să-l pună înapoi pe picioare și să-l apere cu propriul său trup, doar cu o secundă înainte ca mulțimea să se pună în mișcare.

— Pentru ultima dată! lătră Svinolup, însă rândurile din spate nu-l auziră și nici nu-l puteau vedea.

Cu coada ochiului, prin stratul de polietilenă, Artiom îl văzu pe Svinolup bătându-l pe un mitralior pe umăr și

apoi alergând în sus pe trepte, la balcon și îndepărtându-se, ieșind din stație. Trebuia să se întoarcă înapoi la lucru, să se ocupe de chestiuni importante; era inadmisibil să fie ucis tocmai el. Plecă, și astfel totul începu în lipsa lui.

— Lăsați-ne să plecăăăăăăăm! spuse mulțimea mitralierilor.

Letiaga îl trăgea pe Artiom în contracurentul mulțimii, tot mai departe de bariere, mai departe de țevile armelor, cu întreaga lui forță de urs, însă mulțimea îi împingea înapoi, pentru a-i trage ca în țepă în sârma ghimpată și gloanțele deja pregătite.

— Foooc!

O mitralieră bubui, împrăștiind rafalele huruitoare peste tot, secerând primul rând. Mitraliindu-l cu gloanțele lui Artiom.

— Fie-vă milă! schelălăi cineva. Doamne, ai milă!

— Doamne, ai milă de noi! gemu altcineva, o femeie.

— Vom muri aici! Aveți milă!

— Sus, acolo! Valea! Sus! La suprafață! Nu trebuie să muriți! Urcați spre libertate! le strigă Artiom, însă fu acoperit de chemarea împrăștiată instantaneu, precum curentul electric:

— Fie-vă milă!

Și cu această lamentație, miile și miile de oameni înaintară împotriva barierelor, împotriva mitralierelor.

— Ai milă, Doaaaaaaamne!

Nu li se spusese cum să intoneze, așa că acele trei cuvinte fură rostite de fiecare în stilul său. Corul sinistru era ciudat și nepământean. Încercară să-și ridice în aer brațele captive, pentru a-și face cruce, însă nu le puteau scoate din îngheșuală. Și se puseră în mișcare fără brațe, călcând peste cei secerăți, fără să învețe nimic de la ei.

— Aveți miiiiiiilă! urlă Lioka, strângând în mână propriul lui Cristos.

Cei din față căzură și al doilea rând deveni un scut moale pentru al treilea. Artiom, Letiaga, Lioka și Savelii voiau să se întoarcă, să se îndepărteze de mitraliere, însă gloata dorea să înainteze cu orice preț, pentru că nu vedea nicio salvare.

Artiom nu putea să-și miște nici el brațele și nu exista absolut nicio cale să poată opri acum mulțimea.

Armele automate de sus porniră să latre peste capetele lor și oamenii începură să atârne moi, ici-colo, însă în înghe-suiala aceea nu aveau unde să cadă, așa că rămaseră în picioare, chiar și după ce muriseră. Nimeni de aici nu se temea de moarte. Poate chiar voiau să fie măcelăriți, ca să facă în sfârșit ceva cu viața lor, de care erau sătui până peste cap, să-și găsească liniștea. Intonau doar „Aveți milă!” și continuau spre treptele ce duceau sus – pentru că asta înțelegeau ei prin noțiunea de „sus” – și spre gloanțe.

Cât timp încărcătorul mitralierei fu schimbat – câteva secunde – o sută de mâini apucară bariera și o dezmembrară. O clipă mai târziu, îi scoaseră ochii mitraliorului, îl făcură bucăți pe ofițerul comandant al cuibului de mitraliere și-i sugrumară pe toți ceilalți, apoi începură să se cațere mai departe, viii și morții laolaltă, ca lava ieșită dintr-un vulcan. Nici măcar nu luară armele celor doborâți; nu aveau vreme de așa ceva.

Trăgătorii zburară de pe scară și balcoane într-un consimțământ tăcut. Artiom mergea înapoi, spre tunel, spre trapă, totuși fu purtat pe trepte în sus, împreună cu toată lumea. Era purtat fără voia lui către pasajul de legătură cu Hansa.

Oamenii Armatei Roșii, pe care mulțimea încă nu-i năpădisese, începură să se retragă, deja milogindu-se în fața poporului pentru iertare, însă strigau prea slab, așa că fură uciși oricum. Savelii alunecă și se scufundă și nu mai ieși nicio dată la suprafață. Și sute dintre acele mii, sau poate chiar câteva mii, dispărură, de asemenea.

Cineva îl trase pe Artiom de mânecă.

Se uită înapoi și văzu o femeie. Sfrijită, cu pielea albastră-cenușie.

— Tinere! Tinere! Nu pot s-o fac! O să-l strivească pe fiul meu! îi strigă ea. Îl vor zdrobi! Ține-! Ridică-! Îl vor zdrobi! Eu nu pot s-o fac!

Privi în jos și văzu un băiat de vreo șase ani, cu păr bălai-deschis și o pată de muci însângerați sub nas. Și reuși să-l smulgă spre el chiar la timp.

— Bine! Unde-l duc? Cine ești? Cum te cheamă?

— Kolea.

— Pe mine, Artiom.

Prima dată, Kolea își puse mâinile în jurul gâtului său, ca să nu alunece, însă mulțimea îl strivea, așa că reuși să-și schimbe poziția și să se urce pe umerii lui Artiom. Mama lui Kolea îl apucă de mână. O ținu așa o vreme, apoi îi dădu drumul. Artiom zvâcni neliniștit: unde era femeia? Rămăsese în strânsoarea de menghină a mulțimii. N-avea unde să cadă, însă capul i se bălăngănea în jos, străpuns de glonț.

— Pe-acolo! Pe-acolo! strigă micul Kolea de pe umerii lui Artiom; încă nu observase că mama îi fusese ucisă.

Letiaga pășea în față, masiv și neînduplecat. Artiom și Kolea îl urmau. Lioka își încheștase mâna pe crucifixul său și se agăța de el ca de catargul rupt al unei corăbii, rugându-se cu cele trei cuvinte știute, în vreme ce înainta cu greu. Cumva reușiră să rămână împreună și fură duși de val tot așa până departe, la frontiera cu Hansa.

— Mama! Ma-ma! Unde ești? striga băiețelul, amintindu-și de ea.

Însă acolo unde o lăsase nu mai era nimeni.

Toți Roșiii fuseseră măturați din cale și striviți în picioare de mulțime. Din bezna pasajelor apărură steaguri, un cerc maro pe un fond alb.

— Sus, îi imploră Artiom pe oameni. Nu pe-aici. Duceți-vă sus.

— Mama! Maaaaaaa!

Băiatul încercă să coboare și să sară în tocătorul mulțimii, ca să-și tragă mama după el. Însă Artiom îl prinse: ar fi fost zdrobit într-o secundă.

Artiom se gândi că nu-l putea abandona acum pe băiat. Trebuia să-l ia ca și când ar fi fost copilul lui. Să-l ducă și să-l țină atât timp cât va mai fi în viață. Dar cum l-ar fi putut crește? Dintr-odată își imaginează că era din nou cu Ania și că aveau amândoi copilul acesta pe care-l ținea acum de gleznă. Și locuiau toți trei împreună... În Polis? În Expoziției? Brusc vru să se ducă acolo, în viața aceea, să arunce o privire, doar un minut.

Proiectoarele de deasupra fortificațiilor se aprinseră și încercară să-i orbească pe oameni. Dar chiar și orbi, oamenii știau în ce parte să se ducă.

— CIUPEEEEEEEERCI!

— Aceasta e frontieră de stat! le strigă cineva. Federația Stațiilor! A Liniei Circulare! Vom deschide focul! Și vom trage în plin!

— Aveți miiiiiiilăăăăă!

Și asta a fost tot: toți supraviețuiseră în van pe treptele acelea.

Artiom îl coborî pe băiat de pe umeri și-l luă în brațe, pentru ca gloanțele să nu-l nimerească deasupra capetelor. Băiatul încercă să-i scape. Iar Artiom își zise: fir-ar să fie, ce responsabilitate mi-am luat – acum trebuie să-l duc cu mine peste tot.

Dar Suhoi... Cum îl luase Suhoi pe Artiom, îl luase și-l târâse cu el peste tot prin viață, exact așa, cineva pe care și-l asumase din întâmplare. El fusese în stare s-o facă. Dar oare Artiom putea s-o facă?

Ratatatatatatata! clănțăniră automatele.

Cei din rândul din față, cei mai curajoși, se prăbușiră; cei din spatele lor, oameni disperați, căzură și ei, însă ceilalți tot se împingeau din spate: al treilea rând, al patrulea, al o sutălea, al două sutele. Artiom se întoarse cu spatele spre partea din față, pentru a-l proteja pe Kolea.

— Mama, zise băiatul.

— Șșș! îi spuse Artiom.

Trecură pe lângă un bărbat mort cu o cagulă neagră, care se rătăcise.

Era înspăimântător să-și asume responsabilitatea pentru altcineva, mai ales pentru un băiețel de șase ani. Să te legi de el pentru toată viața... Cum făceai asta?

Kolea se destinse și încetă să se mai zbată.

Artiom privi în jos și văzu că băiatul murise. Brațele-i atârnavă flasce, iar picioarele i se legănavă, părul bălai-deschis era dat pe spate și în piept avea câteva găuri mici. Fusesse străpuns de gloanțele rătăcite la sfârșitul fugii lor. El fusese cel care-l acoperise pe Artiom.

— Laș nenorocit, își zise Artiom. Laș împuțit. Căcatule.

Șterse mucii cadavrului și se uită după un loc unde să-l lase, însă nu văzu nimic. Apoi toți trei fură propulsați spre întăririle și mitralierele Hansei. Erau exact aceleași mitraliere, deloc diferite față de ale Roșiilor. Iar gloanțele erau probabil aceleași. Și ucideau la fel.

Țeava armei se întorcea spre ei, improșcând moarte, însă Letiaga își aminti de pușca cu lunetă și-l opri pe mitralior la jumătatea cursei, iar o clipă mai târziu, cuibul de mitralieră fu năpădit val după val, iar cadavrul fu târât de-a lungul lespezilor din piatră.

Artiom îl ținu pe Kolea în brațe cât putu de mult, însă îl pierdu până la urmă.

Absolut totul era absorbit de val.

Morții se holbau indiferenți și nu vorbeau. Ceilalți nu puteau face asta. Cei care continuau să meargă urlau. Cei spre care zburau gloanțele bolboroseau despre milă. Morții își terminau conversația cu Dumnezeu. Nimeni nu mai asculta pe nimeni.

Dar dintr-odată, începură să se țină de mână, să meargă formând un lanț și să nu fie despărțiți. Cineva îl luă pe Artiom de o mână, apoi și de cealaltă, oameni pe care nu-i cunoștea. Palme calde, înflăcărâte. Nu se ținură așa multă vreme. Când urcară câteva trepte, omulețul din stânga se desprinse, apoi cel din dreapta.

Deja treceau peste fețele zdrobite ale grănicerilor Hansei, iar avangarda flămânzilor depășise sârmele ghimpate; ajunsese de acum în Komsomolskaia din Linia Circulară, când aruncătoarele de flăcări ieșiră din spatele lor, ca niște demoni din iad.

Artiom, Letiaga și alții fură măturați într-o sală uriașă și maiestuoasă: plafonul era acoperit cu mozaicuri vesele, candelabre ce revărsau o lumină nemeritată, mângâietoare și divină, omuleți bine spălați, care țișeau și se retrăgeau din calea invaziei, și dezertorii, intrușii, ca niște șobolani, ca gândacii, grăbindu-se și gonind să iasă din palat și să se facă pierduți, în tuneluri, în vizuini, să se împrăstie înainte de-a fi prinși.

În urma lor, în pasaje, aruncătoarele de flăcări începură să mugească; primii care fuseseră aprinși urlau și un miros de carne arsă și păr ars se împrăstie prin aer, însă Artiom, Letiaga și Lioka goneau ținându-se unul de celălalt, în beznă tunelului, fără să se uite înapoi să vadă ce lăsau în urmă.

Cineva strigă în tunel, în spatele lor, ordonându-le să se oprească. Gărzile de securitate ale Hansei se grăbiseră la locul faptei și deja arestau oameni și-i târau înapoi acasă, spre Linia Roșie. Fugarii aceștia nu erau doriți aici.

Cei trei nu-și vorbeau.

Nu era destul aer pentru vorbit.

* * *

Înainte de ieșirea spre Kurskaia, se întâmplă să fie un pasaj de legătură între tuneluri și, după ce răniseră gărzile, reușiră să iasă pe acolo, spre altă linie, Arbatsko-Pokrovskaja, cea albastră. Letiaga își aminti de un puț de ventilație aflat acolo. Ieșiră în goană printre curțile unor case singurate, din cărămidă, în ruine, printre turlile poleite cu aur ale bisericilor și cel poleit de deasupra magazinelor cu vitrinele sparte.

Se așezară, să-și tragă răsuflarea, asurziți de toate strigătele și urletele.

Letiaga nu spuse nimic; Lioka clipea nedumerit; Artiom vomită. Fumară.

— Cum te simți după toate astea? îl întrebă Artiom pe Letiaga. Te-ai prins cum stă treaba?

Letiaga înălță din umerii săi ca de urs.

— L-au ucis pe copil. În brațele mele.

— Am văzut.

— I-a ucis cu gloanțele noastre, îi zise Artiom. Svinolup. Gunoarul. Maiorul. Cu gloanțele noastre. Cred că rămăsese fără muniție. Ne așteptau. Și-a plecat. Viu. Toate cadavrele alea au fost lăsate acolo. Însă el trăiește. Și-și va vedea mai departe de viață.

— Eu respectam ordinele.

— Și el respecta ordinele. E destul de sigur că n-a pus la cale asta după capul lui. Toți de acolo urmau ordinele.

— De ce dracu' mă compari cu el?

— Al fi glozav dac-am putea lichida și noi pe cineva, zise Lioka. Pe cel cale a gândit toate astea. Pe pizdă ăla de ticălos. Ca să nu mai eziste oldine de-astea.

— Am fost sigur c-a dat colțul. Am băgat două gloanțe în el. Ar fi trebuit să-l împușc în frunte.

Lui Artiom îi amorțise brațul stâng, iar umărul îi era leoarcă, însă nu-i era îngăduit acum să se gândească la umăr.

— Cale-a fost lostul de-a dobolî un maiol? obiectă Lioka. Toți căcații ăia de maioli. Doboală un maiol și doal faci un căpitan fêlicit. Trebuie să-l lichidezi dilect pe feldmaleșal.

— Și ce-ar fi fost dacă-l terminam pe loc? Ce-ar fi schimbat asta? Ar fi încărcat oricum mitralierele. Le-am zis. Nu-nțeleg nimic. Le-am spus că pot pleca de-acolo. Să urce la suprafață. N-auzeau nimic! Niciunul! Nici chiar cei care aveau s-o mierlească dintr-o clipă în alta. Le e mai ușor să atace o mitralieră decât să urce până aici! Ce poți face?

Letiaga horcăi, scuiă în palmă un ghemotoc însânge-rat și începu, absent, să se șteargă de pantaloni. Își frecă fruntea.

— Dă-i dracului. Nu le poți schimba direcția. Sunt ca o turmă de animale. Unde să mă duc? întrebă el. Asta-i dezer-tare. N-ai unde să te duci.

Artiom îl privi o clipă. Omul ignifug. Nu ardea, pentru că acolo nu mai exista nimic care să ardă. Dacă și Artiom ar putea fi la fel.

Treptat, urechile începură să i se desfunde de la sine.

Timpanele întinse la maximum se destindeau.

Și apoi, de jos, dinspre crevase, găuri de canal și grilajele de la scurgere, prin sistemul de ventilație, din toate părțile, începură să se adune sunete de peste tot de sub pământ. Vaiete și urlete. Slabe, înăbușite de argila grea a Moscovei, ricoșând din numeroase coturi ale conductelor sparte. Un ecou. Oamenii nu puteau scăpa. Doar glasurile lor puteau.

Era ca o naștere. Moscova era ca o femeie care murise deja, însă copiii din pântecul ei mumificat erau încă în viață. Și voiau să se nască și plângeau acolo, înăuntrul ei. Însă

Moscova nu lăsa pe nimeni altcineva să mai iasă. Strângea din pizda ei de beton și-și strivea toți copiii până la moarte, iar după chinuri, tăcură și nu se mai născură niciodată.

Iar ei rămaseră fără țigări.

Era noapte.

Moscova se înmuiase în noaptea asta, ca și cum era o găleată cu apă murdară, cu care să spele tot sângele. Când noaptea tulbure avea să se termine, va urma o zi la fel de tulbure, în care nimeni nu va afla ce se întâmplase cu o zi în urmă. Totul va fi spălat peste noapte. Cine-ar putea afla despre tunelul negru, unde niște oameni dăduseră cu târnăcoapele în alții? Nimeni. Cine ar putea afla despre instalațiile de bruiaj? Nimeni. Cine va afla despre atei care-și făcuseră cruce în timp ce luau cu asalt cuiburile de mitralieră? Și pentru ce muriseră toți? Care era motivul?

— Letiaga. Letiaga. Dușmanii ăștia există cu-adevărat? Occidentul? America? Sunt adevărați? Există măcar? Spune-mi cinstit.

Letiaga îi aruncă o privire crucișă, însă în beznă părea ca și cum ochii i se aliniaseră și priveau acum drept și deschiși.

— Trebuie să existe.

— La ce mă-sa ne tlebuie nouă dușmani? întrebă Lioka. Ne desculcăm bine și fălă ei!

— Dac-ar vrea, ne-ar mătura oricum, doar ca să se asigure. Lovitura de grație. Dacă într-adevăr le-ar fi fost teamă de noi. Te-ai gândit vreodată la asta?

— Nu.

— Și toate celelalte orașe, Petersburg, Vladivostok și plevușca – pe ele de ce nu le bombardează? Te-ai gândit la asta? Ori le-au luat pe toate și noi am rămas singurii necucerți?

— Nu! Ce-ți pasă ție dacă m-am gândit sau nu la asta?

— Problema e că nu există niciun dușman. N-ar da doi bani pe noi, Letiaga. Dușmanii, vreau să zic. Nimeni n-are

nevoie de noi. Ai halit povestea asta, la fel ca mine. Ne gândim mereu că cineva ar avea mare nevoie de noi, rău de tot. Că suntem buricul universului. Că suntem ultimii, sau singurii, sau cei mai importanți. Că soarta întregii lumi se decide chiar aici. Pe dracu'! Nimic nu se decide aici. Construim imperii și asaltăm cuiburi de mitralieră, crăpăm pe șantiere de construcții, hrănim câinii cu trupurile noastre, salvăm specia umană și totu-i sub capac. Toată lupta noastră, sacrificiile și eroismul. Nu-nseamnă nimic decât un eroism al furnicilor într-un furnicar. Nimeni nu le poate auzi. Crăpăm pentru nimic. Înlătură capacul...

— Scut! Este un scut, nu un capac!

— Înlătură scutul și nu se va schimba nimic. Sunt sigur. Dușmanii noștri n-au nevoie de noi, Letiaga; noi avem nevoie de dușmani.

— Sunt sigur, zise Letiaga dureros și îndârjit. Sunt sigur că bătrânul spune adevărul.

— Atunci i-un căcănar prost, răspunse Artiom la fel de îndârjit. E un imbecil și tu ai fost futut la creieri. Și eu sunt tot un imbecil. Fiindc-am înghițit povestea asta în Balașika. Iar acum e prea târziu. Nu mai e nimic de făcut. Ăla a fost momentul. Ar fi trebuit să distrugem antenele de bruiaj până la toți dracii. Să le fi doborât pe toate. Și apoi să vedem ce se-ntâmplă. Nu, Savelii?

— Colect, răspunse Lioka în locul zdrobitului Savelii.

— Nu s-ar fi întâmplat nimic, se răsti Letiaga. În jurul Moscovei sunt plantate o mulțime de antene de bruiaj. Iar oamenii nu te-ar fi crezut oricum.

— Pentru că i-ați futut voi la creier timp de douăzeci de ani! Cum să creadă? Nu-s ei de vină, nu?

— Eu n-am futut pe nimeni la creier.

— Aha! Îi înlături pe cei care nu se potrivesc în povestea ta.

— Asta-i valabil cu dușmanii! Apăr patria împotriva dușmanilor! Și dacă nu te-aș fi tras afară din Balașika, fanfaronule, trupele Hansei te-ar fi băgat în pământ chiar acolo! Înainte să-ți dai seama ce te-a lovit!

— Nu tu m-ai scos de acolo! Bătrânul a făcut-o! Și nu pentru că-i părea rău după mine! Ci ca să-și salveze echipamentul lui de căcat! Atâta tot! El ți-a zis să mă trosnești! Pe mine! Gândește-te puțin! Cine-s eu pentru el? Ginerele! Soțul fiicei lui! Dar tot m-a condamnat la moarte.

— Dar nu te-am trosnit.

— Păi, mulțam căcălău!

— Cu plăcere.

— Și de ce m-ai omorî? Pentru că știu de bruiaj? Pentru că știu cum se joacă cu mintea oamenilor? Sau de ce? Dacă se-ntâmplă să obiectez când le dă Roșiilor gloanțe? Douăzeci de mii de gloanțe! Douăzeci de mii! Azi ai fost tratat cu propria ta marfă. E timpul să-ncetezi să mai fii atât de cretin.

— Cel puțin, războiul se va sfârși! Asta a fost condiția lui Moskvîn!

— Deci asta a vrut să spună bătrânul când a zis cu orice preț! Spunea că prețul trebuie plătit! Numai douăzeci, da?

— Trebuia mai bine să pulverizăm mai mulți dintre băieții noștri? Să aranjăm alt buncăr?

Artiom se întoarce cu spatele.

— Moskvîn era și el acolo? L-am recunoscut. Moskvîn, iar celălalt era Besolov. Cine-i Besolov în Hansa?

— Un soi de mare mahăr. Nu-i pot deosebi unul de celălalt.

— Minți, spuse Artiom, sigur de el. Știi. Cine-i?

— Dispari.

— A trimis plicul pentru Führer prin intermediul bătrânului nostru. Și gloanțele pentru secretarul-general. A făcut-o. Iar bătrânul îi raportează lui, nu? Lui Alexei

Felixovici! Cum așa? Cum de are o asemenea influență asupra lui? Cu jeepurile alea de căcat?

— Și ce dacă? Hansa ne-a ridicat din genunchi. Tu când ai șters-o? După buncăr, da? Ai luat-o pe Anecika și ai fugit de la noi, ca o diaree. Ce-am fi putut face? Câți dintre noi au mai rămas după buncăr? Poate jumătate? Și toți găuriți. Dacă nu era Hansa, am fi fost făcuți bucăți și ăla ar fi fost sfârșitul. Bătrânul a făcut tot ce-a putut. Nimeni n-a fost dispus s-ajute. Dar ce-ar fi putut face el, fără picioare și fără un braț? Să se spânzure? Iar noi trebuia să devenim mercenari?

— Să fii mercenar este mai cinstit decât să faci acum parte din Ordin!

— Cară-te dracu'! Da?

— Cel puțin înțelegi prețul plătit pentru mașinile alea de teren și armele cu lunetă, și micile petarde? Băieții noștri! Hansa ne-a pregătit capcana, Letiaga! Noi le-am cerut să vină! Când eram în buncăr! I-am chemat! Dar au venit? Ce ajutor ne-au mai dat cu lăbării lor în loc de băieții noștri! Care au fost uciși din cauza lor! El i-a vândut! Și i-a vândut Hansei!

— Asta nu-i. Posibil. Trebuie să existe un motiv.

— Și care-a fost motivul pentru lichidarea mea?

— Dacă erai spion? Sau sabotor? Ai încercat să spargi scutul! Dacă lucrai împotriva noastră și ți-ai făcut loc înapoi? Zicea că dacă încerci să perturbezi acordul de pace... Sau să periclitizezi transportul... Atunci...

— Spionul cui? Sabotorul cui?

— Al Americii. Ai intrat în legătură cu ei de pe clădiri înalte și...

— Și ce? I-am ajutat să țintească iar rachetele? Asupra propriului meu popor? Asupra soției mele și a socrului meu? Asupra ta, jegosule? Ai fost vândut, și eu am fost vândut, toți băieții noștri au fost vânduți și la fel și sufletele lor, la grămadă! Asta s-a întâmplat! Ai priceput?

— S-au sacrificat, asta-i tot. Iar Roșiii... E ceva ce trebuie făcut. E greu, însă necesar. Acum e timpul să ne unim forțele, Artiom. Chiar și numai cu Roșiii. Este un dușman diferit. Un dușman adevărat. Este greu să-i uiți pe băieți. Știu. Bătrânul nu-i poate uita nici el. Ai văzut cum bea cu ei în fiecare zi.

— Nu bea cu ei. Doar se-mbată! Se-mbată, pentru că obișnuia să fie un erou și s-a transformat într-un prăpădit. Nici brațe, nici picioare! Și dacă chiar crede că războiul cu Occidentul nu s-a terminat...

— Nu s-a terminat! mugi Letiaga. Cum se face că nu-nțelegi asta?

— Are vreo dovadă? Besolov ăla? Cum ți-a dovedit că războiul continuă? Ai fost spălat pe creier! Cum de a ajuns să te strângă atât de tare de boașe?

— Ba tu ai fost spălat pe creier! Sunt tot acolo! Târându-se din fiecare crăpătură! Vor să ne măture de pe fața pământului!

— Ticălosule!

Artiom se lăsă pe piciorul teafăr.

— Nu poți dovedi nimic! Nu poți dovedi nimic, nimănui!

— Și tu ce mi-ai dovedit? Dacă nu există niciun dușman, atunci care-i rostul?

— Care-i rostul?

— Da!

— Nu știu!

— Atunci, lasă-mă în pace!

Artiom se gândi o clipă. Dădu din cap. Și începu să se îndepărteze șchiopătând.

— Unde te duci? strigă Letiaga în urma lui.

— Ai dreptate, își zise Artiom ca pentru el, fără să se mai uite înapoi. Ai dreptate. Trebuie s-aibă un rost. Doar atât că nu-l înțelegem încă. Iar bătrânul tău nu-l înțelege nici

el. Și Svinolup cu siguranță nu-l pricepe. Ar fi bine dac-am avea pe cine întreba.

— Stai! Artiom! Artiom!

Letiaga îl ajunsese din urmă în piața Lubianka. Și-i întinse propria sa mască de gaze.

— Ia-o. Mie nu-mi trebuie s-ajung acolo.

Artiom nu se contrazise cu el. Scurpă în lentilele măștii și o puse. Bâigui spre Letiaga:

— Mulțumesc! Nu mai e nicio șansă să crăp acum înainte de termen.

Se moșmondi jalnic în jos pe pantă, de lângă Lubianka. Trecu de Teatrul Bolșoi, cu caleașca trasă de patru cai, care căzuse peste deal, dincolo de fântânile rămase fără lacrimi, dincolo de hotelurile pentru turiștii veniți de pe lumea cealaltă, dincolo de străzile câinilor, de parlamentul amuțit și de Kremlinul care se prefăcea mort, cu stelele stinse și zidurile care nu mai opreau pe nimeni; undeva, pe aici.

Se opri. Era întuneric.

Cum de făcuse asta? Unde stătuse?

Sângele mustea din umărul lui Artiom, împușcat de două ori, de parcă avea rezerve nesfârșite înăuntrul său și începea să se simtă rău fără el. Slăbit. Însă tot căuta. Și încerca să-și amintească. Pentru o vreme se duse târșâindu-se într-o direcție, apoi în alta.

Luna slabă nu era de cine știe ce folos. Nu putea străpunge întunericul și nu-i dădu niciun ajutor. Artiom se lăsă în patru labe și se târî, bâjbâind cu mâinile pe asfaltul dur. O dată pescui un pantof, iar în altă ocazie dădu peste o clanță, lăsată în mijlocul drumului.

Apărură Lioka și Letiaga.

— Ce cauți?

— Răspunsul, glumi Artiom, râzând hârâit în propriile sale urechi de cauciuc.

Și atunci apăru.

Îi făcu cu ochiul lui Artiom sub lumina lunii, venită printr-o crăpătură mică dintr-un nor.

Acolo, pe asfaltul cenușiu-întunecat, zăcea un revolver cenușiu-întunecat. Naganul de execuții al lui Svinolup. Artiom îl ridică. O armă grea, butucănoasă, amenințătoare. Exact ce-i trebuia lui acum. Pentru ce venise aici. Se dovedea că nimic din treburile astea nu putea fi înțeles fără o armă.

Pistolul finisat în nuanțe albastre era exact cel pe care trebuia să-l vâre pe gâtul lui Besolov, care putea să respire prin el, o vreme, și să-i explice lui Artiom de ce oamenii trebuiau să rămână în metrou.

— Asta-i tot? îl întreabă Lioka.

— Ba nu, mai este! Artiom îl privi. Acum o să mergem la bordel.

Capitolul 19

Ce să scriu

Fu cărat până în Trubnaia.

Letiaga îl duse în cârcă. Îl duse pe la suprafață, deoarece se temea să coboare în metrou.

Artiom expectora deja flegmă maro-ruginie. În vreme ce-și legăna picioarele pe spatele lui Letiaga, tot încerca să-i convingă să-l lase să meargă pe propriile-i picioare. Însă când încercă să meargă singur, căzu imediat în genunchi. Mașinăria era pe cale să se oprească. Cheița din spatele lui aproape că încetase să se mai rotească.

Dar când ajunseră în Țvetnoi Bulevard, un resort din pieptul său țacăni și decise să-și continue, pentru o vreme, bâzâitul. Artiom împrăstie ceața roșiatică din fața ochilor și se îndreptă de spate. Simți că nu va avea timp pentru multe. Trebuia să facă un singur lucru, însă era ceva important. Bâjbâi după patul Naganului. Îți place așa? Naganul fu de acord.

— Du-mă la Sașa. M-auzi, Lioka? Îți amintești unde?

— Aha. Vlei o moalte flumoasă! Vlei să mielești c-o pui-cuță? Neee, plima dată melgem și ne bandajăm găulile.

— Da, sigur. Dacă ar fi numai găurile.

În Țvetnoi se petrecea ceva ciudat.

Stația era ticsită până la refuz cu refugiați fasciști. Pierduți, jalnici, înfrânți. Uniformele feroviare ale fasciștilor se făcuseră learcă și acum se uscau, intrând la apă,

micșorându-se și devenind prea mici pentru ei, ca și cum erau confecționate pentru copii sau pentru un spectacol de teatru, însă adulții și le îmbrăcaseră și se apucaseră să facă totul cu însuflețire. Aveau fețele zgâriate și mânjite cu noroi; bocancii lor cu vârfuri din oțel se uscaseră și crăpaseră.

— Ce-i asta? Ce s-a-ntâmplat? le întrebă Lioka pe câteva târfe cunoscute de el.

— Reichul a fost inundat. Pușkinskaia s-a prăbușit. Tadjicii au săpat prelungirea. S-a surpat, și-apoi stațiile următoare. Toate au fost inundate.

— Munca șubredă a tadjicilor..., zise Artiom cu un zâmbet la fel de șubred. E numai vina lor. Ce ticăloși spurcați!

— Toată lumea s-a împrăștiat. Din Tverskaia s-au dus în Maiakovskaia, iar cei din Cehovskaia au venit aici.

— Și războiul?

— Nu știm. Nimeni nu știe nimic.

„Trebuia să vi se-ntâmple“, gândi Artiom. „Poate că Dumnezeu chiar ascultă și ia seama la plângeri. Cineva, poate femeia din roabă, a reușit să-i pârască lui Dumnezeu înainte să-i fie zdrobit capul cu ranga. Dumnezeu a numărat păcătoșii și dreptii din Reich pe abacul lui din os și a decretat că Reichul trebuie închis și izolat. Dar de ce-a lăsat să fie deschise astfel de locuri?“

Și ce era cu Homer?

— Știți dac-a scăpat un bătrân? Din Cehovskaia? întrebă Artiom, sâcâindu-i pe feroviari. Homer?

Se îndepărtară de el.

Îl duseră la doctoriță: în afară de zgârieturile sârmei ghimpate, ea descoperi și un furuncul sângerând pe care radiația i-l făcuse în piele, ca o gaură de sulă. Nu mai avea mult, îi spuse ea. Era necesară o transfuzie urgentă de sânge, însă un medic pentru boli sociale nu avea cu ce să facă o transfuzie. Scoase glonțul, înjurându-l pe Artiom; puse

gunoi fermentat pe răni, îi acoperi spinarea cu o zdreanță mototolită, pentru ca pielea lui biciuită să supureze în ea. Și-i dădu calmante, expirate de mult. Calmantele îmbunătățiră puțin situația. Deci de acolo le luase Savelii.

— Și-acum ce facem? întrebă Letiaga. Trebuie să-ți găsim un doctor ca lumea. Nu Pizda Ivanova de aici. Am să bag ceva material roșu în tine. Cu dobândă.

— Nee. Mă duc la curve, zise Artiom în momentul când rănilor lui simțiră adierea alinătoare a calmantelor. O s-aranjăm asta mai târziu.

— Și eu, făcu Lioka cu ochiul. Și eu am nevoie de-o tansfuzie.

— Dac-aș fi în locul tău, Tiomici, cred că m-aș ruga, clătină Letiaga din cap.

— Haideți să facem asta fără dulcegării, răspunse Artiom.

— Poftim, ia niște gloanțe.

Artiom le luă.

— Te duci să te predai?

Se uită în ochii cruciși ai lui Letiaga.

— Nee. Bătrânul nu-i iartă pe dezertori.

— Ce-ar fi dacă m-ai preda tu?

— Atunci Anka ta mă va urî de moarte, zise Letiaga. Nu-s sigur ce-i mai rău. Bine. Am și eu o drăguță pe-aici. Pe-acolo. Dacă ești dărâmat, poți să vii.

— Să-ți arăt drumul? întrebă Lioka.

— Nu-i nevoie. Mi-am amintit.

Chiar își amintise.

Se despărțiră.

Pe când se îndepărta schiopătând, ascunzându-se în mulțime, Artiom privi din nou în jur: chiar se despărțiseră? Nu voia să ceară ajutor nimănui în treaba asta importantă. Țvetnoi gema de lepădături. Care dintre ei era agent al Roșiilor, al Ordinului sau al Hansei? Ascultau, îl căutau. Bineînțeles că-l căutau.

Mâna dreaptă îi era în buzunar. Nu slăbi din strânsoare patul revolverului.

Însă locul Sașei era pustiu.

Înăuntru nu era nimeni și ușița era închisă.

Brusc, îl năpădi îngrijorarea: și dacă o luase Besolov? Sau dacă i se întâmplase ceva chiar mai rău?

Vizavi, în diagonală, era o cârciumioară prăpădită, cu câteva scaune îngrămădite în interior. Împărțită de panouri din paie, de la podea până la tavan. Artiom se putea așeza, în așa fel încât să vadă stabilimentul Sașei printre firele de paie și fără să fie recunoscut imediat de oricine ar fi trecut prin apropiere.

Artiom privi ușa închisă. Voia să se gândească la Sașa, însă gândul îi tot zbura la Ania. Vladivostok. De ce nu pomenise ea de Vladivostok înainte? I-ar fi fost mai ușor să trăiască cu ea dacă ar fi știut de Vladivostok.

În apropierea lui, doi fasciști uzi se adunaseră unul în altul, mormăind. Tot priveau suspicioși spre Artiom. Se încordă, încercând să simtă ură pentru ei, dar nu putea. Era complet epuizat după Komsomolskaia. Pentru a-i asigura că totul e-n regulă, comandă votcă, să meargă cu calmantele. Nici măcar nu se putea uita la mâncare; numai la gândul ei, parcă-l lua amețeala.

— Dietmar...

Surprinse un ecou al numelui acela printre cuvintele bolborosite intenționat.

Ezită, apoi se decise.

— Îl știți pe Dietmar? îi întrebă pe cei doi.

— Tu cine ești?

— Era un tip care lucra pentru el. Ilia Stepanovici. Trebuia să scrie o carte. Și mai avea pe unul cu el. Își zicea Homer. Un tovarăș de-al meu.

— Te-am întrebat cine ești?

— Am fost într-o misiune pentru Dietmar, mărturisii Artiom în șoaptă. În Teatralnaia.

— Ca agent?

Fascistul se foi și se așează aproape.

— Sabotor.

— Dietmar a murit eroic...

— Știu.

— Toată rețeaua lui a fost preluată de mine, declară bărbatul. Acum vei lucra pentru mine. Eu sunt Dietrich.

Lui Artiom îi veni să râdă. Îl observa pe Dietrich de undeva de deasupra norilor. De acolo, o mulțime de lucruri păreau caraghioase. Dar nu toate.

— Ascultă, omule, zise Artiom și-și șterse buzele cu dosul palmei, apoi îi arată sângele apos. Lasă-mă să mor în pace.

— Boala radiațiilor?

Dietrich înțelese cum stătea treaba și continuă, retrăgându-se:

— Ești stalkerul ăla, nu? Cel recrutat de el?

Pe sub masă, Artiom își trase mai aproape revolverul, astfel încât cocoșul să nu i se agațe în buzunar.

— Îl cunoșteai pe Homer?

— N-ai fost omorât în Teatralnaia?

— După cum vezi, nu.

După toate aparențele, Dietmar îl trimisese în spațiul de locuit fără nicio altă consultație inutilă.

— Bine. Dacă ești unul dintre veteranii noștri...

— Nu țipa. Pe-aici sunt urechi peste tot.

— Sunt aici. Au scăpat. Beau prin apropiere. Amândoi. Acum sunt sub comanda mea. Vrei să-ți arăt drumul?

— Chiar te rog.

Homer trăia. Slavă Domnului! Trebuia să-l găsească. Mai poți aștepta puțin, Sașa?

Artiom mai avea cam o săptămână de trăit. Iar Homer nu se ducea nicăieri. Trebuia măcar să-i mărturisească totul, pentru caietul lui. Ar putea să noteze chiar el totul. Despre piloni, despre gropi, despre ciuperci și gloanțe.

Să scrie totul despre blestematul de Ordin curvesc. Și cel mai important lucru, cel mai sacru, să scrie că lumea continua să fie la locul ei.

Voise o poveste și iată una adevărată.

Se dovedi că bătrânul se afla la numai douăzeci de pași depărtare. El și Ilia Stepanovici beau morocănoși, fără să ciocnească paharele.

Dar când îl văzu pe Artiom, se luminează la față.

Homer era ciufulit; firele de păr cărunt din jurul pleșuvei din creștet îi stăteau ridicate și, în lumina lămpii, arătau ca un nimb auriu. Se refăcuse. Ținea în brațe o găină, aceeași lăsată de Olejek. Nimeni nu-i sucise gâtul; n-o azvârlise nimeni în supă. Ba chiar se îngrășase binișor cu alimentația fascistă și era îngrijită și cu pene lucioase, mica orătanie.

Artiom urcă treptele spre bătrân și-l îmbrățișă. Cât trecuse de când nu se mai văzuseră? Un an?

— Ești în viață.

— Și tu.

— Ce mai faci, tataie?

— Ce să fac? Bine, acum. Ilia și cu mine am început să... lucrăm, răspunse Homer și se uită spre ghidul lui Artiom. Salut!

— Cum merge treaba? îl întreabă Artiom pe Ilia Stepanovici.

— Bine, îi răspunse Ilia Stepanovici lui Dietrich. Scriem. Merge bine.

— Asta-i grozav, spuse Artiom. Tataie, ce-ar fi să facem o plimbare? Mulțumesc, *Genosse*. Îi făcu semn cu capul lui Dietrich. N-am să uit.

Dietrich ar fi trebuit să-l urmeze pe Artiom, desigur, să tragă cu urechea. Însă, dincolo de peretele din paie, ciupercile se răceau și basamacul se încălzea. Și nici nu mai părea să mai existe vreun Reich.

— Să nu ieși din stație! ordonă el hotărât. Până la noi instrucțiuni.

Trecură târșâindu-și pașii prin încăperile mici: femeile se înșirau ca niște mărgelile pe coridor. Cum de mai găseau vreun colțisor izolat pe aici?

— Scrisul merge bine? îl întrebă Artiom pe Homer.

— Nu atât de grozav.

— Ce se-ntâmplă?

— Nevasta lui Ilia s-a spânzurat. Narina. El s-a apucat de băut.

— Când? Când s-a întâmplat asta?

— Păi, lucram de vreo două zile și... Însă Führerul insistă. Venea chiar el în fiecare zi, citea și punea întrebări. Practic, a trebuit să lucrez pentru amândoi. Mai apoi Ilia a promis că o să mă facă coautor. Numele meu pe copertă și totul. Măgulitor, așa-i?

— Oho, făcu Artiom și-l privi pe Homer. Cum e Führerul?

— Păi... El însuși... În viața de fiecare zi... obișnuit.

— Obișnuit, repetă Artiom. Măi, măi. Omul cel mai obișnuit. Și fără îndoială, e și un soi de Vasili Petrovici.

— Evgheni Petrovici, îl corectă Homer.

— Aproape corect, chicoti Artiom. Ați ajuns la mutanți deja? Adică în manual?

— N-am avut vreme, răspunse Homer, privind dincolo de el. Iar acum, cine știe dacă o vom mai face vreodată. Toată lumea-i împrăștiată care încotro. Reichul e terminat. Führerul a dispărut.

Găina deschise aripile, ca și cum voia să-și ia zborul. Însă Homer, deja obișnuit cu năravurile ei, o ținu la distanță, cât lungimea brațului. Orătania se chirci și se găinăță pe podea.

— Măcar face ouă? se interesă Artiom.

— Nu. E în grevă.

Bătrânul zâmbi abătut.

— Deși am îmbuibat-o cu coji de ouă. Să fiu al naibii dacă știu unde-i buba.

Discutară, trecând pe lângă fasciștii bumbăciți și târfele inspirate, printre oftaturile și exclamațiile altora, sub fluieratul cravașelor, conformându-se ritmului iubirii depravate a altora.

— Bine, atunci. Nu va trebui să-ți reprimi conștiința, zise Artiom, simțind cum prin oboseală i se ridica imboldul să spună totul. Acum poți să-ți scrii propria carte. Așa cum ți-ai dorit.

— Propria mea carte pe care n-o va publica nimeni.

— Asta depinde de ce vei scrie în ea.

— Și cam ce-aș putea scrie?

Artiom avu sentimentul că-i urmărea cineva. Se uită în spate o dată, apoi încă o dată. Omul părea că se dizolvase în ceață. Poate că nu-l urmărea pe Artiom, ci doar își vedea de treburile lui vesele. Sau poate că se dăduse înapoi pentru a se feri să încrucișeze privirile cu cineva.

O mână pe Nagan.

— Ai găsit-o pe Sașa ta? îl întreabă Artiom pe Homer.

— Sașa mea? Nu. Tu...

— I-aici, tataie. Ieri era aici. Am vorbit cu ea. Despre tine.

— Știi? Știi unde este?

— Da.

— E bine? Unde mergem? Nu mergem la ea, mai degrabă, decât să... Și ce... face ea... aici?

— Ce fac femeile aici, tataie? Lucrează.

— Nuh, haide. Sașa? Nu cred.

— Păi, da.

— Nu se poate!

— Și ia zi-mi despre... Despre Hunter... i-adevărat? C-a devenit un bețivan sinistru? Nu știam că voi vă știați.

— Hunter? Îl știi și pe el? De unde?

— El m-a trimis în cruciada mea. Pe atunci. Împotriva Întunecaților. Să iau rachetele. Nu ți-am spus de asta? Și nici el nu ți-a povestit? Țăsta era motivul pentru care bea? Din cauza Întunecaților? Sau de ce?

— Hunter? Nu știu, el... Nu vorbeam noi prea mult. Nu destul.

— Scriai cartea aia despre el, nu? Propria ta poveste în carnetul de notițe. Deci, cum se face?

— Nu știu. Știi, el... Nu-i un erou adevărat. Am vrut să-l transform într-un erou. Iar oamenii să citească despre el și să fie inspirați.

— De-asta l-ai făcut abstinent?

— Cum de știi...?

— Ți-am zis: Sașa mi-a spus totul. Deci nu mă crezi?

— Trebuie s-o văd. Să arunc o privire. Vreau să fiu sigur.

— Puțin mai târziu. Ai răbdare. E important. Ah, se pare că nu-i nimeni aici... Vino. Așteaptă, am să verific totul.

— Și chestia cu Hunter... Da! Păi, cine-ar vrea să citească despre un alcoolic? Să-i calce pe urme? Pricepi? Trebuie să fie un mit. Frumos. Oamenii zac în întuneric, cuprinși de gânduri negre. Au nevoie de lumină. Fără lumină, vor degenera complet.

— Înțeleg. Acum ascultă.

Artiom se aplecă spre bătrân și-i șopti cu însuflețire în urechea păroasă:

— Oamenii zac în întuneric, fiindcă lumina-i ascunsă de ei. Occidentul n-a fost distrus, tataie. Și nici întreaga Rusie n-a fost distrusă. Mai sunt și alți supraviețuitori. Aproape toată lumea a supraviețuit. Nu știu ce fel de viață duc ei pe acolo, dar... Vladivostokul, Zorii tăi Polari, Parisul, America.

— Poftim?

— Ascund totul de noi. Folosesc instalații de bruiaj. Sunt amplasate în jurul Moscovei. Stații de radio care acoperă semnalele altor orașe.

— Poftim?

— Hansa face asta. Și Ordinul meu o știe. E-n slujba Hansei. Și extermină pe oricine ajunge aici de afară. Îi găsește și-i termină pe toți. Și pe oricine care-ncearcă să contacteze de aici lumea de afară. De asta nu știe nimeni nimic. Și cred că Linia Roșie a construit turnurile eoliene pentru Hansa. În Balașika sunt și turbine eoliene, ca să alimenteze bruiajul cu curent electric. Și un gropan imens, săpat cu un excavator, ticsit de leșuri și câinii le-nfulecă, câini cu cinci picioare. Constructorii și străinii, toți la grămadă. Iar Hansa le dă Roșiilor gloanțe pentru asta. Poate nu chiar pentru asta, poate doar ca să-i sprijine. Douăzeci de mii de gloanțe, poți să-ți imaginezi? Iar Roșiii trag gloanțele în răsculații foametei. Trag în mulțime. Oamenii se aruncă-n bătaia mitralierelor, cerând ciuperci, și sunt secerați, sece-rați, pur și simplu... Oamenii nu vor să știe de nimic. Le spui: „Puteți pleca de-aici, din metrou! Există viață afară, la suprafață! Plecați de-aici!“ Iar ei continuă să se târască spre Hansa, mergând orbește spre gloanțe... De asta-i important să scrii despre toate astea. În carnețel. Da, și încă ceva. Ei îi mint pe toți și susțin că trebuie să rămânem ascunși pentru că peste tot în jurul nostru sunt dușmani; ei zic că războiul continuă, dar toate astea-s minciuni. Sunt sigur că-s numai minciuni. Dar de ce procedează așa... am să aflu dacă ies de-aici. Însă, între timp, tu scrie. Da? Scrie, ca oamenii să afle. E important.

Homer își întoarse urechea de la Artiom și-l privi cu atenție, de parcă trebuia să dezamorseze un fir declanșator. Și cu compasiune, dar încercă să-și ascundă compasiunea,

pentru că-și dădu seama că firul de pescuit era invizibil, iar compasiunea lui putea fi prinsă în cârlig.

— Tu cum mai ești? îl întrebă. Arăți groaznic, ca să spun drept.

— Pentru mine s-a terminat, zise Artiom. Mai am poate o săptămână de trăit. Așa că apucă-te să scrii, tataie. Scrie tot.

— Ce să scriu?

— Totul. Tot ce ți-am zis adineauri.

Homer dădu din cap.

— Bine.

— E clar totul? Să-ți spun din nou?

Artiom se ridică pe jumătate pe piciorul său bun și aruncă o privire prin pasaj.

— Nu-i chiar totul limpede.

— Ce nu-i limpede?

Homer ezită.

— Păi... sună... cam ciudat. Ca să fiu sincer.

Artiom se dădu înapoi și-l privi de la distanță.

— Crezi că...? Nu mă crezi? Și tu crezi c-am avut o cădere nervoasă?

— N-am spus asta.

— Ascultă. Îmi dau seama că totul sună aiurea. Dar i-adevărat. Înțelegi? Și invers, tot ce știi despre metrou – și că nu există niciun fel de viață la suprafață, că n-avem unde să mergem, că Roșiii sunt dușmanii Hansei, că Hansa sunt băieții buni și toate celelalte... Absolut totul este... sunt minciuni! Am trăit cu ele atâta timp...

— Un oraș ar mai putea... Poate două... Homer se încruntă și se căzni să-l creadă pe Artiom. Dar întreaga lume? Și instalații de bruiaj. Și Hansa.

— Treci peste. Tu doar amintește-ți. Poți să scrii mai târziu. Vei scrie pentru tine, da? În curând o să mă duc și eu, tataie. Nu vreau ca totul să dispară, pur și simplu. Asta-i

misiunea ta, înțelegi? Am descoperit niște chestii cu adevărat nebunești. Iar dacă tu... tu!... nu scrii toate astea în carnețelul tău... Nimeni nu le va afla vreodată. Astăzi am de gând să... Nu contează. S-ar putea să n-o duc la bun sfârșit. Dar tu... tu, înțelegi?... poți schimba ceva. O s-o faci? O să scrii?

Bătrânul chibzuia. Mângâie găina, care stătea lângă el somnoroasă.

— Chiar dacă toate-s adevărate... Cine va publica așa ceva?

— Ce importanță are cine?

— Păi cum... Oamenii cum vor afla?

— Tataie! Ce vrei să spui? De ce trebuie să fie tipărită? Homer – celălalt Homer, adevăratul – n-a scris nimic, nu? Era orb. Doar vorbea. Poate că și cânta... Iar oamenii-l ascultau.

— Celălalt Homer... da, se învoi bătrânul. Cel adevărat, repetă cu un zâmbet amar. Bine. Am să notez, desigur. Dar pe tine trebuie să te vadă un doctor. Ce-i asta, să vorbești așa... că ai numai o săptămână de trăit! Și hai să mergem... Mă duci la ea?

— Mulțumesc, tataie. Îți spun și altele mai târziu... Cu mai multe detalii. Când aflu. Îți voi dicta. Dacă lucrurile ies cum trebuie.

Homer nu spuse nimic pe când mergeau. Îi stătea însă ceva pe limbă și continuă s-o rumege, scrâșnind din dinți, ca să nu dea drumul cuvintelor. Apoi mormăi:

— Și mai știi ceva? A trebuit să public două articole scurte în ziarul lor. M-au obligat. Îți dai seama cam ce lucruri. Despre breșa din Schiller...

— Dar te-au obligat, spuse Artiom.

— Da, m-au obligat.

Se întoarseră.

Acolo totul se schimbase. Dietrich și camaradul său terminaseră de mâncat și dispăruseră. Iar dinspre micul separeu al Sașei se auzeau gemete. Ea era bine.

— Asta-i, zise Artiom.

Schimbară priviri.

Se așezară în spatele draperiei, fiecare uitându-se în propriul pahar. Homer se foia și tușea. Artiom asculta atent, întrebându-se: Ce se-ntâmpla acolo? Înăuntrul lui urla vântul. Învârtind lamele de metal, scârțâind și transformându-se în curent electric, astfel încât Artiom să mai petreacă puțin timp pe Pământ. Unde sunteți, corăbii cu burți albe ale cerului? Unde zburați pe vântul ăsta? Sorbi din votcă: când duse paharul la buze, de acolo se răspândi un norișor roz și un nor la fel de tulbure ca rachiul fals se împrășteie în interiorul lui Artiom. Somnul îl apăsa. Cât trecuse de când nu mai dormise? Douăzeci și patru de ore?

Gemetele se sfârșiră. Un mardeiaș ieși, încheindu-se la nasturi. Zâmbea ca un cuceritor. Ce putea să facă în privința asta?

Homer țâșni, târșâindu-și pașii într-acolo. Lăsă găina din mână.

— Sașa!

— Homer... Tu?

Artiom nu se clinti. Nu era conversația lui. Însă nu putea să n-o audă.

— Doamne... Tu, aici... De ce ești aici? Sașenka...

— Sunt bine...

— Am... Am crezut că ai murit... Te-am căutat acolo, în Tulskaia...

— Îmi pare rău.

— De ce nu mi-ai zis? Să mă fi căutat?

— Tu cum m-ai găsit?

- Eu... Artiom. Îl cunoști? El mi-a arătat unde ești.
- E și el aici?
- Tu... De ce faci asta, Sașa? De ce faci prostiile astea?
- De ce sunt prostii?
- N-ar trebui s-o faci. Haide... Adună-ți lucrurile. Și plecăm.

Artiom mângâie țeava Naganului. Nu acum. Mâine sau ziua următoare... când vine Besolov s-o vadă. Lasă-l să răspundă. După asta.... Prin orice mijloace. Bine? Găina se uită la el, aplecându-și capul într-o parte.

— Unde? Nu mă duc niciunde.

— Ce tot spui? Când te țin aici în felul ăsta? În sclavie? Noi putem... Am să cer...

— Nu.

— Nu-nțeleg! Ai putea să-ți câștigi traiul din altceva... Dacă trebuie să fii răscumpărată... Trebuie să fii răscumpărată?

— Nu sunt în sclavie.

— Atunci ce-i? Nu-nțeleg...

— Mă aflu acolo unde mi-e locul. De ce nu-mi spui nimic de tine, ce mai faci tu? Ce mai face... Hunter?

— Nu știu. Doamne Dumnezeule. Ce înseamnă asta... unde ți-e locul?

— Adică acolo unde oamenii au nevoie de mine.

— Ce prostie scandaloasă! N-ai nici măcar optsprezece ani! Ce tot vorbești? Aici e un bordel! Un cuib de vicii! Toți bărbații ăștia dezgustători... Asta nu mai poate continua! Plecăm!

— Nu.

— Haide!

— Lasă-mă!

Găina asculta. Îngrijorându-se pentru Homer. Însă Artiom nu interveni. Nu avea niciun drept s-o facă. Și a cui parte ar fi trebuit s-o ia?

— Nu trebuie să faci asta! N-ai niciun drept! Nu ești o prostituată!

— De parcă ăsta-i cel mai rău lucru care i se poate întâmpla unei ființe umane.

— Tu ești... o biată fetiță. Te-am pierdut... E vina mea...

— Nu-i vina ta. Și nu ești tatăl meu.

— Nu sunt nici măcar... De ce trebuie să fii aici? Nu-i ceea ce-ți dorești!

— Asta-i tot? Credeai c-am murit. Iată-mă, în viață... și e vreo diferență dacă-s prostituată sau nu?

— Tu. Nu ești. Prostituată!

— Atunci ce sunt?

Un bărbat se opri în ușa deschisă. Cu ceafa rasă, cu pielea adunată în falduri. Și o jachetă din piele încrețită la umăr. Oare era de la securitate? Verifica dacă stăpânul putea veni? Artiom se frecă la ochi, se aplecă în față și privi de la dreapta la stânga. Părul închis la culoare, cu cărare, pungi sub ochi... zărea prin mulțime un astfel de individ?

— Nu ești genul de fată care se lasă... Pentru gloanțe... Care îngăduie să i se facă anumite chestii... Eu nu așa mi te amintesc!

— Înțeleg. Și dacă așa sunt eu acum?

— Nu! E dezgustător.

— Păi, atunci descrie-mă altfel în cartea aia a ta. Fă-mă să fiu așa cum ai vrea tu să fiu. Ce importanță are ce fac în viața reală? Ce importanță are ce i s-a întâmplat lui Hunter?

— Și ce-are asta de-a face cu situația de față?

— Ți-ai terminat cartea. Cum? Ce s-a-ntâmplat în Tul-skaia?

— Nu-nțeleg! O inundație! Apa a năvălit înăuntru.

— Un miracol. Ai vreun miracol acolo?

— Aceea nu-i versiunea finală.

— Ai transformat un masacru într-un miracol, deci mă poți îndrepta și pe mine. Fă-mă zână. Îmi pare rău. E vremea

pentru următorul meu client. Îi primesc cu programare. Ca un doctor. Fă-mă doctoriță.

— Nu plec!

Bărbatul cu ceafa în pliuri ascultă, scuipe, și pleacă. Lui Artiom îi amortise piciorul. O mângâia pe Riaba cu degetele. Găina moțăia. Naganul era perfect treaz.

* * *

De la calmante și votcă, vizuina de vicii începu să se învâртеască; de fapt, întreaga lume se învârtea. Și capul lui Artiom se învârtea periculos.

În cele din urmă Homer ieși cu un aer pierdut, ca și cum fusese scăldat în apă rece ca gheața și apoi curențat.

— De ce se poartă așa?

— Du-te. Pleacă, tataie. Lasă-mă să discut eu cu ea. Mai târziu... Ne vedem mai târziu. Să zicem, în aceeași cârciumă unde-am mâncat. Unde-am fost cu tine și Ilia. Transmite-i condoleanțele mele.

— Tu ești... unul dintre clienții ei...

— Uită-te la mine. Ce-aș putea face eu? Trebuie să discut cu ea.

— Ia-o de aici, Artiom. Ești un băiat bun. Sincer. Ia-o de-aici.

— Sincer. În ordine.

Bătu la ușă. Ea deja îi auzise vocea și nu fu surprinsă să-l vadă. Se strecură înăuntru.

— Salut.

— Te-ai întors! Ai ajuns în Balașika aia a ta?

— Da.

— Arăți groaznic. Stai jos. Vrei ceva? Apă? Hai aici. Pe aici.

Sașa era uluitor de curată. Proaspătă. Nicio urmă de murdărie nu era lipită de ea. După ce fusese molestată și

făcută bucăți, doar își aranjase părul și-și revenise. Cum făcuse asta? Cum reușesc femeile să facă asta? Poate că-i beau pe bărbați?

— Acolo... Sunt instalații de bruiaj. În Balașika.

— Ce instalații de bruiaj?

— Sașenka. Bărbatul căruia tu-i spui stăpân... Besolov...

— Așteaptă. Ce-ai pățit acolo? Doamne, ce răni îngrozitoare. Și acest... Arzi. Ai febră.

— Stai. M-ascuți? Acest Besolov. Cine-i?

— Ai pistol.

— Când vine?

— Bietul de tine. Ți s-a înrăutățit starea, așa-i?

— El e perversul care s-a folosit de tine în noaptea aia?

Care s-a folosit de mine? Care ne privea?

— Care ne-a făcut cunoștință?

— Ascultă! Când vine? Vreau să discut cu el. Trebuie.

— Pentru ce?

— Pentru un motiv serios. El se află în vârful piramidei.

El trage sforile aici. Îi are pe Roșii la cheremul lui, iar fasciștii... Miller. Vreau să-nțeleg. Ce rost au toate astea? Să rămânem toți închiși aici, în metrou? Care-i planul? Vreau să-mi spună.

— Uite, crustele ți s-au uscat. Crustele de la arsuri. Pot să...?

— Asta... Spui că m-am ars singur?

— Da.

— De ce oi fi făcut-o? Pentru ce?

— Ai vorbit cu el și te-ai ars. Pentru Alexei.

— Așa am făcut? Adică... Din cauza Ordinului? Era...

Am ars motoul Ordinului... Mi-a spus ceva despre Ordin? Cu ce se ocupă în ultimul timp?

— Ți-ai amintit?

— Așadar, și tu ai știut totul, nu?

— Artiom. Vrei să te-ntinzi? Abia te mai poți ține pe picioare.

Se lăsă jos, ghemuit, lângă perete.

— De ce nu mi-ai explicat? De ce m-ai trimis în Balașika?

— N-ai ce să faci, Artiom. Uneori, tot ce poți face este să te arzi singur cu țigara. Asta-i tot.

— N-am ce să fac nici în privința instalațiilor de bruiaj? Nici în privința lumii?

— Exact.

— Când vine? Când?

— Nu știu.

— Ba știi! Mi-ai spus că-l poți simți! Spune-mi!

— Ce vrei de la el?

— Ascunde-mă. Ascunde-mă. Te rog. Ascunde-mă aici.

— Am să te ascund. Se așeză jos, lângă el, îi mângâie afectuoasă tâmpilele dezgolite și creștetul capului. Stai aici, în spatele draperiei.

Trase draperia.

— Încă pot s-o fac. Încă se mai poate face ceva.

Continuă să privească la draperie, la modelul ei cu flori-cele, iar în mijlocul fiecărei flori văzu ceafa lipsită de ochi a cuiva, o pajiște întreagă, flori cu capete văzute de la spate. Toți oamenii din Linia Roșie erau reprezentați acolo, fără fețe, trăind doar pentru ca, într-o zi, să poată fi împușcați în ceafă: asta era modelul.

— De ce? șopti Artiom cu încăpățănare, pentru sine, numai ca să nu adoarmă. Chiar dacă ești stăpânul, chiar dacă ești însuși diavolul. Îmi vei spune totul. De ce ne tratezi așa. De ce-i tratezi așa pe oameni. De ce trebuie să stăm aici. Iar dacă nu-mi spui, am să-ți zbor creierii. Cu Naganul asta de-aici. Chiar între ochi. Căcatule.

Și își cântă astfel, singur, până adormi.

Capitolul 20

Miracole

Și muri.

Întotdeauna se întrebasese dacă era ceva acolo, sau dacă, pur și simplu, se stingeau luminile. Și dacă era posibil să facă un târg cu cineva, să revină la copilăria lui. În vremurile dinaintea războiului, la mama lui, pe atunci în viață, și la Pământul încă viu. Acela ar fi un paradis minunat.

După moarte însă lumea nu se transformase în așa ceva. Viața de apoi era la fel ca viața pământească: închisă bine între patru scânduri. Poate doar ceva mai curat, cu pereți proaspăt vopșiți. Dacă viața era pictată cu vopsele de ulei de în peste tot, atunci cerul și iadul erau exact la fel.

În afară de pereți, acolo se găsea un pat. Cu alte paturi lângă el, făcute și goale. Ciudat, fiindcă n-avea cum să fie singurul care murise și ajunsese aici.

Mai era și o vergea de metal, cu o pungă transparentă, plină cu un lichid, care atârna din ea. Un tub din cauciuc se întindea de la pungă până la brațul lui Artiom, înlocuindu-i sângele cu ceva.

Aha. Deci, trăia.

Ridică brațul și-și închise și deschise pumnul. Brațul nu era legat. Mișcă picioarele, erau libere. Dădu așternutul la o parte și se privi: gol-puşcă. Găurile de gloanțe fuseseră acoperite cu plasturi albi. De ce-i făcuseră asta? Cine?

Mișcă spatele și nu simți nimic. Urmele de mușcăături ale biciului se mai vindecaseră întrucâtva. Se uită la arsurile de țigară: crustele căzuseră, lăsând urme rozalii.

Ce se-ntâmplase?

Începu să-și amintească. Florile acelea, cu spatele capetelor. Discuția cu Sașa. Revolverul din mână. Cum de-i băgaseră pe gât un pat în loc de toate alea, și-i picurau acum un înlocuitor de sânge?

Coborî picioarele pe podea. Apoi înșfăcă tija metalică de parcă era un baston. Se simțea ciudat să stea în picioare. Capul parcă-i plutea, sunetele se distorsionau.

O încăpere pătrată, o ușă.

Luând cu el bastonul cu sângele fals, merse șchiopătând pe catalige. Se sprijini de ușă. Era încuiată. Bătu. Niciun răspuns.

Însă afară, dincolo de ușă, viața-și urma cursul. Auzi zgomotul vocilor, filtrat prin placaj: muzică, râsete. Râsete. Poate că, în definitiv, era chiar paradisul? Iar el se afla în anticameră? Și trebuia să scape de sângele stricat, să-l înlocuiască cu cel incolor, fluidul angelic, după care îl lăsau și pe el înăuntru?

Un vierme de fier apărură în gaura cheii și începu să se răsucescă. Fusesse auzit.

Artiom se întrebă ce-ar putea folosi ca să lovească. Însă chibzui prea mult. Își rată șansa.

În prag stătea o femeie. Îmbrăcată într-o haină albă: o haină albă proaspăt spălată și călcată. Îi zâmbea.

— Iată-te. Începuserăm să ne îngrijorăm deja.

— Să vă-ngrijorați? întrebă Artiom prudent. Voi?

— Bineînțeles. Ai fost inconștient prea multă vreme.

— Câtă vreme?

— Oho, deja o săptămână. Ai intrat în a doua săptămână.

— Cel puțin, nu mai sunt în urmă cu somnul, zise Artiom, încercând să privească peste umărul ei și să vadă ce se pregătea pentru el pe coridor. Nici măcar nu mai știu ce-am de gând să fac în viața de apoi.

— Ești chiar atât de grăbit?

Femeia clătină din cap.

Era drăguță. Pistrui difuzi, ochi arămii, păr strâns la spate. Un zâmbet, și putea să-și dea seama că zâmbea des: o față atât de fin conturată.

— Doctorul a zis cam o săptămână sau două, și mă duc.

— Păi și eu sunt doctor. Iar eu n-aș fi chiar atât de categorică.

— Atunci tu ce-ai spune?

Un alt vierme se foi în pieptul lui Artiom, speranța.

— Păi... ai primit, după părerea mea, o doză de cinci-șase gray. Când? Cu vreo două săptămâni înainte de a fi spitalizat? Judecând după sângele tău.

— Înainte să fiu spitalizat?

— Dacă totul ar fi fost făcut mai prompt, dacă am fi început tratamentul imediat, aș fi spus că ai șanse cam jumi-juma. Iar acum – n-aș vrea să te înșel – rezultatele terapiei sunt destul de bune. Transfuzii. Am reușit să selecționăm antibioticele potrivite.

— Antibiotice? Terapie?

Artiom miji ochii.

— Astea și alte câteva chestii... Cred că poți să simți și singur. Rănile se vindecă. Oricum nu-i vorba de numai o săptămână. Există o șansă bună – chiar serioasă – că vei începe să te refaci. Organismul tău răspunde foarte bine.

— De unde sunt antibioticele?

— Scuză-mă? Dacă te preocupă data expirării, te asigur...

— Unde sunt? Ce-i asta? E Hansa?

— Hansa? Hansa aici, afară? Vrei să spui Linia Circulară?

— Afară? Unde afară?

— Unde pleci? Stai! Nu ai pantaloni, apropo!

O împinse la o parte și se împletici afară din încăpere.

Coridorul se întindea la infinit și arăta ciudat, ca și cum fusese construit în interiorul unui tunel. Un perete era rotunjit, placat, dar nu cu dale precum cele din metrou, mâncate de rugină, ci curate și acoperite cu vopsea de ulei de in. Totul era curat și uscat. Becuri de folosință îndelungată atârneau din plafon. Ce loc era ăsta? Nu era o stație. Nu existau stații ca asta.

Undeva cânta o mică orchestră, veselă ca la o beție.

— Unde suntem?

— O să ți se pară mai degrabă ciudat dacă te apuci să explorezi locul în fundul gol, Artiom. Îți sugerez să te întorci în salon...

— Cum de-mi cunoști numele?

— E scris pe cuponul tău.

— Pe cuponul meu.

Apoi își aminti. Își aminti cum, cu doi ani în urmă, zăcuse într-o cușcă a fasciștilor, așteptând să fie spânzurat dimineața devreme. Pur și simplu, nu putuse să doarmă. Și când ațipise pentru câteva minute, creierul lui viclean, jalnic, îl hrănise cu un vis despre evadare. Apăruse Hunter, îi exterminase pe toți dușmanii lui Artiom și-l eliberase. Fusese un vis destul de bun; partea cea mai jalnică fusese că trebuise să se trezească.

Artiom ridică mâinile și le privi din nou.

Voia cu ardoare să creadă în ceea ce i se întâmpla: probabilitatea și șansa recuperării. Crezuse că deja ajunsese să-și accepte moartea, dar nu. În momentul când i se promisese încă puțin din viață, ademenit fiind, mușcase momeala.

Dar dacă era un vis, nu avea nevoie de pantaloni.

Începu să meargă înainte, spre locul unde se auzeau vocile.

La un moment dat, peretele dispăru și dezvălui un spațiu vast, cu plafonul foarte înalt; aici putea să vadă cum fusese construit totul – ca un tunel, însă un tunel imens, atât de înalt, încât putea fi împărțit în trei niveluri normale. De la primul nivel se înălța o scară lată, oficială, acoperită cu covoare roșii. Deasupra scării se afla un glob. Un glob incredibil. Cu oglinzi mici și pătrate, lipite pe toată suprafața lui. Un dispozitiv de iluminat își proiecta raza asupra globului și străfulgerările de lumină reflectată se împrăștiau peste tot, ca niște spoturi laser strălucitoare. Globul se rotea cu o demnitate austeră, de parcă era o planetă, iar picățelele de lumină alunecau pe pereți.

Muzica impetuoasă, de genul „totul sau nimic” venea de sus, și acolo râdeau oamenii. Întregul perete de deasupra treptelor era acoperit cu un banner uriaș: roșu viu, împodobit cu aur. În centrul său se afla un blazon: globul pământesc într-o ramă împletită, cu secera și ciocanul încrucișate deasupra. Un simbol familiar pentru oricine vizitase Linia Roșie. Sclipirile vesele ale globului-oglindă ajungeau și acolo.

Era la Roșii?

De ce l-ar salva Roșiii, readucându-l la viață?

Un vis.

— Voi fi nevoită să chem paza, îl avertiză doctorița de undeva din spate.

Artiom își lăasă bastonul improvizat pe prima treaptă și se apropie de muzică. Picioarele îi erau mai degrabă slăbite, nu cu totul viguroase. Așteptă, apoi cuceri următoarea treaptă.

Ce era locul ăsta?

Încet, mijind ochii, se târî mai departe. O boltă se înfățișă vederii sale; îi putea vedea tavanul alb și lumina strălucitoare ca ziua.

Și apoi, din spatele treptelor, răsări o sală.

O sală imensă. O cupolă alb-albăstruie, rotundă, cu un candelabru atârnat de plafon, ca o explozie de sticlă. Podeaua era incredibil de moale, acoperită cu un singur covor continuu, cu un model incredibil de luminos; doar privindu-l, se simțea amețit și bolnav. Și peste tot erau mese, mese și iar mese. Mese rotunde, pregătite pentru un dejun: fețele de masă erau pătate, însă și ele fuseseră cândva albe. Farfurii cu resturi. Carafe pe jumătate pline cu lichid rubiniu. Furculițe împrăștiate pe podea.

Și oameni: peste tot.

Adunaseră laolaltă câteva mese rotunde, abandonându-le pe cele unde mâncaseră.

În unele locuri, se îmbrățișau, cu frunțile lipite, așa cum făcuseră Artiom și deținutul politic în tunel, dar nu motivați de durere, ci de votcă. În alte locuri, se întrețineau conversații solemne. Îmbrăcați ciudat: nu cu trupuri goale sub paltoane, ci în cămăși, chiar dacă mototolite. Aveau până și cravate, la fel ca în fotografiile dinaintea războiului.

De parcă era invizibil, Artiom porni spre ei, peste covorul moale, îngropându-și tălpile goale în iarba de lână. Cineva se uită spre el de la masă, afișând o surprindere încețoșată în ochii săi, însă nu-l putu privi prea mult și se aplecă din nou peste salatele complicate și păhărelele băute pe jumătate.

O orchestră jerpelită bubuia pe o scenă mică, aflată în capătul opus al sălii, și un personaj cu burdihan, crăcănat, țopăia impetuos între muzicieni, în aplauzele stângace de la masa cea mai apropiată.

— Artiom?

Se opri, fusese zărit.

— Ia loc. Nu te sfii. Oricum nu ești sfios după câte văd.

Un bărbat se uita la el și-i zâmbea. Păr închis la culoare, în şuvițe umede pe frunte, pungi sub ochi, sclipire sticloasă, de bețiv în privire, cămașă neîncheiată. Stătea lângă un porc cu chelie, roșu strălucitor la față, care sughița.

— Alexei... Felixovici?

— Oh! Și tu îți amintești de mine?

— Te căutam.

— Păi, ia te uită: m-ai găsit! Artiom, el este Ghenadi Nikitici. Ghenadi Nikitici – Artiom.

— Bucrosdăcunșintă! grohăi porcul.

În momentul acela, lui Artiom îi trecu prin minte că ar trebui să-și acopere părțile intime. Dintr-odată, începu să suspecteze că s-ar putea să nu fie deloc un vis. Sminteala delirantă din toate părțile era dincolo de limita îndurării, însă într-un vis nu era posibil să te gândești că erai adormit și că trebuia să te trezești curând – asta te trezea imediat, nu?

Se așază cu dosul său gol pe un scaun catifelat și se acoperi cu un șervet. Cum l-ar fi putut interoga pe Besolov în situația asta? Unde-i era Naganul? Cu ce l-ar putea amenința ca să-l facă să spună adevărul? Un cuțit de pe masă?

— Cum am ajuns aici?

Întrebuse ca să evite să mărturisească despre vis.

— Prietena ta m-a convins. Prietena noastră comună.

— Poftim? Sașa?

— Sașa. M-a implorat vărsând foarte multe lacrimi. Dar eu, știi, sunt bun la suflet din fire. Apoi mi-am amintit de tine și cât ești de simpatic. Am avut un meci de groază atunci... Fratele meu vitreg, ai putea spune. Așa că inima mi-a tremurat. Te-am ridicat din genunchi, în cele din urmă. Îți amintești ceva? Cred că luaseși prea mulți viermi. Erai cam amețit. Dar te-ai descurcat bine cu toate îndatoririle.

— Câtădăipresionant!

Artiom se mai afundă puțin sub fața de masă. Dintr-odată se simțea gol – rușinos și stupid de gol. Sașa îi ceruse acestui șacal să-l salveze? Îl îngrijeau pe Artiom pentru că-l convinsese Sașa?

— Nu vreau asta. N-am nevoie de pomenile voastre!

— Ah, iar începi. Ai luptat curajos atunci. Sub influența viermelui. Aveai de gând să introduci justiția globală. Mai ales când am pălăvrăgit despre Miller. Ai folosit două țigări de-ale mele pentru a scăpa de tatuajul ăla. Nu-ți amintești nimic?

— Unde suntem? Unde mă aflu? Chiar acum?

— Suntem... Suntem într-un buncăr. Nu, nu buncărul ăla eroic al tău, nu mă privi cu ochii ăștia. Sub Moscova există o mulțime de buncăre din astea... Am ales unul destul de decent, reamenajat la standarde europene. Celelalte nu stau atât de grozav. Unele sunt inundate, și-n altele nu poți intra deloc, atât sunt ușile de ruginite.

— Iezactașa!

Doctorița apăru, însoțită cu oameni de la pază; îmbrăcați elegant, în tunici, de parcă veneau direct de la paradă. Se pregăteau să-l calmeze pe Artiom.

— Haideți, aveți de gând să-l luați chiar acum? Întrebă Besolov supărat. Lăsați-mă nițel să discut cu omul. Probabil că are o mulțime de întrebări.

Doctorița fu de acord și plecară.

— Sașa m-a băgat aici?

Dezbrăcat și neajutorat. Ea-l salvase?

— Da. Băiatul a încasat o doză urâtă de radiații, a zis ea. Și a primit-o pentru că, de unul singur, doar el, a ghicit toate secretele voastre îngrozitoare. Voia foarte mult să urce din nou la suprafață, și uite unde-a ajuns din cauza asta. A reușit chiar și captureze stația radio din Balașika. A întrerupt bruiajul! A contactat oamenii! Un erou! Un tânăr admirabil!

— Ea ți-a spus? Ție?

Îl trădase? Îl vânduse oare?

— N-a fost doar ea. Au fost și propriile mele surse. Trebuie să mărturisesc că prima dată te-am subestimat. Erai destul de dus cu pluta, desigur. Asta-mi place mie: o mică discuție cu un om de rând. Să-i spun câte puțin despre cum merg lucrurile cu adevărat, să adulmece fumul care începe să se ridice din creierii lui. Mulți dintre cei de aici n-au mai ajuns în metrou de ani de zile, dar sunt curios. Și în fond și la urma urmei, treaba mea este să mă asociez cu oamenii.

— Remarclabilomule! exclamă mistrețul.

— Suntem în Moscova?

— Bineînțeles.

— Într-un buncăr? De ce... arată atât de neobișnuit? De ce sunt bannerele sovietice? E... Nu-nțeleg. Linia Roșie e controlată cu-adevărat de Hansa? Sau Hansa e cea controlată de Linia Roșie?

— Ce importanță are?

— Poftim?

Artiom se încruntă: sala albă glisa lateral și în sus.

— Există vreo deosebire între Linia Roșie și Hansa? zâmbi Besolov ca o groapă de nisip mișcător. Și-ncearcă doar să găsești zece deosebiri între Roșii și fasciști.

— Nu-nțeleg.

— Nu-i nimic. Sunt dispus să-ți explic. Ce-ar fi să facem o mică plimbare? Fără pantaloni, desigur, ar fi mai degrabă... hei, chelner!

Un chelner agitat, cu papion, păr cărunt și mustață veni în fugă. Besolov îi ordonă să-și scoată pantalonii și cămașa și să-l îmbrace pe invitatul său. Artiom își ceru propriile haine, însă i se spuse că totul fusese ars. Apoi se învoi să ia hainele albe și negre, cu excepția papionului. Chelnerul stătea în poziție de drepti, iar burta acoperită de fire cărunte

îi tremura. Doctorița deconectă perfuzia cu sânge îngeresc și acoperi înțepătura de ac cu un plasture.

Alexei Felixovici se ridică și-și șterse buzele cu un șervet; plecă de la masă.

— Fortimpresionat, îi spuse mistrețul lui Artiom ca ră-mas-bun.

O luară din loc, schimbând saluturi cu participanții la festin, băuți bine: Kondrat Vladimirici, Ivan Ivanici, Andrei Oganosovici și restul.

— Cine-s ăștia? Cine sunt oamenii ăștia?

— Oameni minunați! îl asigură Besolov. Cei mai buni.

Ajunseră la scară.

— Așadar. Alexei Felixovici gesticulă împrejur. A apărut o întrebare. De ce simbolismul sovietic? Răspundem: Înainte – înainte să se fi întâmplat totul – aici se afla Muzeul Războiului Rece. Un muzeu privat. Însă! Se găsea într-un buncăr guvernamental adevărat, de pe timpul aceluiași Război Rece. O fostă US! Adică, Unitate a Statului. Cumva, ea a fost privatizată, Dumnezeu știe cum, în timpul turbulențelor ani nouăzeci, nu mai contează cum. Inundată, murdară și abandonată. Pentru că la vremea aceea, ni se părea că buncărele nu vor mai fi necesare niciodată, nimănui. Și atunci noii proprietari au decorat-o potrivit gusturilor lor nostalgice: toate bannerele, stelele roșii, secerile și ciocanele și tot așa, și tot așa. Practic, sugerând URSS-ul, dar în stilul NEP¹. Au refăcut superb totul, fapt pentru care le suntem foarte recunoscători. Au început cu un plug de lemn și au terminat cu bomba atomică, ca să spunem așa. Au adunat niște artefacte istorice interesante și au început să aducă

¹ NEP (*novaya ekonomiceskaia politika*): Noua Politică Economică, sistem de reforme economice care introduceau un compromis cu economia de piață. În Uniunea Sovietică, sistemul a fost instituit de către Vladimir Ilici Lenin în 1921. (n.tr.)

în vizită grupuri de turiști străini. Însă când s-a declanșat al Treilea Război Mondial, li s-a reamintit foarte repede ce înseamnă US și cine era adevăratul proprietar aici și cine era înlocuitorul său doar provizoriu. Pentru că oricine a fost aici, normal, nu vrea să se ducă într-o US autentică. Acolo-i mai degrabă sordid, fără brizbizurile acestea. În definitiv proprietarii privați sunt proprietari privați. Iar stilul e maiestuos; ți se taie răsufarea. Te uiți la bannerul acela și-ți amintești cum măreța noastră armată obișnuia să fie o amenințare pentru întreaga lume. Așa că n-am schimbat nimic aici. Este elegant, patriotic și confortabil.

Sclipirile erupte din globul-oglină gâdilau bannerul roșu și jucau peste stemă.

— Însă Linia Roșie... Ei împing oamenii către mitraliere!... Sub drapelele astea... Chiar acum, în Komsomolskaia! Ieri! Acum o săptămână! Un copil a fost împușcat... În brațele mele... Nu al meu... Dar...

— Și ce-i cu asta, rogu-te să-mi spui? Asta n-are nimic de-a face cu noi.

— Tu l-ai forțat pe Miller să le dea gloanțele, nu? Hansa! Acolo, în Komsomolskaia, la Moskvin!

Artiom se trezise în cele din urmă.

— În primul rând, noi nu suntem Hansa. În al doilea rând, n-am obligat pe nimeni. Gloanțele sunt ale noastre. Iar Ordinul abia dacă-i un serviciu înarmat de livrări. Moskvin era îndreptățit la o compensație pentru acțiunile Reichului. Și ce fac ei cu gloanțele este o chestiune care ține de etica lor. Pe de altă parte, noi am stopat un război. Care, pe deasupra, începuse nu din cauza felului în care-i alcătuit sistemul în general, ci ca rezultat al unor inițiative cretine la nivelul de decizie intermediar. La fel, după cum s-a întâmplat, și cu buncărul tău eroic. Tu chiar vrei un război civil?

— În Komsomolskaia au folosit gloanțele alea pentru a-i transforma pe oameni în carne tocată! Oameni vii! De

ce-ncerci să mă sperii cu un război? Oamenii de acolo flă-mânzesc; sunt gata să se repeadă peste mitraliere. Poți să-ți imaginezi? Poți să-ți imaginezi cum este?

Besolov se opri din vorbit și tăcu până când ajunseră la baza scării.

— Dar ce-ar fi de făcut? Încercăm să găsim un antidot pentru mucegaiul ciupercilor. Încercăm cu pesticide. Însă există anumite procese naturale. Ecologia din metrou, ca să spunem așa. Eu sugerez să considerăm asta un fel de auto-reglare a nivelului populației.

— Dar voi vă-ndopați serios aici!

— Ai putea avea această impresie, fu de acord Besolov. Însă este o prostie să te gândești că ștabii din Polis, ori Moskvîn sau Miller nu-și umplu burțile. Asta-i mai mult o ches-tie de genul „dă Cezarului ce-i al Cezarului”. În rezervele de stat nu există destule alimente conservate ca să ajungă pentru toți. Așa-i făcută lumea. Dacă plec de aici și hrănesc o fetiță flămândă, dându-i resturile din farfuria mea, nu resolv nimic. Resturile mele nu sunt peștii lui Isus. Sau hai să zicem că ies și hrănesc fetița flămândă. Nu se schimbă nimic.

— Pentru că Hansa ta nu-i mai bună decât Reichul.

— Și-ți mai spun ceva: în esență, Hansa este Reichul.

— Poftim?

— Vino cu mine.

Artiom șchiopătă în urma lui.

De la scara cu banner, o luară la dreapta. Deasupra capetelor lor strălucea o stea roșie, sclipitoare. O inscripție lucea purpurie: BUNCĂR 42. Era destul curent electric pentru toate astea. Toate erau importante. Meraseră prin coridor și ajunseră într-un bar pustiu. Tejgheaua era iluminată de un Kalașnikov confecționat din tuburi de neon; nu exista bar-man, iar sticlele deschise se ofereau singure. Besolov puse

pe tejghea ceva cu o etichetă care nu era rusească, scoase cu dinții dopul spongios și duse sticla la gură. Îi oferi și lui Artiom, însă el refuză ca un mofturos.

— Și iată, Muzeul Războiului Rece! zise Besolov, cotind spre un pasaj îngust: table de oțel, fixate cu nituri pătrate.

Intrară în spațiul muzeului: o hartă veche pe perete, iluminată de jos; o umbră imensă, purpurie, întinsă peste jumătate de lume, eticheta URSS-ul; mici state europene cenușii, înghesuite unul în altul. Totul punctat de siluetele desenate ale rachetelor și ale avioanelor cu aripi late. Într-un colț era un manechin decolorat, îmbrăcat într-o uniformă veche, o ținută stupidă, de vară. Păzea o bombă imensă, grăsană, pictată în vopsea de ulei cenușie.

— Aici avem un mic exponat amuzant. Un model al primei bombe atomice, dezvoltată și produsă în Uniunea Sovietică...

Bomba avea un capac din sticlă instalat în vârf, ca să permită oamenilor să arunce o privire în iad. Dar, bineînțeles, acolo nu era nimic: doar un soi de dispozitiv cu indicatoare.

Însă Artiom nu se uita la ea. Privea harta uriașă a Europei.

— Sunteți tot voi, nu? Instalațiile de bruiaj sunt tot ale voastre. Vă căutam, tocmai din motivul ăsta. La ce vă trebuie toate astea? Ce facem noi, blocați, în metrou? Dacă întreaga lume a supraviețuit...

— Chiar a supraviețuit? își ridică surprins Besolov sprâncenele. Bine, bine. A supraviețuit. Aici te-am prins!

— Toate rachetele astea și avioanele de pe hartă. Astea-s chestii vechi, da? Chiar scrie că-i URSS, nu Rusia! Cât de veche e harta asta – are o sută de ani? De fapt, nu există niciun fel de dușmani, așa-i? Dușmanii ăia de care se teme Miller. Cei pentru care există bruiajul. Războiul s-a terminat! Încă de-atunci. Așa-i?

— Totul e foarte subiectiv, Artiom. Poate că, pentru unii, războiul continuă.

— Ei nu plănuiesc – occidentalii – să facă nimic împotriva noastră! Nu? Du-te și ia pânza de pe ochii lui Miller!

— Fiecare crede ce-i convine mai mult.

— Atunci, pentru ce toate astea? Bruiajul... de ce l-ați instalat? De ce-i omorâți pe cei veniți din alte orașe? Să pară că întreaga omenire a fost bombardată și făcută bucăți! Pentru ce? Să pară că suntem singurii! Atunci de ce mai suntem ținuți aici, în metrou?

— Pentru că, zise Alexei Felixovici, abandonând bonomia sa, ca o viperă care năpârlește și-și lasă pielea, în afara metroului vom înceta să mai fim un popor. Vom înceta să mai fim o mare națiune.

— Poftim?

— Am să încerc să-ți explic și asta. Iar tu nu mai țipa, ci încearcă să asculți. Și apropo, nu noi am instalat aparatura de bruiaj. Este acolo de pe vremea Uniunii Sovietice. Ce calitate! În anii nouăzeci, instalațiile au fost, pur și simplu, închiriate unor oameni de afaceri, să transmită muzică. Temporar.

Hainele chelnerului bătrân atârnav pe Artiom șleampete și largi. Undeva, în spatele lui, un om al pazei își dresese glasul, pentru a-și semnala prezența. Alexei Felixovici scoase din buzunarul de la piept o batistă cu inițialele sale într-un colț și o plimbă peste bombă, ștergând-o de praf.

— Dar cred că am să încep cu frumusețea asta de-aici.

— De ce vrei s-o ții aici?

Artiom se simțea dezgustat de parcă Besolov sărutase un mort pe buze.

— Oh, haide. Trebuie să-ți cunoști propriile rădăcini, zise Besolov, apoi se întoarse spre el și zâmbi. Așa că nu atingem nimic de-aici. Această bombă este primul strămoș al

suveranității noastre! Mângâie rotunjimea imensă a bombei. În esență, numai mulțumită ei am fost capabili să ne apărăm împotriva acțiunilor Occidentului. Să ne apărăm ordinea socială unică. Civilizația noastră. Dacă savanții noștri n-ar fi creat-o, țara ar fi fost îngenunchată după al Doilea Război Mondial, iar după aceea...

— Pentru ca în al Treilea Război Mondial să putem fi loviți cu ea și...

— Al Treilea Război Mondial? îl întrerupse Alexei Felixovici. În al treilea ne-a cam luat un pic valul. Prea prinși, ca să spunem așa, de adevărul televiziunii noastre. Omul e bun la astfel de lucruri, în general: la substituirea realității cu iluzii. Și se pricepe să trăiască într-o lume complet imaginară. În principiu, este o calitate folositoare. Întregul metrou, de exemplu, se descurcă splendid în acest sistem de coordonate imaginare.

— Întregul metrou se descurcă splendid? întrebă Artiom, apropiindu-se mai mult de el.

— Vreau să spun că totul funcționează. Toată lumea este intrată în sistem, este implicată. Pe Linia Roșie, ei cred că luptă împotriva Hansei și a fasciștilor. Cei din Reich cred că se războiesc cu Roșiii și cu mutanții. Cei din Hansa își sperie copiii cu Moskvîn și-și toarnă vecinii că ar fi spioni de-ai Roșiilor. De parcă totul ar exista cu adevărat!

— De parcă? Eu! Am fost acolo! Artiom simți brusc că nu mai putea respira în acest muzeu. Am fost în tunel. Între Pușkinskaia și Kuznețki Most. Măcelul ăla sângeros dintre Roșii și fasciști. Au atras zeci de oameni. În luptă. Oameni adevărați, vii. S-au hăcuit unii pe alții până la moarte. Cu târnăcoapele. Și cuțitele. Răngi metalice. Asta chiar s-a întâmplat. Ai priceput asta, gunoiule? Chiar! S-a întâmplat!

— Îi compătimesc. Dar ce dovedește asta? Cine-a fost omorât acolo? Roșiii? Fasciștii? Nu. De-o parte un număr de

indivizi afectați genetic, iar de cealaltă parte un număr de sabotori și guri-sparte. Un conflict controlat. Și un mod extrem de original de autopurificare, dacă examinezi totul detașat. Ca și cum sistemul nostru e un organism viu... Celulele care stânjenesc supraviețuirea mor și dispar. Dă-mi voie să repet: nu noi am început războiul. Eșalonul de mijloc al conducerii serviciului de informații al Reichului a atacat Linia Roșie pentru a se pune bine cu conducerea lor. Fără să aibă nici cea mai mică idee că de fapt nu există nici Linia Roșie, nici Reichul.

— Ce vrei să spui – nu există?

— Păi asta – bineînțeles că există! Numele lor există. Pentru oameni, este foarte important să-și spună cumva. Să creadă că sunt ceva. Pentru ei este foarte important să lupte împotriva cuiva. Și noi îi ajutăm. Aici nu avem un stat totalitarist! Le oferim cea mai extinsă plajă de produse: dacă vrei să masacrezi mutanți, Legiunea de Fier face recrutări. Dacă visezi la rații pe gratis și cauze comune, fugi la Linia Roșie. Dacă nu crezi în nimic și doar vrei să faci afaceri, atunci emigrezi în Hansa. Ești intelectual? Visează la Orașul de Smarald și poartă-ți gaura din turul pantalonilor în Polis. Un sistem convenabil, înțelegi? Deja am încercat să-ți bag asta în cap în Țvetnoi Bulevard. De ce vrei să urci la suprafață? Îți putem oferi multă libertate aici. Ce vrei să faci acolo, sus?

Alexei Felixovici se opri la ieșire, aruncă o privire în jurul altarului bombei și stinse lumina. Artiom încă se gândea cum să răspundă.

— Așadar, nu ești din Hansa? Toate astea nu-s Hansa?

— Din care Hansa? răspunse Besolov și clătină din cap. Ți-am spus: nu există nicio Hansa. Da? Există Linia Circulară și există oameni care cred că trăiesc în Hansa.

— Atunci, tu de unde ești?

— De aici, de unde să fiu? Alexei Felixovici înălță privirile spre tavanul boltit, placat în dale. Chiar din acest loc. Și ca să fiu mai exact, din încăperea aceea, de acolo. Vino după mine.

Intrară într-o încăpere mică cu parchet pe jos și un birou pe care stătea aprinsă o veioză verde: un post de securitate. Santinela de gardă, purtând uniformă de ofițer, se ridică și salută. Recepția cuiva? Treptele unei scări rulante duceau la nivelul următor, unul intermediar: o imitație. Era ca o cameră din cu totul alt timp. Nu de pe vremea pretențioșilor ani 2000, ci din cele ce păreau străvechi, însă neafectate de trecerea timpului.

Urcară treptele și ajunseră la o ușă.

Un birou. Rafturi de cărți cu uși din sticlă, încărcate de tomuri grele; în mijlocul camerei, un podium. Și un birou de nomenclaturist într-un colț, la fel ca la Svinolup și Miller. La birou era așezat un bărbat.

Nemișcat.

Tolănit pe spate și privind spre tavan. Ochii aveau un luciu de plastic.

În tunică, cu stele aurii pe epoleți. Mustața stufoasă, neagră. Părul pieptănat peste cap.

— Acesta-i...

— Iosif Vissarionovici Stalin. Încântător, nu?

— Stalin?

— Un manechin în mărime naturală al lui Stalin. Din ceară. Poți să te duci să te uiți.

Încălcit în visul său, Artiom urcă supus pe podium.

Stalin își pusese mâinile fără oase pe birou: un stilou ieșea dintr-un pumn de ceară, ca și cum imitația conducătorului era pe cale să semneze un decret. Cealaltă mână era întinsă, cu palma lată, cu degetele rășchirate. Pe sub mustață se ivea un zâmbet, săpat cu un cuțit, ferm. Lângă mână zăceau niște trandafiri eterni, ponosiți.

Incapabil să se abțină, Artiom îi atinse nasul. Lui Stalin nu-i păsa defel. Nu-i păsa că murise și fusese reînviat; nu-i păsa că e un manechin, că scăpase cu un asemenea preț, când lumea fusese făcută praf. Nu-i păsa dacă-i lăsau flori la picioare, ori îi atingeau nasul. Stalin era într-o toană excelentă. Totul era bine în ceea ce-l privea pe Stalin.

— În mărime naturală, zise Besolov.

— E tot din... muzeu? Un exponat?

Artiom se duse la un corp de bibliotecă, șterse cu degetul praful de pe geam și se uită la rafturi. Erau ticsite cu una și aceeași carte: I. V. Stalin. *Opere complete*. Volumul 1.

— Pentru ce-i asta? Artiom se uită la Besolov.

— Aici a fost biroul lui Stalin pe vremea când era un buncăr adevărat. Deși ghizii spun că Stalin n-a stat nicio clipă aici: a decedat înainte ca această unitate să fi fost dată în folosință. Însă au făcut o efigie pentru turiștii occidentali și au pus biroul la punct. Stalin era deja aici când am intrat noi în buncăr. Și am păstrat tot. Istoria unui popor trebuie respectată.

Alexei Felixovici sui pe podium, se duse la Stalin, se așeză pe biroul lui și-și legănă picioarele.

— Continuitate! Uite-l pe el și uite-ne pe noi. După cum stau lucrurile, se dovedește că el a construit buncărul pentru noi. Se gândea la viitorul nostru. Un mare conducător.

În afară de portretele cu mustață de pe Linia Roșie, Artiom nu-l mai văzuse niciodată pe Stalin; ce simțise el când îl atinsese pe marele conducător pe nas? Ceară.

— De ce continuitate? Continuitatea e pe Linia Roșie.

— Artiom. Haide, Artiom! țistui Besolov. Atunci, dă-mi voie să te hrănesc cu lingurița. Linia Roșie, Hansa și Reichul sunt și ele tot niște manechine. Bineînțeles, simulează independența, competiția și lupta. Apoi chiar se luptă și ajung să fie luate de val.

— Deci, cine ești tu?

Alexei Felixovici chicoti.

— Este o chestiune elegantă, un sistem multipartinic. Ca o hidră. Alege-ți un cap care ți se potrivește și luptă cu celelalte. Crede că un cap-inamic este un balaur. Cucerește-l. Dar cum e cu inima? Besolov mângâie biroul și arată cu bărbia spre restul încăperii. Aceasta-i inima. N-o poți vedea și nici nu știi nimic despre ea. Și dacă nu ți-aș fi arătat-o, ai fi continuat să lupți împotriva capului. Dacă nu împotriva Liniei Roșii, atunci a Hansei.

Artiom se îndepărtă de corpul de bibliotecă și se apropie de Besolov.

— N-o să-ți pară rău că mi-ai arătat-o?

Besolov nu se retrase, nici nu se dădu mai încolo. Nu-i era teamă de Artiom, de parcă nu el ar fi fost în visul lui Artiom, ci Artiom în visul lui.

— Du-te și spune cuiva că ai fost aici. Chiar și lui Miller al tău. Ce-o să-ți spună? O să-ți spună că e nebunie curată.

Artiom înghiți în sec. Chiar mărturisise așa ceva în timpul beției?

— Cum – n-a fost și el aici?

— Bineînțeles că nu. De ce i-am lăsa pe toți aici? Acesta-i un templu. Un sanctuar.

— Și ce-i cu mine?

— Ce-i cu tine? Tu ești un nebun sfânt, Artiom. Nebunii Domnului pot intra în templu. Lor chiar li se arată miracolele.

Deodată, înțelese.

— Observatorii Invizibili.

— Mai tare!

— Observatorii Invizibili.

— În sfârșit. Iată, nu ești un caz chiar atât de disperat, până la urmă!

— Dar asta-i doar o minciună. Un mit. La fel ca și Orașul de Smarald.

— Bineînțeles, fu de acord Besolov. O născocire. O poveste.

— Totul s-a prăbușit acum un car de ani. N-a ținut nici măcar o lună. Statul. Apoi a fost haos. Iar de atunci... Toată lumea știe asta. Și copiii o știu. Nu ne guvernează nimeni. Suntem aici de capul nostru. Singuri. Observatorii Invizibili sunt un mit!

— Dar de unde știi că-s un mit? Noi am fost cei care ți-am spus asta. Înțelegi? Noi ți-am dat imediat o imagine prefabricată care să ne convină. Ești doar un biet suflet, la urma urmelor; gândești cu inima, nu cu mintea. În imagini. Perfect atunci, am să-ți arăt eu clișeele. Servește-te! Observatorii Invizibili! Hopa! Pe de-o parte, în mod clar nu mă crezi, dar pe de alta, e ca și cum ai ști totul despre mine. Zvonuri! Mai bune ca televiziunea.

— Dar tu.... Conducătorii dinainte, asta-i... Guvernul, președintele... Ați fost evacuați dincolo de Urali, nu-i așa? Sistemul guvernamental s-a prăbușit... Statul...

— Gândește-te puțin: de ce să ne ducem noi dincolo de Urali? De ce să ne ducem într-un buncăr separat, la celălalt capăt al lumii? Așa, din senin, de capul nostru? Și ce-am face acolo... să ne mâncăm între noi? Locul nostru este cu poporul!

Se întinse, părând o pisică bine hrănită.

— Și unde ați fost în tot timpul ăsta? Când noi mâncam căcat? Când ne sugrumam unii pe alții? Când muream pe capete din cauza voastră, unde erați?

— Chiar lângă voi. Am fost mereu lângă voi. Dar de partea cealaltă a zidului.

— Asta! Nu poate fi! Posibil!

— Ți-am mai spus, funcționează. Nu poți să împiedici adevăratele talente.

Besolov coborî de pe birou și trase un gât din sticla lui chihlimbarie.

— Ce facem noi blocați aici? Haide să-ți arăt cum trăim noi. Ca să nu-ți închipui cine știe ce.

Îl ridică cu grijă pe Stalin prăbușit și coborî de pe podium. Artiom mai zăbovea, copleșit de cele aflate.

— Sunteți niște ticăloși.

— Dar ce-am făcut? întrebă Alexei Felixovici. Dimpotrivă, intervenția noastră a fost minimă! Suntem doar niște observatori. Și invizibili, de fapt. Numai dacă sistemul începe să se surpe, atunci trebuie să-l ridicăm noi.

— Sistemul? Oamenii sunt atât de flămânzi, încât își mănâncă propriii copii!

— Și ce-i cu asta? Besolov îi aruncă lui Artiom o căutătură ostilă. Nu noi vă mâncăm copiii. Voi o faceți. Și nu ne place că vă mâncați propriii copii. Nouă ne place doar să vă guvernăm. Însă dacă vrem să vă guvernăm, suntem obligați să vă lăsăm să vă mâncați copiii!

— Minciuni! Ne-ați priponit aici și ne țineți aici! Îi tratați pe oameni ca pe niște porci. Informatori peste tot... Unii au un Serviciu de Securitate, alții au KGB-ul, alții au... Svino-lupi peste tot... I-adevărat, nu-i nicio diferență între Reich și restul lumii.

— Și asta pentru că rusul nostru nu poate fi tratat altfel, răspunse ferm Besolov. Așa l-a făcut natura. Slăbește puțin șurubul și te alegi cu o răzmeriță! Are nevoie de supraveghere constantă. Care-a fost toată treaba ta prin Komsomolskaia? Uită-te la ei, își cereau drepturile. S-au răsculat. Cum s-a terminat? Într-o baie de sânge! Și a zguduit asta Linia Roșie? Nici pe departe! Din acest motiv, serviciile de securitate sunt darul divin pentru rusul nostru! El este revoluționar prin natură! Mitralierele tale... Prin urmare, s-au împins cât de aproape au putut de mitraliere,

înghiontindu-se în rândurile din față. Însă cei răbdători au supraviețuit. Cel puțin, ăsta-i un fel de proces de selecție. Și cum altcumva ar mai putea fi guvernat omul nostru? Trebuie să i se distragă atenția tot timpul. Să fie stăpânit. Dirijat, ca să zic așa. Are nevoie să i se impună o idee oarecare. Religioasă sau ideologică. Are nevoie de dușmani inventați pentru el, în permanență! Nu poate trăi fără dușmani. Este complet pierdut fără ei! Nu se poate defini pe sine însuși. Nu știe nimic despre sine. Acum doi ani aveam niște dușmani excelenți ca rezervă, Întunecații. Nici nu puteai inventa o amenințare externă mai bună ca ei. Umblau la suprafață. Erau negri ca tăciunele, fără nici măcar albul ochilor, ca dracii. Și l-au umplut pe rusul nostru de groază și ură. Niște dușmani minunați. Totul este clar imediat: dacă ei sunt negri, noi suntem albi. Îi țineam pentru zile negre. Scenariul cu „amenințarea la adresa omenirii”. Dar nu, a apărut un imbecil, care l-a enervat pe smintitul ăla bătrân din Ordin și s-au pus să-i bombardeze cu rachetele pe diavolii noștri de companie, chiar în rezervația lor de safari. Îți poți imagina așa ceva?

— Da.

— Am încercat să intervenim prin intermediul Consiliului din Polis; am dat de înțeles că n-ar exista niciun pericol din partea Întunecaților. Practic, scenariul s-a tot lălăit. A trebuit să-l potolim și pe Miller al tău. Aș fi tăiat mâini pentru inițiative la nivel local. Dacă am avea dictatură. Vii?

Șocat și zdrobit, Artiom se târî în urma lui Besolov. Trecură de santinelă, care sări din nou în sus și salută. Apoi ajunseră într-un pasaj îngust, unde pașii le răsunau cu ecouri seci pe podeaua de fier. Trecură de bifurcație, unde se afla restaurantul. O sclipire strălucitoare de la globul-oglină țâșni direct în ochiul lui Artiom. Globul se învârtea precum capul lui – cândva existase o oglindă uriașă, iar reflexia

întregii lumi se potrivea în ea. Însă oglinda fusese făcută cioburi, apoi lipite pe naiba știe ce, și acum luminate cu o lanternă doar pentru distracție și pentru că era frumos.

Trecură de bifurcație și continuară să meargă.

— Cum ați reușit să-l stăpâniți? Cum ați reușit să-i stăpâniți pe toți? Întrebă Artiomi ca un încuiat. I-ați cumpărat? Pe Moskvin? Führerul?

— Acum și tu.... Nu pot generaliza. Există abordări potrivite pentru fiecare în parte. Lui Moskvin îi plac banii și l-a otrăvit pe verișorul său. Iar Evgheni Petrovici, de exemplu, are o fetiță care crește fără degete. Așa s-a născut. El e un sentimental. A validat toate legile acelea despre lupta împotriva diformității, dar nu le poate implementa el însuși. Și i-am trimis niște fotografii. Uite, Evgheni Petrovici, și iat-o pe fetița ta în brațele tale și cu soția lângă tine, așa că nu pot exista dubii. Așa că respectă regulile, Evgheni Petrovici, și respectă-le cu plăcere, pentru că cetățenii tăi trebuie să te creadă. Nici măcar unul dintre cei mai vehemenți nu trebuie să se îndoiască de faptul că Reichul tău este cel mai autentic dintre Reichuri. Trebuie să fie gata să-și dea viața pentru Reich.

— Nu mai există niciun Reich. S-a halit singur, s-a digerat și s-a căcat singur. Iar Führerul vostru a șters-o.

— Și noi îl vom aduce înapoi și-l vom pune la locul lui. Vom aranja un nou Reich pentru el, mai bun decât primul. Deja i-am găsit soția și fiica, iar Führerul va fi adus înapoi.

— De ce? E un monstru absolut!

— Pentru că, omulețule nostim, ne-am obișnuit să lucrăm cu Evgheni Petrovici. Și știm cum s-o facem. Dovezile încriminătorii n-au fost încă dezvăluite. De ce să găsim pe altcineva, să-i căutăm apoi slăbiciunile, să-l ademenim cu momeli și să-l facem să muște cârligul, când avem o opțiune atât de bună, gata pregătită? A rasolit lucrurile, e

adevărat... Ei bine, îl vom penaliza pentru asta. Unde am fi noi fără Reich?

— Sunt numai gunoaie acolo! Animale! Unii sunt animale, alții sunt niște lași!

— Animale nu sunt numai acolo, ci peste tot prin Metrou. Și iată ce țarc minunat, frumos, a fost construit pentru ele. Iar animalele vin în el singure, de peste tot. Legiunea de Fier și așa mai departe. Pentru a lupta cu mutanții. Să mai dea drumul la presiune. Dacă nu există Reichul, unde să se ducă? Gândește-te la oameni. Nu, lasă-i să se ducă și să lupte pentru Reich. Sau pentru Linia Roșie. Sau pentru Ordin. Alege ce-ți place ție. Libertatea! Iat-o, asta-i libertatea!

— Oamenii nu de asta au nevoie.

— Ba da. Fix de asta au nevoie. Ca să nu se plictisească. Să fie mereu ocupați cu ceva. Să aibă de unde alege. Avem o lume adevărată, care se descurcă singură, chiar aici, sub pământ. Și nu ne trebuie nicio altă lume de la suprafață.

— Mie-mi trebuie!

— Păi, ție, dar nimeni altcineva nu are nevoie de ea.

— Poate că au familii acolo, sus! Măcar pentru asta!

— Familiile lor sunt aici acum. Și chiar nu te înțeleg, pe bune. Tot ce-ai făcut a fost să-ți distrugi sănătatea. Abia au reușit să te resusciteze, idiot mic ce ești. Ce cauți acolo, sus?

— Ne-am născut la suprafață. Locul nostru este acolo. Sub cerul liber. Acolo respiri altfel! Și gândești altfel. Aici nu există suficiente direcții pentru mine! Aici avem numai înainte și înapoi. Aici mă simt înghesuit, poți să pricepi asta? Nu simți și tu la fel?

— Nu. Știi, pentru mine este taman pe dos: afară mă simt amețit. Imediat vreau să mă întorc, jos, în buncăr, unde mă simt confortabil. Da. Acesta-i compartimentul nostru de locuințe. Mici apartamente.

Ocoliră un colț.

Un tunel imens, orb, cu lățimea de zece metri, care se întindea dintr-un punct ce se pierdea în depărtare spre alt punct ce se pierdea în depărtare. Oare câte mai erau acolo? Pasajul ducea mai departe.

Era evident târziu. Locuitorii buncărului se îndepărtau, cu fețele roșii, ieșind din crâșma albă ca zăpada și târându-se spre case. Artiom privi prin ușa unui apartament din tunelului. Apoi în altul. Da, destul de comode.

Destul de confortabile pentru o ființă omenească.

— De ce-mi arăți toate astea? Și de ce-mi spui toate astea?

— Păi, știi, mie-mi place. Puțină ceartă. Tu ești revoluționar, nu? Ce făceai, acolo, la Sașa? Mă așteptai? Un romantic. Voiai să mă împuști cu revolverul tău? Și credeai că dacă mă ucizi pe mine, îndrepti viața oamenilor? Ce-am făcut eu? Sunt doar însărcinat cu politica internă. Lichidează-mă și va răsări alt cap. Am încercat să te fac să pricepi unele lucruri, acolo, în Țvetnoi Bulevard. Însă, vezi tu, memoria-ți joacă feste.

— În Țvetnoi?

— După cum ți-am zis, pierderi de memorie. Însă asta nu-i o surpriză. În esență este ceva simbolic. Amnezia ta este o binecuvântare pentru noi. Nimeni nu-și amintește nimic. Un popor de efemeride. Parcă ziua de ieri nici n-a existat. Și nimeni nu vrea să se gândească la ziua de mâine. Un singur moment prezent, continuu.

— Ce zi de mâine? Cum poți să planifici ziua de mâine, când abia dacă-i de mâncare pentru azi? Și asta numai dacă te numeri printre norocoși!

— Acum intervine priceperea noastră. Întotdeauna trebuie să existe destulă mâncare numai pentru astăzi și întotdeauna pe sponci. Un stomac gol lasă loc visurilor despre realități accesibile. Trebuie să fii în stare să păstrezi un

echilibru. Lasă-i pe oameni să se îndoape și se trezesc cu indigestie, iar înfumurarea lor va crește. Redu-le haleala și vor spulbera structurile de putere. Mă rog, ceea ce înțeleg ei prin putere. Bei cu mine pentru priceperea noastră?

— Nu!

— Greșit. Ar trebui să bei mai mult. Salvarea oamenilor stă în votcă. Și ajută la radiații, apropo.

„Mulțumesc că mi-ai amintit.”

Sângele pur, străin, se infiltră în venele lui Artiom la fel de vâcos ca un gel, pișcându-l și năucindu-l. Ar fi preferat să-și primească înapoi sângele subțire, murdar și otrăvit. Nu trebuia să le rămână dator în niciun fel acestor gunoaie. Chiar dacă nu mai avea decât o săptămână de trăit, cel puțin își putea consuma propria viață și să nu defileze cu una împrumutată din altă parte.

— Vorbești astfel despre oameni... Dar tu, tu însuși... De unde ești?

— Da... S-ar putea să pară că nu-mi plac oamenii. Sau că-i disprețuiesc. Dimpotrivă, să știi, inima mea-i total alături de ei. Îi iubesc, mă crezi? Uite, am ieșit printre astfel de oameni, ajung să-i cunosc și mă amestec printre ei. Așa am ajuns să te cunosc pe tine. Pur și simplu, iubind oamenii, trebuie să-nțelegi totul despre ei. Și trebuie să fii cinstit. Nu trebuie să te amăgești. Da, așa sunt oamenii noștri. Trebuie să simți ce fel de oameni guvernezi. Trebuie să-ți iubești propriul popor. Trebuie să-i iluminezi. Să prinzi demonii.

— Tu guvernezi? Cine guvernează? Eloii îi conduc pe Morloci, așa-i? Atunci, tu ești un soi de aristocrat?

— Eu? zâmbi Besolov. Ce blestemat de aristocrat să fiu? Toți aristocrații au fost împușcați cu multă vreme în urmă! Eu nu sunt nici măcar din Moscova. Am început ca jurnalist de televiziune. Mâncarea nu era prea grozavă, așa că am devenit tehnocrat politic. Iar de acolo am suit întruna. Așa că sunt cu pielea tăbăcită și cu de toate.

Artiom avu o revelație bruscă: să lase gelul lor să-i curgă prin vene. Acesta era chiar răgazul prin care i se dădea timp să facă ceva.

Privi în jur. Aici nu erau multe santinele. Trebuia să traverseze întregul buncăr, desigur. Și dacă într-unul dintre tuneluri era o bază militară? Cine le oferea forța de a-și susține puterea?

— Ce-i acolo?

— Hai să aruncăm o privire, dacă vrei. În al treilea tunel avem un depozit mare, iar al patrulea este gol și pustiu. Oamenii de afaceri n-au reușit să-l amenajeze înainte de război, iar noi n-am avut vreme pentru asta. Deci te întrebi cam care-ar fi cel mai isteț mod de a înșfăca toate astea de la noi? zise Besolov și-i făcu cu ochiul. Te-aș putea lua ca ucenic, dacă vrei; nu trebuie decât să ceri.

— Nu cred că mi-ai explicat încă de ce trebuie s-o mai lălăi pe aici. Nu-nțelegi? Ar putea fi mai bine sau mai rău, însă totul se petrece sub pământ, în metrou. Care-i chestia cu asta? Când sunt orașe întregi la suprafață. Păduri! Câmpii! Oceanul, lua-l-ar dracu'!

Ajunseră la capăt: un tunel imens, inundat cu apă ruginie. Nu aveai unde să mergi mai departe. Undeva duduia o pompă, scoțând flegma pe gât.

— Dar cum de știi ce-i acolo? Aud? Poate că-i exact ca aici, doar că fără tavan. Da, auzi ceva prin radio. Asta le asigură paradisul? Libertatea? Dragostea frățească? Nu mă face să râd. Hălăduiesc pe fața Pământului, sălbăticiindu-se, unul după altul, în lipsa oricărei autorități, fără niciun stat, uitând să citească și să scrie. Îți vorbeam despre excepționalitate! Metroul ne face excepționali. Cincizeci de mii de oameni într-un singur loc. Numai printr-o concentrare ca asta e posibil să păstrezi civilizația și cultura. Numai în felul ăsta. Da, în metrou. Și ce? Acolo, sus, în aerul curat, devin

brute mult mai repede; uită mult mai repede ce înseamnă să fii om. Sus! La suprafață, sunt neanderthalieni, poligami, zoofili! Însă oamenii – cei spirituali, cei raționali – vor fi aici.

— Spirituali? Care-și mănâncă propriii copii?

— Păi, Robinson Crusoe nu l-a înțărcat pe Vineri imediat de gustul pentru carne de om. Noi, pur și simplu, nu încercăm să grăbim lucrurile. Însă mai devreme sau mai târziu...

— Dar de ce nu ne lăsați pe noi să alegem ce vrem? S-a alegem dacă vrem să trăim la suprafață sau sub pământ? De ce nu ne-ați întrebat?

— Am întrebat, zâmbi Besolov. Și tot întrebăm.

— N-aveți cu ce să-i hrăniți pe oameni! A apărut boala ciupercilor. Lăsați-i să plece! Măcar n-o să moară toți de foame aici!

— Mărețul nostru popor a îndurat încercări și mai mari ca asta. Se vor descurca ei cumva. Știi cât de rezistenți sunt? E incredibil!

— Lăsați-i să plece sus! Cel puțin, dați-le o șansă!

— Sus? Crezi că acolo curge lapte și miere? Ai fost acolo! În Balașika, de exemplu. Ce este acolo de mâncare pentru ei?

— Vor găsi ei ceva cu care să se hrănească.

— Ești al naibii de romantic. De ce dracu mi-oi pierde vremea cu un smintit ca tine?

— Păi, atunci dă-mi drumul să plec! N-am cerut eu să fiu salvat! Pentru cei ca tine...

— Și după aia? Crezi că dacă-ți dau drumul să pleci, întregul metrou îți va sări în ajutor? Că o să ne alungi, o să le spui oamenilor adevărul și-o să-i conduci la suprafață? Și că totul se va schimba?

— Se va schimba!

— Atunci, du-te, zise Alexei Felixovici cu indiferență. Dă-i drumul. Îți dau înapoi chiar și Naganul tău revoluționar! N-o să te creadă nimeni, tot așa cum tu nu mă crezi

pe mine. Cel puțin, îți dai seama că le vei spune tuturor moși pe groși despre Observatorii Invizibili? Trezește-te la realitate, Artiom!

Artiom încuviință din cap. Zâmbi.

— Mai vedem noi.

Capitolul 21

Tovarășii

Camarazi îi luară sacul de pe cap.

Și atunci privi.

Însă chiar și fără să se uite, ghicise deja, după voci, unde-l aduseseră: în Țvetnoi Bulevard. În același loc de unde-l luaseră. Îl luaseră din buncăr cu un sac pe cap, ca să nu-și mai găsească drumul înapoi.

Îi desfăcură cătușele, îi traseră roba diformă peste cap și-i dădură un șut rapid în fund; apoi revolverul cu irizații albastre ateriză lângă el cu un zăngănit.

Primul lucru pe care-l făcu Artiom fu să-l înșface. Fără gloanțe. Se întoarse, însă escorta lui dispăruse deja în mulțime. Zări pentru o fracțiune de secundă ceva ca două pete cenușii, omenеști, înainte ca și ele să fie îngropate în restul de nisip cenușiu.

Îl azvârliră din buncăr imediat, fără să mai piardă vremea. Exact așa cum era, îmbrăcat tot în hainele chelnerului. Doctorița abia avusese vreme să-i îndese niște tablete în buzunarul pantalonilor cu dungi ascuțite ca lama. Un suflet cumsecade. Apoi sacul îi fusese tras pe cap.

Se așeză și chibzui o vreme. Oameni se împreunau peste tot în jur, făcând tot ce puteau pentru că trebuiau să trăiască cumva. Iar acum și Artiom trebuia să viețuiască și el cumva cu tot ce adunase în țeasta lui fragilă, ca din placaj. Noile cunoștințe presau asupra pereților subțiri de câțiva

milimetri. Artiom nu le putea accepta; nu putea exista niciun fel de reconciliere.

Era imposibil să crezi că tot ce se întâmpla în metrou – iadul colcăitor, deznădejdea întunecată și fără noimă – fusese astfel aranjat de cineva anume și că se potrivea perfect pe gustul cuiva. Îngrozitor nu era că oamenii se amestecau cu pământul pentru a umple tunelurile, ci că fără toate astea, lumea n-ar mai fi putut continua; s-ar fi prăbușit. Era imposibil să înțelegi o lume aranjată în felul ăsta.

Și era imposibil s-o ierți.

Privi dosul alb și gol al unui bărbat mișcându-se ritmic în timpul împreunării și se certă cu el, de parcă ar fi fost fața lui Besolov. Îi spuse tot ceea ce nu fusese destul de agil și rapid să-i spună atunci:

— Bineînțeles, dacă-i minți pe oameni atâția ani... Cum ar putea ei deosebi adevărul de... Dacă-i faci să se aplece într-o troacă cu lături tot timpul... Dar asta nu-nseamnă că nu s-ar putea ridica... Și să privească-n sus, sau, cel puțin, înainte... Desigur, ăsta-i felul în care ai aranjat lucrurile. Dar asta nu-nseamnă că n-ar putea s-o facă și singuri. Sau că nu vor... Spui că i-ai întrebat? Și le bagi pe gât răspunsurile corecte... Ei întreabă...

Îi era ușor să se răstească la fundul cuiva, care nu-l contrazicea cu nimic.

— Însă ceea ce-nțeleg oamenii... Voi sunteți cei care ar trebui să fiți distruși... Buncărul ăla al vostru... Împrăști-ați... Dacă abcese nu sunt cauterizate... Atunci nimic... Voi, șobolani îmbuibăți, ar trebui să fiți luați... De ceafă... Și arătați oamenilor... Încearcă să vorbești așa în fața oamenilor... Despre ei... Ca și cum sunt niște vite proaste... Și apoi... Apoi vom vedea. Toți cei din buncăr... Sunt niște ticăloși împrăștiți... Am să-i împrăști pe toți... Dacă nu mă cred pe mine, vă vor crede pe voi... Am să vă fac să le spuneți tot...

Și dacă nu... Am să vă-mpușc cu pistolul ăsta... Nu doar voi puteți să ne-mpușcați în spate... Ticăloșilor...

Strânse patul Naganului fără gloanțe din mâna sa.

Nu putea face așa ceva de unul singur. Nimic nu se făcea singur.

Nu avea decât o echipă mică. Însă avea una: Letiaga, Homer, Lioka. Îi putea aduna laolaltă. Ei cunoșteau deja jumătate din adevăr și le putea dezvălui și cealaltă jumătate. Să le ceară ajutorul? Împreună ar putea găsi cuibul de șobolani și să-l deschidă cu forța.

Cât timp trecuse? O săptămână? Sau mai mult? Probabil se risipiseră prin metrou. Ciuciți printre crăpături și spărturi. Unul ca să nu-l găsească Miller, altul ca să nu-l dibuiască Hansa. Cât despre Homer, nu mai exista niciun Reich. Poate că Homer știa unde să-i găsească pe ceilalți? Iar el știa unde să-l caute pe Homer.

Se ridică.

O luă din loc, făcându-și drum cu coatele printre bărbați aliniați pentru o demonstrație de iubire cu numere în mâini, printre fasciștii care-și uscaseră hainele, dincolo de târfele de toate calibrele, dincolo de adolescenții înspăimântați, veniți să descopere dragostea, dincolo de stalkerii tăbăciți, care voiau să arunce măcar o privire, dincolo de ticăloșii pe care-i futuse viața și care voiau și ei să fută viața, la rândul lor, violând femei. Dincolo de toți aceștia, care abia își începeau sau deja își terminau viața de virilitate în lumea subterană.

Unde era separeul Sașei?

Îl găsi.

Intră fără să bată la ușă, fără să mai stea la coadă, lovind în moalele capului cu patul Naganului un nătărău bătaios, fără pantaloni, îl târî din fața Sașenkăi și-l azvârli într-un colț; după aceea o salută și se întoarse cu spatele pentru ca ea să se poată acoperi cu ceva.

— Unde-i Homer?

— Nu poți sta aici, Artiom, zise ea privind-l. De ce te-ai întors?

— Unde-i bătrânul? N-a încetat să te bată la cap, așa-i? Sau a-ncetat? Unde s-a dus?

— L-au luat. Te rog să pleci.

— L-au luat? Cine l-a luat?

— Tu... Te-a ajutat? Alexei... te-a ajutat? Arăți altfel acum. Mai bine.

— M-a ajutat. Tu m-ai ajutat. Mulțam căcălău. Tuturor. Tuturor binefăcătorilor mei.

— Voiai să afli. Acum ai aflat. Da? Sau ce-ai fi vrut? Doar să mori?

— Da. Îmi pare rău. Eu... Nu vreau nimic de la el... de la ei. E pomană. N-o vreau. N-am vrut-o. Însă acum... Acum, mulțumesc, oricum.

— De ce i-ai părăsit? Este... Acolo-i o viață total diferită, nu?

— Vrei să spui că n-ai fost niciodată acolo? Nu te-a dus acolo?

— A promis. O să mă ducă. Însă l-am rugat să te ducă pe tine în locul meu. Deocamdată.

— N-ai ratat mare lucru. Viața e exact la fel și acolo. Atât doar că haleala-i mai bună. Ei... și tratamentul medical. Vrei să spui c-ai fi putut să te duci acolo? Cu ei?

— Ce ți-a povestit?

— Mi-a spus despre tot. Tot. Observatorii Invizibili, puterile care sunt, Roșiii, fasciștii, tot.

— Și te-a lăsat să pleci?

— Da.

— Trebuie să dispari. I-au luat pe toți prietenii tăi. Pe broker. Pe toți. În aceeași zi în care tu... Poate că nici nu mai trăiesc. Nu știu.

— Cine? Observatorii?

— Nu, nu oamenii lui. Ordinul tău.

— Ordinul... Ascultă. Tu... Încerc să-nțeleg. Ți-a explicat totul, da? Știai totul. Despre ce-i la suprafață. Despre lume. Dar! Acela era visul tău, nu? Să te-ntorci acolo. Exact cum era al meu. Astfel ca noi, toți... acolo, sus. Din nou. Acolo, sus! Mi-ai povestit despre asta! Chiar tu! Ce faci aici? De ce-o lălăi aici, în haznaua asta? De ce n-ai ieșit de aici? De ce ești aici?

Sașa stătea acolo, înaintea lui, la fel de delicată ca o schiță în peniță, ținându-și brațele strâns în jurul corpului. Îi oferi o privire morocănoasă.

— Du-te. Pe bune.

O apucă de încheieturile fragile și subțiri.

— Spune-mi. Vreau să-i fac pe oameni să se răskoale. Mă-ntrebi de ce n-am rămas acolo. Pentru că oricine altcineva... Noi. Noi, toți cei de aici. Ei toți. Trebuie să afle. N-ai să mă trădezi din nou? Lui? N-ai să mă vinzi?

— N-am să te trădez.

Buzele ei părură pecetluite. Artiom așteptă.

— Însă n-am să plec cu tine.

— De ce?

— Artiom. Îl iubesc.

— Pe cine?

— Pe Alexei.

— Pe el? Pe bășinosul ăla bătrân? Perversul? Dar a... El... N-are suflet... Ar trebui să-l auzi ce spune... despre oameni! Îl iubești?

— Da.

Artiom îi dădu drumul la mâini din degetele lui arse și se îndepărtă.

— Nu se poate!

— Îl iubesc, repetă ea și ridică din umerii înveliți. E ca un magnet pentru mine. E un magnet, iar eu sunt pilitura

de fier. Asta-i tot. E stăpânul meu. Și-a fost dintotdeauna bun cu mine. De la bun început.

— Te-mprumută ca să fi folosită! Pe tine! Îi place să se uite când tu și tot felul de... Mizerii... De toate!

— Da, dădu Sașa din cap. Îi place asta. Și mie-mi place.

— Îți place?

— Și ce? Nici ție nu-ți place? Cum nu-i place nici lui Homer? Atunci îmi pare rău.

— Și aștepti... Îl aștepti să te ducă acolo? Să i te alături?

— S-a eliberat un loc acolo. A primit încuviințare. Dar eu...

— Bine. Am înțeles. În loc de tine, m-ai trimis pe mine... Înțeleg. Bine.

— Trebuie să pleci.

— Chiar vrei să mergi acolo? La el? În cuibul ăla unde se bea douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru? În buncăr? În loc să vii sus, te afunzi tot mai adânc?

— Nu-mi pasă unde merg. Vreau să fiu cu el. Sunt a lui. Și asta-i tot.

— Bine. Înțeleg.

Mai rămase puțin acolo. Apoi își scoase cruciulița de la gât. Și i-o aruncă.

— Ne mai vedem. Mulțam.

— Ne mai vedem.

* * *

Ieși: o lume anapoda, rostogolindu-se c un bolovan.

Se târa prin mulțimea vulgară, efemeră, beată. Îi spusese Sașei că înțelegea, însă nu pricepuse nimic. Cum putea să... cu Besolov? Cum era posibil să iubească pe cineva ca el? Cum putea să schimbe avioanele ei chiar și pentru visul buncărului? Sau de dragul bordelului, al unor întâlniri de

amantlâc jenant? Besolov îi aducea resturile de mâncare din buncăr și resturile lui de dragoste. Însă ei nu-i păsa. Ambele feluri de resturi erau suficiente pentru ea. Nu era o răsfățată.

Ce nu înțelegea Artiom despre Sașa?

Și o putea oare urî cu adevărat?

— Hei, chelner! Cineva se întinsese spre hainele lui de lacheu. O litră de rachiu!

— Du-te-n pizda mă-tii!

Ieși pe lângă chei. Nivelul apei era ridicat, chiar până la buză.

Trebuia să-l dărâme. Să dărâme tot. Să distrugă dracului tot.

Așadar, Miller îi luase toți camarazii. Homer, Lioka, Letiaga. Artiom trebuia să-i elibereze dacă mai erau în viață. Nu putea face nimic de unul singur.

Miller.

Dacă ar putea atrage Ordinul de partea lui... Cu o astfel de forță s-ar putea ridica până și împotriva Observatorilor. Ordinul apăraseră un buncăr; putea lua unul cu asalt.

Dar cum i-ar putea stârni? Să le povestească despre felul cum fuseseră vânduți camarazii lor? Însă Miller era cel care-i vânduse... și cui? El însuși fusese cumpărat și vândut, bătrânul idiot; iar băieții fuseseră uciși, pur și simplu, fără nicio noimă. Asta din cauza unei inițiative luate la nivelul de comandă intermediar. Înțelesese bătrânul pentru ce-și sacrificase picioarele?

Ce-ar fi dacă Artiom i-ar spune și i-ar explica?

Ce știa Sviatoslav Konstantinovici despre metrou? Numai ce-i servise Besolov. Probabil îi băgase pe gât și jumătăți de adevăr. Sub nicio formă un erou nu se putea simți fericit să devină o jucărioară dolofană într-un scaun cu roțile... nici măcar ca să salveze metroul, ci fiindcă nu fusese considerat demn de încredere ca să i se ofere mai mult decât jumătăți de adevăr!

O plută făcută din sticle de plastic se legăna pe apă la capătul celălalt al peronului, cu un feroviar zăcând beat lângă ea. Artiom privi în jur și-și adună gândurile. Dacă ar trece prin Reichul inundat – nu putea fi inundat cu apa până la tavan, nu? –, ar ajunge în Polis. Ar cere să discute cu Miller. Să-i spună lui Miller tot ce nu știa acesta, oferindu-i întregul adevăr. Iar dacă Miller nu se dădea de partea lui Artiom, măcar îi putea lăsa să plece pe oamenii lui.

Pe când se îndrepta spre plută, luă un felinar cu untură de porc dintr-un bordel. Nu era ca o torță, dar măcar avea să-i ofere un soi de lumină în tunel. Se apropie de plută și-l înghionti pe adormit cu vârful pantofului său de chelner – dormea buștean.

Desfăcu parâma ambarcațiunii jechoase, sări pe ea și porni prin apa tulbure. În loc de vâslă avea un polonic legat de un băț; vâslea într-o parte, apoi în cealaltă. Pluta se învârtea în loc pe apă. N-avea niciun chef să se mai întoarcă, dar se strecura în beznă oricum. Lampa lumina numai la un pas în față, până și polonicul ajungea mai departe de-atât. Tunelul cobora, iar apa urca; plafonul ajungea tot mai jos, apropiindu-se de capul lui Artiom. Va mai fi destul aer?

Nu mai putea vâsli stând în picioare – tavanul nu-i mai permitea – așa că fu nevoit să se așeze.

Un șobolan înota spre el, încântat să vadă teren solid.

Se cățără pe plută și se așeză cu sfială pe o latură. Nu-l izgoni. Cândva îi fusese teamă de șobolani, însă se obișnuise cu ei de mult. Șobolanii erau doar șobolani. Căcatul era doar căcat. Bezna doar beznă. O viață ca a oricui altcuiva. Și nici n-ar fi observat, la fel cum nu observase nimeni altcineva, dacă n-ar fi știut că există și un alt fel de viață.

Lampa era dintre cele care puteau fi atârdate; încerca să privească nu numai înainte, ci și în jos sub podeaua transparentă.

Ceva pleoscăi în apă.

Se gândi la Sașa. Cum își luase rămas-bun de la ea. De ce nu voia Sașa să le spună oamenilor că nu trebuiau să rămână sub pământ? Iar ea, de ce mai stătea aici? Ce-o făcea să-l prefere pe Besolov?

Se simțea o duhoare de grăsime de porc. Șobolanul părea încântat de miros.

Un înecat apăru sub plută și se zgâi la lampă prin perețele de sticle cu ochi deschiși, plini de nisip. Nu mai văzuse lumină de multă vreme și încerca să-și aducă aminte cum era. Strângea pluta de dedesubt, cu degete umflate, împiedicându-i trecerea, apoi îi dădu drumul.

Plafonul coborî și mai jos. Lăsat pe vine, Artiom îi putea atinge cu mâna grinzile.

Șobolanul se gândi o clipă, două, și sări în apă. La urma urmelor, înota spre Țvetnoi Bulevard, spre ai lui.

Artiom se opri. Privi în urmă: totul era la fel de întunecat. Chiar mai întunecat, de fapt. Dibui la piept cu o mână, dar îi înapoiase cruciulița. Bine, se va descurca el cumva. Se rugă fără ea.

Și continuă să vâslească.

Apoi apa începu să scadă.

Poate că trecuse de vreo groapă, un loc adânc. Tavanul nu-l mai apăsa și se înalță, lăsându-l să respire. Lumina strălucea în față. Becurile, urcate pe plafon, încercau să clipească și ele. Se părea că generatoarele fuseseră cumva protejate de inundație.

Când ajunse în stație, apa scăzuse simțitor. Pe peron, ajungea doar până la genunchi. Însă proprietarii nu erau deloc grăbiți să se întoarcă acasă. Cei care nu scăpaseră se umflau posomorâți și plictisiți. Duhoarea era atât de intensă, încât Artiom o simțea pe față.

Apa freatică măturase Darwin, care devenise iarăși Cehovskaia. Toate podoabele sale de canibali – bannerele,

frescele, portretele – pluteau acum cu burta-n sus pe lichidul noroios.

Nu conta. Își vor aduna curajul și-și vor face ordine în casă. Vor reconstrui menajeria. Dietrich va fi acolo, în locul lui Dietmar, însă doar atât; Evgheni Petrovici se va întoarce, era din familie, făcea parte din sistem, chiar dacă era un monstru. Pentru că totul fusese deja aranjat glorios și convenabil: aici este locul pe unde intră omuleții, iar aici este locul pe unde iese carnea tocată. La fel ca în Balașika. La fel ca oriunde altundeva în metrou.

Și, desigur, cineva trebuia să termine de scris manualul de istorie pentru Evgheni Petrovici. Probabil Ilia Stepanovici. Profesorul va trebui să ducă povara singur, din moment ce Miller îl înhățase pe Homer. Nu mai conta. Ilia Stepanovici va povesti absolut totul, așa cum trebuia să fie: va povesti apărarea eroică a stației, în Schiller, împotriva Roșiilor, și mutanții din stație nu vor apăra locul, ci vor ataca. Da, și apoi, un final înduioșător, însuflețitor. Iar Reichul, inundat din cauza unor viclesuguri infame ale dușmanilor, însă nu spulberat, va renaște din propria cenușă ca pasărea Phoenix, mai bun decât înainte.

Cum putea Sașa să doarmă în timp ce se întâmplau toate astea?

Atinse o bucată de hârtie udă cu polonicul. Uitându-se mai aproape, văzu că erau niște ziare ilizibile. Pe unele încă se mai putea citi cuvântul „Fier”, iar pe altele, „Pumn”. Fragmente din zilele altcuiva. Aveau și o tipografie pe undeva, nu? Dietmar nu mințise; el chiar intenționase să tipărească zece mii de cărămizi de istorie corectă.

Stația se termină și tunelul reîncepu.

Se gândi la diverse moduri în care putea trece de postul de gardă și ce minciuni să spună. Însă nu avu nicio șansă să spună vreo minciună: oamenii din schimbul de gardă nu erau grănicerii cu mințile duse din Polis, ci imaginile taciturne și sumbre ale Ordinului.

Așa că nu traseră. Strigă să le spună că era Artiomi, în drum să-l vadă pe Miller. Se apropiară neîncrezători de el, îi controlară buzunarele și părură să-l recunoască, însă nu-și scoaseră măștile. Îi luară Naganul și-l conduseră prin coridoarele de serviciu, pentru a nu-i tulbura prea mult pe cetățenii cu mintea spălată.

Însă nu-l duseră la Miller.

O ușă într-o încăpere nu mai mare decât o cutie. Grații. Gărzi.

Îl duseră cu ei și-l îmbrânciră agresivi în spate, ca niște străini.

Însă înăuntru fu primit cu bucurie.

Trăiau toți: Lioka, Letiaga, Homer. Și chiar, din cine știe ce motiv, și Ilia Stepanovici.

Îl felicitară toți pe Artiomi pentru că nu murise, pentru că arăta mult mai bine și pentru că fusese înțolit atât de ales. Râdeau. Și se îmbrățișară unii pe alții.

Descoperi că fuseseră toți sălțați în Țvetnoi Bulevard. În definitiv se afla la numai două stații depărtare de Polis și unul dintre soldații Ordinului se dusesse să și-o pună cu fetele și-i recunoscuse atât pe Letiaga, cât și pe Lioka. Ca măsură de siguranță îi luaseră pe Homer și pe inutilul Ilia Stepanovici. Ei doi cinau împreună și nu se despărțiseră la timp.

— Și tu pe unde ai fost?

Artiom se opri. Își adună gândurile. Se uită neîncrezător la Ilia Stepanovici, feblețea Führerului. Și atunci își dădu seama că informația aceea nu mai trebuia să fie ținută

secretă față de nimeni. Secretul era arma lor, însă arma lui Artiom era să spună lucrurilor pe nume.

Le spuse totul. Totul.

Buncărul, taverna, salatele, paharele de votcă, bețivarii grași la costum, antibioticele, Stalin de ceară, electricitatea la discreție, sticlele cu etichete străine și ce se afla dincolo de toate astea: niște marionete cu sfori, războaiele proștilor, afecțiunea slugarnică a serviciilor de securitate, foametea necesară, canibalismul necesar, hărțuierile necesare prin tuneluri înfundate. Și necesarii și omniprezenții Observatori Invizibili.

Le spuse totul, lor și lui însuși. Și fu surprins și el ce limpede se alinia totul, cât de bine se îmbinau toate. În eșafodajul lui Besolov nu exista nimic nefolositor, nimic inexplicabil. Toate întrebările primeau un răspuns. În afară de una: pentru ce?

— Cu alte cuvinte... în vleme ce noi halim căcat aici... acolo... ei... mănâncă... bunătați? Lioka respira greu, într-un acces brusc de ură. Beau votcă stlăină? Și plobabil, calnea e puțin mai ploaspătă ca a noastlă...

— Și nu-și termină mâncarea. Rămân farfurii pline cu resturi. Iar acolo... Probabil se îmbuibau și atunci. Băgau în ei exact când noi eram cu ceilalți... în Komsomolskaia... În bătaia gloanțelor.

— Ticăloșii, zise Lioka. Ce mai ticăloși. Și au selviciu medical, zici?

— Nu vezi și singur? Uite, m-au... pus înapoi pe picioare. Nu știu pentru cât timp. Dar! Pricepeți ce vreau să spun?

— Văd. Dal noi, aici, avem un selviciu medical difelit, nu? Unde te-nșfacă de boașe și-ți spun: tâlăște-te singul pân-la molmânt, omule. Nu putem face nimic pentlu tine cu cancelul tău. Așa suntem noi tlateți. Dintle toți ticăloșii putlezi.

Homer stătea fără să spună un cuvânt. Nu putea să creadă cu aceeași repeziciune înfocată ca Lioka.

— Dal de ce ne tlatează așa, ca pe un căcat? continuă apostolul. Dacă suntem în căcat, toată lumea al tlebui să fie la fel! N-al tlebui să fie unii până-n gât, în vleme ce alții-și taie bunătățile pe masă cu cuțitul. Și unde-i buncălul ăla? Poate c-al tlebui să-l inundăm, nu?

— Mi-au pus un sac pe cap când am plecat... Și-n drum spre buncăr eram leșinat... Nu știu unde se află.

— Eu am fost acolo, în muzeul acela, spuse Homer. Am fost acolo înainte de război. Într-un tur cu ghid. Numele lui complet era CCP Taganski. Centrul de Comandă Protejat Taganski, pentru că era chiar în piața Taganskaia. Intra-re era din stradă. Vechile străzi lăturalnice moscovite, de lângă râul Moscova. Vechi case boierești. Și una cu două etaje, care era de fapt o păcăleală. Ne-au explicat atunci că dincolo de perete se află o cupolă din beton, care să protejeze puțul liftului de bombe. Buncărul se afla la douăzeci de niveluri sub pământ. Și da, este așa cum l-ai descris. Lumini de neon, restaurant, renovare.

— Dar cum ajung în metrou?

— Exista o ieșire. Nu doar una singură. Spre o stație – Taganskaia, de fapt – și dădea într-un tunel, spre Linia Circulară.

— Taganskaia... Asta-i la numai două stații de Kom-somolskaia..., zise Artiom. Numai două. Cu siguranță au auzit strigătele și urletele, nu? Dacă noi le-am auzit chiar și la suprafață.

— Observatorii Invizibili, clătină Homer din cap. Ar fi mai bine dacă Orașul de Smarald s-ar dovedi real.

— I-am putea azvârli de acolo! zise Artiom cu înfocare. Să-i alungăm, să-i ducem în metrou. Să le arătăm oamenilor pe târăturile alea. Să-i punem să mărturisească singuri.

Să-l punem pe Besolov să mărturisească minciunile din toți anii ăștia. Să-i lăsăm să spună că la suprafață există o lume întreagă și că noi murim aici, jos, pentru nimic. Să-i punem să le ordone oamenilor lor să oprească bruiajul. Chiar am putea reuși! Acolo nu sunt foarte multe gărzi. Nu trebuie decât să ne dăm seama cum să pătrundem înăuntru...

— Dal de unde au făcut lost de atâta potol? întrebă Lioka.

— Magazii. Depozite de stat. Deși cred că iau și din metrou. Din Hansa... Au Hansa în buzunarul de la piept. Au pe toată lumea în buzunarul de la piept. Roșiii scot prizonierii afară, pe șantiere de construcții, Hansa îi hrănește, iar Ordinul... curăță după ei. Știai asta? Ia zi, Letiaga?

— Nu, răspunse Letiaga privind dincolo de Artiom, la perete.

— Și Miller?

— Nu prea cred.

— Trebuie să-i spunem!

— Poți să-i spui. O s-ai ocazia.

— A discutat cu tine? L-ai văzut vreodată?

— Da. Va fi o curte marțială. Cu alte cuvinte, va decide el singur. Iar Anzor va semna pe linia punctată. Dezertare. De fapt, pentru asta ar trebui să... Și Lioka la fel. A fost considerat unul dintre noi. Așa că va trebui să răspundă și el. Și acum și tu. Știi care-i pedeapsa pentru asta. Cea maximă.

— În ceea ce mă plivește, nu pentlu asta m-a făcut mama. De fapt, ea mi-a plofețit un viitor măleț..., îi informă Lioka.

— Și pe tine? îl întrebă Artiom pe Homer. De ce te-au luat?

— Sunt clasificat ca martor, ridică bătrânul din umeri. Ce-am făcut eu? Miller nici măcar nu-și amintește de mine. Poate că mă vor lăsa să plec.

— Martor, repetă Artiom. Chiar crezi c-are nevoie de martori? Nici eu nu prea sunt un dezertor. Dacă nu-l convingem... Dacă devine căpos... Suntem toți terminați.

— Ce-i cu Ilia?

Artiom se răsuca și privi la Ilia Stepanovici. Stătea pe podeaua rece, cu ochii ațintiți spre el. Privirile li se încrucișară și-și veni în fire.

— Este adevărat tot? Despre Reich? Despre Evgheni Petrovici? Despre fiică-sa?

— A existat un plic cu fotografii. L-am ținut în mâinile mele. Și asta a zis Besolov. Cred că-i adevărat.

— A fugit. Fühlerul. A fugit.

— Știu. Acum îl caută, vor să-l aducă înapoi. Ziceau că vor construi un Reich nou, cu toții împreună.

— Și eu am... avut... o fiică, zise Ilia Stepanovici, înghițind un nod din gât. Și au luat-o. Și... Tu zici că el... Și-a ținut fiica. Pentru el.

Artiom dădu din cap. Ilia Stepanovici se ascunse după propriii săi genunchi, ca într-o cochilie.

— Chiar ar putea fi încă acolo? zise Homer. Până acum? Autoritățile de stat? Și ele conduc metroul?

— Da, îl conduc. Însă asta le face vulnerabile. Dacă le-am putea da de gol... Să le arestăm... Putem lăsa pe toți să iasă, în sfârșit! La suprafață! Putem pleca toți afară. Ce ziceți?

— Păi, da.

— Va trebui să-l convingem pe Miller. Să-i explicăm cum i-au pus și lui vâlul pe ochi.

Mai chibzuiră o vreme. Probabil fiecare se concentra la propriile lui gânduri.

Pe coridor, cineva își târșâi pașii. Se deschise o fereastră zăbreliță, la nivelul feței. O siluetă își făcu apariția în spațele grilajului din sârmă. Nu era destul de înaltă.

— Artiom!

Îl trecură fiorii. Se duse la ușă. Șopti:

— Ania?

— De ce-ai venit aici? Pentru ce te-ai mai întors? Se va descotorosi de tine.

— Trebuie să-mi scot oamenii afară. Și vreau să-l văd pe taică-tu... Pentru ultima dată. Să-i vorbesc. Nu știe totul. Nu va... Se va răzgândi. Trebuie să vorbesc cu el. Poți să-l rogi?

— Nu pot face nimic. Nu mă mai ascultă.

— Trebuie să-i explic! Spune-i asta. Despre Observatorii Invizibili!

— Ascultă. A aranjat un proces. Astăzi. Se va întruni tribunalul camarazilor, în loc de curtea marțială.

— Tribunalul camarazilor? Întrebă Letiaga dintr-un impuls. De ce vrea circul ăsta?

— Da, pentru ce? Întrebă Artiomi.

— Nu știu..., zise Ania cu vocea frântă. Din cauza mea. Vrea ca toți să vă condamne. Pe toți. Ca să nu fie doar decizia lui personală.

— Anecika... lasă-l s-o facă. Un tribunal al camarazilor, foarte bine.... E bine că toată lumea va fi acolo. S-asculte. Am să le spun tuturor. Atunci o să vedem cine cade. Nu-ți face probleme. Mulțumesc că mi-ai spus.

— N-o să ducă la nimic bun. Mai mult de jumătate dintre ei sunt din Hansa. Vor vota așa cum trebuie s-o facă. Chiar dacă toți ai noștri... Nu vor avea destule voturi.

— Dar vom încerca. Vom încerca. Mulțumesc c-ai venit. Mă întrebam cum aș putea ajunge să vorbesc cu băieții. Iar acum, el însuși... Îmi dă o șansă.

— Hei, Ania, șuieră cineva de pe coridor. Scurtează-o.

— Artiomi... Fereștră se închise. Ania dispăru. Eu... O luară de-acolo.

— Ascultați. Putem face asta. Letiaga? M-auzi? Dacă mă susții... o să mergă.

— Cum?

— Besolov trebuie să vină curând la Sașa. În Țvetnoi Bulevard. Dacă avem măcar câțiva oameni apți de luptă... Întotdeauna umblă însoțit doar de doi bodyguarzi. O

să-l capturăm. Îl ducem la buncăr. Spre Taganskaia, prin Kitai-Gorod. Iar buncărul nu dispune de aproape nicio apărare. Dacă-l deschid... Pentru Besolov... Din interior...

— Nu poți impune nimic cu numai doi oameni.

— M-am gândit la asta. Am ajuns aici plutind prin Reich. Nivelul apei a scăzut deja. Cehovskaia e aproape uscată. Și peste tot plutesc ziare. Homer? N-au o tipografie acolo? În Cehovskaia?

— Da, în Cehovskaia, zise Homer. În pasajele de servicii.

— Și în unele locuri există curent electric. Am văzut-o, poate că tipografia n-a fost nici inundată. Și ce-ar fi dacă am tipări un fluturaș în loc de jegul ăla al lor? Să le spunem oamenilor că-s duși de nas. Să le spunem despre Observatori. Despre aparatura de bruiaj. Ce credeți, ne-am putea descurca noi doi cu asta? Ce ziceți?

— Pe când eram acolo, eu... Ne-au arătat-o. Mie.

— Dacă am putea intra acolo... Am putea folosi întregul lor sistem... Am tipări câteva mii de fluturași, cel puțin! Și să-i dăm oamenilor din Taganskaia. Și pe drum, bineînțeles... Citește asta și dă-o mai departe. În Kitai-Gorod... Și în fluturaș le spunem despre buncăr! Aducem o mulțime de oameni la intrare. Besolov va trebui să ne deschidă, ticălosul. Nu va avea de ales... Și asta-i tot! Să-i lăsăm să le explice oamenilor adevărul în față! Atunci nu vom mai fi singuri, Letiaga. Și chiar dacă am lua locul cu asalt, n-ar avea efect imediat... Oricum, fluturașii se vor împrăști prin metrou.

— Trebuie să-i aducem pe cei din Taganskaia în buncăr? întrebă Lioka. Pe toți?

— Cu cât mai mulți, cu atât mai bine. S-arunce o privire la viața comodă pe care o au, dintotdeauna, ticăloșii ăștia unsuroși. Când o vor vedea, poate că vor crede tot restul. Ce ziceți? Bine, Lioka! Putem s-o facem, tataie?

— Teoretic..., spuse Homer. Dacă hârtia n-a fost distrusă. O depozitează învelită în plastic, de fapt... Ca să nu se umezească. S-ar putea să fi scăpat.

— În regulă, Letiaga? Ce zic băieții noștri? I-au uitat deja pe toți cei tăvăliți în mocirlă de Roșii?

— Ce vrei să...? începu Letiaga, apoi oftă. Cum să fi uitat?

— Așadar, avem un plan. Îmi dau seama că-i riscant. Dar ar putea funcționa, nu?

— Ar putea, admise Letiaga.

— Crezi că ne-ar da voie, pur și simplu, să împărțim fluturașii ăia? întrebă Homer nesigur. Dacă lucrurile se petrec aici așa cum spui... Dacă statul n-a dispărut... Ai măcar cea mai mică idee despre cum e statul nostru?

— Nu, și mă cac pe el de stat, tataie! Trebuie să-ncercăm. Doar să-ncercăm! Trebuie să le spunem oamenilor totul! Trebuie să-i eliberăm!

Homer dădu din cap.

— Și tu... Ce-ai de gând să faci la suprafață? Când vom ieși? îl întrebă pe Artiom. Și unde măcar? Te-ai decis?

— Să trăiesc! La fel ca-nainte de toate astea! Vom pune noi lucrurile la punct acolo, sus! Ca oamenii! Nu-i limpede?

— Nu foarte, oftă Homer. Du-mă acum. Nu știu ce voi face.

— Ce mai contează? Crești ciuperci dacă vrei, chiar și grâne. Eu sunt dispus s-o fac. Acolo, la suprafață, sunt dispus. Dar prima și prima dată... Deasupra se află o lume imensă. Poți s-o străbați la pas. Să-ți găsești un loc... Unul după pofta inimii tale. Un oraș... Sau pe malul unui ocean. Ce, nu te revoltă c-o mână de lepădături a hotărât în locul nostru să nu vedem niciodată toate astea?

— Și stau aici îmbuibându-se non-stop cu salate! adăugă Lioka.

— Trebuie să existe un motiv, interveni iar Letiaga.

— Există un motiv! Spațiile deschise îi fac să se simtă rău și să fie dezorientați. Și vă țin aici cu ei, ca pe niște animale domestice.

— O să-i trimitem noi la toți dlacii din buncălu' lol blestemat, hotărî apostolul. Planul tău e bun. Păcat doar că nu ne lasă sus.

— Înțelegeți, frate?

Artiom îl apucă pe Letiaga de umărul masiv.

— Acolo, sus, vei face mult mai mult pentru oameni! Cum era jurământul ăla pe care l-ai depus? S-ajuti niște lepădături cu burta roșie să-și împuște propriii oameni? Ai jurat să-i aperi pe oameni! Pe toți! Metroul! Dacă-i ducem la suprafață... atunci locul ăla chiar are nevoie de noi! Oamenii! Pentru că noi, Ordinul, avem experiență. Știm cum trebuie făcute lucrurile, acolo sus. Înțelegem riscurile. Cunoaștem animalele sălbatice... Totul despre nivelul radiațiilor. Locul nostru e la suprafață! Nu aici! Nu ca să tăiem beregata oamenilor, dacă apar aici de altundeva. Ci ca să-i ajutăm pe oamenii noștri să ajungă pe pământul viu! Ei bine? De-acord?

— Da, desigur. De-acord, mormăi Letiaga.

— Tataie?

— Nu știu.

— Îmi dau seama că te-nspăimântă să urci la suprafață. După ce-ai zăcut sub pământ atâta amar de ani. Tu-nțelegeți tot ce se-ntâmplă aici. Este cam întuneric și umezeală, însă e locul tău, da? Și să urci la suprafață ar fi cumva... Și nu ești singurul. În Komsomolskaia, le-am zis oamenilor să mă urmeze... Nici măcar un singur suflet n-a crezut; nimeni n-a venit după mine. Nu ești tu de vină. Și nici ei nu-s de vină. Ticăloșii ăia din buncăr sunt vinovați. Te-au mințit; ne-au mințit pe toți. Ne-au dresat să fim turnători. Ne-au convins că suntem niște viermi. Însă totu-i o minciună. Dacă

noi nu le spunem adevărul, dacă tu... tu te pricepi! Nu-i așa, Ilia Stepanovici? Nu, că are talent pe bune? Dacă tu nu le spui adevărul despre cadavrele duse cu roabele, despre țevile de metal, despre tunelul meu, despre gropile din care se hrănesc câinii, despre mitralierele din Komsomolskaia, atunci cine are s-o facă? Nimeni! Știu că n-au să creadă. Nu imediat, nu. Nu m-a crezut nimeni! Nici tu nu mă crezi cu totul! E greu de crezut așa ceva... Dar trebuie făcut. Să-i lăsăm să ne arate cu degetul. Să spună că suntem niște căpi-ați afurisiți. Să creadă că noi suntem dușmanii. Cineva trebuie să le spună. Să aibă îndoielile lor... Dar ce se-ntâmplă dacă cineva crede? Și cineva chiar ne urmează? Ei? Trebuie s-o facem pentru oameni. Chiar dacă sunt împotriva noastră acum. Vor înțelege mai târziu. Sau ce-o să faci? O să publici încă un pamflet fascist?

Ilia Stepanovici nici măcar nu-și arată fața din spatele genunchilor săi, ca și cum murise. Când lumea se făcuse țândări, o bucată de schijă îl lovise drept în inimă.

— Oh, nu! clătină din cap Homer. S-a terminat cu asta.

— Atunci, rămâne stabilit? Dacă avem șansă... o facem? Sunteți toți alături de mine?

— Da! răspunse Lioka. O să le-o tlagem bulghezilor!

* * *

Timpul până la începerea procesului începu să se adune într-o spirală: cu cât răgazul devenea mai strâns, cu atât se contracta mai lent. Artiom li se adresă gardienilor, cerând să vorbească cu Miller, însă erau încuiați rău la minte și nu-l recunoscuseră pe Artiom, și nici Miller nu voia să-și amintească de el.

De ce se tot mocăia Sviatoslav Konstantinovici, ce tot făcea? Ridica spânzurătoarea de pe-acum, pentru că știa

deja cum va vota Ordinul, pentru că discutase deja și se asigurase de votul fiecărui soldat?

Însă Artiom se pregătise oricum.

Se plimba prin celulă, călcându-i pe ceilalți pe picioare, repetându-și tot ce avea de gând să spună. Avea o singură șansă. Să se salveze pe sine, să-i salveze pe Letiaga și Lioka. Să ardă cuibul de șobolani și să-i elibereze pe oameni de șobolani.

E bine că se întrunește un tribunal de camarazi, își zicea tot timpul. E numai bine. Nu erau idoli din piatră. Nu erau făcuți din lut sau granit. Artiom nu servise decât un an alături de ei, însă anul acela conta câți alți șapte. Erau toți strâns cusuți unul de altul, cu un fir roșu. Timur, Prințul, Sam. Miller n-avea decât să ridice spânzurătoarea. Nu era chiar atât de ușor să-ți condamni propriul frate la moarte.

Sosiră brusc.

Și-i cheamă pe prizonieri afară, unul câte unul.

— Letiaga!

Matahala își aplecă umerii de urs: le îngădui să-i pună cătușele.

Cum se simțea?

În vreme ce Artiom îi vorbea, Letiaga părea că se lăsa contaminat de avântul lui furios și începea să dea din cap, arătându-se de acord. Însă imediat ce Artiom tăcea, entuziasmul lui Letiaga se diminua și dispărea, incapabil să-l mențină de unul singur. Letiaga era unul dintre acei oameni care hotărau o dată și bine, pentru tot restul vieții lor, care le sunt credințele și ce considerente au despre fiecare subiect în parte. Și el hotărâse ferm cu multă vreme în urmă. Pentru pielea lui groasă, noul adevăr nu era nici măcar ca altele; era ca niște gloanțe cu sare.

— Zvonarev!

Acesta se dovedi a fi Lioka. Ca să vezi: Miller izbutise să afle mai multe despre el decât Artiom. Se întreba dacă

ceilalți fuseseră interogați. Îl încătușară și pe Lioka. Pe când îl duceau afară, se uită înapoi la Artiom.

— Tiomici! Să nu lasolești lucrurile.

Un percept sfânt.

— Întunecatul!

Inima lui Artiom începu să bată nebunește. Crezuse că putea să treacă prin asta, însă inima-i era oricum tulburată și agitată. Asta era o mare prostie. Cu o săptămână înainte, nu credeai că rezisti mai mult de o săptămână, nu-i așa? Acum ți-a venit vremea. Corect?

Nu. Greșit. Asta nu se va-ntâmpla.

Nu putea să dea colțul acum. Ar fi fost prea curând.

— Ce mi-ai spus tu mie, tataie? Că fiecare are capătul lui de linie?

Homer înălță capul. Arboră un zâmbet vag, obosit și surprins.

— Își amintești?

— N-aș putea uita așa ceva.

— Să-ți vedem mâinile! lătrară.

Își întinse încheieturile: i le încătușară.

— Pot exista o mulțime de capete de linie, îl corectă Homer. Însă fiecare om are o singură destinație finală. Pe aceea trebuie s-o găsești. Destinația.

— Și nu crezi că-i asta? întrebă Artiom, examinându-și din nou cătușele.

— Nu cred că am ajuns la capătul liniei, răspunse Homer.

Degete oțelite strânseseră gâtul lui Artiom și-l aplecară mai aproape de podea. Și-i smuciră mâinile la spate, parcă pentru a-l face să ciugulească mai bine.

— Ne vedem mai târziu, îi zise Artiom bătrânului.

Trecu prin coridoare cu escorta înarmată după el, cu ochii înfipti în jos, în granitul erodat, în timp ce gardienii îi urmăreau privirea, iar Artiom încerca să le urmărească

raționamentul. Niciodată nu-i momentul nepotrivit pentru o predică.

— Oameni buni... Nu știu dacă sunteți ai noștri sau ai Hansei... Ați fost păcăliți. Voi toți. Noi toți. Știți de instalațiile de bruiaj? Sunt acolo doar ca să ne țină blocați în metrou...

Se opriă.

O rolă de bandă adezivă şuieră când fu desfăcută. Îi astupară gura cu o bandă lată și neagră. Apoi mai lipiră una pe deasupra, în cruciș.

Și-l traseră mai departe.

Pur și simplu.

Începu să transpire. Și dacă n-o să i-o mai dea jos? Dacă nu-l vor mai lăsa să spună nimic?

Îl duseră într-o sală. În Arbatskaia.

Stația nu era ocupată decât de oameni în negru. Celor din afară li se ceruse să se disperseze, în vreme ce Ordinul îi linșa pe ai săi. Cei adunați aici nu purtau măști. Se vota nominal, bănuia Artiom. După aceea, fiecare va trebui să răspundă pentru felul cum votase; trebuiau să-și amintească de asta dacă decideau brusc să-l grațieze.

Îl împinseră într-un spațiu circular, gol. Lioka și Letiaga erau deja acolo. Legați amândoi; cu mâinile la spate și fețele redecorate. Sigur se rătăciseră pe drum și fusese necesar să li se indice direcția corectă.

Letiaga văzu crucea neagră acolo unde trebuia să fie gura lui Artiom și începu să clipească din ochii săi cruciși. Artiom se smuci și el: scoateți-mi-o! Începu să se uite prin jur după Miller, să-i ceară dreptate.

Și Miller fu în curând adus de Anzor, care-i împingea scaunul cu rotile.

Însă Miller nici măcar nu-l văzu pe Artiom; dintr-un motiv necunoscut, continua să privească în cu totul alte

direcții. Artiom se răsucea și se chircea ca o tenie pe o tigaie încinsă, cu gura lipită, mușcându-și buzele cu gust de rugină, pentru ca să izbutească măcar să spună tot printr-o găurică. Însă banda adezivă era lată, iar lipiciul îi ținea gura strânsă ca într-o menghină de fier.

Încă nu începuseră.

În cele din urmă, Homer și Ilia Stepanovici fură și ei împinși prin mulțime. Nu erau legați: erau martori. Ce fel de depoziție vor da? Artiom își aținti privirea asupra profesorului epuizat. Auzise tot, acolo, în celulă. Ce va hotărî să spună? Fusesse cumpărat? Și-l aminti pe Dietmar, cu formula sa simplă și precisă de a-i învăța pe oameni în jurul degetului mic. Își aminti cum își lipăise lăturile spre odihna sufletului lui Dietmar, și-și adusese aminte premoniția despre Ilia Stepanovici.

Tot încerca să-și sfâșie buzele, însă îi erau lipite cu strâșnicie. Gura i se închisese.

— Suntem gata, zise Anzor.

— Aceasta este o audiere asupra unui caz de dezertare și trădare, comise de trei foști camarazi, șuieră de pe tronul său Sviatoslav Konstantinovici. Letiaga, Artiom și un nou membru, Zvonarev. Acționând prin complicitate anterioară, au sabotat două misiuni foarte importante, care aveau ca obiectiv oprirea războiului dintre Roșii și Reich. În interesul nostru. Și în interesul întregului metrou. Au obstrucționat predarea unui mesaj cu un ultimatum pentru Führer. Și apoi operațiunea de a-l obliga pe Moskvîn să cadă la pace. În centrul conspirației se află Artiom Întunecatul. În opinia noastră, Letiaga a căzut pur și simplu sub influența sa. Indiferent de circumstanțe, cerem pedeapsa cu moartea pentru Artiom. Suntem gata să discutăm cazul lui Letiaga. Al treilea acuzat este o slugă a lui Artiom. Practic, un spion. Și el ar trebui lichidat.

— Ești complet dus cu pluta? Ce-am făcut eu? Sau Altiom?

— Da. E debil mintal? Reduceți-l la tăcere.

Cineva-l încătușă pe Lioka din spate și-i închise gura știrbă.

— Dar ce-i pe gura lui Artiom? șușoti cineva din mulțime. Cum o să se poată apăra?

— Există motive să credem că și-a pierdut mințile, răspunse Miller fără entuziasm. Nu-ți face probleme, îi vine lui rândul, o să-l auzim. Vă veți convinge și singuri. Pentru mine, totul este limpede. Însă noi decidem cinstit și corect. Prin vot general și deschis. Vom începe cu Letiaga. Apoi vom audia martorii. Vom vota în ce-l privește pe Letiaga. Apoi pentru debil și pentru Artiom. Vreau să spun, cu mâna pe inimă, că nu va fi un spectacol de carnaval. Trebuie să-mi răspundeți cu toată sinceritatea necesară. O fostă rudă, nu are importanță cine. Un om ne-a trădat. Legea se aplică tuturor. L-am adus în mod special înaintea tribunalului camarazilor, pentru ca ulterior să nu mai apară dubii. Este clar?

Mulțimea începu să zumzăie, dar nu izbuti decât să zumzăie la unison, ca o echipă aranjată rând după rând.

— Bine, Letiaga. Povestește-ne faptele. Când Artiom Întunecatul a făcut prima sa încercare de a te racola și ce-a spus. Cum te-a convins să-i dai scrisoarea secretă. Și detaliile despre cum a întrerupt negocierile cu Moskvîn. Să știe oamenii. Nu avem secrete aici. Și în al cui interes acționa Întunecatul.

Fața lui Miller era la fel de nemișcată ca a unui paralytic. Însă singurul lui braț valid strânsese marginea roții fotoliului atât de tare, încât i se albiseră degetele. Îl privea pe Letiaga cu ochi de bronz, iar pupilele lui erau găuri tăiate în bronz.

Letiaga păși în față ca un urs cu lanțul la gât. Își întoarse capul și-l privi cu vinovăție pe Artiom. Expiră cu zgomot surplusul de aer. Privi în jos, spre granit. Mulțimea tăcuse. Artiom nu-și putea despărți buzele; Lioka mesteca un jeleu sângeri.

— Îl supravegheam pe Artiom de multă vreme, începu Letiaga. L-am urmărit tot anul trecut. Știam că se ducea la suprafață de mai multe ori pe săptămână. Ieșea din Expoziției și se ducea pe clădirile Tricolor, cele înalte, aflate în lungul autostrăzii Iaroslavl. Noi aveam o poziție pregătită vizavi de ele. Îl supravegheam. De mai multe ori pe săptămână încerca să stabilească un contact radio.

Letiaga îl vindea. Pe când îl asculta, Artiom împunea cu limba lipiciul amărui și mârâia pe nări. Neajutorarea îl apăsa ca un bolovan rece, cu muchii tăioase, ca pământul umed și proaspăt excavat, cântărind greu pe picioarele lui, pe brațe și pe piept.

Tovarășii lui erau acolo: Sam, Stiopa, Timur, Prințul. Credea c-o văzuse pe Ania, înghesuită după umerii bărbaților. Se uită mai atent, chiar era ea? O pierdu.

— Știți..., zicea Letiaga. Războiul cu Occidentul nu s-a terminat. Ei abia așteaptă să ne dăm de gol. Desigur, noi l-am suspectat imediat pe Artiom că încerca să intre în contact cu cineva de acolo. Să ne dea în vileag. Poate chiar să dirijeze un atac asupra noastră... Era alt om. Iar colonelel ne-a zis: supravegheați-l. Indiferent de... Pe scurt... Și cealaltă treabă... Cu centrul radio. Probabil ați auzit deja de asta.

Oamenii începură să se foiască.

Ania!

Apăru Ania. Se smulse din mâna cuiva, care se întinsese după ea ca o gheară, și se strecură printre oameni până ajunse în rândul întâi. Își aținti privirile asupra lui Artiom și nu le mai dezlipi de el.

— Divaghezi, spuse Miller cu severitate. Spune-ne în primul rând despre scrisoare.

— Da. Păi. S-a întâmplat așa. De fapt, totul era mai mult sau mai puțin clar în ce-l privea pe Artiom. Probabil că lucra pentru dușman. Cu scopul de a destabiliza situația. De-a expune Moscova. De a-i îndrepta armele spre noi. Iar cu scrisoarea...

Artiom se smuci și se chirci, însă era ținut cu mână de fier. Și nu-și putea deschide gura deloc pentru a-i spune lui Letiaga ceva despre grupa de sânge A minus... și, oricum, Letiaga-și plătise deja datoria aceea, iar Artiom împrumutase sânge de la Besolov. Dar pentru ce? Ca să-și poată târșai singur pașii spre ștreang?

Letiaga nu mai voia să-l vadă.

Deja vorbea clar și concis, ca și cum era o înregistrare.

În mulțime îi vedea pe unii dintre cei despre care Artiom știa că-l priveau deja suspicios, de parcă era un străin, un soi de creatură otrăvitoare ce trebuia strivită.

— Și ce s-a întâmplat cu Moskvin? întrebă Miller.

— Cu Moskvin, repetă Letiaga. Povestea cu Moskvin a fost așa: Artiom m-a târât afară din buncăr când am rămas blocați acolo, luptând împotriva lui Korbut și a trupelor lui speciale. Când i-am îngropat pe Numărul Zece, Androidul, Ullman, Roșul, Antoncik...

— Mi-i amintesc pe toți, îl întrerupse Miller. Nu mai continua.

— Da, ți-i amintești pe toți. Ai lista aia. Am văzut-o toți. Iar eu aproape c-am mierlit-o acolo. Iar Artiom mi-a zis: Îți dai seama că noi tocmai am adus gloanțe, douăzeci de mii de gloanțe, pentru Roșii? Pentru Moskvin. Că le-am adus gloanțe ticăloșilor care ne-au omorât băieții? La ordinele lui Miller. Mi-am dat seama. Că le-am vândut amintirea. Mi-am dat seama pentru ce-au murit. Pentru nimic. Că era vorba despre politică.

— Letiaga!

— Că politica e mai importantă. Că asta-nseamnă război ieri, pace astăzi. Ce păcat că băieții au crăpat toți pentru nimic, ieri, pe timp de război, pentru că azi e pace. Azi vom încărca armele acestor gunoaie cu douăzeci de mii de gloanțe, pentru ca mâine să-i secere și pe restul băieților noștri cu ele, atunci când va fi din nou război.

— Ajunge!

— Și atunci Artiom a zis că, de fapt, nu există niciun fel de Roșii sau fasciști. Și că nu există niciun fel de Ordin. Nu-i decât un fel de structură. Observatorii Invizibili. Sau dracu' știe cine; n-are nicio importanță. Și noi suntem doar o secțiune din structura asta, iar Roșiii sunt o alta. Și n-a fost un război real, iar apărarea din buncăr era un mare căcat. Totul e un spectacol. Și eu mă-ntreb dacă nu cumva să bei votcă pentru băieții noștri morți nu-i tot un spectacol?

— Letiaga!

— Lasă-l să vorbească! strigă cineva din mulțime. Lasă-l să vorbească! Letiaga e unul dintre noi! De-al nostru! Nu-i închideți gura!

— Lăsați-l să plece! Care-i problema?

— Da, Letiaga a terminat... Și apropo, ambele mele picioare...

— Și Artiom a zis... unde era Hansa când cu buncărul? De ce ne-au ajutat cu oameni numai dup-aia, și nu când le-am cerut noi? Și pentru asta și-a dat el picioarele?

— Letiaga – comandant! urlă cineva.

Apoi se auzi un pocnet de undeva și Letiaga împrăstie o pată roșie pe peretele alb frumos din spatele lui. Împroșcă roșu, se înmuie, se așeză și se întinse cu fața-n jos pe podea. Partea din spate a capului dispăruse, iar în locul ei se deschidea un crater de țesuturi.

Și unul exact la fel se deschise imediat în sufletul lui Artiom.

— Letiaga!

— Letiaaaga! Asta-i mâna Hansei!

— Zdrobiți Hansa!

Cineva, în plin salt, îl mătură pe Miller din scaunul său. Căzu pe granit, nu departe de băltoaca vâscoasă și începu să dea din brațe, ca un gândac întors pe spate, încercând să se ridice; roțile se învârteau și spițele sclișeau, însă oamenii se repeziseră deja peste el, nedeslușindu-se unul de celălalt, însă toți știau cine era împotriva lui și cine cu el.

Îl înșfăcă ră pe Artiomi, îl scoaseră trăgându-l cu ei, îi smulseră banda adezivă de pe gură și-l lăsară să vorbească, apărându-l cu piepturile lor. Îl traseră și pe Lioka, iar Artiomi îl scoase pe Homer; acum se aflau într-un cerc de prieteni. Oamenii luptau brutal, cu mâinile goale, pentru că nimănui nu i se permisese să aducă arme în tribunal, în afară de escorte și călăi.

— O șansă! O șansă! urlă Artiomi în urechea lui Lioka, în vreme ce deschideau cătușele brokerului cu cheile înșfăcate de la escorte. Ducem oamenii! În Țvetnoi! Și Homer! În Reich! La tipografie! Vom face tot! Conform planului!

— Da, dom'le! Da, dom'le! răcni Lioka.

Cele două valuri care se înfruntaseră începură să se separe, îndepărtându-se de linia schismei: unul luă cu el trupul lui Letiaga; celălalt îl luă pe Miller, răsucindu-i brațul la spate, și scaunul de invalid cu roțile îndoite.

Însă Artiomi nu putea încă fugi împreună cu ceilalți. Țâșni din mulțime și începu să se uite împrejur. Unde era ea?

— Hei! Heeeeei! strigă cineva spre el din direcția aceea. I-o arătară, ținând-o de păr, cu cămașa sfâșiată: Ania.

— Unde-i șeful? Dați-ni-l pe Întunecat! O avem pe nevastă-sa!

— Ania!

— Vino-ncoace, târâtură! Ori îi spargem gura aia afurisită... O să-i lăsăm pe toți s-o fută pe pizda asta... Ai priceput? Târăște-te până la noi, căcatule!

— Să nu-ndrăzniți!

Ania se smucea de zor, blestemându-i; un ochi învinețit i se înnegrea deja. Sfârcul maroniu al unui sân ieșea afară într-o sfidare jalnică.

Artiom îl prinse pe Homer de mână.

— Pliante! Despre bruiaj, despre supraviețuitori, despre Observatori! Despre cum suntem prostiți toți! Adevărul! Adevărul, tataie!

Homer încuviință din cap.

— Lioka! Îl cunoști! Îi știi fața! Besolov! Iubițelul Sașei. Nu-i nimeni în afară de tine! Ia niște oameni de-aici. În Țvetnoi! Fă-l pe șobolanul ăla să...

— Ajunge, Întunecatule!

— Ori te lasă el înăuntru, ori îl lichidezi pe loc! De ea să nu v-atingeți, blestemaților!

Lioka clipi.

— Gata! le strigă Artiom. Asta-i! Vin! Vin la voi! Lăsați-o să plece! Bine?

El și Ania se văzură preț de o jumătate de secundă, între doi poli de negru. Se văzură și se pierdură.

Capitolul 22

Adevărul

Populația absentă din Arbatskaia ieși neliniștită din pasaje, întorcându-se în stație: cordonul care o ținuse la o distanță respectabilă de procesul regizat se implicase în zarva generală. Dizidenții Ordinului se retraseră din stație în mai multe direcții; înghesuit între străini, Artiom nu mai putea vedea toate astea, însă le striga oamenilor din spatele unor spinări negre, negre.

— Lumea-i tot acolo! Nu suntem singuri! Sunteți înșelați. Puteți pleca din metrou! Vi se spun minciuni! Nu le credeți! Apoi îi închiseră gura din nou.

Oamenii din Ordin care-i rămăseseră loiali lui Miller se retraseră la ambasada lui din Arbatskaia. Îl așezară pe colonelul ologit în scaunul cu roțile, acum strâmb, și-l duseră în locul cel mai potrivit, biroul cu păhărelul pe masă și cu listele.

Artiom și Ilia Stepanovici, care fusese și el notat ca răsculat, erau ținuți într-o cămăruță din apropierea secretariatului lui Miller. Erau păziți de soldați necunoscuți. Oamenii intrau în biroul colonelului și se interesau în spatele ușilor întredeschise dacă venise vremea să se descotorosească de prizonieri, însă Sviatoslav Konstantinovici amâna luarea unei decizii.

Un curent rece hoinărea de-a lungul coridorului, purtând până la ei fragmente de conversații prin crăpăturile

ușilor: unele din stație, altele din biroul colonelului. Puteau auzi o mulțime agitată strângându-se în Arbatskaia. Oamenii discutau între ei despre ce se întâmplase cu Ordinul și repetau îndemnul lui Artiom ca un ecou spart.

Era bine că se predase la schimb cu Ania, gândi Artiom. Numai să fi reușit ea să evadeze!

Ilia Stepanovici se zgâia la oamenii în negru; tremura violent. Se simțea miros de urină. Poate că-și imagina cum era ca un glonț să-și scobească drum prin fruntea lui. Însă nu se tânguia deloc. Doar mormăia aproape inaudibil:

— Bineînțeles că poate face tot ce-i place. Fiica lui n-are degete. A predat-o? Nu, a ținut-o la el. Probabil o vizitează. O vede crescând. Se joacă cu ea. Iar nevasta lui trăiește. Nu s-a spânzurat. Cu ciorapii. Nu atârna din tavan. Cu limba ieșită din gură. Limba neagră.

Unul dintre cei care-i păzeau avea un ceas la mână dreaptă. În acele lui indicatoare, Artiom observa infinitul. Calculă cât îi va trebui lui Homer să ajungă în Reich. Lucrând de la distanță, Artiom desluși cum funcționa tipărița de acolo, căută hârtie uscată și-i dictă bătrânului textul. Nici măcar nu trebuiau să care pliantele prin tot metrul. Dacă le puteau distribui măcar în Polis și Țvetnoi, totul avea să se împrăștie mai departe, prin propriile mijloace.

În afară de Lioka și Homer, nimeni nu știa de plan. Toți cei din Hansa care se înscriseră în Ordin erau aici, cu Miller. Ținând pe loc mulțimea care se împingea înainte.

În birou lătră un glas:

— Sunați-l pe Besolov! Din nou! Trebuie să discut cu el! Personal!

Pierdut, zburat din caleașca lui și distras de la planul inițial, continua să-și sune stăpânul. Nu putea ajunge la el. Așa că Lioka mai avea o șansă de a-l găsi pe Besolov înainte de a-l localiza Miller.

Și apoi, după ce, în mintea lui, îl lăsase pe Homer în Cehovskaia, Artiom vâsli de la distanță cu Lioka, până la bordel. Tot de la distanță, se strecură prin hărmălaie și curvăsărie sub acoperirea veteranilor Ordinului, înconjură pe nevăzute micul tractir al Sașei și-și termină tentativa nereușită de asasinat asupra lui Besolov, pentru Lioka și el însuși. Ba nu, îl luă ostatic și conduse o echipă de asalt la buncăr.

— Sună-l din nou! Din nou!

Acele inversate ale ceasului se mișcau îndărăt. Măsurară jumătate de oră, trei sferturi, o oră. Zumzetul din stație se amplifică. Administratorii locali, care fuseseră trimiși de conducerea Polisului, strigau nesiguri la oameni. Însă gură-cască nu voiau să se risipească. Întrebau cordonul ce se întâmplase și cine era smintitul care tot urla despre supraviețuitorii din alte orașe ale Pământului.

— Și ce avea fetița mea? O codiță. Coada putea fi îndepărtată. Chiar atunci. Ce dulceață de gâză. Narina zicea: Dacă-i fată, s-o numim după maică-ta. Adică Marina. Marina Ilinicina. Marina Ilinicina Șkurkina.

Artiom își dădu brusc seama că Ilia Stepanovici nu vorbea de unul singur; îi povestea lui despre toate astea, chiar dacă nu-l privea în ochi. Dădu din cap în semn de aprobare, dar se gândi la ale lui.

— Tacă-ți fleanca! şuieră un paznic către Ilia. Îmi crapă capul de la mormăielile tale! Închide-ți botul, sau te sparg chiar aici. Oricum trebuie să vă terminăm pe-amândoi!

— Marina Ilinicina! șopti atunci Ilia, prea încet ca să fie auzit de paznic, dar suficient de tare pentru Artiom. Micuța Marina Ilinicina. Bunica ei ar fi fost încântată.

Dar va putea Lioka să-l înșface pe Besolov?

Și să-l ducă prin jumătate de metrou ca prizonier? În definitiv nu fusese antrenat pentru asta. Era broker, nu soldat sau asasin. În centrul radio, mai reușise cumva să se

descurce, însă acolo se trăsesse asupra lui, iar el nu fusese nevoit să plănuiască nimic, doar să supraviețuiască și să iasă din încleștare.

N-avea importanță, putea s-o facă.

Veteranii vor ajuta. Va reuși să le explice tot, nu?

Va reuși. Un apostol se pricepea la așa ceva. Trecuse prin toate, împreună cu Artiom. Nu trebuia să fie convins; nu era necesar să i se dovedească nimic. Își amintea totul, simțea totul el însuși.

— Mă doar-n cur dacă nu răspunde! Continuați să sunați!

Și dacă Besolov fusese deja capturat? Dacă-l târau pe ticălos cu un sac pe cap, spre intrarea secretă a buncărului lor ruginit din subsolul stației Taganskaia? Dacă Homer sosea la timp cu pliantele. Dar chiar și fără pliante... Și el știa totul, nu? Dacă tipografia nu putea fi repusă în funcțiune, o putea face el însuși și să le spună tuturor realitatea. Ca și celălalt Homer, cel adevărat...

Cineva bâjbâia la ușă pe dinafară.

Intrară, concentrați și mohorâți; erau trei – un brahman în robă, un ofițer de armată, cu chipiu înalt, având insigna cu vulturul bicefal, și un civil.

Bătură la biroul lui Miller și bâiguiră ceva la ușă, într-o neliniște colectivă. Și ei căutau răspuns la unele întrebări.

Ceva se matura în stație. Fermenta, lua formă, se ridica. Iar cei trei, trimiși la Miller, voiau să oprească fermentația și s-o țină sub control.

Miller lătră un răspuns, agresiv și furios.

Ușa biroului se întredeschise puțin.

— Vom convoca o ședință a Consiliului din Polis. Nu avem dreptul să păstrăm tăcerea! Lăsați pe toată lumea să vorbească acolo. Și apoi vom informa populația. În funcție de rezultat. Și schisma asta a voastră... Rezolvați-o cumva!

— Și dacă Reichul chiar nu există? se băgă Ilia. Dacă Evgheni Petrovici însuși este un impostor și un trădător, dacă tot ce-i acolo este fals, atunci cum rămâne cu mine, eu ce fac, de ce i-au făcut asta Marinei, cu codița ei, și de ce s-a spânzurat Narina cu ciorapii, și de ce mi s-au întâmplat mie toate astea, de ce? Mi se spune să scriu, dar ce să scriu? Cum să scriu despre așa ceva? Ce cuvinte folosiți voi?

Însă gura lui Artiom era astupată cu zdrențe putrede; nu putea răspunde și nici măcar nu-i putea cere lui Ilia Stepanovici să tacă.

Brahmanul netuns se grăbi spre ieșire, măturând praful cu roba lui; ofițerul o luă după el, mirosind a transpirație stătută și a chiloți murdari, iar civilul neidentificat tropăi ultimul. Sfârșitul întrevederii.

— Duceți-vă după el!

Treimea pluti îndepărtându-se, intrând pe o ușă comprimată la mărimea unei cutii de chibrituri, la capătul coridorului și ieși acolo unde erau oamenii.

— Adevărul! năvăli răcnetul înăuntru, prin ușa deschisă.

Ilia Stepanovici se ridică lângă perete și întinse mâna în direcția din care se auzeau strigătele, aplecându-și trupul într-acolo, însă un bărbat cu cagulă îl opri brusc și-i băgă pumnul în plexul solar.

Și totul se închise brusc din nou.

Ia, uite: poporul vrea în cele din urmă să știe, iar Artiom avea iarăși o zdreanță puturoasă în gură. Era în ordine; acum puteau vorbi alții în locul lui. Să vorbească și să acționeze. Trimisese mesageri în toate direcțiile; acum nu mai era atât de îngrozitor să dea colțul.

Îi putea auzi pe cei trei încercând pe rând să toarcă ceva liniștitor mulțimii stârnite. Gloata urla întrebări, nu voia cântece de leagăn.

„Mulțumesc, Letiaga”, gândi Artiom.

„Păcat că ai murit. Ciudat că ești mort.

Cum se face că n-ai să mă mai privești niciodată cruciș cu ochii ăia ai tăi? N-o să mai spui poante. Acum de unde mai împrumut eu sânge? Iartă-mă că m-am îndoit de tine în ultimul moment, Letiaga. Dar și tu te-ai îndoit de mine în ultima clipă, nu?

Te-ai îndoit, dar ai spus totul corect; așa că-mi vor scoate ștreangul de la gât.

Ce păcat că nu-i poți auzi pe oamenii de aici, din stație, cerând adevărul.

Noi doi vom deschide ușile etanșe pentru ei: tu și cu mine. Împreună, îi vom lăsa să meargă sus și afară.

Și pe undeva, ceilalți, conspiratorii noștri, își fac și ei treaba lor. Homer tipărește pliante; apostolul îl duce pe Besolov cu țeava unei arme lipită de tâmpla lui albă... să-i deschidă buncărul. Miller n-are decât să se zbată pe-aici ca un câine rămas fără stăpân.

Ce au de gând să discute acolo, la Consiliul din Polis? Despre cum să țină capacul apăsător și mai tare și să-l înșurubeze? Despre cum să-i zdrobească repede pe toți rebelii, unul după altul, pentru ca zvonurile despre omenirea renăscută să nu se împrăstie prin metrou?”

— Sună! Sună unde vrei! Sună la Țvetnoi!

„Nu-i vor zdrobi pe toți.”

— Spuneți-ne! mugiră vocile de afară.

— Spui adevărul? îl întrebă Ilia Stepanovici pe Artiom. Tot ce i-ai spus lui Homer este adevărat?

Artiom încuviință. Oare ce se topea în mintea profesorului? Ce formă avea să capete?

Proprietarul ceasului – doi ochi șireți în găvane – își ridica tot mai des mâinile în față. Un presentiment al ireversibilității neclintite a tot ce se petrecea în metrou supura din crăpăturile biroului colonelului, pătrunzând în secretariat.

Artiom se gândi iarăși la Ania.

La dragostea ei, care se dovedise atât de stăruitoare. Artiom era alcătuit altfel pe dinăuntru. Simțise prima răceală a Aniei și începuse și el să se răcească în semn de răspuns. De parcă nu putea radia singur dragostea, ci doar o reflecta pe a Aniei cu propriul lui suflet concav. Simțise lumina difuză a atenției dirijată asupra sa – o adunase într-o rază și o trimisese înapoi; o făcuse să ardă mai intens – și, ca răspuns, avusese parte de mai multă căldură. Însă în momentul când Ania începuse să pălească, nu mai avusese cu ce s-o răsplătească. Iar lumina ei devenise tot mai firavă și mai firavă, până se stinsese cu totul și el încetase să mai creadă, până când viitorul lor secă și se sfărâmă în mintea lui.

Însă inima Aniei părea să funcționeze taman de-a-n-doaselea, dinapoi spre înainte. Ai fi crezut că nu mai avea nevoie deloc de el, din cauza surzeniei lui răutăcioase, îndărătniciei lui, șovăielii de a renunța la visurile lui idiote și disprețului față de ea. Poate că se gândise să-i dea ea prima papucii. Fitulul mai avea doar atâta petrol cât să fumege. Însă îndată ce Artiom plecase, ea începuse să lumineze din nou, cu disperare încăpățânată. Atât de intens, încât căldura îi pârjolise ochii și simțise nevoia să-i acopere cu mâna. Îi acoperise, dar tot ajunsese la ei; Ania se reflecta în ea – strâmb și comic –, însă imaginea devenea tot mai clară și mai strălucitoare.

Dragostea, ce combustibil ciudat!

— Niciun răspuns?

Poate că nu mai există niciun loc unde să suni, tăticule. A trecut destul timp. Dacă apostolul a avut noroc, dac-a făcut totul cum trebuia, poate că buncărul a fost deja cucerit și distrus. Șobolanii îmibuibați au fost deja aliniați în rânduri în Taganskaia, în hainele lor prostești, iar acum își recitau ultima lecție de geografie pentru profesor, ca niște școlari.

— Anzor!

Anzor intră și se uită la Artiom și la Ilia, de sus până jos cu o căutătură ostilă. Ascultă lătratul lui Sviatoslav Konstantinovici și-l scoase afară, săltând în timp ce împingea pe coridor scaunul cu roțile instabil.

— Ce facem cu ăștia? întrebă paznicul cu ceas.

— Încă nu m-am hotărât. După Consiliu, șuieră Miller fără să se întoarcă.

Nu reușise să stabilească legătura telefonică.

— Îi ținem aici?

— Da. Ba nu, stai. Îi iau cu mine. Ar putea fi de folos. Doar asigurați-vă că-și țin gura.

Îi luară de subsuori și-i ridicară de pe podea; Artiom cu gura lipită cu bandă, iar Ilia cu pantalonii pișați. Și-i duseră în strălucitoarea Arbatskaia. Adoptară o formațiune de săgeată și-și făcură drum prin mulțime. Mărșăluiră sfidători prin stație. Se arătară surzi și nu auziră cum strigau oamenii la ei.

Consiliul Polisului se reunea chiar aici: de asta lui Miller îi trebuia un birou în Arbatskaia.

Întreaga formație rămase afară, Artiom și Ilia nu fură nici ei convocați în Consiliu. Ordinul se orientase în formațiune de arici, cu țepii ridicați ca să închidă accesul curioșilor. Miller și Anzor intrară; apoi câțiva brahmani întârziați intrară și ei, iar ușile se închiseră.

— Se zice c-au recepționat niște semnale..., șușoteau peste tot glasurile.

— Se pare că nu suntem singurii supraviețuitori...

— Dar unde altundeva? Cine? Cine-a spus asta?

— Se vor limpezi toate când ies ăștia afară. Sunt în ședință.

— Dar cum de se-ntâmplă așa ceva? N-au zis nimic în toți anii ăștia... Și apoi... na, luați de-aici...

— Ordinul a aflat. A fost zarvă mare dacă să se spună sau nu.

— Dar cine-s ei? Cei de pe bancă? Cine-i ăla legat?

— Au prins niște teroriști. O să ne spună curând.

Artiom nu-i putea vedea pe oameni șușotind. În locul lor, vedea doar spinări identice, negre, curelușele de umăr ale vestelor antiglonț, cefele cu păr creț și cizmele. Însă-i putea simți: curiozitatea lor făcea aerul să vibreze, oxigenul se consuma; pereții se apropiau. Erau câteva sute aici. Doar să încerce Miller să-i facă să aștepte răspunsurile.

Deodată se produse vâlvă.

Cineva își croia drum prin mulțime, cu pricepere și hotărâre.

— Merg la Consiliu! Faceți loc!

Cei din cordon erau de asemenea nedumeriți. La început, se apucară și mai strâns unul de altul. Apoi începură să se legene nesiguri.

Era oare vocea lui Timur? Un camarad al lui Letiaga și Artiom. Încă un schismatic, Timur... Plecase împreună cu Lioka și Homer, cu Ania cea salvată! De ce se afla aici? De ce se întorsese? Chiar acum lua buncărul cu asalt. Sau deja-l capturase? Adusese capul retezat al lui Besolov la ședința de Consiliu?

— Faceți loc! Am venit la invitația Consiliului!

Cordonul se deschise, îl lăsară pe Timur să intre în cerc și, împreună cu el, Prințul și Luka; amândoi din vechea echipă. Timur îl văzu pe Artiom pe bancă și-i făcu semn din cap, dar nu interveni pentru el. Păși înăuntru. Luka și Prințul rămaseră de pază.

Despre ce tot discutau? La ce se tot târguiau atâta? Trăgeau de timp? Stabileau ultimatumuri? Cerșeau îndurare? Studiau capul de pe tavă?

Înăuntru era liniște.

Poate că fuseseră toți otrăviți?

— Faceți loc! Faceți loc! Mergem la Consiliu!

Cine mai era de data asta?

Mulțimea se trase în lături mai puțin binevoitoare acum, fără a arăta același respect, mormăind. De ce naiba ar trebui s-o facem? Artiom întinse gâtul. Nici cercul negru nu se retrase imediat pentru oamenii aceia.

Nu-l văzu imediat.

Primul care trecu de cordon fu Besolov.

În viață, palid, hotărât și tăcut. Lioka, apostolul, apărură în urma lui. Alexei Felixovici îi aruncă o uitătură sumbră lui Artiom, însă nu-l salută. Spre deosebire de el, Lioka dădu din cap. Pășiră amândoi înăuntru. Adusesse apostolul un ostatic? Cu el mai erau doi membri ai Ordinului, dar rămaseră afară.

Artiom sări de pe bancă și începu să-și strige întrebările în ciuda călușului. Îl loviră în spatele genunchilor pentru a-l face să cadă la loc și căzu. Luka și Prințul șuierară către cel care-l cosise și puseră amândoi mâinile pe tocurele pistolelor.

Așteptară un moment, apoi se destinseră.

Acum totul se hotăra în spatele ușilor închise, nu aici.

Devenise cu adevărat înăbușitor, la fel ca în Komsomolskaia, la fel ca în fața mitralierelor. Oamenii împingeau înainte, iar cordonul se retrăgea încet, deși nu avea niciun drept să-și cedeze pozițiile. Candelabrele din bronz, inele cu diametrul de doi metri, care cântăreau jumătate de tonă, păreau să se legene în lanțurile lor, ca în bătaia vântului – atâția oameni răsuflau la unison.

Dintr-odată.

Un sunet diferit se împrăștie prin stație. O tuse.

Soldații din cordon se îndreptară; mulțimea tăcu și începu să privească împrejur. Dinspre numeroase difuzoare,

în același timp, se auzea cum tușește cineva. Și aici exista așadar un sistem de amplificare.

— Test. Test. Unu, doi. Unu, doi.

În toată stația răsună o voce adâncă și plăcută.

— Dragi cetățeni. Vă rog, atenție. În scurt timp va fi făcut un anunț important. Nu vă dispersați.

— Spuneți-ne adevărul! Vrem adevărul! strigară ei spre crainicul invizibil.

Acesta își dresă doar glasul și tăcu.

— Ceva important...

— Ar putea fi chiar...

— Fantastic...

Și când ușa se deschise, timpul se opri în loc. Din cercul negru ieși un bărbat gras, îmbrăcat în costum maro, cu aerul unui om de afaceri; avea ochelari pe nas și fruntea lată continua în sus ca un pod arcuit, până la ceafă. Asistentul său îl ajută pe să se ridice și grasul săltă pe banca de marmură, lângă Artiom; astfel mulțimea îl putea vedea.

— Președintele Consiliului... În persoană...

Apoi Miller și Anzor își făcură apariția în pragul ușii, urmați de Timur. Se despărțiră, îndepărtându-se de bancă în direcții diferite.

Grasul își suflă nasul. Își șterse fruntea transpirată cu batista plină de muci, apoi o folosi ca să-și curețe lentilele și-și așează ochelarii înapoi pe șaua nasului.

— Cetățeni. Ne-am adunat azi aici. Motivul este un eveniment mai degrabă neplăcut. În interiorul foarte respectatului Ordin, care este chemat să ne protejeze pe noi toți... A existat un dezacord, ca să spunem așa. Vom reveni la asta imediat.

— Ia nu vă mai ascundeți după deget! Spuneți-ne direct!

— Da, desigur. Direct la subiect. Problema este că am stabilit. Că este absolut incredibil, desigur. Însă avem dovezi

incontestabile. Care vor fi prezentate la timpul convenit, să nu aveți nicio îndoială. Deci. Am stabilit cu oarecare siguranță că Moscova nu este singurul oraș care a supraviețuit Ultimului Război. Am interceptat o transmisiune radio.

Mulțimea parcă fusese lovită în moalele capului. Gălăgia dispăru, toate sunetele dispărură, în afară de glasul monoton, searbăd al bărbatului în maro.

Artiom cel mut îl privi, de parcă era un oracol. Așa cum se uitase la Letiaga, înainte de a fi împușcat. Ca și cum fusese un sfânt.

— Suntem gata să vă lăsăm s-o ascultați. Dar înainte de asta, câteva cuvinte. Pentru mine, personal, așa cum știți toți, este un adevărat șoc. Ideea este că această transmisiune vine de pe cealaltă parte a oceanului Atlantic. Dragi concetățeni, camarazi, frați. Înțelegeți ce înseamnă asta. Înseamnă că dușmanul care ne-a anihilat țara, care a trimis o sută patruzeci de milioane de compatrioți ai noștri în mormânt – părinți, copii, soții, soți –, dușmanul acela este încă în viață. N-a fost distrus. Războiul încă nu s-a terminat. Niciunul dintre noi nu se mai poate simți în siguranță. O nouă lovitură, cea finală, ne-ar putea fi administrată în orice clipă, dacă ne trădăm prezența în orice fel.

Artiom mugi și urlă, alunecă de pe bancă și căzu pe podeaua rece.

— În toți acești ani, doar un singur lucru ne-a salvat. Traiul în metrou. Certitudinea noastră că viața la suprafață nu este pentru noi. Mulțumită ei, am supraviețuit. Iar acum este singura noastră șansă de supraviețuire. Știu. Este înspăimântător. Este greu de crezut. Dar vă cer să credeți. Consiliul din Polis vă cere asta. Ascultați cu urechile voastre. Aceasta este o înregistrare făcută astăzi. Este o transmisiune din New York.

Difuzoarele reveniră la viață. Tușiră.

— Khkhkhkh...liliiiooo... Şşşşşş...

Şi izbucni un cântec. Un cântec ciudat şi străin, într-o limbă străină, cu tobe şi strigăte de bucurie, cu trompete şi alămuri; într-un ritm sincopat, se auzi o voce masculină, jelind aproape, recitând ceva între un imn şi un marş. Era susţinut de un cor feminin. Cântecele reverbera cu o vigoare neabătută. În el exista o provocare sfidătoare. O bucurie malignă. Şi o energie sălbatică, vitală.

Era o muzică pe care puteai, sau mai degrabă trebuia, să te mişti, să dansezi să... fii desfrânat, lasciv.

Însă nimeni de sub candelabrele de jumătate de tonă, din imensa sală de piatră albă, nu-şi putea clinti nici măcar un muşchi.

Candelabrele se legăneau, ca la cutremur. Oamenii inspirau în tunetul alăturilor şi expirau groază.

— După cum puteţi vedea... Auziţi... şi singuri... Aceasta este muzica bestială a unor oameni de peşteră... Cu alte cuvinte, în vreme ce noi suferim toate privaţiunile, ei îşi continuă destrăbălarea. În plus avem informaţia că şi-au păstrat potenţialul nuclear. Acesta este un duşman de o sută de ori mai periculos. Este ceva ce încercăm să pricepem. Viaţa noastră nu mai poate rămâne ca înainte. Acesta-i începutul unei noi ere. Şi în legătură cu aceasta... Iată declaraţia. Adunaţi-vă mai aproape.

Timur, păr negru cu şuviţe cărunte, zvelt şi vânos, se apropie de preşedintele maroniu. Se aplecă spre Artiom şi-l ajută să se ridice. Apoi sui pe bancă.

— Veteranii Ordinului sunt revoltaţi de acţiunile arbitrare ale fostului nostru comandant, colonelul Miller. Camaradul nostru a fost ucis de călăii lui, în loc să aibă parte de un proces cinstit. Ne cerem iertare faţă de cetăţenii Poli-sului pentru aceste tulburări. Ne anunţăm retragerea din structura de comandă. Refuzăm să ne supunem ordinelor colonelului Miller.

Timur vorbea sacadat, cu voce răgușită, de fumător. Era cel mai bun ofițer de informații din Ordin. Colegul mai vârstnic al lui Letiaga și profesor. Ce pune la cale?

— Baza din Smolenskaia a Ordinului rămâne a noastră. Vom ține alegeri cinstite pentru desemnarea unor noi comandanți. Oricum, depunem un jurământ de credință direct Consiliului din Polis. Jurăm să fim loiali și să ne asumăm apărarea Polisului. Împotriva oricăror dușmani. Fie declarați, fie ascunși.

Se întoarce pe călcâie spre bărbatul în maro și-l salută.

Prima dată se auzi o singură bătaie din palme, apoi alta, după care, ca o ploaie torențială, izbucniră ropote de aplauze ritmice.

— Bravo! Urrraa! Glorie!

— Idiotule! mugi Artiom spre Timur prin călușul din gură. Ești un mare idiot! Nu există niciun Polis! Niciun Consiliu! Nu faci decât să juri credință altui cap! Nu-i crede.

Timur se uită la el și dădu din cap.

— O să te luăm și pe tine de aici, Tioma. Vom lupta cot la cot împotriva yankeilor.

— Nu sunt de acord cu felul cum a fost prezentată chestiunea, zise Miller sumbru din scaunul lui îndoit. Dar sunt dispus să închid ochii. Nu voi considera asta drept o revoltă. Să le zicem dezacorduri temporare. Când patria este în primejdie, nu avem dreptul să ne pierdem în ciorovăieli ieftine. Vom rezolva problemele prin tratative. Ordinul nostru a plătit deja un preț prea mare. În numele Ordinului, și eu jur loialitate Consiliului din Polis. Cred că a venit vremea să punem capăt disensiunilor interne. Nu mai avem niciun drept să ne măcelărim între noi. Roșiii, fasciștii, Hansa... În primul și-n primul rând, suntem toți ruși. Trebuie să ne amintim asta. Suntem sub amenințarea dușmanului nostru jurat. Lui nu-i pasă în ce credem noi. Imediat ce va afla că mai suntem în viață, ne va anihila fără ezitare!

Oamenii ascultau și credeau fiecare cuvânt: nimeni nu protestă și nici măcar nu îndrăzni să șoptească. Artiom se lăsă cu toată greutatea înainte și ajunse în genunchi. Se le-gănă și izbuti să se ridice. Și înainte ca gărzile de sub co-manda lui Miller să-și dea seama ce se întâmplă, se repezi scurt și-l lovi cu capul în tâmplă, răsturnându-l la pământ, cu tot cu scaun.

— Țineți-l! Țineți-l!

Începură să-l lovească pe Artiom, iar el încercă să înșface cu picioarele gâtul bătrânului idiot, să-l zdrobească și să-l sugrume. Îi sparseră un dinte, iar călușul îi căzu din gură.

— Minciuni! Mințiți! Ticăloșilor!

Nu era nicio cale să se strecoare prin mulțimea strâns înghesuită, iar oamenii în negru începură să-l tragă pe Artiom înăuntru, pe ușă. Îl ridicară pe Miller și-i scuturară hainele de praf.

— Căcatule. Jegosule! Am să te fac praf. Gunoiole. Tu și scorpia aia nerecunoscătoare. Să crăpați amândoi. Borâtură. Minciuni. Numai minciuni.

Timur explică.

— Acesta este un sabotor arestat. Avem motive să cre-dem că făcea spionaj. Încerca să ne vândă. Verificăm.

În cele din urmă, îl urcară pe colonel în scaunul său și-l traseră pe Artiom înăuntru. După ușă se întindea un coridor lung, cu numeroase ieșiri. Îl azvârliră pe Artiom imediat.

Și de acolo, subjugat, ascultă.

— Da, Sviatoslav Konstantinovici, zise președintele în haine maro, legănându-și capul greu cu început de chelie. Ai rostit cuvintele de aur ale unui om conștient de valoarea vieții umane. În asta și în celelalte chestiuni sunt complet de acord cu tine. Aș sugera să ne trimitem diplomații la Linia Roșie, Hansa și la reprezentanții Reichului, astăzi, fără nicio întârziere. Și toată lumea să se așeze la masa negocierilor.

Să punem capăt neînțelegerilor care ne-au măcinat în toți acești ani. La urma urmelor nu suntem chiar atât de diferiți. Trebuie să rămânem împreună acum. Să ne unim forțele. Și laolaltă, toți – noi, voi – trebuie să apărăm metroul. Singurul nostru cămin. Singura noastră casă pentru decenii de acum înainte. Casa noastră sfântă pentru totdeauna!

— Nu chiar atât de diferiți, repetă îngrozit Ilia Stepanovici. Nu suntem chiar atât de diferiți. Noi și ei. Primii și cei dintâi dintre ruși. Adunați laolaltă. Pentru ce? Pentru ce? Cu reprezentanții Reichului. Narineșka.

Însă mulțimea îi înghiți mormăielile. La început amețită și marcată de această revelație, acum începea să-și revină, să înțeleagă și să cumpănească asupra celor ce i se turnaseră.

— Yankeii... În tot timpul ăsta... Muzică... Îmbuibându-se... Dansând... Ca animalele... Întotdeauna am avut sentimentul că... Ei și hip-hopul lor blestemat... Iar noi mâncăm căcat... Și vor să ne ia căcatul din față... Ultimul lucru care ne-a mai rămas... Știam eu, știam eu... Nu ne vor lăsa în pace... Las-o baltă, ne vom descurca noi... Vom rezista... Am văzut noi și mai rele... Poate că nu se va schimba nimic...

— După cum știți, vremurile sunt grele chiar și așa, continuă omul în costum maro să le vorbească, acoperindu-i. Boala ciupercilor ne-a spulberat rezervele. Va trebui să strângem cureaua chiar mai mult. Dar dacă ne unim, putem... Măreața noastră forță! Poporul nostru și-o recapătă, iar și iar!

Trebuia să strige ca să acopere hărmălaia în creștere. Oamenii reușiseră, în sfârșit, să rumege și să înghită adevărul pe care voiau să-l audă.

Zdrobit, Artiom zăcea cu spatele sprijinit de perete, înghițind din greu sângele calduț și neplăcut. Pipăia cu limba golurile lăsate de dinții pierduți.

Besolov apăru dintr-odată pe coridor. Ieșise din sala de ședințe? Apostolul Lioka pășea în urma lui.

— Omoară-l! îi șuieră Artiom lui Lioka. Țasta-i! El i-a instigat!

— Cine-i ăsta? Alexei Felixovici nu-l recunosc pe Artiom. Mai este vreo ieșire pe aici? întrebă el apoi. N-am niciun chef să trec din nou prin mulțime.

— Ți-ai uitat impelmeabilul, îi zise Lioka. Lasă-mă să te-ajut.

— Lioka! Lioka! Tu... Ce... Dar trebuie să... Trebuie să...

— Vino după mine!

Alexei Felixovici o luă repede din loc în direcția opusă.

— Ascultă... Știi, am decis... Că nu vom obține nimic așa... Dacă doal îl omolâm. Sistemul tlebuie schimbat din inteliol! Gladat! Levoluția nu-i metoda noastră. Înțelegi? explică Lioka pe un ton de scuză, peste umăr, spre Artiom. M-a luat dlept consultant. Asistent. Am s-o fac gladat... Din inteliol... Din buncăl...

— Mâncător de căcat! găfâi Artiom, înăsprindu-și vocea. M-ai vândut pentru buncăr? Pentru haleală? M-ai vândut pentru potol? Pe noi? Pe toți?

— Ce vlei să spui prin noi? întrebă Lioka, înfuriindu-se. Cine-s ăștia, noi? Nu-i niciun noi! Nimeni n-ale nevoie de noi, cu excepția ta! Tu vei clăpa acum, dal eu lămân aici, alanjând tlebulile.

— Alexei! îl chemă Besolov. Mai trebuie să aștept mult? Așa-ți începi tu noua slujbă?

Lioka nu-l scuipă pe Artiom în semn de rămas-bun; nu-l lovi. Se răsuci pe călcâie și fugi să-l ajungă din urmă pe Besolov.

Ușa se crăpă și Timur băgă capul înăuntru.

— Poți să mergi?

— Nu vreau.

— Ridică-te! Cât timp se mai țin discursuri. Haide!

Îl smuci pe Artiom să se ridice, trăgându-l de gulerul cămășii albe, de chelner, și gulerul se rupse. Îl sculă în picioare și-l lăsă să se sprijine de umărul său.

— Sunt de partea ta! șopti rugător Ilia Stepanovici. Ia-mă! Nu vreau să rămân cu ei! Nu mă părăsi!

— Există o altă ieșire pe-aici. Hai să mergem pe-acolo, până una, alta. Odată ce bătrânul își revine, ai belit-o. N-o să te mai scoatem de-aici niciodată.

— Unde?

— Borovițkaia. Ania așteaptă acolo. Și de acolo, în Polianka. Și tot mai departe. Ai unde să te ascunzi?

— Acasă. Ania... E bine?

— Așteaptă! Unde să te ducem?

— În Expoziției. Nu trebuie să mergem în Polianka. Trebuie să merg în Cehovskaia, în Reich.

— Pentru ce? Ce dracu' vrei să faci în Cehovskaia?

— Acolo-i Homer. Trebuie să-l văd.

— Hei!

Un brahman cu părul lung ieși din sala de conferințe.

— Unde vă duceți?

— Timurcik. Înțelegi? Observatorii Invizibili. Ne țin aici. Vă mint pe toți. Ne păcălesc pe toți.

— Ascultă, Tioma... Nu-mi servi mie chestiile astea. Nu vreau să-mi bag nasul în politică. Sunt soldat. Punct. Ofițer. Nu te pot abandona aici. Însă nu-ncerca să mă speli pe creier cu rahatul tău. Hai să rămânem prieteni.

Ce putea face cu el? Ce putea face cu ei, toți?

Încă mai exista șansa de a le dovedi totul oamenilor. În vreme ce mințeau despre ticălosul ăla de radio. Trebuia să ajungă acolo, în Cehovskaia. Să ajute cu tiparul. Să ajute la distribuirea materialului.

Trecură toți trei prin coridoare și pasaje. Uși vopsite lovite; oamenii veneau spre ei și erau surprinși de hainele

lui Artiom și de fața tumefiată. Ilia Stepanovici mergea cu încăpățănare în urma lor. Lumina clipea; șobolanii le alergau printre picioare. În cele din urmă, un damf de creozot le suflă în față. Un miros tihnit, confortabil. Asta era, Borovițkaia.

— Doar o clipă, ți-o voi găsi pe mult iubita... Și apoi în Polianka.

— Nu Polianka. Cehovskaia. Spre Reich.

— Poți discuta asta cu ea. Așteaptă aici. Stai calm. Doar să nu te vadă niciunul dintre băieții noștri, da?

— O să stau. Calm. Mulțumesc, Timurcik.

Se așeză la o masă lungă, din scânduri de lemn. Își încrucișă în față mâinile zdrelite.

Privi în jur: din tot sistemul metroului, asta era stația lui favorită.

Cărămidă roșu-închis, creozot în aer, ca rășina de pin – dulceagă și cu aromă de fum –, case de mărimea unor chilii călugărești, abajururi de pânză, muzică blândă, răsunând de undeva, instrumente cu coarde, oameni în robe amuzante, răsfoind cărți uzate. Conversând în șoaptă despre ce citiseră și trăind în paginile cărții, fără să aibă nevoie deloc de lumea de sus sau de cea de mai jos.

Unde se afla celula în care-și petrecuse Artiom noaptea cu Danila, prietena lui pentru o zi și pentru restul vieții lui? Era ocupată de altcineva.

— Homer?

Se ridică în picioare.

Era o siluetă familiară.

— Homer!

De unde apăruse? Cum? De ce? Nu trebuia să fie în Reich?

Artiom se ridică și începu să șchiopăteze... Se frecă la ochi. Bătrânul era absorbit: examina o celulă goală. Un tânăr

brahman cu mustăcioară stupidă, care nu fusese niciodată rasă, îi arăta cămăruța, dându-i instrucțiuni, dându-i cheile.

Oare greșise Artiom?

— Desigur, nu există niciun loc unde să pui o masă aici, dar poți lucra alături de ceilalți... Rafturile de cărți sunt acolo, deși... Singura problemă este că... nu poți veni cu animale aici. Va trebui să te desparți de găină.

— E obligatoriu?

— Este.

— Păi, atunci...

— Homer!

Bătrânul privi în jur.

— Tataie... Ce faci aici? Cum ai ajuns aici? Te-au ascuns băieții noștri? Ai reușit să faci tot... la tipografie? A mers bine? Lucrează presa? Hârtia mai era uscată?

Homer se uită la Artiom de parcă era un cadavru, cu tristețe și detașare.

— De ce nu spui nimic? A funcționat? Arată-mi!

— Artiom.

— Ce vrei? Întrebă iritat băiatul cu mustață.

— Unde-s pliantele, tataie? Te-ai dus în Cehovskaia?

— Să chem gărzile?

— Nu, nu trebuie, scutură Homer din cap.

— Stai. De ce nu te-ai dus acolo? Aveau o ședință acolo, în Arbatskaia, au început s-o aburească... Minciunile lor obișnuite. Și toată lumea-i crede.

— Nu-i de mine, Artiom.

— Poftim?

— Nu pot să fac astfel de lucruri.

— Ce fel de lucruri?

— Propagandă. Să tipăresc pliante. Toate activitățile astea revoluționare... Sunt prea bătrân pentru așa ceva.

— Nici măcar nu te-ai dus acolo? În Cehovskaia?

— Nu.

— De ce?

— Nu cred în asta, Artiom.

— În ce? În instalațiile de bruiaj? În Observatorii Invizibili? În ce? În lumea de la suprafață? Că tot ce-i aici e lipsit de sens?

— Nu cred că oamenii au nevoie de asta. Că oamenii vor să știe asta.

— Ăsta-i adevărul! Adevărul! Oamenii au nevoie de adevăr!

— Nu urla. Ce fel de adevăr ar trebui să le spun?

— Întregul adevăr! Tot ce ai văzut! Despre femeia al cărei cap a fost zdrobit c-o rangă de oțel. Despre el! zise Artiom și-și smuci capul, care aproape că-i cădea acum, spre Ilia Stepanovici, pe jumătate mort, tras până aici în urma lui. Și despre cum își împușcă pe la spate propriii oameni! Cum ucid bebeluși pentru că s-au născut cu o codiță! Cum zboară creierii oamenilor pentru că bârfesc! Cum îi duc pe oameni afară, să le construiască generatoare eoliene, fără nicio protecție! Pentru a avea destul curent pentru aparatura de bruiaj! Despre câinii care mănâncă oameni... oameni morți!

— Chiar acesta-i adevărul? întrebă Homer.

— Și care-ar fi atunci?

— Sunt niște născociri sângeroase, Artiom. Crezi că ei nu știu toate astea, oricum? Trăiesc în asta. Nu vor să-și amintească de asta, și ultimul lucru pe care vor să-l facă este să citească despre asta. Poate că ar trebui să scriu despre viața canibalilor? Sau despre cum se destrăbălează mahării partidului cu tinerii orfani? Hansa sau Linia Roșie sunt unul și același lucru.

— Ce are asta de-a face cu tot?

— Și acesta-i adevărul. Oare vor oamenii să citească așa ceva? De asta au ei nevoie? N-ar trebui să le vârâm pe gât

asemenea prostii. Au nevoie de eroi. Au nevoie de mituri. Au nevoie să vadă frumusețe în alți oameni, ca să rămână ei înșiși oameni. Ce să le spun? Că un grup de birocrați îi guvernează de la începutul timpurilor? Că n-are niciun rost să mai rămână în metrou? Că nu se mai poate face absolut nimic aici? Că totul a fost doar un acces de paranoia. Este beznă. Însă ei au nevoie de lumină! O caută. Chiar dacă nu-i decât un muc de lumânare. Măcar o geană de lumină. Ce vrei să le spui? Că sunt toți sclavi? Niște nimeni? Niște oi? Nimeni nu te va asculta! Te vor lega! Te vor crucifica!

— Și tu... ce le vei da? În locul adevărului?

— Ce le voi da? Asta... le voi da o legendă. Despre Artiom. Care era un tânăr simplu, ca ei toți. Care a trăit într-o stație de margine, numită Expoziția Realizărilor Economice. Și a cărui casă, la fel ca tot restul metroului, era amenințată de un pericol înspăimântător. De monștri de coșmar, care sălășluiau la suprafață și încercau să-i lipsească pe oamenii asediați de ultimul lor refugiu. Despre cum acest tânăr străbate întregul metrou, cum se călește în bătălii și cum se schimbă dintr-un neghiob pursânge într-un erou. Cum salvează el specia umană. Asta-i povestea care le va plăcea oamenilor. Pentru că-i despre ei, despre fiecare dintre ei. Pentru că este frumoasă și simplă.

— Ai de gând să scrii așa ceva? Așa ceva? Și cum rămâne cu tot ce s-a întâmplat adineauri?

— Asta-i politică, Artiom. Este propagandă. Este luptă pentru putere. Va trece curând și asta. Totul se va schimba. Nu vreau să scriu pliante. De cum sunt scrise, devin răsuflate.

— Și ce vrei? Eternitatea?

— Păi... Eternitatea... asta-i o țintă prea înaltă...

— Îți interzic să scrii despre mine. Îți interzic. Ai înțeles?

— Cum așa? Chestia asta nu-ți mai aparține doar ție, ci omenirii.

— Nu vreau să fiu o acadea zaharisită din cărticica ta de sugător de sule ce ești!

— Oamenii o vor citi. Vor afla despre tine.

— Nu-mi pasă câtuși de puțin dacă oamenii află despre mine sau nu! Ce are asta de-a face cu orice altceva?

— Ești tânăr, Artiom.

— Ce are. Asta. De-a face. Cu orice?

— Nu-mi vorbi mie... așa. Ești un erou. Oamenii vor afla despre tine. Cuvintele despre tine vor dăinui. Poate c-o să ai și copii. Dar cum rămâne cu mine? Ce-ar trebui să fac eu? Eu ce voi lăsa în urmă? Un pliant anonim? O bucată de hârtie?

— Stai... Îți dau... Îți dau o cameră aici... Îți dau o cameră?

— Mi se asigură condiții de lucru.

— Condiții de lucru. Ai de gând să scrii asta pentru ei? Pentru Besolov? Despre mine? Așa te-au mituit?

— Ei m-au mituit pe mine sau eu i-am mituit pe ei? Va fi o carte. Despre tine. O carte adevărată și cu un tiraj decent. Ce nu-ți convine la asta? Nu-nțeleg.

— Artiom! îl strigă Ania.

— Întreabă-l pe Iliușa. O să-ți spună el. Cine-ar refuza așa ceva? O carte adevărată, semnată cu numele meu! Nu un manual pentru canibali. Un mit. O legendă. Pentru eternitate.

— Ne trag în căcat. Ne tratează ca pe niște vite. Ca pe un material de construcții. Nici măcar nu ne consideră oameni... Iar tu... Îi ajuți...

Și atunci Artiom fu lovit de o undă de șoc; își dădu seama, iar înțelegerea îl ameți; glasul îi pieri complet și mestecă aerul, fără niciun sunet, doar gâtlejul șuierându-i încet când expira.

— Futu-i! Are dreptate. Are dreptate cu toate, ticălosul nenorocit. Nu există „noi” și nu există „ei”. Asta-i hidra.

Noi înșine suntem hidra. Ei sunt noi. Toată aristocrația a fost împușcată acum o sută de ani. Pe cine să-nvinovățim? Nu mai avem pe cine. Ne-am făcut-o cu mâna noastră. Toți cei din buncăr... de unde au fost recrutați? Dintre noi. Iar acum... Tu, Lioka... Cum poate fi hidra înfrântă? Nimeni nu se gândește serios să lupte măcar cu ea. Singurul lucru la care visează toți este să-și ofere propriul cap, ca să devină unul dintre capetele ei. Ei zic: uite, mușcă-mă, ia-mă, vreau să fiu înăuntrul tău, să fiu cu tine. Nu există nici măcar un singur Hercule pe-aici, ci doar un șir de capete aliniate, care stau la coadă... Ce-are de-a face puterea cu asta? Doamne, ce idiot sunt... Știi ce? Scrie-o, tataie. Tipărește-o. Și să ai viață lungă. Doamne, dă-o în mă-sa...

Râse de se prăpădi.

Se temuse să nu izbucnească în lacrimi, însă râsul i se revărsa din gură ca spuma la botul câinelui turbat.

— Artiom!

O văzu pe Ania. Și se lăsă în genunchi în fața ei.

— Iartă-mă.

— Artiom, ce s-a-ntâmplat cu tine?

— Păi, atunci chiar plecăm spre Cehovskaia? întrebă Timur. Fasciștii se vor întoarce aici dintr-un moment într-altul. Poate chiar în Polianka, nu?

— Nu. Deschide ușa etanșă. Sus. Mă duc la suprafață.

— Poftim?

— Artiom!

— Deschide ușa! Deschide-o odată!

— Artiom, ce s-a întâmplat cu tine?

— Haide sus, Anecika! Sus! Sus!

Capitolul 23

Propriii săi oameni

— Uite-i! Pe acolo!

Mai jos, printre țevile balustradelor, i se păru că vede, nu, chiar le văzu... cizme negre.

— Fugi!

— Deschide ușile! Deschide-le, n-auzi?

— Te-ai țicnit cu totul? N-ai costum...

— Sunt bine! Fă-o! Vom crăpa aici din cauza ta, a ta, cretinule! Haide!

— Unde-i el? Unde-s ei?

— Dă-mi mâna! Nu-i da drumul!

— Sunt cu tine. Sunt cu tine. Nu vreau să stau aici.

— Du-te naibii... Unde te duci acolo, sus? Ce te-așteaptă la suprafață?

Răsturnând mesele, sărind peste bănci, doborând la pământ brahmanii care făceau larmă, țâșniră spre capătul opus al stației. Soldații din Ordin veneau puhoi din pasaj și se răspândeau pe peron ca o furtună.

Ajunseră în viteză la ușile etanșe, înfipseră o țevă de armă în fața santinelei, răsuciră șuruburile de blocare și traseră tona de oțel pe șine; începu să se urnească greoi; ei se strecurară prin crăpătură și goniră în sus, pe trepte.

Cum de mai avea Artiom energie? Sau orice fel de viață?

Urmăritorii veniră după ei. Tropăind pe granit. Le sfârâiau călcâiele. Goneau și trăgeau, dar ratau pentru că alergau.

Trosnetul cotețelor de găini spulberate. O ușă rămase neclintită. Spre culise nu rămase decât o deschizătură îngustă. Soldații în negru se înghesuiră prin ea, însă brahmanii se retraseră, ținându-se la distanță, de frică să nu încaseze dozele de radiații ale altora.

Țâșniră în vestibul: Artiom, Ania, Timur și Ilia. În secunda câștigată, reușiră să spargă ușa exterioară și să se rostogolească afară, goi, în noaptea moscovită înghețată.

— Așadar, ce-avem aici?

— Aici... Au lăsat-o aici... Stai... Uite! Dă-mi mâna. Pe-acolo.

Alergară ghemuiți de-a lungul bibliotecii tăcute, unde Artiom își lăsase cândva frica în urmă; sub ferestrele oarbe, sub pedestalele elefantine ale coloanelor ei, peste lespezile de marmură, desprinse din ziduri. În spatele lor, siluete negre le năvăliră pe urme, dinspre vestibulul stației Borovițkaia, care arăta ca intrarea într-un mausoleu. Ezitară, întrebându-se cum era să alergi pe străzi fără protecție.

— O să fim loviți! Știe careva ce nivel de radiație de fond e aici...?

— Uite-o. Aici. Asta-i! Da!

Mașina japoneză a lui Savellii, remorcată. Abandonată după ce Letiaga îi scosese de lângă aparatura de bruiaj. Când? Parcă trecuseră secole de atunci. Savellii nu mai era... Oamenii îl dăduseră la o parte și-l călcaseră în picioare în Komsomolskaia: chiar în prima lui zi în slujba Ordinului, fusese omorât, dispărut în acțiune. Însă mașina lui era acolo. Neclintită, așteptându-și proprietarul.

Artiom trase de mâner și se cățăără prin trapa uitată a mașinii. Sub husa scaunului de lângă șofer se găsea o cheie de rezervă. În Komsomolskaia, Savellii îi spusese despre ea. De parcă era o moștenire. Artiom băgă cheia în contact și-o răsuci. Mașina învie.

Siluețele negre ieșiseră în cele din urmă din Borovițkaia și se aruncară la pământ.

— Urcați!

— Unde mergem?

— În Expoziției! La oamenii mei. Acasă. Să le spun!

— Eu nu. Am să rămân aici. Ce să fac acolo? Mă-nțeleg eu cu ei.

— Intră în mașină, idiotule!

— Sunt de-ai noștri! Cad eu la înțelegere. Stai... Am uitat. Poftim. E al tău? Mi l-au dat mie.

Îl scoase la iveală... negru-cenușiu, mat: Naganul.

— E al meu.

Timur îl băgă prin geamul deschis al lui Artiom.

— Mulțumesc al naibii de mult.

— Asta-i! Du-te!

Timur ridică brațele, se întoarse și o luă spre diavolii negri care goneau în direcția sa. În minte, Artiom făcu semnul crucii asupra lui. Și apăsă pe accelerație.

De la Ohotni Riad, din strada Tverskaia, vântul aduse o scurtă răbufnire de sunete: mugetul unui motor.

Țâșniră ca din pușcă. Virară cu un scârțâit de cauciucuri fumegânde. Ania, la stânga lui, pe locul din față; Ilia Stepanovici, coada lor inutilă, bălângănindu-se în spatele lor. Închiseră bine geamurile.

În oglinda retrovizoare, Timurcik căzu amuțit la pământ, ca o păpușă de cârpe, secerat cu fața înainte, cu mâinile ridicate. Și apoi, o secundă mai târziu, vehiculul blindat de teren țâșni în același cadru negru.

Opri lângă cadavru. Stinse farurile. Se micșoră. Și se topi.

Goniră pe strada Vodvijenka, prin toate locurile pe care le străbătuse la pas Artiom de sute de ori: însă acum era pentru ultima dată. De pe marginea drumului, craniul ciugulit al cuiva, clădiri coșcovite și copaci uscați se holbau orbi după mașina japoneză care gonia.

Și cerul senin era iluminat vag de o lună roasă. Pe cer erau înfipite multe stele, ca în noaptea când Artiom urcase la suprafață cu Jenia, după ce-i păcălise pe el și pe Vitalik să le deschidă ușa etanșă spre Parcul Botanic.

— Îți amintești, Jen?

— Oprește-te, Artiom. Te rog.

— Îmi pare rău. N-am să mai fac. Vorbesc serios.

Calcarul alb ca oasele al Ministerului Apărării clipi și dispăru; cripta mică a stației Arbatskaia fugi pe lângă ei. În dreapta, blocuri înalte, cu douăzeci și ceva de etaje, se înălțau drepte și subțiri, arătând ca soldații uitați la o paradă a victoriei. Clădirile stupide și bombastice de pe bulevardul Kalininski trecură prin stânga, cu cele mai mari panouri publicitare văzute vreodată în ceea ce se numea Europa, acum arse și înnegrite. Santinelele îl salutară pe Artiom. Panourile îi dezvăluiau trecutul și viitorul.

— Cum se simte aerul?

— Altfel.

Își aminti de prima dată când fusese aici, cu doi ani în urmă. Cât de diferit era totul pe atunci. Era viață aici... o viață bolnavă, ciudată, străină, însă înfloritoare. Iar acum...

Artiom privi în oglindă. Credea că văzuse o pată mică de întuneric care-i urmărea din depărtare; doar i se păruse?

Viră abrupt, cu un scrâșnet, pe Inelul Grădinilor și o luă de-a lungul lui, trecând de ambasada Statelor Unite, arsă pe rug, de o clădire înaltă de pe debarcaderul Krasnopresnenskaia, construită pentru morții vii, cu o tijă ascuțită pe acoperiș, dincolo de clădirile uriașe, imense, din granit, care erau numite *stalinkas*, în onoarea statuii, dincolo de piețele transformate în cratere de bombe, dincolo de tranșeele de pe străzile adiacente.

Privea și se gândea: morții cu morții.

— Acasă? întrebă Ania.

— Acasă, răspunse Artiom.

Glonțul japonez cu volan pe dreapta ieși în viteză pe Prospekt Mira, încălcând marcajele rutiere, și se năpusti spre est. Alunecară pe sub o autostradă suspendată – intersecția cu al treilea inel ocolitor – și ieșiră pe un pod, deasupra unei căi ferate așternute undeva în dreapta lor, chiar pe fundul beznei. Ceva mai departe – și o rachetă se înalță deasupra copacilor, încremenită pe cerul nopții – era muzeul explorărilor spațiale stupide, un semnal că Expoziția Realizărilor Economice era aproape.

Din nou, Artiom crezu că văzuse o mișcare în spatele lor. Chiar și privi în urmă pentru o clipă și aproape că se izbi într-un camion înclinat și lovit, dar izbuti să vireze în ultima clipă. Țâșni printre cutiile ruginite, făcându-și drum de-a lungul străzii familiare care ducea spre intrarea în pavilion – spre stația sa de baștină; conduse mașina în spatele unui chioșc de schimb valutar, un cub metalic. Și o ascunse.

— Am ajuns repede. Poate că doza nu va fi prea mare, îi spuse el Aniei.

— Bine, răspunse ea.

Ieșiră din mașină și ascultară. Undeva, în depărtare, se auzea un muget.

— Fugi!

Se duseră în vestibul – Artiom mai aruncă o ultimă privire prin plexiglasul prăfuit – îi urmăreau? Îi ajunseseră din urmă?

Nu credea. Dacă rămăseseră totuși în urmă, mai căutau.

Ușa etanșă de sus era deschisă; trebuiau să coboare pe scările rulante cincizeci de metri în adânc. Era beznă acolo jos, dar într-un an, Artiom învățase treptele pe de rost. Ilia se împiedică și ar fi ajuns jos în zbor, cu capul înainte, pe trepte și mai departe chiar, rupându-și spatele; abia îl prinseră la timp.

În cele din urmă, treptele se terminară. De cealaltă parte a peronului scurt se afla un perete din oțel – ușa etanșă. Artiom păși spre stânga cu precizie oarbă, pipăind pe când se deplasa, căutând receptorul telefonic de pe tubul flexibil din metal de pe perete, primul din două.

— Deschideți! Sunt eu, Artiom!

Receptorul era mort, de parcă firul îi fusese tăiat. De parcă sunase într-una dintre clădirile de afară, nu în stația lui de baștină, unde trăiau oameni.

— M-auziți? Sunt eu, Artiom! Întunecatul!

Ecoul glasului îi răsună în praful de cărbune, în plăcile fine de metal. În receptor nu se mai auzea niciun alt sunet.

Artiom caută degetele Aniei. Le strânse.

— Totul e bine. Doarme.

— Da.

— Când ai plecat, totul era...

— Totul era bine, Artiom.

Ilia Stepanovici respira cu greu și sonor.

— Nu mai inspira așa adânc, îl sfătui Artiom. Radiația de fond, știi tu.

Puse telefonul la loc. Îl ridică din nou. Și-și lipi gura de cercul din plastic rece.

— Alo! Sunt Artiom! Deschide!

Nimeni n-avea vreo intenție să le deschidă. De parcă nu exista nimeni care s-o facă.

Se duse la perete și bătu în metal cu pumnul. N-avea niciun rost. Nu puteau să-l audă. Apoi își aminti de revolver. Înșfăcă țeava ca să izbească cu patul armei în oțel. Apoi se gândi mai bine. Și dacă era încărcat? Scoase *încărcătorul*. În el mai rămăseseră două gloanțe. Le scoase și le puse în buzunar.

Apoi începu să bată cu Naganul în cortina de fier, de parcă era un clopot. Bum! Bum! Bum!

Trezirea, oameni buni. Haideți, sus! Se-aude?

Lipi urechea de zid. Era cineva acolo?

Din nou: bum, bum, bum!

— Artiom...

— Sigur sunt oameni acolo!

Apucă din nou telefonul, îl agăță în furcă, apoi îl luă iarăși.

— Alo! Alo! Sunt Artiom! Suhoi! Deschide!

Înăuntru ceva începu să se miște fără chef.

— M-auziți?

Cineva tuși.

— Deschideți ușile!

În cele din urmă, cineva vorbește:

— Ce dracu-i tărașoiul ăsta? E noapte.

— Nikițka? Deschide, Nikițka! Sunt Artiom! Deschide!

— Deschide, Nikițka, și halește radiații. Ce dracu-ai mai căutat iar pe-afară?

— Deschide! N-avem niciun fel de protecție.

— Așa, să te-nveți naibii minte!

— Bine atunci, am să-i spun tatălui meu vitreg... Căcătule...

Cineva își suflă nasul înăuntru.

— Bine...

Peretele de metal alunecă în sus, leneș și indiferent. Se zări lumină. Intrară în zona-tampon. O bătaie în perete, un furtun zăcea acolo. Un alt telefon.

— Deschide zona-tampon!

— Clățiți-vă mai întâi! Aduceți aici tot felul de mizerii...

— Cum? N-avem costume de protecție!

— Spălați-vă, atât vă spun!

Trebuie să se clătească, pe el, pe Ilia Stepanovici și pe Ania cu apă rece, clorinată. Intrară în stație uzi learcă și înghețați. Simțiră instantaneu mirosul de bălegar și de porci.

— Toată lumea doarme. Suhoi doarme. Ia uite ce haine ți-ai tras!

— Unde-am putea merge?

— Cortul tău e liber.

Nikițka privi cățelandrii scuturați de frisoane și se mai înmuie.

— V-așteptam. Stați, să vă aduc niște cârpe, să vă ștergeți de apă. Și mergeți să vă culcați. Vă puteți rezolva problemele mâine dimineață.

Artiom voia să se certe, dar Ania îl luă de mână și-l trase de-o parte.

„Asta-i”, își spuse el. „Am apărut din stradă, neinvitat, în mijlocul nopții, fără costum de protecție. Nu vreau să trezesc toată stația. În mod clar m-ar considera un cretin. Nu contează; nu-i nicio grabă. Înainte ca zvonurile să apară aici din Polis...”

— Doar zi-le santinelelor să nu lase necunoscuți în stație. Și de la suprafață... Își reaminti silueta întunecată. Nu mai lăsați pe nimeni de sus să intre. Bine?

— Crede-mă, rânji Nikițka, nu mă mai trezesc eu pentru așa ceva!

— Atunci, asta-i tot. Ah, și încă ceva – camaradului acesta să i se dea un spațiu undeva, zise Artiom, amintindu-și de Ilia Stepanovici. Am să-i explic totul tatălui meu vitreg, dimineața.

Ilia Stepanovici rămase cu Nikițka, arătând ca un câine abandonat. Însă asta nu era ghinionul lui Artiom; nu-l luase pe omul ăsta ca pe un parazit și nici nu-l abandonase.

Cortul lor era într-adevăr liber. Nu îndrăznise nimeni să poftască la el? Fără îndoială, oamenii încercaseră să-l ia, însă Suhoi îi ținuse la distanță. Era destul de util să fii chiar și fiul vitreg al șefului.

Aprinseră lanterna și o orientară în așa fel încât să lumineze podeaua, ca să nu-i trezească pe vecini. Se schimbară

în hainele uscate pe care le găsiră acolo. Fără să se privească unul pe celălalt în pielea goală. Era rușinos și stânjenitor. Se așezară pe saltea, cu picioarele încrucișate.

— A mai rămas ceva de băut pe-aici? întrebă Artiom în șoaptă. Aveai ceva.

— Da. Am cumpărat, șopti Ania.

— Îmi dai o gură?

Băură pe rând, sorbind din gâtul ciobit al sticlei. Rachiul era de proastă calitate, cu iz neplăcut și depuneri pe fundul sticlei, dar își făcea treaba. Îi destupă capul înșurubat între umeri și ogoi durerile din spate, din brațe și din sufletul său, devenite deja un obicei.

— Mi-am dat seama că nu pot trăi fără tine.

— Vino aici.

— Vorbesc serios. Am încercat.

Artiom luă o înghițitură zdravănă... însă nu-i alunecă pe gât, îi arse laringele și începu să tușească.

— După ce-am vorbit... în Polis. Tatăl tău m-a trimis în Komsomolskaia. Ca să le dau Roșiilor un cadou în gloanțe. Pentru ca rebeliunea... Oamenii flămânzi de-acolo... S-au răsculat. Și... Eu am ajuns acolo din întâmplare. Cu Roșiii. Noi toți. Nu știu câte mii de oameni. Au tras în ei cu mitralierele. O femeie de-acolo... Mi-a dat... Mi-a cerut să-l țin pe fiul ei. Avea cinci-șase ani. L-am luat în brațe. Ea a fost ucisă. Și atunci am crezut că tu și cu mine va trebui să-l adoptăm pe băiat. Și un minut mai târziu a fost ucis și el.

Ania luă sticla din mâna lui. Ochii îi străluceau.

— Ai mâinile reci.

— Tu ai buzele reci.

Băură în tăcere, pe rând.

— O să locuim aici acum?

— Trebuie să le spun tuturor. Lui Suhoi. Să afle toată lumea. Oamenii noștri. Măine. Calm. Înainte să vină alții să le spună propria lor versiune.

- Crezi că te vor crede? Nu vor pleca niciunde, Artiom.
- Vom vedea.
- Îmi pare rău.
- Nu. Nu trebuie să-ți pară rău. Eu sunt... Eu.
- Tu ai până și limba rece.
- Dar inima mi-e fierbinte. Iar tu ai pielea de găină.
- Lasă-mă să-ți simt inima. Vreau să mă-ncălzesc.

* * *

Se treziră târziu și în același timp.

Artiom se îmbracă în sfârșit în hainele lui normale: un pulover și blugi jerpeliți, în locul Țoalelor dezgustătoare de chelner. Își bagă picioarele în galoși. O așteaptă pe Ania să se îmbrace.

Se târără afară din cort, zâmbind. Vecinele lor se uitau la ei cu o iritare invidioasă. Bărbații îi oferiră lui Artiom o țigară. Le mulțumi și acceptă.

— Unde-i Suhoi? o întrebă pe Dașa-Haină-de-Blană, care se întâmpla să fie prin apropiere.

— Îți pregătește o surpriză. Ai chelit, văd. Ce ți-am spus noi?

— Unde?

— La ferma de porci.

Se duseră împreună la tatăl lui vitreg.

Țarcul se găsea într-un tunel înfundat. Merseră până în capătul stației, salutând pe toată lumea. Toți îl priveau de parcă era o fantomă. Pe Ania o priveau ca pe-o eroină.

— Omul tău i-acolo. Taie un porc, arată Aigul spre capătul opus al țarcului.

Artiom nu-și putea trage răsuflarea.

Trecură de râuri umede, rozalii, care se ȳteau de după gardul din răchită. Tineretul porcine se înghesuia la troace.

Vierii grohăiau. Scroafe imense, cu gene incolore, fiecare cu câte-un cârd de zece purcei minusculi, guițători.

În cizme de cauciuc impermeabile, Suhoi mergea printre vierii de un an. Șeful fermei de porci, Piotr Ilici, stătea lângă el, explicând:

— Nu-l lua pe-ăsta, Alexandr Alexeici. A fost bolnav; o s-aibă carnea amară. Te-aș sfătui să-l iei pe cel vioi de colo. Proșka. Ia vino-ncoace, Proșka. Ar fi trebuit să-mi spui mai curând. Cel mai bine este să nu-i hrănești cu o zi înainte.

— Păi... A fost o surpriză și pentru mine..., zise Suhoi, fără să-l vadă pe Artiom. S-a întors fiul meu. Mă temusem că s-a zis cu el. N-a trimis niciun cuvântel. Dar e-n viață. Și cu nevastă-sa. Se pare că s-au împăcat. Ce bucurie! Bine, hai să-l luăm pe Proșka al tău.

— Proșka... Proșenka. Vino-aici. Cum am să-l ademenesc eu de-acolo, pacostea? Trebuia să fie lăsat flămând o vreme; atunci ar fi venit el singur să mănânce. Dar acum... Nu, nu-l trage. Porcilor nu le place să fie forțați. Lasă-mă pe mine, știu o metodă.

Artiom se opri înainte de a ajunge lângă ei. Privi spre Suhoi. Îl usturau ochii. De la duhoare?

Suhoi se retrase un pas și-i făcu loc specialistului. Șeful luă o găleată goală de pe un cârlig, și-o puse pe cap lui Proșka. Porcul încremeni, întâi rămase pe loc, apoi începu să grohăie curios, după care începu să dea înapoi. Apoi Piotr Ilici îl apucă de coadă și începu să-l dirijeze cu spatele spre ieșirea din țarc.

— Ține-i pe ceilalți departe, asta-i important.

— Nu vine niciunul.

Cu capul în găleată, Proșka deveni ascultător. Trăgându-l de coadă, îl scoaseră din țarc într-o clipită. După care-i scoaseră găleata. Piotr Ilici scărpină porcul între urechi, apoi îi puse, cu dexteritate, un laț în botul întredeschis de

plăcere, împingându-l cât mai în spatele colților și legându-l strâns deasupra râtului lung. Legă apoi funia de un stâlpișor care susținea peretele țarcului. Artiom nu urmări operațiunea: o văzuse de sute de ori și o făcuse chiar el. Privi la Suhoi.

În cele din urmă, Suhoi se uită în jur.

— Ah! V-ați trezit!

Veni la ei și se îmbrățișară.

— Anecika. Bine-ați venit înapoi.

— Ce mai faci, unchiule Sașa?

— Ne descurcăm noi, o luăm ușor, zâmbi Suhoi. Mi-a fost dor de tine.

— Salut, călătorule! zise Piotr Ilici și-i întinse mâna stângă: în dreapta deja ținea cuțitul lung pentru sacrificare, care arăta mai degrabă ca un țăruș ascuțit. Bine, Alexandr Alexeici. Ține-l o clipă.

— Voiam să te uimesc cu niște carne proaspătă, zise Suhoi cu un zâmbet. Mi-ai stricat surpriza.

Proșka întinse funia cât putea de mult, însă era scurtă. Picioarele din spate se îndepărtau pe cât posibil de stâlp, însă râtul, prins în frânghie, nu se putea clinti nici un centimetru. Totuși Proșka nu guiță; nu presimțea moartea. Apoi Suhoi începu să-l mângâie, iar tânărul vier se liniști și deveni prietenos.

Piotr Ilici se lăsă jos lângă Proșka și-l scărpină într-o parte, căutându-i pulsul cu degetele. Prin piele și coaste îi găsi inima. Cu mâna stângă, puse cuțitul în punctul convenit, fără măcar să-i zgârie pielea. Ceilalți porci se adunară laolaltă, vârandu-și curioși răturile mai aproape, ca să-și dea seama ce se petrecea.

— Bine, acum adio.

Lovi cu mâna dreaptă tare în mâner. Izbi ca într-un cui. Cuțitul se înfipse imediat până la plăsele. Proșka se smuci,

însă rămase în picioare. Încă nu avusese vreme să priceapă ce se întâmpla. Piotr Ilici scoase lama din rană și astupă găurica cu o cârpă.

— Asta-i. Dați-vă înapoi.

Proșka încă stătea în picioare, apoi se clătină. Picioarele din spate i se îndoiră și se lăsă în fund, dar se ridică imediat. Și căzu din nou. Începu să guițe, dându-și seama că fusese trădat. Încercă să se ridice, dar acum nu mai reuși.

Unii porci îl priveau indiferenți, cu ochișorii lor; alții hăpăiau din troacă. Cumva, spaima lui Proșka nu ajunsese la niciunul dintre ei. Se răsturnă într-o parte și începu să dea din picioarele din spate. Mai guiță o vreme. Slobozi niște bile negre-maronii de băligar. Și nu mai scoase niciun sunet. Toate astea nu-i preocupau pe ceilalți porci. Nici măcar nu băgaseră de seamă moartea petrecută atât de aproape.

— Gata! zise Piotr Ilici. Îl tranșez și-l duc la bucătărie. Cum îl vrei? La proțap? Înăbușit la aburi?

— La proțap sau înăbușit, Tioma? întrebă Suhoi. Dacă totuși nu mai e o surpriză...

— Mai bine la proțap.

Suhoi încuviință.

— Ce mai faci?

— Ce mai fac? Nici nu știu cu ce să-ncep.

— Hai să mergem. N-are rost să mai stăm aici. Pe unde ai umblat?

— Pe unde?

Artiom se uită la Ania.

— Am fost în Polis. A venit aici cineva din Polis? De la Miller? Sau ceva necunoscuți, în general? A-ntrebat cineva de mine?

— Nu. A fost liniște. De ce, ar fi trebuit?

— Oamenii noștri s-au întors noaptea, de la centru? Din Hansa? N-au adus cu ei niște zvonuri?

Suhoi îi aruncă o privire scrutătoare.

— Ce s-a întâmplat? Ceva s-a întâmplat, nu-i așa?

Ieșiră din ferma de porci în stație. Luminile roșii, de alarmă, făceau să pară ca și cum Alexandr Alexeici tăiasă beregata porcului. Sau Artiom.

— Hai să tragem o țigară.

Tatăl vitreg al lui Artiom nu aproba fumatul, însă de data asta nu mai comentă. Luă dintr-o cutie o țigară răsu-cită de mână și i-o întinse. Ania luă și ea una. Se duseră la o distanță rezonabilă de zona rezidențială. Și-și aprinseră țigările, delectându-se.

— Am găsit supraviețuitori, zise Artiom simplu. Alți supraviețuitori.

— Tu? Unde?

Suhoi miji ochii la Ania.

Artiom deschise buzele să continue și, dintr-odată, începu să se gândească. O stație independentă, Expoziției. Și Suhoi era șeful. Dar mai existau și alte stații independente?

— Spune adevărul, confirmă Ania.

— Nu știi?

— Eu? Nu, nu știam, răspunse Suhoi prudent, având grijă să nu-l supere pe Artiom, care slăbise și mai mult și acum avea țeasta rasă.

— Nivelul de mijloc, zise Artiom ca pentru el. În regulă.

— Poftim?

— Unchiule Saș, e o poveste lungă. Lasă-mă să-ți spun esențialul. Nu suntem singurii care au supraviețuit. Întreaga lume a făcut-o. Mai multe orașe din Rusia. Occidentul.

— Și asta-i adevărat, spuse Ania.

— Occidentul? Și ce-i cu războiul? se încruntă Suhoi. Încă mai continuă deci? Și de ce sunt toate lungimile de undă pustii? De ce nu i-a văzut nimeni altcineva pe acești supraviețuitori?

— Radioul este bruiat. Ca pe vremurile sovietice, încercă Artiom să explice. Pentru că se susține că războiul continuă. Suhoi înțelese.

— Știu ce zici.

Artiom își miji suspicios ochii.

— Știi?

— Am mai trecut prin așa ceva. Cine-s? Roșiii?

— Îl cunoști pe Besolov? Întrebă Artiom.

— Besolov? repetă Suhoi. Cel din Hansa?

— Nu există nicio Hansa, unchiule Saș. Și nici vreo Linie Roșie. Și în curând nu vor mai exista deloc. Curând, își vor uni forțele pentru a înfrunta un dușman comun. Așa că nu vor ieși niciodată din metrou. Țasta-i noul scenariu acum.

Suhoi părea să creadă, totuși se uită la Ania, ca să fie sigur.

— Mai știe cineva de asta? Că oamenii au supraviețuit în alte orașe?

— Au făcut un anunț public despre asta chiar ieri, în Polis, răspunse ea. Este adevărat, Alexandr Alexeici.

— A supraviețuit întreaga lume? Și cum trăiesc? Mai bine ca noi?

— Nu știu. Nimeni nu spune nimic, explică Artiom. Dar dacă era mai rău, mai mult ca sigur ar fi spus.

Suhoi aprinse încă o țigară răsucită, direct de la prima, care arsese prea repede.

— Ticălosul! Fir-ar al dracu'!

Se uită o vreme la lampa roșie.

— Îi datorezi ceva lui Besolov? Întrebă Artiom.

— Nu. Ce-aș putea să-i datorez? Nu l-am văzut decât o dată, în Hansa.

— Asta-i bine. Unchiule Saș... Trebuie să-nchizi stația. Închide-o, pentru ca nimeni de acolo să n-ajungă la noi. Și pregătește-i pe oameni. Trebuie să le spui tot. Te vor crede.

— Să-i pregătesc pentru ce?

— Trebuie scoși de aici. Scoși din metrou. Cât se mai poate. Cel puțin ai noștri.

— Și unde să-i ducem?

— Sus, la suprafață.

— Unde mai exact? În stație sunt două sute de oameni. Sunt femei și copii. Unde vrei să-i duci?

— Vom trimite cercetași. Să găsim un loc unde radiația de fond este slabă. Au venit unii din Murom. Acolo locuiesc la suprafață.

Suhoi își începu a treia țigară.

— De ce?

— Cum adică, de ce?

— De ce să ne ducem la Murom? De ce ar pleca toți oamenii ăștia din metrou și s-ar duce în altă parte? Ei trăiesc aici, Artiom. Asta-i casa lor. Nu te vor urma.

— Pentru că s-au născut la suprafață! La aer proaspăt! Sub cerul liber! În libertate!

Alexandr Alexeici dădu din cap, nu în bătaie de joc, ci cu simpatie, la fel ca un medic pediatru.

— Nu-și mai amintesc asta, Tiomocika. S-au obișnuit să stea aici.

— Aici sunt ca Morlocii. Ca niște cârțițe.

— Cel puțin viața urmează cursul obișnuit. Totul le e clar. Nu vor să se schimbe nimic.

— Dar când se așază lângă un foc, nu fac altceva decât să-și amintească – cine avea și ce avea, cum își duceau viața!

— Nu poți să-i duci înapoi la lucrurile care le lipsesc acum. Și nici ei nu vor să se întoarcă, doar ca să-și amintească. Ești încă tânăr; într-o bună zi, o să-nțelegi.

— Nu-nțeleg!

— Păi...

— Eu doar te rog să-nchizi stația. Dacă nu vrei să le spui, lasă-mă pe mine s-o fac. Altfel molima o să se strecoare

pân-aici... Vor umple capul oamenilor cu tot felul de căcaturi, ca peste tot... Am văzut deja întâmplându-se așa...

— Nu pot izola complet stația, Artiom. Facem negoț cu Hansa. Primim de la ei amestecul – știi, nutrețul combinat – pentru porci. Iar noi trebuie să vindem tot băligarul în stația Riga.

— Ce nutreț? Avem ciuperci!

— Ciupercile sunt terminate! Aproape întreaga recoltă a pierit!

— Vezi?

Artiom îi oferi Aniei un zâmbet strâmb.

— Și erai îngrijorată pentru ciuperci. Se dovedește că ne putem descurca și fără ele. Dar nu ne putem descurca fără amestecul lor de căcat!

— Nu mă judeca. Eu sunt administratorul stației, Artiom, clătină Suhoi din cap. Am două sute de suflete care așteaptă totul de la mine. Trebuie să le hrănesc.

— Bine, cel puțin lasă-mă să le spun! Vor afla oricum.

— Crezi că merită? oftă Suhoi. Dacă le spui tu?

— Da, merită.

* * *

Căzură de acord: oamenii vor fi adunați laolaltă, după cină, când se terminau schimburile la fermă. Până atunci, Artiom trebuia să păstreze tăcerea. Și chiar tăcu, încercând de amorul artei vechi să viață din Expoziției. Bicicletele. Garda din tunel. Cortul. Viața asta intrase la apă și nu i se mai potrivea deloc.

Dezorientat, Ilia Stepanovici se ținea mereu după el. Artiom se învoise cu Suhoi ca lui Ilia Stepanovici să i se îngăduie să stea în stație. Așa că Artiom îi arăta cum mergeau lucrurile aici.

Deși profesorul era zdrențăros și jalnic, Dașa-Haină-de-Blană îl plăcu într-o clipită. Îi dădură ceai slab – ciupercile erau pe terminate. Oamenii îl întrebară despre viața sa. Răspunse evaziv, iar Artiom nu-l dădu de gol.

Însă Ilia Stepanovici era un bun ascultător. Pe când îi povestea despre stație, Artiom mai strecura și crâmpie de informații despre el, pe ici, pe colo. Era lesne. Pe când se preumblau printre corturi, își amintea tot felul. Aici a trăit Jenka. Prietenul meu din copilărie. Deschideam împreună porțile Grădinii Botanice. A murit mai târziu. Cineva din gardă a cedat când Întunecații avansau spre Expoziției și l-a ucis. Iar aici e locul unde l-am văzut prima dată pe Hunter și-am fost total copleșit. Uite, noi mergeam printr-o sală goală, în noapte, și el mi-a luat soarta în mâinile lui puternice, imense și a înnodat-o într-o clipită, ca pe o țevă de metal. Și așa mai departe. Despre Întunecați. Era ridicol să păstrezi tăcerea despre ei în stadiul acesta. Tragedia întregii lui vieți, care dovedise a fi o petardă fâsăită. Ilia Stepanovici încuviință iute din cap, ca și când îl preocupa ce-i spunea Artiom. Dar cine-ar fi putut spune la ce se gândea?

Artiom o ținu tot așa până seara.

Desigur o asemenea cină regească nu era rezervată doar prietenilor apropiați. Toți fură invitați. Mesele fură puse lângă fundătură – „în club” – pe un podium, unde începea coridorul trunchiat, care ducea spre linii, spre noua ieșire.

Sirenele anunțară sfârșitul schimburilor de zi; oamenii ieșeau curați de la dușuri și îmbrăcați pe cât de festiv reușeau.

Aperitivul fu destul de sărăcăcios, însă Proșka răscumpără toate neajunsurile. Îl gătiseră excelent. Fu servit la proștap, cu capul separat. Capul mijeia ochii înguști, iar urechile îi fuseseră unse și arătau ca un pergament transparent. Carnea era fragedă, doar puțin grasă: fusese tăiat chiar la timp.

Carnea li se topea în gură. Turnară rachiu de ciuperci, făcut artizanal, din vechile rezerve. Toasturile deveniră tot mai entuziaste.

— Bun venit înapoi!

— În sănătatea ta, Artiom!

— Anecika! Asta-i pentru tine!

— Și s-aveți copilași, în sfârșit!

— Și să n-o luați acum drept „periuță” – pentru părinți.

Pentru dumneata, Alexandr Alexeici!

Piotr Ilici se entuziasmă și până la urmă chiar se ridică de pe scaun, iar părul roșu îi stătea ca o coroană în jurul petecului de chelie rozaliu.

— Atunci să bem, chiar acum, pentru stația noastră, a Expoziției, o oază de pace și stabilitate în acest ocean agitat al metroului! Mulțumită eforturilor depuse de o anumită persoană, știți voi care!

Artiom se gândea că nu va putea să înghită nici măcar o bucățică, dar i se făcuse atât de foame, încât înfulecă două porții. Era un vier tânăr și bun. Serios. Deși era mai bine să nu-și amintească cum grohăise chiar în dimineața asta. Dar toți grohăiau la un moment dat; atunci trebuia să încetăm să-i mai mâncăm?

Artiom nu putea să bea, pur și simplu. Însă Suhoi nu rata niciun pahar. Fiecare dintre ei se pregătea în felul său pentru discuția cu oamenii.

— Voiam să vorbesc cu tine; așteptam s-apari. Desigur, ești liber să le spui oamenilor. Nu-mi iau cuvântul înapoi. Dar vreau să-nțelegi că nu trebuie să faci asta, știi – ciupercile și porcii... Ai putea face altceva. Să mergi în recunoaștere, de exemplu.

— Mulțumesc, unchiule Saș.

Micul Kiril, cel care tușea, se strecură până acolo.

— Bau!

Încercă să-l sperie pe Artiom, apoi i se urcă pe genunchi. Fugise de la mama lui: trecuse deja și ora lui de culcare și ar fi trebuit să doarmă. Apoi veni și Natalia. Își certă fiul, dar fu de acord să mai stea o vreme – mai rămăsese ceva din vier.

— Ania! Dă-mi o bucată!

— Vino la noi. Am să mai pun puțin în farfuria ta; ai nevoie ca să crești.

Kiriuka primi propria sa farfurie, se așează între Artiom și Ania și începu să-și mestece carnea de parcă viața lui depindea de asta.

Înainte de a treia porție, tatăl vitreg al lui Artiom fu abordat de o santinelă, georgianul Ubilava, care-i șopti ceva la ureche. Suhoi își șterse buzele unsuroase și, fără să privească spre Artiom, se ridică de la masă. Artiom se uită peste umărul lui: Suhoi fusese chemat la tunelul sudic. Cel care ducea spre Alekseevskaia și în metrou. Ce se petrecea acolo? Artiom nu putea vedea. Suhoi mergea în spatele coloanelor, pe șine.

Nu reveni decât după vreo zece minute.

— Și ai găsit Zorii Polari? behăi Kiriuka.

— Poftim? întrebă Artiom cu mintea în altă parte.

— Zorii Polari! Ziceai c-ai recepționat ceva! I-ai găsit?

Pentru asta te-ai dus, nu?

— Da, am recepționat. I-am găsit.

— Mami, ai auzit? Artiom a găsit Zorii Polari!

Natalia-și strânse buzele.

— Nu-i adevărat, Kiriuşenka.

— Artiom! I-adevărat, nu-i așa?

— Încetează, îi spuse Natalia lui Artiom.

— Și cum i-acolo, Tiom? Ce-i acolo, la Zorii Polari? Cum stau acolo lucrurile cu microbii?

— Un moment, zise Artiom. Așteaptă puțin, copile.

Suhoi stătea alături de câțiva bărbați la capătul dinspre sud al peronului, privind spre ospăț: se schimbaseră la față și chipul îi devenise stacojiu în lumina stacojie. Artiom ar fi vrut să se ducă la el. Dădu să se ridice și-l puse pe Kiriuka jos, însă tatăl vitreg observă și-i făcu semn: stai acolo, vin eu.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Ania.

— Păi, spune-i că-i adevărat!

— Așa e! Iar acum te duci la culcare.

Suhoi reveni la ospăț. Se așeză lângă Artiom și zâmbi ca și cum avea buzele crăpate și era dureros să le întindă.

Furios pe mama lui, Kiriuka împunse cu furculița spre ochiul mijit al lui Proška. Dașa îl servi pe Ilia Stepanovici cu o porție zdravănă dintr-un picior din față. Artiom îl apucă pe Suhoi de cot.

— Ce se-ntâmplă, unchiule Sașa?

— Au venit să te ia. Le-am dat imediat ordinele de marș, bineînțeles.

— Oamenii Ordinului? Trimiși de Miller?

Ania ținea cuțitul în mână ca și cum era pe cale să lovească. Artiom își băgă degetele în buzunar. Naganul era tot acolo, la locul său.

— Nu. Din Hansa.

— Sunt mulți? Au trimis trupele speciale?

— Doi oameni. Civili.

— Numai doi? Și ce spun?

— Au zis că ne dau timp de gândire până dimineață. Înțeleg că ești fiul meu și toate alea, zise Suhoi și coborî ochii spre farfurie. Ziceau că nu vor să recurgă la violență.

Artiom nu protestă asupra cuvântului „fiu”.

— Și ce se va-ntâmpla dimineață?

— Vor începe o blocadă totală a stației. Nu vor mai cumpăra nimic de la noi și nici nu ne vor mai vinde nimic. Amestecul pentru porci și toate celelalte. Plus interdicție

asupra deplasărilor. Ei zic că au aranjat deja asta cu Alekseevskaja.

Andrei, un cercetaș cu grad superior, se ridică. Înălță paharul.

— Un toast! Tatăl tău și cu mine am discutat deja despre astea, Artiom. Camarazi, sunt o victimă de forță majoră. M-am îndrăgostit. Iar iubita mea locuiește în Krasnopresnenskaia. Mi-am dat seama că mi-a venit sorocul. Am treizeci și opt de ani. Las în urmă stația mea iubită, Expoziției, și mă mut ca să mă alătur miresei mele, în Hansa. Deci, pentru ce vreau să închin un pahar? Vreau să beau, Artiom, pentru ca fiecare dintre noi să-și găsească locul. Iar acum locul meu este liber, pentru tine!

Artiom dădu din cap, se ridică, ciocni paharul și se așează din nou. Îi șopti lui Suhoi:

— Cât timp putem rezista?

— Nu știu. Ciupercile, vom vedea... O vreme, cu porcii. Atât doar că nu vom mai avea ce să le dăm de mâncare. Toată mâncare vine din Hansa...

— De când se ocupă Hansa de hrana pentru animale? De unde și-o procură? Molima nu i-a afectat și pe ei?

— Sunt concentrate combinate, ți-am mai spus. Nu-s făcute din ciuperci, e ceva amestec, nu știu exact. Dar porcii îl mănâncă. Nu-și întorc râțul și iau în greutate.

— Fermierii de porci n-au întrebat ce le dau de mâncare? De unde o iau? Poate că-am putea face ceva chiar noi...

— Nu știu. Noi nu-ntrebăm. Se presupune că Hansa ia mâncarea asta de la Roșii. Potrivit unor zvonuri. Am încercat-o, porcii o mănâncă, de ce să despicăm firul în patru? Noi...

— Și de unde o iau Roșiii? Roșiii au...

— Piotr Ilici! De unde se-aduce amestecul de hrană, mai ții minte?

— Păi, din Komsomolskaia, mă gândesc. Din câte-mi amintesc, spuneau că din apropiere. Proaspătă. Deși nu foarte proaspătă în ultimele dăți.

— Din Komsomolskaia?

Salivă sărată și amăruie ajunse în gura lui Artiom. Gâtlejul îl durea, și nu putea nici să înghită, nici să respire.

— Din Komsomolskaia? De la Roșii?

— Din Hansa...

— Care-i diferența?

— Dar ce-i în neregulă cu ea?

— Nu pui nicio întrebare inutilă, da? Blocadă, căcat?

— Trebuie să hrănesc oamenii, Artiom. Două sute de suflete. Dacă am cu ce, asta-i bine. Într-o bună zi, când vei ajunge tu șeful stației, vei înțelege.

Artiom se ridică.

— Pot să...?

— Oh, vedeta petrecerii! Să-ți auzim toastul, Artiom!

Și se ridică în picioare, de parcă *într-adevăr* avea de gând să le ofere un toast. Atât doar că degetele i se închiseră în pumn în loc să ridice un pahar.

— Tocmai au venit niște oameni să mă ia. Se crede că din Hansa. Vor să mă prindă și să mă ducă de-aici, ca să nu-mi rămână vreme să vă spun toate astea. Dacă nu mă predați, ei zic că vor impune o blocadă.

Oamenii de la masă începură să şușotească; cântecul care abia începuse, despre serile Moscovei, tremură și încetă. Unii continuă să mestece, însă fără să scoată vreun sunet.

— Moscova nu-i singurul oraș în care au supraviețuit oameni. Ieri, în Polis, au anunțat pe toată lumea că mai sunt și altele. Curând vă vor spune și vouă. Considerați-mă pe mine primul care v-o spune. Întreaga lume este încă vie! Petersburg, Ekaterinburg, Vladivostok. America. Însă n-am auzit nimic de la ei, pentru că au eliminat orice contacte radio folosind aparatură de bruiaj.

Tăcerea era ca de mormânt. Oamenii ascultau transfigurați.

— Nu mai trebuie să trăim aici. Putem să ne facem bagajele și să plecăm. Oricând. Chiar acum. Plecați unde vă place. La Murom, la numai trei sute de kilometri de Moscova, nivelul de radiații este deja normal. Oamenii trăiesc la suprafață. Moscova este cea moartă și otrăvită, pentru că rachetele nucleare au fost interceptate deasupra ei. N-ar trebui să mai stăm aici. Nu trebuie să stăm aici. Ceea ce sugerez eu, ceea ce vă spun este: haideți să plecăm.

— De ce? îl întrebă cineva.

— Te chinuiești trei sute de kilometri și apoi ce-i acolo?

— De ce-l mai ascultați? Bate câmpii mereu pe subiectul ăsta.

— De ce? Pentru că locul omului nu-i sub pământ. Pentru că trăiți în tuneluri – vă țin în tuneluri, ca pe viermi. Cel puțin vă amintiți cum era? Războaiele astea idioate pe care le purtăm unii împotriva celorlalți... Aici n-avem viitor. Metroul i-un cimitir. Aici nu vom deveni niciodată nimic. Nu vom fi oameni. Nu vom face nimic nou. Nu ne vom extinde. Ne-mbolnăvim. Degenerăm. Nu-i aer. N-avem loc. E-nghesuială.

— Pentru noi e suficient, spuse cineva.

— Dușanbe a supraviețuit? interveni altcineva cu timiditate.

— Nu știu.

— Deci ne compari cu viermii?

— Dar dacă America e tot acolo, nu continuă războiul? întrebă cineva de la masă, gândind cu voce tare.

— În orașul Murom e o mănăstire. Zugrăvită toată în alb. Iar turlele de deasupra ei sunt albastru-deschis. Culoarea cerului. Se află pe malul râului. Înconjurată de pădure. De ce să nu mergem acolo? Mai întâi cercetașii, apoi ar putea

pleca toată lumea. Am putea găsi un mijloc de transport. Femeile și copiii în mașini și camioane.

— Și ce-i acolo de mâncare?

— Păi, ce mâncați aici? Aici... Fir-ați voi să fiți! Și, desigur, nu-i nicio altă cale! Asta-i problema. Cu locul ăsta! Nu-i un refugiu! E o criptă! Trebuie să plecăm de-aici!

— Atunci, dispari dracului, spuse cineva cu glas șoptit și mohorât. De ce nu poți să te cari de unul singur? De ce trebuie să-i tragi și pe alții după tine? Ca un afurisit de Moise.

— Și dacă Hansa vrea să-l predăm pentru c-a făcut ceva? Dac-a omorât pe cineva? Întrebă curioasă o femeie.

Artiom se uită la Suhoi, care-și plimba privirile peste masă, căutând parcă sprijin. Însă Suhoi nu interveni.

Artiom își șterse fruntea.

— În ordine. Bine. Organizez o expediție. Pur exploratorie, deocamdată. Vom merge spre est și vom explora. Vom încerca să găsim un loc potrivit, unde să putem locui. Și când îl vom găsi, ne întoarcem după ceilalți. Cine-i de partea mea?

Nu răspunse nimeni. Mestecau, căscau și beau. Nu răspunse nimeni.

Ania își puse cuțitul de-o parte. Se ridică.

— Eu. Sunt cu tine.

Rămaseră amândoi nemișcați o clipă. Apoi totul începu să zumzăie.

Tuberculosul Kiriuka se urcă pe bancă, pentru a fi văzut de toată lumea.

— Și eu! Merg cu tine afară din metrou! La Zorii Polari! chițai el hotărât.

Se ridicase exact pe locul în care stătuse, între Ania și Artiom. Ei se uitară unul la celălalt.

Natalia, mama lui, se îndepărtă brusc de la masă. Paharele zburară și se sparseră de podea.

— Vino aici, chiar acum! Asta-i, te duci la culcare.

— Hai, mami! Hai să mergem la Zorii Polari!

— Nu mergem niciunde! Asta-i casa noastră!

— Hai, lasă-mă să mă duc și să văd...

— Nu!

— E la suprafață, Natal..., zise Artiom. Acolo-i aer. Altfel. Proaspăt. Și tuberculoza...

— Dacă nu-i tuberculoza, e altceva. Vreun soi de molimă! Oamenii spun că-s americani! Vrei să ne predai americanilor?

— Dacă tu nu vrei... lasă-l pe el să vină. Aici, ar... Mi-ai spus-o chiar tu. Cât mai are?

— Vrei să-l iei de la mine! Începu ea să se înece, cu lacrimile în gât. Vrei să-mi iei fiul! Șobolan mizerabil... N-am să te las să pui mâna pe el! Micul meu Kiriuşka! Ați auzit? Vrea să-mi ia fiul! Să-l dea americanilor! Ca pe o jucărie! Și să se ducă și el... Să ne predea lor!

— Proasto! îi zise Artiom. Cătea!

— Dispari la suprafață! Auzi, să ne compari cu viermii! N-am să-l las să plece! Să nu-ndrăznești! Nu-i lăsați să mi-l ia!

— Nu-i dați copilul! E căpiat, toată lumea știe asta! Unde l-ar mai târî și pe copilul ăsta?

— N-o să ți-l dăm. Asta-i prea de tot!

— Vreau să merg cu tine! Începu Kiriuka să plângă. Vreau să văd cum e la suprafață!

— Predați-l Hansei, și cu asta basta, zise cineva. N-au decât să se ocupe ei de tot.

— Așa că dispari! Dacă ești atât de nefericit aici, cu noi! Cară-te, trădătorule!

Începură să se ridice de la masă, sărind în picioare.

— Atunci, stați aici! Mâncați! Continuați să vă devorați unul pe celălalt! N-au decât să vă țină-n turmă! Ca pe oi! Dacă vreți să crăpați, atunci crăpați. Dacă vreți să vă târâți

prin căcat, n-aveți decât. Dacă vreți să săpați prin trecutul vostru nenorocit, dați-i drumul! Dar cu ce sunt copiii vino-vați? De ce vreți să vă-ngropați copiii de vii?

— Voi sunteți oile! V-ați vândut! Nimeni nu vine nicăieri cu tine! Unde vrei să ne duci, într-o capcană? Cât ți-au plătit? Predați-l! Doar n-o să ne stricăm relațiile cu Hansa din cauza căcatului ăsta!

— Bine, ajunge! strigă Suhoi, ridicându-se.

— Ar trebui să fii cu ochii pe băiatul ăsta al tău! A dispărut și s-a vândut cine știe cui! Nu i-a ajuns că ne-a otrăvit pe toți atâta vreme! Poate că nici n-am fi bolnavi dacă ticălosul ăsta n-ar fi deschis întruna etanșele! Să-ți ții nasul afară! Nu te băga-n treburile noastre! Ne vom descurca, fără probleme! Asta-i. Casa. Noastră!

— Tiom, sunt cu tine, vreau să plec, vă rog.

— Cară-te! Dispari! Înainte să te predăm! De ce să suferim toți pentru el?

Mâna lui Kiriuka găsi arătătorul lui Artiom și-l strânse cu putere, însă Natalia îl smuci și-l trase după ea.

Din ochii lui Artiom începură să curgă lacrimi.

— Tată...

Se uită spre Suhoi.

— Tată. Și tu... Tu nu vrei să vii?

— Nu pot, Artiom, murmură Suhoi cu glas pierit. Nu pot veni cu tine. Cum aș putea să-i abandonez pe oameni? Artiom clipi.

I se învârtea capul. Ceea ce înfulecase îi stătea acum în gât, ca un bolovan din pavaj.

— Ah, să fut tot ce-i în metroul ăsta blestemat c-o prăjină de barjă! Eram gata să crăp pentru voi toți, dar nu-i nimeni aici pentru care să merite să dai ortul popii.

Mătură de pe masă farfuriile cu porc, care zdrăngăniră și se sparseră, și părăsi banca.

În urma lui, mergând cu pași mari, venea Ania; și ținându-se după ei încet, dintr-un motiv necunoscut, era Ilia Stepanovici.

— Deci, te-ai hotărât să vii și tu sus? îl întrebă Artiomi.

— Nu. Eu nu. Eu am să rămân aici. Am să scriu despre tine... Artiomi... Despre toate astea... Îmi dai voie, nu? O să mă lași să scriu cartea? Am să scriu totul în ea, așa cum este... Pe cuvânt de onoare!

— Scrie căcatul ăsta afurisit. N-ai să scrii oricum niciun rând. Și nimeni nu va citi așa ceva. Homer avea dreptate, ticălosul bătrân. Toată lumea vrea numai basme!

* * *

Spre vest, cerul la apus era sângerieu, dar spre est, era limpede precum cristalul, ca o sticlă proaspăt spălată. Toți norii fuseseră măturați și acum, unul câte unul, mici cuie argintii erau bătute în bolta azurie.

Aruncară mâncare, gloanțe, arme și măști de gaze în spațele camionetei. Acolo mai erau trei canistre pline cu motorină. Destul cât să călătorești jumătate de glob.

Autostrada Iaroslavl, foarte lată, se întindea direct de la Expoziția Realizărilor Economice până la limita de la capătul celălalt al continentului. Era ticsită cu mașini și camioane, care nu ajunseseră niciodată la destinație, dar, vizibilă între vehiculele blocate în trecut, exista o pârtie îngustă, pe care era posibil să mergi în direcția aceea – undeva. Clădirile moarte luceau aurii pe contururi și în momentul acela de rămas-bun, Moscova i se părea caldă și reală lui Artiomi.

Era sătul de cauciucul de pe piele și sătul de pregătirile pentru expediție. Voia să-și arunce deja costumul de protecție. Voia să gonească, cât mai repede, cu geamurile coborâte, să prindă în palma deschisă curentul de aer și

să-l respire, cald și proaspăt. Dar nu mai conta: în aproximativ trei, poate patru ore, își vor da jos măștile de gaze, o dată pentru totdeauna, și le vor arunca pe geam, cât mai departe cu putință.

Oricum, se îmbrățișară.

— Unde aveți de gând să mergeți? întrebă Suhoi.

— Oriunde. Unde mergem, An?

— La Vladivostok. Vreau să merg la ocean.

— Atunci, Vladivostok să fie.

Artiom mută blana albă de animal de pe scaunul lui Savelii pe al Aniei. Trebuiau să aibă grijă; ea încă își dorea copii. Puse Naganul în torpedo. Porni motorul. Trântiră portierele.

Suhoi se aplecă spre el. Îi ceru să coboare geamul. Bombăni ceva prin filtrul măștii.

— Artiomi, să nu-i judeci pe oameni. Nu-i vina lor.

Artiom îi trimise o bezea.

— Să ne vedem cu bine, unchiule Saș. Deocamdată, ciao!

Suhoi dădu din cap și se trase înapoi. Ilia Stepanovici, chircit, le făcu cu mâna. Nu mai era nimeni să-i conducă.

Artiom puse mâna pe genunchiul Aniei. Ea-i acoperi mânăușa cu ambele palme.

Mașina japoneză tuși un fum albastru, intonă un cântec de marș și o luă imediat din loc, spre orașul magic, Vladivostok, așezat pe țărmul unui ocean cald și zglobiu, străbătând o țară imensă, necunoscută, locuită de oameni reali și vii.

Și un vânt luminos și aprins de soare îi însoți pe drum.

SFÂRȘIT

Postfață

Era un binoclu eficient, german, de foarte bună calitate. Destul de bun cât să poți vedea totul pe o rază de un kilometru, chiar mai departe. Mașina de teren urmărise mașina japoneză de la o distanță prudentă, până departe pe al treilea inel ocolitor al Moscovei și se oprise acolo.

— S-a călat, Alexei Felixovici, zise Lioka în walkie-talkie. Lămânem în ulma lui?

— Ce-o să facă acolo? Lasă-l să-și ia tălpășița. Călătorie sprâncenată, zise walkie-talkie-ul. Asta-i. Întoarceți-vă.

Înregistrat de I. Șkurkin

CUPRINS

Capitolul 1.	<i>Aici Moscova</i>	6
Capitolul 2.	<i>Metroul</i>	25
Capitolul 3.	<i>Conducta</i>	45
Capitolul 4.	<i>Plata</i>	64
Capitolul 5.	<i>Dușmanii</i>	84
Capitolul 6.	<i>Opt metri</i>	109
Capitolul 7.	<i>Țvetnoi Bulevard</i>	130
Capitolul 8.	<i>Heil</i>	163
Capitolul 9.	<i>Teatrul</i>	187
Capitolul 10.	<i>Roșiii</i>	213
Capitolul 11.	<i>Resturi</i>	240
Capitolul 12.	<i>Ordinul</i>	268
Capitolul 13.	<i>Spațiu de locuit</i>	293
Capitolul 14.	<i>Străinii</i>	330
Capitolul 15.	<i>Autostrada Entuziaștilor</i>	351
Capitolul 16.	<i>Transmisiunea finală</i>	381
Capitolul 17.	<i>Totul corect</i>	412
Capitolul 18.	<i>Serviciul activ</i>	443
Capitolul 19.	<i>Ce să scriu</i>	474
Capitolul 20.	<i>Miracole</i>	492
Capitolul 21.	<i>Tovarășii</i>	521
Capitolul 22.	<i>Adevărul</i>	551
Capitolul 23.	<i>Propriii săi oameni</i>	575
	<i>Postfață</i>	604

Grupul Editorial ART

Comenzi – Cartea prin poștă

C.P. 4, O.P. 83, cod 062650, sector 6, București

Tel.: 021.224.01.30, 0744.300.870, 0721.213.576;

fax: 021.369.31.99

Comenzi – online

www.editura-paladin.ro

Rețea de metrou

- Liga Stațiilor de pe Linia Circulară (Hansa)
- Linia Roșie
- Polis
- Confederația din Arbat
- Confederația 1905
- Al Patrulea Reich
- Universitatea (Orașul de Smarald)
- Stații independente
- Stații troțkiste
- Comunitatea Marelui Vierme
- Imperiul Sevastopolskaiel

Semne de avertizare

- Pericol radioactiv
- Pericol biologic
- Pericol psihologic
- Pericol de surprize
- Pericole multiple
- Partizani ai Marelui Vierme

Denumirile stațiilor, tunelurilor și altor obiecte

- Stații de tranziț
- Stații abandonate
- Stații distruse
- Stații neexplorate
- Ferme și colhozuri
- Stații contaminate de epidemie
- Stații ocupate de mutați
- Criminalitate organizată
- Tunel periculos
- Pasaje de trecere spre suprafață
- Poduri
- Linii și tuneluri pentru aprovizionare
- Linii guvernamentale (localizare aproximativă)

*Moscova era ca o femeie care murise deja, însă copiii
din pântecul ei mumificat erau încă în viață.*

La douăzeci de ani după ce al Treilea Război Mondial a șters
omenirea de pe fața pământului, lumea e un cimitir uriaș din
care se hrănește rugina. Încercând să se ferească de radiațiile
bombelor atomice, supraviețuitorii rasei umane se târăsc
prin tunelurile metroului din Moscova. Artiom însă refuză să
creadă că lumea e cu adevărat pustie. Și dacă, totuși, nu sunt
singuri?

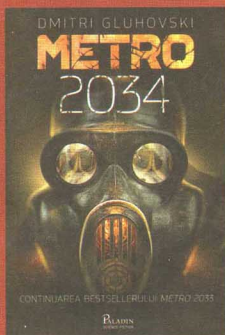
Cum altcumva poate fi guvernat omul nostru?

Trebuie să i se distragă atenția tot timpul.

Dirijat, ca să zic așa. Are nevoie să i se impună o idee oarecare.

Are nevoie de dușmani inventați pentru el, în permanență!

În aceeași serie:

www.editura-paladin.ro

ISBN 978-606-9000-38-0

